

The following book includes:

Torat Emet 357

• License: Public Domain

• Source: http://www.toratemetfreeware.com/index.html? downloads

• Kitzur Shulchan Aruch, trans. Rabbi Avrohom Davis, Metsudah Pub., 1996

License: CC-BY

• Source: https://www.judaicaplace.com/search/brand/ Metsudah-Publications/

It was retrieved from Sefaria on August 7, 2023 (ג'משפ"ג). It was typeset and formatted by Ktavi.

סימן א

סימן א

ashamed [to sin] before Him. submissiveness for the awesomeness of Hashem, Blessed be He, and be it is certain that you will immediately acquire a feeling of reverence and fill the heavens and the earth!" Jevemiah 23:24. [Bearing this in mind] hidden places will I not see him? Says the word of Hashem, Do I not above you and views your actions, as it is said: "If a person will hide in the Holy One, blessed is He, Whose glory fills the entire world, stands much more so when you contemplate that Hashem, the greatest of kings, care that all his activities and conversations be refined and correct. How in the presence of a king, because then he would certainly take special amongst family or relatives, [cannot be compared] to what they would be before a great king. Similarly, his conversation and speech when he is when he is alone, to his lifestyle, and activities and affairs when he is God. For we cannot compare a person's lifestyle, his activities and affairs rule of the Torah and of the attributes of the righteous who walk before "I have set Hashem before me always." Psalms 16:8. This is a fundamental

וְגִם בְּשָׁכְבוֹי עֵל מִשְׁכָּבוֹי, יֵדִע לִפְּנֵי מִי הוּא שׁוֹכָב. וּמִיָּד כְּשָׁיֵּעוֹר מִשְׁנְתוֹ יִזְכֹּר חַסְדֵי ה', יִחְבָּרַה שְׁמֹּוֹ אֵשֶׁר עַשֶּׁה עַמּוֹ שֶׁהָחֵזִיר לוֹ אֶת נִשְׁמֶתוֹ אֲשֶׁר הִפְּקִידָה אָצְלוֹ עֲיַפָּה, וְהָחֲזִירָה לוֹ חֲדָשָׁה וּרְגוּעָה כְּדֵי לְעֲבֹר עֲבוֹדְתוֹ יִחְבָרְךְ שְׁמוֹ בְּכָל יִבְלְתּוֹ וּלְשְׁרְחוֹ כְּל הַיּוֹם, כִּי זֶה כָּל הַאָּדָם, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר הַכְּּתוּים לְבְּקְרִים רַבָּה אֱמוּנְחָדְ, פֵּרוּשׁ, בְּכָל בֹּקֶר נַעֲשְׁה הָאָדָם בְּרִיָּה חֲלָשָׁה. וְיוֹדֶה בְּכָל בֹקֶר לָהַשְׁם יִחְבָּרְךְ לְבְּקְרִים רַבָּה אֱמוּנְחָדְ, פְּרִישׁׁי, בְּכֶל בֹקֶר נַצְשְׁר וְעָשְׁר, מִיֹדְה בְּעִילִה עִלְישָׁר וְעָבּר שְׁמוֹ עֵל וֹאָת, בִּינְרְ עְמִבְּת לְמִשְׁר, יִאְמֵר, מוֹדֶה בְּיִר עִיּילְיבָר וְצִיּר וֹאָר, בְּיִבְיל לְחָבָת רַבְּה (שִׁם וּבִמֵּל אברהם וּיִר אפרים סוֹף סִימְן דֹּ

Also, while lying in bed you should realize before Whom you lay and as soon as you awaken you should remember the kindnesses of Hashem, Blessed be His Name, that were granted to you; that He returned your soul to you. You committed it to Him faint and weary and it was returned to you new and refreshed, enabling you to worship Hashem, Blessed be His Name, with all of your capacity and serve Him the entire day; be His Name, with all of your capacity and serve Him the entire day;

because this is the essence of Man, as it is said in Scripture: "They are new every morning how great is Your faithfulness." Lamentations 3:23. This verse teaches that every morning a person becomes a new creation, and he should give thanks with all his heart to Hashem, Blessed be His Mame, for this (good fortune). While still in bed you should recite: I give thanks to You, living and everlasting King for You have restored my soul with mercy. Great is Your faithfulness. (Even though your hands are not yet clean, you may say this, since the name of Hashem is not mentioned.) You should pause slightly between the word chemlah "with mercy," and the word, rabbah "great."

Yehudah son of Taima says: "Be bold as a leopard, light as an eagle, swift as a deer and strong as a lion to do the will of your Father in heaven."

Avos 5:20. "Bold as a leopard" means, you should not be ashamed before people who mock you for worshipping Hashem, Blessed be His Name.

"Light as an eagle" refers to what the eye sees. This alludes to the requirement to be swift to close your eyes to prevent the seeing of evil because the sight of evil constitutes the beginning of sin. The eye sees and the heart desires and the organs capable of action culminate the sin. "Swift as a deer" refers and the legs, for your legs should run to do good things. "Strong as a lion" is a reference to the heart, because true valor in serving the Creator, Blessed is He, emanates from the heart. He also states: "Strengthen your heart to serve Him, and overpower your evil inclination and defeat it as a hero triumphs over his enemy, defeating him, and easting him to the earth."

לְכֵּן צָּרִיךְ הָאָנָם לְהִהְגָּבֶּר בַּאָרִי, וּמִינִּר בְּשָׁיִּעוֹר מִשְׁנָחוֹ (וְאָמֵר מוֹזָה אַנִי וְכִּי), יָקוּם בָּוְרִיוּת לְצְבֹּוֹדָת הַבּּוֹרָא יִהְבָּרִף וְיִהְעַלֶּה לֹנָם שְׁיִהְגַּבֵּר עַלְיִי הַיֵּצִּר הָרַע בְּטַעֲנוֹת וְתוֹאֲנוֹת לְבַל יָקוּם. וְיִהְחַבֵּם עַלְיִי לְבַּעִי יְהָשָׁיאוֹ בָּחֹרֶף, אֵיךְ הָקוּם עַהְהַ בָּבַּקֵר הַשְׁבָּם וְהַלְּר גַּלִי וְבַבּּץ יַשְׁיִּטְר אֵי בְּטַעְנִיה אֲחָרוֹת וְכַדּוֹמֶה. כִּי הַיֵּצִי הָרַע הִּוּא יוֹזְעַ הַיִּטְּב לְצִיּוֹ אֲחָרוֹת וְכַדּוֹתְה. כִּי הַבַּצֵּר הָרָע הַנִּי אָרָם בְּעָרְנִי הַיְּי עְּהָי וְלְאׁ וִעְּבְיוֹת הַצִּיף וְעִיבְיוֹת הַבְּיִּ לְבִּי הִי אָם הָיָה קֹנִי הְיֹנִי אֵיְהוֹת הָצִיף וְיִבְּיִת הָּצְים וְעָהְיִם אֵלְיבׁי הִי וְיִבְּיִי הְעִּיְיִי הַעְּיִים בִּיּ אָם הָיָה קִּירְ הִינִי אֵיֹחוֹ, יְשִׁים לְצִּיוֹת עָבְּיוֹת הֵילְים בִּי אֲמִה לֹנִה הִינִי הִייִּ שְׁיִי הִייִּי בְּיִּי הִייְי בְּיִי בְּיִי הְיִבְּיִי הְיִי הְיִי הְיִּי הְיִי הְיִּי הְיִּי הְיִי הְיִי

סימן א

חֹבוֹ, אוֹ שֶׁהָנִה קוֹרֵא אֹתוֹ שֵׁיצִּיל אָת מָמוֹנוֹ מִן הַהָּפְטַר, פְּגוֹן אָם נְפְּלָה דְלֵקֶה פְּעִיר וְכַדּוֹמֶה, בְּוַדְּאִי מְתִּרִינִי אוֹ שֻׁהָנִה קוֹרֵא אֹתוֹ שֵׁיצִּיל אָת מָמוֹנוֹ וְלֹא הָיָה מִתְרַשֵּׁל. וְכֵן אִם צָּרִיךְּ לְלֶכֶת לַעֲבוֹזְת הַמֶּלֶךְּ, הָיָה קְנִה זְרִיזִּ לְקִּוֹם מִיָּדְ מִפְּנֵי אַהָּבְת מְמִוֹנוֹ וְלֹא הָיָה מְתָרִשֵּׁל. וְכֵן אִם צָרִיךְּ לְקִּוֹם מִיֶּדְ מִפְּנֵי אַהָּבְת עֲמִרֹנִי וְלֹא הָיָה מְתָרִשְׁלִי פְּן יַעֲלִילִי שְׁהָיְרִי עְּמְיִבְי הַבְּּתְרְי מְסִיּעִין לֹוֹ (סִדר לְעִוּם בִּעְּהִר בְּהָה אַלְיָה הַבְּיִר אוֹ חָמֵשׁ פְּעְמִים, לֹא יִכְבּר עְּלִין אַחַר כְּּדְּי וְהַבְּּא לְשָהֵר, מְסִיּעִין לוֹ (סִדר הִיִם וֹסִדִּר דֶּבֶּרְ הַתַּיִּים).

purify himself is [Divinely] assisted in his efforts." Maseches Yoma 38b. find it difficult, [as our Sages have said:] "He who makes an effort to accustom yourself to this practice four or five times you will no longer that you should be concerned to rise quickly and with alacrity. Once you apply for the service of the King of kings, the Holy One, Blessed is He, order to find favor in the eyes of the king. How much more so should this be sluggish lest you be denigrated. [Or you would rise with alacrity] in need to go to the service of the king you would rise with alacrity and not for your wealth and you would not act sluggishly. Similarly, if you would certainly would be quick to awaken immediately because of your concern example, if a fire occurred in the city or something similar occurred, you or if someone called with a plan to save your wealth from disaster, for in a business transaction in which there is profit, or to collect a debt, You should realize that if you were called by any individual to participate be to fulfill the will of the King of kings, the Holy One, Blessed be He. difficult because of physical considerations or laziness. Your aim must triumph over the evil impulse and not listen to it, even if it is extremely sensitive person who fears and trembles before the word of Hashem must with all kinds of snares to prevent him from rising. Therefore every claims. The evil impulse knows very well the art of entrapping a person bed while you are still not satisfied with enough sleep?" or other similar cold?" Or, in the summer it will argue: "How can you rise from your "How can you rise now so early in the morning when the weather is so rise, and be outsmarted and seduced in the winter [with this argument]: you are over-whelmed by your evil impulse with various excuses not to alacrity for the service of the Creator, Blessed and Elevated is He, before upon awakening (and reciting the Modeh Ani prayer) you should rise with Therefore, it is imperative for a person to be strong as a lion. Immediately

אָם אֶפְּשֶׁר לוֹ לְהַשְׁפִּיִם וְלָקוּם בַּחֲצוֹת הַלֵּיִלָה לַצְּרֹךְ אָז חִקּוּן חֲצוֹת, מַה טוֹב, כָּמוֹ שָׁנָּאֵמֵר, קוּמִי רֹנִי בַלּיִלְה לְרֹאשׁ אַשְׁמִיּרוֹת וְגוֹי. וּכְמוֹ שְׁהַקֵּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקוֹנֵן בָּעֵת הַהִּיא, שֶׁנָּאֵמֵר, ה' מִמֶּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קְּדְשׁוֹ יְתֵּן קוֹלוֹ שְׁאֹג יִשְׁאַג עֵל נְנְהוּ, וְאוֹמֵר, אוֹי לַבְּנִים שְׁבַּעֲוֹנוֹתְיָהֶם הָחֲרַבְחִּי אֶת בַּיתִי

וְשָׁרַפָּתִּי אָת הַיּכָלִי וְהִגְּלֵיתִים לְבֵין הַאֲמּוֹת. וָאִם אִי אֶפְּשָׁר לֹוֹ לָקִּוֹם בַּחַצֹּוֹת. יָתְגַּבֶּר עֵּל כְּלְ פָּנִים לְקִּוֹם אֵנִי הָעָּרָה שָׁחַר. יִּכְמוֹ שְׁאָמַר דְּוֹד הַמֶּלְהּ עָלִיוֹ הּשְׁלִוֹם, אָעִירָה שָׁחַר, אָנִי מְעּוֹרַר אָת הֹשַׁחַר וְאִרְ הַשְּׁחַר מִעֹּרִר אֹתִי. וְגָם לְאַחַר חֲצִוֹת הַלְּלְלָה, יָכוֹל לַעֲרֹף הִּקּוּן חֲצִוֹת, וְאַחַר בְּדִּ יְנִסְלְ בַּחּוֹרָה אִישׁ פְּפִי יְכָלְחֹוֹ. וְשְׁעִּרִר מִשְׁנְיוֹת קוֹדָם לְכָלְ דָּבֶר (וְעֵל יְדֵי זָה זוֹבֶה לְנְעָה, וְשִׁעִּר אַוֹּתְי הְשְׁעֵר, מִיּרְ בְּיִ הִיּשְׁ אֲשְׁמִרוּת וְשְׁצָּי בִּיּ הְיִבְּי בְּרְאִשׁ אַשְׁמִרּוֹת וְסְבָּר, שָׁכִינְה הַבְּיִלְה, שְׁכִינְה הִיּא אַז בְּנְגְדְּה. קוֹא לְבָּי לְרֹאשׁ אַשְׁמִּרוֹת וְשְׁצִּי בְּנִי הְיִי בְּלִילְה, שְׁכִּינְה הִיּא אַז בְּנְגְדְּה. עוֹד אָמְרוּ רְבִּיתְּה בְּלִילְה, נְשְׁרְיוֹת וְשְׁצִּי מִינְ הָבְי הִיּי בְּלִילְה, שְׁכִּינְה הְיִי שְּשְׁיִם לְבָּי, שְׁכִּינְה הָנִי שְׁבִּי בְּבְּי, בְּיִי לְבִּי בְּעֵּי בְּנִי הְיִי שְׁבִּי שְׁבְּי בְּעִי בְּעִי בְּבִּילִית הַשְּׁצִּי שְׁבִּי שְׁבְּי בְּעִי בְּעָרִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּבִי בְּיִי בְּעִי בְּנִי שְׁבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּי בְּעִי בְּעִי בְּי שְׁתְּי שְׁנִי שְׁיִבְּי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעְרִי שְׁבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי שְׁיִּ שְׁיִי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִי שְׁיִי שְׁי בְּיִי בְּעִי בְּי בְּיִי בְּיִי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִי שְׁיִי שְׁיִבְּי בְּי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי שְׁיִי שְׁיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיְשְׁי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיְי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיב

is called a servant of Hashem, as it is written: [Behold, Bless Hashem] said by our Sages, of blessed memory: "Whoever studies Torah at night signifies that the Divine Presence is before us at that time. It was also water before the Presence of Hashem." Lamentations 2:19. This verse in the night at the peak of the night watches. Pour out your heart like at night the Divine Presence is before him, as it is said: "Rise, cry out without concentration. Rabbi Chiyah taught: "Whoever studies Torah little learning or recitation with concentration is better than a great deal selections of Scripture and other sources. and study works of ethics. A [studying Mishnah], you should recite Psalms and Ma'amados Various the same letters as neshamah. Thurt - Thurt If you are not capable of this [your] neshamah [soul] [as inferred from the word] Mishnah which has is preferable to any other study, (and by so doing you will be worthy of Torah study according to your ability [or capacity]. A lesson in Mishnah recite Tikun Chatzos, even after midnight and then afterwards engage in meant] "I awake the dawn but the dawn does not awaken me." You may David, may he rest in peace, "I will awaken the dawn," Psalms 57:9. [He should nevertheless exert yourself to rise before daybreak, as said King nations." Maseches Berachos 3a. If you cannot rise at midnight, you My house, and I burned My Sanctuary, and I exiled them among the says, "Woe unto the children that on account of their sins I destroyed His voice, as He cries for His Sanctuary." Jevemiah 25:30. And He place cries, and from the Dwelling Place of His Holiness He sends forth is He, [also] laments at that time, as it is said: "Hashem from His high the night watches" etc. Lamentations 2:19. For the Holy One, Blessed most praiseworthy, as it is said: "Rise, cry out in the night at the peak of zi ii .9lqm9T ylod 9dt to noitsurtesb 9dt gaingmal 249ypte. it is Berurah somewhat before midnight. to recite the prayer of Tikun Chatzos If you are able to awaken and rise at midnight According to Mishnah

סימן ב

all [you] servants of Hashem who stand in the House of Hashem, during the nights." Psalms 134:1. During the short nights when it is difficult to rise so early, you should at least endeavor to rise while there is sufficient time to prepare yourself to go to the synagogue to pray together with the congregation.

מִוְמִוֹרֵי חָהַלִּים וְכֵּן שְׁאֵר פָּרָשִׁיּוֹת מִתּוֹרָה נְבִיאִים וּכְחִוּבִים שָׁאֵינָם שָׁגִּירָם בָּפִי הַפֹּל, אָסוּר לְאָמָרָם בְּעַל פֶּה. אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא יוֹדַעַּ לְאָמֶרָם בְּעַל פֶּה, יָשׁ לוֹ לִזְּהֵר שֶׁלֹא לְאָמֶרָם בְּעַל פֶּה. וְסוּמָא מֵתָּר (סִימֶן מ"ט).

Chapters of the Psalms, and other sections of the Torah, Prophets and Scriptures, in which all are not sufficiently fluent, must not be recited by heart. Even someone who knows [them sufficiently] to recite them by heart should be careful not to recite them by heart. According to Mishnah heart should be careful not to recite them by heart. According to Mishnah prayers. However, a blind person may recite them by heart.

ֵּנְשׁ לְמָחוֹת בְּיַר הָאוֹמֶרִים מְּחָנּוֹת שֶׁבַּמֵּעֲמֶרוֹת שֶׁמְּסִיְמִים, בְּרוּךְ אַמָּה ה' שׁוֹמֵעַ מְפִּלָּה, אֶלָא יֵשׁ לֹוֹמֵר, בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ הְפִּלְה, בְּלֹא שֶׁם (טו"ז סוֹף סִימֶן קל"א).

We must object to the practice of those who recite the supplications of the Ma'amodos and conclude: "Blessed are You Hashem, Who listens to prayer." Rather, the proper conclusion is: "Blessed is the One Who listens to prayer," omitting the Name of Hashem. (See Turei Zahav, end of Chapter 131).

סימן ב

לְפֵׁרִ שְׁהָאָרָם פַּאֲשֶׁר קֵם מִמְּטָּחוֹ שְׁחֲרִית הִּוּא כְּמִוֹ בְרֵיָה חֲדָשְׁה לַעֲבֹּוֹדִת הַבּוֹרָא יִחְבָּרִף שְׁמֹוֹ, לְבֵּן צְרִיףְ לְהַחְקְבַּשׁ וְלִטֹל יָדֵיו מִן הַכְּלִי, כְּמוֹ כֹהֵן שְׁהָיָה מְקְבַּשׁ יָדִיו בְּכָל יוֹם מִן הַכִּיּוֹר עֲבִידְחוֹ. וְסְמֶף לְנְטִילָה זוֹ מִן הַמִּקְרָא, שֶׁנְצֵמֶר, אֶרְחַץ בְּנְּקִּיוֹן כִּפִּי וַאֲסוֹבְבָה אָת מִוְבַחָּך הי לֹשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וְגוֹי. וְעִירָה עֵל גּוּפּוֹ. וּכְשְׁנֵּעוֹר מִשְׁנְחוֹ, מְסְתַּלֵּק רוּחַ הַשְּׁמְאָה מִכָּל גּוּפּוֹ חִּיץ מִן אֶצְבְּעוֹהָי בְּא רוּחַ הַשְּׁמְאָה אָם לֹא לְצֵבֶרְ צָּרוֹל מְאֹד (סִימֶּן דִּי).

When he arises from his bed in the morning a person is considered as a newly created being, to serve the Creator, Blessed be His Name. He, therefore, must sanctify himself and wash his hands from a vessel, [just]

as a Kohein washed his hands each day from the special basin [located in the Temple] prior to his service. This washing is indicated in the Scripture as it is said: "I will wash my hands in purity and I will encircle Your altar, Hashem, to proclaim a sound of thanks, etc." Psalms 26:6,7. There is also another reason for this washing. When man is asleep, his holy body. When he awakens from his sleep, the unclean spirit departs from his entire body except from his fingers, from which it does not depart until he pours water upon them three times alternately. See paragraph is also governoted the in bed without washing your hands. Within the house you may walk even more than four amohs to set of four amohs (See glossary for equivalent of amah.) without washing the hands except in cases of extreme necessity.

ְּנְקְּנְיִהְ מְלְבּוּשְׁ מַרְאַמְּוְן אָת הַשַּׁלִּית קַטְן, שֶׁלֹא יֵלְךּ אַרְבָּע אַפּוֹת בְּלִי צִיצִית. וּלְפִּי שֶׁעֲּוֹן אֵין יָדָיוּ יְלְבּיוֹת, לֹא יְבְּרֵךְּ עֲלְבִיוֹ (סִימֶן הי).

The first garment you should don This is said for males only. is the small tallis The four-cornered, fringed garment, known as Arba Kanfos. in order not to walk four amohs without fulfilling the mitzva of tzitzis. However, since your hands are still unclean, you should not [yet] recite the berachah.

ְּנְטִילֵת יָרִיִם שַׁחֲרִית הִיא בְּדָרָךְ זָה. נוֹמֵל אָת הַבְּלִי בְּיִר יָמִינוֹ וְנִיתִּנוֹ לִשְׁמֹאֵלוֹ, וְשׁוֹפָּךְ הְּחָלָה עֵל יַר יְמִין, וְאַחַר בְּךְּ נוֹמֵל אָת הַבְּלִי בִימִינוֹ וְשׁוֹפֵּךְ עֵל יַד שְׁמֹאִל. וְבֵּן יַנְעֲשֶׁה שְּלִשׁ פְּעָמִים. וְמוֹב לְמְלֵן עֵּד פְּרְק הַּזְּרוֹצִי. אַדּ בִּשְׁעַת הַּדְּחָק, דִּי עַד קְשְׁרֵי אָצְבְּעוֹתָיו. וְרֹחַח פְּנְיִי לְבָבוֹר יִּדְצְרוֹ, שְׁנְּאֲמֵר, כִּי בְּקְנַשְׁה וּבְּטְהֵרה וְאַחַר כְּּךְ הְנִמִינוֹ וְשִׁהְבְּיִ הְשְׁבְּיִי מְאָבְנִי הְצִּי הַבְּעָר בְּיִבְי

The procedure for washing hands in the morning is as follows: take the vessel in your right hand, and then place it in your left hand, and then first pour on the right hand; and then take the vessel in your right hand and pour upon the left hand. This procedure is repeated three times. Others say that you should follow this procedure a fourth time. It is preferable to wash your hands until the wrist. However, in extreme circumstances it is sufficient to wash them until the knuckles. You should also wash your face in deference to the Creator, as it is said: "For in the image of God He created Man." Genesis 9:6. You should also rinse your mouth because of the spittle in it, for you must pronounce the great Name [of God] in of the spittle in it, for you must pronounce the great Name [of God] in

סימן ב

damaging to these things.

holiness and purity. After this dry your hands and be careful to dry your face well.

צְּרִיךְּ לִטֵּל יָדָיִר דַּנְקָא לְתִוֹדְ בֶּלִי. וְאֶסוּר לֵחָנוֹת מִמֵּי הַנְּטִילָה, מִפְּנִי שֶׁרוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עֲלִיהָם, וְיִשְׁפְּבֵם בְּמָקוֹם שְׁאֵין בְּנֵי אֶדָם הוֹלְכִים.

The hands must be washed only into a vessel. It is forbidden to derive benefit from the water used for washing because of the foul spirit that rests upon it, and [therefore] you should pour it in a place where people do not walk.

לא יגע להַם נְטִילָה לא בַפָּה, וְלֹא בַחִטֶם, וְלֹא בָעֵינִים, וְלֹא בָעָּזָנִים, וְלֹא בָפָי הַטַּבַעַת, וְלֹא בָעֵּכָלִים, וְלֹא בְעָקוֹם הַקּוְה, מְפְּנֵי שֶׁרוּהַ רַעָּה הַשִּׁירֶה עַל הַיָּנִים לְנָם נְטִילָה, עַנְּקֶת לֹוְבֶרִים אֵלוּ.

Before washing you should not touch your mouth or nose, your eyes or ears or anus, or food, It is important, therefore, to see that even small children wash their hands in the proper manner. Nevertheless, food touched by those who have not washed their hands according to halacha, is not forbidden. See Mishnah Berurah 4:14 and Aruch HaShulchan 4:15. Thus, it is permissible to buy bread and other things even though we are not sure that the bakers have washed their hands. or the place where blood was let; because the foul spirit that rests upon the hands before washing is

מוֹב לָהַקְפִּיִּד בִּנְטִילֵת יָדִיִם שְׁחֲרִית בְּכָלִי וּבְמֵים וּבְכֹח גַּבְרָא כְּמוֹ בִנְטִילַת יָדִיִם לְסְעִּיּדָה (סִימֶן מי).
אַה בִּשְׁעַת הַדְּחָק שְׁאֵין לוֹ מֵים כָּרָאוּי וְהוֹא רוֹצֶה לְהַהְפַּלֵל, יָבוֹל לִטֹל יָדִיו מִתּוֹף כָּל דָּבֶר וּבְּכָל מִינֵי
מֵים וּבְלֹא כֹח גַּבְרָא, וְיָבוֹל לְבָרֵף עֵּל נְמִילֹת יָדִים. וְאָם יִשׁ לְפָּנִיוּ נְהָר, מוֹב יוֹתֵר שְׁיִּטְבֹּל בּוֹ יְדֵיוּ
מִים וּבְלֹא כֹח גַּבְרָא, וְיָבוֹל לְבֶּרֵף עֵל נְמִילֹת יָדִים. וְאָם יִשׁ לְפָּנִיוּ נְהָר, מוֹב יוֹתֵר שְׁיִּטְבֹּל בּוֹ יְדֵיוּ
מִים וּבְלֹא כֹח גַּבְרָה עִיֹּ וְלַכְשְׁיִּוּצְם לִי אֲהֵל אִם אֵין לוֹ מֵים כְּלָיל. מְבָּר בְּיִם הָּבְיר בְּעִי נְהַיְּה בְּיִּי

It is preferable to be careful to wash your hands in the morning with water poured from a vessel with human effort, similar to the washing of hands before a meal (See Chapter 40). However, in extreme circumstances, where you do not have suitable water and you wish to pray, you may wash your hands from any [vessel], with any kind of water, even if the water is not poured with human effort, and you may still recite the berachah: all netilus yadayim. I.e., "Upon washing the hands." If there is a river close by it is preferable to dip your hands in it three times, or even [to dip them] in snow. However, if there is no water at all you may wipe your hands in snow. However, if there is no water at all you may wipe your hands

on anything and recite the berachah, al nekiyas yadayim, I.e., "Upon cleaning the hands," but not the berachah "Upon washing the hands." and this is sufficient [preparation] for prayer. Afterwards, upon finding water and proper vessels you should wash your hands again properly, but without pronouncing an additional berachah.

ְּלֵבְרֵּ בְּלֵבְרֵ בְּלֵבְתִ אָּתִ הִי וְכָלְ קְרָבִי אָת שֵׁם קַּדְשִׁי. וְבֵיוֹן שְׁצְּרִיךִ הָּאָרָם לְבָרֵךְ אָת הַשָּׁם בְּכָלִ קְרָבִי, נְשִׁיִּם נְצִּשְׁרִ יְנִירְהַעְּ הָּתְּרִ יְנִינִים בְּשְׁתִּי וְבָרְבְּ אָת הַשְּׁרֵבְיִם מִצּיֹאָה וּמֵי רְגְלְנִם. וּבַבּּקֶר בְּקוּמוֹ מְסְתָמָא הוּא צְרִיךְּ לְצְּחֵר שְׁיְּנְקְּ אָסוּר לְבָרֵךְ עֵּרְ הַשְּׁנְּלְּהְ אָת הַקְּרָבִים מִצּיֹאָה וּמֵי רְגְלְנִם. וּבַבּּקֶר בְּקוּמוֹ מְסְתָמָא הְסִיּרִ בְּּרְבִּי הְבְּלְבְּרָ בְּשְׁרְבִי לְבָרֵי הְשִׁרְ בְּּלְבְיִי הְבְּיִבְּי הְשִׁי הְבְּיִר בְּלְבְרֵי הְשִׁרְ הַבְּיִי הְבְּלְבְּיִי הְיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְשִׁי הְבִּי הְבְּיִי הְבְּיִבְי

It is written: "My soul, bless Hashem and all that is within me [bless] His holy Name." Psalms 103:1. It follows that since a person needs to bless God with all his innards, he is forbidden to recite the berachah until a person awakens from excrement and urine. In the morning when a person awakens he probably has a need to relieve himself or at least to urinate; therefore he should not recite the berachah over the washing of the hands at the time of washing, but rather after he relieves himself. He then washes his hands again and then recites the berachah al netilas yadayim, and then the berachah of asher yatzar, followed by the berachos on the Torah and then the berachah of Elokai neshamah. According to on the Torah and then the berachah of Elokai neshamah. According to the berachah of Asher yatzar.

אָם הִשְּׁכִּים וְנָטֵל יָדָיוּ בְּעֹוֹד לֵיָלָה בְּדִינוֹ וְהָנִה עֵר עֵר אוֹר הִיֹם, אוֹ שֶׁהָיָה יָשֵׁן אַחר בָּּך שֵׁנִית בְּעוֹד לִיְלָה, וְכֵן הַיַּשׁן בִּּיּוֹם שְׁתִּין נִשְׁמִין (שֶׁהוּא לְעָרֶךְ חֲצִי שְׁעָה), וְכֵן הַבַּעוֹר כָּל הַלִּיְלָה [וֹלֹא יָשׁן שִׁתִּין בְּדְלְעֵיל סְעִיף גי, אַבֶּל לֹא יְבְרֵךְ עֲלִיהָם.

If you awakened and washed your hands while it is still night, as required, and remained awake until daybreak, or if you slept a second time while it was still night, or if you slept during the day [long enough] for sixty breaths (which is about one half hour), Others say after three hours, while [without sleeping long enough for sixty breaths,] in all of these cases it is doubtful if there is a requirement to wash the hands or not. You should, therefore, wash three times in the alternate manner (as mentioned in paragraph 3) but without reciting the berachah. According to Rubbi Akiva Eiger, one who is up the entire night but goes to the lavatory to

סימן ג 6

relieve himself during the night, should recite the derachah "Al netilas yadayim." See Mishnah Berurah (Bi'ur Halachah) 4:13.

אַלּוּ דְבָרִים צְּרִיכִין נְטִילִת יָדִים בַּמֵּים, הַקָּם מִן הַמִּטָּה, וְהַיּוֹצֵא מִבִּית הַפָּסָא, וּמִבִּית הַמֶּרְחָץ, וְהַנּוֹטֵל צְפְּרְנִיו, וְהַמְגֵּלֵם שַׁעֲרוֹחָיו, וְהַחּוֹלֵץ מִנְעָלִיו, וְהַמִּשְׁשׁ מִטְּחוֹ, וְהַנּוֹגֵע בְּכָנָה, וְהַמִּפְלָה אָת בְּגָדִיו אֲפִלּוּ הַמֶּת אוֹ שֶׁנְכְנָס בְּאֹהֶל הַמֵּת, וְהַנּמְּקִיז דָּם (סִימֶן די).

These following situations require the washing of hands with water: upon rising from bed [after sleeping], when leaving the lavatory or bathhouse, There is a question among the Poskim [halachic authorities] about the ritual washing of hands in a bathroom. Some hold that in today's bathrooms it is permissible. (Rav Henkin, Eidus L'Yisrael) after cutting nails or hair, after removing shoes, after sexual intercourse, after touching vermin, or delousing a garment even without touching vermin, after a head shampoo, or touching parts of the body that are usually covered [out of modesty], after leaving a cemetery, or walking after a funeral procession, or leaving a room in which there was a corpse, or after blood-letting.

סימן ג

ְּהָתִּב, וְהַצְּנְעֵ לֶכֶּת עִּם אֱלֹהֶיִּר. לְפָּיִכָּך צְּרִיִּךְ הָאָרָם לִהְיֹּת צָנִעַּ בְּכָל אֶרְחֹזְתִי. וְלָכֵּן כְּשֶׁלּוֹבִשׁ אוֹ פּוֹשָׁט אֶת חֲלִּיּקוֹ אוֹ שְׁאֶר בָּגֶּר שְׁעֵּל בְּשֶׁרוֹ, יְדַקְדֵּק מְאֹד שָׁלֹא לְגַלּוֹת אֶת גּוּפּוֹ, אֶלֶא יַלְבִּישׁוֹ וְיַפְשְׁיטוֹ הְּאָרָם לִנִי הַבְּנְעָהְ בְּבֹוֹדוֹ, וְכַחֲשֶׁכֶּה בָּאוֹרֶה לְפָּנִיי יִחְבָּרְךּ שְׁמוֹ. וְהַצְּנִיעִּיּת וְהַבּּשְׁת, מְבִיאוֹת אֶת הָאָרָם לִינִי הַבְּנְעָה לְפָנִיי יִחְבָּרְךּ שְׁמוֹ (סִימֶּן בי).

It is written: "You shall walk modestly with your God. Micah 6:8." It is therefore necessary to be modest in all your ways. Thus when putting on or removing your shirt or any other garment from your body. Ue., undergarment. You should be very careful not to uncover your body. You should put on and remove the garment while lying in bed under a cover. You should not say: "I am in a private, and dark place." "Who will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed be His will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will see me?" Because the Holy One, Blessed is He, Whose glory fills will be a more of the Missing wil

אַין הוֹלְכִין בְּחַקּוֹת הַגּּוֹיִים, וְלֹא מִתְּדַמִּים לְהָם, לֹא בְמַלְבּוּשׁ וְלֹא בְשִׁעֶּר וְכִיּוֹצֵא בָהָם, שֶׁנֶּאֶמֶר, וְלֹא

Blessed be His name.

מִלְכּּרִישׁ הַאָּנִחָד לָהָם לְשִׁרִּם גַּאַרֹּת וְהִוּא מֵלְבּּרִישׁ שְׁרִים, רְּלְהָנְמָא הָא דְּאָמְרִינָן בַּגָּמֶרָא, דְּאָסוּר לִישְׁרָאֵל מִלְכּּרִשׁ הַמְּנִחָד לָהָם לְשִׁרִם גַּאַרֹּת וְהִוּא מֵלְבּּרִשׁ שְׁרִים, רְּלְהָנְמָא הָא דְּאָמְרִינָן בַּגָּמֶרָא, דְּאָסוּר לִישְׁרָאֵל מִלְבּּרִשׁ הַמְּנִחָד לָהָם לְשִׁרִּם גַּאִרּת וְהִּוּא מֵלְבּּרִשׁׁיִּי וְהָרָבְּם לִהְיִּת אֲבָרָה מָהְבִּל הְהָהָבּמֹרִת לָהָם צְפִּלִּי בְרָצִינִת אֲבַוּמִי וְשֶׁלִּא הַלְבּּרְשִׁיִּ וִלְּאִי בְּעָבְּעִי שְּׁרִרִּת מְשִׁרִם בְּעָרְנִי אֲבָּלִי הְעָבִי וְהָן יוֹצְיִא עְלְבּרִישׁ וּעְּרִי אָלְא הַאְמֵר הּוֹאִיל וְהָן יוֹצְיִא בְּקְבִּעְּיִי וְהָרִים הַלְּלֵין אַרְ צְּנִינְהָ עָהְיִרְ לְשָׁנִה וְשָׁלִי הָנִי עְשְׁרִים הַעְּלִינִוּ שְּׁרִים הַעְּבְינִי עְשְׁרִי וְשָׁרְ בְּעְיִּבְישִׁי וְשְׁרִי בְּעְבְּעִינִוּ וְשָׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁיוֹ וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּשְׁי בְּעְּיִי וְשְׁבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְבְּבְּשְׁי וְבְּעְבִּישְׁי וְעָבְּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְבְּעִּים בְּעְיִבְּישְׁי וְבְּעִים בְּעְיבִּישׁ הַעְּיִי בְּעִים בְּעְבִּישְׁי וְלְשִׁי בְּעְבִּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי וְבְּעִבְּישְׁי וְבְּעִּים בְּעְּיבִּישְׁי וְשְׁבְּישְׁי בְּעְבְּישְׁיוֹ וְשְׁבְּשְׁי בְּעְבְּישְׁיוֹ וְשְׁבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁיוֹ וְבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁי בְּעְבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁיוֹ וְבְּישְׁי בְּעְבְּישְׁיוֹ בְּעְבְּישְׁי בְּעְבְּישְׁי בְּעְבְּישְׁיוֹ בְּבְּישְׁבִּישְׁי בְּעְבְּישְׁים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעִישְׁי בְּשְׁבְּישְׁי בְּעְיִישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּיִי בְּבְּישְׁבְיי בְּעִים בְּעִבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּיִים בְּעְים בְּעִישְׁבְּישְׁבְישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּיִבְּעִים בְּעִבְּעְים בְּבְי בְּיבְיבְּבְישְׁבְּיבְּבְּשְׁבְּישְׁבְּבְּישְׁבְּיִים בְּעִים בְּעִים בְּעִישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּיִים בְּיִישְׁבְיִישְׁבְּבְיבְיבְיבְּישְׁבִיים בְּעִים בְּעִים בְּיִבְיבְישְׁבְיִים בְּעִישְׁבְּיִישְׁבְּבְּבְּישְׁבְּבִּים בְּעִים בְּבְּבְּבְּבְּבְּעִים

just as you are distinct in your perspectives and concepts. Similarly, it is should be distinct, in your clothing and speech and all other endeavors you should not cut your hair or style your hair as they do, but rather you of idolatrous intent or background should be avoided by Jews. Similarly, haughty. Similarly, any custom or statute of which there is a suspicion demands of us to be modest and humble, and not be influenced by the and haughtiness which are not the heritage of Jacob. Rather, our heritage go out with kulsin, because these practices are indicative of arrogance they go out with kulsin (the word kulsin meaning weaponry) I also shall not say that since they go out with scarlet I shall go out with scarlet, since humility and modesty. The following is mentioned in Sifrei: You should a Jew, but rather his clothing should be made in a style which suggests A garment designed for showiness or immodesty must not be worn by everyone should learn how to apply these standards to his time and place. such instances] it is forbidden for a Jew to deviate. From these examples the color black indicates humility, submissiveness and modesty. [In all practice was to wear red shoelaces and Jews wear black shoelaces because was to tie one way and the practice of Jews to tie another way, or if their Jew to be similar to them even in regard to shoelaces; if their practice the Talmud states: Maseches Sanhedrin 74a. that it is forbidden for a of ostentation, such as a garment of high-ranking officers. For example, should not wear a garment which is specifically worn by them as a symbol yourself lest you be ensnared to follow them." Deuteronomy 12:30. You their ways you shall not follow" Leviticus 18:3. It is [also] said: "Guard not follow the ways of the gentile." Leviticus 20:23. It is [also] said: "In styles in dress or in hair style or similar things, as it is said: "You shall We are not permitted to follow the ways of the gentiles, nor adopt their

סימן ג דו

said: "I have set you apart from the nations." Leviticus 20:26.

לא יִלְבַּשׁ בְּגָדִים יָקָרִים כִּי דָבָר זָה מֶבִיא אָת הָאָדָם לִידִי גַאָנָה, וְלֹא בְגָדִים פְּחִיּתִים מָאֹד אוֹ מְלַכְלָכִים, שֶׁלֹא יִתְבַּזָּה בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, אֶלֶא יִהְיוּ לֹוֹ בְּגָדִים מְמַצְּעִים וּנְקִיִּים (רמב"ם פ"ה מהלכות דעות). לִעוֹלָם יְמְפֹר אָדָם אֲפְלּוּ קוֹרוֹת בֵּיתוֹ וְיִקּח מְנְעָלִים לְרַגְּלָיו (אוֹרַח חַיִּים סִימָן ב).

You should not dress in extravagant clothing because such a practice brings a person to haughtiness, nor should you wear tattered or soiled clothing and appear repulsive in the eyes of people. Rather you should dress in moderate, clean clothing. A person should even sell the beams of his house in order to buy shoes for his feet.

לְפִּי שֶׁמָּצִינִּי שָׁהַיָּמִין הִיאִ חֲשׁוּבָה בַתּוֹרָה לְעָנִן צְבּוֹדָה וּלְעָנִן בֹּהָן יָד וּבֹהָן רָגֶל שֶׁל מִלּוּאִים וְשֶׁל מִצְרֵע וּלְעָנִן מִצְּנִת חֲלִיצֶה, לְבֵּן בִּלְבִישָׁה וְבֵּן בִּשְׁאֵר דְּבָרִים לְעֹוֹלָם יַקְדִּים שֶׁל יָמִין לְשֶׁל שְׁמֹאִל קְשִׁירָה, הַשְּׁמֹאל חָשׁוּב יוֹתַר, מִפְּנֵי שֶׁקּוֹשְׁרִים צְּלִיו אֶת הַתְּפְלִין. וְלְבֵּן בְּשֶׁצְּרִיּך לְקְשֹׁר יִקְשֹׁר שֶׁל שְׁמֹאל תְּחִלְּה, בְּגוֹן מִנְעַלִים שְׁיֵשׁ בְּהָם קְשִׁירָה, נוֹצֵל שֶׁל יָמִין וְצִינִוֹ קוֹשְׁרוֹ, וְנִיעֵל אֶת שֶׁל שְׁמֹאל וְמִילִה, וְצִּחַר בְּּדְּ קוֹשְׁר שֶׁל יָמִין. וְבֵּן בִּשְׁצִּרִים.

According to Mishnah Berurah this applies only to the shoes. and tie it, and then tie the right shoe. This also applies to other clothing. must be tied, put on the right shoe without tying it, and then the left shoe tie your shoes, you should first tie the left. For example, with shoes that esteem because we tie the tefillin on the left [hand]. Therefore when you the right.) However, in regard to tying [a lace] the left is held in higher clothing you should first remove the left (because this shows respect for as opposed to the left [hand or foot.] When removing shoes or other and in other activities you should begin with the right [hand or foot] See Deuteronomy 25:5–10; Maseches Yevamos 104a. therefore in dressing big toes. and purification of the metzora and in the mitzvah of chalitzah; his sons were consecrated, blood was applied to their right thumbs and regard to the thumb and big toe referred to in the milu'im When Aaron and the necessary sacrificial rituals such as the sprinking of the blood. and in to service in the Temple The priest used his right hand when he performed Since we find that the Torah gives deference to the right hand: in regard

יְּנְהַר מִלְלְבּוֹשׁ שְׁנֵי בְגָרִים בְּיַחַר, מִשִּׁיִם דְּקְשֶׁה לְשִׁבְחָה.

You should be careful not to put on two garments simultaneously because this causes forgetfulness.

אָסוּר לִילָּךְ אַרְפַע אַמּוֹת אוֹ לְהוֹצִיא מִפִּיו דָּבָר שָׁבָּקְדָּשָׁה בָגָלִיי הָרֹאִשׁ. וְגָם הַקְּטַנִּים צְרִיכִים לָהַרְגִּילָן בְּר יִצְּחָק אֲמַרוּ לֹה פַלְּדָאִי (חֹוִים בַּפּוֹבְבִים), בְּרִיךְּ גַּנְבָא הַנְה, לָא שְׁבַקְתַּה גַּלִּיִי רִישָׁא. אֲמֶרָה לֹה, פְּפֵּי רֵישְׁףְּ כִּי הַיְּכִי דְתָּהֶוֹי עֲלְךְּ אֵימְתָּא דִשְׁמֵיָא וְכִּיי (שְׁבְּת דְףְ קְּנִי נְרִאְשׁי

It is prohibited to walk four amohs This law applies to males only. According to Mishnah Berurah, in our times, you are not even permitted to sit in the house with an uncovered head. For the equivalents of amoh, see glossary. or to utter sacred words with an uncovered head. Also small children must be trained to cover their heads in order to encourage them to have reverence for God, as it is said of Rav Nachman bar Yitzchak: The mother of Rav Nachman bar Yitzchak was told by Coldai, ("Coldai" referring to astrologers), "Your son will be a thief." [Upon hearing this] she did not permit him to uncover his head. She said to him, "Cover your head in order that there be upon you the reverence of Heaven. (Maseches Shabbos, 156 b.)

אָסוּר לֵילֵּךְ בְּקּוֹמֶה וְקִּוּפָּה וְגָרוֹן נְטוּיִ, פְּעָנָן שְׁנָאֵמֵר, וַמַּלְכָנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וְגוֹי (אוֹרַח חַיִּים שָׁם). וּמִפֶּל מֶקוֹם לֹא יָכוֹף רֹאִשׁוֹ יוֹתֵר מִדּאי, אֶלֶא בְּמִדָּה בֵּינוֹנִית, בְּכָדִי שֶׁיִרְאָה אָת הַבָּא כְּנָגֶד פְּנָיִו וְגַם יִרְאָה מִזְרַךְּ פַּף רַגְּלוֹ (הר"י בספר היראה). גַּם מְמַהְלַכוֹ שֶׁל אָדָם נְכֶּר אָם חָכָם וּבַעֵּל פַּנְיוֹ וְגַם שׁוֹמָה וְסָכְל. וְבֵּן אֲמֵר שְׁלֹמֹה בְּחֶבְמָחוֹ, וְגַם בַּדָּרֶךְ פְּשְׁהַפְּכֶל הֹלֹךְ לְבּוֹ חָסֵר, וְאָמֵר לַכֹּל סְכָל הוּא הוּא מוֹדִיעַ לַפֹּל עַל עַצְּמוֹ שְׁהוּא סְכֶל (רמב"ם שְׁם).

You should not walk with an upright [haughty] posture and an outstretched neck, as it is said: "And they walked with outstretched necks." Isaiah 3:16. Nevertheless, you should not bend your head excessively, but only moderately so that you will be able to see anyone approaching you and also see where you are walking. (Rabbeinu Yonah in Sefer Hayirah). From the way a person walks we can tell if he is wise and intelligent, or if he is a fool and a boor. Thus said King Solomon in his wisdom: "Also in the manner that a fool walks his heart fails him, and he announces to all his foolishness," Koheles 10:3. thereby informing everyone that he is a fool.

ֵישׁ לַּזְּהֵר שֶׁלֹא יֵלֵךְ אִישׁ בֵּין שְׁתֵּי נְשִׁים, וְלֹא בֵּין שְׁנֵי כְּלָבִים אוֹ שְׁנֵי חֲזִירִים. וְכַן לֹא יַנִיחוּ הָאֲנָשִׁים שְׁתַּלְּךְּ בֵּינֵיהֶם אִשְּׁה אוֹ כֶּלֶב אוֹ חֲזִיר (פֿסחים קיא).

You should be careful not to walk between two women. Similarly, two men should not permit a woman to walk between them.

סימן ד

ַרְגִּיל אָת עַּצְמִוֹ לְפָּנִוֹת עָרֶב וָבֹקֶר שָׁהוּא וְרִיזִּית וּנְקִיּוּת. אִם אֵינוֹ וָכִלִּל לְפָּנִוֹת, יַלֵּךְ אַרְבַּע אֵמּוֹת וְיֵשֶׁב עַר שִׁיּפְּנֶה, אוֹ יַסִּיחַ דַּעְּתּוֹ מִדְּבֶרִים אֲחַרִים. הַמִּשְׁהָה נְקָבֶיו, עּוֹבֵר מִשׁוּם בַּל מְשַׁקְּצוּ. וְאָם מַשְׁהָה מִלְהַטִּיל מֵים בְּעֵּת צַּרְפּוֹ, עּוֹבֶר גַּם מִשׁוּם לֹא יְהְיָה דְּךְ עְּבֶּר (סִימֶן ב', ג').

You should accustom yourself to move your bowels in the evening and in the morning because this habit is conducive to vitality and cleanliness. If you are unable to do so you should walk four amohs and sit and stand and sit [repeating this procedure] until you move your bowels; or you should divert your thoughts from other matters. If you delay going to the lavatory you transgress the prohibition of bal teshaketzu. "Do not make yourself detestable." See Leviticus II:43. However if you delay until you find a suitable or decent lavatory, it is not considered a transgression. And if you delay urinating when you feel the urge you also transgress the prohibition against bringing about sterility. See Deuteronomy 7:14.

יָהֵא צָנִוּעַ בְּבֵיִת הַכָּפָא. לֹא יָגַלְּה אָת עַצְמוֹ, עַד שְׁיֵשְׁב, וְגָם אָז יְצַמְצַם שָׁלֹא לָגַלְוֹת רַק מַה שְׁמֵּכְרָח לוֹ לְגַלּוֹת, שְׁלֹא לְטַנֵּף אָת בְּגָדִיו. וְיִזְּהַר בָּזָה גַם בַּלִּיְלָה כְּמוֹ בִּיּוֹם. אָם נְפְנָה בְּמָקוֹם מְגַלֶּה שָׁצִין שָׁם מְחִיצִּה, יְכֵּוֹן שִׁיְּהֵא פְּנָיו לְדָּרוֹם וַאֲחֹוֹרִיו לֹצְּפּוֹן אוֹ אִפְּכָא. אֲבָל בֵּין מִוְרָח לַמַּצְרָב, אָסיר. וְאִם יִשְׁ מְחִיצְה, יְכוֹל לְפְּנִוֹת בְּכֶל עְנְיָן אָם אֲחֹוֹרִיו לְצֵּב הַמְּחִיצָה. וּלְהַשְׁמִין, מֻחָּר בְּכְּל עְנְיָן. לֹא יִפְּנָה בְּפְנֵי שׁוּם אָדָם. וַאֲפִלּוּ בְּפְנֵי נְכְּרִי, אָסוּר. אֲבֶל לְהַשְׁחִין, מֵחֶר אֲפִלּוּ בִּיּוֹם בְּפְנֵי רָבִים אַם צְּרִיךְ לְבָּיְה מְשׁוּם דְּאִבְּא סְבָּנָה אָם יַעֲצֵיר אֶת עַצְּמוֹר. וּמְפָּל מְקוֹם יִשׁ לוֹ לְהַטְחַבּּלְ

You should act modestly in the lavatory. You should not expose yourself until you sit down. Also, then you should be careful to expose only those parts of the body that are absolutely necessary in order not to soil your clothing. You should be careful in this practice at night, just as during the day. If you move your bowels in an open area around which there such ward and your back is toward the north or the reverse. But to be positioned between east and west is prohibited. If there is a partition you may move your bowels facing any direction if your back is toward the partition. When urinating, you may face any direction. You must not urinating is permissible, even during the daytime, even in the presence of urinating is permissible, even during the daytime, even in the presence of refrain from urinating [when the need arises.] Nevertheless, you should turn aside when doing so.

לא יִפְּנָה בַּעֲמִירָה. וְלֹא יָאֵנֹס לְדְחֹק עַצְּמוֹ יוֹחֵר מִדֵּאִי, שֶׁלֹא יָנַהַק שִׁנֵּי הַכִּרְכַּשְׁהָא. וְלֹא יָצֵנֹס לְדְחֹק עַצְמוֹ יוֹחֵר מִדֵּאִי, שֶׁלֹא יְנָהָר עַנִּר. וּכְשְׁמַטִּיל מֵיִם בַּעֲמִידָה, יִשְׁגִּיחַ שֶׁלֹא יִנְּחָוּ עַלֹ מְנְעְלֵיוּ וְבְּנָדְיוּ. וְיִנְּהֶּר מְאֹד שֶׁלֹא לְאֲחֹוּ בְּיָדִיוּ בְּמִילְתוּ (וְעֵיֵּך לְשֵׁמִּי סִימֶּן גִי"א) (סִימֶן גִי").

You should not move your bowels while standing and you should not strain yourself more than necessary in order not to rupture the glands of the rectum. You should not hasten to leave the lavatory until you are sure that you no longer require it. When you urinate while standing be careful that the urine doesn't splash on your shoes and clothing. You should also be very careful not to hold in your hand the organ which was circumcised. (See Chapter 151).

בְּנֵית הַכְּסֵא אָסוּר לְהַרְהֵר בְּדְבָרִי חֹוְרָה (בְּדִלְקַמֶּן סִימָן ה' ס"ב). לָבֵן בִּהְיוֹחוֹ שְׁמָּה, טוֹב שִׁיָּהַרָּה בְּעְסְקֵיו וּבְחָשְׁבּוֹנוֹתָיו, שֶׁלֹא יָבֹא לִידֵי הַרְהּוּר חּוֹרָה אוֹ הַרְהּוּר עֲבֶרָה חַס וְשָׁלוֹם. וּבַשַּבָּת שָׁאֵין לְהַרְהֵּר בַּעְּסְקֵיו, יְהַרְהֵּר בְּדְבָרִים נְפְלָאִים שֶׁרָאָה וְשְׁמַע וְכִדּוֹמֶה (סִימֶן פּ"ה).

In the lavatory it is forbidden to think about Torah matters (as is stated later, Chapter 5 par. 2). Therefore while you are there, it is best to think of business affairs and accounts in order not to think of Torah or God forbid indulge in sinful thoughts. On Shabbos, when it is forbidden to think of business you should think of interesting events that you saw or heard.

וְהַבּר לְקַנֵּם אָת עַּצְמִּר נְפָּה. כִּי, אִם יָשׁ לוֹ אֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ צוֹאָה בְּפִי הַטַבַּעַת, אָסוּר לוֹ לֹימֵר שׁוֹם דְּבָר שֵׁבְקְדֵשָׁה (כְּדִלְקַמֶּן סִימֶן הי סְעִיף ג). לֹא יְקַנַּה בְּיַד יָמִין, מִפְּנֵי שֶׁקּוֹשֵׁר בָּה הַהְפִלִּין. וּמֵהאי טַעְמָא פִּין הְשָׁהִא יָמִין שֶׁל כְּל אָרֶם.

You should be careful to clean yourself well because if you have even the slightest amount of excrement at the opening of the rectum you are forbidden to utter any sacred word. (See Chapter 5 par. 3). You should not clean yourself with your right hand because this hand is used to tie with the middle finger of this reason you also should not clean yourself with the middle finger of the left hand because the tefillin strap is tied around it. A left-handed person should clean himself with his right hand [because his left hand] is like everybody else's right hand.

בְּכֶל פַּעַם שָׁנְפְּנָה אוֹ שָׁמֵּטִיל מֵיִם וַאַפִּלִּי רַק טִפְּה אַחַת, יִרְחַץ יָדָיו בַּמֵּיִם וִיּלָרַךְּ בָּרָבַּת אֲשֶׁר יָצִר, אִם הַטִּיל מֵיִם אוֹ נְפְּנָה וְשֶׁכַח מִלְּבָרְךְּ אֲשֶׁר יָצַר, וְאַחַר כָּךְ שׁוּב הִטִּיל מֵיִם אוֹ נְפְּנָה וְנְוְפַּר שֶׁבְּרָאשׁוֹנָה לֹא בְרַךְּ, אֵינוֹ צָרְיךְּ לְבֶרֶךְּ רַקְּפַעַם אָחָת. וּמִי שְׁשׁוֹתָה סִם הַמְשִׁלְשֵׁל וְיוֹדֵע שֶׁיִּצְטְרַךּ לְפָּנוֹת כַּמֶּה פְּעָמִים, לֹא יְבְרֵךְּ עֵּד לְאַחֵר הַגְּּמֶר (סִימֶן זִי).

סימן ה צו

After each defecation or urination, even of one drop, you should wash your hands with water and recite the berachah, asher yatzar. If you urinated or moved your bowels and forgot to recite the berachah, asher yatzar and after urinating or moving your bowels again you remembered that you did not recite the berachah you need to recite the berachah only once. After drinking a laxative that induces diarrhea, and you know that you will need the lavatory numerous times, you should not recite the berachah until after all excrement has been passed. According to Mishnah berachah you should recite the berurah was been passed.

. Қіәірірәтті *9*8чи

or praying.

סימן ה

It is written: "You shall cover your excrement because Hashem, your God walks in the midst of your camp ... your camp shall be holy and there should not be seen in you any unclean thing." Deuteronomy 23:14-15. From here our Sages, of blessed memory, infer that wherever Hashem, our God walks with us, meaning when we are engaged in a sacred matter such as reciting the *Shema*, or prayers, or study, Torah, or the like, the place must be holy. No uncovered excrement should be found there nor any nakedness be visible in the presence of the person reciting the *Shema* any nakedness be visible in the presence of the person reciting the *Shema*

ואָפּלּוּ לָהַרְהַר בְּדִּבְרִי קְדַשָּׁה בִּמְקוֹם צוֹאָה אוֹ מֵי רַגְלִים אוֹ כֵּל דָּבֶר שֶׁהוּא מַסְרִיחָ, אָסוּר, עַּד שֶׁיִּכְּפָּה אוֹחוֹ, כְּמוֹ שֶׁנְּאֵמֵר, וְכִפִּית אֶת צֵאָמָף. אוֹ שִׁיִּשִּׁיל לְתוֹךְ מֵי רַגְּלִים שֶׁל פַּעַם אַחַת רְבִיעִית מֵים, לָא שְׁנֵּא שֶׁהֵיוּ הַם בְּכְלִי תְחִלְּה וְנוֹתֵו עֲלֵיהֶם מֵים, וּבֵין אִם הָיוּ הַמֵּים בְּכְלִי תְחַלָּה (וְאִם הָיוּ מֵי הָרַגְלִים שְׁתֵּי רְבִיעִּיוֹת מֶהָם, לֶּא מַהְנֵּי לְהוּ מִים כְּדִלְקְשֵּׁן טְעִיף יג). וּלְמֵי רַגְּלִים שֶׁל שְׁהִי פְּעָהי עֲרִי צְּרִי קְצֶת לְחְלִּהִית מֵהָם, צְּרִיךְ לֹשְׁפֹּךּ שֶׁם מָיִם.

Even to think of sacred things in a place with excrement or urine or anything with a foul odor is forbidden unless it is covered, as it is said: "You shall cover your excrement." Deuteronomy 23:14. [In the case of

urine] you may pour a revivis See glossary for equivalent. of water into the urine. It is immaterial if the urine was originally in a vessel and you was in a trough specifically designated for it, the mixture with water does not help as is explained later in par. 13). For two urinations, we require two revi'iyos of water and so on. According to Mishnah Berurah a revi' is sufficient even for many urinations. Even if the urine was absorbed into the ground or in a garment, as long as there remains some moisture from it, water must be poured over it.

אָם יֵשׁ צוֹאָה עֵל בְּשֶׂרוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁמְּכָסָה בְבָגָדִיוּ, אָסוּר בְּדָבָרֵי קָדַשְׁה, שְׁנָּאֵמַר, כָּל עַצְמִתְּיַר האַמֶרְנָה, ה' מִי כְמוֹף. בְּעֵינָן שְׁיִהְיִּי כַּלָּם נְקִיִם. וְיִשׁ מְקִּילִין בְּזָה, אֲבָל הַנְּבֹּוֹן לְהַחְמִיר. וְאָם יֵשׁ לֹוֹ אָפְלִּי מְעֵּע צִּוֹאָה בְּפִי הַשַּבְּעת, אַף עַל פִּי שְׁהִיא מְבַסָּה, לְבַלֵּי עְלְמָא לָא מַהְנָי, מְפְּנִי שְׁבְּמִקּוֹתְה וַהַּמְ הַנְּ בְּזָה (מִי שְׁיֵשׁ לֵוֹ הֵלִי הַשְּׁבְיוֹ עֲלֵי הַפְּי שְׁרִיב, עַבְּּנִן צִּבְרָהָם סִימֶן ע"י סְעָּיך קַבְּ בְּזָה (מִי שְׁיֵשׁ לִּי הַפְּעָר אָף שְׁרְיבִּי הַבְּיִלְ בְּהְיבִיה (מִי שְׁיִבְּי בְּעְּיִי בְּעִי אָרְיב בְּעְיבְּיוֹלְיב בַּעְּיבְיב בְּעָבְיוֹ בְּבְּבְיוֹ בְּיִבְינִי לְהִינִה, נְאָר עֲלִיב בְּעְיבְיב בְּעְיבְיב בְּעִיבְינִי עַבְּיבְיב בְּבְּבְינִים מִימְן צִּבְּי

If there is some excrement on the body, even if it is covered with clothing it is forbidden to speak about sacred things as it is said: "All my bones shall say, Hashem who is like You?" Psalms 35:10. Therefore the entire body must be clean. Some authorities are lenient in this matter, but it is proper to follow the stricter opinion. If there is even the slightest bit of excrement on the edge of the anus, even if it is covered, according to all opinions it is of no avail, because in its original place it is more loathsome. In the case of one ill with hemorrhoids, see Magen Avroham 76: 8 who quotes from the Responsa of Radvaz, Volume III 315. The Magen Avroham concludes there is no odor. This is true only if the hemorrhoids are external and without pust is no odor. This is true only if the hemorrhoids are external and without one must not pray or utter sacred words.

עְּרִיכִין לַזְּהֵר שֶׁבְּכָל מֶקוֹם שֶׁיֵשׁ לְהַסְתַפֵּק שֶׁמֶּא יֵשׁ שָׁם צוֹאָה אוֹ מֵי דַגָּלִיָם, לֹא יֹאמֵר שָׁם שׁוּם דָּבָר שֶׁבְקְדֵשֶׁה עַּד שֶׁיּבְדִּק אֶת הַמֶּקוֹם (סִימֶן עִ"ו). וְאֵין לְהַחָפַּלֵּל בָּבֵּיִת אָם בַּעֲלֹיָה יֵשׁ מֶקוֹם מְשֵׁנְף (פרמ"ג סִימֶן קנ"ד משבצות-זהב סְעִיף קְטֶן אִי).

Wherever there is any doubt concerning the existence of excrement or urine we must take care not to utter a holy word until the place is examined. We should not pray in a house in which there is filth in the attic. Or on another floor. (See Pri Megadim chap. 154 and Mishbetzos Zahav par.

LΙ

הִינוֹק שְׁאָחַרִים בְּיָמִיו יְכוֹלִים לָאֵכֹל כַּוּיִת מִינֵי דָגָן אֵפִלּי עֵל יִדִּי תַבְשִׁילִ בָּרָרִ שָׁגָּרוֹל אוֹכֵל שִׁעּרִר בְּרָס (וְכְתַב בַּפַפֶּר מִגְּדּוֹל עֹז לְהַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הַרַב יַעְבָּ"ץ ז"ל, דְּהַיְנוּ כְּשָׁנַעְשִׁה בֶּן שָׁנָה), מַרְחִיקין מִצּוֹאָתוֹ וּמְמֵּי רַגְּלְיוּ. וְטוֹב וְיָשֶׁר לְהַרְחִיק גַּם מִצּוֹאַת קְטָן בֶּן שְׁמוֹנָה יָמִים.

In the case of an infant—if others of his age are able to consume a kezayis See glossary. of grain even when cooked, in the time that an adult can eat a quantity of bread equal to a p'ras, Nine minutes. (in the Migdal Oz, authored by the great Gaon, Yaavetz, it states that this refers to a child of one year) we must distance ourselves from his excrement or his urine; and it is even preferable to keep away from the excrement of an infant who is merely eight days old.

עוֹאַת אָרָם, אַף עַל פִּי שָׁאֵין לָה רֵיחַ רָע, וְכֵן צוֹאַת חָתוּל וּנְמִיָּה וְצוֹאַת חַרָנְגוֹל אֱדוֹמִי (חַרְגִּגוֹל הֹדִּוֹ) (אִינדיק) מַרְחִיקִים מַהָּן. וּשְׁאָר צוֹאָה שֶׁל בְּהַמֶּה חַיָּה נְעוֹף, מִסְּתָמִא אִינָה מַסְרַחַת וְאֵין צְּרִיכִים לְהַרְחִיק מֵהָן. אֲבָל אָם מַסְרַחַת וְבֵן נְבַלְה הַמַּסְרַחַת וְכֶל דָּבֶר הַמַּסְרִיחַ מַהָּמַת עָפּוּשׁ, וְבֵן לֹּרֹל שֶׁל הַרְּתִילִים, מֵרְחִיקִים מַהָּם. וְבֵן מַרְחִיקִים מְמֵּיִם סְרוּחִים. וּמִי מִשְׁרֶה שָׁשׁוֹרִים בְּהָם פִּשְׁתָּן אוֹ קְנְבּוּס, סְתָנְמִם מַסְרִיחִים וְצְּרִיכִים לְהַרְחִיק מֵהֶם בְּמוֹ עָן הַצּיֹאָה.

We must keep a distance from the excrement of a person even when there is no foul odor. This also applies to the excrement of a cat, weasel, or from an Edomi hen, (a turkey). Excrements from other animals, beasts, or birds probably do not have a foul odor and we need not distance ourselves. However, if there is a foul odor, or a foul smelling carcass, and anything with a foul odor caused by decay, or from a chicken coup, we must keep a distance. We also must keep a distance from foul-smelling water. [Standing] water in which flax or hemp was soaked ordinarily omit a foul odor and we must distance ourselves from them just as from excrement.

צוֹאָה יָבִשְׁה כֶּל כָּּה שֶׁהִיא נְפְרֶכָת עֵּל יְדִי גְּלִילָה, הַּבִי הִיא כֶּעָפָר. וְהוּא שֶׁלֹא יָהֵא בָה רֵיחַ דָע. אֲבָל אָם נִקְרְשָׁה מֵחֲמֵת הַּלְּר, כִּינָן שֶׁיְּכוֹלָה לַחֲוֹר לְקַדְמוּתָה בִּוְמֵן הַחֹם, עֲדִין שֶׁם צוֹאָה עָלֶיהָ. וְצוֹאָה שֶׁנְּהְפַּסְתָה בְשֶׁלֶג, חְשִׁוּב כְּסוּי.

When excrement has become so dry that is crumbles when rolled, it is considered as dust, provided it does not have a foul odor. However, if it becomes frozen, since it can revert to its original state when the weather becomes warm, it is still considered excrement. Excrement which is covered with snow is considered covered.

ער כַּמֶּה מַרְחִיקִים. הָיְּחָה הַצּיֹאָה מֵצְחַרִיוּ, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מִמֶּקוֹם שֶׁכָּלֶה הָרִיחַ צַּרְבַע אַמּוֹת. וַאֲפָּלוּ

אם הוא אַינוֹ מֵרִים, צָּרִיךְּ לְהַרְחִיק שָׁעוּר זָה בָּאִלּוּ הָיָה מֵרִים, וָאִם הַצּוֹאָה אַינָה עַסְרַחַת, דִּי אִם מֵרְחִיק מְמֶּנְה אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאִם הַצּוֹאָה מִלְפָּנָיו, צָרִיךְּ לְהַרְחִיק בִּמְלֹא עֵינָיו. וַאַפּלּוּ בַלִּילָה, צָרִיךְּ לְהַרְחִיק בַּשְּׁעּוּר שְׁהָיָה יָכוֹל לְרְאוֹחָה בַּיּוֹם. וְאִם הִיא מִן הַצְּּדָרִים, יִשׁ לְהַחְמִיר בְּאִלּוּ הַיְּחָה בְּפְּנִיו. וְנְשֶׁה אֶת עַצְּמוֹ בְּּדִי שְׁהְּהֵא לְאַחֲרֶיו (ע"ט פ"א).

How much must we distance ourselves? If the excrement is behind you, you must keep a distance of four *amohs* from the spot where the foul odor ceases. Even if you are unable to smell anything, you must keep the same distance as if you actually did smell something. If it has no odor it is sufficient to keep a distance of four *amohs*. If the excrement is in front of you, you must remove yourself as far as the eye can see. Even at night of you, you must remove yourself as far as the eye can see. Even at night of you, you must remove yourself as far as the eye can see. Even at night of you, you must keep the same distance you would keep if it were daytime. If the excrement is to your side the same strictness applies as if it were in front of you, and you therefore should turn aside so that it will be behind you.

בּנִת שֶׁמְתָפּלָלִים בּוֹ בַּצִּבּוּר וְנִמְצָאַה שָׁם צוֹאָה, אַף עַל פִּי שָׁהִיא אֲחֹרֵר הַשָּׁלִים צָבּוּר וּרְחֹוֹקָה מִמֶּנּוּ יוֹחֵר מַאַרְבָּע אַמּוֹח מִמֶּקוֹם שֶׁבֶּלָה הָרֵיחַ, מִכֶּל מָקוֹם צָרִיךְ הּוּא לִשְׁמִּין וּלְהַמְחִּין עַר שֶׁיּוֹצִיאוּהָ אוֹ יַכְסוּהָ, מְפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשֶׁר שֶׁלֹא תְהַא לְאָחָד מִן הַצִּבּוּר תּוֹךְ אַרְבַע אַמּוֹח מִמֶּקוֹם שֶׁבֶלָה הָרֵיחַ, וְאָסוּר לוֹ לְשְׁמִעְ וּלְכֵּוּן לְמַה שְׁאוֹמֶר הַשְּלִיחַ צְבּוּר (ע"ט).

If excrement is found, in a house in which a congregation prays even though it is found behind the chazzan and is distant from him, four amohs from the point at which the odor ceases, he nevertheless must remain silent and wait until it is removed or covered, because it is impossible that one of the congregation should not be within four amohs from the place where the odor ceases, and this man is forbidden to listen and to pay attention to what the chazzan is saying.

מִי שֶׁהִחָפַּלֵל וּמְצָא אַחַר כָּךְ שֶׁיֵּשׁ שֶׁם צוֹאָה, אָם הַמְּקוֹם הַהוּא הָיָה רָאִיּי לְהַסְתַּפַּק בּוֹ שֶׁמֶּא יָשׁ שֶׁם צוֹאָה, אָם הַמֶּקוֹם הַהוּא הָיָה רָאִיּ לְהַסְתַּפַּק בּוֹ שֶׁמֶּא יָשׁ שֶׁם צוֹאָה וְהוּא פְּשִׁע וְלֹא בָדִק, פֵּיוָן שֶׁחְפַלֹּח שְׁמוֹנֶה עֲשְׁרֵה הִיא בְמִקוֹם קֵרְבָּן, הַנָה לֹה וָבַח רְשִׁעִים תּוֹנֶה וְצִרְי לְהַסְתַּפִּק שְׁמוֹנֶה עֲשְׁרֵה, וְבֵּן קְרִיצִּת שְׁמִּעִי שֶׁהִיא מִּדְאוֹרְיָמָא וְצִין בָּה חֲשִׁשׁׁי בְּרָכִּת לָבַטְלָה, חוֹזֵר וְקְוֹרָא, אֲבֶל בְּלֹא הַבְּרֶכוֹת. וְכֵן שְׁאֵר בְּרָכוֹת שְׁאַמֵּר שְׁם, וַאֵּפְלִּי בְרְפַּת הַמְּזוֹן, צִּינִי הְעָבְּי, וְצִישׁ בַּרְיְפִּלְ שְׁמִוֹנֶה בְּרִינְי עֲבָּי, שְׁאֵי לֹא פְשְׁעִי אֲשָׁה עָבְּי הַבְּים הַיְאִיי לְהַסְתַּבּק יִצְישִׁ בְּרִינְי אֲבָּי, שְׁאֵי לֹא פְשְׁעִי הַיְּצִיא בְּרִינְּבֵּה. וְצִים בְּיִלְים הְצִילִים הְצִילְים הְצִילִים הְצִילִים הְצִילִים הְצִילְים הְצִילִים הְצִילְים הְצִּילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִּילְ הְבִּילְ הַבְּיִים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְ הַּבְּים הְצִילְים הְצִילְים הְצִילְים הְצִּילְ הְבִּילְ הְצִּילְ הְיִּים הְצִּילְ הְיִים הְצִילְים הְצִילְ הְיִים הְצִּילְ הְיִים הְצִּילְ הְבְּילְ הְבְּיִים הְצִּילְ הְבְּילְ הִילְים הְצִילְ הְיִילְים הְיִים הְיִבְּילְ הְיִּילְ הְיִילְ הְיִים הְצִילְ הְיִילְים הְּיִילְים הְיִים הְיִּילְ הְיִילְ הְיִים הְצִילְ הְיִים הְיִים הְיבְּילְ הְיבְּיל הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיִים הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיִילְים הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הִיבְּים הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְ הְיבְּילְים הְּיבְּילְ הְיבְּילְים הְיבְּילְ הְּבְּיבְּים הְּיבְּילְים הְּיבְּילְים הְיבְּיבְּילְים הְּבִּילְים הְּבְּילְ

If you prayed and later found that the place contained excrement— Within four amons if it was a place that should have been inspected for possible excrement and you neglected to inspect it, since the prayer of the Shemoneh Esrei is in place of a Sacrificial offering, this Scriptural verse is applicable,

"The sacrifice of the wicked is abominable" Proverbs 21:27. and you are therefore required to repeat the Shemoneh Esvei. Similarly, in regard to Shema which is a Biblical command; since there is no problem of reciting a berachos. According to Mishnah Berurah, you should repeat the berachos. Likewise other berachos recited there, and even the Birkas Hamazon, need not be repeated. According to Mishnah Berurah you should repeat the Birkas Hamazon, need not be repeated. According to Mishnah Berurah you inspection for excrement, you are not considered negligent, and even in regard to Shemoneh Esvei your obligation is fulfilled. If urine is found, even in a place where its existence should have been suspect, your obligation is fulfilled even in regard to Shemoneh Esvei.

לְטַמְּמִּין. רַק אָם הוּא עּוֹסֵק בְּלְמִּיּר תּוֹרֶה. אַינוֹ צְרִיְּךְ לְהַמְמִּין בְּשְׁבִילִ רִיחַ שְׁיָּצֶא מֶחָבָרוֹ, גַּם כֵּן צָרִיּךּ לְהַמְמִּין. רַק אָם הוּא עּוֹסֵק בְּלְמִּיּר תּוֹרֶה. אַינוֹ צְרִיּךְ לְהַמְמִּין בְּשְׁבִילִ רִיחַ שְׁיָּצֶא

If a person flatulates, he is forbidden to utter anything holy until the odor evaporates. If his neighbor Who is sitting or standing near him. flatulates, he also must wait untilthe odor evaporates. But if he is engaged in studying Torah, it is not necessary for him to wait for the odor to evaporate when it is emitted from his neighbor.

עְלֵינִ הָבְּסָא, אַף עֵּל פִּי שָׁיֵשׁ לוֹ מְחִיצוֹת וָאֵין בּוֹ צוֹאָה, צְרִיכִים לָהָרָחִיק מִמֶּנִּי. וָלָבן סִפְּסָל הָעָשִׁי עָבׁי נְקָב שְׁמַעֲמִידִּים תַּחְתִּיו גְּרָף לֹפְּנוֹת עֶלְיו, אַף עַל פִּי שְׁהוֹצִיאוּ אָת הַגְּרָף וְכְסּוּ אָת הַנְּקֶב בְּדָף, מִכְּל הַמְיַחָד לִישִׁיבָה וּמְכַסֶּה בְּבַר לֵישֶׁב עֶלְיו וְרַק לְעֵת הַצִּרֶךְ מְסִירִים אָת הַבְּרָף וְכְסּוּ אָת הַנְּקְב הְמִיחָד לִישְׁיבּי הַשְּׁהְשִׁיבְּים הַּחָּה בְּבָּרְה עָלְינִי עֲבְּיִר עֲבְּיִר לְבָּנִי עֲבְּיִבְים לְהַבְּר הְמִיחָלִי אָת הַפְּר, בְּזֶּה נִשְׁ לְהָקְב

In the case of a lavatory, even if it has partitions and has no excrement, we must keep a distance from it [when praying]. Therefore, a seat in which even if the container is removed and the hole is covered with a board, this seat nevertheless is regarded halachically as a lavatory, and must be removed from the house [i.e. room] or completely covered. However, there are chairs designated for sitting and covered with a cushion, and when the need arises the pillow is removed and the chair is used as a toilet. The pillow is then returned to its place. In this case we may be lenient. And the chair is not considered a lavatory.

גָרָף שֶׁל רְעִי וְעָבִים שָׁל מֵי רַגְּלִים, אָם הֵם שֶׁל חֶרָס אוֹ שֶׁל עֵץ, דִּינָם בְּבֵית הַבָּפָא. וָאַף עֵל פִּי שְׁהָם נְקִיִּים וְאֵין לָהָם רֵיחַ רָע, וַאֲפְלוּ נְתוֹ לְתוֹכָם מִים אוֹ שְׁבְּפָּאָם עֵל פִּיהָם, לָא מַהָּנִי. וַאֲפְלוּ נְתָנָם תַּחַת הַמְּשָׁה, לָא מַהְנֵי (דְּמִטוֹת שֶׁלְנִי אֵינָן חוֹצְצִיוֹת), אֶלֶא צְּרִיךְּ לְהוֹצִיאָם מְן הַבָּיִת אוֹ לְכַפּוֹתָם. וְאִם הַם הַמְּלְ מַהְבָּר לְנַקֶּר בַּצּוֹאָה, דִּינוֹ בְּגְרֶךְ שֶׁל רְעִי. וַאֲפְלוּ עוֹלֶה מִן הַנְּהָר, אֵין הָרְחִיץ מֵהְעָּל בְּיוֹן, אֵר רְעִי וְעָבְּר בְּצִּיוֹאָה, דִּינוֹ בְּגְרָה עֵי רְצִילִר שְׁל הָנִי וַאֲפְלוּ עוֹלָה מִוֹ הַנְּי

A bed pan for holding excrement or a urinal, if they are made of earthenware or wood are regarded as a lavatory. Even if they are clean and have no foul odor, and even if water was poured into them or they were inverted, it is to no avail. Even if they were placed under a bed, it is of no avail (because our beds do not serve as partitions), rather they must be removed from the house or covered. If they are made of metal or of glass, if they are washed well and have no foul odor, there is no need to keep a distance from them. With regard to the mouth of a hog, since it pecks at excrement, it has the status of a bed pan. Even if it [the hog] emerges from a river, the washing does not change its status.

בְּבֵית הַמֶּרְחָץ גַּם בַּן אָסִיר לְדַבֵּר אֹי לְהַרָהַר בְּשִׁים דָּבָר שְׁבְּקַדֵּשֶׁה וָאָסִּר לְהַוְכִּיר שְׁמִוֹת הַמְּיָחָדִים לְהַקְּדִישׁ בְּרִוּךְ הִיּא אֲפִלּיּ בִּלְשׁוֹן חֹל (כְּגִּוֹן, גָּאִט בְּלְשׁוֹן אַשְׁבְּנִוּ, נְבִיּלְצָא בְּזָה בִּשְׁאָר לְשׁוֹנוֹת) בְּבֵית לְהַקֵּרוֹשׁ בְּרוּךְ הִיּא אֲפִלּיּ בִּלְשׁוֹן חֹל (כְּגִּוֹן, גָּאִט בְּלְשׁוֹן אַשְׁבְּנִוּ, כִּי שְׁלוֹם הִאָּער לְשׁוֹנוֹת) בְּבֵית בְּהָרְוּ הִיּא שְׁכִּינוֹ הַבְּשְׁלִּוֹם וְצָּלְים עְּקְּצִים עְהָבְּים לָהָקְים בְּיְבְּישׁׁרִי וְיִבְא בְּוֹה הַשְׁבְּים וְצָּלְים עְּמִי לְהַוְּבְּרִם עְהָבְּים לְהָקִיב לְהַבְּים בְּיִבְּים לְהָבְּים בְּיִבְּים עִיבְּים בְּיִבְּים עָּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים עָלְהַבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּישׁׁרִי וְבִּיְ בְּיִבְּים בְּעִּים בְּיִבְּישׁׁרִי בְּיִבְּים בְּיִבְּישׁׁרִי בְּיִבְישׁׁרִי בְּבְּישׁׁרִי בְּיִבְּישׁׁרְ בְּיִבְּישׁׁרְ בְּיִבְּישׁׁרְ הִינְיִי בְּיִבְּשְׁרְ בְּבְישְׁרִי בְּישְׁרְיִי בְּישְׁבְּישׁׁרִי בְּישְׁרְים בְּיִבְּישׁׁרְי בְּישְׁבְּיִי בְּישְׁבְּישׁׁבְישְׁרִי בְּישְׁרִי בְּישְׁרִי בְּאָשׁׁבְּישְׁרִי בְּעִישְׁרְי בְּישְׁבְּיִים בְּיִבְּישְׁבְּיִבְּים בְּבְּישְׁבְּיִבְּים בְּבְּישְׁרִי בְּישְׁבְּיִי

In a bathhouse it is also forbidden to speak or think about sacred matters. It is also forbidden to mention the specific Names of the Holy One, Blessed is He, even in a secular language, (for example Gott in German, or in any other language) in a bathhouse or in a filthy alley. Similarly it is forbidden to extend shalom to your friend there, because Shalom is the Mame of the Holy One blessed is He. As it is said: "And he called it Hashem Shalom." Judges 6:24 Gideon built an Altar and named it forbid calling him by his name in the above-mentioned places. Others permit it since the intent is not the concept of peace but merely to mention the name of that particular person. Our practice is to be lenient. However, as God-fearing person should preferably adopt the stricter view.

אָסוּר לְדָבֵר דְּבָרִי תוֹרָה וּקְדַשְׁה נְגָר עֶּרָוֹה, בֵּין שֶׁל אַחַר. וַאָפַלוּ שָׁל קָטָן וּקְטַנָּה (רַק לִצְרָךְ מִצְוֹר מִילְה, מַתָּר לְבָרֵךְ נְגָר עֶּרְוֹת הַהִּינוֹק). וַאָפַלוּ אָם עוֹצֶם עֵינִיו שֶׁלֹא לְרָאוֹת אָת הָעֶּרְוָה

שָׁהִיא נְגְדּוֹ, אֶלְא יַמֶּה פְּנְיוֹ וְגוּפוֹ מִכְּנָגְדְּה.

It is forbidden to speak words of Torah or other sacred words in the presence of nakedness, whether your own or another's. Even a small child's nakedness is included. According to Mishna Berurah, this applies only to a boy of nine or a girl of three. (An exception is for the mitzvah of milah, I.e., circumcision. when a berachah may be recited in the presence of the child's nakedness.) Even closing your eyes in order not see the nakedness does not suffice, since it is in front of you, but you should turn your face and body away from the nakedness.

גּוּף הָאִשָּׁה, כָּל מָקוֹם שָׁבַּרְכָּה לְהָהְבַּסּוֹת, אָם נְהָגַּלָּה שָׁם שִׁעּוּר עָפַח, וְבֵן שְׁעַּרוֹת שָׁלֹא אַשָּה נְשׁוּאָה אַשֶּׁר צַּרְכָּה לְבַּסּוֹתָן, אָם נְהָגַּלָּה קַצְּת מַהַן, חָשׁוּב כְּמוֹ עֲרְנָה לָגַבֵּי אִישׁ. וְאֵין חִלּוּק בֵּין שְׁהִיא אִשְׁתּוֹ אוֹ אַשֶּׁה אַהָרָח. אֲבָל לְגַבֵּי אִשְׁה, לָא חָשִׁיבִי כְּמוֹ עֲרְנָה. קוֹל נָמָר שֶׁל אַשְּׁה, חָשׁוּב גַּם כֵּן כְּמוֹ עֲרְנָה הְמַבְּל מָקוֹם בְּשְׁעַּת הַדְּחָק שְׁהוּא שׁוֹמֵע לְבַנֵּן כְּל לְבָבוֹ לְהַקְּדֵשְׁה שְׁהוּא עּוֹמֵק בָּה, וְלֹא יִתֵּן לִב מְקְרִיבּן (ע"ה).

With regard to the body of a woman, any place that is customarily covered for modesty, of which a tefach A handbreadth, tefach. See glossary. is revealed, [is considered nakedness]. The hair of a married woman should be covered, and if part of her hair is revealed, it is in the same category as nakedness as far as a man is concerned. According to Mishnah a berurah, in the case of uncovered hair, you would be permitted to make a berurah, in the case of uncovered hair, you would be permitted to make a berurah, in the case of uncovered hair, you would be permitted to make a berurah, it is not considered nakedness. A woman's hair is not considered nakedness. A woman's hair is not considered nakedness. Nevertheless, in unavoidable circumstances when you hear women singing and cannot prevent it, you should not refrain from reciting the Shema, prayers, or Torah. Rather, you should concentrate intensely upon the sacred subjects in which you are engaged, and pay no attention to their singing.

אָם לְבּוֹ רוֹאָה אָת הָעֶּרְנָה שֶׁלֹּי, אַף עַל פִּי שֶׁהַעֶּרְנָה הִיא מְכַסָּה, כְּגוֹן שֶׁהוּא לָבוּשׁ בָּחָלוּק, גַּם כֵּן אָסוּר לוֹ לוֹמֵר כָּל דָּבֶר שֶׁבְּקְדַשְׁה, אֶלֶּא צֶרִיּך לְהִיוֹת לְבוּשׁ בְּמִכְנָסֵיִם שֶׁהֵם מְתַבְּקִים עַל גּוּפוֹ, אוֹ שֶׁיֶאֵזֹר בְּאֵזוֹר, אוֹ יַנִּיּחַ זְרוֹעוֹתְיוֹ עַל הָחַלוּק כְּדֵי לְהַפְּסִיק בֵּין לְבּוֹ לְעֶרְנְחוֹ. וְאִשְּׁה אֵינֶה צְּרִיכָה לָזֹאֹת.

If your heart sees your own nakedness, even if your private parts were covered, as when wearing a robe, it is also forbidden to recite any sacred

text. You must either wear trousers, which cling to your body, or put on a belt, or place your arms against your robe, in order to create a separation between your heart and your nakedness. A woman is not required to do this.

פימן ו

their heart is distant from Me and their reverence for Me is merely perfunctory." [Me] [only] with their mouths and honor Me [only] with their lips and word through the prophet, Isaiah, saying: "Because this people approaches account of such practice Hashem's anger was kindled, and He sent us spouting words from your mouth without thinking of their meaning. On mitzvah. You should not recite the berachah automatically, out of habit, you the fruit or bread for your pleasure, or commanded you to perform the in the Name of your Creator Whose goodness is bountiful, Who granted which everybody knows— you should direct your attention to recite them the berachah on fruit or on the performance of a mitzvah,—berachos words. The Sefer Chassidim states: "When you wash your hands or recite Do not recite the berachah hurriedly but think of the meaning of the berachah. It is forbidden to do anything else while reciting a berachah. the principle part of the berachah, you will know how to conclude the required to recite, so that when you mention Hashem's Name which is Before reciting a berachah you must be sure which berachah you are

סימן ו צב

because the voice arouses concentration. remarks. It is proper to accustom yourself to recite the berachos aloud of the Creator etc." Nedarim 62A. This concludes his [Sefer Chassidim's] warned us regarding this and said: "Fulfill [your] obligations for the sake the wisdom of their Sages will be lost." Isaiah 29:14. Therefore our Sages sincerity as it is written thereafter: "Therefore I shall do yet more ... and of their Sages who know Him and still praise Him perfunctorily, without anger was fierce and He swore by His great Name to destroy the wisdom the berachos they have no real intention of praising Me. Therefore, His hamotzi, they drink and recite the berachah out of habit. When they recite recite the berachah over the washing and then break bread and recite the their fathers but not with their whole hearts. They wash their hands, and My house and pray to Me the designated prayers merely as a custom of as a person adheres to and practices a custom of his forbearers; they enter deeds of My children are merely external and they adhere to them [only] Isaiah 29:13. The Holy One Blessed is He said to Isaiah, See how the

בַּךְ יֹאַמֶּר אֶת הַשֶּׁם, וְלֹא שֶׁיִּאַמֶּר אֶת הַשָּׁם וְאַתַּר בָּךְ יָרוֹק. וְבֵן בְּשִׁמֶּל אֶת הַסַפֶּר, יָרוֹק הְחִלְּהִ וּצְּרִיכִים הִתְּחַבְּמוּת וְהִתְּאַמְצוּת לְבַמֵּל וֹאַת (אורים שָׁם). כְּשֶׁבָּא לוֹ רֹק בְּתוֹךְ פִּיוּ, יָרוֹק תְּחַלָּה וְאַתַר הַמְּכְּטְּׁב בְּאַאָּפְּבִי וְנַבְּבַר זָה גּוְרֵם צְּנִיּוּת בְּיִאְרָאֵל מַה שָּׁשָּׁם שָׁמִים מָצִיּי, וּמִכָּל שָׁבֵּו בְּבִּנִּיוֹ חַס וְשָׁלִים, אָבּוְשִׁבִּים שַבַּע אַבְּיֵגִי וֹבִינִא לְחָוּן אַבְפַּעי יבַאוּרוֹ, עִם ה', וְהִוּא אָפוּר בָּמוּר, כִּי לְאַחַר וְמֶן יִהְנַלְנֵּל לְכִּשְׁרֵ בְּׁחִּוּם מִכְּשָּׁר חֻׁמִיְ וֹעִבְּרֵב בְּכֹּלְ לְחִוּן: וֹנבּים מוְהִים וֹכִיְעִבִים חֻמִּי וֹעִבָּרַב בּלְחִוּן אַּחִבּרִוּי אִן בֶרוּךְ לַהְי וְכַדּוֹמֶה, אַף עַּל פִּי שֶׁאֵינוֹ חַיָּב מַלְקוּת, אָסוּרֶא מִיהוּ אָבָּא (חוה"מ סִימֶן כוֹ). וְכֵן אָסוּר נאס לבל בְּלְאַ מְּס וּבְלְאָ כִּוּוּג אַוּ מְּטִּוֹטִי נַפּלְלָנִי בֹאַנִ מִפְּלָלָ נַבּּבָרִנִס' פֹּינִוּ מִּאָמָר' אַל יְנִי פְּלְוָדִּי ַנוֹבַרים וְאוֹמֶרים בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנוֹ, גַּאִם זְאל אִיהם שְׁמְרָאפִין וְכִּדּוֹמֶה, וְעִלְרִים בָּנָה עַל לָאוֹ שֶׁל תּוֹרֶה. וֹבשוּם' אַנְּא אָבֶרְ אַפַּיִם' וֹבַב מַסְּבְ)' בְּכִלְ לְחֻוּן' מַיָּב מַלְאוּע' וּבַעָּוֹנִימִינוּ הָבַבִּים רִב הַמִּוֹנִי עָּם אֵינָם בּוְ בּפֿבּוְהֶתְ בָּרוּוּ בּוּא' כְּמִוְ בּצְּבוְגִי, בּצְבּוְר, וְבַבּּוְרָא, בּנְּאֵמֶן, הַאַּרִיר וְהָחָוָק, וְהַאַמִּיץ, הַצְּבּוֹר, וְהַבּּוֹר בְּבֶלְ לְחָּוֹן, אָסוּר. וְהַמְּקַלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁמוֹ יְהְבָּרוּ אוֹ בְּכָבּוּי (כָּבּוּי הוֹא מַה שֶׁמְשַׁבְּחִין בּמְנִטְר בּלְבָּר, אֶלָּא כָּל הֹשְׁמוֹת הַמְּנִחָרִים לֹשְׁמוֹ יִהְבָּרְךּ. וְלֹא לְבַר בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אַבְרָיו בְּשְׁעָה שֶׁהוּא מַוְפִיר אָת הַשָּׁם יִהְבָּרְךְ שְׁמוֹ, אֲבָל לֹא לְהוֹצִיאוֹ חַס וְשְׁלֹהׁם לְבַטֶּלָה. וְלֹא שֶׁם שֶׁלֹא לְהַוְבִּיר שְׁמוֹ הַגַּּרוֹלְ כִי אָם בְּדֶרֶךְ שְׁבֵח וּבְרֶכָה בְּמֵה שֶׁהוּא מְחַיָּב אוֹ בְדֶרֶךְ לִמּוּד, וְיִירָא וְיִוֹדְּעִוֹעוּ הי אֱלֹהֶיךְ תִּירֶא, וּכְתִיב, אָם לֹא תִּשְׁמוֹר וְגוֹי, לְיִרְאָה אֶת הֹשֶׁם הַנְּבְּבָּד וְהַנּוֹרָא. וְזֶהוּ מִכְּלֹל תַּיִּרְאָה אַסוּר לְהוֹצִיא שֶׁם שְׁמַנִם לְבַּטֶּלְה. וְכָל הַמּוֹצִיא שֶׁם שְׁמַנִם לְבַּטֶּלָה, עּוֹבֶר עַּל מִצְנִת צְשָׁה, דְּכְתִיב, אֶת

אַחַר כָּּךְ. כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַוֹכִּיר אָת הַשֶּׁם, יאַמַר הַבַת הַשָּׁם, וְלֹא כְמוֹ שֶׁטּוֹעִים הָהַמוֹן וָאוֹמֶרִים אֲדוֹשֵׁם, כִּי אֵין זָה דָּרֶךְּ כְּבוֹד שֶׁל מַעְּלֶה.

When you wish to mention the Name of Hashem you should say the word the Torah, remove any saliva before kissing the Torah and not afterwards. of Hashem, and not say the Name and then spit. Similarly, when kissing accumulates in your mouth, you should remove it and then say the Name effort are required to halt this practice (See Urim there). When saliva disdainfully, God forbid it causes poverty among Jews. Wisdom and the Name of God is mentioned frequently, especially when mentioned since after a while the letter will be thrown away with trash. When which in French means "with God," and this constitutes a clear violation this holds true for the vernacular of any country. or write the word, adieu in German Although the author lived in Hungary, he spoke German, but any language. Many people mistakenly write His Name, Blessed be He, Similarly it is forbidden to write His Name Blessed be He, in any letter, in penalty of lashes there is still a violation (see Choshen Mishput ch. 27). not be blessed by Hashem or a similar statement, even though there is no implied from something else that was said, for example: May that person using Hashem's Name or without the allusion to Him or if the curse was to that, thereby violating a prohibition of the Torah. If one curses without people are careless and say: "God should punish him" or something similar in any language, incurs the penalty of lashes. In our sinfulness many the Merciful, the Zealous, Prolonger of Wrath, and Bestower of Kindness) Faithful, the Glorious, the Mighty, the Valiant, the Strong, the Gracious, Holy One Blessed is He, e.g., the Great, the Powerful, the Awesome, the Hashem, (the allusions refer to the adjectives that are used to praise the in the Name of Hashem, Blessed be He or in one of the allusions to but is forbidden in any language. He who curses his friend or himself ascribed to Hashem, Blessed be He. It is not only forbidden in Hebrew The four letters of Yud-Hey-Vov-Hey. but includes all Names that are utter it God forbid in vain. This not only applies to the ineffable Name mention the Name of Hashem, Blessed Be His Name, but you should not required, or when studying Torah. You should fear and tremble when you great Name except in praise of Him or when reciting a berachah whenever Deuteronomy 28:58. Included in the concept of fear is not mentioning His "If you will not heed etc. to fear this glorious and awesome Name." "You shall fear Hashem, your God." Deuteronomy 6:13. It is also written: Name of God in vain violates a positive commandment, as it is written: It is forbidden to utter the Name of God in vain. Whoever utters the

Hashem, Literally meaning "the Name." and not as the common people who say Adoshem, because this reference is undignified when referring to Heaven. (See Turei Zahay, Chapter 621).

עְּרִיכִּים לְּנָּחַר שֶׁלֹא לִבָּרֵה חֵס וְשֶׁלֹוֹם בָּרָכָה לִבַטֶּלָה, אוֹ לִגְּרֹם לִעַעֵּמוֹ לָבָרֵה בְּרָכָה שָׁצִּינָה צָרִיכָה. נְסִיּם, לִּמְּדֵנִי חֻּקֵּיּר, שְׁזָּהִי פְּסִיּק שֻׁלֵם, וַהֲוֹי פְּמִי לִמִּיד וְלִא לְבַטֶּלָה. וְאִם הִתְּחִיל גַּם הַבַּת צֵלֹהִינוּ דְנְוַבֵּר נְסִיּם, לִמְּדֵנִי חֻּקֵּיּך, שְׁזָּהִי פְּסִיּק שֻׁלֵם, וַהֲוֹי פְּמִי לִמִּיּד וְלֹא לְבַטֶּלָה. וְאִם הִתְּחִיל גַּם הַבַּת צֵלֹהִינוּ דְנְוְפָּר בְּן לְשׁוֹן הַפְּסִיּק בְּּדְבְרֵי הַיְּמִים א כט). וּמִכֶּל מְקוֹם יאִמֶר גַּם בָּזֶה, בְּרִיּךְ שֵׁם בְּבוֹדְ מֵלְכִּיתוֹ לְעוֹלְם

נְעֶר (צל"ח ברכות דף לח).

Page 39). sheim kevod malchuso le'olam va'ed (See Tzlach, Maseches Berachos, Chronicles I, Chapter 29). Nevertheless you should also say: Boruch our Father, forever and ever (which is also the syntax of a verse in now a Scriptural verse which reads Blessed are you God, God of Israel, meolam ve'ad olam [Israel our father forever and ever] The berachah is not said the suffix nu you should conclude by saying: Visrael Aveenu Elokeinu [our God], and immediately recall after saying Elokei and have [Torah] and [the Name] was not mentioned in vain. If you began the word እንደርጉ ገርጀት which is a complete verse. Thus it is considered as learning (teach me Your laws), Psalms 119:12 the complete verse is Trix '7 berachah is unnecessary, you should conclude [with]: landeini chukecha, If immediately after pronouncing Hashem's Name you remember that the ["Blessed [is His] Name, Whose glorious kingdom is forever and ever."] should immediately say: Boruch sheim kevod malchuso le'olam va'ed a berachah in vain, or if you uttered the Name of Hashem in vain, you cause yourself to recite a berachah which is unnecessary. If you recited You must be careful never to recite a berachah in vain God forbid, or

בֵּרֵךְ עֵּלְ הַמֵּיִם וְשְׁמֵע שֶׁיֵשׁ מֵת בַּשְּׁכִינָה וְהַמִּנְהָג הוּא לִשְׁפֹּךְ הַמֵּיִם שְׁבְּשְׁכִּוּנָת הַמֵּת (כְּדִלְקַמֶּן סִימֶן קצד) מְפְּנֵי הַסַּכָּנָה מְכֶּל מֶקוֹם בֵּינָן שֶׁבֵּרַךְּ יִשְׁמָה מְעַּט שֶׁלֹא תְּהֵא בִרְכָּחוֹ לְבַמֶּלָה. וְצֵּל יִדְצִּג מִפְּנֵי הַסְּבְּנְה, כִּי שׁוֹמֵר מְצְּנָה לֹא יֵדִע דָּבֶר רֶע (עַיֵּן לְקַמֶּן סִימֶן קט ס"ט). וּלְצַחַר שְׁשְּׁתָה מְעַט, יִשְׁפֹּךְ הַשְּׁצֶר (ר"ון).

If you recited a berachah over water and heard there was a corpse in the vicinity, and the custom in your community is to pour out the water in the vicinity of the dead person, (as mentioned later in Chapter 194) because such water is considered dangerous, nevertheless, since you recited the

berachah you should drink a bit of it so that the berachah not be in vain, and do not worry about the health hazard, because "One who performs a mitzvah will not suffer adverse consequence." Koheles 8:5 (See later Chapter 109 par. 9). [However,] after drinking a bit of the water you should pour out the rest.

אַמְּבֶן אַינוֹ חוֹזְר וּמְבֶּבֶה הַמְּזֹן שָׁיִּבֹאַר אִי״ה בְּסִימָן מד סָעִיף יא) אָם נִסְתַּפֵּק בָּהָן אָם אֲמֶרָן אוֹ לֹא בְּלְ הַבְּרְכוֹת (חוֹזְר וּמְבֶּרֶהְ (סִימֶן רֹט).

With regard to all berachos (except for Birchas Hamazon which will be elaborated upon, God willing in Chapter 44, par. 11), if you are in doubt whether you said them or not, you should not repeat them.

the Amidah, and on the berachos recited over the Torah reading and the by concentrating on the berachos recited by the chazzan when he repeats Hamazon, the usual number of berachos are not recited. We compensate not recited. Similarly on fast days when we do not eat or say Birchas Shabbos and Yom Tov is much shorter, the usual number of berachos are and on fast days which lack the hundred berachos, Since the Amidah on day shield us and save us from these curses. On Shabbos and Yom Tov bringing the total to one hundred. The hundred berachos we recite each 61. and then it is stated: "All sicknesses and plagues etc." Ibid 28:63. in the book of Deuteronomy number ninety-eight, Deuteronomy 28:15– and constantly remember Him through the berachos we recite. The curses the hundred berachos which will cause us to fear God, and to love Him, the word mah, [what] but rather read me'ah [one hundred] which refers to request of you but to fear Hashem etc." Deuteronomy 10:12 Do not read is found in the Torah: "And now Israel, what does Hashem, your God The numerical value of ∇v_{\perp} is one hundred. v = 70, r = 30 Support for this are the words] of the man [David] who was raised high." Samuel II 23:1 instituted this obligation. A hint to this effect is found in Scripture: "[These A man must recite at least one hundred berachos each day. King David

reading of Maftir, after which we answer Amein. Similarly berachos over foods add to the total.

כֵל בְּרָכָה שָׁאָדָם שׁוֹמֵעַ מַחֲבָרוֹ, כְּשִׁשׁוֹמֵעַ אָמְרוֹ, בְּרוּךְ אַמָּה ה', הוּא אֹוֹמֵר, בָּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמִּוֹ. וּכְרִיךְה שְׁמִּוֹ וּכְּרִיף אָמִוּ הוּא שְׁמִּר אָת הַבְּרָכָה, צָרִיךְּ לוֹמֵר אָמֵן. וּפַרוּשׁ אָמֵן הוּא אָמֶת. וִיכַוּן בְּלְבּוֹ, אֵמֶת הִיא הַבְּרָכָה שְׁבֵּרְ וּכְשְׁנִירֵ אָת הַבְּרָכִה, צָרִיךְּ לֹימֵר אָמֵן. וּפִרּיִם אָמֵן הוּא אָמֶת. וִיכַוּן בִּלְבּוֹ, אֵמֶת הִיא הַבְּרָכָה שְׁבֵּרְ וַאֲנִי עֲעֲמִין בְּנְהִי לְצִּיּוֹן, וּבְבְרַכִּת שְׁים שְׁלוֹם, יְכוּוֹן בַּאֲמִירַת אָמֵן לִשְׁנֵי דְּבְרָכִה, אֲמֶת הִיא הַבְּרָכָה, וְיבְּקְהַנִי, שְׁיִבְּילְ הַעְּלְ הָעְלְ הָעְיִה, יְבְּבָּקְשָׁה שְׁיִצְּמֵן הַיִּי הַבְּיְבְּילִי הַבְּיבְרִים בְּמְהַרָּה. וּבְקְהַנִי, שְׁצִינוֹ אָלֵא הְפְלָּה עֵלְ הַעְּלְ הַעְּלְ הַעְּלְ הַבְּרִים בְּמְהַרָּה. וּבְקְהַבְּי שִׁיבּילִי שְׁבְּיבְים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּיִבְּים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעִים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעְהַבְּים בְּעִים בְּיִבְּים בְּעְהַבְּים בְּעִים בְּיִבְּים בְּעְהַבְּים בְּעִים בְּיִבְּים בְּעִים בְּעִים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִים בְּיִבְּים בְּעִים בְּיִים בְּעִים בְּעִים בְּלְבִּים בְּעִים בְּיבְּים בְּעִים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְּים בְּעִים בְּיִּים בְּיבְּים בְּעִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּעִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּיִבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְּיבְיבְיבְיבְּים ב

Upon hearing any berachah made by someone, when you hear the words: Baruch Attah Hashem, [Blessed are you Hashem] you should say: Baruch Hu Uvaruch Shemo [Blessed is He and Blessed is His Name] and when he completes the berachah you should say Amein. Amein means it is true, and you should have in mind: "The berachah which was recited is such as the berachas of the Shemoneh Esrei beginning with Atah Chonein "You Javor man with perception." until Hamachazir Shechinaso Letzion "Who returns His Divine Presence to Zion." and also the berachah of Sim Shalom, "Grant Peace." you should have in mind these two things when saying Amein: The berachah is true and that it be the will [of God] that the prayers be fulfilled speedily. When answering Amein to the Kaddish which is a prayer for the future, you should have in mind only that the prayer be fulfilled soon.

אם הַשּׁוֹמֵעַ הִּגּא עּוֹמֵר בְּמָקוֹם שֶׁאָסוּר לוֹ לָהַפְּסִיק, לֹא יֹאמַר בָּרוּך הִגּא יּבָרוּף שְׁמֹוּ. וְכֵן אָם הִנִּא שׁוֹמֵעַ בְּרָכָה שְׁגַּם הִיּא צְּרִיף לְצֵאַת בְּבָרָכָה זֹאַת שְׁהְּהֵא נֶחְשֶׁבֶת לוֹ בְּאֵלוּ אֲמֶרָה בְּעַצְמוֹ, כְּגוֹן בְּרַכֹּוֹת הַשְּׁוֹפֶר וּבְרָכוֹת הַמְּגַלְה, לֹא יֹאמֵר, בְּרוּך הִנּא יּבֶרוּך שְׁמוֹ, מְשׁוּם דְּנָה הֲנֵי קְפָּסְיק, יְבֹאֵר אָם (דְגִּוּל מֵרְבָּבָה סִימֶן קְכֹּד). וּלְעְנְיֵן עֲנִיֵּת אֲמֵן אִם הִוּא עּוֹמֵד בְּמֶקוֹם שְׁאֵינוֹ רַשְׁאִי לְהַפְּסִיק, יְבֹאֵר אָם יִרְצֶה הַשְּׁם לְקְמֵּן בִּמְקוֹמוֹ (בְּסִימֶן יִד וּבְּסִימֶן טוֹ).

If you are are reciting prayers where an interruption is forbidden, you should not say Baruch Hu Uvaruch Shemo. Similarly if you hear a berachah which you must hear to fulfill your obligation, so that it be considered as though you recited it yourself, as for instance the berachah over the Shofar, or the berachah over the Megillah, you should not say Baruch Hu Uvaruch Shemo because this constitutes an interruption in the middle of the berachah. (See Dagul Merevavah Chapter 124). The laws of answering Amein when you are reciting prayers where interruption is prohibited, will be explained, God willing, later in special chapters. (Chapter prohibited, will be explained, God willing, later in special chapters. (Chapter

14 and Chapter 16).

עָרִיךְּ לִזְּהֵר מָאַר שֶׁיּאַמֵּר הַבָּת אָמֵן פָתִקּוּנוֹ, שֶׁלֹא יַחֲטֹף הָאָלֶף וְלֹא יַבְלִיעַ הַנּוּיין. גַּם יִזְּהֵר מָאֹר שֶׁלִּא יְעָנֵּך אָמֵן לֹזֶם שֶׁסִיֵּם הַמְבְרַךְּ כָּל הַבְּרָכָה, כִּי זְהִּרּ אָמֵן חֲטִיפָּה. וְגַם לֹא יָאַהַר מִלֹעְנִרֹת אָמֵן שֶׁזְּהִּרּ שְׁנְּאֲמֵר, צַּדְּלֹה אָמִי וּנְרוֹמְמֶה שְׁמִוֹ יַחְבָּר אֶת הַבְּרָכָה, יַעְנָה אָמֵן. וְלֹא יַגְבִּיה קוֹלוֹ יוֹתֵר מִן הַמְבָּרָדּ, שְׁנְּאֲמֵר, צַּדְּלֹה אָתִי וּנְרוֹמְמֶה שְׁמִּי יַחְהְּיִּדְי

You must be very careful to say the word Amein properly, and not say the Aleph hastily nor "swallow" the Nun. I.e., leaving the letter Nun unpronounced. You also should be careful not to answer Amein before the one reciting the berachah has concluded the entire berachah, because this is an orphaned Amein. Rather, immediately upon of Amein because this is an orphaned Amein. Rather, immediately upon not raise your voice louder than the one who recites the berachah, as it is said: "Declare the greatness of Hashem with me and let us exalt His lasme together." Psalms 34:4.

אֵין עוֹנִים אָמֵן עֵל בְּרָכָּת עַצְמִוֹ (מִלְבָר בְּרָרָכָת הַמָּזוֹן לִאָחַר בּוֹנָה יָרִישְׁלִים). נַאָפָלוּ מְסֵיִם בְּרָכָה אַחַת בְּשָׁנָה עָם הַשְּׁלִים צָבּוּר, לֹא יַעְנֶה. אַבְל אָם הוּא בָרַךּ בְּרָבָה אַחַת וְהַשְּׁלִים צָבּוּר בְּרָבָה אַחָרָת לְעַר אוֹ בִרְכַּת יְהַלְלוּך שְׁלְאַחַר הַלֵּל בְּשָׁנֶה עָם הַשְּׁלִים צָבּוּר, עוֹנֶה גָם בַּן אָמֵן (בִּינָן דְּהַרְבָּה פּוֹסְקִים סְבִירֵי לְהוּ דַּאֲפְלוּ לְאַחַר עַצְּמוֹ עִוֹנֶה בְּצִלוֹ צְבּוּר. וְאָם סִיֵּם בְּרָבָת צַּחָר, עוֹנֶה בָּר

You must not answer Amein to your own berachah (except in the Birchas Hamazan, after the berachah to rebuild Jerusalem). Even if you conclude a berachah simultaneously with the chazzan you should not answer Amein. However, if you are reciting one berachah and the chazzan is reciting another berachah and you conclude the berachah simultaneously you should another berachah and you conclude the berachah simultaneously you should another berachah of *Xishtabbach*, or the berachah of *Shomer Amo Xisroel La'ad*, or the berachah of *Shomer Amo Xisroel La'ad*, or the berachah vehallel prayer, together with the chazzan you should also answer Amein (Since according to numerous opinions even after your own berachah in these instances you may answer Amein).

סימן ז

אַחַר לַעֲּסֹק בְּּדְבְרֵי תּוֹרֶה, נִשׁ מַחֵלֹקֶת הַפּוֹסְקִים אָם הַשִּׁוֹמֵעַ יַעְּנָה אָמֵן אוֹ לֹא. נִשׁ אוֹמְרִים שָׁאֵין כָּאַן

וְלְבֵּוֹ הַאָּלֵא וְהַצְּּרֵב נָא וְהִייִּ גַּם בֵּן נִמְשֶׁרְּ וְהַפִּל הִיא בְּרָכָה אָחָה. וְעֵל בֵּן אֵין לַעֲּנִוֹת אָמֵן. וִיֵּשׁ אוֹמְרִים, דְּכָאן הוּא סִיּוֹם הַבְּרָכָה. וְהַעֲּרֵב נָא, הִיא בְּרָכָה אַחָּרָת, וּצְּרִיכִים לַעֲּנִוֹת אָמֵן. אָמֵן: נִישׁ אוֹמְרִים, דְּכָאן הוּא סִיּוֹם הַבְּרָכָה. וְהַעְּרֵב נָא, הִיא בְּרָכָה אַחָר, וּצְּרִיכִים לַעֲנוֹת אָמֵן:

There is a dispute among the authorities if the listener should answer Amein after hearing [the berachah] La'asok B'divvei Tovah. "...to be engrossed in the words of Tovah." Some maintain that this is not the conclusion of the berachah but rather that Veha'avev nah etc. [please make pleasant] is a continuation of the above, thereby making the entire text one berachah, and therefore you should not answer Amein. Others maintain that this is the conclusion of the berachah and Veha'avev nah begins another berachah and therefore you should answer Amein. Therefore you should recite this berachah in an undertone, so no one should hear it, and become involved in doubt.

בְּרְבָּת הַנוֹתֵן לַשֶּׁכְוֹי בִינְה וְכִוּי, לֹא יְבְרֵךְ עַּר שֶׁנְאִיר הַיוֹם.

The berachah, Hanosein lasechvi vinah, "He who gives the rooster understanding." should not be recited until the light of the day appears.

בְּרַכַּת פּוֹקַחַ עָּוְרִים, יָכוֹל גַּם סֹוּמָא לְבָרֵדּ, שֶׁיֵשׁ לוֹ הֵגָאָה שֶׁאֲחַרִים מַרָאִים לוֹ אֶת הַדָּרֶדִּ. [אָם קָדִם וּבֵּרַדּ זוֹקְף כְּפּוּפִים לְדֶם שְׁבַּרַדְּ מַתִּיר אֲסוּרִים, שׁוּב לֹא יֶבֶרַדִּ מַתִּיר אֲסוּרִים, שֶׁבְּבֶר נְכְלֵל בְּזוֹקֵף בְּפּוּפִים, שְׁבְּכְלֹל וְקִיפַּת הַקּוֹמֶה הִיא הַתְּרַת הָאֵבֶרִים] (רוי"ש סִימָן מ"ו סָעִיף הי).

The berachah, Poke'ach ivrim, "Who gives sight to the blind." may be said even by a blind person, because he also benefits from others who show him the way. If you recited the berachah, Mattir asurim, "Who straightens the bent. before you recite the berachah, Mattir asurim, "Who veleases the imprisoned." In this berachah we praise God Who loosens the joints of our bodies, giving us free movement. You should not recite the berachah, Mattir asurim, since it is included in the berachah of Zokeif kefufim, because the uprighting of posture includes the free movement of the limbs. Other Poskim maintain that it is permissible to recite the berachah, Mattir asurim. Therefore it is included in the berachah of Sokeif webufim, because the uprighting of posture includes the free movement of the limbs. Other Poskim maintain that it is permissible to recite the berachah, Mattir asurim. Therefore it is better to listen to someone else who is reciting the berachah.

וְכִּוּ', שַׁיְּךְ גַּם כֵּן לְבְרָכָה זֹאַת. וְסִיּוֹם הַבְּרָכָה הוּא, הַגּוֹמֵל חֲסָרִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׁרָאֵל.

After [the derachah], Hama'avir sheinah mei'einai usenumah mei'afapoi, "Who removes sleep from my eyes, and slumber from my eyelids." you

should not answer Amein, because this is not the conclusion of a berachah, and for Vihi vatzon etc. [may it be Your will] is also part of this berachah, and the actual conclusion of the berachah is Hagomeil chasadim tovim le'amo yisvael. "Who bestows bountiful kindness upon His people Israel."

הַנְּעוֹר כְּלְ הַלְּיָרׁהְ מְּבָרֵךְ בַּבּקְר כָּלְ בִּרְכוֹת הַשְּׁחֵר, חוּץ מִבְּרְבַּת עַל נְטִילִת יָדִיִם שָׁאֵינוֹ מְבָרֵדִּר. וּבָרְכַּת אֱלֹהַי נְשְׁמֶה וְהַמַּעֲבִיר שׁנְה וְבֵּן בִּרְכוֹת הַמּוֹרֶה, יֵשׁ סְפֵּק אָם יְבָרֵדְ אוֹ לֹא, וּלְכָדִּ יִשׁ לוֹ לְהַדֵּר לִשְׁמֹעַ אוֹתְן מִפִּי אֲחַרִים וְלַעְּנִית אֶמֵן (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימֶן וֹי סְעִיף ט).

[Even] If you are awake the entire night, in the morning, you should recite all of the morning bevachos, except for the berachah of Netilas yadayim, This is the bevachah on washing the hands. which you do not recite. There is a question if the berachah of Elokai neshamah, My God, the soul which You bestowed in me etc. and the berachah Hama'avir sheinah, "Who removes sleep from my eyes, and slumber from my eyelids." and also the bevachos on the Torah should be said, and therefore it is best to hear them from another person and to answer Amein. Similarly, you should not recite the bevachah of Asher yatzar unless you actually went to the lavatory. (See Chapter 6: 9 and Chapter 2: 8)

נְרֵיִם (מְבֵּינִן שְׁיֵּשׁ אִיְמְרִים דְּנְּטִילֵת יָדִיִם שְׁחֲרִית נְתְּקְנָה מִשִּים הַתְּפִּלָּה חִוּץ מִבָּרְבַּת עֵּלִ נִיִּל לָאַמְר (שְׁבָּרָר יָצָא בְּבָרְבַּת מְחַיֵּה הַנְּמִילֵת יָדִים שְׁחַרִית נְתְקְנָה מִשִּים הַתְּפִּלָה, אָם בֵּן לְאַחַר שְׁהַתְּפַּלֵל אֵין עוֹד מְקוֹם לְבְרֶבֶה זֹאת), וְחוּץ מִבְּרְבֵּת אֱלֹהִי נְשְׁמְרֵ לְצֶלְה מִשִּים הַתְּפְּלָה, אָם בֵּן לְאַחַר שְׁהַתְּפִלְ עוֹד מְקוֹם לְבְרֶבֶה זֹאת), וְחוּץ מִבְּרְבֵּת אֲלֹהי נְשְׁמְר (שְׁבְּבֶר לְאָמְרָן לְאַחַר הַתְּפְּלָּה הוּץ

If you did not say all the morning berachos, before the morning prayers, you may say them after prayers, You should try to say them at least before the fourth hour of the day, but in extreme cases, you may say them until you go to sleep. except for the berachah of Netilus yadayim, (some authorities hold that washing the hands in the morning was instituted as a preparation for prayers; if so, after the prayers are concluded there is no need for this berachah), and the berachah of Elokai neshama My God, the soul which berachah of Mechayei hameisim.) The berachah of "Resurrection of the berachah of which was said as part of the Amidah.

וּבְרְכִּוֹת הַתּוֹרָה אָם לֹא אֲמֶרָן לְדָּם הַתִּפְלָה, נָחָלְקוּ הַפּוֹסְקִים אָם יאִמֶרָן לְאַחַר הַתִּפְלָה אוֹ לֹא. יִשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹא יאִמְרַן, מְשׁוּם דְּכְבֶר נְפְּטֵר בְּאַהֲבָה רַבָּה (אוֹ אַהַבַת עוֹלָם), שָׁיִשׁ בְּבָרָכָה זֹאֹת גַּם כֵּן מֵעֵין בּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְתֵּן בְּלְבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׁכִּיל לֹשְׁמֹעַ לֹלְמֹר וּלִלְמֵּד וְכִּוּי, וְיִשׁ אוֹמְרִים, דְּצִין בְּרְכִּת אַהְבָה רַבְּּה פּוֹטֶרֶת מְבְּרְכוֹת הַתּוֹרֶה, אֶלְּא אִם לוֹמֵד לְאַחַר הַתְּפְּלָה מִיָּד בְּלִי הָפְּסֵק.

סימן ח

Berurah, you should recite the berachos.

צְרִיכִים לַּזְּהֵר לְבָרֵרְ בָּרְכוֹת הַתּוֹרֶה קֹדֶם הַתְּפְלָה. וּבְרִיצִּבָר אָם שָׁכַח לָבָרֵךְ קֹדֶם הַתְּפִלָּה. יִלְעֵר אֵיִר דְבָר מִיָּר אַחַר הַתְּפְלָה. וָאָם גַּם זֹאִת שָׁכַח, אֲזִי מִסְפַּקֵא גַּם כֵּן אֵינוֹ צָרִיךְּ לְבָרֵךְ עוֹד בְּרְכַּת הַתּוֹרֶה (מ"ו מ"ו נ"ב).

Regarding the berachos on the Torah, if they were not said before the morning prayers, there is a controversy among the authorities if they are to be said after the prayers. Some maintain not to say them because they were exempt with the saying of Ahava rabbah [With unbounded love] (or Ahavas olam) [With an everlasting love] which are berachos: "Grant into our hearts the ability to understand to listen, to learn, and to teach the reciting of the Torah berachos unless one learns after the Amidah the reciting of the Torah berachos unless one learns after the Amidah be careful to recite the Torah berachos before the morning prayers. In the event, however, that you forgot to recite [the Torah berachos] before morning prayers, you should study a Torah text immediately after the Amidah. If you also forgot to do this, then because of doubt you are not required to recite the berachos on the Torah. According to Mishnah not required to recite the berachos on the Torah. According to Mishnah not required to recite the berachos on the Torah. According to Mishnah not required to recite the berachos on the Torah. According to Mishnah

אָם קְרָאִהּהּ לַעֲּלִוֹת לִמּוֹרֶה קֹרֶם שְׁבָּרַךְּ בְּרָכִוֹת הַמּוֹרֶה, אָם אֶפְשֶׁר לוֹ לִבָּרָךְּ קֹרֶם, כָּלְ בַּרְכֹוֹת הַמּוֹרֶה, נִצְשֶׁה בַּן נִצִּחַר כָּךְּ נִנִּי, נִעֲּשֶׁה בַּן נִצִּחַר כָּךְּ נִנִּי, לִשְׁיֹת בַּן, נַעֲלֶה כְּךְ לַמּוֹרֶה. וְכִּרֶן שְׁבָּרַךְּ אֲשֶׁר בְּחַר בָּרְּ נְכִּרִּ, לֹא יֹאִמֶּר צִּחַר בָּרְּ, רַקְ בְּרְבַּת אֲשֶׁר קּדְּשְׁנִּי וְכִּרִּי נְאַ וְכִּרִּי עֲדְ לְעֲמֵּוֹ יִשְׂרֶבְהָ נְצִּי לִמְּנִרְ נִיִּי (מִיי

If you are called to the Torah before having recited the bevachos on the Torah, if it is possible before the Aliyah to recite all the Torah bevachos and also to say at least one Torah verse, for example Yevarechecha etc, [May He bless you], you should do so and then go to the Torah and recite the bevachos. If, however, it is impossible to follow this procedure you should go to the Torah anyway. Since at the Torah you will have recited should go to the Torah anyway. Since at the Torah you will have recited should go to the Torah anyway. Since at the Torah you will have recited he berachan of he Torah anyway. Since all you should say afterwards, only nah etc. [Please make pleasant] until Le'amo yisrael [to His people Israel] This is the conclusion of the berachah. and then say Yevarechecha etc.

סימן ה

מְאָּהְלְּיִ הַּמּוּרְ הַשְּׁחַר שֶּׁהִיּא אִוֹרְ הַבּּוֹצֵץ מִן הַשְּׁמֶשׁ בַּמִּוֹרֶח, בִּיָּוֹן שָׁאָוּ מַהְחִיל וְמֵן הַהְפִּילֶה (שָׁאָם

הְהָפּלֵל אָז בְּדִיעְבֵר יָצָא), לְבֵּן אָסוּר לְאָדָם לְהָהָחִיל בְּמָלָאכָה אוֹ לְהָהִעָּפֵק בַּעָּסְקִיר אוֹ לִילַרְּ בַּדָּרֶר לְבָּם שִׁיּהְפַּלֵל, שֶׁנְּאֲמֵר, צָּדָק לְפָּנִיי יְהַלֵּרְ וְנִשְׁם לְנָרֶרְּ פְּעָּמִיי. צָּדָק, זוֹ הְפִּלָּה שֶׁמֵצְרִיק לְבוֹרְאוֹ וָהָדַר הְהְפְּלֵל אָז בְּדִיעְבַר יֶשְׁאָ), לְבֵּן אָסוּר לְאָדָם לְהָהְהִי בְּעָלְאַכָּה אוֹ לְהָהְעָם לְבָּהְרָ

As soon as the day dawns, when a ray of light shines from the sun in the east, since this begins the time when prayers may be said, (for if you had prayed then, your obligation, would have been fulfilled) it is forbidden to begin work or indulge in your affairs Spiritual affairs involving Torah and Mitzvos are permitted before praywers. or set forth on a trip In extreme circumstances it is permissible to pray while traveling. before praying, as it is said: "Righteousness will precede him and he will set his footsteps it is said: "Righteousness will precede him and he will set his footsteps declare the righteousness of our Creator, and then afterwards we may set our footsteps on the road to our personal endeavors.

וְאָסוּר לוּ לָאֱכֹל אוֹ לִשְׁמּוֹת, שְׁנָאֱמִר, לֹאׁ תֹאֹכִלוּ עֵל הַדָּם, לֹאׁ תֹאִכִלוּ קֹדָם שְׁמִּחָפַּלְלוּ עֵל הַקְבָם. וְכָלְ הַאוֹכֵל אוֹ שׁוֹתָה וְאַחַר פָּךּ מִתְפַּלֵל, עַלִיוּ הַפְּתוּב אוֹמֵר, וְאִתִּי הִשְׁלַכְּתָּ אַחַרִי גַּוָּך, אַל תִּקְרֵי גַּוָּדְ אָלְא הַאוֹכֵל אוֹ שׁוֹתָה וְאַחַר פָּךּ מִתְפַּלֵל, עַלִיוֹ הַפָּתוּב אוֹמֵר, וְאִתִּי הִשְׁלַכְּתָּ אַחַרִי גַּוָּד, אַל אוֹ מֵה עִם צוּקֶר (סַפְּר) וְחָלְב, אָסוּר. וְאִישׁ זְקוּ וְחָלְנִי שְׁמִּינוֹ יָכִילְ לַעֲמִר עַלְעַר עַלְ לַמְּחִיוֹת וְיִמְיּבּ הַצְּבּוּר מִבֵּית הַכְּנָלְת נְכְלֵּת בְּשְׁבְּתוֹת וְיִמְבַּשׁ וְיֹאְכֵל צֵינֶה דְּנְתְ עַלְּמֵר עַבְּר בְּתְבְּלֵר עֵלְ עֵלְבִית שְׁמֵּיר עָדְ לְבָּית שְׁמֵּיר בָּרְ לְבֵית הַבְּנְלְת וִיכַּוֹן לְבּוֹ עָם הַצְּבִּוּר בְּתְּפְלֵּת שְׁחֲרִית וְיִתְפַלֵּל אַחַר פָּדְּ עְּמְרָ בְּלְבִית שְׁמֵּר בַּה בְּעָבְ בְּעִים הַצְּבְּר בְּתְּ הְּתְּלִי אֵלִי עֲלִים שוֹבְּים עִינְים הַבְּעָר בְּעָר בְּעָבְ בְּעִים הַבְּיִבְּי בְּלִי עֵלְ בִּעְר עַבְּרָ בְּעָר בְּבְּר בְּלְבִי עִיּל מֵלְכִי אַנְיִם עוֹיְם עַלְּים הַרְּבְּי בְּלְבְי בְּלְבִית שְׁבְּיוֹ בְּבְּי בְּלְבְיִי עִיּי בַּבְּרְ בְּלְבִי עִיּי בְּעְבְּי בְּבְי בְּבְי בְיבְי בְּיִי בְּיִי בְּבְּי בְּיבְי בְּיִי בְּיִי בְּעְבְּי בְּלְבְּיוֹת הְעֵּלְ בְּעִים הַבְּיבְּי בְּלְבִית עִיּי בְּעִבְּי בְּלְבְּי בְּבְי בְּיִי בְּיבְּי בְּיִי בְּיִי בְּעִים בְּעִים בְּיבְי בְּעְבְּי בְּיִים בְּעִים בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּילְיבִי בְּיִי בְּישְׁיוֹם בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְיבְים בְּיִבְּי בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּי בְּיִבְים בְּבְּיבְים בְּיִבְיבְים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּילְים בְּילְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִּבְים בְּיבְי בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְּיבְים בְּב

You may not eat or drink [before praying] as it is said: "You shall not eat anything with blood," Leviticus 19:26. [which means] You shall not eat before you pray for your blood (life and welfare). Whoever eats or drinks and then prays, of him, the Scripture says: "And hast cast rather gei'echa (your pride); said the Holy One, Blessed is He,"After this person catered to his pride, he accepted the yoke of Heaven." It is forbidden even to drink coffee or tea with sugar or milk before praying. An old or weak person who cannot wait for his food until the time the congregation leaves the synagogue, especially on Shabbos or Yom Tov when the prayers are very prolonged, may pray the Shachavis service in his home, slowly, then recite Kiddush and eat something. Afterwards he should go to the synagogue and listen intently as the congregation he should go to the synagogue and listen intently as the congregation prays the Shachavis service, and then prays the Shachavis service, and then pray the Musaf prayers with them.

סימן ח צב

[This is more appropriate than permitting him] to drink coffee with sugar or something similar without first accepting God's kingship. However, for reasons of health, it is permissible to eat or drink before prayers, He should, however, recite the Shema, "Hear Israel," etc., before eating. since this is not an act of pampering one's ego. Similarly, one who is unable to concentrate properly during prayer without eating or drinking, may eat or drink if he wishes before praying.

ַזְּשׁ אִנְמְרִים, שֶׁאֲפְלּוּ אָם קֶם בַּחֲצִוֹת הַלֹּיְלֶה אָסוּר לוֹ לִמְעִׁם לְדָּם שָׁיִּתְּפַּלֵל, וְבָן נְבוֹן לְהַחְמִיר. אַדְּ אִם חַלְשׁ לְבּוֹ, מֻמְּר לוֹ לֶאֲכֹל וְלִשְׁתּוֹת אֵיזֶה דָבֶר לְחַזָּק גּוּפוֹ לְתּוֹרֶה.

Some [authorities] maintain that even if you arise at midnight it is forbidden to taste anything *Drinking*, however, might be permitted. before prayer and it is proper to follow this stricter opinion. However, if you feel weak you may eat or drink something to strengthen yourself for Torah [study].

עֵיִם וְכֵּן עֵה אוֹ קַאפָע בְּלֹא צִּיקֶר (סַבֶּר) וּבְלֹא חַלָב, אַחָר לִשְׁחִוֹת קֹדָם הַחָּפִּלָה אַף לִצִּחִר שָׁעֶּלָה עַמּוּר הَשְׁחַר, כִּי אֵין בָּאֵלֹּי מְשׁוּם גֵּאוּת. וַאֲפִלּוּ בְּשִׁבָּת וְיוֹם טוֹב שָׁחַיָּב בְּקְדּוּשׁ, אַחָּר לֹשְׁחֹוֹת דְּבָרִים בְּמְקֹדֹם הַתְּפְלָה וְאֵין הַקְּדּישׁ מְעַבְּבוֹ, בִּיוֹן שֶׁקֹדֶם הַתְּפְלֵה עֲנִין לֹא הִגִּיעַ וְעֵן קְדּוּשׁ, דְּאֵין קִדּישׁ אֶלֶא בְּמְקֹדֹם הְעִּיְּדָה, דְּהַיְנִיּ הְשִׁיִּה, בְּאֵבְי לְהָב הְעָבְּי וְנְהַרִי אִי אֶפְשֶׁר לוֹי לֵאֲכֹל קֹדֶם הְפְּלֵּח הַשְּׁחַר.

Water, coffee, or tea without sugar or milk It is an accepted custom to hold a piece of sugar in the mouth while drinking tea. may be taken before prayers even after daybreak because, there is no egotistic indulgence in doing this. Even on Shabbos or Yom Tov when you are obligated to recite Kiddush, you may drink these liquids before praying, without saying kiddush, because before prayers there is no obligation to recite Kiddush, as Kiddush is said only at a meal and immediately prior to that meal. Thus, since you may not eat before Shacharis prayers there is no requirement of Widdush.

of Kiddush.

אָסוּר לָהַקְּדִּים לְפָּתַח חֲבָרוֹ לְקַבֵּל פָּנִיו וְלִתֵּן לוֹ שֶׁלִוֹם, נַאֲפִּלּוּ לִוֹתָר לוֹ צְפָּרָא דָּמֶרָא שָׁב (בל"א, גוּטְעוּ לְזֶה שֶׁהִקְּדַּמְתְּ בְּבֹּרִדוֹ לְבְבוֹדִי. וְאִם פְּנְעוֹ דָּנְהְ מִקְרָה מִצֵּר הַדִּין מַתָּר לְחֵן לוֹ שֶׁלוֹם, צַּדְּ נְכִיוֹ לִשְׁנוֹת בְּלְשׁנֹנוֹ, פְּדֵי שֶׁיִּתֵן לֵב שְׁהִוּא אָסוּר לְהָתְעַבֵּב בְּדְבָרִים אֲחֵרִים עַּד שֶׁיִּתְפַלַל.

[Before praying] It is forbidden Commencing with daybreak. to go to a friend It is also forbidden to leave your seat in the synagogue to greet someone, to meet him, Even a silent handshake is forbidden, or greet him

with *Shalom*, or even to say good morning; to him as it is said: "Withdraw yourselves from man whose breath is still in his nostrils; because for what is he to be esteemed." *Isaiah 2:22*. This means: what is his importantee that you honor him before honoring Me? If you meet him by chance, according to the strictness of the law, it is permissible to say *Shalom*. However, it is proper to alter your usual form of greeting, in order to remember that it is forbidden to engage in other matters before praying. You are, however, always permitted to respond to a greeting.

אָפָלּי לְלָמֹר אָמָה לֹי לְמָהַ עָּמִי שָׁמִּר דִי עָמָה אָר בּינִים הָאָרָ אָמָר לִי לְהַהָּיִם אָמָר לִי לְמָר לִי לְמָר לִי לְמָר לִי וְמַרְ מִי שְׁהִיּא לִימֵר שִׁמִּר מִשְּׁיִבְיִי שִׁהִי אָמָר לִי וְמַרְ מִי שְׁהִיּא לִימֵר שִׁם אַמַרִים וְאִם לִּיִלִי הַנְּאַ הָּיִּ הְמָר מִי מִּלְמִּרְ מִלְמִּרְ מִי עֲמָה בְּיִבְיִם הְּבָּרִים הְּבָּרִ מְּרָא לִנְבִּר שְׁמִי לִלְמִר שְּמָשְׁלִיבְּי (פַיים) עַמְי לְלָמֹר שָׁמָהָ בְּיִר הְנִאוּ מַלְמִר בְּיִבְ מִבְּי לַלְמִר שְׁמָשְׁלִיבְּי וְמִי חְבְּבְּיִם בְּבֶר הְנִאוּ בַּלְבִים בְּבֶר הְנִאוּ בַּלְבִים בְּבָר מִי הַלְּלָבִי However, It is even forbidden to begin learning Torah are accustomed to go to the synagogue and there is no liklihood that the time [for prayer] will elapse, it is permissible to begin learning. Similarly one who studies with others and if they do not study now they will not study later, it is permissible to study with them because the collective will not study later, it is permissible to study with them because the collective merit of a group is very great. They must take care however not to overlook the time for prayer.

סימן ט

The mitzvah of tzitzis is very great for according to the Scriptures all the mitzvos depend on it, as it is said: "And you will look upon it and you will remember all the mitzvos of Hashem." Numbers 15:39. The numerical value of the word, tzitzis equals 600, and the eight fringes and five knots make a total of 613. This is the number of commandments contained in the Torah. Therefore every Jew should endeavor to have a tallis katan

סימן ט כצ

laws. (The tritzis) should also be adequately long. are being made for mitzvah purposes. and according to the prescribed for the purpose [of tzitzis,] It must be verbally enunciated that the tzitzis Orach Chaim chap. 3; Divrei Chaim vol. II, chaps. 1-3, etc. specifically machine. See Achiezer vol. III, chap. 69; Chesed LeAvraham vol. II; were spun and twisted Regarding the validity of tzitzis manufactured by care to purchase tzitzis from a trustworthy person to be sure that they we learn from this be adorned before Him with mitzvos. You should take possible, as it is said: "This is my God and I shall glorify Him," and Similarly, all mitzvos should be performed with as much splendor as after one is married. He should endeavor to have a beautiful garment. during prayer. The Eastern European custom is to don a tallis gadol only should endeavor to have a large garment with tzitzis [attached] to wear open. Even hooks may not be used to join the open parts. Also, every Jew garment are left open, i. e. the greater part of the visible sides are left together [making it like a shirt], should take care that both sides of the amah by an amah. Those who make the tallis katan, sewing its sides a amah is as much as 24 inches. Others maintain that it should be an measure of a amah is 18 inches. There are various other opinions that quarters of an amah in length and a half amah in width. The minimum entire day. It should be [made] of white sheep's wool measuring three usually worn under the shirt or the jacket. Which he should wear the This is a four-cornered garment with fringes on all four corners, that is

מִי שָׁאִי אֶפְּשָׁר לוֹ אֶלְא בְעַלִּית שָׁל פִּשְׁתַּן שָׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׁוֹת בּוֹ צִיצִית שָׁל צָּמֶר שַׁעַּמְנַז, בִשׁ מִי שָׁאוֹמֶר, דְּיַעֲשָׁה בְּנָפּוֹת שָׁל עּוֹר וּבָהֶן צִיצִית שָׁל צָמֶר. וְיֵשׁ חוֹלְקִים עָלִיו שָׁלֹא לַעֲשׁוֹת בְּן (עַיֵּן שְׁעִית סוֹף סִימֶן מ').

If only a linen garment is available, in which it is prohibited to tie tzitzis of wool because of the prohibition of sha'atneiz The Torah prohibits wool and linen in the same garment, according to one opinion, the corners [of the garment] should be made of leather to which woolen tzitzis can be tied. Others, however, dispute this view, and maintain that this should not be done. They are concerned that as a result, some may tie the tzitzis

directly to the linen garment.

הַנְּקֵב שְׁמַּכְנִיסִים בּוֹ אָת הַצִּיצָה לֹא יִהְיָה רָחוֹק מִשְׁפֹת הַבָּגָר הַן בָּאֹרֶך הַן בָּרֹחַב יוֹחַר מִן שְׁלֹשֶׁה אֲגּוּדְלִים. (יִשׁ אוֹמְרִים שְׁאֲגּוּדָלִים אֵלוּ מוֹדְדִים בִּמְקוֹם הַקָּצֶר שֶׁבַּאֲגוּדָל, דְּהִיְנוּ בְרֹאֹשׁוֹ. וְנְכִוֹן לְהַחְמִיר בַּן, עַיֵּן שְׁעְּרִי תְשׁוּבְת), כִּי לְמַעְלְה מִשְּׁלְשֶׁה אֲגוּדְלִים, לָא מִקְּרֵי בְּנָף הַבְּנֶּד, אֶלְא בָּנֶּד.

The Torah writes (Deut. 22,12) on the four corners of your garment." The Torah writes (Izitzis) on the four corners of your garment."

are: verse this from learned Sages the laws the Among

the is tritzis the of attaching the e. i. "made" be must tritzis —the "השצַהַ" l) If, mitzvah. the of fulfillment the for fit garment the makes which act final to done be to else something is there tritzis the attaching after however, but "made" not were tritzis the because invalid is it then mitzvah the complete which that not and —"make" "אַשְׁבָּי, אַרְיָ הַשְּׁצְּהָי, this call We being. into came 6). para. (v. itself by being into came

taitais the attach to is mitavah —The corners" four the —"on "niaique the at three than more no is] it [when corner the considered is It "corners." the at thumb's the between distance the than less not and)agualin(breadths thumb garment, the of edge the from nail the of end the to knuckle middle

groups four the of one for Singular tzitzah the which through hole The no be should inserted is garment. The of corner one on placed tzitzis, of whether garment, the of edge the from thumb-breadths three than further measured are thumbs these that maintain (Some width. or length its along more is it and tip, its at is, that thumb, the of part narrow the at more is it if because), Teshuva Sha'arei see [opinion] stricter this follow the of corner the considered not is it [away] thumb-breadths three than three above made was hole the If itself. garment the [rather] but garment knot, the drawing and tzitzah the tying upon although thumb-breadths, above is which hole the through tritash the threading after If, invalid. Still] is it edge], the [of thumb-breadths three widened he distance, prescribed the [still] is it edge], the [of thumb-breadths three within hangs tzitzah the [still] is it edge], the [of thumb-breadths three within hangs tzitzah the [still] is it edge], the [of thumb-breadths three within bangs tzitzah the

סימן ט דב

paragraph. this to preface See made. already is which [that] not and whether edge, garment the to closer be not should hole the Likewise, of knuckle middle the from distance the than width, or length its along is amount this than less because nail, thumb the of end the to thumb the was hole the If corner the under rather but corner the considered not also garment the knot the pulling by but edge] the [from distance proper the nevertheless is it distance, proper the longer no is there that so shrank edge in garment the with measured be must corner the to distance The valid. Of part as included are they if questionable is it garment, the into woven before them cut to necessary is it Therefore, not. or measurements these before them cut to necessary is it Therefore, not. or measurements these before them cut to necessary is it Therefore, not. or measurements these the have people some tallis, small the Regarding txitxis. the attaching the have people some tallis, small the Regarding txitxis. the attaching the on hang they that so holes both through txitxis the thread they and outside. The towards garment outside. The towards garment the on hang they that so holes both through txitxis the towards garment the on hang they that so holes both through txitxis the towards garment the on hang they that so holes both through txitxis the towards garment the only and they are they are they are they that so holes both through txitxis the towards garment the only and they are th

אָם בִּשְׁעַּת קָשִׁירַת הַצִּיצִית הָיָה הַנָּקָב רָחוֹק כַּשִׁעּוּר וְאַחַר כָּדְּ נִקְרַע קַצָּת הַנָּקָב אוֹ שִׁפַת הַפַּלִית עַדּ שְׁהַצִּיצָה הִיא בְּפָּחוֹת מִשִּׁעוּר הַרְחוּק מֵהַקַּצֶה, לֹא נִפְּסְלָה בְּכָּדְּ, כִּי לֹא הִקְפִּייָה הַתּוֹרָה שֶׁלֹא תְּהַא קְבַּיְּהְהַ הַנְּת הַבְּנְף אֶלְא בִשְׁעַת עֲשִׁינִה שֶׁנְאֵמָר, וְעָשֶׁר לָהָם צִיצִית עַל כַּנְפִּי בְּגָדִיהָם וְגוֹי. וּמִכֶּל מֶקוֹם קְשֶׁר אֲגוּדְל.

If at the time of tying the tzitzis the hole was at the proper distance, but afterwards the hole tore slightly or the edge of the garment tore so that the tzitzis are then less than the proper distance from the edge, it is not invalid, because the Torah insists that the tzitzis as is stated in Scripture: "They shall make for them tzitzis on the corners of their clothes etc." Nevertheless, it is preferable to make a hem around the hole and at the edge of the garment so that it does not [tear and] diminish [the distance to less than] the knuckle of the thumb [to the end of the nail].

נוֹהָגִים לֹעֵשׁוֹת בַּצִּיצִית חֲמִשְׁת קַשְׁרִים בְּפִּרִלִים שָׁצִּשׁ בַּינִיהָם צַרְבַּע חַלִּילִת, דְּהַיָּנִי שְׁמַכְנִיס אָת הַצַּרְבָּעָה חוּטִים בְּתוֹךְ הַנְּקֵב וְקוֹשְׁרָם בִּשְׁנֵי קַשְׁרִים וְכוֹרֵךְ בַּחוּט הָצָּרֹךְ הַנִּקְרָא שַׁמְּשׁ שֶׁבַע בְּרִיכוֹת וְחֹוֹת וְקוֹשֶׁר שְׁנֵי קַשְׁרִים וְשׁוֹב בּוֹרֵךְ שְׁמֹנְהְ בְּרִיכוֹת וְקוֹשֶׁר שְׁנֵי קַשְׁרִים וְכוֹרֵךְ אַמַת עְשְׁרֵה בְּרִיכוֹת בְּקֹרִנֵּן קַצְּת יוֹתָר בְּצֶּרְכָן, לְבֵּן בְּחַלְיֵה הָרִאשׁוֹנְה שְׁנַּיִר שְׁנִיר הַּצִּי שְׁנִיּה בְּיַחְלִיה שְׁנִיה בְּיִרְים וְמִּלִּים בְּשָׁר הָרִאשׁוֹן עַר בּיִּחְר בְּיִרְה לְכָילִת שְׁנִים עְשְׁר הָּבְּיִים עְשְׁר הָבִּיבְּים בְּעַבְּים בְּעִּים בְּעַלִּים בְּעָבְים בְּעָבְּשְׁבְּעָבְּים בְּעָבְּים בְּעָבְים בְּעָבְּים בְּעָבְים בְּעָבְּים בְּעָבְּים בְּעָבְּים בְּעָבְים בְּעָבְּים בְּעָבְים בְּעָבְּים בְּעָבְים בְּעָבְּים בְּבְּבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּעָבְים בְּבְּים בְּעָבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּבְּים בְּעִבְּים בְּרְבִּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּיבְּיבְּיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְים בְּיבְּבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְי

שְׁלִישׁ וָהַחִּיִּטִים הַהְּלִיִּיִם שְׁנֵי שְׁלִישִׁים, עֵּל כֵּן יְדְקְדָּל שְׁהָהֵא כָּל חֻלְיָה בְּרֹחַב אֲגִּיָּדְל, וִיְהִיּ כָּל הַחֻּלְיִוֹת גַּם כֵּן אֵרְבְּעָה אֲגִּיְדָלִים וְהַחִּנִּים הַהְּלִיִּם שְׁמִוֹנָה אֲגִּיּדָלִים. וָאִם הַם אֲרַבִּים יוֹתָר, יַעֲשֶׁה הַחַלִיוֹת גַּם כֵּן שְׁמְצֵּר זֶה, שִׁיְּהֵא כְּל חִוּט חַלִּיק חָצְיִי לְכָאן וְחָצִיוֹ לְכָאן (עַיֵּן לְקְאָן סִימֶן יִא סְעִיף יייג).

Jour. The advantage of this will become apparent in paragraph 13. be taken that the strings remain divided in their respective two groups of the corner. While making the knots and winding the shamash, care should all the ends are lined up, making a total of eight strings which hang gnom Four strings are inserted through the hole. After they are drawn through, half on one side [of the four], and half on the other side. Explanation: remaining] on the other side, so that each [individual] string is divided, [always remaining] on one side, with the [other] four strings [always is preferable that all of the knots be made with the [same] four strings tzitzis are longer, then the links should also be made slightly longer. It breadths, and the hanging threads should be eight thumb-breadths. If the of a thumb See glossary. so that all of the links should total four thumbthirds. Therefore care should be taken that each link should be the width comprise a third of the tzitzah and the hanging strings the [remaining] two The preferable adornment [would be] that all the links together should of the strings, should be at least twelve thumb-breadths. See glossary. proper lenght for each tzitzah, that is from the first knot until the end closer. [This should] also [be done] in the third and fourth [links.] The distance, one from another, and in the second link they should be brought therefore, in the first link, where the windings are few they should be a dimension of all its links, I.e., it is more attractive if they are uniform. [followed by] a double knot. Since the beauty of the tritzis is the equal [times] [followed by] a double knot, and wound around thirteeen [times] [with the shamash] [followed by] a double knot and wound around eleven a double knot is made and again [the string] wound around eight [times] wound around seven times with the long string called the shamash. Again four strings are inserted into the hole and are tied in a double knot and are them there will be four links. This [is done in the following manner:] the The custom is to tie the tzitzis [into] five double knots so that between

אם לא פָסק אָת הַהוּטִים זָה מָזָה אָלָא שֶׁלֶּקַח הוּט אָחָד אָרֹף מְאֹד וּכְפָּלוֹ לְאַרְבְּעָה וְכָךְ הַכְּנִיסָם בְּתִוֹּךְ הַנְּקֵב וּקְשָׁרָם וְאַחַר כָּף פְּסָקַם, פְּסוּל, מִשׁוּם דְכְתִיב, גְּדִילִים הַּעֲשֶׁה לָּה, וְדָרְשִׁינָו, הַּעֲשֶׁה וְלֹא מִוּ הַעְשִׁוּי. פּרוּש, דְּבְעֵינָן שֶׁיִּהְיּ הַצִּיצִית בִּשְׁעֵּת עֲשִׁינֵּח נַבְּגָר בַּהַלְכָה וְלֹא שֶׁיּהִינּ הַצִּיצִית בְּשִׁעַּת עֲשִׁינִּח בְּבָּגָר בַּהַלְכָה וְלֹא שֶׁיּהִינִּוּ הַצְּיצִית בְּשִׁינִּח בְּעְיבִּינִ דְּנִי עֲשָׁי בְּבְּגָר עֲהַי בְּבְּנְה בְּבָּגָר וְהֹי בְּלִי לְתַת אָת הַצִּיצָה כְּהְ בְּבָּגָר צַהָּר בְּבָּגָר וְה, בְּגֹוֹךְ בְּהָנִי בְּבָּגָר וְה, בְּגֹּוֹךְ

שְׁנְפְּׁסֵק הַשֵּלִית מִן הַנָּקֶב עֵּד סוֹפּוֹ וְנָפְּלָה הַצִּיצָה וְרוֹצָה לִהָּחִזִּירָה לִמְּלִמְה זְלִהְפֹּר אָת הַשַּלִּית עֵּד הַנָּקֶב, זֶהוּ גַּם כֵּן פְּסִיּל מִשׁוּם תַּעֲשֶׁה וְלֹאׁ מִן הַעְּשׁוּי. וְכֵן אִם קַשִּׁר אֶת הַצִּיצִית בְּשִׁעָה שֻׁהָיָה תַלִּית זְה פְּשוּר מִצִּיצִית, בְּגוֹן שֶׁהֶיָה הַבּיֹ תְּפּוּר (עֵּיֵן לֹעִיל סְעִּיף א) וְאַחַר כָּף הַתִּיר מֶן הַתְּפִירוֹת עֵד שֶׁהָיבּוֹ הְחִיחַ וְחַיֶּב בְּצִיצִית, אָם יִשְׁאֲרוּ הַצִּיצִית בְּמוֹ שְׁהָן. גַּם כֵּן פְּסִיּלוֹת מִשׁוּם תַּעֲשְׁה וְלֹאֵ מִן הָעְשׁׁרִּי, אֶלְא הְחִיה לְהַתִּיר אֶת הַצִּיצִית וְלְחֵזִּר וּלְקְשְׁעְרׁ וְּהַבְּיְבְּיִי וְבָּוֹ בֹּל בִּינִצְא בְּזֶּה (יִי י"א מ"ו).

then tied again properly. The same applies in any similar circumstance. action other than making them now. Rather, the tritzis must be untied and because of Ta'aseh velo min he'asui. Since he validated the tzitzis with an to have tzitzis, [then,] if the tzitzis remain as they were,they are invalid the way, Thereby forming the corners. and [as a result became] obligated afterwards you undid some stitches causing the garment to open most of of the garment was sewn, In a way that there are no four corners. and tzitzis when the garment was exempt from tzitzis, for example when most invalid because of Id'aseh velo min he'asui. Similarly, if you tied the proper place and then restitch the garment until the hole, this is also garment. causing the tzitzah to fall, and you want to put it back to its of the garment I.e., the hole opened completely through the edge of the garment, for example: if the garment tore from the hole until the edge the tzitzah in the same way on another garment, or even on this same properly on another garment and that garment tore, and you wish to place This [entire procedure] is invalid. Similarly if the tzitzah were made [afterwards] through another action which would cause them to be valid. They may not be invalid at the time of attachment and become valid is required that the tritzis be valid when they are attached to the garment. you must make the tzitzis, and not tzitzis that come into being, meaning: it Scripture: "You shall make tzitzis for yourself." We infer from this that them into individual strings,] it is invalid; this is based on the verse in into the hole and then made into knots, and afterwards cut, [separating was taken and folded to make four [strings], and in this manner inserted If the strings were not cut from each other but, rather, one very long string

לְּנֵם שִׁיּהְעַּטֵּף בַּטֵּלִית יִבְדֹּק אָת הַצִּיצִית אִם הַן כְּשִׁרוֹת. וְצָרִיךְ לִבָּדֹק גַּם אָת הַחִּוּטִים שָׁהַן בְּתִּוֹך הַנְּקָר שְׁבְּעִיֹר שָׁיִּפְרִיר אָת הַצִּיצִית וְיִבְּרָקוֹ, יִתְבַּטֵּל מִלְהִהְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרְאַ לְבֵית הַכְּנָטָת ה).

Before putting on the tallis the tritzis should be checked as to their validity. You must also check the strings that go through the hole as well as the

shamashim (revolutions.) The strings should also be separated so that they must not be entangled with each other. If you are late in coming to the synagogue so that if you [take the time] to separate the tzitzis and check them you will be prevented from praying together with the congregation, you are not required to check them or separate them. The tallis that will be used on Shabbos should preferably be checked on Friday (Bi'ur Halachah chap. 13).

כֹל הַמִּצְוֹת, מְבָרֵהְ עֲלֵיהָן עוֹבֶר לְעֲשִׁיְּהָן, פֵּרִישָּׁ, קֹרָם הָעֲשִׁיָּה. וּלְאַחַר הַבְּרָכָה, תַּבֶּף וּמִיּד צְרִיף לְעֵשִׁוֹת אָת הַמִּצְוָה בְּלִי הַפְּסֵק. לָבֵן אוֹחַז אָת הַשַּלִית בִּשְׁתֵּי יָדִיז וִיכֵּהֵן שֶׁצְּנָנִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הִוּא לְהַתְעַשֵּׁף בַּצִּיצִית בְּדִי שְׁנִּוֹכֹּר אָת כְּל מִצְיֹתִיו לְעֲשֹׁהְן, שֶׁנְאֲמֵר, וּרְאִיתָּם אֹתוֹ וּוְכַרְהָם אָת כַּל מִצְיֹת הִי, וִיבְרַךְ מְעַמְּה, לְהָהְעַשְׁף בַּצִּיצִית (הַבִּית בְּפַתַח) וִיעַשְׁף מִיָּד אָת רֹאִשׁוֹ עַד לְמַטְּה מִפְּיוֹ, וְאַחַר הְנְהִינְהְ מִבְּיְה לְנִינִי עְבְּיְבְיּה וְיִתְעְשְׁה בְּצִינְי (הַבְּיִם הְנִיְי צְתְּיִם בְּצִינִי וְיִבְּילִם בְּיִבְּילִת לְהָה בְּבִּי בְּבִּילִם בְּיִבְילְהָי עִבְּילְ לְהָהְיבִּילִי וְנִיְלִבְּילִה בְּרִי לְהָהְיבִּים בְּיִּבְילִי וְיִבְּיבְּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבְיבִּים בְּבִּיבְּים בְּבִיבְּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבְים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבִים בְּבִּים בְּבְּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבְּים בְּבְּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבִּים בְּבְּים בְּבִּים בְּבְיבְּים בְּבְיבְּים בְּבְּים בְּבְיבְּים בְּבִים בְּבְּים בְּבְים בְּבְים בְּבְּים בְּיִּים בְּשִׁים בְּבְּים בְּבְּים בְּבְיבְּים בְּבִּים בְּבְיבְּים בְּבִים בְּבְּים בְּבְיבְּים בְּבְיבְּבְּים בְּבְיבְּים בְּבְיבְּים בְּבְּים בְּבְיבְּבְּשִׁתְּים בְּים בְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְּים בְּבְיבְּבְּבְים בְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְים בְּבְיבְים בְּבְים בְּבְים בְּלְבִים בְּבְיבְּבִים בְּבְיבְּבִים בְּבְיבְם בְּבְיבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְּים בְּבְיבְים בְּבְים בְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְּבְּבְים בְּבְיבְם בְּבְיבְּבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְים בְּבְיבְּבְים בְּבְיבְבְים בְּבְיבְּבְיבְבְיבְים בְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבִים בְּבְיבְבְיבְּבְיבְבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְיבְבְּבְיבְבְּבְּבְיבְבְּבְבְּבְבְּבְבְב

you should lift them (the tzitzis), and you may tuck them into your belt. the floor for [this would constitute] disrespect for the mitzvah. Therefore, Devar Shemuel 123). You should take care not to drag the tritzis along it is acceptable to pray with the tallis not covering the head (Responsa tallis worn over the head (Sha'arei Teshuvah 8,3). In some communities may remove the tallis from your head. It is most proper to pray with the amos A few seconds. and recite the verses: Mah Yakar etc. After this you remain standing like that for [the length of time] it takes to walk four your neck and wrap yourself in the manner of the Arabs. You should extends below the mouth, and then bring the corners [of the tallis] up to should then immediately cover your head [with the tallis] so that the tallis under the beis.) I.e., pronounced bah tzitzis rather than b'tzitzis. You as opposed to wearing the tallis which is passive. (with the vowel pasach is made oo "sawrapping" because that is the "active" part of the mitsvah, berachah lehisa'teif ba'tzitzis Lit. to enwrap oneself in tzitzis. The berachah remember all the commandments of Hashem." While standing recite the [in Scripture:] "And you will look upon them (the tzitzis) and you will with tzitzis so that we remember to do all His mitzvos, as it is said, that the Holy One, Blessed is He, commanded us to enwrap ourselves Therefore, you should hold the tallis with both hands and think consciously the berachah the mitzvah must be performed without any interruption. must be made before the performance [of the mitzvah.] Immediately after All mitzvos require a berachah oveir la'asiyasan; that is, the berachah

Thereby preventing them from reaching the floor.

סימן ט [4

אֵין מְבָרָכִים עֵל הַצִּיצִית אֶלֶא בִּיּוֹם וְלִא בַּלָּכִלְה. וּלְכַהְחַהַלְּה יַנְהַר שָׁלֹא יָבָרַךְ עֲלֵיהָם עֵד שְׁיַּהְיָה כָּלְ בָּהְ אוֹר שְׁיַפִּיר בִּין הְבֵלֶת לְלָבָן. וְאִם לְבַשׁ אָת הַטַּלִּית קָטָן בְּעֹד לִלְבָׁה וְלֹא בָרַךְ עֲלִיו אוֹ שֶׁלְּבָשׁוֹ עֵל הַטַּלִית קָטָן. וּמִי שְׁאֵין לוֹ טַלִּית גָּדוֹל אָם לוֹבִשׁ אָת הַטַּלִּית קָטָן בַּיּוֹם וְיָדָיו נְקְיּוֹת, יְבָרַךְ עְלִבְּרוּ עֵל הַעְּלִית קָטָן. וּמִי שְׁאֵין לוֹ טַלִּית גָּדוֹל אָם לוֹבְשׁ אָת הַטַּלִית קָטָן בִּיּוֹם וְיָדֶר עֲלִיו, בְּהִילְל. אַךְּ הְשִׁיְּבְּיִה עֲלְיִבְּיִר נְּלְבָּרוֹ וְיִבְּבַרְ עְבְּעְבְּיִר עֲלֵיו. וְאָם בַּעְּיִר קָטָן, יִבְּרוּ עְלְיבִר עָבְינִר עְבָּיר, אֲחַר בְּהְיִבְּלִי. אַךְ הְשִׁיְּבְיִי בְּיִּבְינִי עֲלָבְיוֹ נְיִבְּרְ נְבְּיִבְּיוֹ לְבָּבְיר, וְּצְיִם בְּעִר הַעְלִיוּ בְּיִבְינִי בְּיִבְּיוֹ בְּיִבְינִי בְּיִבְינִי בְּיִבְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִּבְי בְּיִבְּי בְּיבְּי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיִבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְיי בְּלְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְרְי בְּיבְי בְּיבְיבְיים בְּיבְּי בְּיבְיים בְּיִים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְיים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְישְׁיִים בְּיבְּים בְּבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּבְיבְיבְים בְּי בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְים בְּיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְ

[the small tallis]. when reciting the berachah on the large tallis, have intention to include you do not recite a berachah after [daybreak] at all; but, [should instead,] the berachah: Al mitzvas tzitzis. If you slept while wearing a small tallis hands are washed, you should take the tritzis in your hands and recite it was before daybreak. then, afterwards, when daylight arrives and your plural. If you put it on while still unable to recite the berachah, Because var with the vowel pasach). I.e., mitzvas—singular and not mitzvos the berachah: Al mitzvas tzitzis on it I.e., on the small tallis. (the letter during the day, and your hands were [already] washed, you should recite tallis. If you do not have a large tallis, and you put on the small tallis should have in mind that this berachah [should also include] the small the berachah, then, when reciting the berachah on the large tallis you if you put it on before your hands were washed and thus did not recite the small tallis while it was still night, and did not recite the berachah, or of] day is sufficient to distinguish between blue and white. If you put on It is preferable not to recite the berachah over the tzitzis until the [light Sages inferred that the derachah, for this mitzvah is said during the day. at night. Because Scripture states: "You shall see it (the tzitzis)," the The berachah over the tzitzis is recited only during the daytime and not

If you take off your tallis with the intention of putting it on again immediately, even if you did so for the purpose of going to the lavatory, when you

Rabbi should be consulted in this situation. (9,39) concludes that he requires a new berachah. A learned Orthodox Yosher (Vol. II, 9) do not require a new berachah. Mishnah Berurah Hashekel (8,20), Responsa Maharsham (vol. IV. 148), Responsa Imrei who is wearing a small tallis when the large tallis falls off. Machatzis someone of the aforementioned in paragraph 10 applies to someone hand and recite the berachah. There is a controversy among the poskim recite the berachah, [at which point] you should grasp the tzitzis in your not recite the blessing then but wait [instead] until you are permitted to prayers at a point when you are not permitted to interrupt, you should this I.e., the tallis completely falls off your body. happens to you during you must, therefore, say a berachah when you put the tallis on again. If not to hold the tallis in your hand, but for the body to be wrapped in it, since no part of the mitzvah remains on your body, for the mitzvah is remains on your body, although you are holding it in your hand, [then] the berachah when you readjust [the tallis]. However, if none of the tallis as part of the mitzvah remained upon you are not required to repeat if part of it remained on your body, regardless if most of it fell, as long must recite the berachah over it. If your tallis fell off accidentally, [then] immediately, and then you changed your mind and did put it on again, you interruption). However, if your intention was not to put the tallis on again the tallis is a garment used for prayers. it is, therefore, not considered an it [i. e. even while wearing a tallis] Though it is customarily not done, for require a new berachah. (Since it is permissible to enter the lavatory with took sook, an interruption of the mitzvah and, therefore, does not tallis). Since your intention was to remove the tallis only temporarily, this return and put it on again you do not recite the berachah over it (the

מִתָּר לִטֹל עַלִּית שֶׁל חֲבָרוֹ בְּאַקְרָאִי בְּעָלְמָא גַּם שֶׁלֹא מִדּעְתוֹ לְהָתְפַּלֵל בּוֹ וּלָבָרַךְ עָלִיוֹ, מִשׁוּם דְּמִסְתָמִא נִי שָׁלִּ מְנִּים. שָׁלָ לֹא יוֹצִיאוֹ מָן הַבַּיִת שְׁמַנַּח שָׁמִּי הָמָלִים שָׁצִּין חַסְרוֹן כִּיס. צִּבָל לֹא יוֹצִיאוֹ מָן הַבַּיִת שְׁמַנַּח שָׁם, כִּי אִּלִי חֲבֶרוֹ מַלְּמִי דְּלִ נְהִי וְאָם הָזָה הַעַּלִית מְקַפָּלִי, יַחֲוֹר וִיקְפָלוֹ. וּבַשְׁבָּת לָא יִקְבָּרָה עָעְנָה בְּמְעָנֹה בְּמְעִינְה בְּמְלִית עָחָבָר עָבְּיָר בְּעָ לַמְיֹת עָחָבֶרוֹ עָקְבָּר עָצְיְה בְּעָלְיִה בְּעִּלְיֹת לְחִילִה, צְּרִיף לְקְנִיתוֹ, וְאָז לְכֵלֵי עָלִית בַּלְינִה בְּעִלְינִה, יְשִׁים בְּעָבְיִר עָמִינְה בְּעָלְינִה, צְּרִיךְ עָמְיִרְה עָבְיִרְ עַלְּינִה, צְּרִיךְ עָבְּיִרְ בְּעִילְינִיה, בְּעִילִיה, צְרִיךְ לְמִינְה, צְּרִי בְּעָלִית בְּתִּלְינִה, צְרִיךְ לְבְּרְרִּי צְתִּלְינִה, צְּרִי בְּעִילְיִים בְּעִילְהְרָה בְּעִּלְינִה, צְרִיךְ לְמִינִה, צְּרְיְה צְרִיךְ בְּעִילְ עָבְּיִי בְּעִּי לְהָרְה בְּעִילְיִה, צְּרְיִי צְּהְיִי בְּעָבְּי בְּיִי לְמִינִים בְּעִילְה בְּיִי בְּעִילְינִים בְּיִי לְמִינִים בְּעִילְינִה, צְּרִי בְּעִּלְינִי לְבְּרְי בְּלְינִי בְּיִּבְיִים בְּעִים בְּיִים בְּיִי בְּעִילְ עַלְּינִים בְּיִי לְמִינִים בְּעִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִבְּי בְּעִי בְּיבְיוֹי בְּבְּי בְּיִבְּי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּלְיבְיב בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִילְּבְיוֹים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹם בְּיוֹם בְּיִים בְּיבְים בְּיבְילְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיבְ

The halachah states that "One who borrows without the owner's knowledge is considered a thief". (Bava Basra 88a). Here we find an exception to this law. When the borrower's purpose is to perform a mitzvah with the object, and the owner will not incur any loss, then it is assumed that the owner would be pleased and the borrower may make use of the object.

סימן ט צַּבְּ

may use objects, explicitly owner the where even that say to as far so go Some however, Others, 29) I Vol. Maharsham (Responsa tallis, his of made be it then object usually would who one be to known is owner the if that maintain Mishnah (permission specific without article the use to permitted not is everyone nowadays that hold and further even go others Still 13). 14: Berurah Aruch (received be must permission specific and mind to assumed is 11). 14: Hashulchan

yours. Were it if as considered is it because berachah, a recite to required are you Torah, the to up going for only it take you if even tallis, congregation's the on However, berachah. a recite to required not are you opinions, all to according thereby, tallis, the acquire to not intend specifically should you Therefore, recited. is berachah the if question halachic a is there Torah, the from] [read to up going of purpose the for only another from tallis a borrows who One object, not would owner the Rabbi. Orthodox learned a consult details applicable For garment. the improving constitutes it for Shabbos on prohibited situations, certain in is, care meticulous with garment a Folding restriction, Shabbos a to due is it folding not his for reason the since that assumed] be may it [and it fold not may he Shabbos on but folded, it replace should he folded tallis the found] [borrower the If that, to object may owner the because placed was it which in house the from removed be not may article] [the However, owner]. [the to loss no at is it if property, his with performed is mitzvah a that pleased is one that assumed be may it because it, over berachah a recite to and prayers for it use and knowledge, his without even basis, irregular an on tallis someone's borrow to permissible is It

When the Torah refers to "wool" or when the *Poskim* do so they [usually mean] sheep's or ram's wool. A pious person should not recite the berachah over a tallis [in which] the warp [threads] are made of wool and the woof threads are made of cotton, silk or the like; or the reverse, [that is,] that the woof threads are made of wool and the warp threads are of another

Frank in Har Tzevi maintains that nylon garments do require tzitzis. nylon garments are exempt from tzitzis (Igros Moshevol. II, 2).] Ray Z.P. because only woven garments are obligated to have tzitzis. Accordingly, siztizt mort tqməxə əra etnəmreg rəthət fattə əlur 4:7 dəurh hahəlulə silk garments and a berachah may be said (Mishnah Berurah 9:6). [Note: made in this manner. It has become customary to attach wool tzitzis to of wool it is even worse (more questionable) and (tzitzis) should not be of the spinning. If the tritzis were partially made of silk and partially of fulfilling the mitzvah. This intent must be stated verbally at the time the purpose of tzitzis). Lit. for its sake, i.e., for the sake and purpose silk are not common in our countries because tzitzis must be spun for are made of the same material, the derachah may be said. (Tzitzis of (the tallis,) All authorities agree that where the garment and the tzitzis the silk tallis] were also made of silk you may recite a berachah over it removes any controversy from his actions. However, if the tzitzis [of over the woolen tallis and having in mind to exempt the silk tallis, he then, enwrap yourself with it (the silk tallis). By making a berachah tallis and enwrap yourself with it and remove it (the woolen tallis), and not said, but, [rather,] you should first recite the berachah over a woolen over a tallis made of silk and the tzitzis are made of wool, a berachah is not universally accepted we refrain from reciting a berachah. Similarly, that tzitzis made of wool exempt" garment. Since this ruling is made of the same material as the garment. There are opinions, however, only exempt a garment made of the same material. The tritzis must be material, because some Poskim maintain that even tzitzis made of wool

צִיצֶה שֶׁנְּפֶּסִק מִמֶּנָה חִּרִּט מֵצּרְבָּעַת הַחִּרִּטִין (שֶׁהַן בְּפִּרְיִם לִשְׁמִוְנָה) וְנִשְׁצֵר מִמֶּנִּי הַנִּי צְרִנְי, דְּהַנִּי הִינִי שְׁנְפָּסִק מִמֶּנָה חַרִּט מֵצּרְבָּעַת הַחִּיִּטִין (שֶׁהַן בְּפִּרְיִם לִשְׁמִוְנָה) וְנִשְׁצֵר מִמֶּנִּי הַנִּטְ אוֹ אָם נְפְּסְקִּי שְׁנִים לִשְׁמִינָה) וְנִשְׁצֵר מִמֶּנִי הִּנִּי אָרִי לִין, דּשְׁנִי הִּינִי הִינִי שְׁנִּי שְׁנִּי שִׁנְּי שְׁנִּי שִׁנְּי שְׁנִּי שִׁנְי שִׁנְּי שִׁנִּי שִׁנְּי שִׁנִּי שִׁנְּ שְׁנִּי שִׁנְי שִׁנִּי שִׁנְּ שְׁנִּי שִׁנִי שִׁנְי שִׁנִּי שִׁנְי שִׁנִּי שִּׁנִי שִּׁנִי הִיּטִי שְׁנְי אָם בִּשְׁעָר הִיּטִי שְׁבְּי עֲבְּי הַּשְׁנִי הִּיִּי עֲבִּי עֲבִּי לְשְׁצִּר הָּמְי וְהָטִין הֵעְּי עֲבִּי נְפְּטִק לְנְמֶר וְינִין, צְּם בְּשְׁעָר הִיּטִין הֵּעִּי הַבְּעִי אֲבִּי עְמְשְׁנִּי הִינִּין עֲבְּי הַּשְׁנִי הִיּטִין הֵינִין צְּשְׁנִי הִיּטִין הֵינִין שְּׁבְּי עְשְׁנִּי הִּיִּין אֲבְּי בְּשְׁנִי הִיּטִין הֵעְי בְּשְׁנִי הִּיְּי הִּעְי הַּעְּי הִיּעְי הִיּעִי שִּׁנְ הַטְּי הִיּעִי שִּׁעְּי הִיּעִי שְׁנִּי שִּׁי שְׁנִּי הִיּעִי שְׁנִּי הִיּעְר שְׁנִּי שְׁבְּי הְשְׁנִי הִיּעְי שִׁי שְׁנְּי הִּעְּי הְעְּי הִישְׁי הְשְׁנִי הִיּעְי הְעְּי הִישְׁנִי שְׁיִּי שְׁנִי שְׁנִּי הְעְּבִי הְשְׁבִּי הְשְׁבְּי הְשְׁבִּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְעְּיִי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁנִי הְשְׁבְּי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּישְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי הְשְׁבְּי בְּעְיִי בְּשְׁבְּי בְּיִי בְּיְיִי בְּישְׁבְּי הְשְׁבְּי בְּעְיִי בְּיִי בְּיִי בְּישְׁבְּי הְישְׁבְּי הְעְיְי בְּעְישְׁבְּי הְשְׁבְּי הְעְּיִי בְּיְיִי בְּיְי הְעְּיִי בְּילְיי שְׁבְּישְׁ הְּעִי בְּילְישְׁבְּי הְישְׁי הְישְׁבְּי הְּבְּילְי בְּעְיבְ הְשְׁבְּיִי בְּישְׁבְּישְׁבְּי בְּיבְּיבְּיבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּיבְּיבְּיבְּיתְ בְּיבְּיבְיי הְיבְּיבְיי בְּילְישְׁבְּיי בְּיְיְיְיְיְיְישְׁבְּיְיְם הְּיִּבְייִי בְּילְייִי בְּילְישְׁבְּייִים בְּיִישְׁבְּייִים בְּיִּישְׁבְּיבְּייִים בְּיבְּיְיבְּיבְּייִי בְּעְיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּי

עֲשְׂנָה הָיִי כְּל הַחִּיִּטִין אֲהַכִּין כּשְׁעִּיר אֶלָא שֶׁאַחַר כָּךְּ נְפְסְקוּ. אֲבָל אִם בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה הָיָה אֲפָלוּ רַק חוּט אֶחָד קַצְר רַק מַשְּׁהוּ מִן הַשְּׁעוּר, פְּסוּלְה.

prescribed length the tritzah is invalid. tzitzis, there was even only one string that was slightly shorter than the except that afterwards they tore. However, if at the time of making the at the time of making [the tzitzis] all of the strings were the proper length, a [sufficient] amount to tie a bow, that the tzitzah is valid, this is so only if tzitzah is invalid. We mentioned that if one string tears, and there remains is valid. If one string tears at the point where they hang in the hole the second side of the knot, and the other two strings are complete, the tzitzah in each string the amount of four thumb-breadths and even more on the certain that the tears were in two separate strings, and since there still is two of the ends located on one side of the knot; in this particular case it is already mentioned at the end of paragraph five) and now there is a tear in tie the four ends on one side with the four ends of the other side, (as I've strings, for example, if at the time of tying them he was careful to always tzitzah is invalid. However, if it is certain that they are from two separate possibility that these two strings are [really parts of] one string, then the there did not remain in each one four thumb-breadths, [then] if there is the left] in the other half to tie a bow and even more. If two strings tore and this one string is only half [of a larger] string, and there is still [enough hanging, even if it tore completely up to the links it is certainly valid since emergency). Therefore, if one string tears from the eight strings which are other three threads are complete, it is nevertheless invalid (unless it is an one thread and there did not remain four thumb-breadths, even though the breadths and the fourth string is complete, or if the tear was even in only tzitzis strings tore, even if there remains from each (string) four thumbwith the prescribed size, it [the tzitzah] is valid. However, if three of the had four thumb-breadths left and the other two strings remain complete tying of a bow, that is, four thumb breadths, or if two strings tore but each over to form eight strings), and enough remained from it to allow the A tzitzah from which a string tore from the four strings (that are folded

ְוְאֵינוֹ (סִימֶּן יִיא). הוטִי קּצִינִי צְרִיכִין לִהְיוֹת שְׁזּוּרִין. וְאָם אֵינָה חוּט נְפְּרֵד מִשְׁוִירֶתוֹ, אֲוֹי כָּל הַפְּרוּד נֶחְשָׁב כְּאֵלוּ נִקְצֶּץ

The strings of the tzitzah must be twisted See preface to this paragraph. I.e., a minimum of two threads must be twisted around one another (Biur Halachah II:2). Many consider it a more scrupulous observance of the

mitzvah to have the string twisted from eight threads (Artzos Hachaim II, Responsa Chasam Sofer vol. I, 6). and if any string becomes unravelled from its twistedness then any unravelled part is considered as if it were cut off and as if it does not exist.

מֵלִית שָׁיֵשׁ בּוֹ צִיצִית וְנָחֲלֵק לִשְׁנֵי חֲלָקִים, כְּמוֹ שְׁהוֹא שָׁכִיחַ בְּחַרְבָּה עַלִּיתִים שָׁלְנוּ שָׁהַם מְחַבְּרִים מִשְׁנֵי חֲלָקִים, וְלְפְּעָמִים עַפְּרִידִין אוֹתוֹ כְּדֵי לְבַבְּסוֹ אוֹ לְתַקְנוֹ וְאַחַר כְּּה חֹוְןְרִין וּמְחַבְּרִין אוֹתוֹ בְּחָכִּירָה, וְנְחָחֵים שָׁנְּחַבְּר אָת הַשַּׁלִית, יְחֵזֹר וְיִקְשְׁרֵם. אֲבֶל אָם אֵין בְּכָל חֵלֶק בְּפְּנִי עַצְּמֹר בְּוֹ לָהַתְּעֵם בּוֹ, עָרֹהְ לְהָסִיר כָּל הַצִּיצִית (מְשׁוֹם שְׁבְּשְׁנְחָפְּרִדּי הַחֲלָקִים, נְפְטֵר כָּל חֵלֶק בְּפְּנִי עַצְּמִר בְּיֹ הְנִתְּעֵב נִתְּחָר בֵּי הְרִיךְּ לְחָסִיר כָּל הַצִּיצִית, אָם יִּשְׁצְּרוּ בוֹ הֶרְאַשְׁנְנוֹת, פְּסִוּל מִשׁים תַּעְּלְ בְּלָּנִ עְצְּמִיך שְׁשִׁיב נְהְחָבר לְחָסִיר בָּלִי אָחָר יָשְׁבְּיב הַלְּקְּילִי עְּחָבְים אֲחָר בְּיִב בְּיִבְייִם בְּיִבְּיב בְּיִבְּיבְּים בְּיִבְּיב בְּיִים בְּיִבְּיב בְּיִבְּיב בְּיִבְּיב בְּיִבְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיִבְּיב בְּיִבְּיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיבְּיב בְּיבְיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיב בְּיב בְּיבְּיב בְּיב בְיבְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְשׁי בְּיבְיב בְּיב בְּיבְיב בְּיב בְּיב בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיב בְּיבְיבְיב בְּיב בְּיבְים בְּיבְיב בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיב בְּיב בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיב בְּיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְיבְי

Please refer to preface to para. 3 where the rule of Ta'aseh velo min he'asui was discussed. Here we find another situation where the problem arises:

is attached validly are tritris whose middle the down seam a with tallis large A tallis the of handling the facilitating of purpose the for seam the at separated Yiddish (the taleisim "two" have thus, We, mending. or laundering during a with faced now are We each. tritris two with tallis) of plural the validating in result would again together halves two the problem—sewing Thus: tritris, the to directly done not act an through mitrvah the for tallis problem, the to solution a proposes here author The .he'asui min velo Ta'aseh problem, the to solution a proposes here author The .he'asui min velo Ta'aseh

person. a enwrap to enough have not does that part the from tzitzis the remove [then] should he person], [a enwrap to enough not is there section other the in and person], [a enwrap to [left] amount sufficient a is there section one in If six). paragraph in previously mentioned] [was as he'asui min velo Ia'aseh of because invalid is tallis the remain tritzis original the if then, tritzis, require and reattached later are they when and tzitzis, of mitzvah the from exempt is part each separated were sections the when (because tzitzis the of all remove [first] must he person, a enwrap to enough large not is section each if However, he asui. min velo ta aseh avoiding Thus tzitzis. the retie to tallis the restitching after and section any from tzitzis the of two remove to sufficient is it person, a enwrap to section each in left enough usually is there Since restitched. is then and it, mend to or it, launder to order in separated are sections] [the Occasionally sections. separate from together sewn are that ,taleisim our of many with common is as [halves] two into divided was and [attached] tzitzis had that tallis a with deals paragraph This

סימן ט ד

אָם נְחָחָּרְ אֹוֹ נְקְרֵע הַכְּנָף וָנְפְּרֵר לְגָּמְרֵר מָן הַטַּלִּית וָאֵין בָּחַתִּיכָה זוֹ שְׁלֹשֶׁה גוּדָלִין עֵּל שְׁלֹשֶׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שְׁלִשֶּׁה גוּדָלִין עֵל שִׁלְשָׁה גוּדְלִין, אֵים אֵינוֹ נְפְּרָר לְגַּמְרֵי מֵחַפַּלִית, בְּיֵן שְׁנִשְׁה גוּדְלִין עֵל הַפְּלִית. וְהַצִּיצִית שְׁיִּשִׁיל בּּיְ אַחַר הַהְּפִּירָה, בְּשְׁרִית. וְנוֹהְגִּין לְהָפֹּר הַתְּפְירִה שְׁלִשְׁה גוּדְלִין עֵל הַפּרְ הַנְּלִין עֵל שְׁלִשְׁה גוּדְלִין, לְבֵּן נוֹתְּרִים בְּמְלִים הַפְּלִת הַצִּינִים שְׁלִישְׁה גוּדְלִין עֵל שְׁלִשְׁה גוּדְלִין עָבְּי בְּבְּיבְים בְּעִלְין.

attach the tzitzis, a piece of cloth, three agudlin by three agudlin. three agualin by three agualin. We, therefore, sew at the place that we even if they are new, there are pieces of cloth attached that are less than (three by three) on the corners of the tallis because in many garments, resewing [the piece], are valid. The custom is to sew a piece of cloth be considered a part of the tallis, and the tritzis that will be attached, after slightly attached, resewing it [to the tallis] is sufficient [for the piece] to piece is not separated completely from the tallis, as long as it remains as separated. We should adhere to this strict view. However, if the and even if it is attached to the tallis it is still considered and a piece of cloth less than three by three is halachically not considered to be a "garment" The Tordh writes: "upon the corners of their garments". piece] three thumb-breadths by three thumb-breadths it is not considered attaching tzitzis to it. [The reason for this is] since there is not [in this that this piece, even after it is resewn properly to the tallis, is invalid for thumb-breadths by three thumb-breadths, there are those who maintain separated from the tallis, and the area of that piece is less than three If the corner [of the tallis] was either cut or torn and became completely

ֵּנֵשׁ אוֹמָרִים שֶׁבְּכָל הַשָּׁטַח שֶׁל הַכָּנָף שֶׁרָאִי לְהַטִּיל אָת הַצִּיצָה, דְּהַיִּר מִמְּלֹא קֵשֶׁר גּירָל מִשְׁכַת הַטַּלִית עַר שְׁלִשָּׁה גּירָלין, לֹא יִהְיָּה שָׁם שׁוּם חָּפֶּר אֲפָלוּ מַשְּׁהוּ בְּחוּט שֶׁהָיָה רָאוּי לַעֲשֹׂוֹת מַחוּטִין כְּאֵלוּ צִיצִית לְטַלִית זָה, בְּגוֹן אָם הַטַּלִית שֶׁל פְּשְׁתָן, לֹא יִתְפִּר שְׁם בְּאִמְר עָשׁ בְּחִוּטִי שֶׁעִי לְאַ יִּתְפְּרָנוּ בְּחוּטֵי שֶׂעִי לְאַ יִתְפְּרָנוּ בְּחוּטֵי שֶּׁעִי וְאָם הַטַּלִית שֶׁל צָשֶׁר, לֹא יִתְפְּרָנוּ בְּחוּטֵי צֶמֶר, אֶלְא בְּשֶׁל הַטִּי וְכִּל מְשִׁי, וְכֵּל זִאֹת אֵינוֹ רַק בְּחוּט לֶבוּן צִּחִי צֵירוֹ לְחִוּשׁ (סִימָּן ט"ר).

Rashi's opinion(Maseches Menachos 41a) is that any thread used in the stitching at the corner of the garment should be of material other than the taritzis. This is because there is concern that one may leave some of the sewing thread dangling from the corner and then combine it with three other strings for taritzis. Since his original intent for this thread was for stitching and not for

tzitzis, it cannot become part of the tzitzis merely by his decision to consider it so. This constitutes Ta'aseh velo min he'asui.

tallis. the as material same the of de may "corner" the at used thread the And concern. for reason no is theretzitzis. for used be to not is Which thread colored with but thread white to only applies however, above, the of All hole). (the it reinforce to hole the around made is that hem the to regard in also view strict this to adhere to preferable is It like, the or threads silken with but threads woolen with sewn be not should it wool of made was tallis the If threads. silk with sewn be not should it silk is tallis the if [Likewise] tallis. this in tzitzis for valid not thread any or I.e., like. the or threads silk only [use] but threads, linen with there sew not should one linen, of made was tallis, the if example, for veason. the for preface See tallis; particular this for tzitzis of making the in used be may that thread a with whatsoever stitches any be not should there glossary. See breadths, thumb- three of length a until tallis the of edge the from knuckle, thumb first the of length the after from is, that tzitzis, the attaching for eligible is which corner, the of area entire the on that hold: authorities Some

אָם רוֹצֶה לָהָטִר צִּיצִּית מָן הַטַּלִּית בְּדֵי לִתְלוֹת בּוֹ צִיצִּית אֲחֵרוֹת יוֹתֵר יָפֹוֹת אוֹ מְפְּנִי שָׁנְפְּטַק אָחָד מִן הַחִּנְּטִין וְרוֹצֶה לֹתְלוֹת שְׁלֵמוֹת אַף עַל פִּי שָׁצַם הָרִאשׁוֹנוֹת עֲדִין בְּשָׁרוֹת, מִבֶּל מֶקוֹם מַתְּר, בֵּיוָן שָׁאֵינוֹ מְבְטֵּל אָת הַטַּלִּית מְן הַצִּיצִית וְאַרַבְּה יִתְלֶה בוֹ צִיצִית יוֹתֵר יָפּוֹת. וִיהֵא נְוָהֶר שֶׁלֹא יַשְׁלִיךְ אָת הָרְאשׁוֹנוֹת לְמְקוֹם בְּזִּיוֹן (סִימֶּן ט"ר כ"א).

If you wish to remove the tzitzis from the tallis in order to reattach replacement tzitzis which are more beautiful, or because one of the threads tore and you wish to attach complete ones, although the original tzitzis are still valid, it is nevertheless permissible [to remove them] since you are not nullifying the tallis from the mitzvah of tzitzis. On the contrary, you will be attaching more beautiful tzitzis. [However,] you should be careful not to throw the original [tzitzis] into a disrespectful place. According to not to throw the original [tzitzis] into a disrespectful place. According to some poskim it is more respectful to untie the tzitzis rather than cut them off (Peri Megadim 15:2). Others, however, permit cutting them where untying them would be too tedious (Chaye Adam 11:32).

נאָפּלּר צִיצִית שֶׁנְפָּסְלֹּר ְהַסִּירֶן מִן הַטַּלִּית, לֹא יִןרְקָם לָאִשְׁפָּה, מִשׁוּם בִּוּרִי מִצְנָה. וָנִשׁ מְדַקְדְּקִין לַגָּנָוָם בַּסֵפֶּר וְלַעֲשׁוֹת מֵהֶן סִימֶן בַּסֵפר, מִשׁוּם דְּאִהְעָּבִיד בְּהוּ מִצְנָה חֲדָא וִמְנָא, לֹהְעָבִיד בְּהוּ מִצְנָה אַחֲרִיתָא. וְגָם הַטַּלְּית שֶׁנְהָיַשְׁן וְאֵינוֹ לוֹבְשׁוֹ עוֹד לַמְצְנָה, לֹא יַעֲשֶׁה בוֹ תַשְׁמִישׁ מְגָנָה (סִימֶן כֹא).

disrespectful way.

Even tzitzis that have become invalid and were removed from the tallis should not be thrown into the trash because it shows disrespect for the mitzvah. Some people are careful to place them in a holy book and to use them as a bookmark; for since they were used to perform a mitzvah at one time, let them be used for another mitzvah. Likewise, a tallis that has aged and is no longer worn as a mitzvah, should not be used in a

אָם פָּא בַשִּׁפָּּׁת לְבָּיִת הַפָּנְסָת וּמָצָא שְׁנִּפְּסְלָר צִּיצָה מִן הַשִּׁלְּ הַּצָּא לִשְׁאִל מֵלִית אַהַר וְהִּיּא הַבְּּרִיּיּת, מֻתָּר לֹּ לְלַבּּוֹשׁ אֶת הַטַּלִּית כָּּךְּ וְלֹא יְבְרֵךְ עָלְבָּרִשׁ לְשֶׁבֶּת לְשֶׁבָּת בְּלִבּרִ אֲתְרָת, אֲנִי בֵּיוֶן שְׁאִי אָפְּשָׁר לוֹ הַיּוֹם לְקְשׁר צִיצָה אַהָרָת, לָבֵן מִשִּׁוּם כְּבִּוֹר שְׁבְּּרְ אֲבְלְבִּית אֲבְלְבִּית הַבְּנְתְם שְׁבְּית שְׁבְּיִם שְׁבְּיִם אֶנְפְּסְלְר. אֲכִיר לְיְ לְבָּרִם אֲמִרְרִים אֲמִרְרִים אֲמִרְרִים אֲמִרְרִים לְּבָּרְ שְׁבְּּבְּים הְצְּבְּים הְצִּים בְּרָבְים שְׁבְּים שְׁבְּים שְׁבְּים בְּיִבְּים אָבְים בְּרָבְים אֲבִּים הְצִי

It is important to note that wearing a four-cornered garment without valid taitzis is not merely a failure to perform a mitzvah but, rather, a transgression, because the Torah prohibits the wearing of a four-cornered garment without

your of *tzitzah* a that discover and Shabbos on Synagogue a to go you If and tallis another borrow to unable are you and invalid become has tallis possible not is it since then, tallis, a without sit to embarrassed are you a tie to prohibited is it Because day, this on tzitzah another tie to you for permitted are you dignity your of sake the for therefore Shabbos. on knot should you but tzitzis, invalid the despite Le., is as tallis the wear to unaware were you if only applicable is This berachah, the recite not before knew you if but invalid, became Jtzitzah [the that Shabbos before since tallis, the wear to forbidden are you invalid became it that Shabbos since tallis, the wear to forbidden are you invalid became it that Shabbos before

הּלּוֹבֵשׁ בָּגָר שֶׁהוּא חַיָּב בְּצִיצִית בְּלֹא צִיצִית, הַרֵי זָה בִּמֵל מִצְוֹת צַשָּׁה. וּצְרִיכִין לָהַשְׁגִּיחַ בִּקְצָּת בִּגָרִים הְעֲשׁוּיִין בָּאֹפֶּן שֶׁיֵשׁ לָהָם צַרְבַּע כְּנָפֹוֹת, צָרִיכִין לֹחְתֹּךְ קֵרֶן אָחָר שֶׁיְהֵא עָגֹל. אֲבֶל מְצְוֹת צִיצִית. וְהַזְּהִיר בְּמְצְוֹת צִיצִית, וֹלְהֶה וְרוֹאֶה פְּנֵי הַשְּׁכִינָה (חי יי כד).

If a garment that requires tritzis is worn without tritzis, this constitutes transgression of a positive command. See preface to paragraph 20. We must be careful about certain garments that are made with four corners; one corner must be cut so that it becomes rounded. Leaving the garment with only three "corners" and removing the obligation of tritzis. However, if the corner was merely folded and sewed it so that it appears round it is

not sufficient, because as long as it was not cut, it is still considered part of the garment. And the garment still has four corners. Note: Only garments that are used to dress the body are obligated to have tzitzis. Therefore, a cloth used as a head-dress does not require tzitzis (Beis Yoseif 10); neither does a scarf (Aruch Hashulchan 3:22). (This would make it doubtful as to whether talleisim worn as scarves, which are available in some synagogues, would constitute a fulfillment of the mitzvah of tzitzis. These talleisim also do not have the required dimensions for a valid tallis.) Great is the punishment for one who negates the mitzvah of tzitzis. One who is scrupulous in this mitzvah will be worthy to behold the Divine

ودها د

Presence.

לְגַּעֶׁבְ, גִּם בַּמַּלָּ,תַ. וּכְרוֹנָם לְבְּרֶכָה אֵלוּ תְפָּלִין שֶׁבְּרֹאִשׁ שֶׁנִישׁ בָּה שִׁי״ן מֵהַשָּׁם שַׁדִּי. וְלָבֵן אֵין לְכַסוֹת הְפָּלִין שֶׁל רֹאִשׁ ְּמְנְבִי הַּלְּנִנִי כְּמִוּ מְאַמִּב עַכְּּטִוּב־ נְבָאוּ כְּלְ הַמֵּג עַאַבְּא כִּי מִּם עַ, וֹלֵבְא הַלְגִּ וֹנְוִי, וֹבַבְתָהוּ בַבּוְעֵינוּ פְּלִילָה וְהוֹכְּחָה (וְלָבֵו תַּלְּמֶי"ר דְגוּשָׁה לְמַלֹאֵת חָסְרוֹן הַשְׁנִיָּה), כִּי הַחְּפִּלִין הֵן עֵרוּת וְהוֹכָחָה שֶׁהַשְּׁכִינָה (אַבּוּאָאִרן עַּלַכְים שָׁם הי בִּתְפַלִין) יִחְיר, וּלְכָל בָּהָן חַבֵּי רוּחִי, וְתַּחַלִימֵנִי וְתַּחַבִּיי לְנַבּׁר בָּבָם גַּבְּרֵי הַבְּלִים וְשִׁיחַת חַלְּיוֹ, מַצְּרִיךְ יָמִי מְשָׁרִי בְּיִ שְׁרִיאַ בָּן עּוֹלֶם הַבָּאי שֶׁנָּאֶשָׁר, הי עֲלִיהָם ראַשׁ וְנְפְּסֶל. וּצְרִיכִין לְהַשְׁגִּיחַ עַּל כֶּל זֶה בִּמְאֹד. וְכֶל הַזָּהִיר בְּמָצְוַת הְפִּלִין לְנְהֹג בָּהֶם קְדַשְׁה שֶׁלֹא ְנְנְעֲשׁׁהְ שֶּׁם נְקְבִים וְנְפְּסְלְיּ. וְכֵּו שְׁכִיתַ מְאָד שֶׁמֵּחֲמֵת שֶׁנְּחָיִשְׁנִי הַהְּפָלִין, נְפְּרֵד קְצְת מֵהַעֹּוֹר הַעֶּלְיוֹן שֶׁל אַם בִּם כְּאָבׁים וּבְיוֹתַר בַּשׁ לְדַקְבַּק עַל הַקְּנַוֹת וּבְפָּרָט בְּשָׁל רֹאָשִ שָּׁהִיּא שָׁכִים מָאָד שָׁמִשְׁתַּחַקוֹת מְבַּג מְמֵא). וָאָם נְהְקַלְּקְלְּי הַהְפְּלְין אֲפְלִי רַק בְּמִקְצָת אוֹ שֶׁנְפְּסְקִי הַהְפִּירוֹת, יַעֲשֶׁה מִיָּד שְׁצֵלַת חָכָם וֹהָה לַמְׁחָם בּּוֹבְגוּתִיִּם שַׁנִיג בּׁחָשָּׁוֹ הָּגִּינִיג הָּטִינְגים (וֹלָא וֹמְהַטִּם בַּהְשָׁעוֹ בֹּי בַנִּעוֹב בּהָשָׁנוֹ אַ כֹּי בִּנָּא אוֹטָן בְּוְרַאֵי כְּשֶׁרִים אַף שְׁמְּחִירָם רֶב, וִישְׁגִים עֲלִיהָם שִׁיּהִיר מְתָּקְנִין וּשְׁחֹוֹרִים הַבְּחִים וְהָרְצִינִית. ְּמִּבְּעִי בְּטִׁמִּבְּוֹי ְמִכִּׁלְ מְהַכּּוֹ בְּטַבְּבָּגִי עי, וְטִבְּרֵוּ מְמִי, מִּבְאֵ וְצַבּּוּרְ לְלֵּנִוְעִ לְכָּג אֲמִוְכָבְׁם בּׁזִּגְי 'נְבֵּם פֹּסִּלְגִם' וֹכֹּלְ גְּבֵא אֲמֵנִם גִעוֹ אֶלְ לְבִּיִ אָם גַּלְ מַלְבִּוּאָגו וֹכֹלְגִו צִּוּא מִׁצִּבּּו לְשְׁמָה מֵעּוֹרוֹת טְהוֹרוֹת. וּבַעְּוֹנוֹתִינוּ הָרַבִּים, רַבָּה הַמַּבְשׁלֶה בְּמַה שֶּקּוֹנִים הָפִּלִּין וּרְצוּעוֹת מִמָּאוֹ דְּהוּא גולבע לקנות הפליו מסופר ממחה וירא שעים, וכן רציעות יקנה מאיש נגעו שהוא בטוח שנהעברו לֹאַ בְּלְבֵּד שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְנְה, אֶלָא שֶׁמְבָרֵךְ פַּמֶּה וְכַמֶּה בְּרֶכוֹת לְבַטְּלָה שֶׁהוּא עָּוֹן גַּדוֹל. וְלָבֵוֹ ע, בַּפֹּגְּר. וּמִגְ חֵּאָגִּדְנְ עֵדְנִים עַפֹּבְּגְן בַּבְּיִא בַּבְלֶן פַּנְחָהֵגְ גְּחָבְׁאָבְ בִּדְנְפָּן. וּמִגְ חֲעֵבְּיִם עַבְּבָּיִ מְאָנְתְ מְּפְּלְּיִן הִיא גַּם כֵּן מְאָנְה יֶקְנְה מְאָר, שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הוּקְשָׁה לַמְפָּלִין, שֶׁנָּאֵמֶר, לְמַעַּן תִּהְרָה תּוֹרָת

The mitzvah of tefillin is also a very precious mitzvah, for the entire Torah is similar to tefillin, as it is said: "In order that the Torah of Hashem be in your mouth." Exodus 13:9. This verse is stated in the context of the mitzvah of tefillin, is reckoned among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies, [i. e., tefillin among the transgressors of Israel who sin with their bodies.]

judgement and admonition (and therefore the lamed has a dot in order to to Hashem after he recovered from his illness. The word, tefillin, means 38,16. This refers to the expression of thanks that King Chizkiyahu gave will my spirit live, and You will give me health and give me life." Isaiah Name of Hashem in the tefillin) and they shall live; and in all these things as it is said: "Hashem is upon them (for they carry upon themselves the his days lengthened, and is assured of a share in the World to Come, not speaking of trivial or secular matters when wearing them, will have the observance] of the mitzvah of tefillin and treat them with sanctity, greatly concerned about all of these matters. All who are careful [in in the upper hide of the shel rosh making it invalid. You should be And also very frequently when tefillin become old, a separation appears they frequently rub against objects which cause dents making them invalid. specifically to the shel rosh I.e., the tefillin worn on the head. because You should be especially careful regarding the corners [of the batim] and should immediately consult a rabbinic expert to determine their validity. fish.) If the tefillin were damaged even slightly or if the stitches tore, you of a fish called "fishtron" because this oil is derived from a non-kosher to ensure their blackness, (but they should not be smeared with the oil and straps are always black. You should smear the straps with oil regularly You must not allow the black paint to be peeled from the batim or straps. Lit. "batim" i.e., houses. These cases "house" the written parchments. should take care that they are always in proper order, and that the batim those tefillin that are definitely kosher, even though they cost more. You blessed is His Name. You should therefore be careful to purchase [only] economize and worry about the cost when buying articles to serve God, proper material for his clothing and utensils, then certainly he should not God-fearing person should consider this: if he is concerned to select who sells them cheaply, [even though] their tefillin are invalid. Every sins is the temptation to purchase tefillin and tefillin straps from anyone the sake of tefillin, from hides of a kosher animal. But among our many from a trustworthy person to be sure that the leather was processed for and God-fearing scribe. Similarly, the tefillin straps should be purchased sin. Therefore, you should be careful to purchase tefillin from an expert, mitzvah, but he also recites many berachos in vain, which is a grave defective and his mitzvah was fulfilled. not only fails to perform the os assume that they were valid until the moment they were found to be məhi bərahəruq əh rəfili bilavni əmasəd nillifət rih taht bauot əh fi tud This halacha applies only to one who knowingly puts on invalid tefillin; are worn on the arm and head]. Similarly one who puts on invalid tefillin,

compensate for the second *lamed* which is missing) because the tefillin are testimony and proof that the Divine Presence dwells upon us, as is stated in Scripture: "All the peoples of the earth shall see that the Name of Hashem is called upon you etc." *Deutevonomy 28:10*. Our Sages, of blessed memory, explain that this refers to the *shel rosh* upon which is formed the letters *shin* of Hashem's Name, *Shadai*. And therefore you should not cover the *shel rosh* completely with the tallis. However, if the tallis does cover the tefillin it does not invalidate the mitzvah.

קבר בָּנְחָטָן בַּבַּקָר, מִשִּׁיִרְאָה אָת חֲבָרוֹ הָרָגִיל עִמּוֹ קַצְּת בְּרִחִּוּק אַרְפַּע אַמּוֹת וַכִּירָבּוּ. אַתּר שֶׁלְבַשׁ אָת הַפַּלִּת, מַנִים אָת הַהְפַּלִין. וְהָא דְמַקְדִּימִין אָת הַצִּיצִית לֹהָפִּלִין, מִשׁיּם דְּמִצְנִת הְּדָּלָ הְנִיר, הָדִיר לֹהֶם. וְאִם פְּגַע הְּחִלְּה בַּהְפִּלִין, אַף עַל פִּי שְׁהֵן בְּתּוֹךְ בְּרָנִיב, וְשְׁמֵרְ הְנִיר, מָדִיר לְהָם. וְאִם פְּגַע הְּחַבְּ בְּהָבְּלִין, אַף עַל פִּי שְׁהֵן בְּתִּלְ הַלְּרָ לְהָנִים אָת הַמֵּצִוֹת, הַבְּי אָת הַמִּצְוֹת, מִצְּנְה שְׁבְּבְּי וְהָשְׁבְּי הַהְּבְּלִין, אַף עַל פִּי שְׁהֵן בְּתֹבְּי הַלְּבְי וְ הְבְּי אָת הַבְּלְים בְּין הַשְׁבְּי בְּתְּיִים בְּיִבְּי הְבִּילְ הַבְּי אָת הַבְּילִים אָת הַבְּיבְּים הְיִבְּים בְּיִבְּים הְיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים הְיִבְּים בְּיִבְי

by delaying its fulfillment. is, when the opportunity to do] a mitzvah presents itself, do not let it sour matzos," Exodus 12:17. which may also may be read as the mitzvos, [that a mitzvah must not be passed by as it is written: "You shall watch the first and then enwrap yourself with the tallis, because the rule is that first even though they are still inside their bag, you must put them on mitzvah takes precedence. However, if you happen to touch the tefillin mitzvah, and one that is not performed [as] regularly, the regularly performed weekdays. [And] the rule is that in choosing between a regularly performed and Yom Tov, whereas the mitzvah of tefillin is performed only during more frequently, being performed during weekdays as well as Shabbos of the tzitzis over tefillin is because the mitzvah of tzitzis is performed be put on after you put on the tallis. The reason for the precedence do not have to recite them again when it gets light. The tefillin should if you put on testilin desore it was light and you recited the derachos, you amah. Mishnah Berurah 30:13 quotes Rabbi Akiva Eiger who said that slightly familiar at a distance of four amos. See glossary for equivalent of when you are able to see and recognize a neighbor with whom you are The time for putting on the tefillin in the morning [begins from the time]

ְּבְּחִיבּ וְהָיִה לְּאִוֹת עֵּל יָדְכְה (בְּפְּרָשְׁת וְהָיָה כִּי יִבִּיאֵר), מִדְּכְחִיב יָדְכָה בְּהֵ"א דָּרִשׁר בּבּוֹתִינוּ זְכְרוֹנָם לְבְרֶכָה, דְּהַיְנוּ יֶד בַּהָה זוֹ שְׁמֹאִל שְׁהִיא מְּשְׁה וְבֵהָה. וְיַנִּיחָה שָׁם בַּמֶּקוֹם שֶׁהַבְּשֶׁר הוּא גָבוֹה, שֶׁנְּאֵמֵר, וְשְׂמְהָם אֶת דְּבָרֵי אֵלֶה עֵּל לְבַבְכֶם, שֶׁהְּהֵא שִׁימֶה בְּנְגֶר הַלְב, וְלְכֵּו יָנִיחָה שְׁמֶּה וְיַטֶּה אוֹתָה מְעֵם לְצֵּד

סימן י צצ

הגוף, שֶׁכְּשִׁיָּכִוֹף הַזְּרִוֹעַ לְמֵּטְה, תַּהְיָה בְּנָגָּר לְבּוֹ. וְהָא דָכְתִּיב בְּתָבְּלִי שֶׁל רֹאִשׁ בֵּין עֵינֶיךְ, קְבְלִּי רְבּוֹת. שֶׁכְּשִׁיָכִוֹף הַזְּרִוֹעַ לְמַטְה, שָׁאֵין זֹאת בֵּין עֵינֶיךְ מֵמְשׁׁ, אֶלֶא בְּנָגָּר בֵּין עֵינֶיךּ, וּמְקוֹמָה הוּא מִמְּקוֹם שָׁהַשִּׁירוֹת מַתְחִילִין לְצְמֹחַ וְנִמְשְׁׁךְ מְקּלְה עַר סוֹף הַמְּקוֹם שָׁמּוֹחוֹ שֶׁל תִּינִיק רוֹפֵס, דְּהַיְּנִה שָׁהְשִׁי לְמַשְׁר לְאַ תָּהַא לְמַשְׁר לְאַ תְּקִּעְלָה עָר סוֹף הַמְּלְוֹם שְׁמִרוֹת, וּקְצִּה הַמִּעְּרָה עָלְמַשְׁר לְאַ תְּמִילְה עָלְמַשְׁר לְאַ תְּמִילְה עָלְמַשְׁר לְמֵּי לְמִיעְלָה עָּלְמִי בְּנִיתְם עָּעְרִי בְּיֹלְ הִינִים, לֵא עְּשְׁר יְהַבּס, וְצְּרִיךְ לְנָהֵר מְּשְׁרְיוֹה שֵּׁלְּר מִקְּלְה מִיְלְּצְיְה עֵלְ הַמֵּעוֹם עְּעֵיר בְּלְה בְּנִיקוֹם עֲעֵר וְהַא עֵּלְ מֵעְילָה עֵלְ הַמְּלְים עְּעְיר בְּיִלְ הְיִין הַעְּילִים עְּעִיר בְּלְה בְּעְקוֹם שָׁעֵּר וְהַא מֵּנְחִי עֲלְ הֵילְה בְּעִלְוֹם עְּשְׁיר יְהַא מִוֹּה בְּלָא נִינְים בְּעָבוֹים עָשְׁיר יְהַא סוֹף הַצְּיל בְּעְלִּילִי בְּעְרְ הְּלְבְּעִי בְּעְרִים הְעָבְיוֹ בְּילְ הְיִבְּיל בְּעִלְים בְּעִבְּיל בְּעְבְּיל בְּעִבְּין בְּילְבְּיל בְּעְבְּיל בְּעְבְּיל בְּעִב הְעִילְ עְּילִים עְּעִיבְּיל בְּעְרָב הְיִין הַעְּיל בְּעִב הְעִּלְים בְּעִילְים בְּיִילְ בְּיִבְּיל בְּעִבְּיל בְּיִבְּיל בְּעְבְּיל בְּעְהָוֹם עֲשְׁבְּיל בְּעִבְּיל בְּעִבְּיל בְּעִבְּיל בְּעְבְּיל בְּעִבְּיל בְּיִבְּיל בְּעְבְּיל בְּעִבְּיל בְּעִבְּיל בְּעִבְּיל בְּילְבְּיב בְּיִבְּיל בְּעִילְיבִים עָּיִים בְּילִים בְּילִבְים בְּילְבְיל בְּילְבִים בְּילְבְּים בְּילְבִּיל בְּילְבִּים בְּילְיבְים בְּילְבִים בְּילִים בְּילִים בְּילְבִים בְּילְבִים בְּילְבְּיל בְּילִבְּים בְּילְים בְּילְבְים בְּילִבְים בְּילְבִים בְּיל בְּיל בְּיל בְּילְיבִים בְּילְים בְּילְבְים בְּילְבְים בְּילְים בְּילִים בְּילְיבְים בְּילִים בְּילְבְים בְּילְבְים בְּילְבְים בְּילְבְים בְּילְבְּים בְּילְיבִים בְּילְבִים בְּילְבְים בְּיִים בְּיִים

secure on the head. When the bayis I.e., case. and its base are exceedingly the face; and it should not incline to either direction. The strap should be neck, which is the base of the skull where hair grows, which is opposite placed opposite the tefillin at the back of the head above the nape of the fulfilled, and the berachah is in vain. The knot [in the strap] should be it is moved to the side and is not between the eyes, the mitzvah is not even if you place the entire shel rosh on the place where hair grows but that] even a small part is on the forehead where hair does not grow or the tefillin should rest on its proper place. If you place the shel rosh [so place where the scalp of a baby is soft. Great care must be taken that of the tefillin which is above [on the head], should not be higher than the not be lower than the place where hair begins to grow, and the upper edge a baby's scalp is soft. This means that the lower edge of the tefillin should the hair begins to grow, and this place extends to the end of the spot where above the space between your eyes. And the proper place is from where does not mean literally "between your eyes" but, rather, [on the head] eyes," our Sages of blessed memory knew from sacred tradition that this heart. Although regarding the shel rosh it is written: "Between your that when you bend your arm down, the tefillin will be opposite your should place the tefillin there and incline it slightly toward the body, so 11:18. which means it shall be put opposite the heart, and therefore you as it said: "Place these words of Mine upon your hearts," Deuteronomy drashah. The tefillin should be placed on the elevated part of the muscle there is a variance with a different spelling, it indicates the need of a yadecha would be with the letter chaf as the suffix. Since in our verse left hand which is weaker and feebler. The usual spelling of the word memory teach: that this means yad keiha or weak hand referring to the word Yadecha is written with a [superfluous] hei, our Sages of blessed It is written: "It shall be a sign upon your hand." Exodus 13:16. Since the

wide it is difficult to maintain their tightness, and it is therefore, urgent to be most careful in this matter.

finger, once on the middle section and twice on the lower section. The shel rosh coil the strap of the shel yad three times around the middle preferable to recite this berachah in an undertone. After putting on the you may answer Amein. or not. Therefore, it appears to me that it is hears the berachah should answer Amein According to Mishnah Berurah regarding this berachah there is consequently also a doubt if one who this berachah should be recited or not. and because there is a doubt berachah, Theve is a dispute amongst the halachic authorities whether is forever and ever, is because there is some doubt regarding the [second] it is necessary to say: Blessed [is His] Name, Whose glorious kingdom [is His] Name, Whose glorious kingdom is forever and ever. The reason vowel pasach). You then tighten the shel rosh and say the verse: Blessed your head recite the berachah: al mitzvas tefillin (the letter vav has the times, and then immediately put on the shel rosh. Before tightening it on in it). You then tighten the knot and wind the strap around your arm seven a dot has a different pronunciation than a letter without a dot. has a dot of the word tefillin According to technical rules of grammar a letter with lehani'ach tefillin (the letter hay has the vowel kametz and the letter lamed recite the berachah even after you tighten the knot. recite the berachah: tefillin for the arm. and before you tighten the knot if you forgot, you may should take them out with your hand. You first put on the shel yad The tefillin out of the bag, because this is disrespectful to the mitzvah, but you The berachah however is said while standing. You should not shake the Sefardim which is based on the Zohar to put on the shely ad while sitting. The tefillin must be put on while standing. There is a custom among

inger is composed of three sections.

סימן י כֿכֿ

אַפּלּר אִם אֵרַע לוֹ שֶׁהוֹצִיא מִן הַפִּיס שֶׁל רֹאִשׁ מְּחִלָּה, צָּרִיךְּ לְהַעֲבִיר עַל הַמִּצְנָה וָיִנִיחָה מִתּוֹדְּ יָדוֹ וִיכַפֶּה אוֹחָה בְּאֵינָה דָבֶר, וְיָנִיחַ מְּחַלָּה שֶׁל יָד. דְּבֵינֵן דּקְדִּימֵת שֶׁל יָד לְשֶׁל רֹאִשׁ הוּא מִן הַתּוֹרֶה, שְׁנָּאֵמֵר, וּקְשַׁרְחָּם לְאוֹת עַל יָדֶדְּ וְהָיוּ לְטֹטֶפֹת בֵּין עֵינֶיךְ לְפִיכֶּךְ אֵין מַשְׁגִּיחִין עַל הַעֲּבָרַת הַמִּצְנָה בָּוָה (כ"ה).

Even if you happen to take the *shel rosh* from the bag first, you must pass by this mitzvah *See paragraph 2 above*. and put the *shel rosh* down, cover it with something, and put on the *shel yad* first. Since the precendence of the *tefillin shel yad* over the *tefillin shel rosh* is ordained in the Torah, as it is said: "And you shall bind them for a sign upon your arm and they shall be *totafos* between your eyes," we are therefore not concerned with passing over a mitzvah in this case. Deuteronomy 6:8. If however you forgot and put on the shel rosh first, you do not have to remove it.

לֹא יָהֵא דָבָר חוֹצֵץ בֵּין הְפַלִּין לִבְשֶׁרוֹ, לָא שְׁנָא שָׁל יָד, לָא שְׁנָא שָׁל רֹאִשׁ, וּשִׁעָּרוֹת קַצְרוֹת לֹא הַוָּן חַצִּיצְה, שְׁדַּרְפָּן בְּכָּה. אֲבָל אוֹתָן הַמְּגַדְּלִין בְּלוֹרִיּוֹת, מִלְבַר שֶׁהוּא דָרֶך שַׁתַץ וָגַאַנָה וָיֵשׁ בָּזָה אִפּוּר עַיֵּין סִימֶן ג' סְעִיף ב), יֵשׁ עּוֹד אִפּוּר מְשׁוּה הַנְּחָת הְפְלֵּין, דְּבֵינֶן שְׁגְּדוֹלִים הַרְבָּה, הַוְיָן חַצִּיצְה.

Nothing must intervene between the tefillin and the flesh, whether in regard to the tefillin of the arm [shel yad] or to the tefillin of the head, [shel rosh], but short hair does not constitute a separation, because it is normal to have it. However, people who grow long waves of hair, beside the fact that it is detestable and arrogant, which in itself is a transgression, it also causes a transgression regarding wearing the tefillin, since when the hair is excessively long it is considered an imposition [between the head and the tefillin].

יְּהָהֵר בִּתְפַלָּה שֶׁל יֶדִי שֶׁלֹא יָזִיז הַקְּשֶׁר מִן הַבַּיִת (וְגַם בְּשֶׁהוֹן בְּתוֹךְ כִּיסָן צְרִיכִין לְזָהַר בְּזָה), וְהַיּיִּדִי שֻׁלְ הּקְשֶׁר תִּהְיָה לְצֵּד הַלָּב. הַמִּעְבַּרְתָּא אֲשֶׁר בְּה הַרְצִינְה תִּהְיָה לְצֵּד מִעְלָה וְהַבִּיִת לְצֵּד מִטְּה. וּבִּשְׁעַה הַהְחָק בְּגִיוֹ אֵשֵׁר שֶׁהִּא מֵנִים בַּיָּמִין וְעַהַּה אֵין לוֹ תְפַלִּין אֶלָא שְׁאִלִּין מְמִּי שְׁמֵנִים בַּשְׁמֹאל (וְבֵן אִפְּבָא) הַמְּנְה הְּהִיֹּה אֶת הַקְּשֶׁר, וְאָם בֵּן אִם יִנִּים הְּפְלִין בְּאִבָּן זֶה, הַמִּעְבַּרְתָּא תִּהְיָה לַצֵּד מִעְּלְה וְהַבִּיִת לְצֵּד מְשְׁה, מְּהְיִּה עֲה שְׁהַבְּיִּה עְבִּיה וְהַיּץ. עַבְּיבְּר וְהַבְּיִת לְצֵּד הַיִּלְי. בְּיִּי שְׁתְּהְיָה

Care should be taken that the knot of the *shel yad* should not be moved away from the bayis (and even when the tefillin are in their bag you should be careful about this) and the letter yud of the knot should always be facing the heart. The base into which the strap is inserted should be above and the bayis itself should be below. I.e., when the tefillin are worn, the knot should be above the bayis. In extreme circumstances, for example, knot should be above the bayis. In extreme circumstances, for example,

a left-handed person who wears tefillin on his right arm, and now has no other tefillin except those borrowed from someone who wears them on his left arm (and similarly the converse) and he is unable to change the knot, then if he wears the tefillin in this manner, with the base upward and the bayis downward, the yud and the knot will face outward. And not toward the heart, as it should be. Therefore in these circumstances he may invert the tefillin and put it on with the base downward and the bayis upward, in order that the yud and the knot face the heart.

אָסוּר לָהַפְּסִיק בְּשִׁיטָה בֵּין שֶׁל יָד לִשֶּׁל רֹאשׁ. נאָפִלּיּ לְרָמֹּד בְּעֵינָה הַבֶּף הְּפִּלָּה שֶׁל רַאשׁ לְשֶׁל יַד לְשֶׁל רֹאשׁ נַאָּבְּעוֹהָיוּ, אָסוּר, שֶׁנְּאֲמַר הַהָּרָה לָהַנְּסִיק בְּשִּׁיהְיִה בֵּין שֶׁלְיִרְ בֵּין עֵינְיּךּ, צְרִיךְ וְכִירָה, שֶׁיִּהְיָה הַבֶּף הְפִלְּה שֶׁל רֹאשׁ לְשֶׁל יַד, כְּדֵי הְחַבְּיִּ אֲם שׁוֹמֵעַ שְׁאָחָר בַּרְךְ בְּרְבָּת לְהָנְיִם הְּפִּלְיוּ, יָבוֹל לַעֲּה הָבְּרָ בְּרַבְּת הְפְּלִין, נְהֵנִי הְם בַּרְ בְּרְבְּתִי הְבָּלִי, וְהָוֹי הְפִלּין, וָהֵוֹי הְפֹּלִין, וָהֵוֹי הְפִלּין, וָהֵוֹי הְשִׁה. בְּרְבְּנִי הְם בַּרְ צְּמִר הִאְשׁ. אַרְ לְהַבְּיִי הְשִׁל יִדְישׁׁי, יָבוֹל לְהַפְּסִיק.

interrupt to answer for barechu and all Ameins. yad; but you may interrupt for Kaddish and Kedushah. You may also likewise forbidden to interrupt between putting on the shel rosh and shel was fulfilled properly. The berachos are not said on these tefillin. it is Rabbeinu Tam, in order to avert any doubt as to whether the mitzvah to nillitət əht no gnittuq ozla ya nillitət to havztim əht əvrəzdo əlqoəq the view of Rashi as opposed to the testilin of Rabbeinu Tam. Some variations between the conventional teftilin which are in accordance with over tefillin. Regarding the tefillin of Rabbeinu Tam There are certain to Mishnah Berurah you should not answer Amein even on the berachah the mitzvah of tefillin, and this is considered one continuum. According Amein, since the response of Amein is an affirmation that you believe in someone reciting the berachah lehani'ach testillin you may respond with concentrate on what the congregation is saying. However, if you hear Kaddish or Kedushah, you may not interrupt but rather remain silent and in order that there be one continuum for both of them. Even if you hear requires the instantaneous putting on of the shel rosh after the shel yad, a remembrance between your eyes." Exodus 13:9. This remembrance forbidden, for it is said: "It shall be for you a sign upon your hand and the shel rosh. Even gesturing with the eyes or snapping the fingers is not delay putting on the shel rosh, once the shel yad is in place. and It is forbidden to talk between putting on the shel yad You should also

סימן י LS

ראָה וּיבְּרֵךּ עְּלְיָהָ. וְאִם הִפְּסִיק לְצַרֶךְ הַתְּפְלְין, אֵינוֹ צְרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית עַל שֶׁל יֶד ראַש וְיבְרֵךְ עְּלְיָרֶ יְאָם הָפְּסִיק לְצַרֶךְ הַתְּפְלְין, אֵינוֹ צְרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית עַל שֶׁל יֶד.

If by error you interrupted, move the *shelyad* a bit and repeat the berachah *lehani'ach tefillin*, and tighten the knot. After that put on the *shel rosh*, and recite the berachah. If the interruption was necessary to the mitzvah of tefillin you are not required to repeat the berachah over the *shel yad*.

Have in mind when putting on the tefillin, that the Holy One, blessed is He, commanded us to put on tefillin which contain four sections of the Torah in which are written the Oneness of Hashem's Name, blessed is He, and the Exodus from Egypt. [The tefillin are put] on the arm opposite the heart, and on the head opposite the brain, in order that we remember always the miracles and wonders He did for us, which teach us of His Oneness, and His power and dominion over the heavenly and earthly worlds to do with them as He wills. [It also teaches us] that we earthly worlds to do with them as He wills. [It also teaches us] that we heart, which is the source of desire and thoughts. By so doing, we will remember the Creator and restrain our indulgences, and fulfill [that which is written:] "And you will not turn aside after your hearts and after your eyes." Therefore, it is written in the tefillin: "Between your eyes."

הְּפִלְּין שֶׁל יִד וְשֶׁל רֹאִשׁ, שְׁהֵּי מִצְוֹת הַּפְּלִין וְגִּם מֵּלִים שָׁל יִד וְשָׁב אֵיָן לֹהָנִים אָפְאַ אַחַת אוֹ שֶׁמָּחֲמִת אֵינָה אֹנֶס אֵינוֹ יָכוֹל לְהָנִים אָלָא אַחַת, מֵנִים אָחָת. אִם מֵנִים שֶׁל יָד, מְבָרֵה לְהָנִים הָפִּלִין לְבָד. וְאִם לְעּוֹלְם נְעֶּד (כ״ר).

The tefillin of the arm and the head are two separate *mitzvos* and are not prerequisites for each other. Therefore if you have only one of them or because of a particular situation you are able to put on only one of theat, you must put that one on. If you put on the tefillin of the arm you recite only the berachah: *lehani'ach tefillin*. And if you put on the tefillin of the head you recite over it the *berachos*: *lehani'ach tefillin* and also al mitzvas head you recite over it the *berachos*: *lehani'ach tefillin* and also al mitzvas

tefillin, and then say: Blessed [is His] Name Whose glorious kingdom is forever and ever.

אַטֵּר גָּמִּר אַפָּלִּי נַעֲשָׁה אָטֵּר מַחֲמַת שְׁהַרְגִּיל אָת עַצְמֹּר בָּוָ מְקִּלֹם נָנִים בַּיָּמִין שָׁל כֶּל אָדָם שְׁהִיא שְׁמֹאִלוֹ. וְאָם עוֹשֶׁה כֶּל מְלָאכָה בַּיָּמִין רַק שְׁכּוֹתֵב בַּשְּׁמֹאִל אוֹ בְּהִפּוּךְ, הַיַּד שְׁכּוֹתֵב בָּה הִיא חֲשׁוּבָה אַטּר כְּלֵל אֶלָּא שְׁלְּאַחַר כָּף הַרְגִּיל אָת עַצְמוֹ לְבְחִב בַּשְּׁמֹאִל וְעוֹשֶׁה כֶּל מְלַאבְחוֹ בְּיִה הַנִּיחַ בַּשְּׁמֹאִל שֶׁל כֶּל אָדָם (כייי).

A completely left-handed person, although he became left-handed [only] through habit, nevertheless, must put the tefillin on his right hand which is equivalent to everyone's left. Since his right hand is his weakest hand, the tefillin should be put on the weaker hand as stated in paragraph 3 above. If he performs all activities with his right hand except that he writes with his right hand or vice versa, the hand with which he writes is considered his right hand or vice versa, the hand with which he writes with his right hand and he therefore puts the tefillin on his left arm. Similarly, a man not born left-handed at all, but later trained himself to write with his left hand, but performs all other activities with his right hand, must put the tefillin on his left hand.

שְׁעִּוּר רִחָּב הָרְצִּיִּעוֹת בֵּין שֶׁל רֹאִשׁ בֵּין שֶׁל יִד, לֹא פָחוֹת מַאֹרָך שְׁעֹרָה. וִשִׁעּוּר אַרְפָן שֶׁל רֹאִשׁ מִיְמִין רְמָשְׁמִאֹל, עַּד הַטַּבּוּר אוֹ לְמַעְלָה מְמֶּנּוּ מְעֶט. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּשָׁל צַד יָמִין תַּגִּיעַ עַד הַמִּילָה (שְׁמּוּשְׁא רְבָּה) וְבֵן נְכוֹן לְהַחְמִיר לְכַהְחִלְּה. וְאָם נְפְּסְקֵה הָרְצִייְ שְׁיִּהְרָה וְצָשׁ בָּין שֶׁל יָד, יַצְשָׁה שְׁאֵלָה. פְּרִיכוֹת עַל הָאֶצְבַּע וִיחַוְּקְה. וְאָם נְפְּסְקְה הָרְצִייְ בִּין שֶׁל רֹאִשׁ בֵּין שֶׁל יָד, יַצְשֶׂה שְׁאֵלָה.

The prescribed width of the tefillin straps, whether of the *shel vosh* or the *shel yad*, cannot be less than the length of a barley kernel. The prescribed length for the *shel vosh*, for both right and left straps [is that it be long enough] to reach until the navel or slightly above it. Some authorities maintain that the right strap should extend until the circumcision, (*Shimusha Rabbah*), and it is proper to follow the stricter view as the best way to fulfill the mitzvah. The strap of the *shel yad* must be long enough to tighten the *bayis* to the muscle, and to make seven coils around the arm and three coils around the middle finger, with enough left to tighten it. If the strap breaks, whether of the *shel rosh* or the *shel yad*, you should consult a rabbinic authority.

יְּנְהֵר שֶׁיְּהְיִּי הֶרְצִיעִית בְּצֵּר הַשְּׁחוֹר לַחוּץ. וָאָם אֵרַע לוֹ שֶׁנְתָהַפְּבָה הָרְצִיעִה שֶׁסְבִיב רֹאָשׁוֹ אוֹ סְבִיב

גַם כֵּן לְהָהְעַּנּוֹת. אֲבָל אִם נָפְלוּ בְּנַרְהִּיקֶן, אִינוֹ צָרִיךְ לְהִהְעַּנּוֹת אָלָא יִתֵּן אֵינָה דָבֶר לִצְּדָקָה (ר"ס כז מ מד).

Care should be taken that the black side of the straps face outward. If it happens that the straps become inverted around your head or around the muscle of your arm so that the white side faces outward, you must either fast or redeem yourself by giving charity. Similarly, if the tefillin fall to the ground when they are not in their bag, you must also fast, but if they fall while in their bag, you need not fast but you should give something to charity.

נְנְיִםן בְּלִא בְּרֶבוֹת, וּלְאַטַר הְפְּלֵי שְׁצֶּרִיךְ לֶלֶכֶת לְבֵּית הַפָּסֵא, כְּשֶׁחוֹזֵר צָרִיךְ לֵחֲזֹר וּלְבָרֵךְ צֵּלִיהָן. וָאִם עוֹמֵר בְּבְּרֶבוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמֵע, דְּהַיְנִי מֶן בְּרְפַת יוֹצֵר אוֹר וּלְהַלֶּן, לֹא יַפְּסִיק בַּבְּרֶבוֹת שָׁעֵל הַהְפִלִּין אֶלֶא בְּהְבְּרֵלְת שֶׁל קְרֵית, וּלְאַטַר הְפְּלֵּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׁרֵה יְמֵשְׁמֵשׁ בְּהָם וִיבֶּרֶךְ צֵּלִיהָן (רסכ״ה וְעַיּהְי

If you remove the tefillin because you need to go to the lavatory, when you return and put them on you must again recite the berachos. However, if you are in the middle of the berachos of shema, that is from the berachos of yotseiv ov and further, you should not interrupt by reciting the berachos over the tefillin, but put them on without reciting the berachos, According to Mishnah Beruvah you may put on your tefillin and recite the berachos between the sections of the Shema berachos coven in the middle of a section. See Chapter 16:1. and following the Shemonah Esvei you should move them a bit and then recite the berachos.

כֶּל וְמֵן שֶׁהַהְּפִּלִין עֲלֵיו, לֹא יַסִּיהַ דַּעְּהוֹ מֵהָן כְּלָל, הוּץ מִבְּשִׁרִּת שְׁכֵּלִה שָׁנִה עֲעָרִה תִּרֶה. אָסוּר לָאֱכֹל בְּהָן סְעּוּדַת קָבַע. אֲבָל אֲכִילִת אַרְעֵי, מֵהָר לָאֱכֹל בְּהָן. וְלִישׁוֹ אֲפִּלּוּ שְׁנַת אַרְעֵי אָסוּר בְּהָן (כ״ח ממ״ד).

As long as you are wearing tefillin your attention must not be diverted from them even for a moment, except while praying the Amidah and while studying Torah. When you concentrate on the words of prayer or a diversion from the sacred purpose of tefillin. It is forbidden to eat a regular meal while wearing tefillin, but eating a snack [while wearing] A snack according to halachah consists of a kebeitzah. See glossary for exact equivalent, tefillin is permissible; but taking even a short nap while exact equivalent, tefillin is permissible; but taking even a short nap while

wearing tefillin is forbidden.

חַיָּב אָרָם לְמַשְׁמֵשׁ בַּהְפִּלִין בְּכֶל שְׁעָה וְשִׁעָה שָׁנִּוְכָּר בָּהָם, שָׁעֵּל יְדִי וָה לֹא יָבוֹא לִידֵי הָפַּח הַצַּעַה גָּמִר יִּהְשָׁמֵשׁ הְחִלְה בְּשֶׁל יְד, וְאַחַר כָּּךְ בְּשֶׁל רֹאֹשׁ. וּמְנְהָג יָפָה לְמַשְׁמֵשׁ בְּהָן כְּשְׁמֵּוְכִּיר מִצְּנְתָּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע. בְּשֶׁל יְד, וְגִּשְׁרְ וְהְיִּי לְטֹטְפֹּת בִּין עֵינְיךּ, מְמַשְׁמֵשׁ בְּשֶׁל יְד וְנוֹשְׁק. וּבְשְׁאוֹמֵר וְהָיוּ לְטֹטְפֹּת בִּין עֵינְיךּ, מְמַשְׁמֵשׁ בְּשֶׁל רֹאִשׁ וְנוֹשֵׁק (ב״ח).

You must touch the tefillin each time you think of them because by doing so you will not have your thoughts diverted from them. You should first touch the *shelyad* and then the *shel rosh*. It is a beautiful custom to touch the tefillin when you mention their mitzvah during the reading of *Shema*. When you say: "You shall bind them for a sign upon your hand," you should touch the *shel yad* and then kiss [your hand] and when you say "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the *shel* "They shall be for *totafos* between your eyes, you should touch the shell had the shell t

"They shall be for totasos between your eyes, you should touch the shell rosh and then kiss [your hand].

מְּעָלִין בּקּוְשׁ וְלֹאׁ מֹוֹרִיִּוֹ. וּתְפָּלָה שָׁל רֹאִשׁ, אָסוּר לַעֲשׁוֹתָה לְשָׁל יַד. לָפִּי שָׁיִשׁ בָּה אַרְבָּעָה בָתִּים וְגַם תַשִּׁיִּיִּן. וְלָבֵן רְצִיּעָה שֶׁהְיָתָה בְשָׁל רֹאִשׁ, אָסוּר לַעֲשׁוֹתָה לְשָׁל יַד. אַבָל מִשָּׁל יַד, מֻתָּר לַעֲשׁוֹתָה לְשֶׁל רֹאִשׁ. וְבֵן רְצִיּעָה שֶׁל יַד שְׁנְפְּסְקֵה לְמַעְלָה אֵצֶל תַקֵּשְׁר וְרוֹצָה לְתָפְּכָה שִׁיַּעֲשֹׁה עַתַּה תַקּשֶׁר בּקֵצְה הָאַחָרוֹן, אָסוּר, אָלָּא צָרִיְּד לַעֲשׁוֹת תַקּשֶׁר בְּתַקַצָּה שְׁנְּפְסְקָה שָׁם (עַיֵּן בשערי תשובה). וְכֵן בְּרְצִינְה שֶׁל רֹאִשׁ, אָסוּר לַהַפֹּּר מֵה שְׁהָיָה בְּחוֹךְ הַקּשְׁעָּשׁ בְּרִים זֶּהְיְנִין וְנִם הָחָוִיק הְפְלִין וְגִם הָחֲוִיקוּ בּוֹּ, שִׁיב אָסוּר לְהַשְׁתַּשׁׁ בְּרִיס זָּה דָּבָר שֶׁל וַלִּין (מִיב).

We may elevate a holy thing to a higher level of sanctity but not diminish its level of sanctity. The *tefillin shel rosh* is more sacred than the *shel yad* because the *shel rosh* is composed of four compartments Each compartments on the shel rosh is composed of four compartments Each compartment shin; and therefore the strap that was part of the *shel rosh*, may not be used for the *shel yad*, but the strap of the *shel yad* tears above the knot and you wish to reverse it and make the knot on the lower end of the strap where is forbidden; but you must remake the knot on that end of the strap where forbidden; but you must remake the knot on that end of the strap where it so that it is outside the knotted area. The same is true of a bag made to hold tefillin and in which tefillin had actually been held; it is subsequently forbidden to use this bag for any secular purpose.

אֵין לְחֲלֹץ אָת הַהְּפִּלִין עַּד אַחַר קְדַשָׁת וּבָא לִצִּיוֹן כְּשָׁאוֹמֵר יָהִי רְצוֹן שֶׁנְשִׁמֹר חֻקֵּיך (עַיֵּן א״ר). וּבְמְקוֹם שְׁנּוֹהָגִין שְׁבְּיוֹם קְרִיאַת סַפֶּר תּוֹרֶה אֵין מְחַזִּירִין אָת הַסַפֶּר תּוֹרֶה עַד אַחַר קָדַשׁׁת וּבָא לִצִּיוֹן, אַין חוֹלְצִין אָת הַהְפִּלִין עַד שְׁיַחֲזִירוּ אָת הַסַפֶּר תּוֹרֶה לָהַיכָל. סִימֶן לֹדָבֶר מַלְפָּם לִפְּנִיהָם נַהּי בְּרֹאֹשֶׁם. וּבְיוֹם שֶׁיֵּשׁ מִילְה, אֵין לְחֵלֹץ עַד אַחַר הַמִּילְה. בְּרֹאִשׁ חֹדֶשׁ חוֹלְצִין לְּדֶם הְפַלְת מוּסְף. בְּחֹל

סימן י 19

המוער סַכּוֹת, כַּלָם חוֹלְצִין לְדָם הַלַּל. וּבְחֹל הַמּוֹעֵר פֶּסָח, הַצִּבּוּר חוֹלְצִין לְדָם הַלֵּל, וְהֹשְׁלִים צִבּוּר אַחַר הַלֵּל (כ״ה).

after Halleil. of Pesach the congregation removes them before Halleil and the chazzan everyone removes the tefillin before Halleil. On the intermediary days chazzan recites the half-kaddish. On the intermediary days of Sukkos, Chodesh the tefillin are removed before the Musaf Amidah. I.e., after the the tefillin should not be removed until after the circumcision. On Rosh performed This applies when the circumcision is performed in the synagogue. Hashem will be at their head." Micah 2:13. On a day a circumcision is mnemonic for this order is: "Their king will pass in front of them and should not be taken off until the Seifer Torah is returned to the Ark. A until after Uva Letzion. until after the kedusha of uva letzion, the tefillin according to nusach Sefard, the Seifer Torah is not returned to the Ark Torah is not returned In congregations where it is customary to pray where it is customary that on the day the Seifer Torah is read, the Seifer should wait until after kaddish to remove his tefillin. In communities until after the "Whole kaddish." One who says the Mourners' kaddish are meticulous in their observance of the mitzvos, do not remove them when we say: "May it be Your will that we keep Your statutes." Those who The tefillin should not be removed until after the kedushah of uva letzion

The tefillin are removed while standing. You should unwind the coils from the middle finger and two or three coils from the arm. This custom is not mentioned in Mishnah Berurah. The shel rosh is removed first and then the shel yad because it is written "They shall be for totalos between your eyes." Since it says "They shall be" in the plural tense, our Sages of blessed memory, elicit that as long [as the shel rosh] is between your eyes, both tefillin should be on you. Therefore, you put on the tefillin should be on you. Therefore, you put on the tefillin should be on you. Therefore, you put on the tefillin should be on you. Therefore, you put on the tefillin should be on you. Therefore, you put on the tefillin should be on you. Therefore, you put on the shell rosh is on first and remove the shell rosh first, so that whenever the shell rosh is on

you, the *shel yad* should also be on you. You should remove the *shel vash* with the left hand which is the weaker hand in order to demonstrate that you are reluctant to remove them, because ideally the mitzvah is to wear the tefillin the entire day; but because our bodies are not always clean we remove them immediately after prayers. You should not remove the tefillin in the presence of the *Seifer Torah* nor in the presence of your *vebbe I.e.*, the person who teaches you Torah. but you should turn aside [and remove them]. It is a custom ordained by our Sages to kiss the tefillin when putting them on and taking them off. You should not remove the tallis until after taking off the tefillin.

נְנִים אָת הַהְּפִלִּין בְּתוֹךְ הַפִּיס שֶׁלְהָן, בְּאִפָּן שְׁיֵרַע לְמָחֶר לְהוֹצִיא תִחִלָּה שֶׁל יָד. אֲבָל לֹא יָנִים שֶׁל יָד. עַל שֶׁל רֹאִשׁ, פֵּינַן דְּשֶׁל רֹאִשׁ קְדֵשְׁתוֹ גְּדּוֹלֶה מִשֶׁל יֶד, אֶלֶא יָנִיםׁם זוֹ אֵצֶל זוֹ, וְנָנִים הַפִּיס עַם הַהְּפִלִּין בְּתוֹךְ פִּיס הַשַּלְית לְמַשֶּׁה וְהַשַּלִית לְמַעְּלָה, פְּדֵי שִׁיְפְּגַע בַּשַּלְית הְחַלָּה (כ״ה כ״ה).

The tefillin should be placed inside their bag in a way that you will be certain the next day to take out the *shel yad* first. However, you should not place the *shel yad* on top of the *shel vosh* because the *shel vosh* is more sacred than the *shel yad*, but they should be placed side by side. The tefillin bag should be placed inside the tallis bag, below the tallis. The tallis should be on top in order that the tallis is first at hand.

If you have no tefillin [and arrive at the synagogue] when the congregation is already praying, it is preferable to wait until the end of the service and then borrow tefillin from someone, in order to say the Shema and the Shemoneh Esrei while wearing tefillin, rather than pray with the congregation without wearing tefillin. However, if you are afraid that the time limit for without tefillin. If you are afraid the time limit for prayer will also elapse, without tefillin. If you are afraid the time limit for prayer will also elapse, without tefillin. If you are afraid the time limit for prayer will also elapse, without tefillin also pray without tefillin; and later when you find tefillin put them on for the Mincha service. However, the night is not the proper put them on for the Mincha service. However, the night is not the proper

סימן י 59

time to wear tefillin, and it is forbidden to put them on at night. It is permissible to take someone else's tefillin even without his knowledge [in order] to put them on and recite the bevachos over them, (as was mentioned in the previous chapter, paragraph 11, in regard to a tallis).

הְפִלּין צְּרִיכִין גּוּף נָקִי. וּצְרִיכִין לַּנָּהַר שֶׁלֹא לָהֶפִּיחַ בָּהָם (וְעֵיֵן לעֵּיל סִימֶן יב ס״ד). חוֹלֶה מַעִּים אָפִלּוּ אֵין לוֹ צַעַר, פְּטוּר מִן הַהְפִּלִין, מִפְּנִי שָׁאֵינוֹ יָכוֹל לֹשְׁמֹר אָת עַצְמוֹ בִּנְקִיּוֹת כָּרָאוּי. וְאָם נְרָאֵר אָם מִצְטַעֵּר בְּחָלִיוֹ וְאֵין דַּעְּתוֹ מְרֵישָׁת שְׁמֵע וּהְפָּלֵּת שְׁמוֹנָה עֲשָׁטוּר לָהַפִּיחַ דַּעְּתוֹ לְאוֹ, חַיְּב (סִימֶן לֹח).

He who wears tefillin must have a clean body, and must be careful not to flatulate while wearing them. A person suffering from diarrhea, although he has no actual pain, is exempt from the mitzvah of tefillin, because he is incapable of keeping himself properly clean. If he feels that he will be able to keep his body clean when reading the *Shema* and during the *Shemoneh Esvei*, he may then put on tefillin. Regarding any other sick person, if he suffers pain from his sickness, and his mind is not at ease because of his pain, he is exempt from the mitzvah *Nevertheless*, one who because of his pain, he is exempt from the mitzvah *Nevertheless*, one who to divert his attention from the tefillin; but if he is not in pain he must put to divert his attention from the tefillin; but if he is not in pain he must put to divert his attention from the tefillin; but if he is not in pain he must put them on.

קטן היוֹדע לשְׁמֹר הְפָּלִין שֶׁלֹא נְפִים בָּהָן וְשֶׁלֹא יִישׁן בָּהָוְ, אָבִיו חַיָּב לְקְנִת לוֹ הָפָלִין שְׁנִיחַוּ הְפִּלִין שְׁנֵיחִיל הַקְּטְוּ לְהָנִיחַ הְפִּלִין שְׁנֵיח אוֹ שְׁלִשְׁה חֲדָשִׁים לְּדָם שְׁנַעֲשָׁה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׁרֵה שְׁנְהְ הַלְּיִם הַשְּׁלְּתְּיִם הְפִּלְיוֹ הְשִׁלְּתִים הְבִּיְ הְעָּיִים הְבִּיְ הְעִּיִים בְּּלְנִים הְבִּי שְׁנְהְיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִים הְבְּיִ

When a minor knows how to care for tefillin properly, not to flatulate while wearing them, and not to sleep while wearing them, his father is obligated to purchase tefillin for him to put on. It is now the prevailing custom that a child begins putting on tefillin two or three months prior to his becoming thirteen years old.

בְּעְנִין הַנְּחָת הְּפִּלִּין בְּחֹל הַמּוֹעֵד, נֵשׁ מְחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים וְחָלִּיִקִּי טִּנְהָגִּים. נֵשׁ מְקוֹמוֹת שָׁצְחֲזִּי כְּדַעַת הַפּּוֹסְקִים שָׁלֹא לְהָנִיחָן. וְנִשׁ מְקוֹמוֹת נוֹהָגִין בְּדַעַת הַפּּוֹסְקִים לְהָנִיחָן אֶלָא שָׁצִּין מְבְּרַכִּין עֲלֵיהָ בְּמּוֹעֵד לָאו וְמֵן הְּפִּלִּין הִּהְיֵּנְה בְּרְצִיעוֹת בְּעֶּלְמָא, פרמ״ג). וְצֵּף עֵל פִּי שָׁצִינוֹ מְבֶּרָה, מְכֶּל מֶקוֹם אַסוּר לְהַפְּסִיק בֵּין שֶׁל יֶד לְשֶׁל רֹאֹשׁ. צוּך לְקַהִישׁ וְלִקְדֵּשֶׁה פּוֹסֵק (סִימָן כה לֹא). וּצְרִיכִין לְנָהַר

שֶׁהַמְּהָפּלְלִים בְּבֵית כְּנָטָת אָחָד, לֹא יִהְיוּ קַצָּת מֵנִיחִין וּקַצָּת אֵין מֵנִיחִין (כֵּן נְרָאָה דְּבָזָה וַדַּאִי אִכָּא מְשׁוּם לֹא תִתְּגּוֹדְדוּ).

various people and this can lead to rivalry and enmity. to delieve that there are different standards of Halacha, Torah law, for a congregation having opposing practices, for this would lead people noqu bəsoqmi noitidinorq a si siht səgas əht ot gnibooəsh (.ubibogsi8 od the correct way because otherwise there would certainly be a problem of who put on tefillin and some who do not put them on. (This seems to be among the worshipers in any one synagogue, there should not be some you may interrupt for Kaddish and Kedushah. Care must be taken that interrupt between putting on the shel yad and the shel rosh. However, though you do not recite the berachos, nevertheless, it is forbidden to for tefillin, the tefillin should be considered as ordinary straps.) Even should bear in mind that if the intermediary days are not the proper time Most later authorities agree that this is the proper way. (And a person they have a custom to put them on without reciting the berachos at all. the synagogue, as is done on other days of the year. In other communities they should be worn but without reciting the berachos over them aloud in at all. Other communities hold like those authorities who maintain that communities hold like those authorities who maintain not to wear them is a dispute among the authorities and there are various customs. Some As regards putting on tefillin on the intermediary days of Yom Tov, there

הְפִלֵּין שָׁהָחָוְקוּ בְּכִשְׁרִיּת, מִוֹ הַדּיוִ כְּל וְמֵן שֻׁהַבּוֹת שָׁלִם, גַּם הַפְּרָשִּיוֹת הָבִי הַן בְּחָוְקָחָן וָצִּינָן צְּרִיכִין בְּדִיקְה. וּמִכָּל מָקוֹם נְכוֹן לְבָרְקָן, מִפְּנִי שֻׁלְפְּעָמִים מִתְּקַלְקָלִין מִוֹ הַנִּעָה. וְצִם צִינוֹ מֵנִים צוֹחָן צֵּלְצ לפְּרָקִים, צְרִיכִין בְּדִיקָה שְׁתִּי בְּנִיקָה. וְכֵן צִם נְשְׁרִי בִּמִים. וִמִּכְּל מָקוֹם צִם צִין לוֹ מִי שְׁיּוֹדְעַ לְבָּרְקָוּ הַבְּיִת, צְרִיכִין גַּם הַפְּרְשִׁיוֹת בְּדִיקָה. וְכֵן צִם נְשְׁרִי בְּמִים. וְמִבְּ עָבְיִּלְבְּיְ מִינְים הַבְּית, צְרִיכִין בָּרִי בְּרִיקְה בְּרִיקְה, שֶּלֹּא יִתְבְּעַם מִמְצְוֹת הְפִלְּין (סִימָּן לֹם בְּבְּלְא יְבְרִיקְה עָלִים בְּבְּיִים בְּבְּלְא יְבְרִיקְה, שְׁלִּא יִהְבַים מִתְּצִים הַיִּבְּים הַבְּּלְים בְּבְּלְא יְבְרִיקְה, שְׁלְּצִי יִחְבְּים מִתְּבְּים בְּבְּלְא יִבְּינִים בְּבְּלְא יִבְּרִים בְּבְּלִים בְּבְּילִים בְּבְּילִים בְּבְּלְא בְּרִיקְה עָבְּיוֹם עִּים בְּבְּילִים מִינְים בְּבְּילְים בְּבְּילִים בְּבְי

Once tefillin are assumed to be kosher, then according to *halachah*, as long as the *bayis* itself is in perfect condition, the scrolls inside are also presumed to be kosher and do not require examination. Nevertheless, it is proper to examine them because sometimes they become spoiled because of perspiration. If you wear them only periodically, they require examination two times every seven years, because they may have become moldy. Also, if the *bayis* tore the scrolls also require examination. This also applies if they were soaked in water. Nevertheless, if there was no [competent person] to examine the scrolls and to resew the tefillin, you

סימן יא כֿס

may wear them without examination, in order not to negate the mitzvah but should not recite the berachos over them.

סימן יא

מְצְוֹת עֲשֶׁה לִקְּפֹעַ מְזּוּזָה בְּכָל פָּתַח. וַאֲפָלּוּ יֵשׁ לֹוֹ פַּמֶּה חֲדָרִים וּלְכָל חֶדֶר פַּמֶּה פְתָחִים הַעֲשׁוּיִים לְכְנִיסָה וִיצִיאָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא דָגִיל רַק בְאָחָד מֵהָם, מִכֶּל מֶקוֹם בַּּלָּם חַיָּבִים בִּמְזּוּזָה. וַאֲפִלּוּ אַם לְהְנִיטָה וִיצִיאָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא דָגִיל רַק לְפָּתַח אֵחָד, מִכֶּל מֶקוֹם בַּלָּם חַיָּבִים בִּמְזּי שְׁאֵינוֹ עֲשׁוּי אֵלְא לְהַבְנִיס דֶּרֶךְ שְׁם אֵינֶה מֵשְׂא לְפְּרָקִים וְיִשׁ שְׁם פְּתַח אֵחֵר לְבְנִיסָה וִיצִיאָה, אֲזִי הַפְּתַח הַעְּשׁיוּי רַק לְהַבְּנִיס מַשְּׁאוֹת, פְּטוּר (יו"ד סִימֵּן רפּה רפּוֹ).

According to Rambam, a house must have these ten conditions for it to require a mezuzah: It must be at least six square feet, it must have two door-posts, a lintel, a ceiling, doors, an opening with a height of at least ten handbreadths, it must be used for secular purposes only, it must be used as a dwelling for people, it must be for dignified usage and it must be a permanent dwelling.

Even doorway, every on mezuzah a affix to commandment positive a is It are that entrances several has room each and rooms several have you if only use to accustomed are you though even exit, and entry for made a have must doorways the of all nevertheless, doorway, one only require now dweller) present (the doorway particular a is there if However, mezuzah. a have must doorway and deliveries periodic for entry of place a as only designated is which and deliveries periodic for entry of place a so only designated is which exit, and entry both for used is which doorway additional an also is there exempt, is delivery for solely used is which doorway the then

גַּם שַׁעֲרֵי הַצְּרְוֹת וּמְרֵוֹאוֹת וַעֲּיָרוֹת וּמְרִינוֹת, חַיָּבִין בִּמְזוּזָת, שֶׁנְאֲמֵר, וּבִשְׁעָרֵי (שם).

Gates opening into courtyards and alleyways and cities and provinces, are required to have mezuzos, as it is said: "In your gateways." Deuteronomy 6:9.

ְנְאֵנְ חַלְּגְּלְ בְּזֶּה בִּינִלְ אַמֶּר לְאֵינוֹ אָמֶר (רפּט). בְּינְי הְלְּקְבְעָּה בִּינְ אָמֶר לְאֵינוֹ אָמֶר (רפּט).

The mezuzah should be placed on the right side as you enter. If you affix the mezuzah on the left side the mitzvah is invalid; and you are required to

remove the mezuzah and reaffix it on the right side and [again] recite the berachah. There is no distinction in this rule whether one is left-handed or not.

שְׁנֵי בָחָּיִם אֲשֶׁר לְכָל אֶחָר יֵשׁ פְּחַח לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ לֶחָצֵר, וּבַמְּחִיצָּה אֲשֶׁר בִּינֵיהָם יֵשׁ בַּח לְכָל אֶחָר פְּחַח לְרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ לֶחָצֵר, וְהַשְּׁחָא יִשׁ לְהַסְׁתַפֵּק בְּפָתַח זָה בָּאֵינָה צַּד יִתּו אֶת הַמְּוּוֹה אָזְלִינֵן בְּנֵה בָּחַר הָבֵּר צִיר. פֵּרוּשׁ, בְּמְקוֹם שְׁנַּעֲשִׁים הַצִּירִים לְהַדָּלֵת שְׁהַדָּלֶת נְפְּחַחַת לְתוֹכוֹ, זֶהוּ עָקּר הַבְּיִת צְּחָר הִוּא עָקּר תַּשְׁרִי בְּצֵּר הַיְּמִין שֶׁנְּנְעִים לְתוֹכוֹ. וְדָוְקְא בְּשְׁעְּנִי הְבְּתִּי עֲחָר בְּבִּית אֲשָׁר נְפְּחֵר לֵא אָזְלִינֵן בְּחֵר הָבֵּר צִיר, אֶלֶא לְעוֹלֶם נוֹחְנִין אֶתְר נְקְּהַר לְּאֵר הַצְּיִלוּ בְּחֵר הָבְּר בִּיְמִין שְׁנְיִי הְצְּשְׁר הַבְּּרְ הַבְּיִלְים בְּבְּבְינִת אֲשֶׁר עְקְּר בְּיִבְּי לֵא אָזְלִינִוֹ בְּתַר הָבְּיבְיל שְׁנְהְיִבְּים בְּיִבְּים בְּבְּיבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּבְּים בְּיבְּבְים בְּבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּבְּים בְּיבְּבְים בְּיבְּבְּים בְּיבְּבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְבְים בְּיבְּבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים

If there are two houses and each house has its own doorway which opens to either a public domain or to a courtyard and in the partition between the houses there is also a door, we must now deliberate how to regard this door, regarding the proper side to affix the mezuzah. We are guided by the location of the hinges, that is: the side where the hinges are attached and toward which the door opens. This is considered the main part of the house, and we place the mezuzah on the right side (of the doorway) which serves as the point of entry. This rule applies only when the two houses are not guided by the position of the hinges; but should always place the mezuzah on the right side of the entrance to the house which is the main place of utility. This applies even if the door opens into the second house.

מְּקִוֹמָה מִהְּחַלֵּת שְׁלִישׁ חָעֶּלִיוֹן שֶׁל גַבָּה הַשָּׁעַר. קָבָעָה לָמֵעְלָה מִזְּה, כְּשָׁרָה, וְהִגּא שָׁיַרְחִיקֵנָּה מִן הַמֵּשְׁקּוֹף טָפַח. קַבְעָה לְמַטֶּה מִשְׁלִישׁ הַעֶּלְיוֹן, צָרִיף לַהַסִירָה וּלְקַבְעָה כָּרָאִי וּבְבְרָבָה. וְאִם קַבְעָה שְׁנְּה בְּזֶה, צִּינוֹ מְעַבֶּב (רפּ"ט).

The mezuzah must be affixed at the beginning of the upper third of the height of the door-post. If you affix it higher than this, it is also valid providing it is distanced at least one tefach See Glossary. [handbreadth] away from the lintel. If you affixed the mezuzah and reaffix it in the proper manner and recite the berachah. If you placed the mezuzah within the without reciting the berachah. It is best to affix the mezuzah within the without reciting the berachah. It is best to affix the mezuzah within the tegach closest to the outside of the door-post, but if you deviate from this rule the basic fulfillment of the mitzvah is unaffected.

בֵּיצֵד קוֹבְעָה, כּוֹרְכָה מִסֹוֹפָה לָרֹאִשֶׁה, דְּהַנִּינ מַאָּחָד בְּלְבֵּי שִׁמֵע, וּמַנִּיחָה בִּשְׁפֹוֹפֶרָת אוֹ בִּשְׁאַר דָּבָר וְקִּוֹבְעָה בְּמַסְמְרוֹת בַּמְזּנִּוֹת הַפְּתַח בַּאֲלֹכְסוֹן. וִיהַא רֹאִשֶׁה דְּהַיָנוּ שְׁמֵע בְּנָגֶד הבִית וְשִׁטְּה הַאַחֲרוֹנָה לֹצֵּד חוּץ. וָאִם מְזּוּזַת הַפְּתַח צֵּינְה רְחָבֶר, יִקְבְּעָנָה וְקוּפָה, וְזָה טוֹב יוֹתֵר מִלְּתָהְה אֲחֹרֵי הַבְּלָת. אִם לֹצֵּ קְבְעָה אֶלֶּא תְלְאָה, פְּסוּלְה. וְלְכֵּן צְּרִיךְּ לְנְּהֵר לְמַסְמְרֶה לְמַעְּלָה וְגִם לְמַטְּה שְׁלֹא תְּהֹא תְּלֹינָה.

How do you affix the mezuzah? You roll the parchment from the end to the beginning, that is, from the word echad toward shema, and then place the scroll in a tubular case or any other container, and affix the mezuzah diagonally to the doorpost with nails. Putting up a mezuzah with scotch it will remain permanently attached. The angle of the diagonal should be such that the top of the mezuzah scroll which begins with the word shema, is toward the inside of the house, and the last line of the scroll is toward the outside. If the doorpost is not sufficiently wide, you should affix the mezuzah in a verticle position. This is preferable to affixing it behind the door. If you did not affix the mezuzah but merely hung the mezuzah, the mitzvah is invalid. Similarly, you must be careful to fasten the mezuzah at its top and also at its bottom so that it does not hang.

לְבָם שֶׁקּוֹבְעָה, יְבָרֵךְ אֲשֶׁר קַדְּשְׁנִי בְּמִצְיֹמִיו וְצִּנְנִי לִקְפַעַ מְזִּיוָה. וְאָם קּוֹבֵעַ פַּמָה מְזִּיוֹת, דֵּי בִּבְרָכָה אַחַת לְכַלְּוֹ. אִם נְפְּלָה הַמְּזִּינָה מֵעַצְמָה וְחֹזִר וְקוֹבְעָה, צָרִיךְ גַּם כֵּן לְבָרֵךְ, אֲבָל אִם הִּיּא הַסִּירָה כְּדֵי לְבָרְקָה, יִשׁ לְהַסְתַפֶּק אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ (סִימֶן רפּ"ט ופתחי תשובה).

Before affixing the mezuzah recite the berachah: "Who sanctified us with His command and commanded us to affix a mezuzah." If you affix several mezuzos [at one time], one berachah suffices for all of them. If the mezuzah falls off and you reaffix it, you should again recite the berachah. However, if you are required to recite another berachah. According to Maharam Shick if the mezuzah was found to be kosher and was replaced immediately. You are not required to make another berachah. If, however, the mezuzah was replaced with a new one, a berachah is required.

בּקְצָת שְׁעָרִים יַשׁ פָּתַח קַטֹן אֵצֶל הּשַׁצַר הַגָּדוֹל, וָדֶרֶךְ הַפָּתַח הַקַּטֹן יוִצְאִים וָנְכְנָסִים, וָהַשַּׁצַר אֵינוֹ נְפְתָח רַק לְפְּרֶקִים, וְכֵינָן שֶׁהַם שְׁנֵי פְתָחִים וּבֵינֵיהֶם עַמּוּד רָחָב טָפּח, חַיָּבִין בִּשְׁתֵּי מְזּוּזוֹת (רפ"ו).

Some gates have a smaller doorway near the large opening of the gate, and through this small opening people usually. Since these are two separate the main gate is used only occasionally. Since these are two separate doorways having between them a post which has the width of a tefach,

two mezuzos are required.

בְּמָקוֹם שָׁבֵּשׁ לָחִּלּשׁ שָׁמָא יָגְוָבֵר אַוֹחָה, אָם אֶפְשָׁר לוֹ יַחָפֹר חֲפִירָה בְּמָוּוַת הַבִּיָת וְיַנִּיְחָבָּר שֲׁמָה. אֲבָל לֹא יַעֲמִיק לַחָפֹר שָפַח, כִּי שְׁם לָא הָוֵי עֵּל מְיָוֹוֹת בִּיתָך, רַק תּוֹדְ מְוּוּזָה וּפְּסִילָה, עוֹד צְרִיךְּ לִזְּהֵר שְׁיָּהֵא עַל כְל פְּנִים נְפֶּר מְקוֹם הַמְּוּנְה. וְאִם אִי אֶפְשִׁר לוֹ לַחָפֹר בְּתוֹךְ מְוּיוַת הַבַּיִת, יַשׁ לְסְמֹךְ בְּשְׁעֵת הַדְּחָק הַפְּתַח שְפְח, כִּי אֲז פְּסִילָה (רפּ"ט).

In a place where you suspect that people might steal the mezuzah, if possible you should make a groove in the doorpost of the house and place the mezuzah in it; but do not make the groove deeper than a tefach, because there the mezuzah would not be "on the doorposts of your house" in all circumstances the place of the mezuzah should also be careful that in all circumstances the place of the mezuzah should be distinct. If you cannot possibly cut out part of the doorpost of the house, in this situation you may affix the mezuzah inside the house behind the door, but only on the doorpost itself and not on an inner wall of the house, and the mezuzah should not be distanced more than a tefach from the doorway opening, because then it would be invalid.

אֵין הַפָּוֹת חַיָּב בְּמִיּוּזָה אֶלָא אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹ אֲרְבָּע אַמּוֹת עֵּל אַרְבָּע אַמּוֹת. וָאָם אֵין פּוֹ אַרְבָּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת אֲבָל יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְרַבֶּעַ אַרְבָּע אַמּוֹת עַל אַרְבָּע אַמּוֹת, כְּגוֹן שָׁאָרְכּוֹ יָתָר עַל רֶחְבּוֹ אִוֹ שְׁהְּהְאָ עָלְ, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּחַיֶּב, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּחַיֵּב,

A house is not required to have a mezuzah unless it has the dimensions of four amos by four amos. The house must have a room that is at least six feet square. A porch or garage must have a mezuzah even though there are no dimensions of four amos by four amos but there is the equivalent area of the square of four amos, for example if the length was greater than the width or if the area was round; some maintain that it requires a mezuzah and others maintain that it does not.

אֵין הַפְּתָח חַיַּב בִּמְיּנִוֹה אֶלָא אָם יִשׁ לוֹ שְׁתֵּי מְוּזּוֹת (פַפּאַסְטֵען טִיר שְׁטָאַק) גְּבוֹהוֹת לְכֶל הַפְּחֹוֹת עֲשֶׁרָה טְפָּחִים וּמַשְׁקוֹף עֵל גַּבִּיהָן. וַאֲפִלּוּ אֵין הַמְּזִּוֹה עֵעֲצִים אוֹ מֵאֲבָנִים אֲחַרִּם רַק שְׁבּוֹתְלִי הַבְּנָן בְּעַצְמוֹ הַם הַמְּזּוּזִיֹת וַעֲלִיהָן הַּקְרָה, גָּם בֵּן חַיַּב, וָאִם אֵין לֹבֵּיִת אֶלָא מְזּוּזָה אַחַת, בְּגוֹן שְׁמִצִּי הָאָחָר נְיִשׁ לְקְבְּנָה, בְּלֹא בְּרָכָה, אוֹ שְׁיִּקְבְּעָה לָאַחַר שְׁיִּקְבַּע בְּפָּתַח הַמְּחֲיָב, וִיבָּרָה וְיִפְּטֹר גַּם אָת זֹאִת. וְבֵּן בְּכֶל מְקוֹם שְׁיֵשׁ סְפְּק, יַעְשֶׁר בַּן.

סימן יא פא

A doorway does not require a mezuzah unless it has two doorposts which have the minimal height of ten *tefachim* and a lintel above them. Even if the doorposts were not of wood or stones, but rather the walls of the structure itself serve as the doorposts and there was a ceiling on top of them, a mezuzah is also required. If a house had only one doorpost, for instance where on one side a wall extends as a perpendicular from a side wall as illustrated in this diagram: If the extension is from the left side, a mezuzah is not required, but if the extension is from the right side, there is a question [if a mezuzah is required]; therefore the mezuzah should be put up without reciting a berachah, or put up after affixing another mezuzah on a doorway which definitely requires a mezuzah and the berachah will exempt the doubtful doorway. Similarly, in any case where the requirement of mezuzah is doubtful doorway. Similarly, in any case where the requirement of mezuzah is doubtful doorway. Similarly, in any case

ֵּנִשׁ לוֹ שְׁתֵּי מִוּזּוֹת וְאֵין לוֹ מַשְׁקּוֹף אֵלָא שֶׁיֵשׁ עֲלֵיהָן כָפָּה כָּמִין קֵשְׁת אוֹ אֵפְלּי גַם מְוּזּוֹת אֵין לוֹ אֵלָא שְׁהַכְּפָּה מִהְעַגָּלֶת מִן הַאָּרֶץ, אִם יַשׁ בְּגֹבַה עֲשֶׁרֶה מְפָּחִים רֹחַב אַרְבָּעָה מְפָּחִים, חַיָּב (עַיֵּן מ"ז). וְאוֹתָן הַהַנִּילִת שְׁעּוֹשִׁין מְזּוּזָה אַחַת מִן הַקַּרְע עַד הַפּּשִׁקּוֹף וְמִוּיָה אַחַת שְׁאֵינָה מַגִּיעָה עַד הַפּּשִׁקּוֹף רַק שְׁכּוֹנְסִין אֶת הַכּּתֶל לְעֵרֶּך אַפֶּה אוֹ יוֹתֵר [בְּנָה], אִם הַמְּוּוּזָה אֲהַרֹה עַּ בְּנִהְנָה עַד הַפּּשְׁקוֹף הִיא מִימִין הַבְּנִיסָה, נוֹתֵן אֶת הַמְּּוֹדְה בְּאוֹתָה הַמְּוּנְּה. וְאִם הַמְּוּוּזְה הַקּמִוּנְה מָפְחִים, נוֹתָן אֶת הַמְּיִוּןה בְּה. וְאִם אֵינְה גְּבוֹהָה עֲשְׁרָה מְפְּחִים, נוֹתְן אֶת הַמְּיוֹן בָּה. וְאִם אֵינְה גְּבוֹהָה עֲשְׁרָ הְפְּחִים, נוֹתְן אֶר הַמְּיִלְוֹם הַרָּחָב רְפּ"וּ וְבִּסִר"וּ

If the doorway has two doorposts without a lintel, but there is above them an arched top, like a bow or even if there are no doorposts at all but rather the arch itself extends upward from the ground in a curve, if the entrance has a height of ten *tefachim* and a width of four *tefachim* it requires a mezuzah. In the case of stores where one doorpost is made to reach from the ground until the lintel, and another doorpost that does not reach until the lintel but rather the wall above that post is cut out approximately an amah or more, as illustrated in the diagram: if the doorpost which extends to the lintel is to the right of the entrance, the mezuzah is placed on that doorpost. If the smaller doorpost is on the right side of entry, if it is ten tefachim high the mezuzah is placed on it, and if it is not ten *tefachim* high it is affixed to the wider part of the wall.

ֵישׁ אוֹמְרִים דַּאַפְּלִּרְ אֵין דְּלְתֹוֹת לַפָּתַת. תַּיַב בְּמִוּוָה. וְיִשׁ אוֹמְרִים דְּבָעֵינָן דַּוְקֵא דֶלָת. וְלָבֵּוּ לֹא יִקְבַע אוֹמָר מְּדָּבְעִר. נְלֹא יִקְבַע אוֹמָר מְּדָּבְעָר. נְלֹא יִקְבַע אוֹמָר מְּדָּבְעָר. נְלֹא יִקְבַע אוֹמָר מְּדָּבְעָר. נְלֹא יִקְבַע אוֹמָר מְּצִּים בְּרָיִלְ אָת הַדָּלֶת. מִשִּׁים דְּבְעְיִנְיּן מַעֲשֶׁר וְלֹא מִן הֶעְשׁרְּ נְלְצִי לְנִילְ סִימָן ט' סְעִיף יִי).

There are some Halachic authorities who maintain that even if there are others no doors on the entrance, it still requires a mezuzah, and there are othere who maintain that there must be a door; and therefore you should not affix a mezuzah until you first hang the door. You should not first affix the mezuzah and then hang the door because we must comply with the scripture, "You shall make" and not from what is already made. The inference of the Scripture according to the Sages is that at the time of the affixing of the mezuzah all criteria for the commandment must be met. If these criteria are complied with after the affixing of the mezuzah, the mitzvah is rendered invalid. There is also this inference in regard to the fulfillment of other commandments, e.g. the mitzvah of succah and the mitzvah of tsitzis. (See chapter 9).

בּיִת שְׁצִּינוֹ עֲשִׁיּי לְדִירֶה בִּקְבִיעוּת, פְּטוּר. לִפִּיכָה טַבּת הָחָג, פָּטוּר (וְעֵּיֵן לִקְמָּן סִימָן קל"ד סָעִיף הי). וְכֵּן אוֹתָן חָנֵּיוֹת שָׁעּוֹשִׁין בְּיוֹמֶא דְשׁוּקֵא לִימֵי מֶשֶׁךְ הַיָּרִיד וְצִּחַר כָּף מְפָּרְקין אוֹתָן אוֹ שֶׁנְשְׁאָרִים בְּלִי שׁוּם תַּשְׁמִישׁ, פְּטוּרִין. אֲבֶל הַחָּנֵיוֹת הַקְּבִּינוֹת בְּסְחוֹרֶה, חַיָּבוֹת בְּמְוּוֹה.

A house that is not designated for permanent dwelling does not require a mezuzah, According to Sidei Chemed, summer homes should have mezuzos, but they should be put up without a blessing. therefore the sukkah "on Sukkos" requires no mezuzah. Similarly, those stores that are constructed on the market day solely for the duration of the market, and are afterwards on the market day solely for the duration of the market, and are afterwards no mezuzah. However, stores that are permanently open for business require a mezuzah.

אַכְּסַדְּרָה שָׁיֵשׁ לָּה שָׁלֹשׁ מְחִיצִּוֹת וְתִּקְרָה עַל גַּבִּיהָן וּפְרוּצָה בָּרָבִיעִית, אַף עַל פִּי שָׁיֵשׁ לָה שָׁם שָׁתֵּי פִּצִּימִין כְּמוֹ צּוּרַת הַפְּתַח, פְּטוּרָה מִמְּזּוּזָה, מִפְּנֵי שֶׁהַפְּצִימִין לֹא נַעֲשׁוּ מִשִּׁוּם מְזּוּזוֹת אֶלָא כְּדֵי לְהַעֲמִיד התּקְרָה, וְצֵּף עַל פִּי שְׁהַן עֲשׁיִּיוֹת חַלּוֹנוֹת חַלְּוֹנוֹת, חַיֶּבֶת.

A porch which has three partitions and a ceiling above them, but is open on the fourth side, even though it has two columns (on the fourth side) in the form of a doorway, requires no mezuzah, because the columns are not made for the purpose of forming doorposts but rather to support the ceiling. However, if there is also a partition on the fourth side, even though the partitions are low and do not extend to the ceiling, and even though they are constructed with many open spaces, Lit. with windows.

a mezuzah is required.

בֵּית שַׁעֵר, וְהִוּא בֵּיִת קְטָן שָׁאֵצֶל שַׁעֵר הָחָצֵר שֶׁהַשׁוֹמֵר יוֹשֶׁב שָׁם, וּמְרְפָּטָת (גָאָנִיג) שֶׁהִיא דָרְךְּ לַעֲלֹוֹת בָּה לַעֲלֹיָה, וְהַגּּנָה וְהַדִּיר, פְּטוּרִין מִמְּזּוּזָה, בֵּיוָן שָׁאֵין עֲשׁיִין לְדִירָה וָאִם יִשׁ בִּיִת הַחַיָּב בְּמְזּוּזָה פְּתִּהַ לְאָחָד מֵאֵלּוּ אֹוֹ לְאַכְסִוְרָה, חַיָּבִים אַף בַּפְּתֵח שָׁנְכְנָסִים לָהֶם מֵרְשׁיִּת הָרַבִּים, וְלְכֵּן שַׁעֲרִי מִיְּבִים אַף בַּפְּתֵח שָׁנְכִים בָּמְזּוּזָה הָרָה בְּמִינִּי הַבְּיִבְּה, וְשָׁבְּמִים הַחַיְּבִים אַף בַּפְּתֵח שָׁנְכִים בְּמְזּוּזָה בְּמְיוּ שְׁעֵר הְרָבְים. לְמִוֹלָן. אֲפִלּי מִשְׁיבְּים הַיְּבִים הַרְּבְּה בְּמְינִם בְּמְינִם הָרִּבְּה בְּמְיִה בְּמְינִם הָבְּמְינִה בְּמְינִם בְּמְינִם בְּמְינִם בְּמְינִם הָבְּיבִם עֲהִיבִּים וְלְבְּים חַיְּבִים בִּמְינִם לְּהָּבְּים הַיְּבִים בְּמְינִם בְּמִים הָבְּיבִּה בְּמְיִם הַיִּבְים הַיִּבְים הַיִּבְים הַיִּבְים הַיִּבְים הַיִּבְים בַּמְיוּם בְּמִים בְּמִים בְּבְּים הַּבְּים הַיִּבְים הַיְּבְים הַיְּבִים בְּמִים בְּמְיוּם בְּמִים בְּבְּים הַיִּבִּים בְּעְּצִים בְּיִבְּים הַּיִּבִים בְּתְּיִם בְּתְּים בְּתְּים הְּיִבְּים הַיִּבְים הַּיְבִים הְּעִבְּים הַּבְּים הַיִּבִּים בְּיִם בְּבְּים הַיְּבִים בְּיִבְים הְּיִבְים הְּיִבְים הְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיבִים בְּיִים בְּבְּים הַיְּבִים בְּיבְּים הַּיִּבְים הְּצִּים בְּיִבְּים הְּיִבְים הְּיִבְים בְּבְּים הַיִּבְּים הִיבְּים בְּבְּרְ בִּים הְיִבְּים בְּיִבְים הְּיִבְים בְּיִבְּים הְיבִּים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּי

a mezuzah but without reciting the berachah. mezuzah even if no house opens into them, and therefore one should affix Others maintain, however, that a gate house or a hallway must have a which opens from a garden to a courtyard is required to have a mezuzah. house requires a mezuzah, they all require a mezuzah, and therefore a gate (even if the outer nine houses are all exempt from mezuzah), if the inner and one is open to the other, and that one in turn is open to another houses that require mezuzos open into them. Even if there are ten houses of alleyways and gates of provinces and cities all require mezuzos, since from a public thoroughfare. And therefore gates of courtyards and gate enclosures then require a mezuzah; even for those doors that people enter requires a mezuzah is open to any of these enclosures or to a porch, these [these enclosures] are not made for dwelling. However, if a house which to an attic, or a garden or a corral, are exempt from mezuzah, because the watchman stays, or a hallway which serves as a passageway to go up A gate house which is a small hut near the gate of a courtyard, in which

בֵּית הַמֶּרְחָץ וּבֵּרְסְקִי וּבֵּית הַמְּבִילָה פְּמִירִין, מִפְּנִי שָׁאֵרְ מִשְׁקִין, אִם יֵשׁ לָהָם שָׁעוּר בַּיִת, חַיָּבִים. בּוֹ עוֹפּוֹת וּבֵית הַמְּבָן וְהָעֵּצִים וְאוֹצְרוֹת שֶׁל יֵין אוֹ שֶׁל שְׁאֶר מַשְׁקִין, אָם יֵשׁ לָהָם שָׁעוּר בַּיִת, חַיָּבִים. וְיֵשׁ פּוֹמְרִים.

A bathhouse and a tannery and a *mikvah* (ritualarium) are exempt from mezuzah because they are not used as dignified dwellings. A stable, or a room in which birds are raised, or a house in which straw or wood is stored, or storehouses of wine, or other drinks, that have the dimensions of a house See Section 10 above. require a mezuzah but others maintain that they are exempt. See Rambam Hilchos Mezuzah 6:7.

בְּמָקוֹם שֶׁתִּינוֹקוֹת מְצִיּיִים אוֹ שֶׁלְפְעָמִים רוֹחֲצִין שֶׁם אוֹ שֶׁמֵּשְׁתִּינִים שֶׁם, יָכַפָּה אָת הַמְּוּיוָה. וְדִוְקָא בְּהִוְּדְּמְּנִוּת דֶּרֶךְ אַרְעֵי, סוֹמְכִים עֵל הַכִּפּוּי. אֲבֶל לֹקְבֹעַ שֶׁם תַּשְׁמִישׁ בִּוּיוֹן לְהַעֲמִיד שֶׁם כְּלִי לְשׁוֹפְּכִין, אַין לֹסְמֹךְ עֵל הַכְּפּוּי.

In a place where children are usually found or in a room where people sometimes bathe, or urinate the mezuzah should be covered. It is only when these practices are occasional that we may rely on the covering; however, if something odious is permanently installed, for example, when a urinal is placed near the mezuzah, we cannot rely merely on covering the mezuzah.

בֵּוֹת וְכֵן חַצֵּר שְׁצַם גּוֹי דָּר שְׁבַּ, פְּמוּר (רפֿייו). A house or a courtyard in which a gentile also resides, is exempt from the mitzvah of mezuzah.

ביהודה תנינא סִימֶן קפּ"ד). ביהודה תנינא סִימֶן קפּ"ד).

A cellar whose doorposts and doorway are flush with the ground is exempt from the mitzvah of mezuzah, because it is not considered a doorpost unless it is standing.

השוֹבֶר בַּיִת בְּחִיצְה לְאָרֶץ, פְּטִיּר מִמְּזִּיזָה שְׁלִשִּׁים יוֹם, דְּלָא הָוֵי דִירַת קָבַע.

If you rent a house outside of Evetz Yisrael you are exempt from mezuzah for thirty days. Theve are some who hold however that if you want to put up the mezuzah before thirty days, you may do so and are permitted to make the berachah. See She'arim Metzuyanim Behalacha. because it is not considered a permanent dwelling [during this time].

לוֹ עֲבּוּרָן (רצ"א). הייצא מְן הַפַּיִת וְיִשְׁרָאֵל אַחַר נְכְנָס לְדוּר שְׁם, לֹא יִפֹל הָרִאִשׁוֹן אָת הַמְּוּוּוֹת אָלָא יַנִּיחַן וְהֹשְׁרֵי יְשִׁלִּם

If you move away from your house and it is to be occupied by another Jew you should not remove the mezuzos but should leave them there and the new occupant should pay for them.

חַיָּב אָרָם לְהַזְּהֵר מְאִׁר בְּמִצְוֹת מְזּוּזְה מִפְּנֵי שְׁהִיא חֹיבַת הַפֹּל חָמִיד. וְכָל וְמֵן שִׁיִּפְּנַם וְיֵצֵא, יִפְּנֵע בְּיִחִּוּד השׁם, שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִוֹפֹּר אַהָבְתוֹ וְיֵעוֹר מִשְׁנְחוֹ וּשְׁגִּיוֹמִי בְּהַבְלִי הּוֹּאָן, וְיֵדְע כִּי אֵין הְיִישְׁרִים. אָמְרוּ רַבּוֹתִינוּ וְכְרוֹנְם לְבְרֶכָה, כֹּל מִי שְׁיֵשׁ לוֹ הְפִּלִין בְּרֹאִשׁוֹ וּבְּוְרוֹעוֹ וְצִיצִית בְּבְּנְרוֹ וְבְרֵבְה בְּוָרֵבְי בְּעָׁלְמֵי עוֹלְמִים אֶלְאַ יְדִישְׁי לוֹ הַפְּלִין בְּרִאְשׁוֹ וּבְּוְרִיעוֹ וְצִיצִית בְּבְּנְרִי בְּעְּיוֹ וְיִחִיוֹי מִלְחֵב אַבְּי בְּיִם לְבְרֶבְה בְּיִבְי וְיִים לִבְּרֶב בְּיִבְּי וְיִים בְּבְּרְים לִבְרֶב לִינִים לְבְרֶבְה בִּי מִינִים בְּיִבְי מִיִּי שְׁנְשְׁבְּי הִינִּי הְשִׁלְשִׁי בְּיִם לְבְּרֶב בְּיִבְּשִׁי, שְׁנִיךְ מְשְׁבְּי הְיִּי הְיִּים בְּיִבְּי, בְּיִבְּיוֹ וְיִבְּיוֹב בְּיִבְּי מִינִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, וְיִבְּי בְּיִבְּי, בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, וְיִבְּי בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיִבְּי בְּיִבְּי, בְּיְבְּי, בְּיְבְּיִבְי, בְּיְבְּיִב בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיבְּי, בְּיִבְּי, בְּיְבְּיִב בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיִבְּי, בְּיְבְיוֹב בְּיִבְיי, בְּיִבְּי, בְּיְבְיִים בְּיִבְים בְּיִבְּי, בְּיְבְיִים בְּיִבְי

וְבְנוֹתָיו מָתִים קְטַנִּים. וָכָל הַזְּהִיר בַּמְּזּוּזָה יַאֲרִיכוּ יָמִיוּ, שֶׁנָּאֵמֵר לְמִעַּן יִרְבּוּ יָמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם (סִימֶן רפּ"ה ובטור וברמב"ם).

Deuteronomy 11:21. "In order that your days be lengthened and the days of your children." the mitzvah of mezuzah will have his days lengthened," as it is said: sons and daughters may die young, whereas one who is diligent to observe of mezuzah I.e., the failure to observe the commandment of mezuzah. his of blessed memory also say: Maseches Shabbos 32b. "Because of the sin around those who fear Him and sets them free." Psalms 34:8. Our Sages who save him from sin." And it is said: "The angel of Hashem encamps sin, because he has many reminders and these are the guardian angels tzitzis on his garment, and has a mezuzah on his doorpost, is sure not to Menachos 43b. "He who has tefillin on his head and on his arm, and wears in the path of the righteous. Our Sages of blessed memory say: See the Eternal One, and will immediately return to your senses, and walk will then realize that nothing endures forever except the knowledge of your lethargy and cease going astray after the vanities of the times. You Holy One, blessed is He, and recalling His love you will awaken from your home, you will encounter the Oneness of Hashem, the Name of the it is the obligation of everyone at all times. Wherever you enter or leave One must be very diligent to observe the commandment of mezuzah because

וּלְפֵּי שֶׁהַמְּוּוָה הִיא לְהַוְפִּיר יִחּוּד שְׁמִוֹ יִחְבָּרְהּ, לְבֵן בְּשָׁיֵצֵא מְפָּתַח בַּיתוֹ וְכַן בְשָׁנְכָנָס יְנַשְׁק אֹוֹתָה. אַבֶּל לֹא יַנִּיחַ אָת הַיָּד עַל הַמְּוּוּזָה עַצְמָה אָלָא יִּנְּהֵר שֶׁיִּהְיָה וְכוּכִית עַל הַשָּׁם (תשובת רבינו עקיבא איגר זצ"ל סִימֶן נ"א ע"ש. עַיֵּן בספרי קה"ס מה"ת חקירה י"ט). וּכְשָׁיִּצְא מָבֶּיתוֹ וּמַנִּיחַ יָדוֹ עַל הְמְּוּנְּה יֹאְמַר, הי שׁוֹמְרִי הי צְּלִי עַל יַד יְמִינִי, הי יִשְׁמֶר צֵאתִי וּבוֹאִי מֵעְתָּה וְעֵּד עוֹלֶם.

Since the mezuzah serves as a reminder of the Oneness of Hashem's Name, therefore, when leaving the house and when entering you should kiss the mezuzah. But you should not place your hand directly on the mezuzah itself; it is therefore important to have a glass encasement cover the Name of Hashem. When leaving the house and placing your hand on the mezuzah, you should say: "Hashem is my keeper Hashem is my protector by my right hand. Hashem will preserve my going out and my coming in from now until eternity."

מְּנִּוֹת הַיָּהִיר נְבְנְקָת שְׁהֵּי פְּעָמִים בְּשֶׁבַע שָׁנִים, וְשֶׁל רַבִּים (שָׁאֵין לְהַטְרִיחַ עֲלִיהָם) נְבְנָקָת שְׁהֵי פְּעָמִים בַּיּוֹבֵל (עַיֵּן רֹאִ״שׁ הֹלְכוֹת תפּילין) (רצי״א).

times every fifty years. building. (in order to avoid excessive bother) should be examined two years, and one belonging to a group This refers to a mezuzah on a public The mezuzah of an individual should be examined two times every seven

סימן יב

יַלְבִּישׁ אָת עַּצְמוֹ כָּרָאוּי. וּבְמֶקוֹמוֹת שָׁנּוֹהָגִין לֵילָך בַּחָגוֹרָה, אָסוּר לְהָהָפַּלֵל עַּר שֶׁיַחְגִּר אָת עַּצְמוֹ. בְּמֵּלְפּוּשֶׁׁהְ כְּבוּוִג כְּשְׁעִּלְבֵּי לְיִיְתְּפְּבֶּלְ בְּמִי שֶׁרִוּלְבִּ לְפָּנִה שָּׁר נְלִבֶּבוּ אִם מִתְפַּבֶּלְ בְּבֵּיתוֹ בִּיחִירוּת בּׁטִיב, הִבּוֹן לְקְּרָאַת אֶלְבָּיך יִשְׁרָאֵל, פּרוּשׁ שָׁיָבִין אָת עַצְּמִוּ לְפָּנִי הֹשָׁם יִהְבָּרָה, אָת עַצְמִי

yourself [with such a sash]. wear a special sash [during prayers], it is forbidden to pray until you gird home you should dress properly. In those places where the custom is to would when meeting a high official. Even if you pray privately in your yourself in the same type of respectful clothing when you pray, as you yourself before Hashem, Blessed is He, means that you should dress It is written: "Prepare to meet your God, O Israel." Amos 4:12. Preparing

נַפְּשׁוֹתִיהָם לְמַעְּלְנִי וְעַּלְ יְדִי זֶּה הְפְּפְּלְתַיהָם מְתְאַחַדִּוֹת. וְאָו בְּהְיוֹת הְפִּלְוֹתִיהָם בְּלִוּלְוֹת יַתַד, הִיא ְּגִּמְּבַׁאַנִע לְמָּמִּע אַזְג יַּם לְמַּהְלְע אֵגוֹ בִיטַאַטַבוּית אַבָּל בִּתְאַטַבוּת בְּגוּפַיקָם שָּלְמָמָּת צִּוְבִם בִּתְאַטַבוּת וּדְבַּקוּת וֹאַטַבֹעַ לְבֹתֵּב פַּמוִב וֹנִכֹנוֹ לְאֵינִב אֵׁע פֹּל אָטַב מִנֹאָבֹאֵל פַּנַפַּמְנִי כִּג אָם טַס וֹמָלְנָם זְמִ פְּבוּג לְבָּבוִע מוֹב לֹמֵן צְּדָקְה לְהֶם הַהְפְּלֶּה, שֶׁנָּאֵמֶר אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֵוֶה פְּנִיף. גַּם יִקבּל עָלִיו לְדָם כָּל הְפִלָּה מִצְוֹת

רְצוּיָה לְפָּנְיוּ יִהְבְּרַךְ שְׁמוֹ (סִימֶן צ"ב ובסידור).

are unified; and when our prayers are unified, they are accepted favorably spiritual unity of our souls in the world above, and as a result, our prayers in the world above. However, when there is unity in this world it causes God forbid, dissension within Israel in this world, there is no harmony You must determine to love every Jew as yourself, because if there is, fulfill the mitzvah to "Love your neighbor as yourself." Leviticus 19:18. is similar to , TRTY charity. You should also resolve before each prayer to righteousness I will behold Your Presence." Psalms ו און behold Your Presence." און האוון האוון און און און אי It is good to give charity before praying, as it is said: "As for me, with

וֹאִם מּוֹרִּגִּתְ הַּגִּמִוְ אַפֹּגִוּ צַּהְּׁע יַוֹרְנָּחָּיִי לְגִּרֶכֹּנוּ אָסוּר לָוָ לְיַיִּהְפַּגְלִי וֹאָפָגִוּ בָּדְרָבֵי תוּבֶיד אָסוּר כָּלִ הַנְּקְבָיִם שֶׁאֵצֶלְ הָרַגְּלִיִם. וְלְבֶּוֹ צֶּרִיךְּ לְבְּוֹלְ אֶת עַצְּמוֹ לְדֶם הַהְפְּלָּה אָם אֵינוֹ צֶרִיךְּ לֹנְשׁוֹת צְּרָכִיוּ. פֿעֹיבי אָמִר וֹלְלְיָּרְ פַּאָּאֶר שַׁלְּבַּ אֵלְ בֵּינִי עַאֵּלְנִיםי וֹנִרְלָאָוּ וַבּוִעִינִוּ וַכְּרִוֹּדִם לְבָרֶלָבִיי בְּרַלְלָיָר עִּיְנִינִּ

before Him, Blessed is His Name.

ְּמֵל שֶׁגּּוּפּוֹ מְשֵׁקֵּץ עַּד שֶׁיָּנְקָּה אָת עַצְמוֹ. וּבְדִיעֲבַד אִם הִחָפַּלֵל כְּשָׁהִוּא נִצְרָדְּ לִנְקָבִיוּ, אִם הוּא מְשַׁעֵּר בְּעַצְמוֹ שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַעֲמִיד אָת עַצְמוֹ שִׁעוּר הִלּוּךְ פַּרְסָה (שְׁעָה וָחֹמָשׁ), הְפִּלָּתוֹ תְפִלָּה. וְאִם לָאוּ, אָת עַצְמוֹ שְׁעוּר פַּרְסָה, אֲפִלּוּ לְכַהְחִלְּה מַתָּר לוֹ לְהַתְּפֵּלֵל. וְיֵשׁ לִסְמֹּד עַל זָה אִם הוּא בְּעָנְיָן שֶׁבְּעוֹד שְׁיִפְּנָה יַעֲבֹר וְמֵן הְפַלְּה. וְעֵין לְכַמְּן סִימֶן י״ח סְעִיף ס״וּ (סִימֶּן צ״ב).

the time limit for prayer will elapse. See chapter 18, paragraph 16. You may rely on this opinion in a situation where if you relieve yourself for the period of a parsah, you may even begin praying in this condition. Avraham 92:1. Some authorities hold that if you can restrain yourself This does not apply if you only had the need to urinate. See Magen already prayed, your prayer is an abomination and you must pray again. is valid. If you could not have restrained yourself even though you have length of time it takes to walk a parsah (an hour and a fifth) your prayer yourself, if you approximated that you could have restrained yourself the relieve yourself. If, however, you prayed when you had the urge to relieve It is even forbidden to study Torah when the body is feculent until you If you feel even the slightest urge for relief, you are forbidden to pray. Therefore, before praying you must check if you need to relieve yourself. refers to the openings that are near the legs. Masseches Berachos 23. Ecclesiastes 4:7. Our Sages, of blessed memory, explain that "your feet," It is written: "Guard your feet when you walk to the house of God."

מִי שְׁבֶּרִי לוֹ שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד עֵל עַצְמוֹ מִלְהָפִיחַ עַּד שְׁיּגְמֹר קָרִיאַת שְׁמַע וּתִפְּלָה, מוּטָב שְׁיַּצְמֹד עַל עַצְמוֹ מִלְהָפִיחַ עַּד שְׁיַּגְמֹר קָרִיאַת שְׁמַע וּתִפְּלָה מִמַּה שְׁיִּתְפַּלֵל בְּלֹא גוּף נָקִי. וְאָם עָבַר וְמֵן תְּפִלְה, אָנוּס הוּא (וּמַשְׁלִים אַחַר בְּרִלְקְהָּוֹ סִימֶן כִּיא). וְאָם יֵרָאֵה לוֹ שְׁיָּכוֹל לַעֲמֹד עַל עַצְמוֹ בְּיִלְ הָיִלְ מָשְׁר סִימֶן כִּיא). וְאָם יֵרָאֵה לֹן שְׁיָּכוֹל לַעֲמֹד עַל עַמְר עַלְּרִיאַת שְׁיַנְיוֹ הְיִלְיהֶוֹ (וְעֵיֵן פֹרמ״ג סִימֶן פֹּי). הַבּוֹחֵר בְּעֲמִי יְשְׁיִבְּיוֹ

If you are sure that you cannot restrain yourself from flatulating until after completing the Shema and the Amidah it is preferable to let the period of Shema and the Amidah elapse rather than pray with an unclean body. However the later poskim agree that you should recite Shema and say the Amidah in their proper time, but without tefillin. See Chapter circumstance (and you may pray later as is explained further in Chapter circumstance (and you may pray later as is explained further in Chapter 21). If you feel that you can restrain yourself during the reading of Shema you should put on the tefillin between the blessing of habocheir be'amo Yisraeil be'ahavah The blessing immediately preceeding the shema. and the Shema and recite the berachah upon them.

עָרִיךְּ לְרָחֹץ אָת יָדָיִי בַּמִּיִם עַּד הַפֶּרָק (רמב״ם) לְּדָם הַהְּפִּלָּה. וָלָבֵן אַף עַל פִּי שֶׁרָחַץ אָת יָדִיי בַּבַּקָר (כרלעיל סִימָן בי), אָם נְגַע אַתַר פָּךְּ בְּיָדִיִי בְּאִינָה מָקוֹם מְמַנַּף דְּהִיְנִי בְּמְקוֹמוֹת הַמְּכֵּףִים בְּאָדָם שְׁיֵשׁ שְׁם מִלְמוּלֵי וַעָּה אוֹ שְׁחִבֵּּךְ בְּרֹאֹשׁוֹ אוֹ שֶׁלֹא רְחָצָן בַּבֹּקֶר עַד הַפֶּרֶק, צָרִיךְּ לַחֲּזֹר וּלְרָחְצָן לְּדָם הַהְּפִּלְה. שְׁמִּתּוֹךְ כָּףְ יַעְּבָּר וְמֵן הְפִּלְּה, מְנַקְּה יְדָיִי בְּצְרוֹר אוֹ בְּעָבְר עֵד הַפְּרֶל מִדִּי דְמְנִקּי בְּנְהִיב, אָרְחַץ בְּנְקְיוֹן בַּפְּי וְגוֹי, אֶרְחֵץ בַּמֵּים אִם אֶפְשֶׁר. וְאָם לְאוֹ, בְּנְקִיוֹן, בְּכְלְ מִדִּי דְמְנִקּי.

The hands must be washed with water until the wrist, before praying. Therefore, even though you washed your hands in the morning, if your hands touched an unclean spot i. e., parts of the body that are normally covered, where there is an accumulation of sweat, or if you scratched your head, or if you did not wash them until the wrist [in the morning], you must wash them again before praying. If there is no water available will is a distance of 2000 amos (cubits). This applies to one on a journey, but when not on a journey, you need not go more than a mil in searching for water or backward one mil. If you are afraid that meanwhile the time limit for prayer will elapse, you may clean your hands on a rock or earth or with any other substance that cleans and then pray, as it is written: "I will wash my hands in purity etc." Psalms 26:6. "I will wash," with water if possible, and if not "with nikayon," See Maseches Berachos 15. with any substance that cleanses.

וְאֵם רָחַץ יָדָיו בַּפֹּקֶר כָּרָאִיי וְאֵין יָדִיעַ לוֹ שָׁנְּחָלְכִּלְכִּי יָדָיו בְּאֵינָה דָבָר, מִכָּל מֶקוֹם בֵּיוָן שֶׁהִּסִיחַ דַּעְּתִּי בִּינְחַיִם, וַאֲפִלּי לְמֵּד בֵּינְחַיִם גַּם בֵּן הֲוֹי הָסַח הַדַּעַת, וְצֶרִיךְ גַּם בֵּן לְרָחָצָם בַּמֵּים לְצֹרֶךְ הְפִּלְּה. אַרְ הַצְּבּוּר, לֹא יַחֲזֹר עֲלֵיהֶם אֶלֶּא מְנַקֶּה יָדָיו בְּכָל מִדִּי דְמְנַבְּי וּמְתְפַּלֵּל עָם הַצְּבּוּר (עַיֵּן בֹאר הִיטֹב סִימֶן הל"ג סְעִיף קטון ז) (צ"ב רל"ג).

If you washed your hands in the morning correctly, but you do not know if they became soiled, nevertheless, because your mind was diverted in the interim, even if you had studied Torah in the interim, this too constitutes a diversion, and you are obligated to wash them again in preparation for prayer. However, in this case, you are not required to search exclusively for water; for if there is no water available and by searching for water you will be late for *teftlah* betzibur, I.e. praying with a minyan, of ten men you need not search for water but should clean your hands with anything

ּוֹאְׁטַבּּלְ וְיִהְאַמֵּא לְנִהְפַּבְּלְ עָם הַאַבּוּר, דְּכְּחִיב, וַאֲנִי הְפְּלָּחִי לֶךְ הִי עֵת רָצוֹן. צִימָתִי עַת רָצוֹן, בְּשְׁעָר

that cleanses and pray with the congregation.

with me." Psalms 55:19.

שֶׁהַצְּפִּוּר מְתָפַלְּלִין. וּכְתִיבּ, כֹּה אָמֵר הִי בְּעֵת רָצוֹן עֲנִיתִיךּ. וָאֵין הַקַּוֹרִשׁ, בָּרוּך הוּא מוֹאֵס בִּתְפַּלָּתִן שֶׁל רַבִּים. וַאֲפַלּוּ יִשׁ בָּהֶם חוֹטְאִים, דְּכְתִיב, הֵן אֵל כַּבִּיר (פַרוּשׁ, רַבִּים) וְלֹא יִמְאָס. וּכְתִיב, פָּדָה בְּשֶׁלוֹם נַפְשָׁי מְקְּרֶב לִי כִּי בְּרַבִּים הֶיּוּ עְמֶּדִי (נ"ב צ").

You should make a serious effort to pray with a congregation, as it is written; "As for me, may my prayer to You Hashem be at a favorable time." Psalms 69:14. When is the time favorable? When the congregation prays together. It is [also] written: "Thus said Hashem; at a favorable time I have answered you." Isaiah 49:8. The Holy One blessed is He never disdains the prayer of the multitude even though there are sinners in their midst, as it is written: "Behold, Hashem is mighty, (meaning He is the God of the multitude) yet He does not despise anyone." Job 36:5. In Hebrew, kabbir also means many. It is [also] written: "He has redeemed my soul in peace from impending battle for the sake of the many that were

ההולך בגרר וְהִגִּיעַ לְמָקוֹם שְׁהִגּא רוֹצָה לָלֹּוֹן שָׁם, אִם יִשׁ לְפָּנִיו עַר אַרְפָּעָה מִילִין מָקוֹם שְׁהִּגָּה רִיצִׁה עָלֹּין שָׁם, אִם יִשׁ לְפָּנִיו עַר אַרְפָּעָה מִילִין מָקוֹם שְׁמִּהְפּּלָל בַּצְּבּוּר. וּלְאַחֲרֵיו צְרִיךְ לְחֲוֹר מִילִ כְּדֵי לְהָתְפַּלֵל בַּצְּבּוּר. וּלְאַחֲרֵיו צְרִיךְ לְחֲוֹר מִילִ כְּדֵי לְהָתְפַּלֵל בַצְּבּוּר. וּלְאַחֲרֵיו צְרִיךְ לְחֵוֹר מִילְ כְּדֵּי לְהָתְפַלְלִין שְׁם בַּצְּבּוּר אִם יָבוֹל לְבוֹא לְמְחוֹז חֶפְּצוֹ בְּעְרִי יוֹם.

If you are traveling and reach the place where you wish to lodge, and ahead of you within a distance of four mil A mil is 2,000 amos (cubits). In terms of time, it is reckoned as eighteen minutes. Thus, four mil are equal to 72 minutes. there is a place where a congregation prays, and you are able to reach that place while it is daylight so you will not have to travel alone at night, you must go four mil ahead in order to pray with the congregation. According to Mishnah Berurah, you are only obliged but not at night. You must also go back one mil in order to pray with the congregation. According to Mishnah Berurah, you are only obliged but not at night. You must also go back one mil in order to pray with the congregation. Needless to say that you should not depart from a place congregation. Needless to say that you should not depart from a place destination while there is still daylight.

שָׁכֶר כְּנָגָר כַּלֶם. עוֹד אָמְרוּ רַבּוֹתִינוּ וְכְרוֹנָם לִבְרָכָה, כָּל מִי שְׁהוֹלֵךִּ שִׁחָרִית וְעַרְבִית לָבֵית הַכְּנָטָת אֹוֹ לְבֵית הַמִּּוְרַשׁ בְּוְמֵן הָרָאוּי, וּמְתָאַחַר שְׁם כָּרָאוּי, וּמִתְנָהֵג שָׁם בִּקְדֵשָׁה כָּרָאוּי, זוֹכֶה לַאֲרִיכוּת יָמִים, קְצֵיא חַיִּים.

finds Me finds life." Proverbs 8:35., Maseches Berachos 8a. My door.' Proverbs 8:34. And it is written following this: 'For whoever man who listens to Me, watching daily at My gates, waiting at the posts of with proper sanctity, will merit long life, as it is written: 'Fortunate is the and remains there the proper amount of time, and conducts himself there and evening to the synagogue or to the Beis Midrash in the proper time, Our Sages, of blessed memory, have also said: "Whoever goes morning him, he receives a reward equal to all of them." Maseches Berachos 47b. counted among the first ten people, because even if a hundred come after person should always awaken early and go to a synagogue in order to be to earn a reward for the added steps. Said Rabbi Yehoshua ben Levi: "A synagogues in your city, you should go to the more distant one, in order of people is the glory of the king." Proverbs 14:28. If there are two synagogue where is a multitude of people, for "In the multitude you are not accustomed to study in a Beis Midrash, you should pray in a people, even though in your city there is also a synagogue. However, if you usually study in a Beis Midrash you should also pray there, with ten pray there even when praying alone, because these are holy places. If than in a synagogue without a minyan. it is nevertheless a mitzvah to prayer. Nevertheless it is better to pray in a house with a minyan rather minyan, Ten people which form the quorum necessary for congregational Study. because these are sacred places. Even if it happens that there is no It is a great mitzvah to pray in a synagogue or in a Beis Midrash House of

ֵישׁ לוֹ לַאָּרָם לִקְפַעַ לוֹ בֵּית הַכְּנָטָת אוֹ בֵּית הַמִּדְרָשׁ שָׁיִתְפַּלֵל שָׁם בָּקְבִיעוּת, וָגָם יִקְפַע לוֹ שָׁם מָקוֹם כְּרְמָצִינוּ בְּחִזְקִיְּה הַמֶּלְךְּ, דְּכְתִיב, יַסֵב חִזְקִיְּהוּ פְּנִין אֵל הַקִּיר וְגוֹי. וְלֹא יַעֲׁב בְּתָפֹלָה אֵצֶל הַקִּיר, רְשְׁע. יּבְשְׁמְּחְפַּלֵל בְּבֵיתוֹ, יִקְבַּע לוֹ גַּם בֵּן מְקוֹם שֶׁלֹא יְבַלְבְּלִּיּהוּ בְּנִי בֵיתוֹ (צֵ).

You also should select a synagogue or a Beis Midrash in which to pray regularly. You also should designate for yourself a specific place for prayer. I.e. within the synagogue or Beis Midrash. The area within a radius of four amos I.e., of your designated spot. is [still] considered "your" place. It is preferable to designate a place near a wall, [if possible], as did King Chizkiyahu, as it is written: "And Chizkiyahu turned his face to the wall

etc." Isaiah 38:2. When praying, you should not stand or sit near an evil person. When you pray in your house [privately] you should also designate a place for yourself so that you will not be disturbed by the members of the family.

מעָנה לְרוּץ בְּשֶׁהוֹלֵךְ לְבֵית הַבְּנָטָת אוֹ לְבֵית הַמִּנָדִשׁ אוֹ לִשְׁעִר מִעְנִה, שָׁנָאֵמַר נְרְוּפְה לְרֵעת אָת הי. רְהָתִיב, דָּרָדִּ מִעְּיֹמִיךִּ אָרוּץ. וְלְבֵּן אֲפִלוּ בַּשְׁבָּת מַתָּר לָרוּץ לֹדְבַר מִעְנָה, שָּבָל בְּתוֹדְ בִּית הַבְּנָטְת וּבְתוֹדְ בְּתִּר הַבְּנָסְת וּבְתוֹדְ בְּתִּר הַבְּנָסְת וּבְתוֹדְ בְּתִּר הַבְּנָסְת וּבְתוֹדְ בְּתִּר הַבְּנָסְת וּבְתוֹדְ הְעִי הְבִּרְ לְבָּנִי מַלְּדִּי הַבְּנֵח הְבָּנְלְהָי וְיִשְׁר וְהָבְּרִ הְבְּנִיתְ הַבְּנָסְת וּבְתוֹדְ הְעִי בְּהִי הְבְּנָסְת וְבְּנִיתְ הַבְּנִים הְבִּית הַבְּנָסְת וְבָּבְית הַבְּנָסְת וְבְּבְית הַבְּנָלְת שְׁבְּי לְבֵּית הַבְּנְלְהִי הַשְׁר לְבִּית הַבְּיִלְהִים הְשִּבְּי הְשִׁר בְּתְּבְּר הְעָבְיוֹת הְצְבְּי הְבִיר הְעָבְּי הְבִּי לְבֵּית הַבְּנְלְהִי הַבְּיִלְהִי הְבְּיוֹלְהִים הְצִּילְהִי מִעְּלְבִי הְבְּבְּתְּבְּי בְּשְׁבְּת הַמְּלְבִית הְעָּלְיוֹ בְּתְּבְּי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּבְּתְּבְּי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּבְּבְּי בְּשְׁבְּי הַבְּיִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיבְיוֹ הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הַבְּבְּיוֹת הַבְּיִבְּי הְבְּיבְיוֹ הְבְּיִי הְבְּיבְּי הְבְּיוֹלְבִי הְבְּיבְיוֹ הְבְּיִי הְבְּיוֹ הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיבְּי הְבְּיוֹבְי הְבְּיבְיוֹ הַבְּיִים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיִים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבִיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּבְים הְבִילְים הְבְּבְּים הְבִּים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבִיבְּים הְבִילְים הְבִּים הְבְּבְּים הְבְּיבְּים הְבִיבְים הְבִיים הְבְּיבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִים הְבְּיבְים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּבְּיבְים הְבְּבְּבְּבְּים הְבְּבְּיבְיבְּי

and crowned with tefillin. because it is of great merit to enter the synagogue enwrapped in tzitzis preferable to put on the tritzis and tefillin in the corridor of the synagogue, among the gentiles, or if a person must walk through filthy alleys, it is proceed to the synagogue [in that attire.] In a place where they reside streets, it is a mitzvah to put on the tzitzis [talis] and tefillin at home, and a king. In those communities where the Jewish people have their own should enter and walk with reverence and fear as one who walks before house." which is like a request for permission to enter; and then you Psalms 5:8. The verse concludes with the words, "I shall enter your and recite the verse: "As for me, through Your abundant kindness etc. tremble with awe before the splendor of His glory, Blessed be His Name, it is proper to pause slightly in order not to enter suddenly. You should is forbidden to run. Upon arriving at the entrance (of the synagogue), to do a mitzvah. However, in the synagogue or in the Beis Midrash, it on Shabbos except as mentioned here. it is permissable to run in order run." Psalms 119:32. Therefore, even on Shabbos It is not proper to run Hosea 6:3. It is also written: "In the way of Your commandments I will or to perform any other mitzvah as it is said: "Let us run to know God." It is a mitzvah to rush when going to the synagogue, or to the Beis Midrash,

ְּלֵנִי נְנְהָבָּאָר לְעֵּילְ סִימֶן הי דְּאָסוּר לְהַהְחִיל לְנָם הַהְפִּלְּה, עַּל בֵּן יָבוֹל לְהַקְּדִּים עַּצְמוֹ וּלְהָהְפַּלֵל תַּבֶּף מְשְׁהְנֵּא הַחַמְּה.

If because of some emergency you cannot attend the synagogue or the *Beis Midrash*; or any other regular *minyan*, you should make an effort to gather ten men to pray in your own home with a *minyan*. If this too is impossible you should at least pray at the same hour that the congregation prays, because that is a time of Divine favor. Similarly, if you live in a place where there is no *minyan*, you should pray at the time that the congregations pray in the city. However, if you must study Torah or do work which you are prohibited to begin before praying as it is explained in Chapter 8, you are permitted to begin early and pray immediately after sunchaster.

וְבֵּן מִי שְׁחָלִשׁ לִבּוֹ, וְקֵשְׁה עָּלִיוֹ לְהַמְּהִין מִלְּאֵכֹל עַר לְאַחַר גְּמֵר הְפִּלָּת הִצְּבּוּר, מֻחָּר לֹוֹ לְהַקְדִּים הְפִּלְּתוֹ בְּבֵּיתוֹ כְּדֵי לְאֵכֹל מִיֶּד (בדלעיל סִימֶן חִי סְעִיף בִי). וְדִוְקָא בְּבִיתוֹ מַחָּר לוֹ לְהַקְדִּים הְפִּלְּתוֹ לְתָפִלְת הַצְּבּוּר. וַאֲפָלוּ אִם רוֹצֶה לְצֵאת חוּץ לְבֵית הַכְּנְטְת לְהַהְפַּלֵל לְנָם הַצִּבּוּר, אֶסוּר, אֶלֶא אִם כֵּן רוֹאֶה שְׁהַצְּבּוּר מְתְּאַחֲרוּן מִלְהַהְפַּלְל, וְתְפַּלֵל הוּא בְּפְנִי עַבְּנְנְהְיִם לְהַיְמִוֹ לְהָהְבָּיִל הוּא הִילְה אוֹ שְׁהַצְּבּוּר מְתְּאַנְם אַחֵּר, מֻתָּר לְהַקְּדִּים הְפְּלְתוֹ אֲפָלוּי בְּבְיִת הַבְּנְנְהִיתוֹ לְהַהְּבִּיל שְׁהְצְּבְינִיתוֹ לְהַהְבְּיבׁ

Similarly, if you are weak and find it difficult to wait until the congregation's prayer is completed before eating it is permissible to pray earlier, in your home, in order to eat immediately (as stated previously in Chapter 8 par. 2). However, it is only in your home that you are permitted to pray earlier in this manner, but if you come to the synagogue in which a congregation tants. Even if you want to leave the synagogue to pray before the congregation starts, it is forbidden, Other authorities disagree with this decision. If one has to leave on a trip, he may leave and pray at home. unless you see that the of prayer elapses, you may pray alone. Similarly, if you are sick or are in of prayer elapses, you may pray alone. Similarly, if you are sick or are in some other unavoidable circumstance, you are permitted to pray earlier even in the synagogue. [In such a case] it is even better to go home and even in the synagogue. [In such a case] it is even better to go home and pray.

ֵישׁ אוֹמְרִים שָׁאִים הִהְפַּלְלוּ צִבּוּר בְּבֵית הַכָּנָטָת וַאַחַר כָּדִּ בָּאִר צַבּוּר אַחַר לָהָהָפַּלֵל שָׁם, אֵין לֹשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַשְּׁנִי לֹעֲמֹד בַּמֶּקוֹם שְׁעָמֵד הָרִאשׁוֹן, מִשׁוּם דַּהַנִי גְּנֵאִי לְהָרִאשׁוֹנִים, אִם לֹא שֶׁכְּבֶר יַצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים מָבֵּית הַכְּנָטְת. וְאָם הָרִאשׁוֹנִים הוֹצְיאוּ סֵפֶּר תּוֹרֶה וְקָרֵאי בוֹ, אֵין לְהָאַחֲרוֹנִים לְהּוֹצִיא בְּמִרְהַג הַשְּׁרִה לִקְרוֹת בְּאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנָטְת. אֲבָל בְּהַרְבֵּה קְהַלִּוֹת אֵין מַקְפִּידִין בְּאֵלוּ דְבָרִים, וְהַכֹּל בְּמִנְהָג הַקְּהַלְּה (מִג"א סִימֶּן ס"ט ובר"י שְׁם וֹסִימֵן קמ"ד).

Some poskim I.e. Halachic authorities. maintain that if one minyan prayed in the synagogue and another minyan comes to pray there, the second Chazzan should not stand in the place where the first stood, because this is considered an affront to the first minyan, unless the first minyan had already left the synagogue. In those synagogues where there are many minyaning praying, one following the other, this law does not apply. If the first minyan took out a Seifer Torah and read from it, the second minyan should not take out the Seifer Torah again to read from it in that synagogue. However, in many communities they are not mindful of these protocols, and these matters are governed by local custom.

כּוֹפִין בְּנֵי הַעִּיר זָה אָת זָה לְבְנִוֹת בִּית הַכְּנָסָת אוֹ בִּית הַמִּדְרָשׁ וְלִקְנוֹת סְפָּרִים לֹלִמֹר בָּהָם. וּבִמְקוֹם שְׁאֵין מִנְיָן מָמִיד, כּוֹפִין זֶה אָת זֶה בִּקְנֶסוֹת שֶׁיָּבוֹאוּ תָמִיד לִמִּנְן, שֶׁלֹא יִתְבַּשֵּל הַמָּמִיד. וַאֲפָלוּ הַלּוֹמְדִים שְׁצֵין מְנְיָן הְתְּבְּשְׁלְּיִ מְלְמִּוּדֶם, כּוֹפִין אוֹתָם שִׁיְבֹאוּ לַמִּנְיָן, דְּוְמֵּן תּוֹרֶה לְחֹוֹד

The inhabitants of a city can force each other to build a synagogue or Beis Midrash and to buy books in which to study. In a place where there is no regular minyan the people can force each other by imposing fines to assemble regularly for a minyan, so that there be no interruption of the daily service. Even those who are preoccupied with Torah study, and will thus be prevented from studying Torah can be forced to attend the minyan, because there is a time for study and a separate time for prayer.

פימן יג

קָנָשָׁת בִּית הַפָּנָסָת וּבִית הַמִּוְרָשׁ גִּּדֹלָה מָאֹד, וּמַוְהָרִים עֲלִיהָם לִירֹאׁ מִמִּי שֶׁהוּא שׁוֹכֵן בָּהָם יִתְּבָרִרּ שְׁמוֹ, בְּדִכְתִיב, וּמִקְנְשׁי תִּירָאוּ. וּבִית הַבְּנָסָת וּבִית הַמִּרְשׁי נְקְרָאִים בַּם בַּן מִקְנְשׁׁ, כְּּדְכְתִיב, וְאֲהִי לְהָם לְמִקְנְשׁׁ מְעַּט, וְדָרְשִׁינֵן אֵלִּי בְּתֵּי כְּנָסִיּוֹת וּבְתֵּי מִדְרָשׁׁית. וְלָבֵן אָסוּר לְדַבֶּר בְּהָם דְּבָרִים בְּמֵלִים. לְהָם לְמִקְנְשׁׁ מְעַּט, וְדָרְשִׁינִן אֵלִּי בְּתֵּי הְנְיִם הְבָּנְה מְלִים, וְלְבַּרְ צָּהָם בְּנִרים בְּמֵלִים. לְהָם לְמִקְנִּשׁׁ מְעָּט וְּלְבְּיִם בְּעָּם הַיְּלְיבְים בְּעָרִים בְּעָב בְּנִה בְּהָב בְּהָם בְּעִיר. בְּינִים בְּעֵלִים לְהָם לְמִקְנִים לְמִקְּנְם הָשְׁבְּים הָשְׁבְּי בְּנִים בְּעָבְים בְּעָב בְּנִים בְּעָב בְּיִבְּים בְּעָבְים בְּעָב בְּיִבְּים בְּעָבְים בְּעָבְים הְלְרִבְּים לְמִים לְּתְּבְּים הְעִּים הְבִּים הְעִיבְּים בְּעִים הְבִּים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּבְּים בְּעִבְּים בְּעִים בְּעִבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּבְים בְּיבְים בְ

The sanctity of a synagogue and Beis Midrash is very great, and we are commanded to fear the One Who dwells in them, blessed be His Name; as it is written, "Revere My Sanctuary." Leviticus 19:30. A Synagogue and Beis Midrash are also called "Sanctuaries," as it is written: "I will be to them as a miniature Sanctuary" Ezekiel 11:16. and it is explained that this refers to the Synagogue and the Batei Midrash. Therefore, it

is forbidden to engage there in idle talk, or to make calculations, except those that pertain to a mitzvah, such as the calculations of charity funds, or the like. Such places must be treated with respect, they must be kept meticulously clean, and candles must be lit in them to show our respect. You should not kiss your small children there, because it is not proper to demonstrate any other love except the love of Hashem, blessed be His Mame.

אַמַּר לִירִיק בְּּהָם, אַד יִשְׁפְּשֵׁף תַּבֶּף בְּרַגְּלָיו. קְדֶם שֶׁיִּבְּנֵס לְתִּלְם, יַּקְנַּוּ אָת הַטִּיט מֵעַל רַגָּלָיו, וִיִשְׁגִּיח שֶׁלֹא יָהֵא עָּלִיו וְלֹא עַל בְּגָּדִיו שׁוּם לִכְלוּוּ.

Before entering you should wipe the mud off your shoes, and you should be careful that there is no dirt on your person or on your clothing. It is permissible to expectorate [if you must], but it must be rubbed out with your feet immediately.

אֵין נְכָנְסִין בָּהָם לֹא בַחַמָּה מִפְּנִי הַחַמָּה, וְלֹא בַגְּשָׁמִים מִפְּנִי הַאָּשָׁמִים נִאָם צָרִיְּך לֹפָּנֵס לִקְרוֹא אָת חֲבֵרוֹ, יַבָּנְס וִיִּקְרָא שָׁם אֵיזֶה פְּסִיקִים אוֹ אֵיזֹה מִשְׁנָה אוֹ יאִמַר אֵיזֹה תְפִּלָּה, אוֹ שֶׁיִשְׁמֵע מֵאֲחַרִים אֵיזֶה לִמּוּד, אוֹ לְכָל הַפְּחוֹת יַשְׁב שְׁם מעַט, כִּי גַם הַיְשִׁיבָה בָהָם הִיא מִצְּנָה, וְאַחַר כְּּךְּ יִקְרָא אֶת חֲבֵרוֹ (קניא).

You should not enter in the summer in order to find shelter from the heat, nor to find refuge from the rain. You may enter to call a friend, but you must first recite a few verses of Scripture, or study a mishnah, or say a prayer, or listen to a Torah discourse, or, at least, sit down for a short while, for even sitting in a holy place is a mitzvah, and then you may call your friend.

אָסוּר לָאֱכֹל אוֹ לִשְׁתֹּח אוֹ לִישׁוֹ בָּהָם אֲפִלּוּ שְׁנַת עֲרַאִי. וּלִצֹרֶךְ מִצְּרָה בָּגוֹן בָּלֵיל יוֹם הַכָּפּוּרִים מַמָּר לִישׁוֹ, אַךּ יִתְרַחַק מָן אֲרֹוֹן הַלְּדֶשׁ. וְכֵּן לָאֱכֹל שָׁם לְצֵרֶךְ מִצְּרָה, סְעִּירָה שָׁאֵין בָּה שִׁכְרוּת וְלֹא קֵלִּוּת רֹאשׁ, מֻתָּר. וְכֵּן אוֹתָם אֲנְשִׁים שֶׁלֹוֹמְרִים שֶׁם בִּקְבִיעוּת, מַתָּרִים לָאֱכֹל וְלִישׁן שֶׁם אֲפִלּוּ שְׁנַת קֻבַע, שְׁלֹא יִתְבַּשְׁלֹּי מִלְמּוּדָם (סִימֶּן קְנִיא תּרִי״ט וֹבִירִ״ר סִימֶן רמ״ר).

It is forbidden to eat or drink or sleep in a holy place, even if it is only a short nap. However in a Beis Midrash these things are permitted. However, for the sake of a mitzvah, for example, if you wish to spend Yom Kippur night [in the synagogue,] it is permissible to sleep there, but you should keep a distance from the Aron Hakodesh. Similarly, eating there for the sake of a mitzvah, provided there is no drunkenness or levity connected with it, is permitted. Likewise, those who study regularly in the synagogue with it, is permitted. Likewise, those who study regularly in the synagogue

סימן יד 88

are permitted to eat there and to sleep normally, in order not to lose time from their studies.

בְּשְׁבּוֹנִין בֵּית הַבְּנֶּסֶת, צְּרִיכִין לְהֹוֹרָאוֹת הַלְמִיר חָכָם, אֵיךּ יִבְאִיזֶה עָנָיַן לְבְנִוֹתוֹ.

When building a synagogue it is necessary to consult a Torah scholar to determine how it should be constructed.

סימן יד

מן הוֹדִּר עַד לְצַחֲר הַשִּׁירָה הַמֶּה פְּסִיקִי דְוִמְרָה. יּבְרִירִּ שְׁצָמֵר הִיא בְּרָכִה שָׁלְפַּנִיהָם, וִישְׁתַּבַּח הִיא
בּרָכָה שָׁלְצַחֲרִיהָם מִשְּׁהִחְחִיל בָּריּךְ שְׁצִמֵר עַד לְצַחַר גִּמֵר הַהְּפָלְה, צָסִיּר לְהַפְּסִיק בְּרַבּּוּר צַּפְלִּי בְּלְשׁוֹן
בּרָכָה שָׁלְצַחֲרִיהָם מִשְּׁהִחְחִיל בָּריּךְ שְׁצִמֵר עַד לְצַחַר גִּמֵר הַהְפָלְה, צָסִיּר לְהַפְּסִיק בְּרַבּּּר צַפְּלִּי בָּלְשׁוֹן
בִּעָר שְׁלְצַחְרִיהָם מִשְּׁהַחְחָהִיל בָּרִיךְ שָׁצִּמֵר עַדְּרָבִי בְּלְשִׁין
בִּין הְּסִיק דְּוִמְרָה צְּבַלְיבִּר שְׁצָּסִיךְ לְקְרִיצִּת עְּם הַקְּהָלְ (בִּין שְׁצִּיל וְגִּוֹי. וְּמְבָּל בְּקְשׁוֹן מְנֵּגוֹּ בְּרָבוֹּר צָּצְהְיֹם הָפְּסֵיק (בִּיוֹן שְׁצִּילוֹ דְנִבְּרְ בְּעָלְוֹם הָפְּסִיק וְלִּנְיִה עָם הַקְּהָל בְּיִלְשְׁה בָּלְבְּיר בְּלְשִׁוֹן בְּרָבִי, אֲמֵר בְּרָבְּיִר, אֲמֵר נְבְּרָבוֹּה שָׁצְּמֵר בְּלְשְׁוֹּם הָפְּסִיק (בִּיוֹן שְׁצִּילִים בְּרְבִּילְ הָשְׁרָם הָפְּסִיק (בִּיוֹן שְׁצִּיל בִּילְשְׁרִי צָּמִר בְּרְבִּילְים הָפְּסִיק (בִּיוֹן שְׁצִּיל בִּירְ בְּיִבְּישׁר, אֵבְּיר בְּתְשְׁרֵי בִּיְּילְים הָּבְּיְלְשְׁרִי בְּבְּרְבִּילְ הָבְּיבְּיל בְּיְישׁר, אֵבְּיב בְּיְשְׁרֵי בְּבְּרְ בְּלְשְׁרֵי בְּבְּישׁה עִּבְּיבְי בְּיְשְׁרִי בְּיְבְּישְׁרִים הְּצִּישְׁרִי בְּיִבְּי בְּלְשִׁיוֹּן בְּבְּיבְּישְׁרִי בְּבְּישְׁרִי בְּבְּרְ בְּעְשְׁרִים הְשְׁצִּים בְּיִי בְּיְבְּישְׁבְּי בְּיִבְּישְׁרְ בְּיִבְּישְׁרִי בְּיִים בְּיִי בְּבְּישְׁרִי בְּבְּישְׁרִים הְצִּבְּים בְּיִבְּישׁר עִיבְּיבְּי בְּישְׁרְים הְיִבְּיבְּי בְּישְׁרִים הְּצְּישְׁרִים בְּיבְּיבְיי לְשְׁבְּיבְ בְּישְׁרִים בְּיבְּיבְיי לְבְּיבְי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיְבְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְי בְּיִבְּי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּישְׁבְיי בְּיבְּי בְּיבְיי בְּישְׁבְּי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיִבְיי בְּבְיבְי בְּישְׁבְיי בְּבְיבְי בְּבְיי בְּיִי בְישְׁבְיבְי בְּיְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְיי

(See Chapt. 17 Para 10). Certainly for Kaddish, for Kedushah, and for as not to appear as refusing to accept the yoke of the Heavenly Kingdom. os məhi hiyu gnold əryəv əhi yaz bluodə laubiyibni əhi, əməhə əhi gniyaz si noitugangnos shi nahW ταζια). αζεια τίζ (ξετά "mobgnik ylnavbah shi Adon-oy Who is our God, is One" is the Jew's acceptance of the "yoke of Similarly, if you hear the congregation saying Kerius Shema, you may in mid- Yishtabach, if you hear any berachah you may answer: Amein. of a mitzvah. During pesukei d'zimrah even in mid-Baruch She'amar or and Kevius Shema and its bevachos regarding an interruption for the purpose in Hebrew.) There is a difference between pesukei d'zimrah and its berachos, Esrei. (Similarly, wherever interruption is prohibited it is prohibited even speak, even in Hebrew, between Baruch She'amar until after Shemoneh berachah and Vishtabach is the concluding berachah. It is prohibited to until after the Shirah (Oz Yashir). Baruch She'amar is the preceding Pesukei D'zimrah consists of psalms and prayers beginning with Hodu

.(8 .waq 998) (noitibə čče! of Yishtabach to recite the derachos over them (Author's note-Eshkol become available during pesukei d'zimrah one should wait until the end Asher Yatzar, since you can recite it afterwards. If a tallis and tefillin first washed your hands, it seems to me that you should not recite the berachah, since it is only a custom. Similarly, if you went to the lavoratory and the chazzan sings Bavechu should not be said [during pesukei d'zimrah], Talmud.) Also, the words: Visbarach veyishtabach etc. that are said when even at a pause (since baruch hu u'varuch shemo is not mentioned in the Baruch hu u'varuch shemo should not be said in mid pesukei d'zimrah such as between psalms, or at least between verses, you should do so. However, if you can arrange to interrupt for these prayers at a pause, (Shearim Metzuyanim Behalachah from Resp. Peri Hasadeh vol. II:15. Shalom, Chapt. 43); it is also permitted to call a tenth for the minyan. Yasom—Orphan's Kaddish may be said in mid-pesukei d'zimrah (She'eilas Barechu you may interrupt and respond with the congregation. Kaddish

יאׁחֵז שְׁתֵּי הַצִּיצִיּיֹת שֶׁלְפָּנִיו וִיאַמֵר בָּרוּך שְׁאָמֵר בַּעְמִידָה, וּבְחַשְׁלִּיִם מְחֻלֵּלִ בַּתִּשְׁבָּחוֹת יְנִשְׁקֵן וְיִנִּיחֵן. וְיאַמֵר בָל פְּסִּיקֵי דְוִמְרֶה בְּנַחַת וּבְנְעִימָה וְלֹא בִּמְרוּצָה, וְיוַקְדֵּק בְּכָל הַמֵּבוֹת בְּאַלִּי הָיָה מֹנְה מַעֹּרִי וְיאַמֵר בָל פְּסִיקֵי דְוִמְרֶה בְּנַחַת וּבְנְעִי וְעֹא בִּמְרוּצָה, שְׁצִּרִיךְ לְאָמְרוֹ בְּכַנְנְה בְּנִי שְׁכֵּוּ בְּרִישְׁבִּר הַמִּלְוֹת וְיִהְפַּלֵל בְּמַחְשְׁבְּחִוּ עֵּל מְזוֹנְוֹתְיוֹ וְעֵל מְזֹוֹנְת כְּל יִשְׁרְיוֹ עְלִאְמֶרוֹ בְּכַנְנְה. בֵּין אֱלִילִים וּבֵין וַהִּי שְׁמִים עַשְׁר, צְּרוּךְ לְהַעְּי בְּחוֹנִר לְמְעְלְילִי (נייִא).

יְנָהֵר שֶׁלֵא לַגַּע בִּשְׁעַּת פְּסִיקֵי דְוִמְרָה וִּמְכָּל שֶׁבֵּן עַד גְּמֵר הַהְפָלָה בִּמְקוֹמוֹת הַמְּכֵסִין בְּגִּוּפֹוֹ, אוֹ בְּרֹאִשׁוֹ בְּמָקוֹם הַמְּכַסָּה. וְכֵּן בְּצִוֹאֵת הַחֹמֶם וּבְצוֹאַת הָאֹזָן אָסוּר לְגַּע כִּי אִם עַל יְדִי מִטְפַּחַת. וְאִם נָגַע בְּיֶדוֹ, נְשׁ לְרְחִץ יֶדוֹ בַמֶּנִם. וְאָם הוּא בִּשְׁעַּת הְפִלְּה וְאִי אֶפְשְׁר לוֹ לָזוּז וּלְבַקֵּשׁ מַיִם, דֵּי לוֹ בְּנְקְיוֹן צְּרוֹר אוֹ הוֹבְּךְּ יְדוֹ בְּכֹּהֶל וְבַדּוֹמֶה (צִייב צ'יוּ).

You must be careful not to touch places of the body which are normally covered, or the covered area of the head when saying pesukei d'zimrah and certainly until after all the prayers. The mucus in the nose as well as within the ear is also not to be touched unless by means of a cloth. If you did touch [the above] with your hand, wash your hand with water. If you are in mid-Shemoneh Esrei when you cannot go for water, it is sufficient to cleanse with a stone, or by rubbing your hand against the wall, or by any similar means.

מִמְתֹר לְתִוֹנְה אִימְרִים פַּעֲמִינָה וּבְשִׁמְחָה, שֶׁהוּא בִּמְקוֹם קָרָפַּן חּוֹנְה. וְכֵּן מִן וַיְבָרָבּ זָוִיִּד עַּר צַּמָּה הוּא הי הָצֵּלֹהִים, יאמר בַּעֲמִינָה. וְכֵּן הַשִּׁירֶה יאמר בַּעֲמִינָה בְּכַּנָּנְה וּבְשִׂמְחָה. וְכֵּן בְּבָרְכַּת יִשְׁתַּבַּּ יַעֲמֹד (סִימֶן אי נייּא נייג).

[The Psalm] Mizmor Lesodah should be said while standing and with joy for [this psalm] represents the Thanksgiving sacrifice. The sacrifice offered as a thanksgiving for being saved from illness or catastrophe. Similarly, from Vayevarach David until atah hu Hashem Ha'elokim, should be said while standing. The Shirah, I.e., $m_i = m_i = 15 \cdot 1-9$). too, should be said while standing, with concentration and with joy. During the berachah—Vishtabach, you should also stand.

בּשׁבָּת וּבִיוֹם טוֹב אֵין אוֹמֶרִים מִוְמוֹר לְתּוֹדָה, מִפְּנֵי שָׁקְרָבַן תּוֹדָה בָּא בִּנָדָבָה, וָאֵין מְבִיאִים נְדָרִים יְנֵּדְבֹוֹת בַּשִׁבָּת וּבְיוֹם טוֹב. גַּם אֵין אוֹמֶרִים אוֹתוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵר פָּטַח, מִפְּנֵי שָׁאֵין קַרְבַּן תּוֹדָה בָּא אָז, לְפֵּי שְׁעָם הַתּּוֹדָה צְרִיכִין לְהָבִיא עֲשְׁרֶה לֹחְמֵי חָמֵץ. וְלֹא בְּעֶרֶב פָּסַח כִּי שֶׁמֶּא לֹא יּנְלִל לְאֶבֶלִם עַּד לִיןִי פְּסִוּל (ב״א).

At the time of the Beis HaMikdosh a Thanksgiving sacrifice, Korbon Todah, was brought by:

3) recuperated, who person ill seriously A 2) prison, from released person A 1 the through travelling person A 4) voyage, sea a from returning person A the after sacrifices, other with As destination. his at arriving and wilderness the of discussion and prayer substitute now we Temple, the of destruction the of aspects some mirror we prayers our in that reason this for is It .korbonos do we brought, not is korbon particular a that day a on Thus, .korbonos actual

korbon that represents that prayer the say not

be must they which within period set a have which sacrifices communal Only as such ,korbonos Individual Tov. Yom and Shabbos on permitted are brought be not may time allotted no have that sacrifices communal or ,Todah the that for ,korbon other any (or Todah A Tov. Yom and Shabbos on brought is korbon the of eating the for allotted time full the when brought not is matter) night). following the and day case—one this (in available not

ְּדִוְמֶרְה (בֵלִי בְּהַכִּתּ ְבִּרוֹךְ שֶׁאַמֵר וְיִיְשִׁתַּבַח) ָיכוֹל לָאִמֶרם ַגם לַאַחר ַהְתִּפְלָה. ְּלְנִיסְמִּגְּLְ־גֵּאַבְנְיַ לְְנִיפְּבְנְיִי יְבִינְיִנְאַבְ גְּמֶהְבֵּאַבְ גְַּמְמִנְוֹנִי מִּמְבִּי יִאָבְ מְאָבִר יְנִיפָּבְנִי יְבִינִינִּדְאַבְ יִמְּבִּאַבְ צְּמְמִנְוֹנִי מִּמְבִּי יִאָבְ מְאָבִּרְ יְנִיפָּבְנִי יְבִינִינְדְאַבְ יִמְּבְּבִי יִבְיִי הְּמְּתִרְהְיִּיִּהְנִּיְתְּנִּעִינִיְבְּנְבַכִּת יִנְאֵר אִוְר וֹנִתְפַּלְלִ-בַּסְּרַ-מִּדְ-אַחַר ְתִּעִנְנִי מִּתְּנִינִי בְּלָּיָ שִּוֹם בְּבָּסִאַ (בַּרִיּ ַמִלְהָתַּפַלְלְ עִם ַהִצִּבּוֹר. וָגֹם ְקְריַאַתֹ ְשַמִע עִם ַהְבָרְכוֹת ּבְשָּחָרִית, צִריָך לֹנִמר ַדְּנָקא קָדם ְשִמֹנָנִה יבסימן זי). וַעלֹברן אם לֹא אַמֶרוּ בביתוֹ, צריָך לָאִמֶרוּ בבית הְבָנֶנֶסת, וַאפלוֹ אם על יֵדי יָה יִהאַחר ַמּגְ 'נְמִגְעָה',גַגִּים ּוִבְּרַכְוִע־צִעִּוָּרִי ּוִבְּרַכִּעוֹ אָנְנִי וְדָּמֹּמִנִי 'נְמִּנְעָם ֹֹאֵרִגְ לַנְמִר לַּנִמִר בַּיִנִּשׁ בּיִנִּים יִּמָנִי מָּבִּעוּ אָנְנִי וְלַמַּמִנִי 'נְמִּנְעָם ֹֹאֵרִנְ בַּוֹמִר בַּיִנִּער (כִּמוָ 'מִּבִּער (בַּמַנִי מִּבְּיַנִּי לְמִנְּעָם ֹאַרִּיּבְּיִ בְּיִּמִּר בְּיִנִּים בּיִנִּים בּינִים בּינים בּינִים בְּימָב בּינִים ב ַאָלְבִיםי 'נְבִיתְּלֵב צוֹאִ הְאִנִּפַּלְלְ 'שְׁמְנְנִב 'תְּאָבני 'מִם בֹּאַבנור, בּלִ-כוֹ יכוֹל לַבַּלְיַ־בָּאָשר יִתְּבַאר. בּאָך בְּרַכִּת ַמַב 'לַאַחר', שַּהְתָּחיִלּי הַאַבּור 'לְהָתְּפַּלְל, וָאִם יִתְּפַּלְל-בַּסֶרַר 'לֹאַ-יָגִיע לְהָתָּפַלְל-הָפַלְל שַמֹנֶנה, עָשָׁרָה אם אחר בלבוא לביח הקבנסת (שם אחר שחר אחר אחר אחר אחר אחר בלבוא לביח הקבנסת שב אחר בלבוא לביח הקבנסת lestoners—Till decome they eaten de to time enough given not that sear For invalid. become to sacrifices causing diminished, is eating for time the because brought] not is Todah the [too, eve, Kippur Yom burnt. be to have will they and begins prohibition chametz the time the by eaten be not possibly may breads) [the since, brought] not is Todah [the too, eve, Pesach required. also are breads leavened ten , Todah the with along since, then, brought not is sacrifice Todah a because Pesach of days intermediary the in omitted also is It Tov. Yom and Shabbos on brought be not may sacrifices voluntary and voluntary, is sacrifice Todah the because omitted is Lesodah Mizmor Tov Yom and Shabbos On

If you did not arrive at the synagogue, until after the congregation had begun to pray, and by praying in the proper order you will not manage to recite the Shemoneh Esvei along with them, and, whereas, the main objective Le., of \$\pi \pi \pi \pi \congregation\text{ongregation}\$, you may, therefore omit [part of pesukei d'zimrah] as will [soon] be explained. If saying pesukei d'zimrah will cause you to miss the proper time for Kerias Shema (See d'zimrah will cause you to miss the proper time for Kerias Shema (See note—Eshkol 1955 ed.). However, [in any circumstance,] the berachah—al netilas yadayim, the bevachos on the Torah, and the berachah—Llokai Neshamah, See Chapt. 7:6, 7. must always be said before praying. Therefore, if you did not say them at home, you must before praying. Therefore, if you did not say them at home, you must

סימן יד 78

Therefore, if after having said the three above-mentioned *I.e.* al netilus yadayim, bivchas ha'Tovah and Elokai neshamah. bevachos and having put on tallis and tefillin, you realize that you do not have sufficient time to reach and pray *Shemoneh Esvei* together with the congregation, unless you skip and begin with the berachah: *Yotzer Ov*, then you should begin there. If you have enough time to say: *Baruch She'amar* and: *Tehillah leDavid Psalm 145*. until the end, that is; [until:] sheim kodsho l'olam va'ed and *Yishtabach*, then you should say them. If you have

proper order, slowly and with concentration. (see above 20: 11, 12) congregation unless you rush, then, it is better to pray individually in the still not manage to pray the Shemoneh Esrei together with the realize that even if you begin with the berachah: Yotzeir Or, you will She'amar and Yishtabach. which are not said after prayers. If you Yaakov that it is preferable to pray individually rather than skip Baruch She'amar and Yishtabach Mishneh Berurah (52:6) cites Mishkenos the prayers you should make up all that you skipped; except: Baruch psalms and verses should be said before Yishtabach. After completing beshanoso, Psalm 34. [then] Tefilla leMoshe. Psalm 90. All of these has preference; followed by the psalm: Lamnatzeach, leDavid on Shabbos. whereas, on the other Yamim Tovim, only the Great Hallel Great Hallel" is not essential and that Nishmas must always be said 136. have preference, See Chayyei Adam 20:6 who rules that the Psalm 92. and the Great Hallel (which is Hodu lashem hi tov etc. Psalm that on Shabbos and Yom Kippur, Mizmor Shir leyom HuShabbos sufficient time to say some of those that are added, then it seems to me, psalms and verses that are said every day, have preference. If you have Yom Tov, if you do not have sufficient time to say them, then all the and begin there. Regarding the psalms that are added on Shabbos and vehu rachum, then skip until the vehu rachum which precedes Ashrei And if you have yet more time, then you should also say: Hodu until: then you should also say: Vayevarech David until: lesheim tifartecha. you should say the rest of the Halleluyah's. If you have even more time, Hashem min hashamayim etc. Psalm 148. If you have yet more time, even more time, then you should also say: Halleluyah, hallelu es Psalm 150. until: kol haneshama tehalleil y-oh, halleluyah. It you have more time, then you should also say: Halleluyah, hallelu keil bekodsho

אם בא לְבִיתוּ הַלְבָּלָם וָהַצִּפִּרִי הַמָּחִרִילִין הַהָּפַּלִלִּ פַּפּוָקִי הָוִמָּרה הַאִין לוֹ-מַלִיתּ וָהָפַּלִין וְהִוֹא מַצֵּפָּה הָשִׁינְבַאוּ לוֹ, יַכּוֹל לְהָהְפַּלַלֹּ גִם בַרְוּפַפּוֹקִי הָוִמֶּרה, וְבָשִׁינְבַאוּ לוֹיפָלִיה. הָהַבַּלְ הָשִּינְבַאוּ לוֹ, יַבּלֹגִּ מִן וְהּוֹא רחוֹם שֶּבְהוֹדִּוּ נְתִילִּ הַחּוֹם שֶּבְתוֹה הָשִּׁרָ הַאִּימָר הַאָּשָׁר הָשָּׁהְבּוֹר. הָמִינְרִים הָתְּעָּהִים הָלְאַחִר יִשְּׁבְּתִּי הַשְּׁינְבַאוּ לוֹ, יַבּלְגִּ מִן וְהּוֹא רחוֹם שְּׁבְּהֹרוֹב לְעִילִּ הְשִׁנְבוּוֹם מְלִאְחִר הְשִׁנְּרִי הַשְּׁינִבְּא לֹי, בְּנִינִ הְלְהָבְּלָּ הַשְׁנְיִּבְיבִּיבוּ הַמְּרָבוּוֹם הָלְאַחִר הְשְׁבָּבּירִ הַשְׁיבְּיבִּים הָשְׁלְּבְּיבוּ הַבְּיבוּ הַבְּיבְּיבוּ הַינְרִי הְנִיבְּבּיבוּ הָיִבְּיבוּ הָיִבְּיבוּ הָבְיבִּיבוּ הָּמִּיבוּ הָיִבְּיבוּ הַיִּבְּיבוּ הָיִבְּיבוּ הַיְּבְּיבוּ הָבְּיבוּ הְיִבְּיבוּ הַבְּיבוּ הָבְּיבוּ הָּבְּיבוּ הַבְּיבוּ הְבִּיבוּ הַבְּיבוּ הְבִּיבוּ הַיְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבְּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבְּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבִּים הְּבְּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבְּים הְבִּיבוּ הְבִּיבוּ הְבִּיבִּים הְּבִּיבְּים הְבִּיבְּיבִּים הְבִּיבְּיבוּ הְבִינִים הְבִּיבוּ הְבִּיבְים הְבִּיבְּבְיבְּיבּים הְבִּיבְּיבְּיבְּיבְיים הְבִּילְּבְּיבִּים הְבִּיבְים הְבִּיבְּיבְּים הְיבִּים הְבִּיבְּיבּים הְבִּיבְּיבְּיבְיים הְבִּילְבִילְ הְעִּלְּבְים הְבִּיבְּים הְבִּים הְבִּיבְּיבְיים הְבִּילְּבְּים הְבִּיבְּים הְבִּיבְּיבְים הְבִּילְיבִים הְיבְּיבִּים הְיבְּיבְים הְיבִּים הְבִּילְישִׁים הְיִיבְּים הְיִּבְּים הְבִיים הְבְּיבְּיבְיים הְבִּיבְּים הְבִּילְים הְבְּיבְּיבְּים הְיבְיבְּיבְיבְייִי הְבְּיבְּיבְּיבְּיבְיבְּים הְבִּבְּבְּיבְיבְיבְיי הְבִּיבְּיבְּיבְיי הְבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְּיבְים הְבִּיבְּיבְיבְּבְיבְי הְבִּבְּים הְבִּבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְיבְיבְּבְיבְים הְיבִּיבְים הְבִּיבְים הְבִּבּבְיבְיים הְבִּיבְיבְיבְיים הְבְּבְּב

If you arrive at the synagogue and the congregation is beginning to recite the *pesukei d'zimrah*, and you have no tallis and tefillin, but you expect that they will be brought to you you may also pray *pesukei d'zimrah*, and when the tallis and tefillin are brought, you should put

סימן טו פא

them on after *Vishtabach*, before the berachah: *Yotzeiv Ov*, and then recite the berachah over them. If you are concerned that as a result of putting them on you will be prevented from praying *Shemoneh Esvei* together with the congregation, then you may skip from *vehu rachum* of *Yishtabach* and say only the major psalms as was written above (parasishtabach and say only the major psalms as was written above (parasaid *Yishtabach* and say only the major psalms as was written above (parasaid *Yishtabach*, before the *chazzan* says Kaddish. (See above Chapter 10: 23).

סימן שו

אַחר 'ִיִשִּתְּבַח, אֹנִמר הִּשִׁלִיַח צַבּוּר חֲצִי קּוֹיִש. אֵין אֹנִמִרים קּוֹיִש. נְבִרפּר וָקַבָּשָה וָאִין קֹנִריִן-בּתנְרַה אָלִא ִבְּעָשֶׁרַה אַנִשׁים ְגִּדֹּוֹלִים. וָאִם לֹא ְהִיוֹ עַשְׁרַה , בְּשָׁעַה שָאָמִרּו 'ִיִשְּתַבַח אָלִא שִׁנְשִּלִמו צַבּוּר הָוֹלִים. וְיִאַם לֹא הִיוֹ עַשְׁרַה, בָּעָשָׁרַה , שָּאָמִר וֹיִשְׁתַבַח אַלֹא שִׁנְשִּלִים. וִיכֹוֹלִין לִהְמִּתִין עַר ְקְרִב לַחְצִי שָּעָה, וִינִתר לֹא יִמְתִינּו. הַלְּשִּׁלִים וּיִּמְתִינּו. וִיכֹוֹלִין לִהְמִתִין עַר ְקִרֹב לָחְצִי שָּעָה, וִינִתר לֹא יִמְתִינּו. אָלְא
יִאְמִרּו וִיְשִׁתְנִים וְיִּאַמִר וְנִמְתִינּו. וִינְבְשִּׁינִים יִאִמִר וְיִאְמִרִי בְּעָבְּשִׁתִּין בְּיִּבְּי עִנְיּים וְאַמִּר וִּהְשִׁין בְּיִשְׁרִי וְיִּמְרִי וְיִשְׁנִים וְיִאַמִּר וְיִבְּעָּים וְיִּאַמִר וְיִבְּעָים וְיִּאַמִּר וְיִנְשְׁיִּים וְיִּאַמִּר וְיִשְׁיִּבְּים וְיִּאַבְּיִים בּיִּאָנִים וְיִּשְׁרִי וְיִבְּי וְּשִׁי בְּיִבְּים בְּיִּבְּים וְיִּים וּיִּאַב בְּיִבְּים וּיִּאָּב בּיוֹי בְּי

afterwards the chazzan says half-Kaddish. wait. When ten [men] arrive they should first say a few verses, and spould not wait longer, but, rather, they should say Vishtabach and then until ten [men] arrive. They may wait until almost a half-hour. They was said by ten men. They should, therefore, wait to say Vishtabach not say Kaddish, because Kaddish is said only following something that said but, the minyan was completed afterwards, then, the chazzan may ten adult men present. If ten men were not present when Yishtabach was Kedushah cannot be said and the Torah cannot be read unless there are reasons for the Kaddish being said in Aramaic. Kaddish, Barechu and in the spoken tongue; namely, Aramaic. There are also Kabbalistic bine of it into betatitien sunt ban yoyay eitt fo gainnom ott bant instituted that it be said great and awesome ramifications, our Sages wanted everyone to We pray that His Name be exalted and sanctified instead. Due to its resulting from the destruction of the First Temple and the Land of Israel. siH to gainnlord shi isetto oi seinra to reyura a en (Vlamses). was instituted by the Anshei Knesses Hagedolah (the men of the Great After [completing] Yishtabach the chazzan says half-Kaddish. Kaddish

יַגרוֹל, הִינוֹ שֶעְּבְרּוּ לוֹ שֶלֹשׁ עִישְׁרַהֹ שְנָה וָנְכְנַס לִשְׁנַה י"ד, (וֹסֹוָמִכִין ַעּלֹ הַחַּזָּקה, הַמְסָתָמא הביא-בי

ִשְׁעִרִוּת), כִּגוֹן שְׁנּוֹלִלִי, בַּרֹאִשׁ חֹנָדִשׁ נִיָּסן, אִינוֹ בַּעָשׁה, גִּדִּוֹל. עֵד רֹאִשׁ חֹנָדִשׁ נִיָּסן, יִבּתִּיִּלִּתּ הַלְּנָלֹהֹ שֶׁל רֹאִשׁ חֹנָדִשׁ נַיָּסן לַאַחַר יייגַ שִׁנִים בַּעָשׁה, גִּדִּוֹל. מֵל שִׁנּוַלִי, בַּחָדִּשׁ אַזְרִי לָּשְׁהָ יִּהֹלְ הְשָׁנְטִה, וְלָשְׁנַעִּשׁה, גִּדִּוֹל הִשְׁנַה, הַאְשׁוֹן, בַּעְשָׁה, גִּדּוֹל, גם בַּנַרְבָּבְאָדִר רִאִשׁוֹן, וִאִם- ְּבָשְּׁנָתֹה, שָנִר, בְּעָשְׁה, הַרֹּלִי הַלְּשֶׁנַעַשְׁה, הַלְּשְׁרַ הִיאִּשְׁנָה, וְנְתְשְׁבָּי, הַלְּשֶׁנִה, הַלְּשָׁנִה, הַלְּשָׁרָ, הִינִי, בְּעָּיָה הַלְּשָׁנִרְי, שִׁנִילִי, בְּעִּלְירִי, הַנִּילְ הַלְּמָבְרַה, שֵּנִלְלִי הַשְּׁנָלְ הַלְּשְׁרָה, שִּנְילִלִי הַבְּעָּרִי, הַנְילִי בְּעָבִי, הַלְּשְׁרָה, הַּעִּילִ הַלְּמָּרִה, הַלְּשְׁרִי, הַלְּלִיךְ הַבְּעָרִי, הַבְּילְ הַלְּמָּרְ הַבְּעָּיה הַלְּלִיה, הַבְּילְ הַלְּילָה, הַבְּילְ הַלְּנְלְיהָה הַלְּלִיה הַלְּלִיה בְּילְּהָיר. הַבְּעְרָה, הַבְּילְּבִיר, הַעְּשְׁרָּי, הַבְּעָּלְ הַלְּלְבָּיה הַלְּלִיה הַלְּלִיה הָּבְּילְ הַלְּבְּלְּבְּילְּהְישְׁרָּי, הַלְּלְלִיה הָלְנִילְהְירָי, הְבְּעָּבְּילְ הַלְּבְּלְּבְּילְהְישׁר, הָּבְּילְ הַלְּבְּלְּבְּילְיה הָּבְּילְ הַלְּבְּילְהְיבִּילְים הְעִּיבְּילְים הְינִילְים הַבְּילְּבִיר, הַבְּעְּבְּילְים הַינִילְים הָּבְילְ הַלְּבְּילְם הָּבְּילְם הְּבִּילְם הְבִּילְם הְּבְּילְבְּיִילְים הְינִילְים הָּבְּילְים הַבְּילְים הְבִּילְים הָּבְּילְים הְינִילְים הְינִילְים הְעִיבְּילְים הְינִילְים הָּבְּילְים הְינִילְים הְינִילְים הְּבְּילְים הְּלְּים הְבְּילְים הְינִילְים הְּבְּילְים הְינִילְים הְילְּבִּילְים הְינִילְים הְילִים הְּבְּים הְינִילְים הְינִילְים הְינִילְים הְילִים הְינִילְים הְילִּים הְילְים הְינִילְים הְּבְּילְים הְילְּבִּילְים הְילִים הְּילְּבִילְים הְילְּבְּילְים הְילִים הְּבְּילְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּבְּים הְבְּילְ הְיבְּים הְּבְּבְּים הְיבְּים הְּבְּיבְּים הְבִּילְ הָּבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבִּילְים הְילִים הְיבְּים הְבְּיבְּילְים הְּבְּבְים הְיבְּים הְיבְּיבְּים הְּבְּבְּילְים הְּבְּבְּיְבְּיִים הְּבְי

is the twentieth, whereas the second one's birthday is on the tenth. they attain adulthood is a regular year. Then the birthday of the first one twentieth of Adar I, and the second on the tenth of Adar II, and the year him. For example: they were both born during a leap year; one on the friend, may attain adulthood later than his friend who was born after present [year]. Thus, at times, the result is that a boy born before his Adar—he attains adulthood on his birthday during the Adar of the whether he was born during the first Adar or during the second year and he reaches adulthood during a regular year, regardless of also attains adulthood during the first Adar. If he is born during a leap the second Adar. But, if he is born on the first Adar of a leap year, he a leap year, I.e., there are two Adars. he does not attain adulthood until leap year and there is only one Adar and when reaching adulthood it is adult. If he is born in the month of Adar during a regular year Le., not a night of Rosh Chodesh Nissan; thirteen years after birth, he becomes an adulthood until Rosh Chodesh Wissan; that is, at the beginning of the example: If he was born on Rosh Chodesh Nissan, he does not attain grown two pubic hairs.) The sign of the onset of adulthood. For fourteenth year (we may rely on the assumption that he has probably An adult, is one whose thirteenth year has passed and he has entered his

ְלִמְנְנִישׁ־דֹּאִמּגְרִע־נִּשׁמַּהְ' עַּלְמִנְנִישׁ' אַפְּגְּנְיְבֶנְנִישׁ' אַפְּגָּנְיְלְנִישׁ' אַפְּגָּנְיְלְנִישׁ' אַפְּגָּנְיִלְנִישׁ' אַפְּגָּנְיִלְנִישׁ' אַפְּגָּנְיִלְנִישׁ' אַבְּגָּנִהְיִישׁ' עַׁבְּנִינִי אַנִי נִּאָמִינִי אַנִי נִּאָמִי עִנְיִנִי אַנְי נִּאָמָיִי אָפָּנְנִישְׁ עַנְמָיִנִי אַנְי נִּאָמָיִי בְּנִמְנִי אַנְי נִּאָנִי אַנְמִינִי אַנ הוֹיִלְיִלְנִישׁ' אַפְּגָּנִי אַנְעִינִי אַנִי נִּאָנִי אַנְי נִלְמָנִי אַנְי נִלְמָנִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי אַנִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָּמָי אָנִי נִּאָנִי בּיִּבְּאָנְיִי אָנִי נִּאָנִי אָנִי נִּאָנִי בְּּיִּבְּיִבְּיִי אַנִי נִּאָנִי בִּיִּי בְּיִּבְּיִּ

Care should be taken not to take a head-count of people to verify whether there is a minyan, A quorum of ten. because it is forbidden to take a head-count of Jews even for the purpose of a mitzvah, for it is written: "And Saul gathered the nation and counted them by means of lambs." King Saul told each of them to take a lamb from the king's lambs." King saul told each of them to take a lamb from the king's Jlocks, then he proceeded to count the lambs, thereby avoiding the direct

סימן טו

counting of the people. See I Samuel 15:4. It is customary to count them by reciting the verse: Hoshiah es amecha etc Psalms 28:9. which contains ten words.

ָצִריִכּיוֹ ְשִּיִהִּיוּ ָכִל ְהֲעַשִׁרַה ְבָמִקֹוֹם אָחַד, וַוֹהְשִלִיח צַפּוּר עַמָהִם אָבַל אִם מִּקְצָתִם בָּחָזִר יַזה וִמִּקְצָתם יְבָחָזִר אַחַר אָבָנִם מִצְמִרִּפּיוּ אף עַל פּיֹ שַהַפַּתַח פָתנַח בַנִנָּהם רַאַפּלּי אִם הַרֹב הַמְהַ בַבית הְבָנָסת, וַהִּמעִיט בַעְּזָרה שִלְפַנִי בִּית הְבָנָנָסת. אינָם גַּנְרָרִים אַחר הָרֹב לָהְצָמֵרף עַמָהם וַאִפּלִי הִעֹיְמִדִים עַלְ וַהִאָּסָקְפּה בַּתוֹך הַפָּתַח מִן הֲאַגף וַלְחִיץ. יְבַהִינִּה אַחר הָרֹב לָהְצָמָרף עַמָהם וַאִפּלִי הִעִּמִים עַל הַלְּשַלְּהַבְּהַלְּהְבְּבְּבְּתִה מִּלְבַּנִים מִּלְיבִּיל אִם בִּדִירְ בַּלְחִיץ. וְלָבִיל אִם בִּדִינִ בְּמִר הַעְּשָׁרָה, וְאִינְמִרים קְּדִישׁ אִוּ יָבִרנִ אַוֹּי מֵחְים בְּבִּילוֹ אַנְי אַנְיבִּים עַל בִּרְרָ הַעְּבָּים בִּינִלְ הִילִּבְיבִּים בִּינִיב בִּינִרְ בִּנְיבִּים בִּינִיב בְּיבִּים בִּינִיב בּינִיב אַרִּי בִּינִיב בְּיבִּים בְּבִּיבִּים בִּיבִּים בִּיבִּים בִּיבִּים בִּיבִּים בִּיבִּים בּינִיב בּיבים אַיִּיבְּים בּינִיב בּינִיב בְּיבִּים בִּיבִּים בּינִיב בְּיבִים בּינִיב בּיבּים בּינִיב בּיבים בּינִיב בְּיבִים בִּיבִּים בּינִיב בְּיבִּים בִּיב בְּיבִּים בְּיבִּים בִּיבְּים בְּיבִּים בְּיבִּים בִּיבְּים בִּיב בְּיבִּים בְּיבִּים בִּיבְּים בִּיב בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבְים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְיבִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְּים בְּיבְים בְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְּים בְּיבְיבְּים בְּיבְיבְּים בְּיבְים

cannot separate Israel from their Father in Heaven, provided that there the main minyan], because even an "iron curtain" Lit. "iron partition." them may respond with them, even if many houses separate them [from and they are saying Kaddish, Barechu or Kedushah, then, whoever hears All this applies to combining ten [for a minyan], but, if there were ten though the door may now be open, nevertheless, it is considered outside. flank, that is—when the door is closed — that place is on the outside, Even those standing on the threshhold, within the opening on its outer Sroup and are not combined with the majority to make up a minyan. combined with them. I.e., the minority on the outside remain a separate front of the synagogue, they are not drawn to the majority to be the majority are in the synagogue and the minority are in the vestibule in considered combined, though the door between them is open. Even if them. If some are in one room and some in another room, they are not It is necessary that all ten [men] be in one place and the chazzan with ינבְלַבדֹ ֶשִׁלֹא ְתַהֹא ְשִׁם צַּנְאַה אַיִ עַבֹּנַדַת ְגָלִילִים. (נ"ה)

ְּצֵרִיְךִ לְּזֵהִר ְמִאִר, לִשְׁמֵעֵ הַקְּלִיִישׁ עֲלֵעִנִת אֲחָרִיִרְ בָּמָנִה, וִמָּכִל, שֵׁכִּרְ בָּאָמִן יֵהֹא שֲמֵיה, הָבָא, שְּצִרִיְךְ לְפֵּוֹן הַיִּטְבֹּ, שֶּׁכִל ְהִעֹנְנִה, אֲמֹן יֵהֹא שֲמִיה הַבָּבֹא, בָּכִל כֹחוֹ וָפָּנָנִתוֹ, קוֹרָעִין לוֹי שֲמִיר דִינוֹ שֶל שְבִּעִים שָׁמִיה בְּעִנִת אוֹתוֹי בִּקוֹל ,רֹם, שְּבְקוֹל ,וֹה שׁוֹברי בָכִל הְמִּמְטְרְ, וְמָבַּמִל ,כֵל ,גַזרֹר זִינוֹ שְלֹי שָׁמִיה וְבִּישִׁ וְפּוֹי עִּם הַּבְּּוֹלְיוֹה עֲנְבִרי יִתְּבָּבְיוֹי , שְּבִּירי יִתְּבָּבְיוֹ , שֵּמִיע מִּנְיִר אָנִמּר , אֲמֵן יֵהא

שְׁמִילִיה ,נפּרי ,עם, שְׁבָּבְייִ , וְמִּיִּלְיִים , וְמִּנִי שְׁבִּייִ הְיִּבְיִי , וְמָבְּבְייִ , וְמִּיִּבְייִ הְיִּבְּיִי , מְבְּבִּירִי , וְמָבְּיִבְי בְּיִי הְיִבְּי , וְמִיּלִים , אֵימִין , מִיבְּי הִינְיִי הְיִּבְייִי , וְמִבְּלִים , וְמִילִּים , אֵינִי הְיִבְּייִ הְיִּבְייִ הְיִּבְיִי הְיִּבְּיִי הְיִּבְּיִי הְיִּי הְשִׁילְּיִים , וְלְּעִילִּים , וְבְּיִבְּיִים , וְבְּבָּיִים הַיְּרִים , וְבְּיִבְּיִים , וְבְּבְּיִים הַיְּבְּיִים הְיִּבְּים , וְלְיִבְּיִם הְיִּבְּים הַיְּבְּיִבְּים הַיְרִים הְּלְּנִים הְיִּבְּים הְּבִּילְּים הְיִים הְיִים , וְבִּיבְּים הְיִים הְּיִבְּים הְיִּים הְיִים הְּבְּיִים , וְנִיבְּיִים הְיִּבְּים הְיִּבְּים הַילְּים הְיִּבְּיִּנִם הְיִינִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִּבְּים הְּבִּים הְיִּבְּים הְיִּים הְּבְּים הְיִבְּים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִּבְּים הְיִבְּים הְיִים הְּבְּים הְיִּבְּים הְיִים הְיִים הְיִּבְּים הְיִים הְּבְּים הְיִבְּים הְיִים הְיִים הְּבְּים הְיִים הְּבְּיִים הְיִּבְּים הְיִבְּים הְיִים הְּבִּים הְיִבְּים הְיִים הְיִים הְּבְּים הְיִּבְּים הְיִים הְּיִים הְּבְּים הְיִים הְּבְּיִים הְיִים הְיִים הְּבְּיִים הְּבְּיִים הְּנִים הְיִים הְּבְּיִים הְיִים הְּבְּיבְּים הְיבְּיִים הְיִים הְּיִים הְיִּבְּיְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבְּיבְּיְיְיְיִּילְיִים הְּנְיִים הְיִילְים הְיִי הְיבִּים הְיבְּיִים הְּבְּיִים הְיִיבְּיִים הְּיִים הְּבְּיִים הְיִים הְיִיבְּיִים הְיִּבְּיְיְיְבְיְלְּבְיִים הְיבְּיִים הְיִיבְיוֹים הְיִיבְיים הְיבִּים הְיִים הְיבְּיבְייִים הְיִּים הְיִיבְיִים הְּיִיבְּיִים הְיִיבְיים הְיבִּים הְיבְּיִים הְיבְּיבְּיבְיב

was no excrement or idolatry present there. I.e., between the minyan

.gnibnoqsəy əzodi bnp

You should take great care to listen to the Kaddish and respond with concentration. Certainly at Amein, yehei shemei rabba ... you should concentrate well, for, who ever responds, Amein, yehei shemei rabba ...

with all his strength and concentration his decree of seventy years is nullified. Shabbos 119b—i.e. even a decree that was imposed upon him in his youth may be nullified. The response should be loud, because with this sound you can shatter all the indictments Lit. indicters. and nullify all evil decrees. Nevertheless, you should not overshout so that shemei rabba etc. is said along with the word: yisbarach. Tur and Rambam rule that the vesponse should be only until olmaya. The Shulchan Aruch, however, rules that Yisbarech should also be said. Shulchan Aruch, however, rules that Yisbarech should also be said. Shulchan Aruch, however, rules that Yisbarech should also be said. and respond: Amein.

ֵישׁ אוִמִריםֹ שָאִין צִּרִיכִין לַעַּמֹד ִבַּקִּרִישׁ. אַרְיָכִין קִּדִּישׁ שִׁנְמִרִים שָּאִין צִרִיכִין לַעַמֹד יָבַקִּישׁ. וְנִישׁ אוֹמִרִם שָׁנִי עַנֹּאַר בַּנְאַמִר אַמוּן יֵהֹא שְׁמִיה הָבָּעִמִּר עּוֹד בוֹ, עִי לְאַחר אָמוּן יֵהא שָׁמִיה הָבָרא. וְנִישׁ אוֹמִרִם עָשִׁי עַנְאַבר עָנִאַבר אַרִּי עָלִמִר אָמו שְׁאַלְחִים לִי אֶלְנִר נַנְּמְר בָּקְלְ וֹחָמִר מֵעְּגִלוֹן מֶלְןְד מֹנָאבּי, דְּכְחִיב וָאַהּר בָּאַבּאָלִי אֵלְחִים לִי אֶלְנִר עַמִּי, נְלִמְר בָּקְלְ יִחְמַּר בְּעָבּי. וְנִימִים בִּי עַמִּיל בִּים לִלְמִר הִי, יָלִמְּיר. בַּרִר אַלְחִים לִי אֶלְיִר בַּיִּים בָּלְינִים בּינִים בְּלִיבִּים בְּעִּיבִים בְּלִיבִּים בְּיִבְּים בְּעִיבִּים.

are His people. Therefore, it is preferable to be stringent. rose [to hear] the word of God, how much more so, [should] we, who the word of God. If Eglon King of Moab, who was an idol worshipper, (Eglon) stood up from his throne." Thus, we see that Eglon rose to hear to him etc. and Ehud said: 'I have brought you a word of God. ' And he case of Eglon, king of Moab, for it is written: Judges 3:20. "Ehud came applies to a strict law, then it certainly applies to a lenient law. from the applies to a stringent law. The converse is also true—if a lenient rule vachomer—if a strict rule applies to a lenient law, then it certainly Shemoneh Esrei. This can be derived by means of a kal v'chomer Kal during other prayers of Kedushah. E.g., Barechu or Kedushah of hold the opinion that you should always stand during Kaddish as well as should remain standing until after: Amein, yehei shemei rabba. Others instance, after Halleil, And one is required to stand during Halleil. you Kaddish. But, if you are already standing when Kaddish is to be said for Some authorities maintain that you are not required to stand during

אם אין ט' שוְמִעין לַהְשִליַה צַפּור, לֹא יאַמר-ְכָלַלַ-קִּרִישָּ, כִּיָּכַלַ-דָּבַרִי שִׁבְקַּדָּשִה אִין אֹוָמִרים-ְבָפָּחֹוֹת בְּעַשְׁרַה, בַּהִינָ אָחַד אֹוַמֵר וְהִשְׁעַה שׁוְמִעִים, וִמָּכל מָקוֹם, אם אָחִד מָהַעַּעָים אִנַמִר וְהִשְּ באין המעוט מַעֶּכֶבת, אָבל אם אָחִד מָהן יִישוּ, צִריכין לָהקיצוֹ, כִּי הַיָּשְׁרָה עִהְפַלֹל הַפּלֹח שׁמֹנָנה אין המעוט מַעֶּכֶבת, אָבל אם אָחִד מָהן יִישוּ, צִריכין לָהקיצוֹ, כִי הַלִּישׁן אִינוֹ הַצְּבַל הַעּלִישִּירה. (נייר)

o.al al 86

If there are not nine [men] listening to the chazzan he should not say Kaddish at all because a sacred prayer E.g. Barechu or Kedushah of reciting and nine listening. Nevertheless, if one of the ten is in the middle of his Shemoneh Esrei although he cannot respond with them he responding, then the response of the minority is not a necessity. However, if one of them is asleep, he should be wakened because one who is sleeping cannot be counted in the ten. In a case of extreme who is sleeping cannot be counted in the ten. In a case of extreme circumstances, a sleeping person may be counted bor kaddish and circumstances, a sleeping not be counted in the ten. In a case of extreme circumstances, a sleeping person may be counted for kaddish and circumstances, a sleeping person may be counted for kaddish and kedushah but not for the response of Shemoneh Esreh.

ֵלְאַחרֹ ִשְׁאַמר ַהִּשִׁלִיַּח צַבּוּר ְחִצִּי ַקְּרִישׁ, אֹנִמר ִבּקּוֹל ְרִם בְּרִפּּר אַת ה' הַמְבָּרְךָ, וָהַצִּבּוּר עֹנִיוּן בִּהּוְךְ הי הַמִּבְרָךְ , וַהַצִּבּוּר עֹנִיוּן בִּהּוֹךְ הי הַמִּבְרָךְ , וַהִּצִּבּוּר עֹנִיוּן בִּהּיִר הֹנִיר וֹאִנִּמר בַּהַיַּרוּ הי הַמְבָּרָךְ , וַהִּצִּבּוּר עֹנִין בַבְּרָבּוּ, שִׁרְאַ יִּנְצִּיִּשְׁתִּבְּיִּ שִׁאַנִמר בְּהָבּוּר הְוֹזִר וִאֹנִמר בַהַּבּרָךְ , אם הַמְּעֵלִיַח צַבּּוּר הְאַבְיֹה צַבּוּר הְאָבְיּרָ , אַמְבְּרִיךְ , אם הַמְעַלִּיַח צַבּוּר הְאָבְיּרְ , אַמְבְּרִיךְ , אם הַמְעַלִּיַח צַבּוּר הְאָבְיּרְ , אַמְבְּרִיךְ , אַם הַלְּמִלִּיִח צַבּוּר הְאַבְיּרְ , אַנְמֵרִי בַּמְרָּ , אַנְמֵרִי בַּבְּרָר , אַנְמִרְים הָנִיץ אַנְמֵלְיִם הָּנְאַ הְעָבְּיִּ הְעִּבְּיִם הָנְאַ הְנִבְּיִּ הְעִּבְּיִּ הְעַבְּיִּ הְעַבְּיִּ הְבִּיּרְ הַבּּיִר הְאָבְיִּ הְעַבְּיִּ הְעַבְּיִּ הַבְּיִּרְ הַבּּיִּרְ הְעִּבְּיִבְּיִ הְעִבְּיִבְּיִּ הְעִבְּיִבְּיִ הְאַבְּיִבְּי הִּבְּיִּרְ הִיּנְיִי הְעִּבְּיִבְּי הְעִבְּיִבְּי הְעִּבְּיִבְּי בְּעִּבְּי הְעִּבְּיִבְּי הְעִּבְּי הְבְּיִבְּי הְעִבְּי הְעִבְּיִבְּי בְּבִּירְ הְבִּיּרְ הְבִּיְי הְעִבְּי הְבִּירְ הְבִּירְ הְעִבְּי הְבִּיּרְ הְעִּבְּי הְעִבְּי הְעִּבְּי הְעִבְּי הְעִבְּי הְעִבְּי הְיִבְּי הְעִבְּי הְעִּיבְּי הְעִּי הְעִיי הְעִבְּי הְעִּיי הְעִבְּי הְעִּי הְעִבְּי הְעִּי הְבִּיי הְעִבְּי הְעִבְּי הְעִי הְעִבְּי הְעִי הְעִבְּי הְעִבְּי הְעִּבְּי הְעִבְּי הְיִּי הְעִּי הְיִבְּי הְעִּיי הְיִי הְיִבְּיי הְעִבְּי הְיִּבְּי הְיִבְּיי הְעִבְּי הְיִבְּיי הְעִילְּי הְיִבְּיי הְיִבְּיי הְּיִבְּיי הְעִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּיי הְבִּיי הְיִבְּי הְבִּיי הְיוֹבְיי הְנִבּיי הְעִבּיי הְיבְּיי הְיוּבְיי הְיִבְּי הְעִבְּי הְיִבְּיי הְּבְּיי הְיִבְּיי הְיבְּיי הְיִבְּיי הְיבְּיי הְיִבְּיי הְיוֹבְיי הְיוֹבְיי הְיִבְּיי הְי הְיבְּיי הְיבְּיי הְבְּיי הְבְּיי הְּבְּיי הְיי הְייי הְיוּבְיי הְייי הְיבְּיי הְיִבְּי הְיִבְּיי הְיבְּיי הְייי הְייי הְיִבְּיי הְיִבְייי הְיוּבְייי הְיבּיוּי הְייי הְיייהְיבְּיי הְיייה הְייייהְייים הְיייה הְיייבְּיי הְיִבּייי הְּבּיי הְיִיהְייִבְּיי הְיִי

After the chazzan says half-Kaddish, he says aloud: Barechu es Hashem hamevorach, and the congregation responds: Baruch Hashem hamevorach le'olam va'ed, and the chazzan, as well, repeats: Baruch Hashem hamevorach le'olam va'ed, so that he does not exclude himself from the congregation, by telling them to bless [God] and he himself does not do so. There are some whose custom it is to respond Amein to the chazzan. But the chazzan should not respond after the congregation's blessing. If the chazzan prolongs the melody while saying Barechu, the congregation says Yisbarach etc. [However,] it saying barechu, the congregation says Yisbarach etc. [However,] it saying barechu, the congregation says Yisbarach etc. [However,] it be saying barechu, the congregation says Yisbarach etc. [However,] it saying barechu, the congregation says Yisbarach etc. [However,] it benuld be said only while he chazzan saying barechu but only heard the congregation respond Baruch etc., you may respond along with them.

ַרְקַּוֹּבְשׁהֹ,שְּׁבִינִצִר וֹיִשׁ לְהַּדִּר לְאָמֶרְהֹּ,בַצִּבּוּרְ, וָאִם אִי אָפְשָׁר אֹוְמֶרְהַּגִּם בִיחִידּוּת. (נ״ט)

The Kedushah of Yotzeir Yotzer—the first of the two berachos that precede Kerias Shema. should preferably be said with the congregation. But, if this is not possible you may also say it individually. Generally,

Kedushah can only be said communally by the congregation (see para.

1). Therefore, Rambam rules that when praying individually the disagree because the text here only relates to the practice of the angels while saying Kedushah: Therefore, it may be said even individually. The poskim generally agree with Rosh in this instance.

אם אין בבית הקבטת רק מניו מִצִימִצִם. אַפּור לָכל אָחָד מָהם לַצאָת, נעל הינצא גָאָמר וִעֹנִבי הי יָכללי. אָבל אם יַּיְשָׁאַרוְיַעִּשׁרָה, יְכֹוּלִים הְיָתִרים לַצאַת, אם כָבר שָׁמִענּ בָרפּנּ, וִקַּדָּשָׁה וָהַקּדִישִים עִד הָלְאַחר עָלִינּי וְבָרִיְעָבר אם לֹא וִשְּׁאַרוּ נִישׁר הָ יִכֹּוֹלִים צַבּוּר לָחֹזר את הְתָפַלָּה. גֹנִמר הַ הָּקָי הָעְנִיןֹ שֶּׁהְתָּהי וָגִם אִין מוֹסִיפּין, וָאם הְתְחִילִּה צבּוּר לִחֹזר את הְתְפַלְּה. גַנִמר הַחָּזָרת. כל הַתְּפָלְה הָלְאַחר עָלִינִי וְנִבּ אֵין מֹנְסִיבּין וִאַם הְתְחִילִּם צבּרר לָחֹזר את הְתְפָּלְה. גֹנִמר הָחָזָרים נֹלִשְׁאִין הָלְאַחר עָלִינִי אָבר אָם יִיְשְׁשִׁר, וָצִם אִין מִלְיִם בּלִים עַבּיר. בְּבְּרָבְּיָת. בְּרָהְבָּינִים בּלִישׁי הָלְאַחר עָלִינִי אָבר אָנִים אִין אַנְמִר הָב מִּנְיִּלְיִם בּבּרר הָלִחִיר. בּתְּנְבְּי הַלְאַחר עָלִינִי אָבר אָנִים בּיִי בְּבְּיִלְּיִים בְּלִיבִּים בּלְיִים בּיי הַלְלְאָחר הָלִינִים בּלְיִים בְּלִיבִּים בּיִלְישִׁים. בּרִינְים בּלְיבִים בּלְיבים בִּלְיבִים בּלְיבִים בּלְיבִים בּלְיבִים בּלְיבִּים בּלְיבִים בִּלְיבָּים בּלְיבִּים בּלְיבִּים בְּנִישְׁיִּים בְּלִיבְּים בְּלְיבִים בִּיְשְׁיבּי וְיִבּים בִּיְבְיבִּים בִּיְיִים בְּיבִּים בִּרְיבִּים בּלְיבִים בּילְבִּים בּינִישְׁיבּים בּינִישְׁיבּים בּלְיבִים בּינִישְׁיבּים בּינִישְׁיבּים בּינִישְׁיבּים בּינִישְּיבּים בּינִישְׁיבּי הַלְּבְּים בְּיבְּים בְּינִים בּינִים בְּיִבְּים בְּינִים בְּינִים בְּינִימִים בְּינִים בּינִים בּינִים בּילִים בּינִים בּינִים בּינִימִים בּינִים בּינִים בּינִישְׁיבּים בּינִים בּינִילְים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִילְים בּיבּים בּילְיבִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּיבּים בִּינִים בּינִים בּינִים בּילִים בּיבּים בּינִים בּיבּים בּיבִּים בְּיבִּים בּיבּים בּיבּים בְּיבּים בִּיבְּים בְּיבּים בּיבּים בְּיבּים בּיבּים בְּיבּים בּיבּים בּיבּים בּיבּיבּים בּיבּים בְּיִישְׁיבּים בְּיבּים בְּיבּים בְּיבּים בּיבּים בְּיבּים בְּיבִּים בְּיבּים בְּיבְּים בְּיבּים בְּיבּים בְּיבּים בְּיבּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבּים בְּיִים בְּיבּים בְּיבִּים בְּיבּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בִּיבִּים בְּיבִּים בְּי

эскасноз. rather, the last of the allotted olim reads the Haftarah without the additional [aliyahs] are permitted, and no one is called for maffir, but, some [congregants] leave, the reading may be completed, but no different subjects. If they began the Torah reading with ten men and half-Kaddish and the whole Kaddish are said. because these are Shemoneh Esrei is not said According to Mishnah Berurah, both the while blessing the congregation. Also, the Kaddish that follows the congregation. Lit. "Raise up their hands"—the position of the Kohanim Kohanim blessings. However, the kohanim do not bless the Elokeinu veilokei avoseinu barecheinu baberachah etc. These are the congregation may say Kedushah, and he (the chazzan) also says: may complete the entire repetition of the Shemoneh Esrei and the a minyan). If the chazzan had started to repeat the Shemoneh Esvei, he the prayers, even with less than ten (provided that they are a majority of after Aleinu. In the event that less than ten were left they may conclude leave if they have already heard Barechu, Kedushah and the Kaddishim abandon God will be consumed." But, if ten will remain, the rest may of them to leave. Of one who leaves it is said: Isaiah 1:28. "Those who If there is only an exact minyan, in the synagogue it is prohibited for any

ַהְשִּלִיַח צִּפוּרְצִריִךְ שִׁיְהֶיּה ְהגוּךְ, שֶנֶאַמר ְנְתְנִה עַלִּי ְבּקֹנֶלֹה עַל. כן שְׁנִאִתנָה, וָאָמרּוּ רוּ״ל ֶזהֹ-שִלִיח

צבור ֶשֵאינו, הגון וִינִרד לִפָּנִי הַמִּיבָה, וַאִּיָזה, הגון, יוֹה שהוא ריָקון מַעַברוֹת, וִפָּרִקוֹ נָאָה, יָצַצא ְעָלִיוֹ, שם ַרעָ אָפּלּוּ, בַיִּלְקֹרת, בּתֹנֶרה, נְבִיאִים, וְכִתּוֹבִים, שַנְפַנִימּו לָתָפָלְתֹוֹ, וָנִישׁ לֹו , נִעִיָמה וְקֹוֹל יְבָפִיוֹ, וָאִם אִין מֹוְצִאִין מִי שִׁיְּהִי, בַּוֹיָבל הַמִּדֹוֹת הַלֶלְלֵּוֹ, יִבְּחַרּוֹ, את הַמֹוֹבֹּ שֶּבָהם, בָחָבָתה, וְבַמַעִּשִׁים טֹנְבִים. מֹנְבִים.

The chazzan must be a worthy person for it is said: [God says of His nation]: "She raises her voice at Me, I therefore, have contempt for her," Jevemiah 12:8. and our Rabbis of blessed memory, said, that this refers to an unworthy chazzan who, [nevertheless,] goes down to the Amud. The Amud is the Reader's Desk in the synagogue. Who is considered worthy? One who is free of sin and who is respectful, that is, his and one who is untarnished, and was unblemished even during his youth; and one who is humble and acceptable to the congregation so that they voice, which draws [appeals to] the heart, and he should be one who regularly reads the Scriptures, so that the verses in prayer are fluent in his mouth. If a person cannot be found with all these attributes, [then] they (the congregation) should choose one among them who excels in wisdom and good deeds.

"ניאנט"אגל מָנִגל אַמּנ־אַטּט-דֹבכִנִּטגניָ"מּזִּאַמּט- ובנִזּמּידִבנֹ' דֹאָל צִּי אגל 'לְאַּנִם 'לְעִעַּנַּפּּרָ, 'לְפָּרָּ, 'עַעַּרַבְיּמָּלָאִ-דַּבְאַנוֹ עַלְפַרָּעַ (בַּלְ־מִּגְמִּיִנִעַיַ

No person may pray [at the *Amud*] against the will of the congregation. If one *does* pray without permission, through intimidation and arrogance, [the congregation] should not respond: *Amein* after his *berachos*, as it is said: "And the brazen utters a blessing, he has mocked Hashem."

אַגן 'מִמִּנִגן 'אַ'מִּעְזָּט 'אַפּוִר ַ'לִפּנִעּ 'אַלָא 'מִּיְ מִּנְּטַמִּלָא 'וֹלַנְנִי 'אַבַּעִ-'בֹּאַלַראִ "אַגן 'מִמִּנִגן 'אַ'מִּעְזָּט 'אַפּוּר ַ'לִפּנִעַ 'אַלָא 'מִּיְ מִּנְּטַמִּלָא 'וֹלַנְנִי 'אַבַּעִ-'בֹּאַלַרא

No one should be appointed a permanent chazzan whose beard is not fully grown. But, on occasion, any male who has passed his thirteenth year may "go down" to the Amud. I.e., act as the chazzan i.e. beginning with the day of his histhday.

with the day of his birthday.

ַרְמְאָוִרוֹת לְאָהָבְרַ ַּכָבִי בִּין הַבְּוֹחַר ְבַעַמֹּוֹ יִשְׁרַאִל ְבַאֲהָבִר, לִשְׁמִע יִשְׁרַאל ,בין ובִשְׁעֶּריָך לְנֶהָיה אם - וברכנֶתיָה) בון המורים יותר מפסומי הוקעה, והו גומר לפרמים לפרמים, ואלו הואברהו יוצר `מריַאַת שַמעּיַנְשַּׁלְשַּּיבְרְכֹנֶתיַנְלָּשְׁבֵּן: ינֹצֵר אַור. אֲּהָבה ַהָבה, אֶמת וַנִּצִיב, (וַכן בַּמְעָרִיב קָריַאַת שַמעּ

d'zimrah. V. Chapt. 14:1. They (i. e. Kerias Shema and its berachos) its berachos) are more stringent [in regard to interruptions] than pesukei [and] Emes veyatziv (likewise at the ma'ariv service—Kerias Shema and Kerias Shema and its three berachos which are: Yotzer or, Ahava rabba, ָּהְמִתַה^{יִּ}בְּנִוֹ־מֵלְ בְּנִאֲמִר.

parshios of Kerias Shema. [and] between al ha'aretz and vayomer. I.e., the second and third shamo'a, I.e., the first and second parshios (sections) of Kerias Shema. Shema, and Shema Yisrael, between uvish'arecha and ve'haya im Yisrael deahaya I.e., the end of the second derachah preceding Kerias second berachos preceding Kerias Shema, between habocher beamo sections." between Yotzer hameoros and Ahava rabba I.e., the first and are divided into "sections." The following are considered "between

ַ שַׁמַע יִשְׁרֵאל, שְׁיֵהְא נְרָאה ְכָאלוֹ קוֹרָא עַמְהם. (ס"ה ס"ו ופרמ"ג סיַמן נ"א ומג"א סיַמן רל"ו) ָּיאַמר עַּנְהָרְבָּקְרָם אָתַדְּפָּפוּלְ שָׁמִע יִשְׁרָאַלְ אָלָא יִאַמרַמַהְּשָׁהִא אָנִמר ָבַלְּוֹלְ ָרִם כָּבָרֶךָ שָאָנְמָרִים הַקָּקָּרִי ּוֹלְבֶרְכּוּ, אַבלְבִרוּךְ הוא נְברוּךְ שמוֹ לֹא 'אַמר וָגם אם שוֹמַעַ שַהַקָּהל אֹנְמרים קריַאת שַמע. לֹא ַבּגוֹ־צִּפְּבַלִּגִם ׁמְּטִב גְנְמִב ֹאֹמֵני־הַגְּיֹבֹגְ בֹּלְבַבִי ְחֵצנֹאִ חֻנִּמֹת ּ נִמִּכֹּגְ ְהֵּכוּ צַׁמְּטֵב נְלְפַּבָּחֵצ נִלְפַבָּיִת

the Heavenly Kingdom" and it is unseemly for an individual to fail to Shema Yisrael represents the congregation's acceptance of the "Yoke of Shema Yisrael, so that it appears as if you are reading along with them. reciting, aloud, in the same manner that the congregation is saying verse of Shema Visrael with them, but, rather say, whatever you are congregation reciting Kerias Shema, you should not say the [entire] from the Ialmud but, from a later period. Also, if you hear the saying of Baruch hu uvaruch shemo is a custom which is not derived and to Barechu. But, Baruch hu uvaruch shemo may not be said. The And, of course, you are permitted to respond to Kedushah, to Kaddish Yisrael beahavah and Shema Yisrael. to any berachah that you hear. Mishnah Berurah, Amein must not be said between habocheir beamo "Between sections" you are permitted to answer Amein According to

ַיאַמר: אַמן יֵהאַ שָּמִיה בָּבא מִבְרָר לָמַלְם וֹלְמַלְמִי מִלְמָנֹא וַבְּשִׁאַוֹמִר דְּאָמִלְיַם צִבּור ַדַאַמיָרן בָּעָלָמִא יבאַמגארַצפּבלי־אַינו אַנִנע־אַמוֹ־על־אַטע-יבֹעַכערבאַץ בּלעניש, וֹאַטע-יבָרַכִּנַ שַּוֹמַאּ יִנְפַלְיִי, וִבַּלּגִיש

participate.

סימן מז *L*6

ּינְתר, וָאִם שׁנְמַעִּ קוֹלְ-רַעִּם.ֹיִישׁ אַנְמָרִים דָּמָתְר לוֹ-גִם.כן לָהָפָסיק וָלֶבֶרֶך גַּישׁ אַנְמָרִים דָלָאַ-נְפָסיק ַּאַמּוֹ הַאַמּטּר. בַּרְכוֹת הְעֹנֶלְנִי נָאִם הַלְּקְּרֹלְ אֻנְמִרִים מֹנִדִים, יִשְׁחָה. גם בו, וִיֹּאַמִר מֹנִדִים, צַּנְחָנוּ לָךְ וֹלֹא יכבונוי וְיִשְׁעַל וְיִאַמִר עִם־הַּקְהַילְ בְּרוֹךְ כבוֹד הי מְמַלוִמוֹ, וִיוֹתר לֹא יֹאַמר, שָאִינוֹ מַעַּקר הְקָּוֹדְשׁה, ַּיְשְׁתְּקְ וְיְשְׁמֵעְ מַנְּשְׁלְיַח צְבּור, וְיִאַמִר עִם הַקְּהְלְּקְוֹשׁ, קַלְוֹשֶׁרֶץ הי צָבְאִוֹת מֹלִא כֵל הָאֶרץ ゚וֹאֹמבּנ^יאָמּגי ְגאַמב־צִם־כּנ^יאַמוֹ יָוֹהֹאַב אָמוֹנִםְ הֹּבֹפֿנְגִה גָאִ הֹּמִנִי ְהֹאֹנִם מִמַּפֹר עַפֿנְגָה יִנֹלַפַבָּהעִי

mevorach le'olam ule'olmei almaya; and when the chazzan says: [Upon hearing] Kaddish you may respond: Yehei shemei rabba berachah—ha'el hakadosh, and following the berachah Shomea Tefillah. In "mid-section" you should not respond Amein except following the ַבְזה. (בכור שור). ָוֹאִם שׁוֹמַעּיָבְרַפּוּ, בִּין מִן דְּשְׁלִיַח צִּבּוֹר. בִין מון העֹנְלֹה לְּתֹנְרָה, עֹנֶנה, בִרּוָך ה׳. הְמִבָּרָך לְעֹנָלִם נֶעִּד וָגִּם

that you may not interrupt for this. malei olam, "Whose strength and might fill the world." Others maintain interrupt and recite the berachah. The berachah: shekocho ugevuraso hearing the sound of thunder, some hold, that you are permitted to more. I.e., only those three words are said, omitting the rest. Upon should also bow [with them] and say: Modim anachnu lach, but no for the reading of the Torah. If the congregation is saying Modim, you berachos of the oleh. Oleh—lit. the one who ascends, i.e. "is called up" Hashem hamevorach le'olam va'ed, as well as Amein which follows the was called to [the reading] of the Torah, you may respond: Baruch Kedushah. Upon hearing Barechu from the chazzan, or from one who Others hold that Yimloch may be said. for it is not of the essence of may not say the rest I.e., Yimloch etc. or Nekadeish (Nakdishoch). along with the congregation: Boruch k'vod Hashem mimekomo. You Zeva'os melo chol haaretz kevodo and then remain silent; [then] say and [then] say with the congregation: Kadosh, kadosh, kadosh Hashem hearing] Kedushah, you should remain silent and listen to the chazzan, respond, because they are not of the essence of the Kaddish. [Upon However, to the rest of the Amein's of the Kaddish, you may not da'amiran be'alma ve'imru amein, you may also respond: Amein.

ּיַנְסַלִּיק עַנְּנָי וָאִם הוֹאַ בַקְרֵיצִאֹה שַמֵּע, יַפַּוֹן שְׁיֵהְאַבְּקָפַסַק. ביון פּסוּק לָפַסוּק, וָאִם אִי אָפְשָׁרַ מָּחַר לֹּוֹ

at the completion of a subject; and if it is during Kerius Shema, you in the berachos [of Shema], you should manage to make the interruption If these interruptions which are permitted in mid-section, if they occur

should manage to make the interruption between verses. If this is not possible, [then] you may interrupt even in mid-sentence, and then start again from the beginning of the verse.

ַמהֹשָׁאַמִרנּוֹ, שֵׁמָּתר ֻלִּקְפַּסִיקּ, בָּאִמַצעַ הַפָּרַק ,לָהָבַרִיםֹ שָּאַמִרנּוֹ, אִינוֹ הִדִּיוִ-בָּפָפּוּקֹ ,שַמִּעִי יִּשְׁרָאַל , נְבִּרּוְךְ הַמַבּהְ הַמַּלְּפִּרִתּוֹ ,לִעַּלְבּתְּעָר הַאָּלְהַנֶבם ,אַמִּר ,לַהְפָּסִיקּ, בַּמִּי, שַּגַּשׁר הַמָּקְבּ הַפָּסִיקּ, לָהַשְּעָר ,לַכְּרְ אִין בַמְפָּסִיקִין גַּעָה, הַאָּלְהַנֶבם ,לָאָמַת ,נִיצִיב.גבבר לַהַפָּסִיקּ, בַּירָ הַאַחר , עָאַחר , גַמָּ הַמָּלְהִים ,אָמָת ,לַכְּרְ אִין בַמְפָּסִיקִין ,עַרְי , אַלְהַנֶבם ,לָאָמַת ,נִיצִיב.גבבר לַבְּרָ אַלִּא ,לַהְפָּסִיקּ, עַרְ הָעָּ הַמָּלְהִים ,אָמָת ,לָפָּסִיקּ, שָּנָמָר , הַיּי בְּינְהָער , הַלְּאָמָר , הַנִּיל , הַבּירָ , הַבִּיך , הַבּירָ הַמִּילּ , הַבְּיִלְישָׁלָים ,לַנְיִּבְּינְ הַבְּינְ הַבְּירָ , הַבְּינְ הַבּירָ , הַבִּילְ הַבּירָ , הַבְּילְ הַבּירָ , הַבְּילְ הַבּיר , הַבְּילְ הַבּיר , הַלְּבָּר הַבְּילָ הַבּיר , הַיְיִּבְּלְיבִּיל , הַבּיר , הַבְּילְיבִּיל הַבּיר , הַבְּילְ הַבּיר , הַבְּילְבִּיב , הַבְּילְ הַבּיל , הַבּילָר הַבְּילָ הַבּיל , הַבּיל הַבְּיל הַבּיל הַבּיל הַבּיל הַבּיל הַבְּיל הַבּיל הַיב הַבְּיל הַבּיל הַבְּיל הַבְּיל הַבְּיל הַבְּיל הַבְּיל הַבְּיל הַבְּל הַבְּלְיבְיל הַבְּלְיבְיל הַבְּלְיבְיל הַבְּיל הַבְּלְיבְּל הַבְּלְיבְּל הַבְּלְיבְּלְיבְיל הַבְּל הַבְּיל הַבְּלְיבְיל הַבְּלְיבְּלְיבְּל הְיבְּלְיבְּל הַבְּלְבְיבְּלְיבְּלְיבְּלְיבְיל הַבְּלְבְּלְיבְי

allows for this interruption in various situations. purpose even [when you are] between sections.) Although the Ialmud nowadays is not insisted upon and you should not interrupt for this mid-section. (The practice of greeting or responding to a greeting having said emes veyatziv you may interrupt just as any other place in the word veyatziv (because it also means "truth.") Afterwards after It is preferable to take care not to interrupt until after you have also said this verse], it is not permitted to interrupt between elokeichem and emes. Jeremiah 10:10. "And Adono-y Elohi-m is true." Therefore, [to fulfill veyatziv you should also not interrupt because Scripture states: interrupt to respond. Between Ani Hashem Elokeichem and Emes interrupt in any circumstance. Even if the king greets you, you may not le'olam va'ed, because when reciting these two verses it is prohibited to to the verse: Shema Yisrael etc. and: Baruch sheim kevod malchuso mid-section for those things which we enumerated above does not apply The rule we stated [above] —that it is permitted to interrupt in

סימן יז

הְהָחַלֵּה וָמִן קִריַאַת שְׁמִעַּ שֶׁל ַשְּחִרִּית, הִוֹאּ ִכִּמִי וָמִן הִנִּמִּשֶׁך וַמָּנָה עַד רָבִיִּעִּית הִיֹם בִּיִּן שָׁהִּיִּים אָרִךְ־בִּין ָשְׁהּוֹא קָצַר, וֶנְוֹּזְשֶׁב ַהִּיֹם מִן עֵלוֹת עַד ַצַאַת ַהְכֹּנְכִבִּים, וִמְצָּוֹה מִן הַמְּבָהַר לִקְרַת בְּנִתִּיקִים, (הְמַהְבָבִים אַת ַהְמְצִׁת) שֶּהִין מֵפְוָנִים לִקְרְתַה מֵעִּט קְנִדִם הַנִּלְבַּהַ בִּיֹישְׁיָם מִּרְ יְנִיסְׁמֶך לָּהֹר הָמִאָּר. מֵשְׁינִבְּר מֵשְׁי מֵבְּי הַמִּים הָרִי הְָמָהַב הָמִאָּר. מֵשְׁי יְנִים לָהְרַב יְמִינִּם בּרִי מָשְׁר, וְמִיּ מְּהִי הָלְּמָר הַנְים בְּרִי בְּנִים בְּיִר הָּחָב בְּרִי מֵשְׁר, וְמִיּה הָמִיּר הָלְאָחִר הְנִישְׁי אַנְים בּיִּה מִיּה הָּיִבְּי הַמְּיִּבְּי הִישְׁי שְׁמִּינִ מִּה הַיִּישְׁי הִינִּה הָּיִּבְּי הִישְׁי שְׁמִּי עִּם בִּרְ לְמְּחִר הְנִיִּלְ הָּבְּי הִישְׁי שְׁנִים מִּיְּבְי הָשְׁי הְשִׁי שְׁנִים בְּיִבְּי הִישְׁי שְׁנִים בְּיִבְּי מִיּלִּי הִישְׁי הִּינִי הַלְּיִים בְּיִבְּי הְּשִׁי הִישְׁי הְעָּב בְּיִבְּי מִישְׁי הָּיִים בְּיִבְּי הְישִׁי הְּיִּבְי הִינְּי הָּישְׁי הְעִּים בְּיִבְּי הְּיִּבְי הִילְּיִה הְּעִּי הַבְּי הָּשְׁי הְשִׁי הְּיִבְּי הִיחְ הַּיִּי הְישְׁי הְישִׁי הְּיִבְּי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְּיִּים בְּיִּבְּי הְישִׁי הְּישְׁי הְּיִבְּי הְישִׁי הְּיִּים בְּיִּבְּי הְישִׁי הְישִׁי הְּיִּבְי הְישִּים הְּישְׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישְׁי הְישִׁי הְישִׁי הְּישְׁי הְּיִּים בְּיִים הְישִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּים בְּיִּים בְּיוֹם בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיר בְּיִים בְּיִים בְּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּי

o'al '1 (9)

ַקבָרכוֹת,אַלְא אֹוַמֵּר ,קריַאתֹ,שַמַעַּ ,לַבַרְּרַָאִפָּלִיּ,כַל ַהִּיֹֹם (וֵיִשׁ אֹוָמֵרִים-,דַגִּם ,קַרַכוֹת, יכֹוֹל לוַמר;כּל. היוֹם פּר״ח). (נ״ח).

(.noon llit ylno the entire day. There is a third opinion that the derachos may be recited This is the opinion of Rambam and Pri Chadash. may also be recited read at any hour of the day. (Some authorities hold that the berachos the day it is forbidden to recite the berachos but the Shema itself may be with its berachos until one third of the day. However, after one third of resort, if the time limit has passed, you are permitted to read the Shema applied to Hungary where the author resided. Nevertheless, as a last reading the Shema] is before seven o'clock [in the morning.] This summer when the days are long. In our country, the latest time [for [reading Shema] past the first quarter of the day, especially during the great reward. In any case, you must be very careful not to delay immediately thereafter. He who is able to accomplish this, will merit Shema and its berachos at sunrise, and proceed with the Amidah were careful to read it shortly before sunrise, in order to complete the of the Vasikin (these were pious men who treasured the mitzvos) who commandment is fulfilled in its excellence when it is read in the manner minutes, the time of reading the Shema is extended by 36 minutes! The si si si statis of the visibility of the stars is a stars is stars is 72 minutes. is reckoned from sunrise to sunset. Assuming that from daybreak to medium size stars. are visible. The Gra (Vilna Gaon) holds that the day of the day is reckoned from daybreak until the stars This refers to three first quarter of the day, regardless if the day is long or short. The length Chapter 10 section 2) and the time period extends until the end of the acquaintance at a distance of six feet, you may read the Shema. (See putting on tefillin, When there is sufficient light to recognize a slight The earliest time for reading the morning Shema is the same as that for

ַמָּתר לָקְרִת קָריַאַת שָמעיָ.בין יוֹשבַבִּין עֹנִמד, וָאִם דָּיִה יוֹשבַאָפוּר לָהָחִמִיר וַלָעַמֹד, אָבל אָפּוּר לִקְרִתּ ְבֶשְׁהִוּאִ שׁנְׁכִב, וָאִם הוּאִ שׁנְכִב, כְבִר ַנִּטְה אָת עַצְמִוֹ עֵל צִּדּוֹ מַּמִׁשׁ וִיִּקְרא, וָאִם הוּאִ חֹנֶלֹה קַצִת וְלָקְשׁה לֹו לִשְׁכִב עַל צִּדּוֹ מְמִשׁ, מֶכל ְמקוֹם מֻּחָּיִב לָהמוֹת אָת עַצְמֹר קַצִּת עַל צִּדּוֹ. (ס״ג).

The Shema may be read either sitting or standing. However, if you are sitting, you are forbidden to follow the stricter view This is the opinion of Shammai. Which requires one to stand. However, you may not read the Shema while reclining, but if you were already reclining, And it is difficult for you to sit up. If you are dressed however, you must sit up

and read the Shema. you should turn completely on your side and then read it. If you are ill and it is difficult to lie completely on your side, you must nevertheless incline somewhat to one side.

קֹנָדםֹ,שִּיָּתִחִילֹּ, יַפֵּוּן לַצֹּאַת מְצֵוֹת קְרִיאַת שָׁמִעֹּ,שִּצְּנִנּו הָקְדִּוֹשְּיָבִהּרָךְ הוֹא, יַבָּאָמִרוֹ שָׁמִע יִּשְׁרָאֵל יַפֵּוּן אָת הַפּפּוּרִשּ: שָׁמִע יִּשְׁרָאַלְּ, כִּי הֹּ שְׁהוּא אָלַהִינִּו הוֹא הֹ אָחָד, יָחִידִּ יְמָנְחִד. ַּבְּשַמִים יָבָאֶרץ, וַנְּאָריִּךְ

שִׁמִר יִּשְׁיִחִשׁׁעֹּ שָׁלְאָדִי, בְּרִי שִׁיְמִלֹץ הָרִיּאָת הַּהָרְךְ הוֹא. הוֹא בַּשְׁמִים יָבָאֶריִּךְ הַנְּעָלְם הָנִאַריִּךְ הַנְּעָלְם הָנִאַריִּךְ הַנְּעָלְם הָנִאָּריִּךְ הַנְּעָלְם הָנִאָּריִּךְ הַנְּעָלְּכִּירִי אָחָבְישִׁלְא יַמְלְא יַבְּקְלֹלְ הָרִיצִּת אַנְמִרים שֶּׁאָמְלִינִי שִּׁ אַנְמִרִים שֶּׁלְא יִבְּלְלִלְ הָרִיבְּאַר הַּבְּינִה אָחִבְּי שִּׁמִּלְעִי הַנְּעִלְי הַיְּרִישׁ אַנְמִרִים יֶּבְּינְרִי הַנְּעַלְּלִינִי שִׁ אַנְמִרִים שֶּׁלְּאַלִי הַבְּיְעִי שִּׁלְא יִבְּלְלִלְ הָרִי הַיְּבְּעִרְי הַיְּבִּילְּי הַיְבִּעִּי הַיְּבְּינִי הַיְּבִּינִי שְׁעִּילִי שְׁלִּילִי הַיְּבְיוּ הִיּבְּינִי הְיִבְּינִי הְעָּבְּינִי הַיְּבִּינִי הְּיִבְּינִי הַיְּבְּינִי הְּבָּינִי הַיְּעְּיִי הְּיִּבְינִי הַיְּבְּינִי הַּיְּבִּינִי הַיְּבְּינִי הְּיִבּינִי הְּבִּינִי הַיְּבִּינִי הַיְּבְּינִי הַיְּבְּינִי הְּיִבְּיי הְּיִּבְיי הְּבִּינִי הְיִבְיי הַשְּׁיִּי הִיבְּי הָּבִּילְ הִיבּי הְיִבּי הְּיִבּיה הְּבִּיבְּי הְּיִבְּי הְיִבְּי הְּעִּיבְי הְבִּיבְּי הְּבִּילְ הִיבְּי הְּיִּבְּי הְּיִבְּי הְיִּבְּי הְּבִּילְ הְיִבְּי הְּיִּבְי הְיִבְּי הְיִבְּי הְּעִּילִי הְיִּבְּי הְּיִּבְּי הְיִיבְּי הְיִיבְּי הְּיִבְּיִי הְיִּילְּי הְיִיבְּי הְיִבְּיִי הְיִּבְּיִי הְיִיבְּיִי הְיִיבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִּבְיִי הְּיִבְּיִי הְיִיבְיי הְּיִילְּיִי הְּיִיבְּיִי הְּיִבְּיִי הְיִי הְיִיבְּיִי הְּיִבְּיִי הְּיִילְּיִי הְיִילְּיִי הְּיִילְּיִי הְיִּבְּיִי הְּיִּיהְיְיִּי הְּיִּיהְ הְיִבְּיִי הְּיִילְייִּי הְיִבְּיְיִּיהְ הְיִיבְּיִי הְיִילְּיִים הְּיִבְּיִי הְיִיבְּיִים הְּיִיבְּיְיְיְי הְיבְּיבְּים הְּיִבְּיְיְיִים הְיבְּיְים הְּיבְּיִים הְיִבְּיִים הְיבְּיְיְיִים הְיִּבְּיְיְיִים הְיִבְּיִים הְיִיבְּיִים הְיִּבְייִּבְיְיִים הְיִּבְייִּבְייִּילְייִים הְיִּילְייִים הְיִיבְּיים הְיִּיבְּיִילְייִים בְּיִּילְיִים הְיִּבְיוּבְיוּבְּיוּבְייִּבְי

kingdom is forever and ever meaning of the words. I.e., Blessed is His Name, Whose glorious [because then it is said aloud.] Here too, you must concentrate on the malchuso leolam va'ed, in an undertone (except on Yom Kippur) saying echad, pause momentarily and say: Baruch sheim kevod your concentration; and to put your right hand over your eyes. After customary to say the verse of Shema Yisrael aloud, in order to stimulate prolong the sounds at all, than to prolong them and distort the word. It is word; some say: echa-ad, and others say echadeh. It is better not to by over emphasizing the letters, for some people [actually] distort the You should be careful not to distort the pronunciation of the word echad of the universe; but you must not prolong the sounds longer than this. Blessed is He, is singular in His world, and rules over the four corners prolonged, giving yourself enough time to reflect that the Holy One, He, over heaven and earth. The sound of the daled should also be time in which] to acknowledge the kingship of the Holy One, Blessed is included at the end when the daled is prolonged. [to give you enough ches should not be prolonged and that this acknowledgement should be prolong the sound of the ches in the word echad, Others hold that the one God, singular and unique in the heavens and on earth. You should its meaning [which is:] Hear Israel, Adonoy Who is our God, He is the commanded us. When saying Shema Yisrael you should concentrate on commandment to read the Shema, as the Holy One, Blessed is He, Before beginning you should have the intention of fulfilling the

סימן יז 101

ַרְיאָמִר, יַפְּסִיק מָעַט, וַיַּפְּוֹיְ בפּ', וֹיִאָמֶר, לָקָּים מְצַוֹתְ עַשׁה זָכִירַת יָצִיאַת מְצַרִים. (סוָמן אּ וְבַהַּיִּיְאָרַם) יוֹיִאָמר, יַפְּסִיק מָעַט, ווַפְּוֹיְ בפּ', וֹיִאָמר, לַקַּים מְצַוֹתְ עַשׁה זָכִירַת יָצִיאַת מְצַרִים. (סוָמן אּ וְבַהַּיִּיְאָרַם)

You should pause for a moment and then say: Ve'nhavta (and you shall love). Similarly, between this paragraph and the paragraph of Vehayah im shamo'a, (and it will be if you listen etc.), you should pause momentarily. Similarly, before saying: Vayomer (and He said) you should also pause. You should have the intention, when reciting the paragraph of Vayomer, to fulfil the positive commandment to remember the exodus from Egypt.

perform the commandments for the sake of receiving reward. would be from the root liskor, to hire, which would imply that we it were pronounced like a sin. When pronounced as a sin, these words remember: must be pronounced correctly, so that it does not sound as if in the word uzechartem, These words are from the root lizkor, to tizkeru These words are from the root lizkor, to remember, and the zayin means "captured" instead of "swore." Likewise; the zayin in the word as if you said nishbah, ending with hei. If the word ends with hei, it clearly enunciated in the word, nishba (swore) so that it does not sound 14 above. it is necessary to follow these rules. The ayin should be symbol appears, (I). Also when reciting Pesukei D'zimrah, See Chapter an accentuated letter. A short pause should be made whenever this in place of an unaccentuated letter, or an unaccentuated letter in place of uttered by your mouth. Take care not to pronounce an accentuated letter edited prayer book. You should make audible to your ears the words The Shema must be read with great exactness from a very carefully

־צַבלוָרַא 'פַּרַנִאַי 'מַמַה' לַא 'יִרְמֵז 'בַמֹּלְנֵהו' 'וְלָא 'יַלְרַא' בַּמַה 'לָאַצ' בָּאָב 'תָּמָר 'לָא באַלוָרַא 'פַרַנִאַי 'מַמָה' לַא 'יִרְמִז 'בַמּלָנַה' 'וְלָא 'יַלְרַא' בַּמָה' 'וֹלָאַב' בָּאָב בּמָנָמָה' אונד

ַמָּתר לָרְמֹוּ ְבְפָּרָשֵה ְשִנְּיה. (ס'יג) אלז אס א פאס זעסע dtiw lenvis ton vern עסע מאלצ פון מתוֹהפת מפּתל .

When reading the Shema you may not signal with your eyes, For the purpose of communicating with someone. nor move your lips, nor indicate with your fingers; For the purpose of communicating with

someone. but for the purpose of [fulfilling] a commandment, it is permitted to signal when reading the second paragraph.

לְנִרִם אָרִיאַת ְשֵׁמִעּ ְלָּטִאַנִּמְר וַנִּהְנִיאַנוּ וְפּוּ נִנִמִל ְאִת ְאַצִּיִאַנִּי ְנִּתְּלֵּנִמְנִי יְשִׁמִּאַלְּבֵּין ְקְמִיצִּה ְלָנֶרְתּ ְלָנֶרְתִּ יְנְתְּנִי ִּלְבִוֹּ יִנְקְעַמִּתְי שְׁהִיאִּ פָּּרְשִׁת צִיצִית, אַנְחָזְן ִעֹם בִּימִינִּת יְשִׁמִּאַלְבֵּין ְקְמִיצְה ְלָנֶרְתּ יְבָנְי, וְלָשְׁמִּגִינִים /נְנִּשְּׁמְרִי מִבְּיִ שְׁאַנִמִּר וְנִאְנִים בִּימִינִּי יְתְבֹּת צִיצִית לָנֶרְתַ יְנִישְׁלְן, וְאַנְחָזִּן עֵבּי בִּינִי וְלָמְשִׁמְרִי לְרָיִאָם בִּימִינִּי, לְנִימְמִר יְנִישְׁלִּוּי עִבְּי יְתְבֹּת צִינִים אָנְתִּר יָנְהְנִיבְּוֹלְי וְבְּנִי יְנְהְעָּבְים עִנְיִּלְּשִׁרְ וְנִישְׁלָּוּי וְלְבִּיבְּים בִּימִינִי, יְמְשְׁאַנְיִּלְיִים אָנְתִּי יְנְיְשְׁלְּבְּים בּיִבְּיִבְּלְּבְּים בּיבִּיבְּילְ הָשְׁרִי בְּיבְּים בִּימִינִי, בְּיבְּים בִּיבְּים בּיבִּיבּים בִּיבְּילְ הְשְׁבְּים בּיבִּים בּינִינְיִּלְּבְּים בּיבִּיבְּים בּיבְּים בְּיבְּים בְּיבִּים בִּיבְּים בְּיבִּים בּיבִּים בּיבּים בּיבִּיבּים בִּיבְּים בּיבִּיבּים בִּיבְיל בְּיבִּים בּיבּים בִּיבְּים בּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּם בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּם בְּיבִּם בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּם בְּיבִּים בְּיבִּם בְּיבִּם בְּיבְּבְּים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבִּם בְּיבְּים בְּיבִּים בְיבִּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּבְים בְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיב

Before reading the *Shema*, when saying; *Vahavi'enu*, (and bring us) etc. take the tzitzis of the tallis in your hand and hold them while reading the *Shema*. They should be held with the left hand, grasped between the ring finger and little finger and held near the heart. When *Vayomer*, the section concerning tzitzis is read, the tzitzis should also be held in the tight hand. When saying *Ure'isem oso*, (and you will look upon it) touch them to your eyes, look upon them and kiss them. It is customary to kiss them each time the word tzitzis is said. They should be held until the words, *Venechemadim la'ad* are said; after which they should be keld until kissed and released.

לְנִלִּמִר רֵי, אַלְנִינְכִם ' גַּאַמר 'מִּיד.גם תַבַּת, אָמַר 'לִימַפַּטיק, בַּנִנְיָהם, הָעִּלִי צַפּּור אַנמר כַּן הַאָבְל אָפּור לֹנמר הי אַלָהנֶכם אָמַת וַיַּפֵּון כַל אָחָד לִשְׁמַע. לְנִתר קְנָרם הָתְּתָּיִ אַלְ מָלְּךְ נֵגְאָר. הַרָּהְ הָאָמַר הַמ"ה הבור, כַי בַּאַלָר; הַלִּאָמַר הַנִּה אַנַמר מִיד. הַבְּהָ אָמַת וַיַּפֵּון כַל אָחָד לִשְׁמַע. המיית אַלִר מַפּי הַקְּשִלִּים, צבור הַלְּרָבָּ הָבָּאָמַרוֹ, אַנִי ה' אַלַהנֶכם, יֹאַמַר מָיִדְנִי הַבְּּהָר אָמַר הַלִּמְרָ הַיִּחְרָּבָּר הַמִּיחָ הַבְּּ הַלְּאָמַרוֹ, אַנִי הַ הַּבְּּרָב הָּיִּלְהִים הַיּבְּיִם הַיִּבְּיִם הַיִּיחָ הַבְּיִר הַיִּחְיִּבְיִם הַיְּיִבְּיִם הַבְּיִבְּיִם הַיִּיחָ הַבְּיִר הַלִּים הַיְּיִבְּיִם הַיְּבְּיִם הַיִּבְּיִם הַיְּבְּיִבְּיִם הַיְּיִבְּיִם הַיִּיחָ הַבְּיִבְּיִבְּיִם הַּיִּבְּיִם הָּבְּיִבְּיִם הַיְּבְּיִם הַיִּבְּיִם הַיְּיִּער הַיִּים הַיִּבְּים הַיִּיִּבְּים הַיְּיִּבְּיִם הַבְּיִבְּים הַיְּיִבְּיִם הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיּיִבְּיִבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיְּבְּים הַיּבְּים הַיִּבְּים הַבְּיִבְּים הַיִּים הַיִּבְּים הַיּבְּים הַיִּבְּים הַינִים הַיִּבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַיְּבְּים הַבְּים הַבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּיִבְּיִים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַיִּבְּים הַבְּים הַיבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הָּבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַיבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְים הַבְּים הָּבְּים הַבְּים הָּבְּבְּים הַבִּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הָּבְּבָּים הַיבִּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הָּבְּבְּים הָּבְּבְּים הַיבְּים הָּבְּים הַבְּים הְבִּים הַיבְּים הְּבְּים הַיבְּים הַיבְּים הָּבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְיבְים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הָּבְּבְים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הָּבִּים הָבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הַבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים ה

After saying Ani Hashem Elokeichem, you should immediately add the word, emes, without interruption. There must be no pause between the words, Elokeichem and emes even though Elokeichem is the concluding movd of the Shema. The Chazzan must also say it this way [privately] and when he repeats it, he should say: Hashem Elokeichem emes three words recited by the Chazzan, because these three words complete the two hundred forty-eight words of the Shema, corresponding to the saying Veyatziv (and firm) but it is forbidden to repeat the word emes. When praying privately [without a minyan], before reading the Shema, we begin saying Veyatziv (and firm) but it is forbidden to repeat the word emes. When praying privately [without a minyan], before reading the Shema, bou should say: Eil Melech ne'eman, (Almighty, faithful king) so that these three words when praying privately [without a minyan], before reading the Shema, because when praying privately [without a minyan], before reading the Shema, we begin as a may and say: Eil Melech ne'eman, (Almighty, faithful king) so that these three words when praying privately you do not hear the Chazzan's repetition and so these three words moveds must be added to make up the two

o'cf '1 E01

.sbrow ih8i9-virol borbnuh

אָם הְפָּסִיק, בְּאָמַצִּעִּ קְרִיצִאֹת, שָמֵעֵּע, צָרִינִר מוֹן שִׁמַעַּע. אָרָקְיִמִּר קָרָהָאָת שָמָער, אָר הְלְהְפַּסִיק, כִּגִּוֹן שָּהְיִּה, צֶרִירְךְלֵצִאַת. לְעִשִׁתוּ צָּרָכִיוּ, אוֹן שִנְמָצֵא צִּוָאָה. בַּבִית, אִם שָּהָה הָה אָנָס, שָנִי הראַ יְכִּנִּל לְנַמֵּר, כֵּל קְרַיַאֵּתוּ עֲלַעִּשׁוֹת צָּרָכִיוּ, אוֹן שִנְּמָצִּא צִּוָאָה. צִּנְאָה. עַלְ הראַ הַפְּרָבְיּיִה אָנִים הַיְּבָּיִים הַיְּבְּיִּבְיִים הַיְּבְּיִבְּיִים הַיְּבְּיִּבְּיְנְיִּבְיְעִינְיִ

If you interrupted while reading the Shema, (i. e. from Shema Yisrael till al ha'aretz,) [which is the end of the second paragraph] or if through no fault of yours you were forced to interrupt, for example if you had to go out to relieve yourself, or if excrement were found in the house, and the interruption was of such duration that you would be able to read This is measured by the reader himself and not by the time it takes the average person to read. The entire Shema, you must repeat the Shema the person or place was not fit for reciting the Shema, but if one is forced to interrupt his reading because of robbers, etc. he would not be required to repeat the Shema. (Mishnah Berurah.)

ימרי הלריאת שמע הנכנס לבית הקננטת נמצא צבור שקורין קריאת שמע, צריך לקרת עמהם כל האיקרים שמע הנכני לבית הקננטת נמצא צבור שקורין הפינמה במה אימר עמה מן הריכלורא החירה הימר מלהם הלהיה במה האי במה הלהה האי המרינים אימר עמה הנמר על הרא הריבית הקננטת האימר הנביר הנברי המה הריבית המה המה הריבית המ המה המה המה הריבית המה הרי

If you had already read the *Shema*, you must read the entire *Shema* with them, so that it does not appear as though you are unwilling to accept the yoke of the Kingdom of Heaven with the congregation. Your reward [for reading the *Shema* again], will be that of one who reads the Torah. The same rule applies if you are in a synagogue reciting supplications or verses [of Torah] where interruptions are permitted, procedure to follow if you are in a synagogue reciting prohibited, has been previously explained [See Chapter 16: 2.]) and you but with the intention not to fulfill your obligation [at this time], so that you can read it later with its berachos. This rule also applies to other prayers that the congregation is reciting such as the psalm Tehillah prayers that the congregation is reciting such as the psalm Tehillah

special hymns that are said in some congregations during the Festivals.

congregation.

סימן יח

ְוַמּן ִתְפַלְתֹּ הַאַטְּה ִמְצְנְתִּהֹ ָשִּיְתִחִיל ִעִּם הַנִּץ הַהַּמִּה. כְּדָכְתִיב ִייָראָן ִעִּםֹ שָּמִשּ, וְבָרִיַעֵבר אָם הְתַּפַלִל כָאַחִר ִשְּעָלה ַעמִּר הַשַּתר יָצָא, וְנִמְשֵׁך וַמָנִה עֵּד שָלִיש ַהִּיֹם, וָאַפּוּר לִהְתַאַחִר יֹנִתר וַמֶּכל ְמִקְוֹם יִבְרִיִעַבר, אָם ְעַבר וְהְתְּאַחֵר יִנִתר, אַפּלִי בַמִייּד ִיכֹּוֹל לָהְתַּפַּלֹל עִד ְחצִית ַהִּיֹם אַף עַל. פּיֹ שָאֵין לוֹי יַתְשִּלִּמִין, וְעָשְׁלִימִן, שָׁכֵר פָתְפָּלְה מִיהוּ אָבְא. יָבַנְינִר, יִמִּר בִּעִיר בִּינִשְּׁה, שִּׁכר יַהְשִּלִּמִין, וְעָשְׁלִים בְּיִּשְׁיִּבּיים בְּיִּמִינִי אָל בְּיִבּים בְּיִּשְׁיִּבּילְ. מִיהוּ אָבי יַבְיּמִינִי אָנִים יִּבְּאִריְבִּסיְמִּין בֹא (פּי״ט).

The ideal time for praying the morning Amidah is at sunrise, as it is written: "So they will fear You when the sun shines." Psalms 72:5.

Nevertheless, if you prayed after day-break, your obligation is fulfilled. The time for prayer continues until the [first] third of the day, The day is and twenty minutes to sunset. Daybreak is approximately an hour and twenty minutes before sunrise. and must not be delayed longer. Mevertheless, if it so happened that you delayed longer, even intentionally, you may pray till noon. Even though the reward is not the same as when you pray at the proper time, you will still be rewarded for longer make up for it, and concerning such a person it is said: "What is crooked cannot be made straight." Ecclesiastes 1:5. Cases where the crooked cannot be made straight." Ecclesiastes 1:5. Cases where the delay was unintentional or because of circumstances beyond control, will be discussed in Chapter 21.

סימן יח 201

minchah prayers, before saying, Hashem, sefasai tiftach. 32:3. should not be said [before the Amidah], except at musaf and Hashem ekra," etc. "When I proclaim Hashem's Name." Deuteronomy interruption because it is relevant to the prayer; but the verse: "Ki Sheim [My Master open my lips] Psalms 51:17.. This is not [considered] an praying Shemoneh Esrei, we say the verse: "Hashem, sefasai tiftach" between one chapter and another. [See Chapter 16 paragraph 2] Before Yisrael, an interruption is permitted, as it is permitted at any place berachah preceding the Shemoneh Esrei [does not] end with Ga'al (See Chapter Six, paragraph eleven.) In the ma'ariv service, since the answer Amein, because you do not answer Amein to your own berachah. you conclude the berachah with him, you are certainly not required to before the chazzan you should answer Amein to his berachah. but when answer Amein to the berachah of the chazzan; However if you finished finish first and the chazzan afterwards, there is a question whether to Ga'al Yisrael simultaneously with the chazzan, because should you [Amidah] prayer. It is best to be precise in concluding the berachah of Barechu, because [the prayer of] redemption must be joined to the Shemoneh Esvei, not even [in response] to Kaddish, Kedusha, or You should not make any interruption between Ga'al Visrael and walking three steps forward in the manner of one approaching a king. Visrael], "Who redeemed Israel." then return [to your position] by three steps and say: tehillos le'eil elyon, and continue till [Ga'al]saliva, and anything that may distract your thoughts; then walk back Shemoneh Esrei [Amidah]. You should rid yourself of phlegm and Almighty." you should stand and prepare yourself for the prayer of Before saying, Tehillos le'eil elyon, "Praises to the most high

ַהְמְחָפַלִלְ צֵּרִיֶךִׁ שֵׁיִדִּעִּ, שַּׁהְשִׁכִינָהּ, כָּמֹוֹ, שֲנָאַמִרׁ שִׁפָּכִי-פַמִים לֵבָךְ נַבַהּ,פָנִי הי, וָיִעִּירִ הַפָּנָנִה וָיָסִירִּ,כִל הַמִּחְשָׁבַוֹת הַמֹּיְרִדֹוֹת אֹוֹתוֹ, צֵּדִי שִׁתְּשֵאַר מִחְשַׁבְּתוֹ, וַפָּנָנִתוֹ, וַכִּהְ-בָתְפַלְתוֹ, וַיְּחְשַׁבַּיִכִּי אִלִּי הְמָבּרִ לְפַּנִי מֵּלֶרְ-בַּשְׁרְ וָבִישְׁרְ וָדִם, בְּרִּרְ הִוֹא שָׁתְשִׁבּרי, וְבָבָּרְ לָפָנִי הַלָּכִי הְשִׁמֹי, הַמְּחָׁשְׁבָה, בִּמִיּ הִפִּיר, וְנָכִל הַמְּחָשְׁבֵּוֹת הִּוֹא חֹנִקְר, וְקְבָּרִךְ לִפְּנִי הָּתְלִם בּתִּי, בְּמִרִּ הְשִׁמֹי, הַמְּלִנִים, צִּרְי הַבְּיִרְ הַבְּיִּרִר, הָּבְיּרִ הְבִּיִּרְ הִי הְיִבְּיִּרְ הִי הְעִּבְּיִר.

When praying, you should be mindful that the Divine Presence is before you as it is said in Scriptures: "Pour out your heart like water before the Presence of Hashem." Lamentations 2:19. Arouse your concentration, and rid yourself of all disturbing thoughts, so that your thoughts and concentration are purely on the prayers. Consider, if you were speaking concentration are purely on the prayers. Consider, if you were speaking

before a mortal king, Lit. a king of flesh and blood. how well you would organize your words and concentrate on them properly, taking care not to blunder. Certainly then, before the King, Who is King of kings, the Holy One, blessed is He, you must concentrate your thoughts before speech, and He scrutinizes all thoughts. Before praying, consider the exalted [majesty] of the Almighty, blessed is His Name, and the exalted [majesty] of the Almighty, blessed is His Name, and the praying consider the praying consider the exalted [majesty] of the Almighty, blessed is His Name, and the pleasures from your heart.

ַקּמְתַּפֵּלִלְצִּריִןְדִּשִׁיַפֵּוּן ִבִּלְבֹרִּפִּרִשׁ ַהִמּלִוֹתִּ שִׁהִּוּא מוֹצִיאּ בִּשָׁפָּתִיוֹ, שֶּנֵאִמִריָתָכִין .לָבִם יַתְּקִשִׁיב אָזָנֵך אינוֹ יָכֹוּל ,לְבַוּן פּּרּוֹרִים, עִם פּרּוֹרִש, אִשְׁכָּנוּ, וָנִיכֹוֹל, כַל אָדִם ,לְלֹמִדּ וְלָהָבִין בֵּמֹהָשָׁהִא מִתְפַּנִלּל, וָאִם אַינֹרְ ,לְמַכּוֹנִים אַת ,לְבֹוֹ ,לָאִביוֹ ,שַׂפְּשַמִים, וָאִם ,תֹבֹא לוֹ .מְחָשֶׁבַה, דָּתְּיָרְ הַתִּוְךְ הַתִּקְּלָה. יָשְׁתַּתִּרְ וַנִּמְתִין נִימְתִין עִרָּ יִשְׁתְתַּבִּיל, בְּתִּין בַּמִּרְ הַיִּבְּיל. בְּלִאְבִיוֹ ,שַּבְּשְׁמִים, וָאִם ,תֹבֹא לוֹ בִּלְתָי בָּתִי דֶּרְיִבְּילִי בְּתִּרִים . אַתְּיִבְּיל , יִשְׁתִּים , וָאִם ,תֹבֹּא לוֹ בִּלְתִי בְּתָלִים בּירִ . בְּתְרִים בּילים בּילים בּילים בּיל היים בינון בעלים בעלים בינון בעלים בּינוּ בּינִים בּינוֹם בּינִים בּינִים בּינוֹים בּינִים בּינִים בּינִים בּינוּ בְּיבִּים בּינוֹים בּינִים בּינִים בּינוֹם בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינִים בּינוֹ בְּשְׁתִּים בְּינִים בְּיבִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּילְים בְּינִים בּינִים בּינִים בְּינִים בְּינִים בְּילְים בְּינִים בְּילְים בְּינִים בְּילְים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בִּילְים בְּילְים בִּילְים בּילְ

When praying you must concentrate on the meaning of the words that you utter with your lips, as it is said: "Guide their heart, let your ear be attentive." Psalms 10:17. Many prayer books have been published with translations, Obviously this is also true of the Prayer Books that have been translatied into English and other languages. Enabling everyone to study and understand the meaning of the prayers. If you are unable to concentrate on the meaning of the words, at the very minimum, while praying, you should think about matters that humble the heart and direct your thoughts towards your Father in heaven. Should a profane thought enter your mind in the midst of the [Amidah] prayer, you should be enter your mind in the midst of the [Amidah] prayer, you should be silent [cease praying] and wait until the thought vanishes.

Your feet should be placed next to each other as if they were only one, to resemble the angels, of whom it is said: "And their feet were straight feet." Ezekiel 1:7. In Hebrew, regel means one foot [regel]. Your head should be bent feet [ragleihem] appeared as one foot [regel]. Your head should be bent

slightly, and your eyes closed, so as not to gaze at anything. If you are praying from a Sidduv I.e. a pvayer book. do not remove your eyes from the Sidduv. Your hands should be upon your heart, the right hand upon the left. You should pray wholeheartedly with fear, reverence and humility, as a poor man standing at the door; In the manner of a beggav exactness. Everyone should pray according to his [accustomed] form exactness. Everyone should pray according to his [accustomed] form origin. However do not intermingle words from one form with another, origin. However do not intermingle words from one form with another, because the words of each form are numbered and counted, based on origin. However do not intermingle words from one form with another, because the words of each form are numbered and counted, based on important mystical concepts, and nothing should be added or subtracted from them. One should follow the text of the Siddur he is using.

ַנְזְּחֵר ְלִהְתַּפֶּלְלִיְבַלְחָשִי ְרַלִּיְשִׁמִּרִאִּבְעָהִשְּׁי, בְּמִינִשְׁנְאַמְריְבְּתַּוֹבְּעָהִאַ אַנִמִר, נְחָתַברוֹּ שָׁבָּטְמִּוֹךְ לֹוּ, לֹא ֹיִשְׁמֵעִי בּוֹנְהִי, רַק שְׁמָּתְי, נְחָתָברוֹּ שְׁנָמִר, נְחָתָברוֹּ שְׁנָמִינִ לֹא יֵנְשִׁמִעִי. (ק״א).

Take care to pray quietly so that only you yourself may hear what you are saying, This law applies only to the Shemoneh Esrei. but someone standing next to you should not hear your voice, as Scripture says of Hannah: "Only her lips moved [but] her voice could not be heard." I Samuel 1:13.

לא יָסׁמְךַ עַּצְּמִינִ עֵּלְ שִׁרִם, דָּצִפּלִוּ סִמִיָּכִה, בַּלִּי הָהִאָ חֹנֶלָה, קָצִּתוּ, יַנֹיל ְלִהָּתַּבּלִי, אָפּלִּוּ ינשב אוֹ שׁנֵכב, וְהּוֹאֹ שָּיִכוֹל ְלַכֵּוּן. דְעִּתוֹי, וָאִם אִי אָפָּשִׁר לוֹ ,לִהְתְּפֵּלִל ְבִפִּיוּ, מָכל ְמִקּוֹם יַיַהְרָהרּ בָּלְבֹוּ. (צ"ד).

You should not lean on anything This law applies only to the Shemoneh Esrei. [for] even the slightest support [is forbidden]. If you are slightly jou may pray even while sitting or lying down, If you must lie down, you should turn on your side while praying, provided that you are able to concentrate. If you are unable to utter the words If you are too ill or too weak to articulate the words, you should meditate in your heart.

לא יאַחזּ,בִידוֹ.בִשִעּתּ,תִפַלֹתֹ שֵׁמֶנַה,עִשָּרה, רק.הַפּדור אֹוַ הַמְחִזוֹר אִם צָריִך לֹוֹ. וַיִּשׁ לֹוֹ לִרִׁשִׁם יְתִחְּלָה,אַת.הְמִקוֹמֹוֹתֹ, שָּהִוּא, צַריִך לִהְתַּפַלִל.בַפּדּוֹר וַבַּמְחִזוֹר, שִּלֹא יִצְעַרִך לִחַפּשׁי בָּאְמַצִּעִּיתִפָּלְתֹּוֹ.
לֹא יִזְּיָּיִבְרִר חֹנֵצִץ.בִינֹוֹ, לִבין.הקירֹ שֶנֵּאְמַר וָזָסַב הַזְּקָרֹי הָשָּׁלִא יִצְעַרִר וְלִפַּלִל. וְלֹא מִקְרִי חִצִּיצִּרּ אָלֹא יָדָבר שְׁנַצֵּץ. בִּינֹוֹ, לְבִין.הקיר שְׁנָצְמִר וָזָהַבּ הַיְּשְׁנָּא יִדְיִבְּר יָקְטוּן לֹא חָשִׁיב הָהְפַּסק, וַנְאַבּלי, דָבר יָקְטוּן לֹא הָשִׁיב הָהְפַּסק, וַיְשְׁבּילי אִם הּנֹאיָדָבר קְּפִבעּי, כְּגִּין אֵרוֹן וְתְּבִּר לֹא הָשׁינִים, וְנְפְסְּל, וָמְשִׁיב הְהָבְּעַ

אָפָשר לוּ, יָתָקּפּיד, בַּיָּרוֹן שֶׁסֹנִגר עֵינִיר אוֹ מִתְּפַּלֵל מִתּוֹך הַסִּדּוּר, שִׁלִא הִתְּתָבַעל-בָּנָנִתוֹ. זָכן לֹא יִתְּפַּלִל אַריכְנָגד אֵיזָה צִייר, וָאִם יִקְרִה לוֹ לִהְתַּפַלִל יְבָנֶגד בָּגָגד, אַוֹּ כֹנָתל מָצַיִר יִפְּגר מִנְיר, מִבְּער בִּמְלָה אָפּוּר יְבָנְגִּגד אִיזָה צִייר, וָאִם יִקְרִה לוֹ לִהְתַּפַלל יְבָנֶגִנְשָּבֵר וָנְבָנִגר אַוֹי כֹנָתל מָצַיִר יִפְּעָדר, מִנְבִיר בָמִקְדִא אַפּוּר יְבְנָגָגר צִינִיה צִינִיר, מִבְּנִינוּ שָּבְּר וְנִקְבַּנְינִנְּעָבְי מִתְּרָר אָוֹר. מָלִבְּעִינִים בּוּעְרָ יְנְבָּנְלֵבְינִתר הָּנְיִינִים בּּינְרָבינין הַאַרְיִבּינְים בְּיִבְּינִית. בְּנִינְים בְּיִבְּינִים בְּינִינ

among the trees. permissible to pray in the field; if possible however, you should pray heart to be contrite and humbled. When traveling on the road, it is enclosed area causes one to be imbued with awe of the King, and the You should not pray in an open space, such as a field, for praying in an is forbidden to pray in front of a mirror, even with your eyes closed. murals which are distracting. you should [certainly] close your eyes. It garment or decorated wall, Some walls are decorated with designs or front of a picture, but should it happen that you are praying in front of a so that your concentration is not disturbed. You should also not pray in concerned, since you close your eyes [anyway] or pray from a Siddur, where there is a separation between you and the wall. you need not be considered a barrier. When there is no other choice, Except to pray usually people in front of you. Thus we are told that a person is not is often impossible to actually stand in front of a wall, since there are neither is a person considered a barrier. When praying in a synagogue it permanently, such as a chest or cabinet, is not considered a separation; considered a separation. Even a large article, when installed glossary. and four tefachim wide, but a small[er] article is not Something is considered a barrier only if it is ten tesuchim high See Hezekiah turned his face toward the wall and he prayed." Isaiah 38:2. should be no barrier between you and the wall, as it is said: "And avoiding the need to search for them in the midst of your prayer. There you should mark the places to be read in the Siddur or Machzor, Dezimrah. except the Siddur or Machzor, if needed. Before praying, This law is also applicable when reading the Shema and Pesukei Nothing should be held in the hand while praying the Shemoneh Esrei

לא יַנַהק (לא יַפַהק (גהוק, הִינּוֹ מהֹ,שִלְפָעמים,אָדִם מוֹצִיא מגופּוֹ לִפּיוֹ, נִפִּיָחה,מָחַמת,שׁבְעוֹי,בריַח הַמְאַכַל, שָאַכַל, וַיִּשׁ אֹנְמִרִים, דַּהִיִּנּוֹ שָפֿנִשִׁטּ גּופּוֹי וְזִרֹעֹיָתִי מָחַמַת -ֹבֶבַד, וִפּהוּק הִיִּנּוֹ שָפֹנִתַּחּ מָלְלְנְחִיוּ, בְּעָדִּם שֶׁרֹנְָאַה לִישׁן, אוֹ שֶעַמּה מַשְנָנה) וָאִם גִּצְמַרְךְ לָבְרְ מָחַמִּת אָנְסִיּ בִּירָ, וַפְּהַנְתָּה לִי לָרֹק, וָאִם בַּא לוֹ רֹק לְתֹוְךְ פִּיי, וִמְעַמִּעִר בֹוֹ תְּנְבַרְ עִי מִשְׁנְעַר בּיִ הְתָּבְּבָּיוּ, מִבְּלִינִּיוּ לִחֹלְך מְעַבּּרִי נִלִּשְׁם אִי אָפְּשֶׁר לִי וָאם בִּצְי לִישׁר לוֹ יָלִשְׁבְּיוּ וִאִם בְּצִי הָּמִּלְים לִינִּי וְלִיהְק לִשְׁמִּאלוֹ, וָמִם אִי אָפְּשֶׁר לִישְׁמִאלוֹ, יִרק לִימִינֹה, וַלִים בְּיִּבְּי וִיִּשְׁבְּיִי וֹיִים בְּיִבְּי לִישְׁבְּיִּי וְיִבְּיִּי לִיבְּי לִינְהְיִּי לִישְׁבְּיִי, וְאִם אִי יְפְּיִּבְּי וְיִּבְּי לִיבְּיִּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּבְּי לִּיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּבְּי לִּיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִיבְי לִיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּשְׁתִּי לִיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּיבְּי לִיבְּי לִּיבְּי לִיבְּי לִיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּבְּי לְבִּילְי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּבְּי לְּבְּיִּי לְּיִי לְיִים בְּיִי לִּילְי בְּיִּי שִׁנְיְיִי לִּיבְּי לִינְים בְּעִילִי בְּיִי לִּיבְּי לִּיבְּי לִּיבְּי לְּיבְּי לִיבְּי לְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִּבְּים בְּיִים בְּיִּים לְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּילִים בְּיִים בְּילְים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְים בְּינִים בְּיִים בְּיִים בְּילְים בְּילוּים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּיִּבְים בְּיבְּים בְּיִים בְּים בְּיִּבְּיל בְּילְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּילְים בְּיִּים בְּיוּבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים

ינפלה ישלנה, על הייד) (צייר צייר) אם נעובר, שם נעובר, שם נעובר, שם נעובר, העלירה, היבל להקוזיררי. אפלר הייד) (צייר צייר) אם נעובר, שלנדה היידואפלר הייברן העלבר המפונרים. אל הלפניים היידואר אי ומחלוד היי האבל המפונרים. בתיך השהייברן העלבר הבי האבל המה בל האבן נפל הפר הלפניים בתיך המירה בתיך השהיים היידול המה בפל הפרה הלפניים אי הלהקה הבר השהום. בהי השירם בהיי האבל האם נפל הפרי הלפניים היידול השהיים היידול השהיים היידול השרה היידול השרה היידול השרה היידול השרה היידול המרכזה היידול המרכזה היידול המרכזה היידול היידול המרכזה היידול המרכזה היידול המרכזה היידול היידול המרכזה היידול היידול המרכזה היידול המרכזה היידול היידול

there is a difference. See paragraph 14) have stepped three paces backward. (However, regarding interruptions forbidden during the prayer of Shemoneh Esrei are prohibited until you concentration, you may pick it up between berachos. All things that are falls in front of you and it is on the ground, and this distracts your without a tallis, you may replace it on your shoulders. If a [sacred] book considered an interruption. But if it disrupts your concentration to be off completely, you may not enwrap yourself in it, because that is you may retrieve it even though most of it has fallen off, but if it falls not remove it with your bare hand. If your tallis slips off your shoulders, moving your clothing, so that your concentration is not diverted, but do towards your right. If an insect is stinging you, you should remove it by spit towards your left, if you cannot spit to your left, you may spit turn to the left and spit behind you. If you are unable to spit behind you, be absorbed in a napkin or handkerchief. If you find this distasteful, annoying that you are distracted from your prayers, you may cause it to It is also forbidden to spit, but if there is saliva in your mouth and it is so place you hand over your mouth, so that your open mouth is not visible. [when praying the Shemoneh Esrei] but if you cannot help yourself, You must not belch or yawn Some say that Yegaheik refers to stretching.

יִבירִן בְּעִמִּר:ִבְּפַנִּיר , לִצִּד , אֶרִיץ , יִּשֶׁרָאַמִי, וְהָהַפַּלִּלִּר, אֶלִיָּךָ , אָרָשָׁרָיִם , אָריִן , יִמִּלִּלִּלִּלִּלִּרָ, שַּׁרִּיָּלָרִים , וְלַבֹּן , אַנּוּ בַמִּדִינְתִנּוּ , שִּׁיִּשְׁרַיִּם , לַצִּד , שְּׁנִיְשִׁרִם , לָלַבן , אַנּוּ בַמִּדִינְתַנּוּ , שִּׁיִּשְׁרַב , וְהִיֹּשְׁרַב , וְהִיּיִם , בְּמִיּר , הַנְיָשׁר , הָנְנִּהם , הַלְבִּעוּ , הַלְבָּע , הַנְּהָם , הַלָּבַר , הַבּינִים , הַרִּים , הַלִּבְּר , בְּמִּר , הַנְיִּשׁב , בְּמִּר , הַנְיִּשׁב , בְּמִּר , בְּמָּר , הִנְיִּשְׁר , הָרָמִּלְּהם , הַבִּית , קְדִּשִּי , קְנִיְּהם , הָבְיִּלְיב , הַרִּים , הַבִּית , הַלִּמִּלְוּם , הַרִּים , הַבִּית , הַבְּיִּשְׁר , הַלְּשָׁרְרוּ , הָלִשְׁלִּים , הַבִּית , הַלְּשָּׁר , הַלְשָׁרְרוּ , הָרִישְׁלְישִׁר , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשְּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְי , הַלְישָׁר , הַבְּיִּ הְּעִּרְי הַבְּּעִּי הְבִּי הְבִּישְׁרְי , הַלְשָּׁרְרוּ , הַלְשָּׁרְשִּׁר , הְבִּי הַבְּיבְּי הְבִּילְּבְּי , הַבְּי הְשִּׁר , הַבְּיִּ הְשִּׁר , הַבְּיְ הַשְּׁרְּשְׁרְי , הַבְּי הְשִׁר , הַבְּיִּה הַבְּיבְּי הְבִּי הְשִׁרְּשְׁרִי , הַלְּשְׁרְי , הְבְּיְשְׁרְי , הְבְּיִּשְׁרְי , הְבְּיִּשְׁרְי הְעִּי הְעִי הְשִׁרְ הְעִּבְּי , הַבְּי הְשִׁרְי הְבִּי הְעִי הְבְּיִי הְעִי הְבְּיִי הְעִי הְעִי הְבְּיִי הְעִי הְעִי הְבְּיִי הְעִי הְעִי הְיִּבְּי הְעִי הְעִי הְעִי הְבְּיִי הְעִי הְיִּבְי הְבִּי הְעִי הְבְּיִי הְישִׁרְ הְבִּיי הְבְּיִי הְעִי הְישְׁרְישְׁרְ , הְבִּיי הְישְׁרְם , הְּבִּיים הְישִׁרְישִׁרְ , הְבִּיים , הְיבְּיים הְישִּי הְשִׁי הְבְּישְׁרְישִׁר , הְבִּיים הְישִׁר הְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְישְׁרְשְׁבְּיִים הְישִׁרְישְׁרְשִׁרְישְׁרְישְׁבְּבְּיִים הְישִׁרְישְׁבְּיִים הְישִׁרְישְׁבְּיִים הְּבְּיִים הְישִׁבְּיִים הְיִבְּיִים הְּבִיים הְּבְּיִים הְּבְּיִים

may pray facing any side, even though it is not East. if you pray in a place where there are pictures on the Eastern wall, you [thoughts] towards the Holy of Holies, but do not shift your feet. Also, you may conclude your prayers in this position and direct your heart face Eastward. If you are unable to do so, or if you are facing Westward, were not standing correctly, you should not shift your feet, but turn your North or South and remembered during the Shemoneh Esrei that you as it is said: "And they pray unto God." I Kings 8:44. If you were facing Israel, you should direct your heart [thoughts] to your Father in Heaven, you be praying in a place in which you are unable to face the Land of mouths. Thus talpiyos means a hill to which all mouths turn. Should It is the hill to which all mouths turn. Tel means a hill, and piyos means neck is like the tower of David, built magnificently." Song of Songs 4:4. Therefore, the Holy Temple is called talpiyos, as it is written: "Your there is the Gateway to Heaven, through which all prayers ascend. when they pray, namely toward Jerusalem and the Holy of Holies, for South, face Northward. Thus, all Jews turn their faces toward one place Southward, and those living East, face Westward, and those living toward Southeast.) Those living North of the Land of Israel should face Land of Israel, must stand facing Eastward. (Not exactly Eastward but The same rule is applicable in America as well. who dwell West of the of Holies. Therefore, we, in our country, The author lived in Hungary. should also face Jerusalem, [the place of] the Holy Temple and the Holy is said: "And they pray to You toward their land." I Kings 8:48. We [During Shemoneh Esrei,] we must stand facing the Land of Israel, as it

גריך לכרעיולהשתחורתי די,פעמים בשמנה עשרה, בתחלת ברברה הראשנה ובטנפה, ובברכר מידים בתחקלתה ובטנפה, ובברכר הראשנה מידים בתחקלתה ובטנפה, ובברכר האשניה ברקר כנרעיבברכרי, ולעשמתרים מודים בתחקלתה ובטנפה, וכשאנמר ברוך כנרעיבברכיי, ולעשמת הי מקף בנחת מקרה בולמים נגם ראשני כלי, וקודם שאנמר את השם זוקף בנחת (על שם "שנאמר הי זוקף בפופים), וכון במידים כנרעי ומשתחור. וקודם שאנמר את השם זוקף. לא ישתחור בכיון שהרכיו האשני בי יביי בנהי בלהי המידיה. בי יהי המידים שאנמר את השם זוקף לא יישתחור בכריעה בניתר מדאי, נוקף והולה שמצמער בכריעה ביון שהרכיו האשני דיי אפור הלהוסיף השתחורי בניתר בניתר הברינת לא בתחקלתו ולא בטנפו. (קי"ג).

You must bend your knees and bow four times during the Shemoneh Esrei, at the beginning of the first berachah and at its conclusion, The berachah which ends with the words Magein Avrohom is the conclusion of the first berachah. and at the berachah of Modim, at its beginning and end. The berachah ending with the words Hatov shimecha ulecha naeh lehodos is the conclusion of Modim. When saying Baruch, bend your knees; and when you say atah bow until the vertebrae of the spinal

סימן יח 111

column protrude, and you must also bow your head. Before pronouncing the Name [Hashem], The Shulchan Aruch states that one should straighten up as he says Hashem. straighten up slowly (as it is said;) "Hashem straightens the bent." Psalms 146:8. Similarly, when eaying Modim, bend your knees and bow, Our custom, however, is not to bend the knees when saying Modim. and before pronouncing the Name [Hashem], you should straighten up. Do not bend too low, so that your mouth is opposite your belt, because this is an act of ostentation. For an old person or an invalid to whom bending the knees is painful, just nodding the head is sufficient. It is forbidden to bow additionally at the nodding the head is sufficient. It is forbidden to bow additionally at the other berachos, either at their beginning or their end.

לאַחר הִשְׁמִנְנַה, עִּשְׁרָה אֹנְמִרִים, אֵלֹהִי נִצִׁר וְפִּרִי וְקֹנָרִם עֹנָשִׁה, שֻׁלִּוֹם וְפִּרִי כֹנְרַעִּ וּפֹנִפַעַּ כְּךְ שָׁלִשׁ 'מִפְרִי מִנְשְׁרָה אִנְמִרִים, אֵלֹהי נִצִּר וְפִּרִי וִלְכָל הַפָּחוֹתי, כֵּדִי שָׁמֵּתוְ אַגּנָדל בַצַּד עַמְבַר.

וְלֹא וְפַסעיִפָּסִיעִּוֹת, לָעֶבֶר הַנְפָּטַר מַרְבֹּרִ. הַפָּסִיעִּוֹת יִהִּיוּ בִּינִנְצִּיוֹת, וְלָכל הַפַּחוֹתי, כֵּדִי שָׁמֵּאַל וַאַחר בְּרַל בַצַּד עַמְּרַ הַיּרְ וֹלְפָּטִר מֵּרְבָּיִר וְשְׁמִּאַל וִמִּרְ בַּצִּד עַמְּלִּה בַּנִרנִי וְשָׁמַשְׁי הָפָּטִי וְתִּלִּאַר וְשִׁמִּשִּׁי בְּמָבּי וְמִּלְים עֵּל הַנְּלְּה אַנְמִר עִּינִי עַמְשְׁרָ שָׁנִאַן הַשְּׁתְּרָי וְשְׁבְּעָר הִיּצְי וְשָׁמִשִּׁי בְּמְה עֵלִים. עֵל הַנְיִּל שִׁמָּשִׁי בְּמְרִי וְמִּלְּפִּי וִמְיִּבְּעָר הֵיְעִּל הֵשְׁמִּי בְּנִין וִמִּלְּים בְּלִל הִי וְמִּלְּים עֵל הַנְּלְי הַיִּעְ הַנְּעָר בֵּיר. וְמִשְׁתְּי הָבְּעִר הִינִּיל שִׁלְּים עֵל הִבְּיר וְעִּמְּלִיה בֵּיר וְעִּמְּלִּים עֵּל הִבְּיר וְבִּינִי הַנְּמְלְי הַבְּיר בֵּעְר הָעָּל שִׁי שְׁבּּרְי בָּעְר הָעְּבְי הִינְיל הַעְּי שְׁנְּבְּי הָבְּעִר הְעָּבְיוֹה בְּנִי וְשִׁבְּשִׁי הַנְּעִּי וְעָּבְי בְּנִי וְעִּשְׁר הָּבְּי שְׁנְּשִׁי שְׁי שִּׁי שְׁנִּי שְׁנִּשְׁי הְעִּיל הִּי הַנְּי שְׁנְּשְׁי שְׁנְּבְּי הָבְּעִר הְעִּבְּי בְּעִּר הְיִבְּי בְּעִּי שְׁנְּשְׁ שְׁי שְׁנִּשְׁ בְּיִי הְעִּי שְׁבְּי בְּעִּי שְׁנְּי שְׁנְּשְׁ בְּעִּי שְׁנְּיִי וְעִּבְּי בְּבְיִי בְּיִּבְּי בְּיִי בְּעִּי שְׁנְּי שְׁנִּשְׁ בְּיִי בְּעִבְּי בְּיִי בְּעִּי שְׁבְּי שְׁנִּי בְּיִּי שְׁבְּיִּי בְּיִבְי בְּבְּיִי בְּעִי בְּיִבְּי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִּי בְּיִּי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְיִּי בְּעִי בְּעִיי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִבְיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִּבְייִי בְּיִי בְּיִי שְׁבְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִים ב

Amein. "And for all Israel, and say Amein." Then straighten up and peace for us." then bow forward and say: ve'al kol Yisrael ve'imeru Divine Presence, and say: Hu ya'aseh shalom aleinu, "May He make high heavens." turn your face to the right which is to the left of the should say: Oseh shalom Bimeromav; "He Who makes peace in His prayer, and when you step back from [your position of] prayer you to the right of the Divine Presence which is before you at the time of with the left foot. While still bowed, turn your face to the left, which is with your left foot first and then with the right foot, then step back again Do not take large steps, and do not take more than three steps. Step back the heel. I.e., the toe of one shoe should touch the heel of the other shoe. be of average size, the minumum of which is that the toe should touch in the manner of a servant taking leave of his master. These steps should makes peace in His high heavens." bow and take three steps backward, guard my tongue from evil, etc." Before saying Oseh Shalom, "He Who After the Shemoneh Esrei recite the prayer, Elokai Netzor. "My God,

say: Yehi ratzon... sheyiboneh Beis Hamikdash. "May it be Your will... that the Holy Temple be rebuilt." Because prayer takes the place of sacrifices, we pray for the rebuilding of the Holy Temple, so that we might do the actual service speedily in our days. The reason for taking the first step with the left foot is because people usually start walking by moving the right foot first, and therefore we take our first step with the left foot, as though to indicate how difficult it is to leave the Presence of God, blessed is He. Therefore a left-footed person, should move his [so called] left foot first [which is actually his right or weaker foot] which corresponds to everybody else's right.

ְּבָמקוֹםֹ שֶּׁכִלִּוֹ הְפָסִיעֹוֹת, יַעַמֹּד ְבָרְגַלִים מִפָּוֹנוֹת ְכִמֹיַבִּתְפָלֹה, וִלֹא יִחִזִּר -ָפָנִיוַ לַּמִּעֶּרִב, וֹלֹא יִחִזִּר 'לְמקוֹמֹוַ עִּדִּ שִׁיִּגיַע הְשִׁלִיַח צִּבּוֹר לִקֻוֹּדְשׁה. וְכַרְ ְכָשִׁמְתַפַּלֹל. ביִחידּוֹת יַעִּמֹד ְכִשִּעִר, וָאִם הַמְּמִלִּים צִּרִ 'נְדְחִוּק וָבֹּן ְבְּשִּאֹיְמֵרִים פּיּוָמִים, חֹנִזּר -ְכֶּשַּמְתַחִיל הַשְּׁבְּיִה. (קב"ג).

At the place where your three steps end, you should remain standing, feet together, as when you were praying. Do not turn your face toward the West, and do not return to your place until the chazzan says Kedushah. Similarly, when praying privately, Without a minyan. you should remain standing the same length of time. When praying at home, for example, when you conclude the Shemoneh Esvei and step back, you should remain at that spot for as long as it would take the chazzan to begin saying the Kedushah. If the place is narrow and crowded, or when Piyutim are recited, These are special prayers recited on Festivals, High Piyutim are recited, These are special prayers recited on Festivals, High chazzan begins the prayer. I.e., when the chazzan begins the prayer. I.e., when the chazzan begins the prayer.

בְּתִפַּלִתֹ ְשִׁמֶנִהַ עָּשִׁרִה, לֹא יָרִמֹי בַעִינָנִי, וָלֹא יָקֹרִץ. בַשִׁפָּתִי, וָלֹא יִרָהָאָבְבָעִנָתִי וֵאִינֹי פֹנִסקָ אָפּלִי לִלְקִּנִישִי וְקָּנְשִׁה וָבָרִפּוּ, אֶלֵא וִשְׁמִק וַיַפֵּוּן לִמהֹ שָׁאַנְתִים הַּתְּפָסִיק. גַעָּרִי גַעִר הָמָה רָלָהָפִסִיק לָהָבִרים לִעְנָין וְזֹהָ שִּינִצִּא, וִמֶּכל ְמִקּוֹם לֹא נִחְשִׁר לָהָפָסק. אָבַל-בָתְפַלִת, אַלֹהי גַצר מָּתִר לַהְפִסיק לִהָבִרים שָׁמְפָסִיקרן הָאָמֵר וָתִּר נְבְרבּוֹת קְרבִית קְרבִית קְרבִית אָנְרבִאָּת שָׁמִעי עֹלִיבַל-בָתְפָלִת, צִלִּר אָפְשָׁר לֹּי יֹאֲמֵר יְתְּקְּיבּי יָהִירְ לֶרְצִּוֹן וְגֹּוֹי, וְאִם אָפְּשָׁר עִּוֹּד יָפָסע. בּלִי בְּעִלִּים.

When saying Shemoneh Esvei, you should not signal with your eyes, or move your lips, or indicate with your fingers. These things are someone's attention. You may not interrupt even in response to Kaddish, Kedushah, or Barechu. If you are in the midst of praying Shemoneh Esvei, you may not answer Amein to Kaddish, or recite the

סימן יח צוו

Kedushah, or respond to Barechu. You should remain silent and concentrate on what is being said by the chazzan and the congregation, and this will be accounted to you as if you had responded and fulfilled your obligation; By following this instruction, it is considered as though nevertheless it is not considered an interruption [of your Shemoneh permitted for those things for which you may interruptions are a section of the berachos of Shema, or the Shema itself. (See Chapter 16) Nevertheless if possible you should first recite: Yiheyu leratzon imrei st; "May the words of my mouth be acceptable etc." Psalms 19:15. and if there is still time, you should also take three steps backward. Besove making these interruptions.

ְנֵישׁ נְנִהְגִין לֹנִמִר מֵּיִד לִאַחִר הַמְבַרְךְ אָח ַעמֹו יָשְׁרֵאל בַּשְּלִוֹם, אַח ַהַפּפּוּק יִהִין לָרצוֹן וְגֹוֹי וְאוֹמְרִים אֵלֹהִי נִצִּר וַפַּעם שַנִית יָהִין לָרצוֹן וְגֹוֹי וָכן ְנַכֹּוֹן בַּעְשׁוֹת. וָנְרָאָה לֹי הַבְעַנְיוֹ, מָרִרין לַהְפִּטִיק בְּתִפַּלֹת אַלֹהי נִצִּר לַעְנֹת בָל אֲמֵן. וֹישׁ אֹנְמִרים ְדִלְנָת שַׁי וַמְבַרּאָה אַוֹ מְכִתּוֹבִים, הַקְתָּתִּהיל, באֹוֹת בָּפִּטִּק יְהִין לָרצוֹן טוֹב לֹנִמִּר פִּיוֹם שָׁמִּי (אַלִיהוֹ רבא בשם כ״יי) וְנְרָאָה לִי הָהֹעוֹמֵר יִהִין לָרצוֹן שָנִי פָּעָמִים, לֹא יֹאָמִרוֹ אָלִא קֹנָדם. יִהִּיוֹ שָׁמִוֹ (אַלִיהוֹ רבא בשם כ״יי) וְנְרָצְאַה לִי הַבְּאַנְמר יִהִין עֲבִיין בְּעִינִי לָרצִין הַבְּאַ

Some are accustomed to say, immediately after Hamevareich es amo Visrael bashalom, "Who blesses His people Israel with peace," which concludes the Shemoneh Esrei. the verse: Yiheyu levatzon etc. and then recite Elokai netzor, followed by Yiheyu levatzon a second time, and this in the proper way. It seems to me that in this manner, it is permissible to interrupt the saying of Elokai netzor to answer Amein [to any berachah or Kaddish.] The opinion of Mishnah Berurah is, however, that you are second time. Some hold that before saying the verse: Yiheyu levatzon a second time. Some hold that before saying the verse: Yiheyu levatzon, it is advisable to recite a verse from the Torah or Prophets or from the ends with the same letter with which your name begins, and ends with the same letter with which your name concludes. It seems to me that if you say Yiheyu levatzon twice, the above mentioned verse me that if you say Viheyu levatzon twice, the above mentioned verse should be said before the second saying of Yiheyu levatzon.

ָלַבּר 'נִתְּבָּאר, בַּסִימֵן יבי,סִעִּיף גי,דִאם ַמְרָגִישׁ,בַעִּצִמוֹ,אָפּלּוֹ,קַצִּת הָלָצָמָב 'לִהְתַּפַּל על שְׁשְׁבּּיִל יִשְׁבּר 'לִתְפַּלֹת 'שִׁמָנה עָיִשְׁבּר 'לִתְפַּלִת 'שִׁמֶנה עָיִשְׁאָפּוּר לוֹ-לַעִּמִר לָהְתַּפַלִל 'בָשְׁהִּוּא מִהְגִּישׁ הְקְצְת 'לְצְרְכִיוּ, עִיֹּשְׁיְבְּיִּשְׁר 'בִּעְיִ שְׁבִּרְ אַת בְּתְבִּלִת אָם בִּתְּהְבָּיל לְאַ הְהָּגִּישׁ

ִׁ שִׁמְנִה שָׁשִׁרִה הַרְּגִישׁ, שַהוֹא צִריָן־ לִצָּרָכִיוּ בִין לִגִּרִוֹלִים בִּין לִקִּמִנִים יַעִּצִר אָת עָצִמֹוּ עִיָּ שִּיִּגִמִר הַקְשִׁמָנִה עָשִׁרִה וְלֹא יִפְּסִיק אָפֹלִי אִם הַהְּרְּגָשׁה הִיא גִּדֹּנָלֹה, מַכִּל ְמִקֹוֹם, יַעַּצִר אָת עַצְמֹוּ כֵל וַמֹּן הְשִּׁיכֹּוֹל, וְלֹא יִפְּסִיק לַצֹאַת. בְּאְמַצֵּע שְׁמָנִה עָשְׁרִרְעִי הָרְ עָאַחר שָפִּים הְמָּמָנִם. אָת עַצְּמִר עָנִי יִשְׁיִנִמר. (צייב).

It has already been clarified (Chapter 12: 3) that if you feel even the slightest need to use the bathroom, you are forbidden to pray until you purge yourself. This is certainly true of the Shemoneh Esvei, which you may not pray when you feel the slightest need to use the bathroom, until you purge yourself. However, if at first you didn't feel the need but later while praying the Shemoneh Esvei, you felt the need, whether it be to defecate or urinate, you should restrain yourself until the end of should rather restrain yourself as long as possible Other authorities hold that if a person is in condition where he might be in violation of \$\frac{7}{2}\$.

The Shemoneh Esvei, you should not interrupt even if the need is great. You should rather restrain yourself as long as possible Other authorities hold that if a person is in condition where he might be in violation of \$\frac{7}{2}\$.

The Shemoneh Esvei, and not interrupt by going out during the Shemoneh Esvei, until you have concluded [by saying] Hamevareich es anno Yisrael bashalom.

If you feel that you are about to flatuate and cannot restrain yourself [then] if you are praying at home (privately) you should move backward four amos Amah (ah-ma) is a linear measure. Opinions vary as to its flatuate, and wait until the odor vanishes, then return to your [original] place and say: "Master of [all] the worlds, You created us with many openings with many hollows (blood vessels, ducts, etc.). Our shame and embarrassment is obvious to You; shame and embarrassment during our lifetime, gnats and worms in our death," and complete your prayer. And if you flatuated in your place [of prayer] accidentally, or if you are backwards [in the midst of Shemoneh Esvei], you are not required to move or say the prayer: "Master...," but you should wait until the odor move or say the prayer: "Master...," but you should wait until the odor

vanishes and then conclude your prayer.

יְתְפַּלְתֹ ְשִׁמְנְנִה ֶעִּשְׁרֵה ְכְמִלְא ֵעֵינִיו ְאֵפּלִו אֹנִמר ְקְרֵצְתֹ ְשִׁמִע. אָבֶל ְלָאֲחָרִיו וַלְצָּדִרִין ֵאין לַהְקְפִּיד. ַרְאַבְּרִילִי וָאִם ְהִינְשִׁב עֹנִסק. גם כּוּ בַמִה דָשִּיר לָסָרר הְתִפֶּלה שָּתָר. וְיִישׁ מִקְלִין, דָאִפּלוֹ אִינוֹ עֹנִסק אַפור..לײַשבּיבַתוּךְ-די'אַמוֹתֹּישֶלַ הַקְמְּתַּפֶלֵל הָתְפֶּלֹת שְׁמֶנַה, עָּמֶלַנַה, בֵּין מָלֶפָנִיי.

'וֹנְאַמְעַב עַּעַב 'בַּכְגַ אַנָּגוָ"אָפַגַּו גַפָּנִגוּ יבענינייתפלה, אַלא שלומד תורה בפיו אינו צריך להחרחק. והירא דבר הי לא "ישב לפני המתפלל

he is permitted [to remain seated]. There are [poskim] who are lenient other parts of the synagogue service which are only a minhag (custom). Though he is not involved in Shemoneh Esrei or Kerias Shema but in also engaged in that which is related to the "Order of the prayers," person praying within a radius of 6 to 8 feet. But, if the person seated is person praying the Shemoneh Esvei prayer. I.e., in a circle around the It is forbidden to sit within four amos in front, behind or along side of a

permitted to stand in all situations All the objections mentioned above [a person praying Shemoneh Esrei] is not objectionable, and it is person) is saying Kerias Shema. But [to be seated] behind or alongside Even if the distance is greater than four amos. even if he (the seated of a person praying the Shemoneh Esrei prayer within his line of vision speaking words of Torah. But a God-fearing man should not sit in front relating to prayer, but is only studying Torah orally. Reading aloud or [and permit him to remain seated] even if he is not engaged in matters

אם ֶזה ַהיֹנשב הוא ַאָרם ָחלִיש אין לְמֹחֹת בֹו.

but be allowed to remain seated. should not be chastised (corrected). He should not be asked to stand, If the one sitting [within four amos] is a weak [or sickly] person he

vefer to sitting only. even in front of [the person praying].

ְמִיָחַד לְתְפַלְה ְלָכֹל אַיִּש. ָהמכּליְבֵביתַ-הְּכָּנֶסתַ-הְמֵיָחִד לָכִלְאֵחַד לִהְתַּפַּלְלַ שִׁם, אִפּלִּוֹיַשִב הוא קדם צִריָך לַעֹמֹד, ביוון שַהַמְלִוֹם ַיִּישׁ גְוַ 'לְּזִּעִר 'נְלְתָּעִר' 'נְׁכִלְ 'זִיִּי בְּשִׁמְלִּיּפֹּלְלִ 'בֹביּתִוּ 'אַבל אִם מִנּפּלְלִ 'בֹבִיתַ 'נִמְנָּגוּ 'לְמִנְּגוּ 'לִמְנָּגוּ 'לִמְנָּגוּ 'לִמְנָּגוּ 'נִמְרָ ֿ'כְאַשְׁבׁנִּנִ "אַנּוֹ 'אַנּנִ' בְּׂלָמְעִנִי^י־כֹּנִנְןְ הֹאַנִייִ בֹאִ־בֹּיִפּוּנְנִי "אַבֹּלְ תַּעִנִ 'לְנִינִּפָּלָלְ 'לְאָשַׁבנּוָ הֹוֹלְמָּאִץ צַנְוָחֵב 'לְפָּרִנִּנִ אַם זָה הינשב יַנשב קוֹדם וַאַחר ַכְך בַא זָה וַעַּמר ְלִהְתַּפַלֹל מִצּדוֹ אַוֹ מַלְפָּנִיוֹ שָנְמָצֵא זָה הינשב

that the seated person is behind the person [praying], he need not stand, stand and to pray [Shemoneh Esrei] alongside him or in front of him so If the seated person was first, and afterwards the other one came to

because the second person came into his "territory." However [if the second person] stood to pray [Shemoneh Esvei] behind him so that the seated person is in front of him, he should use discretion and rise. Although the person who placed himself to pray facing a seated person, acted improperly, yet "discretion" calls upon the seated person not to vemain seated. This applies only when he is praying at home, but if he is praying in a house (room) assigned to a regular minyan, E.g., a place of business where people gather regularly to pray as a minyan, and certainly in a synagogue that is designated for everyone [equally] to pray there even if he was seated first he should rise since the place is designated for prayer to everyone.

ְּׁמַנְרֵי בְּׁמָּנְרֵי בְּמָנְתִ לְפָּנִי עַמְּנָתְ לְפָּנִי עַמְנַתְּ לְפָּנִי אַמְלָפְּנִיו אָתַ הְפָּסִיעִּוּת. לְפָּנִי הַמְתַּפַּלְלִ 'וֹלְעִּבְר מִן הְצְּיִּלְמִר, וִמְתַּבְּלְ יְתְפָּלְתִוּ, וָאָחַד עֹנִמִד לְאַָחָּדִיוּ וִמְתַּפַּלְלִ וַעַּדִין לֹאיַנִמר, אַל יִפְּסִיעִּ זָה שֶּׁלְפָּנִיו אָת הְקִפָּסִיעִּוֹת. (ק"ב). הְסִּמְּרִי הַמְּנִמְרִי הַמְּנְתְּיִי הַמְּנְתְּיִי הַמְרָבְיִי הְמִּלְתְיִי שְׁמְנָתְיִ אָמְיִבְי וְנְעִמִּר

It is forbidden to pass within four amos in front of a person praying the Shemoneh Esrei prayer. Therefore, if one prayed and concluded his prayer, and the person standing behind him in prayer has not yet completed [Shemoneh Esrei], he (the person in front) should not take the [three backward] steps See above paragraph 12. because, in essence [it would be considered] as if he were passing in front of the person praying [Shemoneh Esrei]. But to pass by alongside, and certainly behind him, is permitted.

ִ שֵׁכוֹר אִם אִינוֹ ִיכוֹל ְלַהַבר ֻלְפֵני אָדִם ָגדוֹל וָנְפָבר ָאַסוֹר ְלִהָּתַפַלֹל. וָאִם עָבר וָהְתַּפַלל ִתְפָלֹתוֹ תּוֹעֶבה, וָצִיריְך ַלְחִזֹּר ּ וְלִהְתַּפֵלִל ּלֶשֶׁיִּסוֹר ֵיינוֹ מַעֶּלִיוֹ, וָאִם עָבר וַמֹּן תִפָלֹה, מִשְׁעָבר וָהְתַּפַלִל הָפֶלִה שָׁלְאָחָריָה הְכִדין שׁוֹגֹג וְאָנִס ְלַקְּמוֹ סִיָמוּ כִּיא. (צ"ט). (דיויְתִפּיֶלה ְבִּאָשה בָּדה, עַיִּן לָקְמוֹ סוֹף סִימוּ קנ"ג).

A person who has drunk intoxicating beverages, if he is incapable of speaking before a great person and/or a dignitary, he is forbidden to pray. If he transgressed and did pray, his prayer is an "abomination," and he is required to repeat his prayer when "his wine is removed from him." *I.e.*, when he becomes sober. If, by then, the time of that prayer has passed, he must "make up" [the missed prayer] at the next prayer, according to the law [of a person who missed a prayer] inadvertently or by accident, as explained further on in chapter 21.

סימן יט 711

בחקרף אוְמִרִים ַמִּשִּׁיב ָהרּנִחּ וִמֹּוִרִיִּד הַגָּגָשִׁם. וַמִּחַחִילִין ְבִמּנֶסףְ שֶׁלְ שֵׁמִינִי שֵּצֶרָת, וַנֹּהַשְׂמִשׁ מְכָרִיז שִּקְנָדִם מִשִּׁיב ְהרּנִחּ וִמֹּוִרִיִּד הַגָּגָשִׁם. וִאִם לֹא הִכְרִיז אין אֹוְמִרִים אֹוֹחוֹ אִזּ בְתִפַּלִּח הִמנְסף שֶּבְלִּחִש.

וְחֹנֵלֹה שִׁמְתַפַּלִל בִיחִידְּנִח הְבָביחֹוֹ, וְבוּן בְּנִי הְכָּפְרִים שָׁאִין לָהם מִנְּיָך יִמְּחִינִּוּ בְתִפַּלְח מִנְסף עִּד הַזְּשְּׁעִּיּה אִישִׁלּיִּם שִׁיִּבְּיְרִיתוֹ הְבָּיִל וֹנִין וְבִּיּיִהְשְׁלֵינִה אִוֹחִי עִּלִּשָׁכִּי אִישְׁעַבּוּר גִּח בִּמְיּלְיוֹ צִבּוּר אִיְמְרִים אִּוֹחִי עִּלְישֵּׁלִיוּ צִבּוּר גִּמְלְאָמִרוֹ. וְמִיּשְׁעִּבּוּר גִח בִּמְשִׁלְיִח צִבּוּר אִין אִיְמִּרִים אָּוֹחִי עִּפְּלִּר בִּנִירוּ מִּנְסף בְּיִּשְׁעִּיּי בִּיְרִי וְמִּיּשְׁבִּי אִין שִּׁלְיִח צִבּוּר מִלְאָמִרוֹ. וְמִיּעְבִּי בִּיְרִי בְּעִּילִיוּ צִבּוּר אִין אִיְּמְבִּי אִיוְעִּכְלִח צִּבּוּר בְּנִילְישִׁילִי צִּי בִּירְ שִּׁנְּטִּי צִּיבּוּר בּיְבִּי עִּלְיִּמִּי עִּיבְּי בִּיְרִי בְּעִּילִי צִּי בִּינִּי שִּנְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּיל בְּישִּי עִּיי שִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילִּישְׁי עִּילִּי עִּילִי שִּּישְׁ עִּילִּי שִּׁי עִּילְישִּי עִּילְּישִׁי עִּילִּישְׁי עִּילִּישְׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּי עִּילִּישְׁי עִּילְישִּׁישְׁ עִּילְישִּישְׁי עִּילְישִׁי עִּילְישִּי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּׁי עִּילְישִּי עִּילְישִּישְׁי עִּילְישִּיי עִּילְישִּישְׁי עִּילְישִּילְישִּיי עִּילְישִּישְׁיִּישְּיִי עִּילְיי בִּילְייִּים עִּילְייִּישְׁיי עִּייִּי עִּייִּי עִּישְׁיִּילְיי בִּי בִּילִּיין אִּילְישִּיי עִּילְיי בִּיְּיעִּים עִּי בּילְישְׁלְּישְׁיי עִּילְישִּישְּייִּי עִּיִּיי בִּישְּייִי עִּישְׁיִּילְייִי בִּישְׁיִּים בּּייִּישְׁיִּים מִּילְייִים עִּייִּישְׁיִּילְייִי בִּישְׁיִּילְייִישְׁייִּיין בְּייִּים עִּייִישְּייִיייִים בִּייִּישְׁיִּייִּישְּייִיים עִּייִּים עְּיִּישְּיִים עִּי

There are seasons of the year when special prayers are added to the Shemoneh Wimotor, and yaaleh vyovoh. It also deals with the laws of Aneinu which is said on Fast days.

congregations are There [himself]. it says longer no ,Musaf at]haruach mashiv[saying discontinued has chazzan the after]Pesach of day first the on Musaf prays whoever because synagogues, city the in it saying discontinued yet not has chazzan the that sure] be [to order in enough, early prayer Musaf the say should privately, praying person A announcement. public a to equivalent is haruach mashiv adding without Esrei Shemoneh the repeat chazzan the hearing Le. it. saying discontinued has chazzan the that heard already have they because prayer, Minchah the at it say not does congregation the that after and it, saying discontinues chazzan) (the he prayer], Musaf [the repeats chazzan the When prayer. silent the during it say still chazzan the as well as congregation The (Passover). Pesach of day first the of Musaf until said is)harvach... Insula das yes videam daruach harvas and Musaf pray can too, they, then and prayers, Musaf completed have synagogues city the that certain is it which of hour the until prayers Musaf [their] with wait should ,minyan no have who villagers the likewise privately, home at prays who person ill An prayer. Musaf silent the at then said not is it it announce not did he If .hageshem umorid harvach Mashiv inimash. sharaf before announces (sexton) shamash The Jazeres Shemini of prayer Musaf the with addition) (this begin We . Esrei Shemoneh of berachah second the to fall) to rain the (and hageshem umorid blow) to wind the of (Causer harnach mashiv add we winter the During

umorid haruach mashiv replace to nothing adds Ashkenaz Nusach a) hageshem

"Sefard Nusach follow who congregations Hassidic Sephardim, The b) (He hatal morid add: Yisrael Evetz in residing those and Gaon, Vilna the dew). the down brings

summer the During.hatal umorid haruach mashiv add: others Still c) customs: three are there months

umorid haruach mashiv replace to nothing adds Ashkenaz Nusach a) hageshem.

Sefard, Nusach follow who congregations Hassidic Sephardim, The b) hatal morid add: Yisrael Eretz in residing those and Gaon, Vilna the dew). the down brings (He

haruach mashiv add, that hatal. umorid haruach mashiv add: others Still c) should shamash the places] those [In summer. the during hatal umorid [congregation] the then and ,Pesach of day first the on Musaf before it announce discontinue they and ,]Musaf of Esrei Shemoneh[silent the in it say to begins discontinue they and ,]Musaf of Esrei Shemoneh[silent the in it say to begins

ָטֵעה וֹלֹא אַמר ַמִּשִׁיב ָהרּוֹח ִמֹוִר ִיד ַהַגָּעָשׁם, אם גוַכר קוֹרִם שָאַמר ַהְבָרָכה ֻמַחִּיה הַמִּתִים אֹוֵמר ַבִּמְקִוֹם שִׁנְזַכר ַרֹּק שָּלֹא יֵהֹא בָּאָמַצע עַנְיוֹ, כִּגוֹן אם גוַבר לַאַחר שָאַמר וִמַקִּים אַמּנָנַתוֹ, אֹוַמר ַגם ַכן לַיֵּשֵׁנִי עַפֶּר, וְאוֹמר ַמִשִּיב ְהִהּוֹח וִפּוֹי מִי ְכִמֹּןך וִפּוֹי וִאם רֹנְצַה יָכֹל לֹנַמר לַגְמָר יַמִּשִּיב הַהּוֹח וִמּוֹר יִרִי לַאַחר שָׁמַים ַהְבָּרֶכה מַחִּיב הְתַּנְת יִמֹר הַנְת וִמֹר יִמִי בְמִנְן אָם לֹא גְוַבר עַד לַאַחר שָׁמֵים ַהְבָּרֶכה מַחִּיּה הַמְתִּים עָבריף הַלְּמִּיר (וֹלֹא בָּגִין צִריְך לִחֹזֹר לִרֹאש הַתְּפְלָה) (סִימּן קִי״ר) עַמִּיר בְּמָעִרי בַּשְׁלִיב בּמָר אֹיְבְעָבוֹר. מִים הְבָּבְּתְּיִם וְלֵּא שָׁלִא בְּנִירְן צֵּריְךְ בְּחָזֹר לְרֹאשׁ הַנְתְּבְּים (סִימִּן קִי״ר) עַלִּיב בְּמִים בּינִים אַלּיבִּם הַי אוֹיְבְי

If by mistake you did not say: mashiv harvach umorid hageshem, if you remembered before you completed the berachah mechaye hameisim, then you may say it at the place you remembered, but only if you are not in mid-phrase. For instance, if you remembered after you said: umekayim emunaso, (and fulfiller of His faithfulness) [you continue and] say also i. e. lisheinei afar (to those who sleep in the dust) and [then] you say mashiv harvach... [and continue] mi chamocha... (who is like You). If you prefer, you may repeat the whole paragraph, that is, mashiv harvach umorid hageshem, and then continue: mechalkeil chaim ... But, if you did not remember [the omission] until after you completed the berachah: mechayei hameisim, you are required to return to the beginning of Shemoneh Esrei. According to Mishnah Berurah, however, if you have not yet said

attah kadosh, you may say mashiv haruach and then continue with attah kadosh, you may say mashiv haruach and then continue with attah kadosh. (And it will not suffice to begin [again] [from] attah gibor (You are mighty), because the first three berachos are considered as one [unit] in this regard, [meaning] that if you completed [any] berachah [of these three] improperly, you must return to the beginning of Shemoneh Esrei. If by error during the Ma'ariv service of Pesach or during the Shacharis aervice or during the Ma'ariv service of Pesach or during the Shacharis not return to the beginning to say it. This is because as soon as Pesach not return to the beginning to say it. This is because as soon as Pesach not return to the beginning to say it. This is because as soon as Pesach will serve as the "announcement" that mashiv haruach is no longer said. But this is only "preferable"; in the absence of the "announcment" the bevachah is not invalidated. (Derech Hachayim.)

Some congregations add mashiv harvach umovid hatal, in the summertime (see footnote 2.) If you erred and said it also during the winter, or if you did not remember [that you should have said:... umovid hageshem] until after you said Baruch atah Hashem, you should complete the berachah mechayei hameisim. You are not required to repeat the berachos in order to mention geshem, since you already mentioned tal (dew). Mentioning dew is sufficiently similar to mentioning rain. But if you remembered before you said Hashem, (you said Baruch atah, but not yet Hashem) then you should say: movid hageshem at the place you left off.

אם ְטָעה.בַקּיץ וָאַמר ַמִּשִּׁיב ְהִהוַה ומֹוִר יִב ַהָּגָשִׁם, אם וְזָוֹר קוָדִם ְשָׁאַמר ַקִּבָרָכה וָמַהַיה ַהַמַתִּים, חוֹוִר וַמְתָחִיל ַאָּתַה ּגַבוֹר יְפּוּי (וָאִין זֹאַת מִדִּין ַחַזָּרַה, אָלֹא ּבֵּדִי שִׁתְּהֹא ַהְבָרָכה נַּבֶּרַת שֵׁאִינוֹ אֹוַמר יָבּה ַמִּשִּׁיב יַהִּרְחַ וְמַלְרִיד הַלָּעֲשׁה. אָלֹא יַבַּדִי שָׁמָהר הַלָּהְשָׁה הַבְּרַבְעָת הַלְּשִׁבּי הַבְּעָתִר מוֹרִיד הַנְּגָשׁם, אִינוֹ שִּינוֹ מָזִיק יְבַבְּרַבְעָת הַרָּה הַבְּרַבְעָת הַלְּשָׁבּי. אִם בְּעָשִּׁר הַלְהַשְׁתִּים הַנְּחִי וְלֹא אֲמֵר מֹוִריִ הַלְּעָשׁם, אִינוֹ שִּירִי הְבָּלְי וְאִוֹמִר מְבִּלְּל הַאִּש הַרִּים וְפּוּי. אִם עַּעִּי בְּעָבְּינִים אֹנִיל שְׁתִּים הַבְּיבְיעִים וְפּוּי. אִם עֲנִיר בְּאִבּירָ בְּאִים (קּי״ד).

If you erred during the summer and said: mashiv havuach umovid hageshem, if you remembered (realized your error) before you completed the berachah, mechayei hameisim, you should go back and begin Atoh gibor (i. e. the beginning of the berachah). (This is not because the berachah is invalid, but so that it is apparent that the berachah does not include mashiv harvach umovid hageshem). But if you did not realize [your error] until

after you completed [Baruch atah Hashem] mechayei hameisim, you must return to the beginning of Shemoneh Esrei. If you only said mashiv harvach [and realized your error] and did not say movid hageshem, [the berachah] is not invalid at all and you may continue mechalkeil chayim ... If you erred at maariv or in Shacharis of Shemini Atzeres and added (Mashiv harvach ...) you need not go back to the beginning. Although as do not add mashiv harvach until Musaf. Since, however, the entire day of Shemini Atzeres is compatible with its inclusion, once you have said it, the berachah is not invalid.

ַמַתחִילִין לֹנִמרַטַלּ וָמְטַרּ, בְתְפַלְתַעַרְנִהִיתֹּשֶל יוֹם שָׁשִים לַאַחר ִתקּופּת ּתִּשֶרִי וְהוֹא ִבִיוֹם דִי אֹרִ בִיוֹם ה' ,לחָדש ֶדעַצעְמָבער, וְאֹוְמִרִים ַעד.פַסח.

Introduction: The sixth berachah of *Shemoneh Esrei* begins, "Bareich aleinu ..." It is a prayer for bountiful harvests and ample rainfall for the earth and its inhabitants. Therefore, when the season for rain arrives, we add a special prayer for "dew and rain" (tal umatar).

the of Maariv of Esrei Shemoneh the in umatar tal say to begin We seasons four the of names The season, (Fall) Tishvi the after day sixtieth (spring); Visan Tekufas are: tekufos) plural: tekufah; (singular: (winter). Teiveis Tekufas (fall); Tishvi Tekufas (summer); Tamuz Tekufas December, of fifth the or fourth the on comes which

until 1900 From 1899. year the until only valid were dates author's The on and year regular a during 5 December on begun is umatar tal 2100 begins season rain the Yisrael Eretz Inyear. leap a during 6 December 7. Cheshvan from said is umatar tal and earlier

until 1900 From 1899. year the until only valid were dates author's The on and year regular a during 5 December on begun is umatar tal 2100 to and year lette until said, is it and year leap a during 6 December of Jesuch search.

אם טְעָה וְלֵאׁ אָמֵר טֵל וּמֶטֶר, אָם וְוָכֵּר קוֹנָם שָׁסִים הַבְּרָבָה מִבְרֵבָה הַשִּׁנִים, אוֹמֵר שָׁם וְתֵּן טֵל וּמֶטְר לְהַלָּן. וּבְתּוֹךְ בְּרֵבִּת שְׁמֵע קוֹלֵנוּ אַחַר הַיקְם אַל הְשִׁיבֵנוּ, אוֹמֵר וְחִוֹתִם בְּבְרָבָה מִהְפּלֵּל וְתִּן טֵל וּמֶטְר לְבָרָבָה כִּי אַחָּה שְׁמֵע קִרֹנִנּ אַחַר הַיְאָמֵר בְּרוּךְ אַחָּה, כָּל שְׁלֹא אָמֵר עֲדִין גָּת הַשְּׁם, יָכוֹל לֹוֹמֶר וְמֵן טֵל וּמֶל וּמֶר לְבְרָבָה כִּי אַחָּה דִיקְם אַחר שְׁאָמֵר בְּרוּךְ אַחָּה, כָּל שְׁלֹא אָמֵר עֲדִין גָּה וְמֵן טֵל וְמֵר לְבְעָבְי הִי אַחָּ הַיְּי אָחַר הְיִּבְּי בְּרְי חִוֹבֵר וְמְהְבָּלְה. הְבְּתְוֹךְ בְּרְ הְעִבְּי הְיֹבְי בְּי אַחָּר וְיִבְּי לְאִים בְּיִּי הְנְבִּי בְּי אַחָּר הְיִבְּי בְּי אָחָר הְיִבְּי בְּי אַחָּב הְיִבְּי הְוֹבֵּר בְּרְאִישְׁ הְתְּהְבְּלְים.

If you erred and did not say tal umatar: If you remembered before ending the berachah of mevavech hashanim, say: [before the close of the berachah] vesein tal umatar livrachah al pnei ha'adama vesabeinu ... and conclude [the berachah] properly (i. e. Baruch... mavavech hashanim). If you did not remember until having completed the berachah, continue on, and in the berachah of Shema koleinu, after the words: "reikom al tisheveinu" ["Do not turn us away empty-handed,"] say: vesein tal umatar livrachah ki atah shomea ... And even if you did not remember then, but only after you said, Baruch atah, as long as you had not yet said Hashem, you may berachah Shomea tefillah, [then] you mutiat go back and begin Bareich deteatine [latty you forgot to add tal umatar] until after you completed the berachah Shomea tefillah, [then] you mutiat go back and begin Bareich aleinu... And if you did not remember until you said the verse [at the end of Shemoneh Esrei]: Yihyu le'ratzon ... you must go back to the very end of Shemoneh Esrei]: Vihyu le'ratzon ... you must go back to the very beginning of the Shemoneh Esrei.

לְרַצּוֹן, חוֹוַר לְרֹאִשׁ טַתְּפְּלָּה. (קי"ז)

If you erred during the summer and added tal umatar you must return to the beginning [and say:] Bareich aleinu. But, if you did not realize [that you added tal umatar] until after you said the verse, Yihyu le'ratzon, you must go back to the beginning of the Shemoneh Esrei.

אָם נְסְתַּפֵּלְ לֵּנְאִנִּי, נְלְנְהָם לָבֵּן צְּרִינִּ לְהָוֹהְ אָמַר, אָם הוּא לְאַחָר לִי יוֹם שֶׁכְּבָר הִהְפַּלֵּל הַּשְׁעִים פְּנְמִיר הָרָהַ אִּנְ לְהָהִר הְלָהִהְפַּלֵל. (קי"ד) מְּנְקְהָה לְבֵּן צְּרִינִּ לְהָוֹר וּלְהָהְפַּלֵל. (קי"ד)

If you are in doubt [about] whether you added mashiv harnach or not, [then] if thirty days have passed, [meaning:] you already said Shemoneh Esrei ninety times properly,

times 90 said *umatar tal* have to 35 or days 34 take to has it Likewise Shabbos and Shabbos on *berachos* 13 middle the omit we because period. day 30 every in times 5 or 4 either comes

number either on rely can we that holds (114:37) Berurah Mishnah The comes whichever days, 30 or Esreis Shemoneh 90 after Thus, leniently. been have harvach mashiv and umatar tal that assume can we first, of use author's the about confusion some is Therehabit. by established

mashiv Concerning interchangeably. Esreis Shemoneh 90 and days 30 the of because days 29 in reached be will Esreis Shemoneh 90 haruach; in times four least at comes Shabbos and Shabbos, on Musaf additional period. day 30 every

times 90 said unatar tal have to 35 or days 34 take to has it Likewise Shabbos and Shabbos on berachos 13 middle the omit we because period. day 30 every in times 5 or 4 either comes

number either on rely can we that holds (114:37) Berurah Mishnah The comes whichever days, 30 or Esreis Shemoneh 90 after Thus, leniently. established been have harvach mashiv and umatar tal that assume can we first, mashiv added [and prayed you too, now, that assumed be can it habit. by before] [or within arose] doubt the [if But habit. of virtue by]harvach The . Esrei Shemoneh repeat to required are you [elapsed], days thirty already you after arose doubt the If .umatar tal to applies] [rule same already you after arose doubt the If .umatar tal to applies] [rule same whoo, now, that presume we properly, Esreis Shemoneh ninety prayed the repeat must you days), 30 (before that before But properly. prayed the repeat must you days), 30 (before that before But properly. prayed

שְׁנְהִ בְּמִצְרִיב לֵיל רִאִשׁוֹן שֶׁל פֶּסִח, וְהִהְפַּלֵל הְּפִּלֵּח שְׁמִנְה שָׁעִּרִה שָׁל חֹל, וָנִוְכַר לְאַטַר שְׁהִהְחִיל בְּרֵה עֲלִינוּ שְׁנַּה הַצְּבּוּר אֵינָם אוֹמְרִים, וְאִם חָלֶה הַּנְטָה (כְּמוֹ שְׁאֶכְחִב לְקַמֶּן סִימֶן ע״וֹ) אֵינוֹ אוֹמֶר שַל שְׁבְּתְּ וְמִנְּהִ וְהָהְפַּלֵל שֶׁל חֹל וְהִתְּחִיל בְּרֵה עֲלִינוּ, גַּם בֵּן אֵינוֹ אוֹמֶר שַל וּמְטְר, בִּינָן שְׁהַצְּבּוּר עֲדִין לֹא הְתְחִילוּ, וְהַיְּחִיד נְּגְרֶר צֵּחַר הַצְּבּוּר. (קי"וֹ)

If you erred at Maariv on the first night of Pesach, and you prayed the Shemoneh Esrei of the weekdays, and you realized [your error] after you began Bareich oleinu, the law being [that even having begun a berachah in error] you must complete that full berachah, but do not add tal umatar, since the congregation also omits it. If the she'eila (petition) (that is, the day that we begin to pray— or "petition" for tal umatar) falls on Shabbos, and by mistake you prayed [the Shemoneh Esrei] of the weekdays and also began [the berachah] Bareich aleinu, you do not say tal umatar, since the congregation has not yet started, and the individual always follows the congregation has not yet started, and the individual always follows the

שֶׁכֵח נִעֲּלֵה וְיָבֹא בְּרֹאִשׁ חֹדֶשׁ בְּשְׁחַרִית אוֹ בְּמִנְחָה, וּבְחֹל הַמּוֹעֵר, בִּין בְּשִׁחַרִית בֵּין בְּמִנְחָה בִּין בְמִנְחָה בִּין בְּמִנְחָה בִּין בְּמִנְחָה בָּיוֹך לְבִּיוֹו, צְּרִיךְ לְהַתְּחִיל רְצֵה (בְּמִי שֶׁבְּתַבְּהָר בְּמִשְׁיב הָרוּם) צּוּ אִם נִוְכַּר שְׁסְיֵּם בְּרְבַּת הַמְּחֲזִיר שְׁכִינְתוֹ לְצִיּיוֹן, צְּרִיךְ לְהַתְּחִיל רְצֵה (בְּמִי שְׁבְּתִּבְיִה בְּמִשְׁיב הַרְּוֹם) צּוּ אִם נִוְכַּר

congregation.

קוֹדָם בְּרְבָּת הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן, אֹוֹמֶרוֹ שְׁם וּמְסֵיִם וְמָחֵזִינְה עֵּינִינוּ וְרִאִּשׁ הֹזְשׁ עִּדְ לְאַחַר יִהְיּי לְּרְצִּוֹן וְגוֹי, חוֹזֵר לְרֹאִשׁ הַהְּפִּלְּה. וּבְרֹאִשׁ חֹדֶשׁ שְׁכַח יַעֲלֶה וְיָבֹאׁ בְּמַעֲרִיב, בֵּין שֶׁרֹאִשׁ חֹדֶשׁ הִּיּא בּ' יָמִים, בֵּין שְׁצִינוֹ אֶלֶא יוֹם א', בִּיוֹן שְׁצְמִר הְּרִּדְּ אַהָּה ה' וְהִוְבִּיר אָת הַשָּׁם, שׁוּב אֵינוֹ חוֹזֵר, אֶלֶא מְסִיֵם הַמַּחֲזִיר שְׁכִינְתוֹ לְצִיּיוֹן וְגוֹמֵר הְפִּלְּתוֹ. וְהַשַּעֵם בְּוָה מִפְּנֵי שֶׁלֹא הָיִי מְקּד

Shemoneh Esrei. le sairingent at inght and its omissimo de sairing a vequition of veyavo on the night of Rosh Chodesh. Nevertheless, the requirement is in advance when Rosh Chodesh will fall, and we, therefore, say Yaaleh declared Rosh Chodesh. Once a fixed calendar was established, we know They never did so at night but waited until the day when it was to be calendar, Rosh Chodesh was decreed by the Beis Din (the Court) in Jerusalem. Chodesh] was not sanctified at night. Before the establishment of the completion of Shemoneh Esrei without Yaaleh veyavo] is because [Rosh [go on] to complete Shemoneh Esrei. The reason for this [allowing the veyavo] but complete [the berachah] hamachazir shechinaso letzion and and mentioned: Hashem, you no longer need to go back, [to insert Yaaleh two days or only one day, once you [already] said: Baruch atah Hashem, forgot Yaaleh veyavo in the Maariv service, whether Rosh Chodesh be the beginning of Shemoneh Esrei. On Rosh Chodesh [however,] if you you did not remember until after Vihyu le'ratzon ... you must go back to point where you realized) and you conclude: vesechezena eineinu ... If the berachah: hamachazir shechinaso letzion, you say it there (at the in regard to mashiv haruach). However, if your realized before [completing] shechinaso letzion, you must begin [again] at Retzeih, (as we wrote, above, started Modim, as long as you have completed the berachah: hamachazir should go back and begin Retzeih. Even if you remembered before you Maariv, if you realized [your error] before you said: Yihyu le'ratzon you Minchah service, or on Chol Hamo'ed either in Shacharis, Minchah, or If you forgot [to add] Yaaleh veyavo on Rosh Chodesh in the Shachavis or

שְׁכֵח בְּרֹאִשׁ חֹדֶשׁ אוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵּד יַעֲלֶה וְיָבִא בְּשׁחֲרִית, אַף עֵּל פִּי שֶׁלֹא נִוָּכִּר עַּד לְאַחַר שְׁהִהְפַּלֵּל שִׁחֲרִית, וְאָם מִיּסְף, (שְׁבְּבָר וַכֵּר שֶׁל רֹאִשׁ חֹדֶשׁ וְשֶׁל חֹל הַמּוֹעֵּד) מִבֶּל מְקוֹם, צָרִיךְ לְחֲזִר וּלְהִהְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, וְאָם עִירֶף (שְׁבְּבָר וַכֵּר שֶׁל רֹאִשׁ חֹדֶשׁ וְשֶׁל חֹל הַמּוֹעֵד) מְבֶל מְקוֹם, צָרִיךְ לְחֵמָּן כי"א סְעִיף די. לְקְמֵּן סִימֶן כי סְעִיף י.

If you forgot to say Yaaleh veyavo on Rosh Chodesh or Chol Hamoed, in Shacharis, although you did not realize it until after you prayed Musaf (where you already mentioned Rosh Chodesh or the festival), nevertheless,

you are required to repeat the prayers of Shacharis. If the time [of Shacharis] has passed you may compensate for it at Minchah. See Chapt. 21 para. I and 18:1.

בְּכֶל מָקוֹם שֶׁהוּא צֶרִיךְ לַחָזֹר וּלְהָהְפַּלֵל, צֶרִיךְ לְהַמְתִּין כְּדֵי הַלִּוּךְ דִּי צַמּוֹת.

Whenever you must repeat the Shemoneh Esvei prayer, you are required to wait the time it takes to walk four amos. You should not blend the two prayers as one, but pause for a few seconds before starting Shemoneh Esvei anew. See glossary.

שְׁלִים צָבּוּר שֶׁטְּעָה בָּהָפָלַת הַלַּחַשׁ, אֵינוֹ חוֹדֵר וִמִּהְפַּלֵּל שֻׁנִית מִפְּנֵי טֹרַח הַצִּבּוּר, אֶלָא סוֹמֵך עֵל הַהְפִּלָּה שְׁיִּהְפַּלֵּל בְּקוֹל רֶם, (וְלָבֵּן לְאַחַר חֲזָרַת הַהְפִּלָּה יֹאִמַר אֱלֹהִי נְצִיר וְכוּי וַנִפְּסִיעַ גּי פְּסִיעוֹת) אַךְּ אָם טְעָה בּג' בְּרָכוֹת רַאשׁוֹנוֹת וְנִוְכֵּר קּוֹדָם שְׁהִשְׁלִים הְפִּלְּתוֹ, בְּעָנְיָן שֶׁלֹא יָהֵא בַּחֲזָרְתוֹ טֹרַח הַצִּבּוּר, יַחְזֹר (קכ"ג קכ"ו').

If the chazzan erred during the silent Shemoneh Esvei, he does not repeat Shemoneh Esvei because it would be a burden on the congregation, To wait for him to complete the silent Shemoneh Esvei a second time. but he three paces.) When the chazzan repeats Shemoneh Esvei aloud he does not add the prayer: Elokai netzor nor does he step back three paces, until of add the prayer: Elokai netzor nor does he step back three paces, until after the whole Kaddish. But if he erred in the first three berachos and after the whole Kaddish. But if he erred in the first three berachos and after the whole Kaddish. But if he erred in the first three berachos and the amount of time that his repetition will towards the beginning of his own Shemoneh Esvei, the amount of time that his repetition will not constitute a burden on the congregation, he should go back and repeat Shemoneh Esvei.

ְּבִּיּוֹם הַמַּעֲנִית בֵּין בְּמַעֲנִית צָבּוּר בֵּין בְּמַעֲנִית צָבּוּר בֵּין בְּמַעֲנִית יָחִידִּ, אֹמְרִים בְּתָבְּמָת הַמִּנְחָה בְּבָרְכַּת שְׁמַע קּוֹלְנִי, עָנוּ, יִּכְשְׁמֵּגִּיעַ לְבָכֶל עֵת צֶרֶה וְצִּיקְה יְמֵים כִּי צַּתְּה שׁוֹמֵעַ וְכִּיי, וְאִם שְׁכַח מִלּוֹמֵר עֲנִנִּי, אִם לֹא נִוְפֵּר עָד לְאַחַר שֶׁלְמַר אֵת הַשְּׁם מִבְּרְבַת שׁוֹמֵעַ הְפִּלְה, צִּינוֹ חוֹזֵר וְאוֹמֶרוֹ, אֶלֶא לְאַחַר שְׁנְמֵר כְּל הַהְּפְלְ לְאַנַר צֵּלֹל נְצִר קוֹדֶם שְׁנַעֲּיר בְּנְלְיוֹ, אֵינוֹ אוֹמֶרוֹ עֵּיר בְּלֶל (תִקס״ה).

On fast days, whether a communal fast day

In 'anis(13 Adar itself upon taken also has nation Jewish the addition In days four the are days fast Communalday. fast communal a as)Esther national the of because fast to obligated is everyone that year the during

סימן כ

9, Av 17, Tammuz are: They days. those on occurred that disasters 121). chapter (see 10 Teves and 3 Tishrei

Ta'anis 13 Adar itself upon taken also has nation Jewish the addition In aneinu add we day, fast private a or day, fast communal a as Esther) reciting After .koleinu Shema berachah the in prayer Minchah the to ... shomea atah ki conclude: we ,vetzukah tzarah eis bechol words: the you after until remember not did you and ,aneinu say to forgot you If do you ,tefillah Shomea berachah the of Hashem JAtah Baruch[said: completing after rather But .]aneinu[say to berachah] [the repeat not your move you before ,netzor Elokai after ,Esvei Shemoneh entire the eis bechol words]: closing [the until prayer) aneinu (the it say you feet, on you [back] feet your moved you after until remember not did you If oyou le lack] feet your moved you after until remember not did you If of vepeating the required never aneinu Omitting).aneinu(it say longer of repeating the required never aneinu Omitting).aneinu(it say longer strein strein Shemoneh

פימן כ

בְּשָׁפּוֹטֵעַ הַשְּׁלִיִם צָבּוּר מִהְפִּלָּה שְׁבְלִםֹשׁ, עוֹמֵר בָּמְלוֹמוֹ בְשִׁעוּר הָלִּוּד יִּ צִּמּוֹת וְחִוֹּזַר לִמְקוֹמוֹ וְאוֹמֵר בְּלַחֵשׁ הִי שְׁפָּתִי הְפָּתַּר מָהְפַּלָּה שְׁבְּלִּתְּי בְּרוּךְ צִּמָּה וְבִּיי וְמִיּה בְּלַמֵּה שְׁבִּיּ בְּרוּךְ צִּמָּה וְבִּיי וְמִי שְׁבִּיּ אִימֵר, וְלִימֵר בְּרוּךְ הִיּא וְבִרוּךְ שְׁמִּר וְשְׁבִּי אַמְּר הִיּא אִימֵר, וְלִימֵר בְּרוּךְ הִיּא וְבִּיר שְׁמִי וְמָה שְׁבִּי אִימִר, וְלִימֹר בְּרוּךְ הִיּא וְבִירְ עְּמִר שְׁבִּי וְמִי שְׁבְּיִ וְשִׁי וֹלְיבִּר שְׁמִּי וְמִי הְשְׁבְּי וְמִי וְשְׁבִּי שְׁבִּי שְׁבְּי וְשְׁבְּי וְנְיִי אֵי בְּיִי שְׁבְּי וְשְׁבְּי וְשְׁבְּי וְשְׁבְּי וְעִי בְּיִי שְׁבְּי וְשְׁבְּי וְעִי בְּיִי שְׁבְּי וְשְׁבְּי וְעִי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִי שְׁבִּי וְשְׁבְּי וְלְמִי בְּירִי אָסִוּר שְׁנְיְרִ שְׁבְּיר הְשְׁבְּיוֹ שְׁבְּי וְלְמִי בְּירִי אָסִוּר בְּעְיְבְּיוֹ שְׁבְּי בְּעִי שְׁבְּי וְלְמִי בְּיִי אְבְּי וְּבְּיוֹ עִינְוֹ בְּעִי שְׁבְּי בְּעְבְּי וְּבְּי בְּרְיִי אָבְי וְלְבְּיוֹ שְׁבְּי בְּיִי שְׁבְּי שְׁבְּי שְׁבְּי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִבְּי בְּיוּ בְּיוּ בְּיִי בְּיוֹ בְּיוֹ בְּיוֹ בְּיוֹ בְּי בְּיוֹי בְּיוֹ בְּיוֹ בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹ בְּיוֹי בְּישְׁבְּי בְּבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְּי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיוֹבְי בְּיבְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְּיבְי בְּיבְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְּי בְּיבְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְּבְּיבְיבְּבְּבְיבְּבְּיבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְּיבְּבְיבְיבְּבְיבְּיבְיבְּבְּיבְּבְּבְּבְּבְּבְּבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְּבְּבְּבְּיבְיבְּבְיבְּבְּבְּבְּבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְּבְּבְּבְּבְיבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְּבְיבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְּבְיבְיבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְּבְיבְיבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְּבְבְיבְּבְּבְבְיבְבְ

When the chazzan steps back upon completing the silent Shemoneh Esrei, he remains standing there for the time it takes to walk four amos, returns to his original place and says quietly: Hashem sefasai tiftach ... "God, open my lips etc." and begins aloud: Baruch atah Hashem. Everyone [in the congregation] must be carefully and be attentive [to] what (the chazzan is saying, and to say Baruch hu uvaruch shemo "Blessed is He and blessed is His Name." and Amein after each berachah. Even the study and blessed is His Name." and Amein after each berachah. Even the study conversation. If it is not difficult for you, it is proper to stand as if you conversation. If it is not difficult for you, it is proper to stand as if you yourself are praying Shemoneh Esrei; your eyes either closed or following the chazzan's chanting in the siddur. There are some whose custom it is the chazzan's chanting in the siddur. There are some whose custom it is

that after the Kedusha, they remove the Rashi tefillin and put on Rabbeinu Iam as to Iam tefillin. There is a dispute between Rashi and Rabbeinu Iam as to pious people have a second pair of tefillin made according to Rabbeinu Iam's specifications. The proper time for putting on this second pair is after Uva letzion. But what they do is not in accordance with the law.

Since the chazzan has already prayed his own prayer silently and is repeating Shemoneh Esrei only for the benefit of the listeners, it is, therefore, required that during the repetition of Shemoneh Esrei, there be no less than nine listening [to the chazzan] and answering [Amein] lest his berachos be in vain. A berachah levatalah (a blessing said in vain) is a sin which, according to some authorities, is comparable to "Taking God's Name in vain"—one of the Ten Commandments. Therefore, when there is an exact minyan, Ten people including the chazzan. care should be taken that the chazzan not begin the repetition of Shemoneh Esrei until all have completed their [silent] Shemoneh Esrei so that they are able to answer [Amein].

אַזי פִּינָן שְׁהַהְחִיּל לֹזְמֵר, פְּשֶׁהוּא מְסֵיִם בְּרָכָה אַחַר, שָלֹא לָהַהְחִיל בְּרָכָה שְׁנָיָה, עַּד רֹב הַצְפּוּר אָמֵן. וְאִם הַתְּחִיל הַּכֶּף בְּרָכָה אַחֶרָת, כְּגוֹן, שֶׁסַיֵם מָגֵּן אַבְרָהָם וְהַהְחִיל מִיָּד אַהָּה גִּפּוֹר, אַזי פִּינָן שְׁהַהְחִיל לֹזְמֵר, אַהָּה גְּפּוֹר, שׁוּב אֵין אוֹמְרִים אָמֵן, וְעֹנְשׁ בְּּטוּל אָמֵן, אָז הוּא עָלְיוּ.

The chazzan must be careful when completing a berachah, not to begin the following berachah until after most of the congregation have answered Amein. If he did begin the next berachah immediately, for instance, after completing [the berachah] Magein Avraham he began to say Atah gibov at once, then since he already started saying Atah gibov, no longer [does the congregation] say Amein." The penalty for vacating the Amein is now upon him (the chazzan).

בְּקְבַּשְׁא הַעֵּינִם לַמְּאוֹמְרִים קְּרוֹשׁ, קְרוֹשׁ, קְרוֹשׁ, וְבֵּוֹ בְּרוּף וְיִמְלֹה, מֵרִים גּוּפּוֹ וַעְּקִרוֹ לְמִעְלָה. וְנוֹהָגִין רְעָּשׁ הַעֵּינִם לַמְּרוֹם, וְטוֹב שְׁהִוֹשׁ, קְרוֹשׁ, קְרוֹשׁ, וְבֵּוְ בְּרוּף וְיִמְלֹה. מֶרִים גּוּפּוֹ וַעְּקֵבוֹ לְמִעְלָה. וְנוֹהָגִין לְשָׁא הַעֵּינִם לַמְּרוֹם, וְטוֹב שְׁהְּהָינְי שְׁיִּרְיֹם,

When the Kedusha [is said], you should be careful to join your feet so that both are together as if they were one foot, as it is written [of the angels who say Kedusha] "And their feet (plural) are a straight foot" (singular). When saying: Kadosh, kadosh, kadosh, also Baruch [kevod Hashem mimekomo], and Yimloch [Hashem leolam ...] you should raise your body and heels upward. It is the custom to raise the eyes upward [during Kedusha], and preferrably they should be closed.

ּ פְּשֶׁמּגִּיעַ הַשְּׁלִים צָבּוּר לְמֹוֹדִים, מִשְׁתַּחָוִים כָּל הַקְּהָל וָאוֹמְרִים מֹוֹדִים דְּרַבָּנָן, כֻּלוֹ בְּהִשְׁתַּחָנָיָה, וּמִיּ שֶׁהוּא עוֹמֵר בִּחָפִלֹּת שְׁמֹנָה עֲשְׁרֵה וְשׁוֹמֵעַ שֶׁהַשְּׁלִים צָבּוּר הִגִּיעַ לְמוֹדִים, אִם הוּא עוֹמֵר בָּאָמְצַע בְּרָכָה, מִשְׁתַּחֲנָיוֹת, בִּחְהַלַּת שְׁרַכָּה אוֹ בְּסוֹף בְּרָכָה. אוֹ בְּסוֹף בְּרָכָה, אוֹ בְּסוֹף בְרָכָה, נִלְ אוֹתָן שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וַכְרוֹנְם לִבְּרָכָה, כְּדִלְעֵיל סִימֵּן הְשְׁתַּחְנֵיוֹת, בְּחָחַלֵּת בְּרָכָה אוֹ בְּסוֹף בְּרָכָה, עֵל אוֹתָן שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וַכְרוֹנְם לִבְרָבָה, כְּּדִלְעֵיל סִימֵּן היח סְעִיף ייא (קייט קבייו).

When the chazzan reaches [the berachah] modim, the entire congregation bows and says the entire modim devabanan The Talmud (Soteh, 40:3) teaches that during the time in which the chazzan says Modim aloud it is propitious for a person to add a short supplication. A number of the Rabbis said short prayers. Rav Papa concludes that all the prayers are proper and our version is a composite of all and is therefore called Modim of our Rabbis. in a bowed posture. Some bow only at the beginning until before Adono-y and at the conclusion. If you are standing [in the midst of] the Shemoneh Esrei prayer and you hear the chazzan about to say modim, if you are in the midst of a berachah, you should also bow. Le. while continuing your own prayer. But if you are should also bow. Le. while continuing your own prayer. But if you are brothibited to add bowings either at the beginning or end of a berachah besides those that were ordained by our Rabbis, of blessed memory. See chapter 18, paragraph 11.

קוֹדָם שָׁאוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צָּבּוֹר שִׁים שְׁלֹדֹם, אוֹמֵר אֱלֹהֵינוּ וַאֱלֹהִי צַבּוֹתִינוּ. בָּרְבֵנוּ וְכִּוּי, וּכְשָׁאוֹמֵר "וְיִשְׁמְרֶדּ" אוֹמְרִים הַקְּהָלִ בֵּן יְהִי רְצִוֹן וְלֹא יֹאמֶרוּ אָמֵן. וְבֵן בְּשָׁאוֹמֵר וִיחַוָּדְ וְשִׁלֹחַם. וְאֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ הַשְּׁלִיתַ צָבּוּר גַּם אֱלֹהִינוּ וַאלֹהִי אֲבוֹתֵינוּ. וְאֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּבֵית אָבֵל, וְלֹא בְּתִּשְׁנְה בְּאָב אוֹתוֹ הַשְּׁלִיתַ צָבּוּר גַּם אֱלֹהִינוּ וַאלהִי אֲבוֹתִינוּ. וְאֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּבֵית אָבֵל, וְלֹא בְּתִשְׁעָה בְּאָב בְּשְׁחֲרִית (קכ"א קכ"ו).

Before the chazzan starts [the berachah] Sim shalom, he says Elokeinu veilokei avoseinu barcheinu ... when he reaches veyishmerecha, The end of the first berachah of the \tauz\in \tau

does not say Amein. The same applies when he reaches vichuneka and shalom. The end of the second and third berachos of the three-fold berachah. It [the Birchas Kohanim] is said only at Shacharis and Musaf prayers, but not at Minchah, with the exception of a communal fast day when we say sim shalom at Minchah, Unlike the usual practice of saying Shalom rav at Minchah. then the chazzan also says: Elokeinu veilokei avoseinu It is not said [at the minyan] at the house of a mourner nor on Tisha Be'av at Shacharis.

לְאַחַר שֶׁנְּמֵר הַשְּׁלִיחַ צִּבּוּר הַחָּפְלָה, יאַמַר בְּלִחַשׁ יִהְיוּ לְרָצוֹן וְגוֹי צֵּבֶל לִפְּטֹעַ גִּי פְּסִיעוֹת אֵינוֹ צַּרִיךְּ שֶׁסוֹמֵךְ עַלְ הַפְּּסִיעוֹת שֶׁבְּסוֹף הַקּדִּישׁ שֶׁלְם. (קר״ג).

After the chazzan completes the *Shemoneh Esvei* he should say quietly *Yihyu leratzon* ... but he need not step back three paces because he may rely on the paces at the end of the full Kaddish.

ְּבָּׁמִעָּנִית צָבּּוּר וְנִשׁ בְּבֵּיִת הַכְּנָטָת צַּשְׁרֶה שְׁמִּחְעַנִּים וּמִשְׁלִימִים, אוֹמֵר הַשְׁלִים צָבּוּר בְּשׁחֲרִית וּבְמִנְחָה עְנֵנוּ קְדָם רְפָּאֵנוּ. וְאִם טְעָה וְלֹא אֲמֶרוֹ, אִם נְוְכַּר קּוֹדֶם שְׁאָמֵר אֵת הַשָּׁם, מִן הַבְּרָכָה רוֹפֵּא חוֹלֵי, חוֹזֵר וְאוֹמֵר עְנֵנוּ וּרְפָּאֵנוּ. אֲבֶל לֹא נְוְכֵּר עַד לְאַחַר שְׁאָמֵר אֵת הַשָּׁם, גּוֹמֵר הַבְּרֶכָה רוֹפֵּא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׁרָאֵל, וְאוֹמֵר עֲנֵנוּ בְּחוֹךְ בְּרְבָּת שְׁנְמֵע הְּפְלָה, וְחוֹתֵם שׁוֹמֵע הְפְּלָה בְּמוֹ יָחִיר. וְאִם שְׁכְחוֹ גַּם שְׁבּי אוֹמְרוֹ לְצַחֵר סִיּוֹם הַהְּפְּלְה בְּלֹא חֲתִימְה.

If there are ten [men, a minyan], in the synagogue, on a communal fast day who are fasting and completing [the fast], I.e. they intend to fast until nightfall. Thus, if they are praying Shacharis or Minchah and one of the ten is an elderly or ill person who will be eating later that afternoon, even if he is still fasting at the time of prayer, the chazzan does not say aneinu in the repeated Shemoneh Esrei. Mishnah Berurah disagrees. He maintains that aneinu may be said, the chazzan adds the prayer aneinu before Refa'einu

a as not Esrei Shemoneh silent his to aneinu adds also individual Each .Tefillah Shomeia berachah: the of part as but berachah, separate

a as not Esrei Shemoneh silent his to aneinu adds also individual Each Tefillah. Shomeia derachah: the of part as but derachah, separate

whereas, Minchah, and Shacharis both at aneinu adds chazzan the Also, If. Minchah and Shacharis at only. Minchah at it adds individual the said he before omission] [his realized he if it, say not did and erred he and back goes he, Yisrael amo cholei Rofei berachah: the of "Hashem" omission] [his realize not did he if But, .Refa'einu [then] and aneinu says amo cholei Rofei berachah the completes he "Hashem," said he after until amo cholei Rofei berachah the of midst the in aneinu says and ,Yisrael as ,tefillah shomea berachah the of midst the in aneinu says and ,Yisrael sas, tefillah shomea]Hashem atah Baruch[[with] berachah the closes and omission his realized he I.e. there, forgot also he If individual. an would completing after it adds he Ieffillah. Shomeia berachah es Individual. I.e. Esvei Shemoneh before bashalom Yisrael amo es hamevareich after: I.e. Esvei Shemoneh before bashalom Yisrael amo es hamevareich after: I.e. Esvei Shemoneh

אֵין אוֹמְרִים הְפִּלֵּת שְׁמֹנֶה עֲשָׁרֵה בְּקוֹל, אֶלֶא אִם כֵּן יֵשׁ לְכָל הַפְּחוֹת שִׁשָּׁה אֲנָשִׁים, שָהֵם רֹב מִנְיָן שֶׁהַהְפּלְלוּ עַחָּה. אֲבֶל אִם אֵין שִׁשָּׁה אֲנָשִׁים שֶׁהַהְפַּלְלוּ עַמָּה, אֵין אוֹמְרִים כָּל הַשְּׁמֹנֶה עֲשָׁרֵה בְּקוֹל, אֶלֶא אֶחָד אוֹמֵר עַּד הָאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּקוֹל, וְאוֹמְרִים קְדַשְׁה וְגוֹמֶר הְפִּלְּתוֹ בְּלַחַשׁ. (ס"ט)

We do not repeat the Shemoneh Esvei aloud, unless there are at least six men who constitute a majority of the minyan, who have finished praying. "Six men who have finished praying." The author does not mean that there are only six men assembled. A minyan can never be made up of ten assembled there are several who have already prayed. It is still a minyan if there are at least six who are now praying. The others, however, must be present and participate in answering Amein and in saying the Kedusha. But, if there aren't six men who are now praying, we do not repeat the entire Shemoneh Esvei aloud. Instead, one [of those praying] says [from the beginning of Shemoneh Esvei] until Ha'el hakadosh aloud, and everyone says Kedusha, and [the one who said the berachos aloud, completes his Shemoneh Esvei quietly.

כֵּל מָקוֹם שֶׁהַיָּחִיד אָם טְעָה חֹוֹד וּמְחָפַלֵּל, כְּמוֹ כֵּן הַשִּׁלִים צִבּוּר בַּחֲזָרַת הַהָּפִּלָּה, אָם טְעָה חֹוֹד וּמְחָפַּלֵל חוּץ מִשְּחֲרִית שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹל הַמּוֹעֵד. שֶׁאָם שֶׁכָח וְלֹא אָמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא וְלֹא נִוְפַּר עַד שֶׁהְשְׁלִים הְפִּלְּחוֹ, אֵין מַחְזִירִין אֹוֹחוֹ, כִּי מִשׁוּם טֹרַח הַצְּבּוּר, סְמְכִינָן עַל מֵה שֶׁיַּוְכִּיר בְּחָפַלֹּת הַמּוּסְף, אֲבֶל אָם נְוְכֵּר קוֹרֶם שֶׁהְשְׁלִים הְפִּלְּחוֹ, חוֹד לְרְצֵה וְאֵין בְּזֶה טֹרַח הַצְּבּוּר (קכ"ו).

In all cases where the individual who erred goes back [and repeats] the Shemoneh Esvei, so too, if the chazzan erred in the repetition of Shemoneh Esvei, he must repeat the Shemoneh Esvei [aloud], except at Shachavis of Rosh Chodesh and Chol Hamoed. There [if the chazzan] forgot to

say Yaaleh veyavo and did not realize it until he completed the [loud] Shemoneh Esvei, he does not go back, for since [it would result in] an imposition on the congregation, we rely on the reference [to Rosh Chodesh] [to be said] in the Musaf prayer. But if the chazzan realized [his omission] before he completed the Shemoneh Esvei, he goes back to [the berachah] Retzei as this [would not constitute] a burden on the congregation. Since Retzei is close to the end of Shemoneh Esvei and very little would have to be repeated.

הִיּוֹב עֵּל הָאָרָם לֹימֵר קְדַשְׁה עָם הַצְּבּוּר, וְגַם אָמֵן שֶׁלְאַחַר הָאֵל הַקְּדוֹשׁ, וְשֶׁלְאַחַר שׁוֹמֵעַ הְפָּלָה, הוּא גַּם כֵּן הִיּּוֹב כְּמוֹ קְדַשְׁה. וְכֵן הַקּדִּישִׁים שְׁאוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צְבּוּר, הִיּּוֹב הוּא לַעֲּנֹת עֲלִיהָם. וְכֵן בְּמוֹדִים הוּא הִיּּוֹב לְשְׁחֹת עָם הַצְּבּוּר. וְלְבֵן אִם נְתְאַחֵר לֶבֹא לְבֵית הַכְּנְסָת, בְּאֹכֶן שָׁאֵינוֹ יֶכוֹל לְהַתְּפַּלֵל עָם הַצְּבּוּר. וְהוּא מֻכְּרֶח לְהַהְפַּלֵל בִּיחִידוּת, אִם אֵין הַשְּׁעָה עוֹבֶּרֶת, צָּרִיְּד לְהַשְׁגִּיחַ שְׁלֹא יִתְהַבּּל שְׁמֹנֶה עַשְׁרֵה, בְּשְׁעָה שֶׁנִּה עְּבְּיִהְ אָחָד מִּדְּבְרִים אֵלִּי עַמְּהָר עַהְעָר עַהְעָר עַהָּעָר עַהָּעָר וְאָטִר לָהַפְּלִיק בֵּינִהְם, אֶלֶּא יַמְהִין קוֹדֶם שִׁינְה נְשְׁלָּה (עִישִׁ סִימְן סִישׁ בְּיִבּר לְהַפְּלֵה עָהָר לְהַפְּלֵּה עָהְיִר.

Esrei. But, you should not wait between ga'al Yisrael The closing words wait until you respond [Amein to them] and then start to pray Shemoneh mentioned above which have the status of Kedusha. Rather you should the opportunity of answering [Amein] to any of the above. The things begin praying Shemoneh Esrei at a time [which will cause you] to lose will pass, you should start praying at once. you must be mindful not to day has passed. If by not starting to pray at once the time for that prayer will not pass, E.g., Shacharis should not be prayed after one third of the Esrei individually, if [by waiting still longer to start] the time for tefillah Esrei together with the congregation and will perforce pray Shemoneh the synagogue, having arrived too late to catch up and pray the Shemoneh together with the congregation. Therefore, if you were late in coming to the chazzan says] Modim you are obligated to bow See above 18:11. chazzan says. I.e. to answer Amein and yehei shemei rabba. Also [when obligatory to respond to the kaddeishim The plural of Kaddish. which the present in the synagogue at the time, should answer Amein. Likewise it is answering. Even those not now praying with the minyan but happen to be have the special status equal to Kedusha which everyone must join in after each berachah said by the chazzan (para 2, 3). These two berachos equivalent to Kedusha. Actually there is an obligation to answer Amein and after [the berachah] Shomea tefillah. These Ameins are obligations and also the Amein which is said after [the berachah] Ha'el Hakadosh It is incumbent upon every man to say Kedusha together with the congregation;

of the berachah before the start of Shemoneh Esrei. and [the start of] Shemoneh Esrei, for you are required to connect "the Redemption" I.e. Ga'al Yisrael. to the Shemoneh Esrei, and it is forbidden to interrupt between them. But you should [rather] wait [silently] before [saying] Shirah Chadashah.

ְּחִיִּר הַעִּיֹמֵר בְּחָפִלְּת שְׁמֹנֶה עֶשְׁרֵה, וּכְשָׁהוּא מְסַיַם מְחַיֵּה הַמֵּחִים, אוֹמְרִים הַצִּבּוּר אַוֹמֶר יִּבָא לְצִיּוֹן, אוֹ קְדֵשְׁת יוֹצֵר, אַינוֹ אוֹמֵר עַמְּהָם קְּדוֹשׁ, לְפִי שְׁאֵין הַקְּדֵשׁׁוֹת שְׁוֹח, אֲבָל אִם הַצִּבּוּר אוֹמֶרִים קְדַשְׁת מוּסְף, אַף עַל פִּי שְׁהוּא מְחָפַּלֵל שְׁחֲרִית, עוֹנֶה עַמֶּהָם קְדוֹשׁ וְכִּוּי, וְבֵּן בְּהַפּוּדְּ דְּקְדַשְׁת שַׁחֲרִית וּקְדֵשׁׁת מוּסְף שְׁוֹחֹת הַן (ק"ט).

An individual standing in [silent] Shemoneh Esvei, who completes the berachah, mechayei hameisim [as] the congregation is saying the Kedusha in Uva Letzion or the Kedusha [in the berachah] Yotzev ov should not say kadosh, kadosh, kadosh, with them because these kedushos are not the same as the Kedusha of Shemoneh Esvei. But, if the congregation is saying the Kedusha of Musaf, though he is praying Shachavis, he says kadosh, kadosh, kadosh. along with them. The same [applies] in reverse, Le. when he is at Musaf and the Kedusha of Musaf and the same [kedusha]. Redusha of Shachavis and the Kedusha of Musaf same [kedusha].

סימן כא

ְּבָּבֵר נְחָבָּאֵר בָּסִימָן י"ח שָׁאִם עֲבַר וְמֵן הְפִּלָה בְּמֵזִיר, אֵין לוֹ מַשְׁלִּרִמִּין אֲבָל אָם מַחֲמַת שְׁנָנָה אוֹ אֹנָס לֹא הַחָפַּלֵל, אוֹ שֶׁשְּעָה בִּחָפַּלָּתוֹ בְּדָבֶר שְׁצָּרִיף לַחָזֹר וּלְהַחָפַּלֵל יָכוֹל לְהַשְׁלִימָה לְאַחַר הְּפִּלָּה הַסְּמִיכָּה לָה, וְצָרִיף שְׁיִּחָפּלֵל דַּוְקֵא הְפִּלָּה שֶׁהִיא וְמֵנָה, וְאַחַר כָּף הְפִּלָּה הַמַּשְׁלִּימִין, דְּהַיְנִי אַם לֹא הַחָפַלֵּל שְׁחֲרִית, אֲזִי כְּשֶׁבּיִע וְמֵן הְפִּלֵּח מִנְחָה, יִחְפּּלֵל מִהְחָלָה, הְפִּלָּה לְשֵׁם מִנְחָה וְּאִמֵר מַחֲבוּון, וְאַחֵר כָּף מִיָּד אוֹמֶר צַשְׁרֵי, וְיִמְהַפַּלֵל עוֹד שְׁמֹנָה עֶיְחָה, וְשִׁבּיל מִחְּחָר, וְאָם לֹא הִּהְנִיה מַּנְחָה, אֲזִי יִהְפּּלֵל מִינָד צִינְהר, וְיִשְׁה לִישְׁר הַקְּיָּד דִּי שְׁמֹנְה עָלְיְּדְ דִּי אַמּוֹת צִּעְיר. שְׁמְּרֵי, אַמְר מִיְחָה, וְאָב לְשִׁר מִּשְׁר מִּנְחָה, וְאַב לִא הַיָּר וְהִייָּה וְּשְׁרִי, וְיִּהְפַּלֵל עֲּרְ עֵיִי שְׁיִבּיל עֲנְחָה, וְאִי הִיּיִים עָּבְּיל עַיְּר הְיִים, אֲנִיר בְּיִבְיר עְּיִבְּיר בְּיִבְיר עִינְים, וְיִבְּיל עַיְים, בְּיִבְּיר עַיְּרְי, אַנִּילִי אַשְׁר בְּיִבְיר עִּיְים, בְּיִבְּיר עַיְים, בְּיבְר עִילְיף בִּילְים עִּים בְּיבְיר, וְיִּים עְּיִבְּיל עַיְים בְּיבְיר, וְיִיבְיל עַבְיּר עַחְיִּבְיל עִים בְּיבְיר, וְיִבְּיל עַיְּה בְּיבְיר עַיְּים בְּיִבְיל עִּים בְּילִים עִּים בְּיבְיל עַּיְים בְּיבְּיל עַיִּים בְּיבְּיל עַיְים בְּיבְיל בְּיבְּיל עַיִּים בְּיבְּיל בְּיבְיל עָּים בְּיבְיל בְּיב בְּיִים בְּיבְּיל בְּיבְּיל עַיְים בְּיבְּיל בְּים בְּיִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּיבְּיל בְּיבְיל בְּיבְים בְּילְים בְּיבְיל בְּיבְיל בְּיב בְּילְים בְּילִים בְּילְים עִּיִים עְּיִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּיל בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּיִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּיִים בְּיִים בְּיִי שְׁלְים בְּיל בְּיל בְּיל בְּיל בְּיל בְּיִים בְּילְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּילְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּילִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים

Preface:

make-up-prayer: a requires prayers the of one omitting that is rule general The the where only but ,teftllah a omitted having for compensate will This one if But .(كَكَانُكُ) unintentionally or (كَكَانُكُ) unwillingly occurred omission An compensate, to way no is there ,teftllah a omitted deliberately and willfully

compensation The chapter: this studying while mind in keep to fact important time. that at due is that tefillah particular the repeating by performed is tefillah this does he, Mincha omitted an for compensates one Maariv at if example, For unique of number a this, to Due. Esrei's Shemoneh Maariv two praying by two requires afternoon Friday on Mincha Omitting g. e. arise: situations eve Shabbos the being both, night, Friday on Esreis Shemoneh Maariv as takes compensation this form the discusses chapter This Esreis. Shemoneh and unintentional considered is what and deliberate considered is what as well and unintentional considered is what and deliberate considered is what as well

.gailliwau

Maariv of sake the for is which, teftllah make-up the complete also you until eat not may You etc. ,letzion Uva and Lamenatzeiach say should you that After . Maariv of sake the for prayer Esrei Shemoneh the pray [then] and Ashrei and Inchanun say should you prayer Shacharis the to eat] [batimo hhannih. [ylralimi2] ii nov bettimo vinanh, neat refte sake the for prayer Esvei Shemoneh the pray immediately, but, Ashvei say not do, amos four walk to takes it time the for only pause then and prayer, Maariv the say first should you then, Minchah omitted you if [Similarly] .Shacharis omitted] [the of sake the for Esrei Shemoneh another pray then and Ashrei say should you afterwards immediately and prayer, Tachanun the by followed Minchah for tefillah a pray first you arrives, Minchah for time the when then ,teftllah Shacharis the pray not did you if example: for ,testillah make-up the afterwards [only] and time that at due is that testillah the pray first must You etc. Maariv at compensate you then Minchah missed you if Minchah; at compensate must you then Shacharis at erred or Shacharis missed you if E.g. tefillah next the following it for compensate may you [then] passed, had tefillah this for time the after error your of aware decame first you And ,tefillah the repeat you that requires that way a in testillah your in erred but] pray, did you [if or pray, not did you that control, your beyond something to due or unintentional, was] [it if But compensation. no is there intentionally, pass to tefillah of time the allowed] [you if that Eighteen) Chapter (in explained been already has It

אם לא הִהְפַּלֵל, בְּעוֹר שָׁהָנָה לֹוֹ שְׁהִנִּה לְהִהְפַּלֵל, מִפְּנִי שְׁהָנָה חוֹשָׁב, שְׁצָּנִרן יִשְׁאֵר לֹוֹ וְעָוֹ, אַחַר שְׁיִּנְמֹר אוֹחוֹ עֵסֶק שְׁהִּוּא מִהְעַפֵּק בּוֹ, וּבֵין כָּךְ וְכָךְ עְבְרָה לוֹ הַשְּׁעָה, וְכֵן מִי שְׁהָנָה טְרוּד לְצִׁרֶךְ מָמוֹנוֹ, שֶׁלֹא יָבֹא לִינֵי הָפְּטֵר, וְעֵל יְדִי כֵּן הִפְּסִיר וְמֵן הַהְּפִלְּה, אַף עַל גַּב דְּאָסוּר לְהַעְּבִיר וְמֵן הְפִּלֶּה מָשׁוּים הָפְּטֵר מַמוֹן מִפֶּל מְקוֹם מִקְּבִי אֹנֶס, וְיֵשׁ לוֹ תַּשְׁלִּימִין. וְבֵן אִם מֵחֲמִת שִׁכְרוּת לֹא הָיָה דֶאוּי לְהַהְפַּלֵל, נְּחְשְׁב בּם בֵּן כְּאֹנְס צֵּף עֵּל פִּי שְׁהַהְחָהיל בְּאִפוּר לְשְׁתִּה, כְּשְׁהַנִּינִי וְמִוּ הְפִּלְּה

If you did not pray when there was time to pray, because you thought that there would still be time after you finished whatever you were doing, but in the meantime the time [for prayer] passed; similarly, if you were preoccupied in business matters, in order to prevent a loss, and as a result the time for prayer passed, [then] despite the fact that it is prohibited to allow the time of prayer to pass [merely] to avoid a monetary loss, nevertheless, it is considered oneis, (an extreme situation) and you may make up the missed prayer. Similarly if as a result of intoxication Even a revertheless, it is considered oneis, (an extreme situation) and you may make up the missed prayer. Similarly if as a result of intoxication Even a glossary for correct equivalent in ounces. You were not permitted to pray, you are considered an oneis, despite the fact that drinking is prohibited once the time for prayer has arrived.

אַרן מַשְׁלִּימִין לִהְפִּלָּה, אֶלָא בַּהְפַלָּה הַסְמִיכָה לָה. אֲבָל אִם נִהָאַחַר יוֹתָר, אֵין לָה עּוֹד מַשְׁלִימִין בְּגוֹך אָם לֹא הַהְפַּלֵּל לֹא שְׁחֲרִית וְלֹא מִנְחָה, אֲוֹי מִנְחָה, יִשׁ לֶה מַשְׁלִּימִין, לְאַחַר עַרְבִית הַסְמִיכָה לָה, אֲבָל שְׁחֲרִית אֵין לְה מַשְׁלִימִין, בֵּינֶן שְׁעֶבר שְׁתֵּי וְמֵּנִי תְפְּלְוֹת שֶׁלֹא הַהְפַּלֵּל, לֹא בְּוְמֵנְ

Compensation for [an omitted] prayer is valid only at the very next testilah, but if the delay was greater, [compensation] is no longer possible. For example: if you did not pray Shachavis and Minchah, then compensation for Minchah is possible [immediately] after Maariv, but for Shachavis, compensation is not possible, since two periods of prayer have passed [and] you failed to pray [Shachavis], neither at its (Shachavis') designated time nor at the time of Minchah. Allowing two periods of prayer to pass without praying is considered negligent. Thus, you no longer have the privilege of compensating for the omitted testillah.

אַה בִּיוֹם שָׁיֵשׁ בּוֹ מִנְּסָף, אָם לֹא הַתְּפַּלֵּל שַׁחֲרִית, יָכוֹל לָהַשְּׁלִימָה לָאַחַר מִנְחָה, (דְּבֵינָן דְּוָמֵן מְּפִּלַת מִנְסְף, בְּדִיעֲבַר עַּד הַלַּיָלָה, כְּמוֹ מִנְחָה אָם בֵּן לֹא עָבַר שְׁתֵּי יְמֵנֵי הְפִּלֹת) וּלְאַחַר הְפִּלַת מִנְסְף, אֵינוֹ כְּרִי מְגָדִים סִימֶן ק״ח, אַבְרָהָם סְעִיף קְמֶן וּי). אַה עָם עֲדִין לֹא עָבַר יְמֵן הְפִּלָּת שַׁחֲרִית, יָכוֹל לְהִתְּפֵּלִ שְׁחֲרִית, אַף עַל פִּי שְׁבְּבֶר הַתְּפַּלֵל מוּסְף.

However, on a day when there is an additional Musaf prayer, Musaf—an additional tefillah corresponding to special sacrifices that were brought on festive days; e.g. Shabbos, Rosh Chodesh, Yom Tov etc. if you omitted Shacharis [unintentionally], you may compensate for it after the Minchah prayer, Despite having already prayed two tefillos—Musaf and Minchah. (because the period for Musaf extends, as a last resort, until nightfall as does [the period] for Minchah; as a result, two periods of tefillah

still pray the Shacharis prayer despite already having prayed Musaf. for Shacharis. But, if the Shacharis period has not yet passed, you may point on the special additional sacrifices, is not fitting as compensation would be required, the compensatory Shemoneh Esrei, with the focal mentioned in the preface to this chapter, two Musaf Shemoneh Esveis it is inappropriate as a make up for the Shacharis prayer). Since, as omitted] Shacharis, (because having already mentioned the Musaf sacrifice, nightfall. But, after the Musaf prayer you may not compensate for [the times allotted for Musaf and Minchah are identical—from midday until Shacharis, nevertheless, only one period of prayer has passed, since the have not passed). Although two tefillos have actually taken place since

חובת שְׁעָה, שֶׁאָו בֵּינָן שֶׁהוּא עּוֹסֵק בַּהְפַלָּה שֶׁהִיא חוֹבַת שְׁעָה, הוּא מַשְׁלִים גַּם בֵּן מַה שֶׁחָסֵר (ק״ח). הְפְּלֵּה שֶׁהַפְּּסִיד, לְפִי שֶׁלֹא תִקְנוּ תַּשְׁלוּמִין לַהְפִּלָּה שֶׁהַפְּסִיד, אֶלָא בִּזְּמֵן שֶׁהוּא עּוֹסֵק בַּהְפַלָּה שֶׁהִיא פְּגּוֹן אָם שְׁהָה הַרְבָּה, צַּחַר שְׁהִחְפַּלֵּל הַהְפַּלֶּה שֶׁהִיא חוֹבַת שְׁעָה, אֵינוֹ יָכוֹל לְהָהְפַּלֵל עוֹד, תַּשְׁלּוֹמֵי אַל מּשְׁלּוּמִין לַהְפְּלָה שֶׁהַפְּסִיד, אֶלֶא בִּוְמֵן הְפִּלְה הַסְּמוּכָה לָה. אֲבָל לֹא בְּשְׁעָה שֶׁאֵינָה וְמֵן הְפִּלְה,

prayer, then it is to fulfill my obligation; if not, it is a voluntary prayer.] thing to do is to make the following condition—'If I am obligated for this has not passed, you may make up the prayer you missed. [The ideal According to Mishnah Berurah, however, so long as the time for prayer being occupied with prayers can you also make up [for] what you missed. time you are occupied with the prayer due then, because [only] while [the Sages] instituted compensation for the omitted testillah only at the no longer pray the compensatory tefillah for the one omitted, because elapsed since you prayed the teftllah which was due at that time, you can but not after the time of the next teftllah. For example: if much time has The omitted testillah can be made up only at the time of the next testilah,

בְּרַאִשׁוֹנָה אוֹמֶר אַהָּה חוֹנַנְהָּנוּ, וּבַשְׁנִיָּה אֵינוֹ אוֹמֶרוֹ. וְהַשַּעַם בָּזֶה, כֵּיוָן שָׁאַהָּה חוֹנַנְהָנוּ הוּא כְּמוֹ ּוּבְשְׁבֶּת אָם לְאַ הִּתְּפְּלֵלְ מִנְחָה, מְתְפַּלֵל עַרְרָית גַּם כַּן שְׁתַיִם שֶׁל חֹל, אֶלֶא שֶׁיֵשׁ חִלּוּק בְּאַתָּה חוֹנְנְתָּנִי. ּוּמְהָפּּלֵלְ (אַף עַּלְ גַּב דְתַשְׁלְוּמִין הַלַּיְלָה הִיא, וְאָז לֹא הָיָה חוֹוַר, מִכָּל מָקוֹם הַשְׁהָא יָמֶמָא הוּא), לא ההפּלל ערְרָית בְּרֹאִשׁ הֹדֶשׁ, שֶׁמֶּהְפַּלֵל שַחֲרִית שְׁמַיִם, אָם שְׁכַח יַעְלֶה וְיָבֹא אָפְלוּ בַּשְׁנִיָּה חוֹוַר בְּעֶּרֶב רֹאִשׁ חֹדֶשׁ אָם לֹא הִתְּפַּלֵל מְנְחָה מְתְפַּלֵל עַרְרָיִת שְׁתַּיִם, וְאִוֹמֶר בִּשְׁתַיִּהֶן יַעֲלֶה וְיָבֹאֹ. וְאָם חֹל, מְּכֶּל מֶקוֹם, בֵּינָן שֶׁעַּמָה הוּא שַׁבְּת, מְחָפַּלֵל שֶׁל שַׁבְּת. וְאָם הִחְפַּלֵל שֶׁל חֹל, חוֹזַר וּמְחָפַּלֵל, וְבֶּן

ײַהְפַּלֵלְ מִנְחָה בְּמֶּבֶׁר שְׁבָּתְי מִחְפַּלֶּלְ מַּרְבִית שְׁמַנִּם שֶׁלְ שַּׁבָּתי אַף עַּלְ פִּי שֶׁהַשְּׁנִיְּה בְּעָה הְּפָלָת שְּׁפְבְּע תַּעַּהְּעִּגְעָגן אָּבוּא מִּהְפַּבְּלִי תַּיָּב לְנִיהְפַּבְּלִי כִּמוּ אָבוּא מִהְפַּבְּל אָז הְפָבְּת תַּדוּבָה, כְּגִּוּן אָב לֹא

עּבְבַּלְעִי וֹאֵגוּ מִבְּבִּילְנוֹ בּי פְּעָּמִים בַּהְפְּלְבִי וְהִיא הַדִּין לְהַפֶּר, אָם שָׁכַח עַרְבִית בְּמוֹעָצִי שְׁהָה. מִהְפַּלֵּל

שַּׁמַרִית שְׁמַנִם, וְאוֹמֵר בְּחָפְלָת הַמַּשְׁלֹּרִמִין אַמָּה חוֹנְנְמָנוּ, לְפִי שֶׁמֵּעְקַר הַתַּקְּנָה, צְרִיךְ לְהַבְּיִל בַּחְפְּלָה

and during the make-up prayer say Atah Chonantanu, because originally conclusion of Shabbos, [then,] you pray two Shacharis Shemoneh Esreis The same applies in the opposite situation: If you omitted Maariv at the and the weekdays)—need only be said once (Magen Avraham 108:13). signifying the distinction between Shabbos and the weekdays (or Yom Tov —havadalah requires that spillah requires that special prayer, Havdalah prayers added to the Shemoneh Esrei on Shabbos, Rosh Chodesh and blessing, and Havdalah is not said twice in tefillah. Unlike the special denoting the separation of the holy (Shabbos) and the profane (weekdays). Havadlah Havdalah—a blessing recited upon the conclusion of Shabbos is required. The reason for this is since Atah Chonantanu is like the Shemoneh Esrei is a Maariv Shemoneh Esrei when Atah Chonantanu the second prayer, you do not say it. Despite the fact that the second In the first Shemoneh Esrei you should say Atash Chonantanu, but in additional prayer said at Maariv at the conclusion of Shabbos. prayer. [in this case] there is a difference [regarding] the Atah Chonantanu An here, too, you pray two weekday [Shemoneh Esreis] at Maariv. However Esrei requires repeating the tefillah.) If you omitted Minchah, on Shabbos now it is day. And omitting Ya'aleh ve yavo during a daytime Shemoneh Xa'aleh vevuavo] you were not required to repeat [the tefillah], nevertheless, is compensation for the night I.e. Maariv. and, then, [had you omitted tefillah. you must repeat the Shemoneh Esrei; (despite the fact that it 19, para. 10). even during the second [Shemoneh Esrei] The make-up ve yavo would not require a repetition of Shemoneh Esrei (See chapter inadvertently omitted Ya'aleh ve'yavo For the times when omitting Ya'aleh Rosh Chodesh, requiring you to pray two Shacharis tefillos, and if you Esrei that did not require Ya'aleh ve'yavo. If you omitted Maariv on despite the fact that this Shemoneh Esrei is compensation for a Shemoneh Esreis and at both you say Ya'aleh ve'yavo. You say Ya'aleh ve'yavo Chodesh, if you omitted Minchah [then] you pray two Maariv Shemoneh [the Shabbos] Shemoneh Esrei. Similarly, on the day preceeding Rosh halachah] you said a weekday teftilah as compensation you must repeat is Shabbos, you pray a Shabbos tefillah. If [being ignorant of the above tefillah, nevertheless, since now (at the time of the make-up tefillah) it the fact that the second teftllah comes as compensation for a weekday [then] you pray two Shabbos-Maariv testilos at Maariv, notwithstanding due at that time. For example, if you omitted Mincha on Friday afternoon, The make-up testillah that you pray must be the same as the testillah that is

it was instituted that Havdalah be said during Shemoneh Esrei.

על פַן אֵינוֹ מְתְפַּלֵל כְּלֶל לְתַּשְׁלוּמִין. שְׁתַּיִם, לֹא יַרְוִיחַ בְּלִּים, שְׁתָּרִי אֵינוֹ יָבוֹל לוֹמֵר עוֹד יַעֲלָה וְיָבֹא, וּבְלֹא יַעֲלָה וְיָבא, תַּרֵי בְּהָר הִתְּפַּלֵל שְׁתַּיִם, לֹא יַרְוִיחַ בְּּלִּים, שְׁתָּרֵי אֵינוֹ יָבוֹל לוֹמֵר עוֹד יַעֲלֶה וְיָבֹא, וּבְלֹא יַעֲלֶה וְיָב

If you erred at Minchah on Rosh Chodesh by omitting Ya'aleh ve'yavo, and the following day it is not Rosh Chodesh, and as a result, even if you pray two [Shemoneh Esreis] at Maariv, you will gain nothing, since you can no longer say Ya'aleh ve'yavo, and you already prayed once without Ya'aleh ve'yavo, therefore, you do not pray a make-up tefillah at all. Explanation: At Minchah you did pray, albeit without Ya'aleh ve'yavo, at the make-up prayer you won't compensate for Ya'aleh ve'yavo—it no longer being Rosh Chodesh—therefore, no compensation is possible. According to Mishnah Berurah, however, even if it is a regular weekday, you should make up the prayer with the condition as stated in note 9.

הִפְּלֵּח מוּסְף, אַף עַּל פִּי שֶׁוְּמֵנָה כֶּל הֵיּוֹם, וָאִם כֵּן הָוִי מַעֲרִיב הְפִּלָּה הַסְמוּכָה לָה, מִכָּל מָקוֹם אֵין לָה תַּשְׁלּוֹמִין בַּלַּיְלָה, מִשׁוּם דְּחָפִּלַת מוּסָף נְחָקְנָה מִשׁוּם וּנְשַׁלְמֶה פֶּרִים שְׂפָתִינוּ וְבֵיוָן שֶׁעְּבֵר וְמֵנּוֹ בָּמֵל -----

Regarding the Musaf prayer—although its time period is the entire day (till nightfall), thereby making Maariv the next teftllah, Since there is no interruption between the end of the Musaf period and the start of night, because the musaf prayer was instituted based on the verse. Hosea ask that their prayers be accepted in place of the sacrifices that can no longer be brought because of the destruction of the Temple. In effect, our prayers substitute for our sacrifices. Thus, the Musaf prayer substitutes of the brought because of the destruction of the Iemple. In effect, our longer be brought. The Maariv prayer substitutes our accrifices. and once the time has passed the sacrifice can no longer be brought. The Maariv prayer takes place after nightfall when ho longer be brought. The Maariv prayer takes place after nightfall when ho longer be brought. The mo longer be sacrificed. It is, therefore, too late the Musaf sacrifices can no longer be sacrificed. It is, therefore, too late

מִי שָׁהִוּא צָרִיךְּ לְהַהְפַּלֵּל שַׁחֲרִית שְׁמַיִם, אוֹ מְנְחָה שְׁמַיִם, אִם הוּא שְׁלִיחַ צָבּוּר, יוֹצֵא בְּמַה שֶׁהוּא חוֹוַר אַת הַהְפַּלְּה בְּקוֹל רֶם.

If you require two Shacharis tefillos Having omitted Maariv the

to compensate.

previous evening. or two Minchah tefillos, Having omitted Shacharis that morning. and you are the chazzan, you fulfill your obligation with the repeating of Shemoneh Esrei aloud.

cannot they prayer, previous the omitted minyan entire an If Note: exempt to Esvei Shemoneh the of repetition chazzan's the on depend in prayer, make-up your is this that mind in Having108:1). Megadim those exempt to have must chazzan a that intent regular the to addition own. their on pray to unable are who worshippers

depend cannot they prayer, previous the omitted minyan entire an If Note: the from them exempt to Esrei Shemoneh the of repetition chazzan's the on 108:1). Megadim (Pri own, his on so do must each but prayer, make-up

לייח). קי שְׁנְּּסְתַפַּק לוֹ אָם הַהְפַּלֵל אוֹ לֹא, בַּוְּמִן הַנָּה (שְׁצִין מִהְפַּלָלִין בְּנָדְבָה), צִינוֹ חוֹזִר וּמִהְפַּלֵל (סִימֶן ק"ז

If you are in doubt as to whether or not you prayed, in our time (since a voluntary Shemoneh Esvei 1759, a"—7121, voluntary prayer." Our sages permitted praying a voluntary Shemoneh Esvei provided you add something new and controversial. It is, therefore, advisable to refrain from "voluntary prayed for before. The laws for "adding something new" are complicated and controversial. It is, therefore, advisable to refrain from "voluntary prayer" if at all possible. (For details of Tefillas Nedavah see Shulchan Aruch Chapt. 107), is not said) you do not repeat the tefillah.

סימן כב

לְאַחַר הַשְּׁמֹנְה עֶּשְׂרֵה, אוֹמְרִים תַּחֲנוּן בִּנְפִּילֹת אַפּיִם, וְאֵין לְדַבֵּר שִׁיחַת חֻלִּין, בֵּין שְׁמֹנָה עָשְׂרֵה לְתַחֲנוּן.

Preface

nefilus Originally 131). Tur on (Based (Supplication). tachanun called is This ground the upon body one's prostrating entirely by performed was apayim of destruction the with However, needs. one's for pleading and praying while 22a) (Megillah Talmud the Also, discouraged. was practice this Temple the a of assured is who Joshua, to comparable person righteous a only that states prayer. in position this assume may manner, this in prayer a to response perfunctorily only apayim nefilus perform to become has custom the Therefore, 4). 131: Hashulchan Aruch(downward head one's tilting and sitting by

apayim nefilus with said is tachanun esrei, shemoneh the completing Upon the to relevant not conversation any Le. talk Idle face). the on (falling action and esrei shemoneh between prohibited is tefillah.

בְּשְׁחַבִּית, בִּינָן שֶׁיֵשׁ הְפִּלִין בִּשְׁמֹאִלוֹ, נוֹמִין עֵּל צַד יָמִין, מִשִּׁוּם כְּבוֹד הַהְפִּלִין, וּבְמִנְחָה, נוֹמִין עֵל צַד שְׁמֹאָל.

During the shacharis [morning prayers] when tefillin are worn on the left hand, [tachanun is said] leaning on the right [hand] out of respect for the tefillin. It is disrespectful to lean your head on the tefillin retzuos (straps) which are wound around your left arm. But at the minchah prayers the leaning is on the left [hand].

לאַ 1, נְיִּשׁ לְאָמֶרוֹ בִישִׁיבֶה, אַךְ בִּשְׁעַת הַדְּחַק יוּכֵל לְהָיִת גַּם מְעַמֶּר. לְאַחַר חַּחֲנוּן אוֹמֶרִים וַאָּנְחָנוּ לאַ 1,1 נְיִשׁ לְאָמֶרוֹ בִישִׁיבֶה, וְאַחַר כָּּדְּ עּוֹמֶדִין וְאוֹמֶרִים מַה נַעֲשֶׁה וְכִּוּי.

Nefilus apayim is preferably done while sitting. But, when necessary it may be done while standing. After tachanun Ve'ananchnu lo neida is said. It is preferable that it be said while sitting, afterwards you should stand [and continue] saying: mah na'aseh ...

אֵין נְפִּילָת אַפּיִם כִּי אָם בְּמֶקוֹם שָׁיֵּשׁ שָׁם סֵפֶר חּוֹרָה, אֲבֶל בְּמֶקוֹם שָׁאֵין שָׁם סֵפֶר חּוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁיֵשׁ שֶׁם שְׁאָר סָפְרֵי לְּדֶשׁ, אֵין נוֹפְלִין עַל פְּנֵיהָם, אֶלֶא אוֹמְרִים אָת הַמִּוְמוֹר בְּלִי נְפִּילַת אַפּיִם. וּכְשְׁמְּתְפֵּלְלִים בְּעֶּוְרַת בֵּית הַכְּנֶסְת, וּפְּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת פְּתּרָם, נֶחְשָׁב כְּאֵלוּ הָיָה שֶׁם סֵפֶר חּוֹרֶה.

Nefilus apayim is done only in a place where a Seifer Torah is present. Where there is no Seifer Torah, even though there are other sacred books there, nefilus apayim is not done but, instead, the psalm is said without nefilus apayim. When praying in the synagogue vestibule and the door to the synagogue is open, it is considered as if the Seifer Torah is there.

.9nob zi miyaqa zalilən bnA

the mourner, does not.

פּאָפּנוּכּ לִּיְּנְרֵנְיִ אֲבָּנְיְ אִוְ בְּבֵינִת הַמֵּת אֵף עֵּלְ פִּי שְׁאֵין שְׁם אָבָלִ, אֵין אוֹמָרִים הַחֲנוּן זִי יְמִי אֲבָלִּרָּ אָפּלּוּ בְּמִנְחָה שָׁל יוֹם זִי. וְנִיֹהָגִין שָׁגַּם בְּשׁוּבָם לְבֵיחָם אֵינָם אוֹמְרִים. וָאָם יִשׁ אָבֵל בְּבֵית הַבְּנָסֶת, אֵין בְּשְׁמִּחְפַּלְלִין בְּבֵית אָבֶל, אוֹ בְּבֵית הַמֵּת אֵף עַּלֹּא שְׁהָאָבֶל אֵינוֹ אוֹמֶר.

When praying in the house of a mourner or in the house of the deceased, even if there is no mourner present, If the deceased left no mourners it is customary for ten persons to gather daily at the deceased's home and pray. (Shulchan Aruch, Yoreh Deah 376:3). tachanun is not said during the seven days of mourning, even at minchah of the seventh day. It is customary, that even if the mourners return home they do not say Iachanun. If a mourner is present in the synagogue [during prayers] the congregation is not drawn after him and they do say tachanun, whereas,

אֵין אוֹמְרִים מַחֲנִין בְּבֵית הַכְּנָטָת שָׁיֵשׁ שָׁם מִילָה, אוֹ שָׁהַבַּעֵל בְּרִית אוֹ הַסַּנְדָּק, אוֹ הַמּוֹהֵל מִתְפַּלָלִים שָׁם, אַף שְׁהַמִּילָה הְּהֵא בְּבִית אַחַר. וְאִם מִתְפַּלְלִין מִנְחָה, בְּבֵית הַהִּינוֹק קוֹדָם סְעָדַת הַבְּרִית, אוֹ בְּאַמְצַע הַסְּעָדָה, גַּם כֵּן אֵין אוֹמְרִים. אֲבָל אִם מִתְפַּלְלִים לְאַחַר בְּרָכַּת הַמְּזוֹן, אוֹמְרִים. אַדְּ הַבַּעֵל בְּרִית וְהַסַּנְּדָּק וְהַמּוֹהֵל לֹא יאִמְרוּ אַף לְאַחַר בְּרְכַּת הַמְּזוֹן, מְשִׁים דְּיוֹם טוֹב שֶׁלְהָם הוּא.

Tachanun is omitted in a synagogue where a circumcision will take place, or if the father of the child to be circumcised, or the sandik who holds the child at the circumcision; or the mohel The mohel is the one who will take place at another location. If the minchah prayer is said, in the child's home, before the bris Bris—circumcision. feast or during the feast child's home, before the bris Bris—circumcision. feast or during the feast child's home, before the bris Bris—circumcision. feast or during the feast after birkas hamazon Birkas hamazon—grace after the meal. [tachanun] after birkas hamazon Birkas hamazon—grace after the meal. [tachanun] the mohel do not say [tachanun] even after birkas hamazon because it is their holiday And tachanun is not said on festive days. See para. 8.

וְכֵּן אֵין אוֹמְרִים, בְּבֵית הַכְּנֶסְת שָׁיֵשׁ שָׁם חָמָן, כָּל שִׁבְעַת יָמֵי מִשְׁמָּה שָׁלּוּ, אִם הָחָמַן הוּא בְּחוּר אוֹ הַפּלָּה בְּתּוּלָה. אֲבָל אַלְמֶן שֶׁנְשָׂא אַלְמֶנָה, אִין לוֹ רַק שִׁלשָׁה יָמִים וְאַחַר כָּף אוֹמֶרִים. וּבְיוֹם הַחַפָּה בְשַׁחֲרִת אוֹמֶרִים, וּבְמְנְחָה שֶׁהוּא סְמוּף לַחֵפֶּה אֵין אוֹמֶרִים (קל"א).

Likewise, [tachanun] is omitted in a synagogue where a groom is present, during all seven days of feasting, provided that the groom was a bochur Le. never previously married. Or the bride a besulah. Le. never previously married. On the bride a widow there are only three days, That tachanun is omitted. after which [tachanun] is resumed. On the day

of the marriage ceremony [tachanun] is said at shacharis Others disagree and maintain the tachanun is omitted at shacharis as well as minchah. (Halachos ketanos I, 21). prayers, but at the minchah preceeding the ceremony it is not said. If the groom is present at the start of the prayers and left before the congregation reached tachanun, nevertheless, tachanun is omitted.

צין אוֹמְרִים מַחֲנוּן לֹא בָּרֹאִשׁ חֹדָשׁ וְלֵאׁ בַּחֲמִשָּה עָּשֶׂר בָּאָב, וְלֹאׁ בַּחֲמִשָּׁה עָשֶׁר בִּאָב וְלֹאׁ בְּמּוּרִים גָּדוֹל בּי יָמִים, וְלֹאׁ בְּפּוּרִים קֵטָן בּי יָמִים, וְלֹאׁ בּלִ"גּ בְּעַמֶר, וְלֹאׁ בְּכָל חֹדֶשׁ נִיסְוּ, וְלֹאׁ בְּמִשְׁנִה בָּאָב, וְלֹאׁ בַּיָמִים שְבֵּין יוֹם כְּפּוּר לְסֵבּוֹת, וְלֹא מֵרֹאִשׁ חֹדֶשׁ סִינָן עַדּ לְאַחַר אַסְרוּ חָג דְּשְׁבוּעוֹת הַבְּפִּוּרִים אוֹמְרִים בַּמְנְחָה שֶׁלְפְּנִיהֶם. וּבְעֶּרֶב רֹאִשׁ הַשְּׁנָה אוֹמְרִים גַּם בַּסְלִיחוֹת רַק לְצִּחֵר בְּּךְּ צֵין אוֹמְרִים.

when the Mashiach comes. the days between Yom Kippur and Sukkos, of the destruction of both Temples, which will become a joyous holiday month of the Exodus and the Pesach observance. Tishah Be'Av, The day Rabbi Akiva's disciples ended. during the entire month of Wissan, The the thirty-third day of the Omer, The day that the plague that decimated celebrated on 14 and 15 Adar II and the Minor Purim during Adar I. calendar and an extra month—Adar I is added, then Greater Purim is the two days of minor Purim, When there is a leap year in the Hedrew Chanukah, the two days of greater Purim, I.e. Purim and Shushan Purim. year's tithes one is obligated to donate each year is Shevat 15. during The New Year for the fruits of trees, i.e. the determinant as to which when cutting this wood was completed was Av 15. the fifteenth of Shevat, and disobeyed the authorities and brought wood for the Altar. The day səvil viəht bəzidungoəl zwəl yadını Altar. İlan jeopardized their lives completed the land was totally desolate, so much so, that no wood could opened the roads to Jerusalem on Av 15. 4) When the Second Temple was pilgrimages to Jerusalem for the Three Festivals. Hosea, King of Israel, the king, had posted soldiers for many years not allowing the Jews their tribes of Israel, after being ostracized for a period of time. 3) Jerobaam, roll of Benyamin was again permitted to intermarry with the other into other tribes of Israel (see Numbers 36:6–9). Also it was the day that ended. 2) The day that it became permissible for Jewish women to marry that came into the wilderness shall die defore the Jews enter Eretz Yisrael, events of this day: I) The day that God's decree that 600,000 of those Introduce time observed as a festival for the numerous wonderful Tachanun is not said on the following days: Rosh Chodesh, the fifteenth

from Rosh Chodesh Sivan until the day following the day after Shavuos, The days of preparation for and receiving of the Torah at Mount Sinai. the day following Succos. The day following a festival is still somewhat festive. On all these days tachanun is also not said at minchah on the preceeding days. However, on the day before ever Rosh Hashanah, and on the day before ever Yom Kippur, Tachanun is said at Minchah. On the day before Rosh Hashana [tachanun] is said at selichos, but after that I.e. at Shachavis of Ever Rosh Hashanah. [tachanun] is omitted.

בְּשֵׁנִי וּבָחֲמִשִּׁי לְפִּי שֶׁהָם יִמֵי רְצִּוֹן, פִּי בְּאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁל קַבְּלָת לּוּחוֹת שְׁנִיּוֹת, עָּלָה מֹשֶׁה רַבֵּנִי בִּיוֹם הי, וְיָרֵד בְּיוֹם בּי, לְבֵן מַרְבִּים בָּהֶם מַחֲנוּנִים, וְאוֹמְרִים קּוֹדֶם מַחֲנוּן, וְהוּא רַחּוּם, וְאוֹמְרִים אוֹתוֹ מְנְתְּיְ, וְצֶרִיךְּ לְאָמְרוֹ בְּכַנְנְה, וּבְמְתִינוּת, דָּרֶךְ מַחֲנוּנִים. וּבְיָמִים שָׁאֵין אוֹמְרִים מַחֲנוּן אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ.

On Mondays and Thursdays, are especially favorable days [for prayer] because during the forty days the second luchos Luchos—the tablets upon which the Ten Commandments were inscribed. Were received, Moses ascended on a Thursday and descended on a Monday, And it was during those forty days that Moses begged and pleaded for forgiveness for the sin of the golden calf. therefore, additional supplications are recited and before tachann, vehu rachum is said. The custom of Nusach Sefard is to say tachann before vehu rachum. It (vehu rachum) is said standing. It must be said with concentration and with deliberation in a pleading manner. On days when tachann is omitted it (vehu rachum) is not said.

לְאַחַר הַחֲנֵּוּן אִימְרִים חֲצִי קַדִּישׁ. וּבְשָׁנִי וּבַחֲמִשִּׁי אִימְרִים, אֵל אֶרֶךְ אַפִּיִם [מְעַּמָּר]. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימֶּן כ"ה סְעִיף בי, מְתַי אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ (שם ובעמ"ז מ' קל"ב).

After tachanun [is completed] half-kaddish "Half-Kaddish—from Yisgadal until de'amiron be'alma ve'imru amein. is said. On Mondays and Thursdays Keil erech apayim A short prayer said before removing the Seifer Torah from the ark. is said while standing.

פימן כג

בְּרֶה צְפּוֹן, שֶׁהוּא לִימִין הַנּוֹשֶׁא, וֹכְשֶׁמַּחְזִירִין אוֹתוֹ אֶל הָצֵּרוֹן הַלְּדָשׁ, נוֹשְׁאִין אוֹתוֹ דֶרָה דָּרוֹם, וּצְרִיכִין בְּשֶׁמּוֹצִיאִין אֶת הַפְּפֶּר תּוֹרֶה מִן אֲרוֹן הַלֹּדְשׁ, וַנִישְׁאִי אֹתוֹ אֶל הַצֵּרוֹן הַלְּדָשׁ, נוֹשְאָין אוֹתוֹ דֶּרְיִם, וּצְרִיכִין

אֶל הַתִּנִיק אָת הַסַפֶּר תּוֹרֶה בְּיַר יָמִין, וּמִצְּוָה עַל כָּל אָדָם שָׁהַסַפֶּר תּוֹרֶה עוֹבֶר לְפָּנִיו, שֶׁיִלִוּי אוֹתוֹ עַר אֶל הַתְּבְה.

When the Seifer Torah (Torah Scroll) is taken from the Aron Hakodesh (Holy Ark) to be carried to the reader's lectern where the reading takes place, it is to be carried toward the north, that is, to the right of the carrier. I.e. all movement is initiated towards the right. (Mesechet Yoma 15b). When it is returned to the Aron Hakodesh, it is carried toward the south. The Seifer Torah must be held in the right hand [when it is carried]. It is a mitzvah for everyone before whom the Seifer Torah passes, to accompany it to the reader's lectern.

הַעּוֹלָה לַתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ לְהַהְעַשֵּף בְּטֵלִיה מְצֵיגָת, וְעוֹלָה בְּדָרָךְ קַצָּרָה לוֹ, וִיוֹרַד בְּדָרָךְ אֲהָבָּה. וָאֹם שְׁנֵי הַדְּרָכִים שְׁוִים, עּוֹלָה בְּדָרֶךְ הַּיְּמִין, וִיוֹרֵד בַּדָּרֶךְ הַשְׁנִי. וְנוֹהָגִין שֶׁהוּא מַמְמִּין, עַּד שְׁהָעוֹלָה אַחָרֵיו אַמֵּר הַבְּרֶכָה הָאַחֲרוֹנְה, וְיוֹרֵד בִּין גַּבְרֶא לְגַבְרָא (סִימֵן י"ד קמ"א).

The oleh [person called up] to the Torah should wear a tallis with tzitzis. He should take the shortest route To signify his anxiety to get to the Torah as quickly as possible, and return [to his seat] via the longest route. To signify his veluctance at leaving the Torah. If both routes are of equal distance, [then] he ascends to the right and descends by the other route. It is customary to wait until the person called after him has completed the last berachah, So that the Seifer Torah is not left for even a moment without an oleh (a person called up for the reading). then he descends between readings. Prightly his fift between person and person.

פּוֹתָחַ אֵת מַפֶּר הַמּוֹרָה, וִרוֹאָה בְּאֵינָה מָקּוֹם יִקּרָא וְאוֹחָזוֹ כָּךְ פְּחִינִּח בְּשָׁתֵּי יָזָיוּ, וְסֹגֹּר עֵינֶי, וְאוֹמֶר בָּמִינָה אָת ה׳ הַמְבֹרָךְ, וִישׁ לוֹ לוֹמֵר בְּקוֹלְ כְּדִי שִׁיִּשְׁמְעִי כְּל הַקְּהָלִי וְהַם עוֹנִין בְּרוּךְ ה׳ הּמְבֹרָךְ לְעוֹלְם נְעֶר, וְאָם לֹא שְׁמְעִי הַצְּבּוּר אֵת הֹמְבְרָךְ, אֵף עֵל פִּי שְׁשְׁמְעִי שְׁהַשְּׁלִיחַ צְבּוּר עִינְה, לֹא יַעְנָה עֲמִי הַנְּיִר אֲמֵר גָם בֵּן בְּרוּךְ ה׳ הַמְבֹרֶךְ לְעוֹלְם נְעֶר, (עֵיוֹ לְעִילְ הַמְּלָה נְעִר, הַשְּׁלְיִה נְאִרְּ הִי הַשְּׁלְיוֹ נְמִלְם עָבְיר, וְאִינְה הַשְּׁר, וְשְׁיִבְּי לְאֵהֵר גָם בֵּן בְּרוּךְ הִי הַמְּבְרָךְ עְמִילְם נְעֶּדְ (עֵיִּלְם נְעָר, נְעִילִם נְעָר, וְשִׁי מַפְּיר הְשְׁיִר, וְשִׁלְה וְעִינִין הַשְּׁהָל הְיִבְּיך הְעִילִם נְעָר, וְעִילִם נְעָר, וְעִילִּה נְשְׁרָר, עֲהְיִין וְשִׁיְּה קְּעָר, וְהִילְם נְעֶּר, וְשִׁיְבְּי הְשְׁרָר, וְהִיְּלְה הְעִיר, וְהִישְׁר הִי הְשִׁילִי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הִילְים נְעָר, וְעִילְה נְשְׁרְרָ הְשְׁבְּילְ הְעִיבְּים נְעָר, וְשְׁרְבְּינְ הְשְׁרָב וְּעְיִים לְשְׁרִי הְשְׁרְים נְעָּר, וְעִילְה וְעִילְה וְעִילְה וְשְׁבְּיל בְּעִים לְשְׁרִי הְשִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישְׁבְּי הְעִיבְּים נְעְיִי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישְׁבְּי הְשִׁי הְישִׁי הְישְׁי הְשִׁי הְישְׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישְׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישְׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְישְׁי הְישְׁי הְישִׁי הְישְׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישְׁי הְישְׁי הְישְׁי הְישִׁי הְישְׁי הְשְׁי הְישְׁי הְשִׁי הְישְׁי הְיבְי הְישְׁי הְשְׁי הְישְׁי הְשְׁי הְישְׁי הְיִי הְשְׁי הְישְׁי הְשְׁי הְיִי הְשְׁי הְיִי הְישְׁיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְישְׁי הְישְׁי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי

Open the Seifer Torah and look at the place to be read Sh are Efraim (IV=3) cites the custom of touching the place in the Seifer Torah to be read, with one's tallis or the Torah cover and kissing it. Others prohibit this lest some letters be erased. and hold it open The custom of some

roll [the Torah] closed and recite the last berachah. you [the oleh] again hold it (the Seifer Torah) also with your left hand, carefully to the Torah reading. After [the completion of] the reading, saying Amein. The entire congregation should be attentive and listen The Reader may not [begin to] read until the congregation completes during the reading. [Now,] the reader reads and you read along quietly. then remove your left hand and hold the Seifer Torah with your right hand asher bachar banu... after which the congregation responds: Amein. You Baruch Hashem hamevorach leolam valed, and then recite the berachah Baruch Hashem hamevorach leolam va'ed, [you] the oleh also repeat: they respond: Amein [to the reader]. After the congregation has responded: they do not respond with him. Instead, after the reader has responded, say $Barechu \dots$, even though they heard the reader responding, [nevertheless,] Hashem hamevorach leolam va'ed. If the congregation did not hear you loud enough for the entire congregation to hear. They respond: Baruch your eyes and say: Barechu es Hashem Hamevorach. You should say this is to close it (Sha'arei Rachamim IV-4). With both hands. [Then] close

אַסוּר לָאֵחוֹ אַת סַפֶּר הַחּוֹרָה בְּעַצְמוֹ עַרֹם, אָלָא יֹאחַזוֹ עַל יָדִי הַטַּלִית, אוֹ יֹאחַזוֹ בְעַמוּדָיוֹ. וִיִּשׁ מַחְמִירִין, שְׁגַּם בְּעַמּוּדִים אֵין אוֹחַזִין עַרֹם עַל יְדִי הַטַּלִית (קמ"ז).

It is forbidden to hold the Seifer Torah with bare hands. Rather, you should hold it by means of the tallis or hold it by its poles. Around which the scroll is wound. There are some who refrain from touching even the poles with bare hands, only with the tallis.

הְעּוֹלֶה וְגַּם הַקּוֹרֵא צְּרִיכִין לַעֲמֹד. וַאֵפִלּוּ רַק לִסְמֹךּ עַל שׁוּם דָּבָר אָסוּר. מִשׁוּם דִּצְרִיכִין לַעֲמֹד בְּאֵימֶה, דְּכְשֶׁם שֶׁנְחְּנָה הַתּּוֹרֶה בְּאֵימֶה כְּךְּ אָנוּ צְרִיכִין לֹנְהֹג בָּה בְּאֵימֶה. וְאַדְּ מִי שֶׁהוּא אָדָם חָלוּשׁ נְכוֹל לְסְמֹךְ קְצֶת סְמִיכֶה כָּל דְּהוּ.

The *oleh* as well as the reader is required to stand. It is even forbidden to lean on something for we must stand in awe; for just as the Torah was given in awe, so too, must we conduct ourselves concerning it in awe. However, a weak person may lean a little for support.

בְּשְׁעָּה שָׁהָעּוֹלָה אִוֹמֵר בְּבָרָכִּוּ, וְהַקְּהָל אוֹמְרִים בָּרוּךְ הִי הַמְבֹרָךְ לִעּוֹלָם וָעָר, צְרִכִּין בָּלִ הַצִּבּוּר לַעֲּמֹר, שְׁבַּעְ בְּשְׁעָּה שָׁאוֹמֵר הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ, וְכַן בִּשְׁעַת הַקְּרִיאָה, וּבִשְׁעַת בָּרָכָה אֲחֶרוֹנָה, אֵין חִיּוּב אֵין לְהַחְּמִיר בְּלָל. (קמ"ו)

While the oleh recites Barechu ... and the congregation says: Baruch Hashem hamevorach leolam va'ed the entire congregation should stand. But, while he recites the berachah: asher bachar bann as well as during the reading and the last berachah, the congregation is not obliged to stand. Some congregations rely upon the custom of some Sephardic communities and do not stand even for Barachu and Boruch Hashem hamevorach etc." But, those who are scrupulous [in their observance of] mitzvos, demand more of themselves and stand, and this is appropriate. But, between readings there is no need whatsoever to be stringent.

אַם הַקּוֹרָא בְּעַצְׁמֹוֹ, הּוּא עֹוֹלֶה לַתּוֹרֶה, צְרִיךִי שְׁיַעֲמֹר אַמֵּר אָמֵר , שֶׁבְּשָׁם שֶׁנְּהְנָה הַתּוֹרֶה עַל יְדֵי סַרְסוּר (מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עְּלְיוּ הַשְּׁלִוֹם), כְּּךְ אֲנוּ צְרִיכִין לְנְהֹג בָּה עַל יְדִי סַרְסוּר (קמ"א).

If the reader himself is called up as the oleh, another person should stand at his side for just as the Torah was given through an intermediary that is, Moshe Rabbeinu (may he rest in peace), so, too, should we conduct ourselves [to hear the reading] with an intermediary. The additional person does not read; he serves only as a symbol for the intermediary.

לְגֵּאְת לְגָּרְׁנֵּאְ מַפּׂנְתָא לְלֵּבְתִי אְסִוּר לְכָּלְ מַפַּׁנְרָי. אֲכָלְ בִּין זְּבָּרָא לְזָבָרָא שֶׁפַפָּר מַפּוֹנְה מְנֵלְלִי יָכוּל בְּיֵּאְת לְצֵּאִת מִבֵּית הַכְּנְסָׁת בְּשָׁעָּה שֶׁפּוֹרִין בַּפּוֹרָה. אֲכָלְ בִּין זְּבָרָא לְזָבָרָא שֶׁפַפָּר הַפּּוֹרָה מְגַלְלִי יָכוֹל בְּיֵלְ

Once the reader has begun to read, the entire congregation is forbidden to indulge in conversation even about Torah subjects. Conversation is forbidden even between readings. It is forbidden to leave the synagogue while the Torah is being read. But, between readings, when the Seifer Torah is rolled up one may leave if the need is great.

בְּשָׁבֵּשׁ בֹּהֵן בְּבֵית הַכְּנָּטֶת צְרִיכִין לִקְרֹת אֹוֹתוֹ הְחַלְהֹּ, וַאֲפָלּוֹ אָם הִּאִ עַם הָצָּרֶץ אֶלָא שֶׁהִּא אָדָם בְּשָׁר, הִּוּא קוֹדִם אֲפָלּוֹ לְתַלְמִיד חָכְם, וַאֲפִלּוּ אָם הַכֹּהַן רוֹצֶה לְמְחֹל לֹא מַהָּנִי. וְאַחַר הַכּּהַן קוֹרִין לֵּוֹי, וְאִם אֵין שְׁם לֵוֹי, וְאִם הַכֹּהַן אֲשָׁר עֲלָה בִּמְקוֹמוֹ, וְאוֹמְרִים: בְּמְקוֹם לֵוֹי, וְאִם אֵין כַּהַן בְּנֵית הַכְּנָטָת, קוֹרין בְּמְקוֹמוֹ לֵוִי אוֹ יִשְׂרָצֵל, וְיֵשׁ לְקְרֹת אֵת הַיּוֹתְי נְּדִילְ בַּתּוֹרֶה שֶׁנְמְצָא שֶׁם (עַיֵּן בְּנִית הַבְּנָטָת, קוֹרין בְּמְרִים בִּהָן, לֵוֹי בִּמְקוֹם בֹּהָן, אוֹ יִשְׂרָב בְּמְקוֹם בֹּהָן, אֵין קוֹרין צַהְּיִר לֵוֹי, יִשְׁיִּב שְׁבְּבָּלִם בֹּהָנִים אוֹ לְוִים, יַצְשִׁי שְׁצֵלְת חָבָם אֵיךְ יִתְּנְבְּבְּיִר.

If there is a Kohein present in the synagogue he must be called [to the reading] first. Even if he is an unlearned person, provided he is an upright person, he has preference over a [Torah] scholar. Even if the Kohein wants to forgo [his right] he may not do so. After the Kohein, a Leivi is

called [again] in his (the Leivi's) stead, and [the gabbai] Gabbai—whose called [again] in his (the Leivi's) stead, and [the gabbai] Gabbai—whose function is to call the olim (pl. for oleh) to the Torah. announces: "Instead of a Leivi." If a Kohein is not present in the synagogue, a Leivi or Yisvael in Torah among those present, and [the gabbai] announces: "If there is no Kohein." When a Yisvoel is called in place of a Kohein, a Leivi is not called afterwards. Lest someone who just entered the synagogue think that the first oleh (who, it will be remembered, is still standing at the veader's lectern) is a Kohein. A community made up of only Kohanim or Levi'im should put the question to a learned sage as to how to conduct themselves.

if he was called he may not go up. Similarly, between Go'al Visrael and he goes up [to the Torah]. If he is in mid-Shemoneh Esrei, [then] even between the chapters. See list of 12.2017 Chapter 16 para 1. before รทคโยตะ euds The endings of particular subjects are called: กา — ________________ เกา the subject in which he is in the middle, and stop at a place where the reader, he may only listen. However, if at all possible, he should finish he may go up and recite the berachos, but he may not read along with the Kerias Shema or its derachos, I.e. from Barechu through Go'al Yisrael. Kohein." If it happened that the Kohein was called—if he was in midis no Kohein present" but, [instead] says: "Leivi or Yisrael instead of a Leivi or Visrael is called, and [the gabbai then] does not say: "If there him for [this would be] an imposition on the congregation. Rather a should not be called [to the Torah]. And there is no need to wait for is in mid-Shemoneh Esrei, even if there is no other Kohein present, he or in the middle of the berachos of Kerias Shema and, certainly, if he If the Kohein is in mid-Kerius Shema, When interrupting is prohibited.

Shemoneh Esvei, he may not go up. [However, if he is in the midst of] the prayer: Elokay netzor ... The prayer said after completing the Shemoneh Esvei before taking three steps backward. he may go up. If he is in midsheve taking three steps backward. he may go up. If he is in midsheve taking three steps backward. he may go up. If he is in midsheve the said between Baruch she'amar and Yishtabach. if there is no other Kohein present, he may, even initially, be called. But, he may not read with the Reader. However, if there is another [Kohein] present, he may not read with the Reader. However, of the above] also applies to Leivi.

אָם קָרְאֵּר לְכָהַן אִוֹ לְלֵוִי וְאֵינָם שָׁם, לֹאׁ יִקְרָאִי לְאָחֵר בִּשְׁמֹר, שָׁלֹאׁ יִאִמֶרר עַל הָרִאשׁוֹן שָׁהִּיִּא פְּגִּוּם, אָמָא יִאִמֶרר לְהָאַחֵר: עֲלֵה אַהָּה, וְיַנִּעְה, אֲבָל בְּנוֹ יְכוֹלִין לקְרֹא בִּשְׁמוֹ, שָׁאֵין בְּוָה פְּגָם לְאָבִיוּ, שְׁהַרִּי הַמָּל הִיִּאָר בְּשָׁה, וְכִּוֹלִין לְקְרֹא בְּשְׁמוֹ, שְׁהָרֵר בַּמִּל רֹוֹאִים שָׁאֵינוֹ עוֹלֶה מִפְּנִי שָׁאֵינוֹ רָשָׁאי, וְאָה קְּצְהִי לְצִּחֶר בְּשְׁמוֹ, שְׁהָרֵר בְּשְׁמוֹ, שְׁהָרִי בְּיִּמְרֹ לִאִים שָׁאֵינוֹ עִילְה מְפְּנֵי עְשָׁה לְצִּחֶר בְּשְׁמוֹ, שְׁהָרִי לְצִּחֶר בְּשְׁמוֹ, יְכוֹלִין לְקְרֵא לְצִחֶר בְּשְׁמוֹ, שְׁהָר בְּשְׁבּי, וְלִינִי לְצִּחֶר בְּשְׁמוֹ, שְׁהָּי, וְלִבְּי לְצִינִם שְׁצִּילִי לְצִּחֶר בְּשְׁמוֹ בְּשְׁה.

for acharon and maftir any Jew may be called (Responsa Shevus Yaakov eannos de attributed to the discovery of b 'defective lineage" because and they are not present, another may be called by name. The change vot moy to soddead no vittem to mattir or mattir on Shabbos or Yom Tov application. Similarly, if a Kohein or Leivi were called up for acharon his grandfather's name. (Rema o.c. 139:3). "defective lineage" has no whose father has converted to another religion is called to the Torah by may be called by name because where a Visrael is involved, A person not permitted to do so. If a Visrael is called up and is not present, another for all can see that the former Kohein does not go up [only] because he is because he is in mid-Shemoneh Esrei, another may be called by name, Similarly, if the Kohein or the Leivi cannot go up [to the Seifer Torah] the fathers lineage were defective then the son's would also be defective. would not [be misconstrued], as a defect in the father's [lineage], for if if [in his absence] they call his son he may be called by name for this to the second one say: "You, go up," and he should go up. However, second Kohein to the discovery of a defect in the first Kohein. Instead, sirst Kohein is not present might attribute the abrupt calling up of the first one's lineage is defective. The observer who is not aware that the another should not be called by name, so that it should not be said the If a Kohein or Leivi was called and [it is discovered] that he is not present,

.(7:111 .104

אָם לֹא הָרָה בֹּהֵן בְּבֵיִת הַכְּנָטָת, אוֹ שֶׁהָיָה אֵלָא שֶׁלֹא יָרְעִי מְמָנּוּ, וְקֵרְאוּ לְיִשְׁרָאֵל בְּמְקוֹמוֹ, וְעֵּלָה, אֵפְלּוּ שֵׁה לַאׁ הָיָה בֹּהַן בְּבֵית הַכְּנָטָת, אוֹ שֶׁהָיָה אֵלָא שֶׁלֹא פָּתַח עֲדִין אֵת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּחַר בְּנִוּ, וּבָא הַכֹּהֵן אוֹ שֻׁנְוְכִּרוּ אֵתְ הִישְׁר וְאִינְה וְאֵלְה וְאִימֶר בָּח הוּא בְּרְכוּ וְהִייְ הְּהִי אֲתֹּם בְּנֵר וְעִילְה הַבְּהַן וְשִׁלְה, וְאֵלֵה הַבְּהָן, וְאֵלְה הַבְּהָן, וְמֵלְה הַבְּרָן, וְמֵלְה הַבְּרָן אֲם בְּרָר צְּמָה הִי שִׁרְבְּי, עִילְה הַכֹּהֵן, וְהֵלְה הַכֹּהֵן, וְהֵלְה הַבְּהָן, וְמֵלְים בְּרָר אֲהַ הְאָה הַבְּרָן וְהַלְּה הַבְּהָן, וְהַלְּה הַבְּהן, וְשִׁלְּה הַבְּין, וְשִׁה בְּבִּין וְשִׁלְה הַבְּרָן בְּרִיךְ אֵהְ הַבְּין הַבְּרָן בְּרִיךְ אֵתְ הַבְּרֵן, וְשִׁלְּה הַבְּרֵן, וְשִׁלְה הַבְּרָן, וְשִׁה הַבְּיִין וְשִׁה הַבְּּרְן הַבְּיִל אֵה הַבְּיִּי הִילְה. אוֹ עִבְּין הַבְּיִלְה הַבְּין, וְשִׁלְה הַבְּין, וְשִׁבְּי הִיבְּים בְּיִילְה הַבְּיִי הְבִּין הִיבְּים הְבִּילְה הַבְּיִים הְבִּין הַבְּיִים הְבִּיל הַבְּים בְּבְּיִל הִיבְּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּיל הִבְּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִים הְבִּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּיל הִיבְּים הְבִּיל הְבִּים הְבִים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבְּיבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבְּיב הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבְּיבְים הְבִּים הְבְּיבְים הְבִּים הְבִּים הְבִּיבְּים הְבִּים הְבִּים הְבְּים הְבְּים הְבִּים הְבּיבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבְּיבְיבְּים הְּבְּים הְבְּבְּים הְבִיבְּים הְבְּבְּים הְבְּיבְיבְּים הְבְּיבְיבְּים הְב

Leivi is called and he goes up. then the Leivi arrived before the Kohein said: Baruch Atah Hashem, the unknown to anyone, and the Kohein was called also in place of the Leivi, he is called after him. The same applies if no Leivi is present, or if he was Baruch Atah Hashem, [then] the Kohein goes up and the Leivi waits and called instead of a Kohein, and the Kohein arrived before the Leivi said: ... [then] the Kohein no longer goes up. The same applies if a Leivi is (God's name) in the berachah, that is, he has said: Bauch Atah Hashem and then he is called. However, if the Yisrael had already said Hashem the Yisrael should stand there until after the Kohein and Leivi are called, the first oleh has already said Barechu ... In order to avoid embarassment and he goes up, and he, too, begins: Barechu etc. Despite the fact that Kohein arrived or it was realized that he is present, the Kohein is called he had not begun the berachah: asher bachar banu, and [just then] the [then] even if he had already said: Barechu es Hashem hamevorach, but anyone, and a Visrael is called in his stead and he (the Visrael) came up, If there is no Kohein in the synagogue, or if there was, he was unknown to

אין קוֹרִין שְׁנֵי אַחִּים זָה אַחַר זָה, בֵּין שְׁהָם מִן הָאָב בֵּין מִן הָאָם. וָכֵן הָאָב עַם בָּנוֹ אוֹ בֶּן בְּנוֹ, אֵין קוֹרִין זֶה אַחַר זֶה מִשּׁוּם עֵינָא בִּישָׁא. נַאֲפָלוּ הַם אוֹמְרִים שָׁאִינָן מַקְפִּירִין. נַאֲפָלוּ הָאָחַד הוּא אַחַרוֹן וְהַשְׁנִי מַפְּטִיר. וְדַוְקָא בְּשַׁבְּּת שָׁאֵין מוֹצִיאִין סַפֶּר תּוֹרֶה אַחַר לְמַפְּטִיר. אֲבָל בְּשֶׁמּוֹצִיאִין סַפֶּר תּוֹרֶה אַחַר לַמַפְּטִיר הַמְּקְה יְשָׁבְּת שְׁצִין מוֹצִין בַּר מְצְנָה אַחַר לָמַפְּטִיר. אֲבָל בְּשֶׁמּוֹצִיאִין סַפֶּר תּוֹרֶה לְהַתִּינִ אַחִים רַק מִן הָאֵח וְהָאָב עָה בְּיִבְּיִה אַבְּר לְבָהְחָבְּי, וּבְּמְקוֹלְה לַבְּיְרְ אָבְּי אַח לְהַתִּיר בְּאֵלוּ אֲפִלּיּ לְבְהְחָבְּי, לְקְרְיְאָם זֶּה אַחַר זֶה. (סִימֶן קמ"א וסד"ה)

Two brothers should not be called [consecutively] one after the other, whether they are [brothers] from the same father or from the same mother. Similarly, a father and his son or [a grandfather and] his grandson, should not be called one after the other for fear of an "evil eye;" For fear of creating ill-will which can be harmful. even if they profess not to mind. [This applies] even if the first is [called] for acharon the—"hhar link aliyah

Avnei Cheifetz 16). hagbahah and gelilah may be performed by two brothers etc. (Responsa the rolling up of the Seifer Torah,) who are not usually called by name, raising of the Selfer Torah upon completion of the reading) and gelilah 1:32). Accordingly, since the persons who are called for hagbahah (the all of the above consecutively (Orechos Chaim 141, Sha'ar Efraim Gate Congregations whose custom is not to call the olim by name may call grandson. permitted, even initially for them to be called consecutively. When necessary it is I.e. two brothers of the same mother, or father and called, though they have not yet come up, they may ascend [to the bimah]. [but have different fathers,] or a father and his grandson, were [already] the reader's stand.). If two brothers who only have the same mother, gone up [to the Torah,] he should not descend (from the bimah Bimah— In all the above situations, if they have already called him and he has called] to mustiv is not yet bar mitzvah (13 years old), it is permitted. consecutively two brothers or father and son]. Similarly, [when the one when another Seifer Torah is taken out for mastir, it is permitted [to call when another Seifer Torah is not taken out for the mastir. However, acharon and mastir (Mishnah Berurah 141:20). but only on a Shabbos, before mastir. and the second for mastir; Though kaddish interrupts between

מִי שְׁעֶּלָה לַתּוֹרֶה בְּבֵית הַכְּנָסָת אָחָד, וָאַחַר כָּךְ נִוְדַּמֵּן לִבֵּית בָּנָסָת אַחָרָת וּקְרָאוּהוּ גַּם בֵּן אַפִּלֹּוּ לִפֶּרִשְׁה שְׁבְּרַר עֲלָה לְהּ, עּוֹלֶה שֵׁנִית וּמְבְרֵךְ אֵת הַבְּרְכוֹת (מגן אברהם סִימֶן רפּ"ב סְעִיף קטן ט"ו).

One who was an *oleh* in one synagogue, and happens to be present at another synagogue, where he is called up again, even to the same *parshah* Parshah—the portion of the reading. to which he was called before, should go up a second time and recite the berachos [over the Torah].

ְּהַמְעָנִית צָבּוּר כְּשֶׁקּוֹרִין וַנְחַל, אֵין קוֹרִין לְעֵלֹת לַמּוֹרֶה אֶלָא לָמִי שְׁמִּתְעַנָּה. וְאִם אֵין כָּאוֹ כֹּהַן אַחַר אָלָא זָה שָאֵינוֹ מְתְעַנָּה, אוֹ שָׁאֵין בְּדִּעְמוֹי לְהַשְׁלִים, קוֹרִין לִישְׁרָאֵל אוֹ לְלֵוִי בִּמְקוֹמוֹ. וְמוֹב שְׁיֵצֵא הַכֹּהֵן הָאֵם הוּא בְּשִׁנִי וּבַחֲמִשְׁי, אַף עַל כִּי שְׁקּוֹרִין וַיְחַל, מָכֶל מָקוֹם, בֵּיוָן שְׁעַהָּה הוּא וְמֵּן קְרִיצִּת הַפּּוֹר לְבֵּן בְּדִיעְבֵר אָם לֹא נְצְיְא מְבְּית הַכְּנָּסְת וְקְרָאוֹה יַעְּלָה.

On a communal fast-day when Vayechal is read, only one who is fasting is called to the Torah. If the only Kohein present is not fasting, or does not intend to complete [the fast], a Yisrael or a Leivi is called in his stead. And it is preferable that the Kohein leave the synagogue. If another Kohein is present, it is not required that he leave, The Kohein who is

not fasting. but he should notify them not to call him, and if he is called he should not ascend [to the bimah]. Some poskim disagnee and maintain that once called he should be oleh (Taz 135:7), Mishneh Berurah (135:21) rules that one who would be embarassed to make it known that he is not fasting, may act according to the ruling of the Taz. On Mondays and the fast. nevertheless, since it is Le., The Torah, therefore, after the fact, if the [Kohein who is not fasting] has not left the synagogue, and he is called, he may go up. Explanation: When the fast-day falls on Monday or Thursday 2) the reading of the fast day. Thursday 1) the reading so the is not fasting, who, therefore, should not be a participant in the fast day not fasting, may, nevertheless, participate in the other aspect—the Monday and Thursday reading, may, nevertheless, participate in the other aspect—the Monday and Thursday reading.

וְהָנִי בְּבֵּיִת הַפְּנָּסְת בְּיוֹם שֶׁנִי שֶׁלְ יוֹם טוֹב, אֵין לִקְרֹת אוֹתוֹ לַעֲלוֹת לַתּוֹרֶה, וְהַדִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בַּסְעִיף הַקּוֹה.

Similarly, when one who resides in Evetz Yisrael, where Yom Tov is celebrated only one day, (with the exception of Rosh Hashanah) is visiting a foreign land, and is present in the synagogue on the second day of Yom Tov, When it is a regular weekday for one residing in Evetz Yisrael (though in public he must act as on Yom Tov). he should not be called up to the Torah. The rules are as stated in the previous paragraph. See Shearim Metzuyanim beHalachah 23:16 for a compilation of the various opinions regarding this situation.

סּוּמָא נוֹהָגִין לֹקְרֹתוֹ. וָאַף עֵּל פִּי דְּדְבָרִים שֶׁבְּכְתָב אָסוּר לִקְרֹתוֹ בְּעֵל פָּה, מִכָּל מָקוֹם, בַּוְּמֵן הַזָּה, בִּיוָן שְׁהַקּוֹרֵא קוֹרֵא לְפָּנִיו מַמָּר. וְנוֹהַגִּין שָׁאֵין מְדַקְדְּקִין אָם הוּא מַלְמִיד חָכָם אוֹ עַם הָאָרֶץ דְּמִסְּתָמֵא יָכוֹל לְקְרֹת עָם הַקּוֹרֵא.

It is customary to call a blind person [to the reading of the Torah]. Although, it is prohibited to read the written Torah by heart, nevertheless, since nowadays the reader reads for him, it is permitted. We do not investigate whether [the oleh] is learned or not, because it may be assumed that he is

capable of reading along with the reader.

אם הָרִאּר לִהָעוֹלֶה הַמְּקוֹם שְׁיִּקְרָא, וּבָרַרָּ, וִאַחַר כָּרְ נִנְּהָרִיּ שָׁצִּין זָה הַמָּקוֹם שָׁיָּקְרָא, וּבַרַרָּ, וִאַחַר כָּרְ נִנְהָרִיּ שָׁצִּין זָה הַמָּקוֹם שָׁיָּרְיִבְיִן לִקְרֹת, בִּין שְׁנְּבָרִ הִתְּחִילִּי לִקְרֹת, בִּין שְׁעָבִין לֹקְרֹת, בִּין שְׁעָבִין לֹקְרֹת, בִּין שְׁעָבִין לִקְרֹת הָיָה בַּנִּהְיִלְּפָּרִי, אַפֹּלִי הִּוּא בְּעַמִּיר אַחַר, וּלְאַחַר הַמְּקוֹם שְׁהָרְא לֹוֹ, אֵין צָרִיךְ לִקְרִת עָשִׁרם שְׁבַּרְ וְנִא הַבְּעָרְ לִפְּנִי, אַלְּא הַרִּרְ לִכְּלֵי, אֵבְל הִּוּא בְּעִרְ עַהְּיִר לַפָּנִי, אַלְא שְׁהִיּא קְוֹדָם לָהַמֶּקוֹם שְׁהַרְא בְּעִירְ עַמְּיִר לְפָּנִי, אֵלְא שְׁהִיּא לְנִירְ לַפְּנִי, אֵלְא שְׁהִיּא לְנִירְ לַפְּנִי, אֵלְא בְּרִיךְּ שַׁנְיִּת הַבְּרְרָב עַהְיִּי עַמְּיִר הְנָא עֲבְּרִי לְפָּנִי, אַלְא שְׁהִיּא לְנִירְ לַפְּנִי, אֵלְא בְּרִיךְ שִׁנְיִּת הַבְּרִי לַפְּנִי, אַלְא שְׁבִּילְם נְעָּר, עֵלְּבְּרִי אֲעָּי הְבָּי בְּעָּרְ הָנְּי עַבְּרְיִּ לְפָּנִי, אַבְּי הִיּא בְּעִרְּה עָהְירִי לְפָּנִי, אַבָּי הִיּא שְׁבְּיִבְּי לְפָּנִי, אַבְּי בְּיִּי בְּעְירִי עָלְייִ עָּבְּי בְּרְיִּי עְבְּיְרִי לְפָּנִי, אַבְּי בְּיִּבְי עַבְּי בְּבְּי בְּיִּי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי לְפְּיִי, אַבְּי בְּיִי בְּיִּי בְּיִּי בְּיְי בְּיִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְבְּי בְּיִּבְּי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּייִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּייִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיְיִי בְּיִי ְיִי בְּיִי בְּיִ

portion, then this should be done in order to avoid a second berachah. and further, [and with the condition that] it is all included in that day's verses can also be read from the place [upon which] he said the berachah him, but is close enough to it, and so situated to make it possible that three berachah recited in vain. If the place to be read precedes the place shown ζζαζυ—υ ζζζυ υ Βυίδίονο γόσυσλί , σενον σίσΙαπος ο εί λοίλω (21:911 sal, "Blessed are You, Hashem, teach me Your statutes," (Ps lamdeinu chukecha. Resulting in his having said altogether: אַראבי אַראַב when he had said only: Baruch attah Hashem. then he should conclude... on the first berachah which was recited in vain. If [the error was realized] Jor the sin of having mentioned His Name in vain at the first berachah. glorious kingdom is forever and ever." This is said to somewhat atone Baruch sheim kevod malchuso leolam va'ed ''Blessed is His Name, Whose said a second time. He must first (before repeating the berachah) say: a second time. But, Barechu [es Hashem hamevorach] should not be that was shown to him; he must recite the berachah: asher bachar banu even if the place was open before him, but it is located before the place him, and they must now roll the Seifer Torah [to the proper place], or whatever was opened before him. But, if the place was not open before mind was on the place on which he intended the berachah as well as on was shown to him, he need not recite a second berachah, because his even if it is in another column [as long as it was] past the place that that was to be read was also open before him, [during the berachah], started, [the following must be considered:] if the place [in the Torah] another place is to be read, regardless if the reading has started or has not and then it was realized that it was not the [right] place, but, rather, If the place to be read was shown to the oleh and he recited the blessing,

עַריך כָּל הַעּוֹלָה לְקֶרֹת לְכֶל הַפְּחוֹת גּי פְּסוּקִים. וּבְשָׁנִי וּבַחָמִשִּׁי, וְבַן בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה, צְרִיכִין לֹקְרֹת

לְכֵּלְם, לְכָל הַפְּחוֹת עֲשֶׁרָה פְּסוּקִים. וְיֵשׁ לֹקֵרֹת לְהַשְּׁלִישִׁי דִּי פְּסוּקִים וּבְּדִיעֲבַד אִם לֹא קָרְאוּ לְכַלָּם אֶלָא טִי פְּסוּקִים, שְׁלֹשֶׁה לְכָל אֶחָד, יָצְאוּ, וּבְפוּרִים שָׁאֵין קוֹרִין לְכַלָּם אֶלָא טִי פְּסוּקִים זֶהוּ, מִשִּׁוּם דְּסְלִיק עְּנְיָנְא. (קל"וּ)

Every oleh must read Ov have the ba'al koveih vead for him, as is the present custom. at least three verses. On Mondays and Thursdays and at the Shabbos Minchah service, it is required that in all no less than ten verses be read. We should read a minimum of four verses for the third oleh. Some allow three verses to be read. If it happened that in all fulfilled. On Purim, we read only nine verses for all [the olim] combined because the subject matter ends [after nine verses]. On Purim, the holiday because the subject matter ends [after nine verses]. On Purim, the holiday we wend of the attack of Amaleik upon us in the wilderness. (Exodus 17:8–16). That chapter contains only nine verses.

הקוֹרֵא בַּתּוֹרָה, לֹא יָסיִם בְּמֶקוֹם שֶׁלֹא יִשְׁאֵר מִשְּׁם צַּר הַפָּרִשָׁה, דְּהַיָּנִוּ, פְּתּוּחָה אוֹ סְתּוּמָה גּי פְּסִּיקִים לְבֶל הַפְּחוֹת. וְאִם בְּבֶר בֵּרַךְּ לְאַחַר שֶׁפִּים בְּפֶּחוֹת מָגּ׳ פְּסִיקִים סְמוּךְ לַפְּרָשָׁה, הַקּוֹרֵא אַחֲרָיו, אִינוֹ צְרִיךְּ לְהַתְּחִילִ מְפֶּסִיק שֶׁלְפְּנִיו, רַק יִתְּחִיל מְמֶּקוֹם שָׁפְּסִיק הָרִאשׁוֹן, וִיִּקְרָא צָּמּוֹ עֹה בְּפָּרִקים בְּפָּרִיי, רֵק יִתְּחִיל מְמֶּקוֹם שָׁפְּסִיק שָׁם. אָם יֵשׁ פְּסִיק שֶׁבֹּי בְּפְּסִיק הָבְּיּרִי, פְּסִיקִים אֲפְלִּי בַּפְּסִיק הַסְּמוּךְ לָה.

Preface:

text. the in spaces and gaps of aware become we Torah Seifer a into look we As, Torah Sifrei of writing the concerning traditions and laws the of many as This, from originating generation, to generation from us to down handed been has the denotes text-breaks these of Each Sinai. Mt. at Torah the of giving the numbered the with confused be not should (This chapter: a of completion are these for Scriptures, printed the in found are that verses and chapters not do \(\nabla \nu \nabla \na

text the e. i. —"open"pesuchah התוחבין) text-breaks: of kinds two are There text the with open left is line the of remainder the and mid-line in ends e. i. —"closed" sesumah המוחביל) line. next the of beginning the at resuming in line, same the on resumes text the gap, the after and mid-line in ends text the line." the "closing effect

than less that impression the avoid to taken precautions concerns 20 Paragraph. *oleh* one any for read be ever may verses three

place a at reading] [his conclude not must Torah the reads who one The

that So verses, three of minimum a remain not will there where from impression the with leave not then, just synagogue the leave might who anyone the until there from verses. two only contain would reading next the that of end already had oleh the If .sesumah a or paragraph. this to preface See with reading] [the completed reader] [the after berachah last the recited with reading] [the completed reader] [the after berachah last the recited following the then ,parshah that of end the to left verses three than less correct to late too is It verse, preceding the with begin not need reading off, left one previous the where start should but impressions. Jalse any following the in verses more three least at him with read to continue and there. end to permitted is it verses, two has only parshah a If .parshah of beginning the in is there as mid-verse, in -breakparshah a is there If very the at even end may reading the 25:19. Numbers ,Pinchos Parshas very the at even end may reading the 25:19. Numbers ,Pinchos Parshas read was verse one that think possibly could one no Because verse. next

ְּבְּטִיקִים, לְאַחַר הַתְּחַלִת הַפְּרְשָׁה. פְּסִיקִים, לְאַחַר הַתְּחַלִת הַפְּרְשָׁה.

Similarly, [the reader] should not begin with fewer than three verses after the beginning of that parshah. So that one who might arrive just then should not think that the previous oleh had only two verses read. Consequently, the previous oleh should not end within three verses of the beginning of the next parshah.

ְּנְבֵּנְן לְתַּטְּחִילְ חָּמִידְ בְּדָבֶר טוֹב לְיִשְׁרָאֵל וּלְסֵיִם בְּדָבֶר טוֹב לְיִשְׁרָאֵל, וְבֵּן לֹא יְסֵיֵם בְּמִי שֶׁעָשֶׁה מַעֲשֵׂה בְיע (קל"ח).

The reader should always aim to begin reading with a subject favorable for Israel and to end with a subject favorable for Israel. Likewise, he should not end where the evil deed of someone is recorded. Based on the verse has the triping of the conference of the stop at something evil" (Eccl. 8:3).

אם קראי לְאָחָד רַק בּי פְּסִיקִים, וּבָרַךְּ בְּרָכָה אַחַרוֹנָה צָרִיךְּ לְחָזֹר וְלְקָרֹת, וִיבָרַךְּ בְּרָכָה לְפָּנִיהָ הִלְאַחֲרִיהָ. וְבִיּנִן שֶׁלְאַחַר בְּרָכָה אַחַרוֹנָה, הַנִי הָסַח הַדּעַת, עַל בַּן צָרִיךְּ לְהַחְחִיל גַּם בָּרְכִּי נִיקְרָא

בּי פְּסִיקִים שֶׁקְרֵא תְחִלְה, וְעֹוֹדְ פְּסִיק אָחָד עָמוֹי, וָאָם קָרָה וֹאֹת בְּשְׁלִישִׁי, צְרִיכִּין לְקְרֹת עוֹד בּי

פְּסִיקִים, שֶׁיּהְיִי כַּלְּם דִּי פְּסִיקִים. וְאָם קֵרָה וֹאֹת בְּלֹהוֹ שֶׁלֹא קְרָא רַק בּי פְּסִיקִים, וְּכְּלֵּר עַּהְיּ צְּחֵרְיִי נְאַה עַּדְי אַחַרִין נְיִּלְנִי עָהִין וְלַבֵּן יִחְיֹר הַפֹּהוֹ וְיִקְרָא גִּי פְּסִיקִים בְּבְּרָכִית, נְּמִרְי וְלְבֵּן יִחְיֹר הַפֹּהוֹ וְיִקְרָא גִּי פְּסִיקִים בְּבְרָביֹת, נְהַבְּין נִיּלְוֹי יְהִיר הַפֹּהוֹ וְיִקְרָא צִי פְּסִיקִים בְּרָרְה בְּרְיִבְּי נְלְבֵּוֹי יְהִיבְּי בְּבְּיר בְּבְּיִר בְּרִיבְּי בְּיִי בְּבְּיִי בְּבְּיִי נְבְּבְּי בְּבְּיִי בְּבְּיִי בְּבְּיִי בְּבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּרְיִי בְּבְּיִי בְּבְּי בְּיִי בְּבְּי בְּיִי בְּבְיִי בְּבְּי בְּיִי בְּבְּי בְּיִי בְּיִי בְּבְּי בְּיִי בְּבְּי בְּיִי בְּיִי בְּבְּיִי בְּבְּיוֹ בְיִי בְּבְּי בְּיִי בְּבְּי בְּיי בְּבְיי בְּבְּי בְּבְי בְּרְים בְּרְים בְּיִי בְּבְיי בְּבְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּבְּיִי בְּיִּם בְּרְים בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִבְים בְּיִי בְּיִים בְּיוֹי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי ְים בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִייִי בְּיִים בְּיִים בְּיִיבְים בְיִים בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוּים בְּיִיבְיי

אַטּר כָּּךִ. אַבָל אָם כָּבָר בַּבַּר בַּבַּרִי, אָז יִקְרָאִי עָם הַלַּרִי מְמִּקּלִים שָׁפֶּסַק הַכֹּהַן. (שָׁאָם יִקְרָאִי לְהַבַּרֵּרִ מֵה שָּקֶרְאִי לְהַכֹּהַן, יִהְיָה פְּנָם לְהַכּהַנִים אֲשֶׁר הַמֶּה שְׁמֶה, כִּי יאִמְרִי שְׁהַבְּּוֹי הַחְחִיל לְקְרֹת בַּמּוֹרֶה). בּי פְּסִיקִים שָּקֶרְאִי שְּנִי, וְעִּדִ פְּסִיק אָחָד וְיִקְרָאִי עֵּרׁ בִּי פְּסִיקִים, וְהַבּּרָר בַּרְרְ בָּרְרְ יִמְרָ בְּּמִלְים עָי קְרָאִי וְשְׁרָאֵל בְּמְלִי, וְשְׁרָאִ בַּקְ בְּמָרְ וְהַבְּי יִּחְרָ אֵלְי בְּמִרְ וְהַבְּי בְּעָרִי, וְשִׁרְאִ בְּלְבִּי בְּעָרִי וְמִרְ בְּעָרִי וְשְׁרָאִי וְשְׁרְאִי בְּעָרִי וְשְׁרָאִי וְשְׁרָאִי וְשְׁרָאִי וְשְׁרָאִי וְשְׁרִי וְשְׁרִי וְשְׁרִי וְשְׁרִי בְּעִי שְׁרָא בְּרְרִי הְשְׁרִי וְהְיִי וְשְׁרִי בְּעִרִי וְשְׁרִי בְּעָרִי וְשְׁרִי בְּעִרְי וְשְׁרִי בְּעִי שְׁרְי בְּעִרְי וְשְׁרִי בְּעִרְי וְשְׁרִי בְּעִרְי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעִרְי וְשְׁרְי בְּעִרְי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעִרְי בְּעְרְי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעְרִי בְּעִי בְּבְּבְּרְי וְּהְיִי בְּעְרִי בְּעִרְי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּבְּרִי בְּעְיִי בְּעְלְים בְּעִילְי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיבְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְּיִי בְּיִי בְּיבְּיבְּי בְּעִי בְּעִיבְּיבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְּי בְּיבְּיבְייִי בְּיבְּיבְּיי בְּיִי בְּיבְּי בְּיבְּיבְיבְּי בְּיבְּיבְּיי בְּיבְּיבְּיבְּיי בְּיבְּיבְיי בְּיבְּיבְיי בְּיבְּיבְייִי בְּיבְיבְיי בְּיבְּיבְּיבְיבְּיי בְּיבְּיבְיי בְּיבְיבְי

read for the Leivi plus one more verse. [Then] one more Visrael is called [first] berachah, [then] we read for the Yisrael the two verses which were Leivi's aliyah, that only two verses were read and the Yisrael has said the since only two verses were read for him. If this [error] occurred at the minimum of three are called up. The Kohein's [aliyah] does not count defective. After the Leivi, two Yisraels should be called up, so that the none of the Kohanim were called decause their lineage was found to be Leivi began the reading of the Torah. I.e. these people will assume that are present there, because [those who have just entered] will say that the the Kohein's reading, it will be construed as a defect for the Kohanim who is done] because if the reading for the Leivi includes [the two verses] of the Leivi's reading begins from the place that the Kohein's ended. [This reads afterwards. But, if the Leivi already said the first berachah, then as we have previously written. The Leivi [who was called] waits and he verses should be re-read for the Kohein, with the appropriate berachos, Barechu ..., it is not considered the start of the berachah. Therefore, three has not yet recited the first berachah though he may have already said they remembered [the error] then the rules are as follows: if the Leivi two verses were read, and the Leivi has already been called, and then total is four verses. If this [error] occured at the Kohein's aliyah that only three verses were read for each], two more verses must be read so that the lit. ascendence [to the Torah]. [and for the two preceeding (olim) only [to complete the three]. If this [error] occurred at the third aliyah Aliyah and the two verses already read should be repeated plus one more verse having completed the after-berachah, one feels that his portion is completed. because there his mind is still on the reading, whereas in our situation at Barechu ... Unlike paragraph 18 where Barechu need not de repeated his mind was diverted [from the reading], therefore, he must begin again must be repeated. And, since upon the completion of the last berachah berachah, the reading must be repeated and the first and last berachos If only two verses were read for an oleh, and he already recited the last

up to complete [the required] three aliyos. If a Kohein was not present in the synagogue and a Visrael was called instead, and the same happened [to him] [that is,] only two verses were read for him, and they did not realize it until after they called a second Visrael and [the second Visrael] recited the berachah, then the reading for the second Visrael begins at the beginning of the sidrah. Sidrah—the portion of Scripture for that week. The first Visrael waits, and is called again for the next aliyah, and afterwards another Visrael is called. Thus completing the three required afterwards another Visrael is called.

קַטְן לֹא יְהְנָה הַקּוֹרֵא, וְגַם אֵינוֹ עוֹלֶה לַתּוֹרֶה. סִימֶן ע"ט סְעִיף טי.

A minor (less than thirteen years old) cannot be the reader and is not called to be an oleh.

.sovilb

לְאַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה אוֹמְרִים חָצִי קַדִּישׁ, וּמֵּגְבִּיהִין אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה. הַמֵּגְבִּיהַ פּוֹתָחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה שְּיִּהִיּי שְׁלִשְׁה עַמּוּדִים מִן הַבְּתָב גָּלִיּי, וּמִרְאַהּ לִימִינוֹ וְלִשְׁמֹאִלוֹּ, לְפָּנִיוּ וּלְאַחֲרִיוּ, פִּי מִצְוָה עַל כָּל הְאַנְשִׁים לְרָאֹת אֵת הַבְתָּב וְאוֹמְרִים וְזֹאִת הַתּוֹרָה וְכִּוּי, וְגִּלְלִין אֵת הַסֵּפֶּר. וּמִצְּוָה לְגוֹלְלוֹ שֶׁיְהֵא הַתְּפֶּר הְשָׁה, וְאֵם הַתְּפֶּר שֶׁלְאַחֲרִיוּ יוֹתֵר סְמוּהְּ, וִגְּלְלוֹ לְשָׁם, דְּלְמֵעֵט בְּגְלִילָה עֲדִיף, מִשׁוּם בְּבוֹד סֵפֶּר תּוֹרֶה (קל"ד קמ"ז רפ"ב)

After completing Kevias haTovah, half-kaddish is said and the Seifer Tovah so that three columns of writing are revealed. He then displays it to his right and left to those in front and back of him, because it is a mitzvah for everyone to see the writing. [At this time] Vezos haTovah etc. is said. The Seifer Tovah is [then] rolled up. It is a mitzvah that it be rolled up so that the seam be centered between the two rolls [of the Seifer Tovah]. The [Torah] should be rolled until the nearest seam is located in the middle [that is]; if the seam preceding the part read is nearest, it should be rolled be rolled until the seam after the part read is nearest, it should be rolled in that direction; and if the seam after the part read is nearest, it should be rolled in that direction, because it is best to minimize the rolling out of respect to the Seifer Tovah.

בְּכֶל עֵת שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרֶה, אוֹמְרִים אַחַר כָּךְ חֲצִי קַדִּישׁ, לְבַד מִמִּנְחָה בְּשַׁבָּת, וּבְמִנְחָה בְּתַעֲנִית, שֶׁפּוֹמְכִין עֵל הַקּדִּישׁ, שָׁאוֹמְרִים לְכְּנֵי הְפִּלַת שְׁמֹנֶה עֶשְׁרֵה.

Every reading of the Torah is followed by half-kaddish, except at minchah of Shabbos and at minchah of a fast-day when we rely on the kaddish that

סימן כג לצו

is said before Shemoneh Esrei.

אַמּני. וּכְאָאֵנו אוִמֶּרים מּחָנוּו, אֵין אוֹמְרִים יָהִי רֶצְּוֹו. בְּשְׁנִי וּבְחָמְשִׁי אוֹמֶר הַשְּׁלִים צָבּוּר לְאַמֹר הַגְּבָּהַת הַמּוֹרָה, יְהָי רָצִיוֹ וְכִּוּי, וּצְרִיכִין הַצִּבּוּר לֹשְׁמֹעַ וְלִצְּנִתִּי

On Mondays and Thursdays after the raising of the Torah the chazzan says [the prayer:] Yehi vatzon etc. The congregation should listen and respond: Amein. On days when Tachanun is omitted Yehi vatzon is not said.

אַמר כְּהְ מַּכְנִיסִין אַת סַפֶּר הַמּוֹרֶה לַאֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּמִצְּנָה עַל כָּל אָדָם, שֶׁסַפֶּר הַמּוֹרֶה עוֹבֶר לְפָּנִיוּ, וְכֵּן הַמְּגְבִיהּ וְהַגּּוֹלֵל, שֶׁיְלִוּי אוֹתוֹ עַד לְפְּנֵי אֲרוֹן הַלְּדֶשׁ.

After this, the Seifer Torah is returned to the Aron Hakodesh [Holy Ark]. It is a mitzvah for every person before whom the Seifer Torah passes, as well as the one who raised it and the one who rolled it up, to accompany it to the Aron Hakodesh.

קְרִיאָה. בְּמְקוֹם שֶׁאֵין סָפֶּר תּוֹרָה קוֹרֵא אָחָד מִתּוֹך חֻמְּשׁ בְּקוֹל רָם, וָהַצִּבּוֹר יִשְׁמִעּי, שֶׁלֹא תִּשְׁתַבַּח תּוֹרַת.

Where a Seifer Torah is unavailable one should read aloud from a Chumash and the congregation listen, so that the [mitzvah] of keviah not be forgotten.

עְּשִׁרָה שָׁמִּהָפִּלְלִים וְאֵין לָהָם סֵפֶּר תּוֹרֶה לִקְרֹת, אֵין מְבִיאִים לָהָם סֵפֶּר תּוֹרֶה לִצֵּרֶדְ הַקְּרִיאָה אֲפִלּרִּ אָם הָם חֲבִּישִׁים בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וַאֲפִלּי בְּרֹאִשׁ הַשְּׁנָה וְיִוֹם הַכִּפּּוּרִים. אַדְּ אִם מְכִינִים יוֹם אוֹ יוֹמֵים מְמִּוֹדֶם, אָרֹוֹן אוֹ הַבְּה, שְׁעִישִׁין מְקוֹם קֲבוּעַ לַסֵפֶּר תּוֹרֶה מַמָּר. וּלְצֹרֶדְ אָדָם חָשׁוּב וְהוּא חוֹלֶה, מֵמָּר לְקַבֶּיא גַּם לְצֵרֶדְ הַקְּרִיאָה לְבָד. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלָאָנָם חָשׁוּב אֵפִלּי אֵינוֹ חוֹלֶה, וּלְחוֹלְה אֲפִלּי אֵינוֹ אָדָם הְשִׁרְים הַשְׁבְּיב וְצִינוֹ הְשְׁבְּים בְּשְׁבְּים בְּפְרִים וְאֵמְים בְּבִּישְׁים הַעְּיב בְּשְׁבְּים בְּיב הְשִׁרְים הַבְּים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים הַבְּים בְּשְׁרִים בְּבְישִׁים הַיִּים הַיִּים הַבְּבְּים בְּשְׁרִים בְּיִבְּים בְּבְּים בְּשְׁרִים בְּבְּיב הַיִּים הַיִּים בְּבִּים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּבְּים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים הַשְּׁרְים בְשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּישְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִים בְּישְׁרִים בְּישְׁרִים בְּשְׁרִים בְּשְׁרִשְׁרִים בְּשְׁרְבִּים בְּישְׁרִים בְּישְׁרִים בְּישְׁרִים בְּישְׁרִים בְּישְׁרִים בְּיִּבְים בְּיִּבְיִים בְּיִים בְּישְׁרִים בְּשְׁרִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּשְׁרִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּישְׁבְּים בְּישְׁבְּיבְּים בְּיבְּיב בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְי

A minyan that is praying and has no Seifer Torah to read, a Seifer Torah may not be brought to them for the purpose of the keviah, even if they incarcerated in prison. It would be a sign of disrespect for the Torah. [This applies] even for Rosh Hashanah and Yom Kippur. However, if preparations were made a day or two in advance [to have] an ark or a box, where a place was set aside for the Seifer Torah, [then] it is permitted [to bring the Seifer Torah]. For an esteemed person who is ill it is permitted to bring it even if it is only for the purpose of the keviah. I.e. Even if

no preparations were made a day or two in advance. Others maintain that for an esteemed person even if he is not all person even if he is not an esteemed person, it is permitted. It is their opinion that in either of these situations no disvespect is being shown. The lenient opinion may be followed on the Shabbos when Parshas Zachor or [the Shabbos] when Parshas Parah are read, because some maintain that they (these two parshios) are obligatory mideoraisa. I.e. it is an obligation that comes to us from Scripture rather than a later Rabbinic decree.

סימן כד

אם נְמָצָא בְּסֵפֶר תּוֹרֶה בְּסִילְ מֶחֲמֵת טְעִיף יי). אַינְהִי טְעִיּה בָּמִר בְּגִּוֹן יָחֵר אַוֹ חָבִר, אַין קוֹרִין בּוֹ, וּצְְרִיכִין סֵפֶר תּוֹרֶה בְּסִילְ מֶחֲמֵת טְעִיּה, אַם הוּא טְעִיה בָּמוֹר (וְעַיֵּן לְקַמֶּן סִימָן ע"ט סְעִיף יי). אַינְהוּ טְעִיה בָּמִר בְּגוֹן יָחֵר אֹוֹ חָסֵר, אֹוֹ וְחָחַלֵּף אֲפִלּי אֹוֹת אַחַת עָּמִר יְמִינִּה לְקִיםׁ (יְמִי עִיטְ סְעִיף יי). אַינְהוּ טְעִיה בָּמִר הַּוֹ יְחָבּר אַוֹ הַשְׁחָבְּה בַּמִּר הַּיֹּי שִׁנְהִי בְּעִי שִׁרְּי שִׁנִּה יִנִּי שִׁבְּעִי הִי שְׁבְּבִּר שִׁנְה בְּמִר שִׁנְה בָּמִר שִׁנְה בַּנִי שִׁבּי בִּעְי שִׁבְּר הַבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבַּי הְבִּי שְׁבִּי וְתִּי שְׁבְּי שְׁבִּי וְתִּי שְׁבְּי שְׁבִּי הְשִׁר בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּעִי בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבְּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּשִׁר הַבְּרִי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבַּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שִׁבְּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּי בְּעִי שְׁבִּי שְׁתִּי שְׁבִּי שְׁבִּי שְׁבִּי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבְּי שְׁבְּי שְׁבִּי בְּעְיִי שְׁבְּי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי שְׁבִּי בְּבְּי עְּבִי בְּעִי שְׁבִּי בְּבְּי בְּעִי שְׁבִּי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי בְּעִי שְׁבִּי בְּבְּי בְּבְּי בְּעִי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעְיִי שְׁבְּי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּישְׁבְּי בְּיִיבְי בְּיִישְׁיִי שְׁבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּישְׁבְּי בְּיִיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיִי
If a Seifer Torah is found to be defective due to an error, if the error is a serious one we are not permitted to read from it, and another Seifer Torah must be taken out [of the ark] (see Chapter 79: 10). What constitutes a serious error? For example, [if there is] one letter too many, or one missing, or even if one letter is exchanged [with another] and as a result the pronunciation is changed, for example [if the word] tomim (twins) de read] te'omim, or the word migresheinen Numbers 35:3, 35:7. [with a nun at the end] [would be written] migresheinem [ending in a mem], even though the meaning of the word is the same, [i. e., their ground], nevertheless, since the pronunciation is not the same, it is considered a serious error. Likewise, if the error is such that the word could be pronounced, as though it were written correctly, but it was written in pronounced, as though it were written correctly, but it was written in

should be taken out. the word tira would be written [without a Yud], then another Seifer Torah or if [in the verse] al tira Avraham [do not fear, Avraham] Genesis 15:1. not fear]. the word (tive'i) [would be written] without a yud after the tav, mah lach Hagar al tire'i, Genesis 21:17. [what's the matter Hagar? Do missing that is part of the root [of the word], if, for instance, [in the verse] say [with certainty] that the other one will be more fit.) But if a Nud is Torah, (because [nowadays] our Sifrei Torah are not so exact that we can yud, or vice versa, or any similar case, we do not take out another Seifer plural], as for instance, if the word avoseichem is found written without a the correct [spelling of a word] with an auxiliary yud [to indicate the beis, it is found [written] without a vav, or vice versa, or, if instead of instead of the correct [spelling] of the word avosam with a vav after the Torah has to be taken out. (Mishnah Berurah 143:27) for example, if of certain letters are not complied with in the writing, no other Seifer the word], If massovetic rules regarding exceptions in the size or shape of the kind that it changes neither the pronunciation nor the meaning [of is changed, it is also considered a serious mistake. And if the error is as it is written [now] it is an error, because the meaning of the word pronounced with a cholam -o- (vocalized rochbo) nevertheless, since, at the end) although (even with the erroneous spelling) the beis can be rochbo (with a vav at the end) was instead written rochbah (with a hei Terumah Exodus 25:10. [in the phrase] amah vacheitzi rochbo, the word a way that changes its meaning; for instance, in the [weekly] portion

נְמְצֵא תֵּבָה צַּחַת חֲלִּיקָה, עֵּד שֶׁנְרְצִית פִּשְׁתִּיִם, אוֹ שֶׁנְּחָבֶר שְׁתֵּי תַּבֹּוֹת, וְנִרְאוֹת פָצַחַת, אוֹ שֶׁנְּקְצָא תַּבָה צַחַת הָלִּיקָה, עֵּד שְׁנָרְאָר פָּשָׁתִים, אוֹ שְׁנְּחָצָא תַּבָּה צַחַת הְפִּילָה (עֵיֵן מִבְּר יְמֵרָה, בֵּין שְׁהָרִא תַּבְּה נְבָה, שָׁצִין פָּאן מְקוֹמָה פְּלֶל, בֵּין שְׁנְּרְהָה תַּבְּה צַּחַת הְפִּילָה (עֵיֵן בַּסִר יְחַתְּה הַנְיִם הְחִינִּה לַמִּין תְּבְּיל לְהִינִה לְהָיוֹת הָפְּסֵל פְּרְשֶׁה וְצִּינוֹ בְּלְאֵלוֹם פְּחִילִים בְּמִקוֹם שְׁצִּירִים, וּצְּרִיכִין לְהִיצִיא סֵפֶּר צִּירִר צַּחָר. מִבְּר צַּחָר.

If a single word is divided so that it looks like two [separate words], To a child of average intelligence. (Mishnah Berurah 143:25) or if two words are so close to each other that they look like one [word], or if there is one extra word, whether it is an unrelated word that is entirely out of place or a word that is duplicated, or if there is a pesuchah Pesuchah open, division of sections, for example, there is a pesuchah Pesuchah open, i.e. the text ends in mid-line and the remainder of the line is left open, with the text resuming at the beginning of the next line. [open space at

the end of a line of writing] instead of a sesumah Sesumah closed, i.e. the text ends in mid-line and after a gap, the text resumes on the same line, in effect "closing" the line. [enclosed space in a written line], or a sesumah instead of a pesuchah, or there is a division of the sections where it is unnecessary, or where it was necessary to divide sections and this was not done. All these mistakes constitute serious defects and another Seifer Iorah must be taken out.

אָבֶל אָם נְרְאָה עָּגִּיְבָּק בֵּן בִּשְׁעַּה עָּנִיבָּה, אֲזִי יִשׁ הַלִּיּק. פָּמִירָ בֹּל שֶׁלֹא נִשְׁמַנִּי צִּירוֹת הָאוֹתִּילִה. נִיּיין פְּשׁנְּטָה שְׁנְּרְבָּק כַּן בִּשְׁעַּת בְּהָיִבְּה, אֲזִי יִשׁ הַלִּוּק, שָׁאָם נְרְבַּק כַּן קוֹנֶם שְׁנָּנְמֵר הָאוֹת, כְּגוֹן, אָבֶל אָם הַּדְּבּּוּק נַעְּשְׁה בְּּגֶשְׁר הָאוֹת, יִשׁ לְהַכְּשִׁיר, וְאֵין צְרִיכִין לְהוֹצִיא סֵפֶּר תּוֹרָה אַחֵר.

If one letter is attached to another; if it seems that they were attached after the Seifer Torah was written, it may be used as long as the shape of the letter is unchanged. If the connection extends over the entire length of the letters, or if a reish is written like a daled, or a chaf like a beis, another seifer must be used. (Mishneh Berurah 143:25) But if it seems as though [the letters] were attached while it was written, then there are letters was finished, for instance, if a long nun (a final nun) is joined in the following distinctions; if the letters were attached before [one of] the letters was finished, for instance, if a long nun (a final nun) is joined in the center with the foot of the letter tav, [] or in similar cases, the Scroll is invalid. However, on weekdays you may scrape that spot to separate them. But if the letters are attached at the end [], the Seifer Torah may be used and it is not necessary to take out another Seifer Torah may be

נְמְצָא אֹוֹת שֶׁהַפְּסִיר צוּרָתוֹ, בֵּין שֶׁהָיָה מִהְחַלֹּת הַבְּתִיבָה, בֵּין שָׁנַּעִשְׁה אַחַר כָּךְ עַל אַם נְמְצָא נָקֶב תּוֹךְ אֹוֹת, אֹוֹ מְחוּץ לְאוֹת וְהָאוֹת בְּצוּרָתוֹ, אֶלֶא שָׁאִינוֹ מֻקֵּף גִּוִיל וְנָכֶּר שֶׁהַנָּקֶב נַעֲשֶׂה לְאַחַר הַכְּּתִיבָה כְּשֶׁר, כֵּינָן דְּבִשְׁעַת הַכְּתִיבָה הָיָה מֻקֵּף גִּוִיל. אָם קְפְצָה הַדְּיוֹ מֵאֵיזֶה אוֹת וָאֵינוֹ שְׁחוֹר כְרָאוּי פְּסוּל.

If a letter has lost its shape, whether this happened when it was first written, or it occurred afterwards because of a hole, the Seifer Torah is and the letter has its correct shape but it is not completely surrounded by parchment, and it is evident that the hole was made after [the letter] was written, the Seifer Torah may be used, because at the time [the letter] was written it was surrounded by parchment. If the ink of a letter has chipped off so that it is not as black as it should be, if a word or letter has chipped faded, but can still be identified by a child, no other seifer has to be used.

If the ink has completely disappeared and only a reddish color remains, the seifer is pasul (unfit for use). (Mishnah Berurah 143:25) the Seifer Torah is invalid.

אָם יַשׁ סְפֵּק בָּאֵינָה אֹח, שֶׁמָּא אֵין צִירָטָה עֲלָיהָ, עַרְאִין לִחִינוֹק, שָׁאֵינוֹ לֹא חָכָם וְלֹא מִפַּשׁ (הֵנִּוּ שְׁאֵינוֹ מֵבִין אֵח הַעָּנְיֵן, אֲבָל יוֹדַעַ וּמֵבִין אֶח הָאוֹתִּיּוֹח) אָם קוֹרֵא כָּרָאוּי, בְּשֵׁרָה. וְאָם לָאוּ פְּסִילָה. וְאָם הַתִּינוֹלְוֹת מְחֻלְּקִין, הֹוֹלְכִין אַחַר הָרֹב (לדוד אמת). וְדִוּקֵא בְּשָׁצִינִּי מְסַפְּקין מוֹעִיל הַתִּיוֹק, מְשׁנִּם הָאֵלִ"ף, אוֹ יוּדִ"י הַעַּיִּין וְהַשְּׁיִין וְהַעְּיִי אֲבָל אָם אָנוּ רוֹאִים שָׁצִין הָאוֹת בְּהַלְכָּתָא, וְבֵּן אָם נְפְּסְקוּ יוּדַ"י שְׁעֵינִינִּי הוֹאוֹת שְׁצֵין הָאוֹת כְּתְּקוּנִה.

If there is any doubt regarding a letter, whether or not it has the correct shape; it should be shown to a child who is neither exceptionally smart nor a fool, (that is, one who does not understand the subject matter, but knows and understands the letters). If he reads it correctly, the Seifer Torah may be used; otherwise, it is invalid. If [it was shown to] several children and they disagree, we rule according to the majority. It is only when we are in doubt that we rely on [the view of] a child, for in that case it is only a means for establishing the facts, but if we see [plainly] that the letter is not as it should be, or if the yud-shaped appendages of the ayin and the shin of the letter tan etc. [are disconnected [from the main portion of the letter], or the yud-shaped appendages of the ayin and the shin or the foot of the letter tan etc. [are them [correctly], because we see with our eyes that the letter is not as it should be.

בְּשָׁמֵּרְאֵין לְחִינוֹק, אֵין צְרִיכִין לְכַסּוֹת לוֹ הַאוֹתִּיּוֹת שֶׁלְאַחֲרָיו. אֲבָל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁלְפָנִיו נוֹהָגִין לִכַסּוֹת לִי הַאוֹתִיּוֹת שֶׁלְפָנִיו נוֹהָגִין לִכַסּוֹת לִי הַשְׁמֵּרְ אִין הַנְּקָבּ הִישְׁמִּר אִרֹת בָּנָקָב, וְנְשְׁאֵר מְקְצְּתוֹ גַּם מְן הַנָּקָב וּלְמַטֶּה, וְאָנוּ מְסֵפְּקִים אִם יֵשׁ בָּאוֹת צַּד הַנְּקַבּ בַּשְׁעִּוּר, צְרִיכִין לְכַסּוֹת הַחֵלָק שֶׁלְמַטֶּה מִן הַנָּקָב, כִּי הַתְּינִלְ וְצָּנִי מְעָּקְבָּיוֹת הַנְּקְבּ בִּעְינִין וְעָשְׁבְּיִי אָהְי הַנְּקְבּ אִיֹת בָּנְקְבּי אִם יֵשְׁי בְּיִלְים אָר נְעָהֵים אִינְה לְבַסּוֹת צִין לַכַסּוֹת הַיְּבְּי בְּעִינִין לְכַסּוֹת הַיְּבְּי בְּעָבְיוֹת הְעָּלְבִּי בְּעָבְיוֹ אֲלִים בְּעִינִין לְכַסּוֹת בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּעָבְים בְּעִבּי בְּעָבְּים אִם יִשְׁי בְּעִינִין לְכַסּוֹת הַיִּבְּי בְּעִינִים סִימְן בְּיִבְּים אִם יִשְׁי בְּעִבְּים בְּעִינִים הַיִּים בְּיִבְּים אִים יִשְׁי בְּעִים בְּעִינִים הַיִּבְּים בְּעִבּים בְּעִינִים בְּיִבְּים בְּעִינִים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבּים בְּעִינִים בְּיִים בְּעִים בְּעִינִים בְּעִינִים בְּעִינִים בְּעִינִים בְּעִינִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּעִינִים בְּיִים בְּעִים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּעִים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּעִבְּים בְּיבְּי

When [the letter] is shown to a child it is not necessary to cover the letters that follow, but it is the custom to cover the letters that come before it. If he begins to read from the beginning of the verse he reads the words as a matter of routine and he will identify the letter from the context. (Mishnah Berwah 32:51) If a letter was severed by a hole and a part of [the letter] is left also below the hole, and we are in doubt if the size of the letter above the hole is enough to satisfy the minimum requirement, it is necessary to cover the part below the hole because the child will [naturally] connect cover the part below the hole because the child will [naturally] connect

הַכִּי לְהוֹסִיף הַרְבָּה קָרוּאִים.

[the parts], while in reality they are not connected. Likewise, if the ink has chipped off from part of a letter and some trace is left, it must be covered, so that the child will not combine it [with the good part of the letter].

פְּשָׁנְמְצֵא פְּסִּוּל שְׁצְּרִיכִין לְהֹוֹצִיא סֵפֶר חּוֹרָה אַחַר, אִם נִמְצֵא פִּין גַּבָרָא לְגַּבָרָא, מוֹצִיאִין סֵפֶר חּוֹרָה אַחַר, וּמַהְחִילִין מִמֶּקוֹם שְׁפָּסְקוּ, וּמַשְׁלִימִין מִנְיַן הַקְּרוּאִים, וָהַעּוֹלִין בְּבָרָ הַנְּפָר לְדַעַת הַבְּּאֹנְים, דְּסְבִירָא לְהּוּ דְּמֵה שְׁקְרְאוּ בְּסַפֶּר חּוֹרָה הַפְּסִוּל, אֵינוֹ עוֹלָה לָהָם), דְּהָא נוֹהָגִין בְּלָאוּ

In case a defect is found for which another Seifer Torah must be taken out; if the defect is discovered between the calling up of two people, another Seifer Torah is taken out, and the reading is resumed from where it was interrupted, It is not necessary to begin reading from the beginning. The since it is a fait accompli. (Mishnah Berurah 143:15). and we continue the calling of the required number of men. Those men who were already called to the defective Seifer Torah are counted in the required number. However, if this occurs on Shabbos, if it is possible to call seven men to the second Seifer Torah, this should be done, (in deference to the opinion of the Gaonim who maintain that [the portion] read in the defective Seifer Torah does not count,) because it is the custom anyhow to call more than Torah does not count,) because it is the custom anyhow to call more than

וְאָם נִמְצָא הַפְּּסִּיּל בְּאָמְצַע הַקְּרִיאָה, בָּזָה יֵשׁ הִּלִּיקֵי צַינֹת יִמְנְהָגִים, וְכָל מָקוֹם יַחָזִיק מִנְהָגוֹ, יִּבְמָקוֹם שְׁצִין מִנְהָג קָבִיךְ עֵּל מַפֶּר חּוֹרֶה הַפְּסִיּל, שְׁצִין מִנְהָג קָבִיךְ עֵל מַפֶּר חּוֹרֶה הַפְּסִיּל, אָצִין מַפֶּר חּוֹרֶה הַפְּסִיּל, מִּמְיִם עַבְּמָרְ מִיִּה לִי דְּיִשׁ לְעֲשׁר הִיּרֶה אַחַר, יִמְתְּהִילִין מְמָהם שָׁפְּסִיּר. וְאִם הִפְּסִיקוּ בְּעָלְ מַפְּסִיקוּ מִיְד, וּמִיצִיאִין סֵפֶּר חּוֹרֶה אַחַר, יִמְתְּהִילִי (וְנְרְאָה דְּיִקְרָא לֹּי בְּסֵפֶּר חּוֹרֶה הַפְּסִיּך (דְּצְשְׁנִה בַּפְּטִיּר לִבְּלְ הְיִה, אָבְלְ בְּרָכְה רִאשׁינְה אֵנִי מְבְּרִיְה צְּיִם בְּּלְיְה לִי הַבְּרָלְה עָר הַבְּעָר, אָם בִּיּר הַעְּיִם בְּסִיּר לְכֶל לְנָה הִיּיִלוּ לְקָרוֹת שְׁבְעָה אַם לֹא הִחְהִילוּ לְקְרוֹת בְּלֶל לָנָה הַעִּלְה. עֵיְי הָבְּנְה בִּי הַמִּי הַשְּׁר הַעְּיִי הַשְּיִי הַשְּׁי הַיּיִי הְיִּי הְשִׁי הַשְּׁי הִיּיִם בְּסִיּר הְיִילְה הְיִּי הְשִׁי הַּעִּי הַבְּיִי הִישְׁי הַיּי הְשִׁי הַיּי הְשִׁי הַּיְי הְשִׁי הַּעִּי הְעִי הְשִׁי הְשִי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְשִּי הְשִׁי הְשִׁי הְשִּי הְי הְישִׁי הְישִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְשִׁי הְישִׁי הְישִׁי הְשִּי הְישִּי הְישִׁי הְישִּי הְשִׁי הְישִׁי הְישִּי הְישִׁי הְישְׁי הְישְׁיִי הְישִׁי הְשִּי הְישִׁי הְישִּי הְישִי הְישְׁי הְישְׁי הְישְׁים הְיבְּי הְעִי הְישְׁים הְיבְּי הְישְׁים הְישְׁים הְיבִי הְישְׁים הְיבְיי הְשְׁבְּי הְישְׁים הְישְׁים הְיבְיי הְישְׁיִים הְיוּי הְישְׁים הְיבְיים הְישְׁים הְיבְיי ה

the required seven men.

If the defect is discovered while the reading is in progress, then there are different opinions and customs [as to what course to follow,] and every community should follow its custom. In a community that has no set custom, it seems to me that they should do as stated in the Shulchan set custom, it seems to me that they should do as stated in the Shulchan

קריאָה בְּעְּנְיָן זֶה. בַּמַּפְּטִיר, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן עַ"ה סָעִיף הי.

СР. 78: 8.

the defect was found] during the reading of the last portion or any other and the first berachah is not repeated; and it makes no difference [whether [first] berachah [was said]. Then also another Seifer Torah is taken out was called; [that is,] if the defect was discovered immediately after the [in the case] where the reading has not begun at all for the person who done, as outlined in the previous paragraph.) The same rule applies even is possible to call seven people to the correct Seifer Torah this should be berachah that was recited over the defective Seifer Torah. (Of course, if it said. But the first berachah is not repeated, because there is validity to the should go back a few verses) and the concluding berachah should be are not three verses left before concluding the portion of the week we read at least three verses for him from the correct Seifer Tordh. If there of the portion [for the person called]. (It would seem that they should Torah] should begin from the beginning of that verse and end at the conclusion middle of a verse, it seems to me, [that the reading in the second Seifer from where it was interrupted. If [the reading] was interrupted in the another Seifer Torah should be taken out and [the reading] should begin Seifer Torah. Rather [the reading] should be stopped immediately, and Aruch, [namely,] not to say [the concluding] berachah over the defective

לְאַפּׁו סִימֶן עַ"ח סְעִיף חֹיָרָה וָאֵין שָׁם סַפֶּר חּוֹרָה אַחֵר, מַשְׁלִימִין בּוֹ מִנְיֵן הַקְּרוּאִים בָּלֹא בְּרָכוֹת. וְעַיֵּן לְאַפּׁן סִימֶן עַ"ח סָעִיף חֹי, וְסִימֶן עַ"ט סְעִיף יי.

portion, in this regard. If it occurred during [the reading of] maftir, see

If a defect is discovered in a Seifer Torah and there is no other Seifer Torah available, we should complete the calling of the required number of men But if the reading has not yet begun, and the only available Seifer is pasul, it should not be taken out. (Mishnah Berurah 143:23) [to the defective Seifer Torah] but they should not say the berachos. (See Chapter 78: 8 and Chapter 79: 10).

ֵּנֵשׁ אֹנְתְרִים שָׁאָם נִמְצָא פְּסִּרֹל בְּסֵפֶּר תּוֹרָה בְּחַפֶּשׁ אַחָר, בָּגַּוֹן, אַם הַפְּסִּרִל הִּוּא בְּסֵפֶּר בְּרֵאשִׁית, מֻתְּרִין לֹקְרוֹת בּוֹ בְּרָרַכוֹת בְּסֵפֶּר שִׁמוֹת. וְנֵשׁ לֹסְמֹּדְ עַל זֶה בִּשְׁעַת הַדְּחַק בְּעֶלֹא הָיָה בָּאֶפְשָׁרִי לְחַקְּנֹוּ, אוֹ שֶׁנְמְצָא בַשְׁבֶּּח אוֹ יוֹם מוֹב. וּמִכֶּל מָקוֹם, בְּשָׁבָּח בְּעֵנִה, אֵין לְהוֹצִיאוֹ הַכְּנְּטְת (קמ"ג).

Some authorities hold that if a defect is discovered in a Seifer Torah in one chumash, it is permissible to read from [this Seifer] in another chumash.

For example, if the defect is in the Book of Beveishis, it is permissible to read [from this Seifer] in the Book of Shemos, and say the berachos. We may rely on this [opinion] in case of an emergency, Since at least the seifer of the chumash that is read from is perfect. (Mishnah Berurah 143:21) [that is], if it was impossible to correct [the defect] or [the defect] was discovered on Shabbos or on Yom Tov. However, during the Minchah service on Shabbos afternoon this [defective Seifer] should not be taken out because this reading is not as essential, (as it was instituted merely out because this reading is not as essential, as instituted merely for the benefit of those who do not attend [services] at the synagogue on Monday and Thursday.)

אָם נְקְרָעָה הַהָּפִּירָה שָׁבֵּין שְׁתֵּי יְרִיעֹת, אָם נִשְׁאֵר הָרֹב הָפִּר קּוֹרִין בּוֹ. וָאָם לָאִי מוֹצִיאִין סֵפֶּר תּוֹרָה אַםר. וָאָם אֵין סֵפֶּר תּוֹרָה אַהַר, אָם הַקְּרִע הּוֹא בָּזָה הַחַמְּשׁ שְׁצִּרִיכִין לִקְרֹת בּוֹ, אֵין קּוֹרִין בּוֹ אֶלְא אָם בַּן נִשְׁאֲרוּ לָכֶל הַפְּחוֹת ה' הְפִּירִוֹת. אֲבָל אָם הַקְּרֵע הוֹא בְּחַמְּשׁ אַתַּר קּוֹרִין בּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹא נְשְׁאֲרוּ רַק בּ' הְפְּרְוֹת. (נקודות הכסף סימן רעח ובספר בני יונה) (יו"ד סִימֶּן רע"א).

If the seam is torn between two sheets of the parchment, if the greater part [of the parchment] remains sewn together, we may read from the Seifer Torah, if not, we must take out another Seifer Torah. If no other Seifer Torah is available, and the tear is in that Book of the chumash from which we must read, we do not use it unless at least five stitches remained, but if the tear is in another chumash, then we may read from this Seifer Torah even only two stitches remained.

ָּנִמְצָא שִׁעְּנָה אוֹ חֵלֶב שְׁנְּטֵף עֵּל אוֹת אוֹ חֵבָה, אִם הוּא בְּחֹל יָסִירוֹ. וָאָם הוּא בַּשִּבָּת אוֹ יוֹם טוֹב, אִם יִנְהְאִין הָאוֹתִּיּוֹת יִקְרְאוּ בּוֹ כְּּף. אֲבָל אִם מְבַסִּין כָּל כְּף עַּד שְׁאֵינָן נְרָאִין, אִם בְּמָקוֹם שְׁאֵין צְרִיכִין לְקְרוֹת שְׁם, יְכוֹלִין לִקְרוֹת בּוֹ בְּבְרָבוֹת. אֲבָל אִם הוּא בְּמָקוֹם שְׁצִּרִיכִין לִקְרוֹת, וְאָסוּר לִקְרוֹת אֵפְלּ הַימֶר, וְיַבְפִּיל אֵת הַגְּּוֹרִל שְׁעֵל יְדִי זֶּה יִפֹּל, יַעֲשׁר כֵּן, וּבְאָת לֶאוּ אוֹ הַחֵלֶב כְּלְאַחַר יָד, דְּהַיְנִי שְׁנְּחְיבְ הִימֶר, וְבַאָה שֵׁט וְשְׁלֹא מֵח הַעְּיבְין שְׁעִי מִשְׁר הָאְיִנְיוֹת, אֶלְי הַשְׁעְּבְין הַשְּעְנִין הַוֹ (עְיִי הִשְׁבְּיוֹת, אֶבְיֹל אֵת הַשְּעְנִי הַיֹּי מִשְׁר בִּין הַלְאָם וְתִּיֹלְ הַבְּיִים לְּמְחִילִם הְאָלוֹה יִתְי אֵלָּא יְחַפְּעְרִי הָאִנְי הַבְּיִּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעְבִּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּבְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּיִבְּים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּבְּים בְּעִבְּים בְּלְבִּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּיבְיוֹבְיְים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִיבְים בְּיבְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִיבְיִים בְּיִיבְיְיִיבְיִים בְּיבְּיִים בְּיִיבְיבְּיִים בְּיִים בְּיִיבְי

If is a bit of wax or fat dripped on a letter or on a word; if this was discovered on a weekday, it should be removed, but on Shabbos or on Yom Tov, if the [covered] letters are visible the Seifer Tovah may be read, as it is. But if the letters are so [heavily] covered that they are not visible at all, if [these letters] are in a place where the reading does not occur, the Seifer Tovah may be used and the bevachos may be said. But if [the letters] are in a place where the reading does occur,—since it is forbidden to read even one letter unless the writing is clearly visible—therefore, if to read even one letter unless the writing is clearly visible—therefore, if

it is at all possible to remove the wax or the fat in an indirect way, that is, if it is completely dry so that by folding the parchment it would fall off, then this should be done; otherwise, the Seifer Torah may not be used. If the covered letter is discovered while the reading is in progress, not render a Seifer Torah defective. (Biur Halachah 32:17) When you remove the wax or the fat on a weekday, and [the substance] is covering the Divine Name, care should be taken that, God forbid, none of the letters are erased, rather, the reverse side of the parchment should be warmed so that the wax or the fat comes off by itself.

סימן כה

לְבּוּ מְאָד. (בְּמִוּ שֶׁבְּּחַבְּמִּי לְצֵּיִר ְמִימֶן יִייְר בִי עַּיֵן שָׁם) (סִימֶן נייא קל"ב).

Ashrei and Tehillah leDavid Psalm 145. (A Psalm of Praise by David) are said and you should concentrate well when reciting it, especially when reciting the verse, Posei'ach es yadecha... [You open Your hand] (as was mentioned in Ch. 14: 2 above).

אַמַר כָּךְּ אוֹמְרִים לַמְנַצֵּחַ, וָאֵלֹּר יָמִים שָׁאֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ: רֹאִשׁ חֹדָשׁ, חַנַבָּה, וּפּוּרִים, וָהוּא הַדִּין בְּשֶׁנָה מְעַבְּרֶת בְּיוֹם י"ר וֹט"ו שְׁבַּאַרַר רִאשׁוֹן, עָרֶב פְּסָח, וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, תִּשְׁעָה בָּאָב. גַּם אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּבֵית הָאָבֵל, וּבִיּוֹם שָׁאֵין אוֹמְרִים לַמְנַצֵּחָ, גַּם אֵל אֶרֶךְ אַפִּיִם אֵין אוֹמְרִים.

After Ashvei, Lamenatzei'ach Psalm 20. is said. Any public announcement should be made before Ashvei is said and not during the recitation of Ashvei, Lamenatzei'ach, and Uva letzion. To do so would divert the congregation's concentration. (Mishnah Berurah 132:3) This Psalm is same rule applies in a leap year on the fourteenth and fifteenth days of Adar I, the day before Pesach, the day before Yom Kippur, and on Tishah be'Av. Neither it is said in the house of a mourner. On a day that Lamenatzei'ach is omitted Eil erech apayim is also omitted.

אוֹמְרִים קְּדֵשׁׁת וּבָא לְצִּיוֹן עַם הַתַּרְגּוּם. וַצְּרִיךְּ לְזָּהֵר מָאֹד לְאָמְרָהּ בְּכִנְנָה. וְהַמַּרְגּוּם יֵשׁ לְאָמְרֹוֹ בְּלַחַשׁׁ. [בְּבֵית הָאָבֵל מְּדַלְּגִין הַפְּסִוּק וַאֲנִי וֹאֹת בְּרִיתִי וְגּוֹי] (*הוספה זו נמצאת הוצאת "זיס" למברג תרמ"א, אשר נדפסה תחת השגחתו של המחבר זצ"ל.)

We say the Kedushah that is included in Uva letziyon with the Targum (Amaraic translation). You should be very careful to recite it with concentration; and the Targum should be said quietly. (In a mourner's house the verse Va'ani zos berisi is omitted).

אָסוּר לְאָרִם לְצֵאַת מְבֵּית הַכְּנְמֶת לְּדֶם קְדֵשֶׁה זוֹ.
It is forbidden to leave the synagogue before reciting this Kedushah.

ֵלְטֵבּר לְאָמְרָה עִם הַצִּבּוּר. וְלָכֵן אִם בָּא לְבֵית הַכְּנָסְת בְּשִׁעָה שָׁהַצִּבּוּר אוֹמְרִים אוֹתָה יאִתְרִה עְמָהָם אַף לְּדָם תְּפָלְתוֹ. וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְאָמְרָה לְדָם שְׁנֵי הַפְּסִיקִים דְּהַיִּנִי נְבָא לְצִיּיוֹן וְגוֹי וַאֲנִי יּאַתּר דְרִיתִי וְגוֹי, וְאַתַּר כְּּף יֹאִתַּר פְּסִיקִים אֵלוּ, וִמְכָּל שְׁבֵּן שְׁנָכוֹל לְדַלֵּג אֵשְׁרֵי וְלִמְנַצָּה, כְּּדִּי שְׁיֹּאִמֵּר קְדֵשְׁה זוֹ עְם הַצְּבּוּר, וְאַתַּר כְּּף יֹאִתַּר עַה שְׁדְּלְג.

You should glorify this [Kedushah] by saying it together with the congregation; and therefore, if you arrive at the synagogue when the congregation is reciting it, you should say it with them even before you say your prayers. You may recite this [Kedushah] even before saying the two verses [preceding it] that is, Uva letziyon ... and Va'ani zos berisi ... and after [you conclude the Kedushah], you say these two verses; and certainly you may skip the Kedushah], you say these two verses; and certainly you may skip the congregation, and afterwards say what you have skipped.

ְוֹאֹמְרִים עָלִינוּ לְשַבֵּחַ וְכִּוּי וּצְּרִיכִין לְאָמְרוֹ בְּאֵימָה וּבִירָאָה. וִיהוֹשָׁעַ תִּקְנוֹ בְּשָׁעָה שָׁבָּבֹשׁ אֵת יְרִיחוֹ. וְאַחַר בָּּף אוֹמְרִים מִזְמוֹר שֶׁל יוֹם, וּשְׁאַר מִזְמוֹרִים בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם כְּפִּי מִנְהָגוֹ.

Then we say Aleinu leshabei'ach ... (It is our obligation to praise ...) and this should be said with great reverence. Joshua instituted [this prayer] when he conquered Jericho. Then we say the Psalm for that day as well as other Psalms, every community, according to its custom.

בְּשִׁינֵא מִבֵּית הַכְּנָסָת, אוֹמֵר הַפַּסוּק, ה' וְחָנִי וְגוֹי וִמִשְׁחַחֲנָה מוּל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, בְּתַלְמִיד הַנְּפְטָר מֵרַבּוֹ. בְשִׁינֵא מְבֵּית הַכְּנָסָת לֹא יַצֵא וַאֲחֹוֹרֶיו לֹאֲרוֹן הַקּדֶשׁ, אֶלָא יְצַדִּד. וְכֵּן בִּיִרידָתוֹ מֶן הַתַּבְּה (קל"ב).

Upon leaving the synagogue you recite the verse *Hashem nacheini* (Hashem, lead me). *Psalms 5:9.* You should bow towards the *Aron Hakodesh* you should not leave from his master. When leaving the synagogue, you should not leave with your back toward the *Aron Hakodesh*, but you should walk out sideways, and do the same when you descend from the

reading lectern.

בְּשָׁרְ לְבָּיִתְ אָסִּוּר לְרוּץ אוֹ לִפְּסֹעַ פְּסִיעָה גַּסְה, לְפִּי שָׁמַּרְאָה עַצְּמוֹ שָׁעָפִּוּר בַּית הַבְּנָסָת דִּוֹמֶה עַלְיוּ לְמַשְּׁא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁהוֹלַךּ לַעֲּסְקֵיוּ. אֲבָל אָם הוֹלַךּ מְבֵּית הַבְּנָסָת לְבֵית הַמְּּדְרָשׁ

מְצְנְהְ לְרוּץ. (סִימָן צִי).

When leaving the synagogue, it is forbidden to run or walk with long strides, because this would make it appear as if your stay in the synagogue was like a burden to you. This only applies when you leave to go to work, if you leave with the intention to return to the synagogue it is preferable that you do rush and come back so much the sooner. (Mishnah Berurah 90:43) but if you leave the synagogue to go to a Beis Midrash (house of study) In order to study Torah (Mishnah Berurah of study) In order to study Torah (Mishnah Berurah it is considered a mitzvah if you rush.

סימן כו

בַּמִּרְרָשִׁים הַרְבָּה מַעֲשִׂיוֹת, כִּי עַל יְדִי שֶׁהַבֵּן אוֹמֵר קַדִּישׁ בִּשְׁבִיל אָבִיו אוֹ אָמּוֹ, נִצִּלִים מָן הַדּין. עַל כֵּן נוֹהָגִין לוֹמֵר קַדִּישׁ. וְכֵן לַעֲלֹח לַמַפְּטִיר וּלְהָחָפַּלֵל לְפְּנִי הַחַּבָּה, וּבְפְּרָשׁ בְּמִיצְאֵי שַׁבְּּחֹוֹת, שְׁהִוּא הַּזְּמֶן שְׁחֹיוְרְוֹת הַּנְשְׁמִוֹת לְגַּיהַנֹּם, וְכֵן בְּכֶל עַרְבִית שָׁאָז תִּגְבֹרֶת הַדִּין. וְיִשׁ בְּעְנְיֵן הַקַּדִּישִׁים בְּמֵּה חִלִּיקוֹ דְּינִים עַלְ פִּי הַמְּנְהָגִים.

Many stories are told in the Midrashim indicating that because the son said kaddish for his father or mother they were saved from [Heavenly] judgment. It is, therefore, customary [for a mourner] to say kaddish, to be called up to maftir, and to act as chazzan before the congregation, especially on motza'ei shabbos (ending of Shabbos) which is the time when the souls return to Geihinnom. The same holds true for every evening, when the souls return to Geihinnom. The same holds true for every evening, for then judgment is rendered with great severity. Concerning the kaddish there are many divergent rules, in accordance with the various [local] customs.

בְּחוֹךְ שִׁבְעָה, בֵּין שְׁהִגִּא קֵטָן בֵּין גִּדִיל, בֵּין תּוֹשְׁב בִּין אֹרָטַ, יַשׁ לוֹ כָּל הַקּדִישִׁים, וְדוֹחָה כָּל הַצְבַלִּים. נאָפִלּוּ פָּגַע הַרָּגֶל תּוֹךְ שִׁבְעָה הַמְבְשֵל גְּוַרְת שְׁבְעָה, וְבֵן לְאַטַר שְׁבְעָה שְׁמְבַשֵל גְּוַרַת שְׁלִשִׁים, לְעְנָין קְדִּישׁ אֵינוֹ מְבַשֵל. וְבֵן לֹא אַמְרִינֶן לְעְנָין קְדִּישׁ מִקְצְּת הַּיּוֹם כְּכֻלְּוֹי. נַאֲפְלּוּ בְּמִנְחָה שֶׁל יוֹם הַשְׁבִיעִי, שַּחֵר כְּּךְ שִׁבְּעָה יְמֵי אֵבֶל. מִכְּל מְקוֹם, לְעְנָין קַדִּישׁ אֵין לוֹ דִּין שְׁבְעָה. וְבֵּן אָם מֵּת בְּרָגֶל מוֹנִין לְעְנִין קְדִּישׁ מִיּיוֹם הַקְּבוֹרֶה.

During the shivah, The first seven days of mourning. whether [the mourner] is a minor or an adult, a resident or a visitor, he is entitled to say all the kaddishim, precluding all other mourners. Even if a festival occurs

during the shivah which, cancels the rules of the shivah, or [if the festival occurs] after the shivah which cancels the rules of the sheloshim, The first thirty days of mourning. this does not nullify the laws of kaddish. Likewise, relative to kaddish [we do not apply] [the principle] that part the seventh day, the mourner has the right to say all the kaddishim. The shivah and sheloshim are counted from the day of the burial. Even though the mourner was not informed [of his loss] immediately, and begins to observe the seven days of mourning afterwards, yet, with regard to saying kaddish the rules of shivah do not apply in his case. And he has no on a festival, with regard to the kaddish we count, from the day of the burial. And not from the day the kaddish we count, from the day of the burial. And not from the day the shivah begins, after the death occurs on a festival, with regard to the kaddish we count, from the day of the burial. And not from the shivah begins, after the death occurs on a festival, with regard to the kaddish, of the burial. And not from the day the shivah begins, after the death occurs on a festival.

אם בש בְבֵית הַבְּנָטְת גַּם נָאהֹרְצִיִיט (פּיי יום השנה לפטירת אביו או אמו). צֵּוִי אָם הַבָּן שְׁבְעָה הִּוּא בְּשָׁרְנָלְהְּ בָּלִ יְמֵי הַשְּׁבְעָה לְבָית הַבְּנָסָת, יַשׁ לְהַיָּארְצִיִיט קַדִּישׁ צָּחָד. וָאָם יִשׁ הַרְבָּה נָאהּרְצִיִּיט, נִשׁ לְכָל אֶחָד קַדִּישׁ אָחָד. נַאֲפְלוּ אִם הַקְּטָן שֶׁהוּא בָּן זִי יַּדְּחָה לְנַבְיר. וְאָם יִשׁ הַּרְ בָּה בְּנִי שְׁלִשִׁים, צִּין הַקְּטָן בָּן שִׁבְעָה. וְאָם הוּא בֵּן קַדִּישׁ אָחָד. אָבֶל אִם יֵשׁ הַרְבָּה בְּנֵי שְׁלְשִׁים, צִּין הַקְּטָן בָּן שְׁבְעָר נְהָהָה בָּלְ מָהְים, וַאָּם הוּא בְּשִׁבְּתְ אָחָד יָטִילִּי עְבָּל הַשְּׁבְעָה לְבֵּית הַבְּנָנְסְת צֵּרְ עִבְּיְנְם. וְשִׁבְּי לְדִית הַבְּנְלִי אֵוֹי שֶׁבְּיל לִינִת הַבְּנְנְחָה בְּלָּל הְבָּת הַבְּנָּלְהִית הַבְּנָנְטְת הַבְּנָלְתְים.

a festival, then the law regarding a minor applies to him, since he may either because of an intervening festival or his father's death occurred on drawn [to determine who will say it]. But if the shivah was interrupted say all the kaddishim, except for one kaddish over which lots should be kaddishim. If one who is observing yorzeit is there, he is still entitled to he comes to the synagogue on Shabbos, he is [entitled] to say all the even though he prays at his home with a minyan, nevertheless, when adult who does not attend services [during shivah], at the synagogue, shivah is not entirely excluded because of them. If [the mourner] is an if there are many observing sheloshim, then a minor who is observing is a mourner observing sheloshim he may also say one kaddish. But observing shivah is entirely excluded [from saying kaddish]. If there one may say one kaddish, even if [because of that] the minor who is say one kaddish. If there are many people observing yorzeit then each [services] throughout the shivah at the synagogue, then the yorzeit may the synagogue, then if the person observing shivah is a minor who attends If there is also a yorzeit Anniversary of the death of a father or mother: at

סימן כו 761

attend [services] at the synagogue daily.

בֶּן זִי קָטָן, וּכָן זִי גָּדוֹל בַּשִׁבָּת כְּשָׁבָּא לָבֵית הַפְּנָסָת, שָׁוִים בְּקִדִּיִשִׁים, וָאָם יֵשׁ גַּם יָאהִרְצִיִיט, הוּא וָדָחָה מַחֲמֵת הַגָּדוֹל. וַלְבֵן יִשׁ לְהַגָּדוֹל קַדִּישׁ אֶחָד יוֹתֵר מִן הַקָּטָן, דְּהַיִּנִי הַקַּדִּישׁ שֶׁהָיָה צָרִידְ הַקְּטָן לָתַת לְהַיָּאהְרְצַיִּיט.

A minor and an adult who are observing *shivah*; have equal rights regarding the kaddish, when they come to the synagogue on Shabbos. A person who is observing *yorzeit*, is barred by the adult [from saying kaddish], and, therefore, the adult recites [in this case] one kaddish more than the minor, that is, the kaddish which the minor would have had to give to the *yorzeit*.

לָהָם אֵינֶה קַּרִישִׁים, קֹיִשְׁר לְּהָבִי לִהָּשָׁר אֲבֵלִים שָׁהָם בְּחִוּך הַשְּׁנָה. וִמִּכָּל מֶקוֹם יֵשׁ לָהָם לָתָת גַּם לְהָם אֵינֶה קַּרִּשִׁים, וְנֵשׁ לְנְהֹג שְׁקַּרִישׁ דְּרַבְּנָן, וְגַם הַקַּרִישׁ שֶׁלְאַחַר עָּלִינוּ, יִהְיֶה לְהַיֶּאִהּרְצַיִּיִט אוֹ לְבֶּך ל', יִּשְׁאֶר הַקַּרִּשִּׁים לְשְׁאֶר הָאֲבֶלִים, אִם יֶשְׁנָם בְּמִנְיֵן הַקְּרִישׁים.

A person observing yorzeit and one observing sheloshim have preference over other mourners who are in their year of mourning. Even so, they should also be given some of the kaddishim. It is proper to follow the practice that the kaddish devabbonon and also the kaddish that is said after Aleinu, should be assigned to the person observing yorzeit or sheloshim, while the other kaddishim should be said by the other mourners, if there are as many mourners as there are kaddishim.

לְגַּמְרֵי, מִשּׁוּם שְּהוּא יֹאמֵר לְמָחֶר. וְהַנְּאִרְצַיִיִּט נִשׁ לְכָל אָחֶר קַּוּיִט אָחֶר, וָאַף עַּל פִּי שְׁהַבֶּן שְׁלֹשִׁים יִדָּחֶר רק קדיש אָחָר. וְאָם יֵשׁ הַרְבֶּה יָאהּרְצַיִּיִט יֵשׁ לְכָל אָחֶר קַדִּישׁ אָחָר, וְאַף עַּל פִּי שְׁהַבֶּן שְׁלֹשִׁים יִדְּחָר לְנַמְרֵי, מְשִׁוּם שְּהוּא יֹאמֵר לְמָחֶר. וְהַיָּאהרְצַיִּיִט אָם לֹא יֹאמֵר הַיּוֹם, עֲבֵר וְמֵּנּוֹ.

If there is in the synagogue] a person who is observing yorzeit and one who is observing sheloshim, then if at all possible, the one who is observing sheloshim, then if at all possible, the one who is observing sheloshim one kaddish. If there are many observing yorzeit, every one of them is entitled to one kaddish, even if [as a result] the person observing sheloshim will be entirely prevented [from saying kaddish], because the latter will have the opportunity to say it the next day, where as if the yorzeit does not say it today, he will have missed his opportunity.

אָם יַשׁ שְׁנֵר אֲבֶלִים שְׁוִים יַמִילוּ גּוֹרֶל בִּינֵיהָם, וּמִי שְׁעֶּלָה לוֹ הַגּוֹרֶל לֹוֹמֶר עַּרְבָּה, גַּם בֵּן מַשִּׁילִין קּרִישׁ אֶחָר שְׁחָרִית בְּלֹא גּוֹרֶל. וְעַל הַקּרִישׁ הַגּי יַמִילוּ גּוֹרֶל. וְבֶן אָם יֶשְׁנָם הַרְבָּה, גַּם בֵּן מַשִּׁילִין

צּוֹרֶל. וּמִי שְׁעְּלָה לוֹ הַגּּוֹרֶל, לֹא יָבֹא עוֹד בְּתוֹךְ הַגּּוֹרֶל עַּד שָׁיּאִמֶרוּ כַלָּם.

If there are two mourners, with equal rights, they should draw lots, and if one wins the right to recite the kaddish at the Ma'ariv service the other is entitled accordingly, to say one kaddish at the Shacharis service without drawing lots, and for the third kaddish they should [again] draw lots. Likewise, if there are many [mourners], lots should also be drawn, and the one who wins does not participate in any subsequent lots until all the [mourners] have said [one kaddish].

הַהּוֹשָׁב קוֹדִם לָאוֹבַתָ (אָם אֵינוֹ הּוֹךְ שִׁבְעָה) נָאהרְצַיִיִּט הּוֹשָׁב וְנָאהרְצַיִּיט אוֹבַתַ אֵין לָהָאוֹרַתַ כְּלִּהם. בָּן שְׁלִשִׁים חּוֹשָׁב, אוֹ חּוֹךְ הַשְּׁנָה חּוֹשָׁב וְנָאהרְצַיִּיט אוֹרַתַ, נִשׁ לָהָאוֹרַתַ קַדִּישׁ אֶחָד, וְאָם נִשׁ נָאהרְצַיִּיט הּוֹשְׁב, וּבָן שְׁלִשִּׁים חּוֹשְׁב, וְנָאהרְצַיִּיט אוֹבַת, נִשׁ גַּם בַּן לְהָאוֹרַתַ קַדִּישׁ אֶחָד, וְאִים נִשְׁ נְאהרְצַיִּיט הּחִישְׁב לְּדִּישׁ רִאִּשׁוֹן, וְנָאהרְצַיִּיט אוֹרַתַ קַדִּישׁ בּי, וּבֶן שְׁלִשִּׁים קַדִּישׁ בִּי.

A resident mourner takes precedence over a visitor (unless the visitor is observing shivah). Regarding a resident and a visitor who are observing yorzeit the visitor has no rights whatsoever. If there is a resident observing sheloshim, or a resident observing the year of mourning, and there is a visitor observing yorzeit, the visitor is entitled to one kaddish. I.e. the first kaddish (Biur Hallachah 132) And if there is a resident observing yorzeit and another resident observing sheloshim, and a visitor observing yorzeit, the visitor also says one kaddish, and the resident observing yorzeit, and the visitor observing yorzeit cannot not take this kaddish from you, but from the one observing sheloshim." The resident observing yorzeit says the first kaddish, and the visitor overeit escond kaddish, and the one observing sheloshim." Raddish.

אוֹרַחַ בָּן שְׁלֹשִׁים וְתוֹשָׁב תּוֹךְ הַשְּׁנָה שָׁוִים.

A visitor observing sheloshim and a resident observing the year of mourning, are in the same category.

יַאִרְרְצַיִּיִים הּוֹשְׁבְיּבְיִים אוֹרַם, יאַמַר הַהּוֹשִׁב קַדִּישׁ ראִשׁוֹן וְשֶׁנִי, וְהָאוֹרַם הַשְּׁלִישִׁי.

If there is a resident observing yorzeit and a visitor in his sheloshim, the resident says the first and second kaddish, and the visitor the third one.

אוֹרַתַ בְּתוֹךְ תַּשְׁנְת, יֵשׁ לוֹ קַדְּישׁ א׳ בְּתוֹךְ אֲבֵלִים תּוֹשְׁבָים בְּתוֹךְ תַשְׁנָת.

A visitor observing the year of mourning is entitled to one kaddish among the residents in mourning who, are also observing the year of mourning.

תוֹשָׁב נִקְרָא לִעָּנָין וָה, כָּל שְׁיֵשׁ לוֹ כָּאוֹ דִּירָת קְבַעּ, אַף עַּל פִּי שְׁאֵינוֹ פּוֹרַעַ מַס, אוֹ שְׁהִּא פּוֹרַעַ כָּאוֹ מס, אַף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ דָּר כָּאוֹ. וּמִי שְׁבָּא לָבֶאוֹ מִמֶּקוֹם אַחַר, לוֹמֵר קַדִּישׁ אַחַר אָבִיוּ וְאַמּוֹ שְׁהָיוּ דָּרִים כָּאוֹ, אַף עַל פִּי שְׁהַמָּה הָיִּי הֹשְׁבְּיִ הְבִּיִת שְׁמַחִוּיק מְלְבָאוֹ מִמְּקוֹם, פֵּיון שְׁהַבָּן הַזְּה אֵינוֹ דָּר כָּאוֹ וְאֵינוֹ פּוֹרַע בָּעֵל מָס, אַין לוֹ דֵּין הוֹשְׁב. בַּעֵל הַבִּית שְׁמַחִוּיק מְלְמֵּר אִי מְשְׁבָּר אִי הָם הַם פְּנִינִים בְּאוֹ וְאֵינוֹ פּוֹרְעַ אָבָל אִם יֵשׁ לָהָה בַּעְים, צַּף עַלֹּים צַּחֵר, הֲבִי הַן בְּאוֹ כְּאוֹ דְּיִי וְהִשְׁבְּי בְּיִהִים, אַרְ עִּלְּשִׁי הַשְּׁר, הַבְּּאוֹ בְּילִים, אַרָּ בְּיִלְים בְּאוֹ לִילִּא אַם, יֵשׁי לֹנְהִין בְּעִלְים אַחָר, דְּינְהִם בָּאוֹ הִילְים בְּאוֹ הַיֹּל הִילְּה בְּעִים, אַרְ אַרְ בִּילְים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בְּילִים בָּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּעִים בְּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בְּילִים בְּאוֹ בְּילִים בְּעִים בְּאוֹ בְּילִים בְּעִים בְּאוֹ בִּילִים בְּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּעִים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּאוֹ בִּילִים בְּעִים בְּישׁים בְּעִים בְּאוֹ בִּילִים בְּיִים בְּילִים בְּיִים בְּילִּים בְּעִים בְּיִים בְּילִים בְּיִּבְים בְּעִים בְּיִלְים בְּילִים בְּיִים בְּיִים בְּילִים בְּיִים בְּילִים בְּאוֹים בְּיִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּעִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילְים בְּילִים בְּילְים בְּילִים בְּילִים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילְים בְּים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילִים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּילְים בְּילְים בְּיבְּים בְּילְים בְּילְ

being raised as an act of charity, [the orphan] has the status of visitor. but if the orphan has either a father or a mother elsewhere, even if he is has neither father nor mother, he [the orphan] is considered a resident; raises an orphan in his house, even for compensation, if [this orphan] live elsewhere, have the status of community residents. If a resident employed to teach the children of many residents, even though their wives are considered visitors. A student in a yeshivah, and a teacher who is the community]; but if they have wives who live elsewhere, then they teacher or a servant, if they are single, they are considered residents [of pays taxes, he is not considered a resident. A resident who employs a they were residents nevertheless, since this son does not reside there nor after his father or mother who resided in the community; even though there. If someone comes from a different community to say kaddish day.] or he pays taxes [to the kehillah] even though he does not reside benefits. In some localities this system of kehillah tax is in force to this members. Failure to pay this tax would result in the denial of certain etc. To cover these expenses, the communal leaders levied a tax on all well as the maintenance of the synagogue, yeshivah, mikvah, cemetery, such as the rabbi, teacher, shocheit, chazzan, kashrus supervisors, as kehillah (Jewish community) provided the services of all religious functionaries, in the community even though he pays no taxes [to the kehillah, The A resident in this regard is considered, anyone with a permanent residence

קּרִישׁ, וְזָה יֵשׁ לֹוֹ.

One who prays at a synagogue or at a [certain] Beis Hamidrash, regularly, who now comes to say kaddish at another synagogue, the mourners there may prevent him [from saying it], even if he is in his shivah period. His status is less than that of a visitor, because a visitor has no other place to pray and say kaddish, while this person has.

מִי שֶׁצִּינוֹ נְרָאִיּי לְהַחְפַּלֵּל לְפְנֵי הַמִּבְה, יִתְפַּלֵל מִן צִּשְׁרֵי יִתְפַּלָל, וּמוֹעִיל יוֹתָר מִקְּיִּשׁ יָתוֹם, שֶׁלֹא נִתְקֵן אֶלָא לַקְטַנִּים. וְמִי שְׁצִּינוֹ יָבוֹל לְהַחְפַּלֵל כְּל הַחְפַּלָה, יִתְפַּלֵל מִן צִּשְׁרֵי וּבָא לְצִיּוֹן וּלְהַלָּן. וּמִי שְׁיֵּשׁ לוֹ וְבוּת יוֹתֵר בְּמַדִּישִׁים, כְּגוֹן, בֶּן זִי וְלִי, יִשׁ לוֹ גַּם בֵּן וְבוּת יוֹתֵר בְּעְנִין הַהְפָּלָה. נִיְהַבְּל מְהַשְׁר וְיוֹם מֹב. צַּרְ אָם בֵּם לְּנְם הַצְּבְלְּוּת, הָיֶה דַּרְפּוֹ לְהַתְּפַּלֵל בַּשְׁבָּת וְיוֹם מוֹב. צַּרְ אָם בּּוֹמֵן הַיְּאָבְלִּת יִתְפַּלֵל. (שַעְּבֵר הְשְׁבְּת הְשְׁבְּר בְּשְׁבָּת וְיוֹם מוֹב. צַּרְ אָם הְּנִים הְעֵּבְרוּת הִי)

Ch. 128: 8 below). period. (Sha'arei Teshuvah quoting Teshuvas Meir; Mesivim Ch. 80, see service on Shabbos and Yom Tov, he may do so also during the mourning However, if before becoming a mourner he was accustomed to lead the If no one else is able to lead, he is permitted to officiate even for Mussaf. tachanun is said. He should not lead in the saying of Halleil or Mussaf. mourner is permitted to act as chazzan on those weekdays on which no that a mourner does not lead the service on Shabbos and on Yom Tov. A also first in line with respect to acting as the chazzan. It is customary line for saying kaddish, for example, one in his shivah or sheloshim, is begin from Ashrei and Uva letziyon etc. The mourner who is first in for minors. A mourner who is unable to lead the entire service, should than saying the mourner's kaddish, which was originally instituted only lead the service. (Mishnah Berurah 53:60) since this is of greater benefit ton bluode vito-ever who is unable to prononory of slabal should not A mourner who is capable and worthy to act as chazzan, should do so

מְּלֵנְיִם אֲּאָּנִים בְּדְּיִן קַהִּיִּשׁ רְּאָנְיִּהָם יְּכִילִים לְהָהָפַּלֵּל , וּמְבָּל אֲשָׁבִּי וְּאָב אָחָר יִּבְּאַ לְצִּיּוֹן, וְהַשְׁנִי יִהְפַּלֵּל אֵשְׁרֵי וְהָאַ לְצִיּנוֹ, וְהָאַ לְצִיּנוֹ, וְהָשִׁבְּי וְהָהָבְּלְ הַשְּׁבְי, וְהָהָבְּלְ הַבְּּבְּלִ הָבִּילִ יְהְהָבְּלְ וְהִהְיִם לְמִי שְׁלְאֵ הִהְפָּלֵל אֲשְׁרֵי וְהָאַ לְצִיּנוֹ, וְהָשׁ צְּחָר צִּינִי יְבִּילִ לְהָהָים, וּמְבָּלְ שְׁהְנִים יֵשׁ לְוֹ לְנִהֵּר, לְהַנִּים הַבְּּדְיִם הְבְּהִינִים לְמִי שְׁלְאֵ הְהָוֹפְלֵל אֲשְׁרֵי וְהָבְּאַ לְצְּינִים הְשְׁרָי.

If two mourners have equal rights with regard to Kaddish, and both of them are capable of acting as chazzan and are equally acceptable to the congregation, they should draw lots [to determine] which one should

lead in prayer until Ashrei and Uva letzion, and the second one should lead from Ashrei and Uva letziyon [to the conclusion of the service]. If one mourner is unable to lead the prayers or he is unacceptable to the congregation and the other mourner leads the prayers, the one who leads the prayers does not forfeit his rights to the kaddishim. Nevertheless, he ought to relinquish his rights and leave the kaddishim. Nevertheless, he not lead in prayer, certainly [he should relinquish his rights] when [the onther mourners] are minors.

מִי שְׁהִוּא אָבֵל עַל אָבִיו, וָגַם עַל אָמוֹ, מָפָל מָקוֹם, אֵין לוֹ וְכִוּת יוֹתֵר בִּחְפָלוֹת וְקַדִּישִׁים מִשְׁאָר אָבֵל, מְשׁוּם דְּוִפְּרוֹן אֶחָד עּוֹלֶה לְבָאן וּלְבָאן. (כנ"י) וּעַיֵּן נוב"ה סִימֶן ה.

A person who is in mourning for both his father and his mother, is not entitled to any more rights with regard to leading in prayer or the kaddish than any other mourner, because one remembrance suffices for both parents.

גוֹהָגִין שָׁאֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ רַק י״א חֲדָשִׁים, שָׁלֹּא לְהַחָזִיק אָבִיוּ וְאָמּוֹ בְּרָשְׁעִים, דָּמִשְׁפַּט שָׁל רְשְׁעִים הוא י״ב הֹדָשׁ. שָׁאָם מַת דָּרֶדְּ מְשָׁלֹ, יו״ד שְׁבָט, פּוֹסֵק לוֹמֵר ט' טֵבֶת, וביו״ד טֵבֶת לֹא יאַמַר דְּהָא

הַנִי יוֹם א' בְּחֹדָשׁ. שָׁאָם מַת דָּרֶדְּ מְשָׁלִי יו״ד שְׁבָט, פּוֹסֵק לוֹמֶר ט' טֵבֶת, וביו״ד טֵבֶת לֹא יאַמַר דְּהָא

הַנִי יִשׁ א' בְּחֹדָשׁ. שְׁאָם מַת דָּרֶדְ מִשְׁלְשִׁים תַּאֹרִם הַנְשָׁלְשִׁים הַלְּמָרִי הָא שְׁבָט, צֵּוֹי פּוֹסֵק בּיי, שְׁאָם נְקְבָּר י״א שְׁבָט, צֵוֹי פּוֹסֵק בּיי, פּיֹסְק בּי, וְשִׁי לְנִיְם תֹּגִּים). וְאָם הָנְחָה שְׁנָה עְצְהִרְעָים בְּעָבְיוֹ הְשְׁהִיא פּוֹסֵק בּוֹ, ישׁ לִי נְּקְ הַלְשִׁים. וַאְם

יִשׁ פַּמָּה יָארְרְצִיִיט, אוֹ בְּנִי שְׁלִשִׁים, נְדְחָ הוּא מְפְּנֵיהָם לְנַמְרִי. מִי שְׁיּלְשָׁים וְאַם

יִשְׁ בְּמָּה יִיבּ חִדְּשִׁים עָרְיִים בְּיִּבְיִים שְׁרִיבִּים שְׁרִיבִּים שְׁרִיבִּים שְׁרִיב בְּעִּבְיוֹ וְאַמֹּים בְּעָרִים שְׁרִיבְּים בְּעִרְיִי יִבְּיב הְיִבְּיִים בְּיִבְיִים שְׁרִיב בְּעְבִּיוֹ הִישׁים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּעִרְים בְּבִּיבְים שְׁרִיב בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּיִבְּים שְׁרִיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּעִיבְּים בְּרָּים בְּעִיבְים שְׁרִיבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּעִּים בְּיבְּים בְּיִם בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיבְים בְּינְים בְּיִבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיִבְים בְּיִים בְי

It is customary to say kaddish for no more than eleven months, in order not to make the parents appear as grave sinners, for grave sinners are sentenced for a period of twelve months. For example, if the death occurred on the 10th of Shevat, the [mourner] stops saying [kaddish] on the 9th of Teiveis. On the 10th of Teiveis he should not say [kaddish], since this is the first day of the twelfth month [and we have a rule] that one day of a month counts as an entire month, it will appear that he said it for twelve months. The Kaddish period of eleven months is counted from the day of the burial Even if there is an interval of several days between the time of death and the burial. It is an interval of several days between the time (Biur Halachah 132) and not from the day of death. [Consequently], if the burial took place on the 11th of Shevat, the mourner stops saying kaddish on the 10th of Teiveis, because the Heavenly judgment begins only after burial. If it was a leap year he stops saying kaddish on the

9th (or 10th) of *Kisleiv*. On the day the mourner stops saying Kaddish, he is entitled to say all the *kaddishim*, but a *yorzeit* [who is present] is entitled to one kaddish, and so is a person in his *sheloshim*. If there are a number of people observing *yorzeit*, or mourners in their *sheloshim*, he is completely debarred because of them. If [a mourner] knows that his father or mother were grave sinners, of the category of those who are judged for twelve months, it is fitting and obligatory that he says kaddish for twelve months.

פְּשָׁבֵּשׁ הַרְבָּה אֲבַלִּים, רַחְּמְנָא לִצְּלָן, אֲזִי פְּדֵי שֶׁלֹא יָבֹאוּ לִידֵי קְטָטוֹת וּמְרִיבוֹת, נוֹהַגִּין בְּהַרְבָּה מְקוֹמוֹת, שְׁאוֹמְרִים בי אוֹ ג' בְּיַחַר.

If there are many mourners, may the Merciful One save us, then, in order to avoid quarrels and friction, it is customary in many communities for two or three mourners to say kaddish together.

that they do not say as many kaddishim as those who mourn their father mourners for fathers and mothers present, but they reach a compromise, relatives may say kaddish [for any family member] even when there are said their kaddish. There are communities that follow the custom that [mourners] should allow him to say one kaddish, after each of them have or for his son or daughter who died without leaving any sons, the other for a grandfather or a grandmother who died without leaving any sons, mourners for fathers or mothers, if someone wishes to say the kaddish if there are no mourners for fathers or mothers. Even when there are is the custom for relatives to say the kaddish for members of their family is said for the sake of all the departed in Israel. In some communities it said by anyone who officiates. (Mishnah Berurah 132:11) This Kaddish mourner's kaddish. The kaddishim which are said by the chazzan may be has neither father or mother. Of course, this rule applies only to the mother then the [mourner's] kaddish should be recited by anyone who If there is no one in the synagogue mourning the loss of a father or a

or mother. In this matter we follow the prevailing custom provided the custom is firmly established in that community.

הבַּת אֵין לָהּ לֹוֹמֵר קַדִּישׁ בְּבֵית הַכְּנָמָת, אַךְ יֵשׁ אוֹמְרִים שָׁאָם רוֹצִים לַעֲשׁוֹת מָנָיַן בְבֵיתָה שָׁתֹּאִמֶר שְׁם הַרְשׁוּת בְּיָדֶם (כנ״י), וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּגַם וֹאֹת אֵין לַעֲשׁוֹת (חוות יאיר סִימֶן רכ״ב).

A daughter should not say kaddish at the synagogue. However, some authorities are of the opinion, that if a minyan assembles at her home in order that she may say the kaddish there, they may do so. But other authorities hold that even this is not permitted.

ְנְכוֹלְ לְוֹמֶר קְּדְּיִשׁ בְּתְּפְלֵּח עַּרְבִית שֶׁלְּאַחַר הַיָּאַהְרְצַיִּים. מִי שְׁהָיָה לְּוֹ נֵאִהְצַיִּם, וְלֹא [הָיָה] נְכוֹל לֹוֹמֵר קִדִּישׁ, בְּגִּוֹן, שְׁהָיָה בַּבָּרֶה, אִוֹ שֶׁלֹא הִגִּיע לוֹ קַדִּישׁ,

If a person observes yorzeit If a person is uncertain of the exact date of the yorzeit, e.g. whether it is on a Wednesday or a Thursday, he should ask a Rav. and is unable to say kaddish, for example, he is traveling, or there were not enough kaddishim for everyone, then he may say kaddish at the Maariv service following the yorzeit.

אף עַל פּי שָׁאֲמִירַת הַקַּדִּישׁ וְהַהְּפִּלֹת מוֹעִילֹת לְהָאָבוֹת. מָכָל מָקוֹם, אֵין אֵלּי הָעָקַר אֶלָא הָעָקַר הַרְאַ שְׁהַבְּיִם יַלְכִי בְּאַרַח מִישֹׁוֹר, פִּי בְּוָה מְוַפִּים אֶת הָאַבוֹת. הָכֵי אִיתָא בְּוֹהַר הַקַּדּוֹשׁ (סוֹף פְּרָשְׁת הוּא שֶׁהַבְּיִם יַלְכִי בְּאַרַח מִישֹׁוֹר, פִּי בְּוָה מְוַפִּים אֶת הָאָבוֹת. הָכֵי אִיתָא בְּוֹהָר הַקַּדּוֹשׁ (סוֹף פְּרָשְׁת הָאִי בְּחִייִּ יְהָה בְּהַיִּ יְהָה בְּהַי בְּנִי הְשָׁה אָמִר, פַבּּד אַת אָבִיךּ וְאִת אָהְבָּי וְאִי הָבִי בְּמִי אָתְטְיֵב בִּיה. בְּמֵר דְּמִי אָרְי בְּאִר הְאָר הָרָא בְּרִי בְּמִי דְּמִי אָר בְּנִי רְצִא בְּרִיה וְהָא הָרִיךְ בְּאַר הְמִי עְּלְהָא בְּרִיךְ הָּא יְהִי הְבָּא בְּרִי בְּמִי אָהְעָּי בְּרִי בְּמִי הְנָא בְּרִי בְּמִי בְּעִי הְבָּעְי אַהְעָּי בְּרִי בְּמִי בְּא יִהְי הָהֵא בְּרִי בְּמִי בְּבִי בְּמִי אֲבְי אִרְּי בְּהִי בְּבִי בְּעֵר הְבָּבְי אָר, הָבְּי בְּעֵּר בְּבָּר בְּמִי הְצִּי בְּבִי בְּתִי הָּבְּי בְּעֵי הְבָּא בְּרִי בְּתִּי בְּבִי בְּבֵּי בְּבֵּי בְּבֵּי בְּבֵּי בְּבִי בְּעֵבְי בְּבִּי בְּבִּי בְּבִי בְּבִּי בְּבִי בְּבִּי בְּבִי בְּבִי בְּבִי בְּבִי בְּבִי בְּבְּבְי הַבְּי בְּבִּי בְּבִּי בְּבִי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבִּי בְּבְי בְּבִי בְּבְי בְּבְּרִי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּיִב בְּיִי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִב בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיִים בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיי בְּיי בְּיי בְּיִי בְּיי בְּיי בְּיי בְּיִי בְּיי בְּייבְיי בְּייבְיי בְּייבְיי בְּיִיבְיי בְּיִיי בְּיִי בְּיִיבְיי בְּיי בְּייבְיי בְּייבְיי בְּייבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיי

Even though the saying of kaddish and prayers are helpful to [the souls of] the parents, yet they are not the main thing. The most important thing is that the children walk in the path of righteousness, because with that they gain Heavenly favor for their parents. Thus it is written in the holy Zohar: (at the end of the portion Bechukosai) "A son honors his father." Xohar: (at the end of the portion Bechukosai) "A son honors his father." Wallachi 1:6. This statement is similar to the Divine command "Honor your father and your mother," Exodus 20:12. which teaches [that a son must provide his parents] with food and drink. All this he must do while must provide his parents] with food and drink. All this he must do while

they are alive. but after their death you might think he is exempt, this is not so. Even after their death it is his duty to honor them even more, for it is written, "Honor your father;" and if the son walks in the path of the evil, he surely shows contempt for his father, and disgraces him. But if honors his father thereby; he honors him in this world in the [eyes] of men, and confers glory on him in the other world in the presence of the Holy One, blessed is He. And the Holy One, blessed is He, has mercy on him and seats him on His Throne of Honor ... (end of Zohar text). A person should, therefore, instruct his children to observe one certain mitzvah [with particular care]. If they fulfill [this mitzvah] it counts for more than saying the kaddish. This is also a good course [to follow] for a person who has no sons, only daughters.

סימן כז

אַטַר הַהְפִּלָּה יָקְפַע עֵּת לְלִמֹּוּד תּוֹרֶה. וְצָרִיךִּ שָׁאֹתוֹ הָעֵת יִהְיָה קָבוּע, שָׁלֹא יַעֲבִירֶנוּ אַף אָם סְבוּר לְהַרְוִיִּם הַרְבָּה. וְאָם צְרִיךִּ לֹעֲשׁוֹת אֵינֶה דָּבֶר נְחּוּץ מְאֹד, יִלְמֵּד מִּקֹּדֶם לָבֶל הַפְּחוֹת פָּסוּק אֶחָד אוֹ הַלְבֶה אַחַת, וִיְּעֲשֶׁה מַה שְׁנְּחּוּץ לוֹ, וְאַחַר כְּדְּ יִשְׁלִים חֲקּוֹ. וּבְקְצָת קְהַלֹּוֹת קְּדּוֹשׁוֹת נְתָיַסְּדוּ חֲבָרוֹת קְדוֹשׁוֹת, לֹלְמֹד תּוֹרֶה בְּרַבִּים מִיֵּד לְאַחַר הַהְפִּלְּה. וְיִשׁ לְבֶל יְרֵא שְׁמֵיִם לְהַהְחַבֶּּר אֲלִיהָם (אוֹרַח חַיִּים סִימֶּן קְנִי"ה).

After prayers, time should be set aside for the study of Torah. It is necessary that this study period be on a regular basis so that you will not skip them even if it means earning big profits. In Talmud Yerushalmi, such a person is called a man of faith, for he firmly believes that whatever profit he first study at least one [Torah] verse or one law, and then take care of your affairs, and then your daily study period. Some communities have established Torah study groups that meet immediately after prayers; and every God fearing man should join them.

פֶּל אִישׁ יִשְׁרָאֵל חַיָּב לֹלְמֹד חֹוְבַה, בֵּין עָנִי בֵּין עָשִׁיר, בֵּין שָׁלֵם בְּגִּוּפֹּוֹ בֵּיַל יִפּוּרִין, בֵּין בְּחִוּר בֵּין זְקֵן גָּדוֹל. אָפְלּוּ עָנִי הַשֵּׁחְזִּיר עַל הַפְּתָחִים, חַיָּב לֹקְבֹעַ לוֹ זְמֵן לְתַלְמִּוּד חּוֹרָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, שֶׁנְאֵמֵר וְהָגִּתָ בּוֹ יוֹמֶם נְלִילֶה. וּמִי שָׁאֵינוֹ יוֹדַעַ כְּלָל לֹלְמֹד, אוֹ שָׁאִי אָפְשָׁר לוֹ מָחֲמַת רֹב הַטְרָדוֹת, יְסַפֵּק לְאֲחַרִים הַלּוֹמְדִים, וְתַחַשֶׁב לוֹ בְּאִלּוּ לֹוֹמֵד בְּעַצְמוֹ, בְּמוֹ שְׁנְּרִים הַבְּחִינוּ וְכִרֹנְם לְבְרָבֶה בַּפְּּסוּק שְׁמֵּח וְבוּלֵן בְּצִאְתָּך וְיִשְׁשְׁכֵר לוֹ בְּאָלֵיר, וְבוּלֵן וְיִשְׁשְׁכֵר פְרְנְסְתוֹּ, שִׁיִּהְנִי לוֹ פְּנְאִי לַעַּסֹק בַּחּוֹרָה. לְפִּיכֶּך הִקְּדִים הַפְּסִוּק זְבוּלֵן לִישְּׁשְׁבָר, מְבְּנֵי שְׁמִּב

ישִׁשְׁכֶר עֵּל יְדֵי וְבִּרְלֵן הַיְּמָה. וְכֵּן מָצִינוּ בַּמִּשְׁנָה (זבחים פ"א), שִׁמְעּוֹן אֵחִי צִּוֹרָה אֹמֵר וְכִּוּ, וְנִקְרָא שִׁמְעּוֹן עַּל שֵׁם אָחִיו צְּוַרְה, לְפִּי שֶׁעְּוַרְיָה עְּסִק בְּפְּרִקְמִטְיָא, וְהָיָה מְסַפְּק צָרְבֵי שִׁמְעּוֹן אָחִיו, שְׁהָיָה עוֹסֵק בִּחּוֹרֶה, וְהַהְנִּי בְּיִנְיְהָם, שֶׁיְהֵא חֵלֶק לֹעְוַרְיָה, בְּשְׁכֵּר לִמּיּדוֹ שֶׁל שִׁמְעּוֹן. וְעַל כָּל פְּנִים יִהְאַמֵּץ כְּל אֶרָם לִלְמֹר, אֲפְּלֹּיּ רַק מְעַּטֵּי, בְּכְל יוֹם יִּבְכֶל לִילֶה.

even just a little, every day and every night. [Torah] study. Even so, every person should do his utmost to study Torah, themselves, that Azaryah would have a share in Shimon's reward for who was engrossed in Torah study. They made an agreement between was engaged in business and provided the needs of his brother Shimon, 1:2. Shimon is described as the brother of Azaryah, because Azaryah in the Mishnah: "Shimon the brother of Azaryah said ...," Zevachim was made possible through the support of Zevulun. And so we find mentions Zevulun before Yissachar, since the Torah learning of Yissachar be free to be engrossed in the study of Torah. Because of this, the Torah Zevulun engaged in business and supported Yissachar, so that he would Deuteronomy 33:18. Zevulun and Yissachar entered into a partnership; verse: "Rejoice Zevulun in your going out and Yissachar in your tents." he himself had studied, as our Rabbis of blessed memory, explained the others who do engage in Torah study, and it will be considered as though because he is burdened with too many concerns, then he should support lacks the knowledge to study Torah or it is impossible for him [to study] Joshua 1:8. "And you shall meditate in it day and night." If a person certain time for Torah study during the day and night, as it is written: very old. Even a beggar who goes from door to door must set aside a or rich, whether he is healthy or suffering pain, whether he is young or Every Jewish man must study the Torah, no matter whether he is poor

מִי שָׁאֵינוֹ נְכוֹל לַעֲשׁוֹת תּוֹרֶתוֹ קְבַעִּ, אָלָא שָׁהוּא קוֹבַעַּ עָתִּים לַתּוֹרֶת. נַעֲּסֹק בְּעָתִּים הַלֶּלוּ שְׁהוּא קוֹבַעַ. לְלְמֹּד הַהַּלְכוֹת הַשְּׁכִיחוֹת, הַנְּצְרֶכוֹת לְדַעַת לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְגַם בַּאַנְּדוֹת וּמִּדְרְשִׁים וְסִפְּרִי מוּסְר וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּשׁ לוֹ חֹק קְבוּעַ וְלֹא יַעֲבֹר, לִלְמֹד בְּסֵבֶּר "חֹק לְיִשְׂרָאֵל" דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכָל הַמּוֹסִיף, מוֹסִיפִּין לוֹ טוֹבֶה מִן הַשְּׁמֵים. (יו"ד סִימֶן רמ"ו)

A person who cannot study Torah full time, but sets aside regular periods for Torah study, should use these set hours to study the halachos (laws) that occur frequently, and which every Jew must know. He should also study Agados and Midrashim Homiletical interpretations of Tenach (the Bible). Mishnah Berurah points out that the availability of translated texts enable everyone to study a wide range of seforim. (125:9) and books

of ethics which are based on sacred sources such as, the Midrashim of the Rabbis of blessed memory. [These studies] help man restrain his evil impulses. Fortunate is the man who has made a fixed and unbending resolution to study the book Chok Leyisrael on a daily basis. And the more a person studies the more blessing he receives from Heaven.

בְּשֶׁהוּא לֹוֹמֵר וְצֶרִיךְ לְצֵאַת לַחוּץ, אַל יַנִּים אַת הַסְפֶּר פָּתוּם, כִּי עַל יְדֵי זָה מְשַׁבֵּם תַּלְמוּדוֹ. (שפתי כהן יורה דעה סִימֶן רע"ו)

When you are studying [Torah] and you need to go out, you should not leave your book open, because this causes you to forget what you learned.

(TTS hoven Veiah 277)

עָריִךְ לִזְּהָרִ, בְּכָל עַה שֶׁהִּוּא לֹיִמִר, לְהִוֹצִיאוֹ בִּשְׁפָּתִיוּ וּלָהֹשָׁמִיעַ לִאָּזְנִיוּ. שָׁנָאֵמָר לֹא יָמִרִּשׁ סֵפֶּר הַתּוֹרָה בּּוֹה מִפִּיךּ, וְהָגִּיהַ בּוֹ וְגוֹי. וּמִי שְׁמּוֹצִיא בִּשְׁפָּתִיוּ, אַף עַל פִּי שָׁאֵינוֹ מֵבִין, קֵיֵם מִצְּוַת וּלִמַּדְהָם וְלָכֵּן בּּתּוֹרֶה, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִין, מֵהְמַת קֹצֶּר דַּעְּתּוֹ, יִוְבֶּה לְהָבִינָה בְּעּוֹלֶם הַבְּּא. (רוִישׁ הל' ת"ת)

A person should be careful in whatever he studies, to pronounce the words with his lips and to make it audible to his ears, for it is written, "This book of the Torah shall not leave your mouth and you shall meditate on it..." Joshua I:8. And a person who pronounces the words even though he does not understand [their meaning], fulfills the mitzvah of "And you shall study them." Therefore, every unlearned person should say the berachah over Torah every morning before reciting the verses [Yevarechecha etc.], and also when he is called up to the Seifer Torah. Anyone who engages in Torah study but is unable to understand it for lack of knowledge, will merit to understand it in the World to Come.

HOO OF BUILDING AND THE ALL BUILDING OF ALL BUILDING

סימן כח

מְצְנֵת עֲשֶׁה, עֵל כֶּלְ אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל לְכְחִב לִוֹ סֵפֶר חּוֹרָה, שֻׁנָּאֲמֵר, וְעַמָּה כָּתְבוּ לָבֶם אֵת הַשִּׁירָה הַזּאֹת, וְקְבְּלִּוּ חֲכָמֵינוּ וְכְרוֹנְם לִבְרָכָה פֵּרוּשׁוֹ לִכְחֹב אֵת כָּל הַחּוֹרָה שָׁיִשׁ בְּה הַשִּׁירָה, וַאֲפִּלּוּ יָרִשׁ סֵפֶּר חּוֹרָה הֲבֵיי, מְצְנָה לְּכְחֹבוֹ. וְאֶסוּר לִמְכֹּר סֵפֶּר חּוֹרָה. אַדּ בִּשְׁעַת דְּחַק גָּּדּוֹל, יַעֲשֶׂה שְׁאֵלֹת חָבֶם (יו"ד סִימֶּן ע"ר ובאוֹרַח חַיִּים סִימֶן קנ"ג).

It is a positive commandment, incumbent upon every Jewish man to write a Seifer Torah for himself, for it is written, "And now write for yourselves

this song;" Deuteronomy 31:19. and via oral tradition, our Rabbis of blessed memory explained, that everyone should write the entire Torah which contains this song [of Moses]. Even a person who inherits a Seifer Torah from his father, is commanded to write one for himself. If someone hires a soifer (scribe) to write a Seifer Torah for him, or if he buys it and finds that it is defective, and corrects it, this is considered as though he had written it. It is forbidden to sell a Seifer Torah, but in a case of great need you should consult a competent Rabbi.

וְכֵּן מִאָּנָה עֵּל כָּל אִישׁ, לקְנֹת שְׁאָר סִפְּרֵי לִּדְשׁ שֻׁלּוֹמְרִים מִחּוֹכָן, כְּגוֹן מִקְרָא מִשְׁנָה, נְּמָרָא וּפֿוֹסְקִים, שְׁיּלְמֹר מִחּוֹכָן, וְגַם יַשְׁאִילֵן לַאֲחַרִים. וּמִי שְׁאֵין יֶדוֹ מַשְּׂגָה, לֹקְנֹת לוֹ סַפֶּר חּוֹרֶה וְגַם שְׁאַר סִפְּרֵי לְשִׁרּ, זְּה הַפּּוֹתְב (וְהוּא הַדִּין הַקּוֹנֶה) סְפְּרִים וּמִשְׁאִילָן לַאֲחֵרִים (יִר"ד ע"ר כתובי ד' ג').

It is also a mitzvah for every person to buy other sacred books for learning purposes, such as *Tenach* (Bible), the *Mishnah*, the *Talmud*, and codes of law, to study from them and to lend them to others. If a person does not have the means to buy both a *Seifer Torah* and other books for study have preference. Our Rabbis of blessed memory stated: ["It is written], "And his righteousness endures forever," *Psalms III:3*. this refers to the person who writes (or buys) [sacred] books and lends them to others." Kesuvos 50a.

חַיָּב אָרָם לְנָהֹג כָּבוֹד גָּרִוֹל בְּסֵפֶר תּוֹרָה. וּמִצְנָה לְיַחֵד לוֹ מָקוֹם, וּלְבַבֵּר אֵת הַמֶּקוֹם הַהוּא וּלָהַדְּרוֹ בְּיוֹתֵר. וְלֹא יֶרֹק כְּנְגֶּר סֵפֶר תּוֹרָה, וְלֹא יָאֱחֹו סֵפֶר תּוֹרָה בְּלֹא מִטְפַּחַת. הַרוֹאֶה אַת הַצּוֹשֵׁא סֵפֶר תּוֹרָה, צְרִיךְּ לַעֲמֹר לְפָּנְיו, עַּד שֶׁיַכְנִיס אַת סֵפֶר הַתּוֹרֶה לִמְקוֹמוֹ, אוֹ עַד שָׁאֵינוֹ רוֹאֵהוּ עוֹד. וּבְבֵית הַכְּנְטְת הַשְּׁנְהִי שְׁמּוֹצִיאִין וּמַכְנִיסִין אֵת הַסֵפֶּר תּוֹרֶה, מִצְנָה לְכָל מִי שְׁעּוֹבֶרָת לְפָּנְיוּ, לְלוּוֹחֶה עַּד מְקוֹמֶה, וְכֵּן הַמְּגְבִיה וְהַגּּוֹלְל, יֵלְכֹר לְלֹוּוֹתֶה (יו"ד רפב אוֹרָה חַיִּים קמט).

A person must have great respect for a Seifer Torah. It is customary when a new Seifer Torah is brought to the synagogue for the first time, that all Sifrei Torah of the synagogue are carried out to meet the new seifer (Birkei Yoseif, Yoreh Dei'ah 282). A person who buys a Seifer Torah should say the berachah Shehecheyanu. (Ba'eir Heiteiv 223:10) It is his duty to assign a special place for it and to treat this place with honor, and to hold it in utmost reverence. He must not spit in front of the Seifer Torah, and he should not hold a Seifer Torah without its cover [or mantle]. When you see a Seifer Torah being carried, you must rise [and remain standing] until the Seifer Torah is brought to its place, or until it is out of sight. In the synagogue, when the Seifer Torah is taken out or carried [to the Ark],

it is a mitzvah for all those before whom it passes to accompany it to its destination. Also the person who lifted [the Seifer Torah], and the one who rolled it up should accompany it.

אַפָלּי שְׁאָר סִפְּרֵי לִּדָשׁ אָם מֻנָּחִיִּם עֵּל סַפְּסָל, אָסוּר לִישָׁב עַל סַפְּסָל זָה, אָלָא אִם הַסְפָּרִים מֻנָּחִים, עַל סַפְּסָל, אָסוּר לָהַנִּחַ סְפָּרִים עַל גַּבּי קַרְקַע. לֹא יַנִּיחַ אָרָם אַנְי בְּרָבְיִּה לְכֶל הַפְּחוֹת טָפַת, וּמִכָּל שְׁבֵּן דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ סְפָּרִים עַל גַּבּי הַרָה שְׁנָּב לַכְל הַפְּחוֹת טָפּת, מִנְיחִים חַמְּשִׁר לַהַנִּחַ סְפָרִים עַל גַּבּי הָרָה שָׁנָב לָכֶל הַפְּחוֹת טָפּר. מַנִּיחִים חַמְּשְׁר לַהַנִּים עַל גַּבּי הָרָה שָׁנָב לַכְל הַפְּחוֹת טָפּר. מְנִיחִים חַמְּשְׁר הַבְּי הַלְּבְי אָה עַשְׁר סִפְּּר הְיִבְי אָב בְּשְׁרְ הַבְּי שְׁנְּרִי אָשׁר סְפְּרִי בְּי הְעִיב בְּים הַּלְיה הַיִּבְים עַּלְיה שָׁנְיה הַיִּים עַלְּיב הְיִיבְים עַנְּה הָּבְים הַּבְּר הָּבְיה הַבְּיב הְּבִי הַבְּים הַבְּיב הְיִיב הְיב הְבִּים הַּבְּים הַבְּים הַבְּיב הְבִּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הִיבְּים הַבְּים הְבִּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הַבְּים הְבִּים הְבִּים הַבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הַבְּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְבִים הְבִּים הְבִּי

Even sacred books [must be treated respectfully]. If they are on a bench, it is forbidden to sit on this bench, unless the books are placed on something that is at least one tefach in height. And certainly it is forbidden to place religious books on the floor. You should not place a religious book on your knees and rest your elbows on it. In an emergency situation, it is permitted to sit on a chest which contains sacred books, but if it contains a Seifer Torah, it is forbidden to do so. You are allowed to place and Kesuvim (The Writings), and the Books of Kesuvim on top of Nevi'im, or, [conversely,] Nevi'im on top of Kesuvim. But you are not permitted to place Nevi'im or top of Kesuvim on top of Chumashim.

סַפֶּר חּוֹרֶה שֶׁבְּלָה, גּוֹּנְזִין אֹוֹחוֹ. וְכֵן שְׁאָר סְפָּרִים וְכִהְבֵי לִּדְשׁ וְתַּשְׁמִישֵׁי קָדַשָּׁה. וְאָסִּיּר לְשָׁרְפָּן (עַיֵּר שַנְייִע אִוֹרַח חַיִּים סְימֶן קְנִייר).

A Seifer Torah that became worn out must be stored away [with dignity]. It is placed in a clay vessel and buried in the grave of a Talmid Chacham (Torah scholar). (Shulchan Aruch 154:5) The same must be done with other religious books, sacred writings, and sacred articles. It is forbidden to burn them.

אֵנו זוֹרְקוּן פָּרָאוּי (יו"ד סִימָן רפּ"ב). לְהַנִּיחָן בָּרָאוּי (יו"ד סִימֶן רפּ"ב).

Sacred writings should not be thrown around even if they are only Books of law or Agadah. They may not be placed upside down; if you find them wrong side up, you must place them in the proper position.

אֵין לְהַשְׁתִּין עֵיִם בִּפְּנֵי סְפָּרִים, וּלְעֵּת הַצִּרֶה, עַל כָּל פָּנִים יִהְיוּ מֻנָּחִים גְּבוֹהִים עֲשָׁרָה טְפָּחִים (כלל ל"א).

It is forbidden to urinate in the presence of religious books. In an emergency situation, they should be placed at least ten testachim above the ground.

אַרֶל מִדְּבֶר שְׁנִשְׁתַּשֵּׁשׁ בּוֹ לַעֲבֵוֹדֶת אֱלִילִים, אֲפַלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר (אוֹרַח חַיִּים סִימָן קמ"ז קנ"ג קנ"ד).

It is forbidden to make a covering or a mantle for any sacred article But it is permitted to make an accessory for a mitzvah, such as a tallis bag, out of this material. (Mishnah Berurah 147:13) out of material that was used for common purposes. But, after the fact, if it has already been made, it may be used. But, material that was used for purposes of idolatry, is forbidden, even if it was already made.

אָסוּר לָהִשְׁמַמֵּשׁ בְּסֵפֶּר לַהַנָּאָתוֹ, בְּגוֹן לָהַנֵּמִיּדוֹ לִהָגַן מִפְּנִי הַחַמֶּה, אוֹ בְּדִי שֶׁלֹא יִרְאָה חֲבֵרוֹ מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׁה. אֲבֶל אִם הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת עַל הַסֵפֶּר שְׁהוּא לוֹמֵד בּוֹ, מָתַּר לְהָגַן בְּסֵפֶּר צַחַר בֵּיוָן שְׁאֵינוֹ עּוֹשֶׁה לַהַנְאָתוֹ. וְבֵן לְהַנִּיחַ סֵפֶּר מַתַּת סֵפֶּר שְׁהָיָה לֹמֵּד בּוֹ, כְּדִי לְהַגְּבִיהוֹ לְצִרֶּךְ הַלְמִּנִּד, יֵשׁ לְהַתִּיר. אֲבֶל צֵין לְהַנִּיחַ סֵפֶּר בְּתוֹךְ סֵפֶּר צַחַר, שֶׁלֹא יִצְיְטְרָה לְמֵּשׁׁ צַחַר לְמִּיּדוֹ לְצִירוֹ בַּפְּפֶּר, לְמִשְׁמֶרֶת עֵל הַסֵפֶּר, לְפִי שְׁאֵין קְדֵשְׁה בְּקַנְּיִם עִייִם בִּינִה בְּחִבּים בִּיבּים בִּינִה בְּחִבּים בִּיבִּי (מ״א סִימֵן קנייד פתייש ביויד ס"ס רפ״ב)

It is forbidden to use a religious book for your personal benefit, for example, to stand it up as a screen against the sun, or, so that someone else does not see what you are doing; but if the sun shines on the book you are studying your enjoyment. Likewise, to place a book underneath the book you are studying in order to raise it for easier studying, may be permitted. But it is not permitted to place one book inside another, so that you should not have to look later for the place you are studying. You should not lines on note paper [in order to write a commentary on the Torah] [by placing the paper] on the book, because the note paper is not sacred until [something sacred] is written on it. A piece of paper is not sacred until [something sacred] is written on it may be put into a seifer for safe keeping. (Nishnah Beruvah 154:31) Neither are you allowed to put note paper or something similar into a book for safekeeping.

הקאפר פּתָבִי לְּדָשׁ, עּוֹבֶר בְּלָאִוּ דְּלֹאִ מַעֲשׁוּן בֵּן לֵה' אֱלֹהֵיכָם. וּצְּרִיכִין לֹמָחֹת בְּכוֹרְכֵי סְפָּרִים, שֶׁמְרַבְּקִין בְּתוֹךְ הַלּוּחוֹת פִּתְבִי לִדֶשׁ. גַּם צְּרִיכִין לֹזָּהֵר מְאֹד, פְּשְׁנּוֹתְנִים סְפָּרִים קְּדוֹשִׁים יְשָׁנִים, לְאַמֶּן אֵינוֹ יְהּוּדִי לְכֶּרְכֶם מֵחָדָשׁ, שִׁיקְחוּ מֵהֶם אֶת הַלֹּוּחוֹת הַיְשָׁנוֹת לָהַצְּנִיעָם, שֶׁלֹא יִהְּנֵם הָאַמֶּן לְסֵפֶּר הֹל.

Whoever destroys sacred writings violates the negative commandment, "Do not act in this manner to Hashem your God." Deuteronomy 12:4. We must protest against those bookbinders who paste sacred writings in the bookcovers. You also must be very careful when you give old, sacred books to a non-Jewish bookbinder. You should remove the old covers and hide them so that the bookbinder will not install them in secular books.

אֵין לוּקְחִין סָפֶּר חּוֹרֶה חָפָלִין וּמִיּוּוֹת מִן הָאִינוֹ יְהּוּדִי, בְּיוֹתֵר מִכְּדִי דְּמִיהָן, כְּדִי שָׁלֹּא לְהַרְגִּילֶן לְגָנְבָן הּלְגַּוְלֵן. אָבֶל בְּבְּדִי דְּמֵיהָם חַיָּבִים לֹקְנוֹת, (אַפּלּוּ בְּמָקוֹם שָׁצְּרִיכִין גְּנִיזָה) וְאָם הָאֵינוֹ יְהוּדִי מְבַקּשׁ הַרְבָּה, צֶריף לְעֲסֹק וּלְדַבֶּר עְמוֹ בְּדְבְרֵי רְצֵּוּי, אוּלִי יִשְׁרָ עְמוֹ בְּבְרִי דְמִיהָ וְאָם הָאֵינוֹ יְהוּדִי מְבִּיּלוֹ הְנְיֹן (מ"ז). וְאֵין לְבַקְשׁׁ מֵּן הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיְּהְנִים בְּוֹלְ יוֹתֵר מְּדִּאִי, פֶּן יִכְעָּס וְיִמְילִים לְהָרְוֹּה אָבּוּד.

It is forbidden to buy a Seifer Torah, Paragraph I of this chapter states that it is forbidden to sell a Seifer Torah. Accordingly, a non-Jew who offers a Seifer Torah, tefillin or mezuzah for sale must be regarded with a great deal of suspicion as to how he acquired them. Yet, it is our duty conditions under which the purchase may be made. tefillin, and mezuzos them to steal and rob them. However, at their actual value, it is our duty to buy them. Even when the writing is defective and therefore must be stored away these sacred writings must be redeemed from non-Jewish him and persuade him to sell at the proper price. If the [non-Jew] persists, we should let him keep [the objects]. We should not ask the non-Jew to sell them at a price that is too low, lest he become angry and throw them say and become totally ruined.

אם נַפַל סַפֶּר תּוֹרֶה מִיָּדוֹ, אַפְלּוּ בְּנַרְתִּיקוֹ, צָרִיף לְהָתְּעַנוֹת. וְנִוֹהָגִים שָׁצָם הָרוֹאִים מִתְעַנִים.

If a Seifer Torah falls out of someone's hand, even if it is [covered] by its mantle, he must fast, and it is the custom that those who see it [fall] also fast.

ּדְּבְרֵי חֹל בְּכְחָב צֵּטִיּרִ שֶׁרִטִּים (עַּיֵן מָגָן אַבְרָהָם סִימֶן ל״ב סָעִיף קָטֹן זי). יִשׁ אוֹמָרִים, דְּאָסוּר לִבְחִב דְבְרֵי חֹל בְּכְחָב אֲשׁוּרִית שֶׁכּוֹחָבִין בּוֹ הַתּוֹרֶה.

It is forbidden to write a Biblical verse without lines. (see Magein Avraham Ch. 32: 7) Some authorities hold that it is forbidden to write secular words in the Ashuvis lettering, in which the Seifer Torah is written.

סימן כט

הָאַנְשִׁים חֲלִיקִים הַם בְּדֵעוֹתִיהָם (פַּרוּשׁ בְּטִבְעֵיהָם), יִשׁ אָרָם שֶׁהוּא בַּעַל חַמָּה כּוֹעֵס הָמִיד, וִישׁ שְׁדְּשִׁים חֲלִיקִים הַם בְּדַעוֹתִיהָם (פַּרוּשׁ בְּטִבְעֵיהָם), יִשׁ אָרָם שֶׁהוּא בַּעַל חַמָּה כּוֹעֵס הָעָר שְׁהִיּא לֵב טְהֹרִה עָלִיו, וְאֵינוֹ כּוֹעֵס בְּלֵל, אוֹ שֶׁהוּא כּוֹעֵס פַּעַם אַחַת בְּהַרְבָּה שָׁנִים. יִשׁ אָרָם שֶׁהוּא בְּבַר שְׁהוּא לֵב טְהוֹר מְאֹד, וְלֹא יִתְאֵנְה אַפְּלִּי לִדְבְרִים מְעַשְׁיוּ אַנְהַב בְּסְףְ לִא יִשְׁבַע בָּסְף, וְנִשׁ שְׁהוּא מְכֵּלִּי הְעָּי הַשְׁרִּיּא אִבֵּל מִשְּׁלוֹ אוֹהֶבע הָּעָר. יְיִשׁ שְׁהוּא אוֹבֵל מִשְׁלוֹ אוֹכְלוֹ בְּעָבְי וְבִּשְׁינִי בְּּנִי עְּעָבְי וְאוֹנִן כִּילִי מְשִׁלוֹ אוֹבְל הַצְּעִר. וְהִישְׁ שְׁהִיא מְפַבּר הָבְּי הַבְּעִי הְעָב הַבְּעִּר הְעִינְי בְּינִן מְהֹבֹּל וְאוֹנִן כִּילִי שְׁעִּילִי בְּעִבְּי וְבְּיִי בְּעִי שְׁבִּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִבּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִבְּי בְּלְיבְי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִבְי בְּעִי בְּיִבְי בְּעִי בְּיִבְי בְּבְיבְי בְיבְיבְי בְּעִי בְּיבְיבְי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיבְי בְיבְיבְי בְּעִי בְּעִי בְּיבְּיבְי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּעִי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְים בְּעִי בְּעִי בְּיבְּיבְים הְּבִי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּעְיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּעִיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְי בְּיבְיבְיבְי בְּיבְיי בְּיבְיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְים בְּעִיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְים בְּיבְיבְיבְיבְיבְיי בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְּיבְיבְּיבְיבְיבְיבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְ

hard-hearted and so on. the noble hearted, the cruel and the compassionate, the gentle and the concepts, as for example, the cheerful and the gloomy, the miser and money [wastefully.] It is the same with all other character traits and they eat of their own [food] causes them distress. Others spend all their themselves with hunger and accumulate money this way, and [the little] needs, and [yet] make no effort to earn a livelihood. Some will afflict modest desires, and are satisfied with little which does not even fill their will not be satisfied with money." Ecclesiastes 5:9. Others have very the money in the world, as it is written, "The person who loves money people have a voracious hunger for wealth and are not satisfied with all even for little things which are required for physical well-being. Some unbridled cravings, others possess a very pure heart, and have no desire extremely humble. Some are lustful, their souls never satisfied with their [You will find] a man who is extremely haughty, and another who is never become angry, or who become angry [only] once in many years. forever bursting with rage, then there are others who are tranquil who People have varying character traits. Some people are angry by nature,

הַבְּרָה הַטּוֹב וְהַיִּשְׁר הִוּא, שֶׁיֵרְגִּיל הָאָרָם אֵת עַצְמוֹ לָלָבֶת בְּבָּרָה אָמָצִעִי, לֹא יִתְאַנָה אָלָא לִדְבָרִים שְׁהַגִּוּף צָרִיְּהְ לָהָוֹ, וָאִי אָפְשִׁר לִחִיֹת וּילְחַוּ, פְּעִינִן שְׁנָאֲמֵר צִרִּיק אוֹכִל לַשׁבֵע נִפְשׁוֹ. וְכֵּוֹ לֹא יָהֵא עְמֵל בְּעָסְקֵיו, אָלָא לְהַשִּׁיג דְּבֶר שְׁצְּרִיהְ לֹוֹ לְחֵיֵי שְׁעָה, כְּעִינִן שְׁנָאֲמֵר טוֹב מְעַטִ לַצִּרִיק. וְלֹא יִהֵא מְהֹוֹלֶל בְּעָסְקִיו, אֶלָא לְהַשִּׁיג דְּבֶר שְׁצְּרִיף לֹוֹ לְחֵיֵי שְׁעָה, כְּנִינְן שְׁנָאֲמֵר טוֹב מְעַעִי לְהַשִּׁי הְעֹהְלֵלְה בָּנְרָךְ הָאֶלְצִי לְהַשִּׁיג שְׁכְּח עָמְוֹנוֹ אֵלְא שָׁמֵח כָּל יְמִי שְׁנְיִּה בְּנְרָה בְּנָרְה בְּרָּרְי שְׁהְוֹלֵה בְּנָרְךְ הָאִנְיְלְיִה עָמְינִי אָלְא שְׁמֵח כָּל יְמִי שְׁנִים בְּינִר הְעִינִי לְהָעִי שְׁהְוֹלֵה הַבְּינִים בְּעִים בְּעִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּנְרָה בְּינִרְי

The good and right path to follow is to accustom yourself to walk the middle course. You should desire only those things which are required for your physical well being, and without which it is impossible to live, as it is written, "The righteous person eats to satisfy his soul." Proverbs

13:25. "To satisfy his soul" means "to keep his soul alive", in other words he eats no more than is needed to sustain life, certainly no gourmet floods. (Malbim) You should be absorbed in your business affairs only to the extent that it enables you to acquire things that you need for your daily life, as it is written, "Better is the little of the righteous." Psalms 37:16. Do not be overly tight-fisted, nor spend your money too freely, but rather give charity according to your ability and lend money wisely to whom ever needs it. Do not be too jubilant and jolly, nor too sad and gloomy. But be happy at all times, be contented and show a friendly face. And so too with most other character traits, anyone who follows the middle course is called a wise man.

of it." If he ranks lower than you in wisdom or riches, consider that he "Since Hashem, praised be He, gave him riches he is evidently worthy "Rebbi was wont to honor the rich." Eruvin 86a. Think of it this way: is richer than you, you must also honor him, as we read [in the Talmud] Torah scholar than you, then it is your duty to honor him. Likewise, if he your eyes, consider all men to be greater than you are. If he is a greater down, your eyes should look downward, but your heart upward, and in and humble? All your words should be spoken gently, hold your head Metzuyanim Behalachah) And how can you accustom yourself to be modest hy an ordinary person is, in a perverse way, a display of pride. (She ʿarim stature of a person, the more humility he must show. A show of humility contrast, the king should do so. Rashi explains, that the greater the end of each derachah of the Shemoneh esrei, to show his humility. By Chazal state in Berachos 34b, that a commoner should not bow at the inqu banword are finith, but outward demonstrations of humility are from the anomality. exceedingly humble in spirit." A person should be imbued with the spirit as our Sages of blessed memory have decreed, Mishnah Avos 4:4. "Be even to the slightest degree, but accustom yourself to be humble in spirit, Conceit is a very bad character trait and it is forbidden to act [haughtily]

is more righteous than you; because if he commits a sin it is considered an unintentional or accidental sin, whereas, when you commit a sin it is considered an intentional sin. If you keep this in mind at all times, you will never be arrogant and all will be well with you.

וְבֵן הַפַּעַּס הִיא מָדָה רָעָה מָאֹד וְרָאִרּי לָאָדָם לְהַהְרַחַק מִּמֶּנָה מָאֹד. וְיַרְגִּיל אַת עַצְמוֹ עָלֹא יִכְעַם אֵפִלּרּ עֵל דָּבֶר שֶׁרָאִרִּי לִכְעַס. וָאָם צְרִיךִּ לְהַטִּיל אֵימֶה עַל בָּנִי וּבְנֵי בִּיחוֹ יַרְאָה עַצְמוֹ עָּלִשׁ. יִבְעַם שָׁהּרִּא פּוֹעֵס בְּרִי לְיַסְרָם, וּהְהָא דַּעְמוֹ מְיַשְׁבֶּת בְּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ. אָמֶר לִיה אֵלְיָה לָרֵב יְהּדָּה אָחִרּה דְּרַב סַלְא הַייִלְשִׁ שִׁלְּטִין בּוֹ, שֻׁנְּאֲמֵר וְהָסֵר פַּעֵס מִלְבָּבְּ, וְהַעֲבֵר רְעָהַת בָּצִל הַבְּעַ עֵּירְ עֲבְרִי וְהָלִי הַבְּעֵל הַנְים עַלְּרָים הַנְּעָר בָּינוֹ וְמִיְם עַלְּרָים לְבְרָים בַּעָּל הַבְּים עַיִּילִי בְּעָר אָמָר וְהָב עַלְבָרִים הַעָּלְי וְהָבְי וְהָבְי לְבָרִים הַעְּלְבִין וְעֵיל הַשְּׁעְשְׁלִישְׁ בְּעָב עַעְּט אֵין חַיִּיהָם חַיִּים לְבְּרֶלְהַ בְּלְהַבְּרִים הַעָּלְי עַבְּעָ אֵין הַבְּי הַשְּׁמְשְׁלִשׁי בְּנְבְּרִים הַעְּלִי עִישְׁין מֵאַר וְהָבְּים הַיִּלְים הַיְלְבִין הַשְּׁי בְּעָּר אָלְהַב הְעָבְי וְּעָב בְּעָב אֵין הַבְּי בְּעָב בְּעָר אָלְבִי בְּעָב אֵין הַבְּי בְּעָב בְּעָר אָלְבִי בְּעָב אֵין הַבְּים הַיְּרְבְּינִים הַיְּלְבִּי בְּעָב אֵין הַצְיל הַבְּים הַיִּלְים הַיִּילְה בְּעָר הְעָב בְּעָּר הְעָב בְּעָר הְעָבְים לְבְּרָים לְבְּרָיב בְּעָר הָבְּים לְבְּרִים לְבְּיְרְבְּים לְבְּרָים לְבְּיְרְבְּיל הָבְּים לְבְּיִים לְבְּרָר הְעָבְים לְבְּיִבְם לְּבְּיל וְבְּיל וְבְּיִים לְּבְּילִם בְּילִם אֵילְבְּיל וְבְּילְם בְּינִים הַיִּבְּים הַיִּילְבְּיל וְבְּילְם בְּילִם עִילְבְּיל הָשְׁי בְּעִים הְיִבְּיל הָּים בְּילְם בְּילִם הְיִים בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּיל הְישְׁבְּיל בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּיל בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְּילְם בְילְם בְּילְם בְּיִים בְּילְבְילְי

. I & : & sogbut ". thgim sti verse says: "But those who love Him are as the sun when it comes out in they rejoice [even when] suffering pain." Concerning them, the Biblical but do not answer, they are motivated by love in whatever they do, and "They suffer insults but do not insult, they listen to abuse heaped on them and it is the way of the righteous, [as stated in the Talmud] Yoma 23a. things that evoke [justifiable] anger. This is the proper path [to follow] anger to the point that he can conduct himself with utter disregard even for Therefore, [our Sages] ordained that a man should distance himself from for the day of evil." Proverbs 16:4. The life of angry men is no life. word "evil" connotes Gehinnom as it is written: "Indeed, even the wicked your heart and put away evil from your body." Ecclesiastes 11:10. The will be inflicted on him as it is written, "Therefore, remove anger from considered as though he worships idols, and the torments of Gehinnom furthermore, Rambam, Hilchos Dei'os 2. "If anyone becomes angry it is and you will not sin." Berachos 29b. Our Rabbis of blessed memory said angry, because anger will induce you to sin), "Do not become intoxicated, the Pious: "Do not become angry, and you will not sin," (do not become Talmud relates] "Eliyahu said to Rabbi Yehudah, the brother of Rav Salla, order to admonish them, while retaining your composure inwardly. [The on your children and your household, you may pretend to be angry in reason to be angry. And when it is necessary to impress your authority You should train yourself not to become angry even if you have good Anger is also a very evil trait, and it should be avoided it at all costs.

לְעִוֹלְם יַרְבָּה אָדָם בִּשְׁתִּיקֵה, וְלֹא יָדְבָּר אָלָא אוֹ בְּדָבָרִי חּוֹרָה, אוֹ בְּדָבָרִים שָׁהִּוּא צָרִיְּךְ לְחֵיֵּי גּוּפּוֹ. רְאֲפָלּוּ בְּמַה שֶׁצְּרִיְּךְ לְצֶרְבֵי גּוּפּוֹ, לֹא יַרְבָּה דְּבָרִים. וּכְבָר אַמְרוּ רַבּוֹתִינִּוּ וְכְרוֹנָם לִבְרָבָה כָּל הַמַרְבָּה לְשׁוֹן. דְּבְעֵי חֵנִים בְּלִשְׁנָּה (יעסוק בדברי תורה) דְּבָעִי מֶנֶת בְּלִישְׁנָה (יעסוק בדברי שטות).

Always cultivate the virtue of silence, and engage in conversation only on matters pertaining to Torah study, or on matters concerning your personal needs; and even when [discussing] your personal needs you should not talk too much about them. A person who voluntarily undertakes to observe a day of fasting would do better if he volunteered instead to abstain from talking for a day, for this form of "fasting" is not detrimental to his health. (Mishnah Berurah 571:2) Our Rabbis of blessed memory have already said, "Whoever talks excessively causes sin" and they said [in the same vein], "I have found nothing better for a person than silence." Mishnah Avos 1:17. Rava said: Arachin 15b. "What is the meaning of the verse, "Death and life are controlled by the tongue." "He who seeks life [can achieve it] through his tongue, if through his tongue, By engaging in idle talk and gossip.

לֹא יָהֵא אָרָם בַּעֵּל שְׁחִוּק וּמַהַתָּלוֹת, וְלֹא עָצֵב וְאוֹנִן אָלָא שָׁמַח. כָּך אָמָרוּ וְכָרוֹנָם לְבָרָכָה שְׁחֹוֹק אַמְרוּ רֹאִשׁ, מַרְגִּילִין אָת הָאָרָם לְעָרְנָה, וְכֵּן לֹא יָהֵא בַּעֵל נָפָשׁ רְחָבָה, נִבְהָל לַהֹוֹן, וְלֹא עָצֵב וּבְמֵל מְמְלְאַכָּה, אֶלֶּא בַּעַל עַיִּן טוֹבָה, מְמַעֵּט בְּעֵּסְק, וְעוֹמִק בַּחּוֹרָה. וְאוֹתוֹ הַמְּעַם שְׁהִּוּא חֶלְקוֹ יִשְׁמֵח בּוֹי. כָּרְ מְהֵלְאַכָה, אֶלֶּא בַּעֵל עַיִּן טוֹבָה, מְמַנִים בְּעֵל וְחִבְּבִּירׁ. מוֹצִיאִין אֵת הָאָרָם מִן הַעּיֹלָם וְצָרִיךְּ הַאָּנָם לְהַהְרֵם מְהֵן (רמב"ם פּ"ב).

You must neither be a jestor or a fool, The Gemara, Berachos 31a states, "A person is forbidden to fill his mouth with laughter." This applies to raucous hilarity. (She'arim Metzuyanim Behalachah) neither should you be glum and melancholy, rather you should be happy. Thus said [our Rabbis,] of blessed memory, "Jesting and frivolity lead a man to immorality." Mishnah Avos 3:17. You should also avoid greediness, eagerly rushing after wealth. Be not depressed, nor idle from work, but be benevolent in your outlook. Hold your business affairs to a minimum and be occupied with the study of Torah. Rejoice with your small share [of worldly goods]. Thus said [our Sages] of blessed memory, Mishnah Avos 4:28. "Envy, lust and desire for glory remove a man from the world." So it is necessary that you stay away from these [bad traits].

שְׁמֵא יֹאַמֶר הָאָּדָם הוֹאִיל וְהַקְּנְאָה וְהַתַּאֲנָה וְהַכְּבֵוֹד וְכִיּוֹצֵא בָּהָם, דָּרֶךְ רֶעָה הַוֹּ, שְׁמֹרִצִיִּאִין אֶת הָאָדָם

מן הַעּוֹלָם, אָפְּרוֹשׁ מַהּן בְּיוֹתָר, וְאָתְרָחַק לְצִּד הַאַחֲרוֹן, עַד שָׁלֹא יֹאָכַל בָּשֶׁר, וְלֹא יִשְׁמָה יֵוֹן, וְלֹא יִשְׁמָה וְלִא יִשְׁמָה יִוֹן, וְלֹא יִשְׁמַה יִוֹלְ יִּשְׁמִּת הָּצִּי הַצִּים הַנִּיר, וְלֵא יִלְבַּשׁ מַלְבּוּשׁ נָאָה, אָלָא יִלְבַּשׁ שַׁקְ וְכִּדּוֹתָה, גַּם וֹה זָּרֶךְ דָיִי הִיא, אַשְּׁה, וְלֹא יִשְׁבּ בְּדִירָה בְּדִירָה לְבָרָכָה וֹמָה בְּנִירָה אָסְרֵה הִנְּא בְּהָר בַּהְתִינִי וְהָרוֹנְם לִבְרָכָה וֹמֶה אַמַר בְּמָה נְאָה בְּמֵה עָצְים בְּנִירָה הַנְּעָר עַלְּבָרְים שָׁהַתּלְּהְ בְּנִרְים הַשְּׁמְה וִבְּיִלְים אָלְבְרָים הְּמָה עָלְיב בְּנִירְה וְכְּרוֹנְם לִבְרָכָה וֹשְׁר אַמְר עָּלְבְרָה הַשְּׁת עַצְּשׁׁ בְּעָּה עָשְׁאַבְּתִּי אָטְר עַלְּבְירִם הְבְּרְים הַשְּׁתְּיִם עָבְרָבְים לְבְרָבְה בְּנְרִים הַשְּׁתְּשִׁי אָטְר עַלְּבְיְבְּיִבְּי וְבְּעֵר עָשְׁלְּא שָׁעְּשְׁר אַלְיִם לְבְרָבְים הְבְּיְבְיבְּי הַבְּיִם עָבְּרְבִים לְבְרָבְים לְבְרָבְים לְבְרָב, בְּבְּרִים הַשְּׁלְּבְּים הְעָלִיוֹ הַלְּבְּים לְבְרָבְים לְבְרָב, בְּעָּר בְּעִי עְשְׁבְּשִׁי אַטְּר עֵלְ הָבְּיב בְּהְים עָבְּרְבִים לְבְרָב, בְּעָר בְּעָּר בְּבְּיב הְעִּי שְׁשְׁבְּשְׁבְּים עָבְּיבְּים הְעִּיְים הְשִׁי עַבְּיב בְּבְּיב בְּבְיבְים בְּעִי הְשִׁי שְׁבְּשְׁבְּים הְעִי עַבְּיבְּים בְּעִי הְשִּיבְּים הְעִּבְּים בְּעִי הְבְּיבְּים בְּעִי בְּעִיבְים בְּעִי בְּבְּיבְּים בְּעִי בְּבְּיב בְּבְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיב בְּבְּיבְים בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּבְיבְים בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּבְּיבְ בְּבְיבְים בְּעִי בְּבְיבְים בְּעִי בְּבְיבְים בְּעִי בְּיבְיבְים בְּעִי בְּיבְיבְים בְּעִי בְּיבְיבְים בְּעִי בְּעִי בְּעִבְּי בְּעִי בְּעִי בְּיבְּיבְים בְּעִי בְּיבְּיבְיב בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיבְּיבְיבְים בְּעִי בְּעִי בְּיבְיבְים בְּעִי בְּיבְיבְיבְיבְים בְּבְּי בְּבְיבְיבְים בְּיבְיב

staying clear of the extremes. instrument. Man should measure carefully to find the middle road of life, grinus sord paleis as a form of peles, the name of a measuring well the path of your foot then you will stay on a straight course." Malbim Ecclesiastes 7:16. And he said [in the same vein], Proverbs 4:26. "Measure "Do not be excessively righteous, nor overly wise, why destroy yourself." all these and similar matters, King Solomon, peace be upon him, said, inflict pain on ourselves with more fasting than is required. Concerning Nedarim 9:1. And our Rabbis of blessed memory have forbidden us to have to prohibit to yourself things which are permissible?" Yerushalmi, blessed memory, "Is not what the Torah forbids enough for you that you which are permitted by means of vows and oaths. Thus said our Sages of things which the Torah prohibits, but do not prohibit to yourself, things of blessed memory ordained that you should abstain only from those so does he need [an atonement]." Ta'anis 11a. Therefore, our Rabbis an atonement, a person who abstains from everything, how much more memory said, "If a nazir who abstained only from drinking wine, needs by denying himself things which are permitted. and [our Rabbis] of blessed ", ¿lisemin teningu" ", 'luoe ein teinga a sin against his soul, " against himself, " "To atone for him who sinned by the dead," ", he be ad yd bennis odw mid rof enots o sinner. For in regard to the nazir it is written, Numbers 6:11. (Nazarite) forbidden to follow it. Anyone who follows this life-style is called a sackcloth, or something similar; this too is a bad way of life, and it is a comfortable dwelling, nor wear decent clothes, but he will put on a he will not eat meat, nor drink wine, nor marry a woman, nor live in abstain from them, and keep away from them entirely," to the point that bad character traits that remove a man from the world, I will completely Perhaps a person might say: "Since envy, lust and glory and the like, are

קְּנָין בְּנַפְּשׁׁוֹ לְהְיֹח עֵּז פְּנִים, אֲפִּלוּ שֶׁלֹא בְּמְקוֹם עֲבוֹרָתוֹ יִחָבָּרִךּ שְׁמוֹ. (אֹרָת חַבּיֹרֵא יִחְבָּרֵדִּ שְׁמוֹ, אֲבָל מִפֶּל מָקוֹם, לֹא יַעֲנָה אוֹתָם דְּבָרֵי עַזּוּת, שֶׁלֹא יִקְנָּה קְנָין בְּנְפְשׁׁוֹ לְהְיֹח עֵּז פְּנִים, אֲפִלּוּ שֶׁלֹא בְּמְקוֹם עֲבוֹרָתוֹ יִחְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. (אוֹרָה חַיִּים סִימֶן א').

We have mentioned before (Chapter 1: 3) the saying of Rabbi Yehudah ben Teima, Mishnah Avos 5:3. "Be bold as a leopard..." [which teaches] not to be ashamed before people who deride you when you worship the Creator, blessed is He. Nevertheless, you should not answer them rudely, This paragraph refers to the case where an individual is being mocked for his performance of a certain mitzvah. However, if the mockery is intended as a flagrant demonstration against Torah Judaism as a whole, as an attempt to influence others to abandon God's way by holding an observant Jew up to ridicule, then these efforts must be thwarted by whatever means possible, no matter how harsh or drastic they may be. (Biur Halachah 1:1) so that you will not acquire the habit of being impertinent even in situations not involved with the worship of God, blessed be His Name.

ְנְבֵּוֹ אֵין לְהָתְּקוֹטֵט בִּשְׁבִיל אֵיזָה מִצְּוָה בְּגוֹוּ, לְהָתְפַּלֵל לְפְּנִי חַתֵּבָה, אוֹ לַעֲלֹה לִפִּיְרָה וִכִּדִּעָה, פִּדְמָצִינִּ בְּלָחֶם הַפְּנִים, אַף שֶׁהוּא מִצְּוָה לְאָכְלוֹ, שֻׁנִינוּ הַצְּנוּעִים מוֹשְׁכִים יְדֵיהֶם וְהַגַּרְגָּרין הוֹמְפִין וְאוֹכְלִין. (אוֹרַה חַיִּים סִימֶן נ״ג)

Neither should you quarrel for [the right to perform] a mitzvah, such as to lead the congregation in prayer, or to be called up to the Torah, or the like. Just as we find it with the Show-bread, Lechem hapanim, literally "bread of the face" (see Lev. 24:5,8). It was so called because the sides were bent up. The loaves had the shape of a box with the ends removed. Twelve loaves were placed on the Table in the Sanctuary. They were arranged on a frame in the two stacks of six loaves each. Each Shabbos the loaves were replaced by fresh ones, and the old ones, which miraculously retained their freshness, were divided among the kohanim. that although it was a mitzvah to eat of it, yet, we are told, "The modest used to give up their share while the gluttons used to grab and devour it." Yoma 39a.

טָבַע הָאָרָם הּוּא, לִהְיוֹת נִמְשָׁר בָּמַעֲשִׁיו, אַחַר הַעִּיו וַחֲבָרַיו וַאַנְשִׁי מָקוֹמוֹ, לִפִּיכָּד צָרִידִּ הָאָרָם לָהִחָּבַּרִּ לצַּדִּיקִים, וְלִישֶׁב אַצֶּל הַחֲבָמִים חָמִיד, כְּדֵי שִׁיּלְמֵּד מִמּעֲשִׁיהָם. וְיִחְרַחַק מִן הָרְשָׁעִים הַהֹּלְכִים בַּחֹשֶׁדּ, כְּדֵי שֶׁלֹא יִלְמֵּד מִּשְּׁעֵ הָהַיָּשׁ וְגוֹי. וְאִם הּוּא דָּר בְּעִיר שְׁמֵּנְהִינֶּיהָ דָעִים, וְאֵין אֲנְשִׁיהָ, הוֹלְכִים בְּדָּרֶדְּ יִשְׁרָה, יֵלְהְּ מִשְּׁם לְּדִּוּר בְּעִיר שְׁאֲנְשֶׁיהָ צַּדִּיקִים וְנוֹהָנִים בְּדֶרֶדְּ

It is human nature for man's actions to be influenced by his friends, colleagues

and townspeople. Therefore, you should associate yourself with the righteous, and be in the company of wise men constantly, in order to learn from their deeds. Keep away from evil men who walk in darkness, in order not to learn from their behavior. King Solomon, peace be upon him, said, Proverbs 13:20. "Whoever walks with wise men will become wise, but the companion of fools will come to ruin." "Fortunate is the man who has not walked in the counsel of the wicked, nor stood in the way of sinners, nor sat in the seat of the scornful." And if someone lives in a town whose customs are depraved and whose inhabitants do not walk on the right path, he should move to a city whose inhabitants are righteous and lead decent lives.

מְצְוֹת צְשֵׁה לְהַדָּבָּק בְּתַלְמִיוֹי חֲכָמִים כְּדֵי לִלְמֹד מִמְצְשִׁיהָם, כְּעִּנְיִן שִׁנְּאֵמִר וּבוֹ תּדְבָּק. וְכִי אָפְשִׁר לְאָדָם לְהַדְּבֵּק בַּשְּׁכִינָה, אֶלֶּא כָּדְ פַּרְשׁוּ רַבּוֹתִינוּ וְכְרוֹנָם לִבְרָכָה הַדָּבָּק בְּתַלְמִיוֹי חֲכָמִים. לְפִיכָּה צְרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל שִׁיּשְׁא בַּת תַּלְמִיד חָכָם וְיִשִּׁיא בִּתּוֹ לְתַלְמִיד חָכָם. וְלְאֲמֹר וּלְדָבְקָה בַּי הְבְּיִהְם לְהַדְּבֵּל בַּשְּׁכִינָה, אֶלְּא כָּדְ פַּרְשׁוּי רַפְּרִבְיּה וְלְדָבְקָה בַּוֹי מְלְהַבְּי הַיְּ הְבְּיִלְיִים לְהַנְּיִם לְבְּרֶכְה וְאָמְרוּ וְהָבְיוֹה לְבְרָבְה וְצִּילְים בְּיִבְי וְבְּיִבְּים בְּיִבְי בְּיִי בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְים לְבְרָבְה וְצִילְים וְשִׁיחִים לְבְּרְבָּה וְצִילְמִיה בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְיִים בְּיִבְּים בְיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִם בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּי

It is a positive commandment to associate with Torah scholars so that we may learn from their deeds, as it is said, "And cling to Him." Deuteronomy 10:20. Is it possible for man to cling to the Divine Presence? Rather our Rabbis of blessed memory explain: "Cling to Torah scholars." Kesuvos 111b. Therefore, a man should make a serious effort to marry the daughter of a Torah scholar, and give his daughter in marriage to a Torah scholar, to eat and drink with Torah scholars, and do business with a Torah scholar, and to join hands with them in every possible form of association, for it is written, "And cling to Him." And thus mandated our Rabbis of blessed memory, and they said: "Sit in the dust of their feet and drink their words thirstily." Mishnah Avos 1:4.

מְצְנָה עֵל כָּל אָדָם, לָאֱהֹב אָת כָּל אָחָד וְאָחָד מִישְׂרָאֵל כְּגִּוּפוֹ, שֶׁנָּאֵמִר וְאָהַבְּתָּ לְרַעֵּךְ כְּמִוּךְ עָבְרִיךְּ לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוּ (ועֵיֵן לֹקמן סִימֶּן לֹ' סְעִיף דֹ), וְלְחוּס עֵל מֲמֹוֹנוֹ, כְּמוּ שְׁהִוּא חָס עֵל מְמוֹן שְׁלּוֹ, וְרֹצְׁה בְּכְבוֹד עַצְמוֹ. וְהַמִּתְּפַבּּד בְּקְלוֹן חֲבֵרוֹ, [אַף עֵל כִּי שְׁאֵין חֲבֵרוֹ, אֹי חָכְמָתוֹ, כְּוֹד שְׁבְּיִע עִבְּלֵוֹ חֲבִרוֹ, אֵי חָכְמָתוֹ, כְּּוֹד שְׁנִּאֵי מִכְּלְלוֹ, שְׁהִוּא בְּיִשׁי אָלְאַ עְרַךְּ מַעְשְׁיִר הָּחִרְיִם וְחָבְיִם הַבְּאַ [עַד שְׁנִישׁרְ חָבְרוֹ, אֵי חָכְמָהוֹ, כְּדִי שְׁבִּילִם הַבְּאַ [עַד שְׁנִישׁרְ בְּתְיֹלִם הַבְּאַ [עַד שְׁנִישׁרְ מִינְים שְׁנִישׁרְ שְׁרִים.] ה"ד).

It is incumbent upon every lew to love every fellow lew as he loves himself, as it is said: "Love your neighbor as [you love] yourself." Leviticus

19:18. Therefore, you should relate [his] virtues You should not praise him to his adversaries as this would only prompt them to enumerate his faults. They would thus be violating the prohibition against lashon hara, telling malicious gossip. (Mishnah Berurah 156:4). and treat his property with [the same] concern as you have for your own property, or for your own honor. The person who glorifies himself in his neighbor's shame, even though his neighbor is not present and the humiliation has not reached him, and even if he has not actually insulted him, but only compared his own good deeds and his own wisdom with the good deeds or wisdom of his neighbor, so that from his statement he will be rated an honorable man and his neighbor as a despicable person, [this person] has no share in the World to Come unless he repents with perfect repentance.

כֵּל הַשּׁוֹנְא אָחָד מִישְׂרָאֵל בְּלְבּוֹ, עוֹבֶר בְּלֹא תַנְשְׂה שְׁנְאֲמֵר לֹא תִּשְׂה אָחָד מִישְׂרָאֵל בָּלְבּוֹ, עוֹבֶר בְּלֹא תַנְשְׂה שָׁנְאֵמֵר לֹא תִּשְׁה אָחָד מִישְׂרָאֵל בָּלְבּוֹ, עוֹבֶר בְּלֹא תַנְשְׁה שָׁנְאֵמֵר הִישְׁרָא אַת שָׁמִיר בְּרִשְׁעִים וְלֹא דַבָּר סִימָן קפּ"ט סָעִיף הי). וְאִם חָטָא אִישׁ בְּנְגִּדּוֹ, לֹא יִשְׁטְמֵנִי וְיִשְׁהֹ, כְּמוֹ שְׁנְאֵמֵר בִּרְשָׁרִ מִּלְּמִר בְּרְשָׁעִים וְלֹא דַבָּר שְׁנִא עֹם טַנִי בְּיִשְׁרְ עַלְיוֹ לְמֵר עִינִי לִי בְּּרְבְּרָ תְּלֵא בָּנְבְּר תְּלִא זְּהְ אַתְּלְא לָרִ בְּרָבְּר תְּלֵא בָּנְבְּר תְּלֵא לֵר עִינִי לְלִּהְיִל לְוֹ, וְלֹא יְהֵא צִּהְ עֲבְּעֵר וַיִּתְפַלֵל צִּבְרָהָם אֵל הַצֵּלְהִים (שִּירפּא אַת מְמֵּנִי לְהִי צָּרִי לְנִי עָלְא דְּרָה נְתָּל אִי הַבְּי נְתָּל אִ הַבְּי נְתָוֹ לְמֵר עִינִי לְּלִּא הַבְּי עְּלָא בַּרְים הַעִּל לִינִר וְיִי נְלֹא יִהְא צֵּח הַמֵּלְים עִייוֹ, וְלִּמֵר וְיִהְם לֵּיוֹ שְׁנְא אָת הַמֵּי הְעָלֹא יְבְּהָר עָלְיוֹ לְמִר וְעִי בְּרִי נְעִי הְיִּי עִּלְּא וְרִי עִינְי שְׁנְשְׁי שְׁנְשְׁי שְׁנְשְׁי שְׁלְּשְׁי בְּנְישְׁר עְּעִי עִּילֵּי עִבְּיוֹ עִינִי לְיִי הָילָּא הַבְּי הְעִינְא צָּחְ הַעְּיִבְּי הְיִי עְּיִבְּי הְעִינִי לְּעִי הְעִיבְּי עִינִי עִּילְי בְּלְבִּי הְעִינְא יִבְּי בְּעְישִׁי לְּבְּי בְּעְיִבְּי לְיִי הְיִי עְּיִבְּי בְּיִבְיי הְיִבְּי הְעִינְי בְּיִבְּי הְעִינְי שִׁי הְעִיבְּי בְּעִי הְשְׁיִבְּי בְּעִיבְּי הְעִיבְּי בְּעִיי בְּיבְיי הְעִּי בְּיבְי בְּעִיי בְּיִבְּי בְּישְׁבְּי בְּעִיי בְּיבְי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיעִי בְּי בְּעִיבְי בְּעִיי בְּיבְּי בְּעִיי בְּיבְי בְּעִי בְּעִיבְי בְּעְי בְּעִייִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעְיִי בְּעְיִי בְּיִי בְּעְיִי בְּיִי בְּעִיבְי בְּעְיבְיי בְּעִי בְּילְים בְּעִי בְּעְישְׁבְּי בְּעְיִי בְּיִי בְּעִיי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעְישְׁבְּישְׁ בְּעְישְׁבְי בְּעְיבְּישְׁבְּי בְּעְייִבְיי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּעְים בְּישְׁבְּי בְּישְׁבְּישְׁבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּישְׁיִי בְּיִי בְּיִים בְּישְׁבְּיי בְּיבְיְי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִים ב

Anyone who hates a fellow-Jew in his heart, transgresses a negative commandmen as it is said: "Do not hate your brother in your heart." Leviticus 19:17. (See Chapter 189: 5) If anyone has sinned against you, you should not hate him inwardly, and keep quiet about it, as it is written concerning the wicked, "And Avshalom did not speak to Amnon either bad or good because Avshalom hated Amnon," II Samuel 13:22. but it is your duty not denounce him publicly and thereby embarrass him, rather chide him in private in a calm and gentle tone of voice. (Mishnah Berurah 156:4). "Why have you done this to me, why have you sinned against me in this matter?", for it is said: "You must admonish your neighbor." Leviticus 19:17. If the offender regrets it and asks you to forgive him, you should forgive him and not be harsh, for it is said: Genesis 20:17. "And Avraham prayed to God." Asking God to heal Avimelech. Avimelech had taken away Sarah, but returned her to Avraham, expressing sincere remorse. In away Sarah, but returned her to Avraham, expressing sincere remorse. In

Avos de Rabbi Nasan (end of Chapter 16) [it is stated] "What is meant by 'hatred of people'?" It conveys this thought: "A person should not think of saying "I will love the scholars but hate the students, I will love the students but hate the unlearned." Rather, you should love them all, but hate the heretics, and those who mislead and entice people, [to abandon the Torah and follow false doctrines], and also [hate] the informers. And thus David said, Psalms 139:22. "Behold, those who hate You Hashem, I hate, and with those who rise up against You, I contend. With utmost hatred do I hate them, they have come to be my enemies." But didn't God say; "Love your neighbor as [you love] yourself, I am Hashem?" For what reason? Because I (God) have created him. And if he keeps the laws of your people you must love him, if not, you should not love him.

אַסוּר לְאָרָם לְבַקִּשׁ דִּין מִן הּשָׁמִים עֵּל חֲבֵרוֹ שֶׁעְשָׁה לוֹ דָעָה. וְדִּוְאַ בְּאָרִעָא. וְכָל הַצּוֹעֶק עַל חֲבֵרוֹ (שיענש מו השמים), הוּא נְעֵנְשׁ הְּחִלְּה. וִנִשׁ אוֹמְרִים דַּאָפָלוּ לִית לִיה דַּיָנָא בְּאַרְעָא, קטוּר לְצְעֹק עְלְיוֹ, אֶלְּא אָם כֵּן הוֹדִיעוֹ הְחָלְה (חו"מ סִימָן תכ"ב).

A person is forbidden to pray for judgment from Heaven against his fellow man who treated him wrongly. This applies only if [his grievance] can be settled in an earthly court. Anyone who prays for Divine punishment against his fellow man, will himself be punished first. There are some authorities who hold that even if his case cannot be settled in an earthly court, he is not permitted to pray for Divine judgment against him, unless he first lets him know [that he intends to do so].

הַרוֹאָה אַת חֲבֵרוֹ שֶׁחָטָא, אוֹ שֶׁחָלְךְּ בְּזָרֶךִּ לֹאׁ טוֹב מִצְנָה לָהַחָזִירוֹ לְמִּנְטָב, וּלְהֹוֹדִיעוֹ שְׁהוּא חוֹטֵא בְּתְנַשְׂיוֹ חָרָעִים, שֶׁנָּאֵמַר הוֹכֵח תּוֹכִיחַ אַת עֲמִיתָך. וְהַמּוֹכִיחַ אַת חֲבֵרוֹ, בִּין בִּדְבָרִים שְׁבֵּינוֹ לְבֵינוֹ הִּיךְ בְּדְבָרִים שְׁבֵּינוֹ לְבֵין הַמֶּקוֹם, צְרִידְּ לְהוֹכִיחוֹ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, וִינַבְּר לוֹ בְּנָחַת וּבְלְשׁוֹן רַבָּה, וְיֹלִיעוֹ שְׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ, אֶלְא לְטוֹבְתוֹ, לְחַבִּיאוֹ לְחֵבֵּי עוֹלְם הַבָּא. וְכֹל שְׁאֶפְשֶׁר בְּיָדוֹ לְמְחֹת, וְאֵינוֹ מוֹחָה, הוּא נְהְפֶּס בְּעְיוֹן זֶה, בִּינוֹן שְׁהָיָה אֶפְשֶׁר לוֹי לְמְחֹת (רמב״ם פ״וֹ).

If you see someone committing a sin or following a wrongful course, it is a mitzvah to bring him back to the good path and make him aware that he is acting sinfully by committing his wrongful deeds, for it is said: "You must admonish your neighbor." Leviticus 19:17. And when you admonish someone, whether it concerns his personal relationships, or something that concerns his relationship with God, you should admonish him privately If he commits the sin publicly, you should reproach him on the spot in order to prevent any further desecration of God's Name. (Mishnah Berurah 608:10), speaking to him gently with soothing words,

letting him know that you are speaking to him only for his own good, to help him merit the life of the World to Come. Anyone who has the opportunity to protest [against a sinful act] and does not speak out in protest, will be held responsible for that very sin, because he could have protested.

בְּמָה דְּבָרִים צֵּמוּרִים כְּשָׁהוּא מְרַמֶּה שָׁיִּשְׁמֵע לוֹ. צֵבָל אָם יוֹדַעַ בּוֹ שֶׁלֹא יִשְׁמֵע לוֹ, אָסוּר לְהוֹכִיחוֹ, רְאָמֵר רַבִּי אִילְעָא מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָוֹר בְּרַבִּי שִׁמְעּוֹן, כְּשֵׁם שָׁמִּצְוָה עַּל אָדָם לוֹמֵר דָּבָר הַנְשְׁמָע כָּךְ הְנְבָה לֶחֶבֶם וְיָאֶהָבֶּךְ. (יבמות דְף ס"ה ע"ב) (אוֹרַח חַיִּים סִימֶן תר"ח)

This applies only in a case when you [have reason to] believe that the sinner will listen to you, If the sinner is your friend you should chide him even if you know that he will pay no attention to your words, (Magein Avraham 156:2) but when you know [for sure] that he will not pay attention to your words, then you are forbidden to admonish him. For Rabbi Ila's said in the name of Rabbi Elazar ben Rabbi Shimon, Yevamos 65b. "Just as it is a mitzvah for a person to say something that will be heeded, so it is a mitzvah to refrain from saying something that will not be taken under consideration], for it is said: Proverbs 9:8. "Do will not be taken under consideration], for it is said: Proverbs 9:8. "Do not admonish a scorner lest he hate you; reprove a wise man and he will not admonish a scorner lest he hate you; reprove a wise man and he will

love you."

אָסוּר לְאָנִם לְבַּיֵשׁ אָת חֲבֵרוֹ, בֵּין בְּדִבּוֹר בֵּין בְּעַצְשָׁה, וָכָל שָׁבּן בְּרַבִּים. וְאָמְרֹּ וְּכְרוֹנָם לְבָרָכָה הַמִּלְקָּנִי לְבַרָכָה הַמַּלְעָּנִי לְבַרָכָה הַמַּלְעָּנִי לְבַרָכָה הַמַּלְעָנִם לְבַרָכָה הַמַּלְאָנָם לְבַּרָכִה הַמַ לָאָנָם לְהַבִּיל אָנִי חֲבָרוֹ בְּרַבִּים, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעִילָם הַבָּא. עוֹד אָמְרִי וְכִרוֹנָם לִבְרָכָה נֹחַ לְאָנָם לְהַפִּיל אַת עַצְמּוֹ לְכִּבְשׁן הַאֵּשׁׁ, וָאֵל יֵלִבִּין פְּנִי חֲבָרוֹ בְּבָּבִים, שְׁנָאֲמֵר וְלֹא אָמִרָה לֹוֹ בְּפַרִישׁ אָת חֲבֵרוֹ הָצִּעׁ וְצֵּלִה לְבִּינִה וְעָבֹּיוֹ בְּנִי חֲבָרוֹ בְּבִיבׁ הְעָבִין פְּנִי חֲבָרוֹ בְּבָּיבִים, שֶׁנְאֵא בָּרָמָוּ הַבְּיבִּי הְצָּיבְוֹ בְּנִי חֲבָּרוֹ לְבִּיבִּי הְצִּיבְוֹ בְּבְיבִי אָמִים, צִּשׁׁר צִלְה לְהַנְים לְהַנְּה רְכְּצִינִי שְׁעִּא עַלְיוֹ דְבְּרִים אָמִּנִּר וְלָא חֲנִר בְּעִּיבְּי הְעָבְּיִלְיוֹ בְּבְּיבִי הְעָבְּיִלְי, אָנִהוֹ בְּעָבִי לִמְּיִי הְעָבְּילִי בְּבְּבִים אָתִּי בְּבָּים, אָת חֲבֵּי הְשָׁצְּאַי בְּלְבִי אַמִּים לְהַצְּים לְהַנְּבִּי לְבְּיִי הְבְּעִי לְבִּיבִּי שְׁצִּי עְבְּיבְים, אֶנְעָּי בְּלְבִי בְּבְּבְיבְרִי שְׁנִּייִ הְעָבְיוֹ בְּרְיבִי הְעָבְּילְי וְלְא חָנִר בִּי שְׁעְּי שְׁלְּבִי בְּבְּיבִי הְעָבְּיוֹ בְּרְ בְּבְיבִי הְעָבְּיוֹ בְּרְבִי בְּבְּי בְּעְיבִי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְיבְי בְּיִי הְעָּבְיוֹ בְּרְיבִּי הְעָּי עְלֵּא חֲנִיר לְבִּי שְׁאִי עָלְשִׁי בְּלְיבְי בְּיבְיבְי בְּעְיבְּי בְּיִבְּיי לְלֵא חָבְּי בְּיִבְּי לְבְיבְי בְּיבְּי בְּלְיבְּי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי עְבִּי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיבְיי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיִי בְּיבְיבְי בְּיִבְיי בְּיִבְי בְּיבְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְּי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיִבְּעְי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְיבְיים בְּיבְּיבְיים בְּעְיבְי בְּיבְיים בְּעִיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיבְים בְּעְיבְיים בְּיבְיבְּי בְּיבְיבְּיים בְּעִיבְיים בְּעְיבְיים בְּיבְיבְיְיים בְּיבְּיבְיים בְּיבְיבְיים בְּיבְּיבְּיבְיבְּים בְּיבְיבְּיים בְּיבְיבְיבְיים בְּיב

It is forbidden to humiliate anyone either by word or by deed, especially in public. And our Rabbis of blessed memory said, Bava Metzia 58b. "A person who humiliates someone in public will have no share in the

words. repent [even] after they have been admonished privately, and with gentle from verbally abusing] those persons who violate [the Torah] and do not Torah forbids you to abuse them verbally, but you are not [prohibited mind with you in their observance of the Torah and the mitzvos. The the word amiso [to your fellow man], applies to those who are of one or unsuitable advice. and the Rabbis of blessed memory explain, that prohibition against verbal abuse, i.e. not to taunt anyone, nor give bad "Do not cheat one another." Rashi explains that this verse contains the 25:17. "Do not speak slightingly to one another," Alternately translated making of disparaging remarks does not apply for it is said: Leviticus in Israel have done. Regarding such a person [the law prohibiting] the him and curse him until he returns to the good [path], as all the prophets his transgression, and you may revile him to his face, you may insult admonish him privately, you may disgrace him publicly, and publicize if he [sinned] against God, and does not retract [and repent] when you law applies only to a case where he [sinned] against his fellow man, but "Do not sin through him." Do not embarass him publicly. (Rashi) This admonish him [for it], do not humiliate him, for it is said: Leviticus 19:17. ashamed. And if anyone sinned against you and it is necessary for you to he is ashamed, and do not relate in his presence anything of which he is whether he is a minor or an adult, nor to call anyone by a name of which Therefore, you should be very careful not to humiliate anyone in public, [thinking] if he admits it, fine, if not, I will not expose him publicly." him openly [that it was of him that she conceived] she merely hinted, who is the owner of these articles I am pregnant." She did not say to [to be executed] she sent word to her father-in-law, saying: "By the man to the incident of Tamar and Yehudah. "When she was being taken out put his fellow man to shame," for it is said: Genesis 38:25. This refers 59a. "It is better for a man to throw himself into a fiery furnace than to World to Come." Our Rabbis of blessed memory said furthermore, Ibid,

מִי שֶׁחֶטָא חֲבֵרוֹ פְּנְגִּדּוֹ, וְלֹאׁ רָצְה לְהוֹכִיחוֹ, וְלֹאׁ לְזַבֵּר לוֹ פְּלִוּם וּמֶחַל לוֹ בְּלִבּוֹ, וְלֹאׁ שְׁטָמוֹ וְלֹאׁ הוֹכִיחוֹ, חֲרֵי זֶה מִדַּת חֲסִידוּת. לֹאׁ הַקְפִּינָה הַתּוֹרֶה אֶלֶּא עֵל הַמַּשְׁטֵמָה.

If someone sinned against you, and you do not want to admonish him, or even mention it to him at all, and you forgive him wholeheartedly, and you do not hate him and do not admonish him; this is the practice of the pious, for the Torah's only concern is to banish hatred.

חַיָּב אָנִם לְהַנְּהֵר בִּיחֹנִיִם וַאֵּלְמָנֹוֹת, שֶׁלֹא יְּרַבֵּר אֲלִיהָם אֶלָא רַכּוֹת, וְיִנְהַג בְּהָן מִנְהָג כְּבִּרִר. וְלֹא

בְּנִאִיבִם אֲפָלִּי בְּרָבַרִים, מִפְּנֵי שְׁנַפְּשׁן שְׁפַלָּה מְאֹד, וְרִּהַח נְמִינְה, אַף עֵל פִּי שְׁהֵּן בְּנֵבְרִים, מִפְּנִי שְׁנַפְּשׁן שְׁפַלָּה מְאֹד, וְרִּהְחָ וְמִהְיָה, אַף עֵל פִּי שְׁהֵן בְּעֵלִי מְמֹוֹן. אֵפְלִי מְאֹד, וְרִינִם אֲמָלִּה וְּהָיֹה מִעְּבְּי, שְׁכֵּלְ וְמֵּר שְׁנִבְּי, שְׁכֵּי שְׁבָּי וְּמִוֹ שְׁהַר בִּי אִנְהַם מִּעְרִי מְשָׁה צָּעְהָי שְׁבָּעְ מֵּלְיוֹ שְׁלְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי אִינְהַם עְּלְבְּי שְׁנְבְי שִׁלְּיִם הִּעְּבִּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְיוֹב בְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְיוֹב בְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי שְׁבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְי שְׁנְבְּי י שְׁבְּבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁבְּבְּי שְׁבְּיבְּי שְׁבְּבְּי שְׁבְּיִבְּי שְׁבְּבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבִיים בּּינְבִיים שְׁנְבִּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּי שְׁנְבְּיִבְישְׁבְּישְׁבְּעִבְּבְּי שְׁנְבְּישְׁבְּישְׁבְּישְׁבְּי שְׁבְּבְּי שְׁבְּבְּישְׁבְּישְׁבְּי בְּישְׁבְּישְׁבְּבְּי שְׁבְּבְּבְישְׁבְּי שְׁבְּבְּי שְׁבְּבְּבְּבְּי שְׁבְּבְּבְי שְׁבְּבְּישְׁבְּי

are able to take care of all their needs by themselves as all other adults. And for how long are they considered orphans in this regard? Until they whether he is an orphan from his father or an orphan from his mother. cause." Proverbs 23:11. [In all of these laws, it makes no difference] gently and with great compassion, for it is said: "For God will plead their permitted. Nevertheless, [the teacher] should be careful to guide them teach them Torah or a trade, or to lead them on a straight path, this is hurts them for his own benefit. But if a teacher afflicts them in order to to Me I will hear his cry." Ibid. 22:22. This applies only where someone to them, their [cries] will be answered, for it is said: "For if he cries out into being, that whenever they cry because of an injustice that was done made [with widows and orphans] by Him Whose Word called the world "Do not mistreat a widow or an orphan." Exodus 22:21. A covenant was and the orphans of a king, we are warned [in the Torah], for it is said: spirits are low, even if they are wealthy. Even [regarding] the widow them financial loss. because their souls are very depressed and their causing them anger, wounding their feelings, oppressing them, and causing even with words, This prohibition includes taunting widows and orphans, to speak only kindly to them, to treat them respectfully, not to hurt them You should be very careful [in the way you treat] orphans and widows,

בְּרֵיךְ הָאָנָם לְנְּהֵר, שֶׁלְאֵ לְעֲשֹׁרִת אֵינָה דָּבָר, שֶׁיִכֹּוֹלִין לִחְשׁׁד אֹוֹתוֹ שְׁעָשְׁה דְּבָר עֲבָרָה, (אַף עַלְ פִּי שְׁאֵינוֹ עוֹשֶׁה) בְּרָמְצִינוּ שְׁהַבֹּהֵן הַחּוֹרֵם אָת הַלְשְׁבָּה לֹא הָיָה נְבָנָס בְּבָּגָּר הָעָשְׁרִי לְהַטְּמִין בּוֹ אֵינְה דְּבָר, לְפִי שְׁצְּרִיךְ הָאָנָם לַצֵּאת יְנִי הַבְּרִיּוֹת בְּנָרֶךְ הָעָהִא צָרִיךְ לְצֵּאת יְנִי הַמְּקְוֹם בְּרוּךְ הִּוּא שְׁנְצֵּמֶר, וְהְיִיתְם נְקִיים מֵה' וּמִישְׁרָאַל. וְאוֹמֵר וּמְצָא חֵן וְשִׁכֶּל מוֹב בְּעֵינִי אֱלֹהִים וְצִּיָם.

A person should be careful not to do anything which might cause [people] to suspect that he committed a sin, (even though he is not [actually] committing a sin), as we find *Shekalim 3:2*. that the kohein who removed the coins from the chamber

that suspicion arouse to not as so pockets, no had wore he garment The

2:4, Shekalim Hilchos Rambam, (himself. for coins some taken had he Jew every which shekel half the hashekel, machatzis of coins The10) 5, collection large in deposited were year, each once give to obligated is Hamikdash, Bais the in chamber a in placed were boxes These boxes. enter would kohein a annually times Three purpose, this for designated other and sacrifices which with coins withdraw to chamber this bought, were necessities

that suspicion arouse to not as so pockets, no had wore he garment The 2:4, Shekalim Hilchos (Rambam, himself, for coins some taken had he a in fashioned was that garment a in chamber] [the enter not did 10) 5, for answer must person a for it, in hidden be could something that way blessed Almighty, the to answer must he as man fellow his to actions his blessed Almighty, the to answer must he as man fellow his to actions his horsel and God before innocent be will "You said: is it as He, is the in understanding good and favor find "And said: also is it And 32:22.

It is the practice of pious people, not to accept gifts, but to trust that Hashem, will take care of their needs, as it is said, "But he that hates

מַבּת חַסִּידוּת שֶׁלֹא לְקַבֶּל מַהְּנָה, רַק לֹבְטֹחַ בַּה׳ שֶׁיּתַּן לוֹ דֵּי מַחָסוֹרוֹ, שֶׁנָאֵמַר וְשׁוֹנֵא מַהָנוֹת יִחְיֶה.

gifts will live. Proverbs 15:27.

פימן ל

בְּחִיב לֹא חֵלְךּ רָכִיל בְּעַמֶּך, אֵינְהִרּ רָכִיל, זֶה שֶׁמּוֹעֵן דְּבָרִים, וְהוֹלְךְּ מִנְּה לָזֶה, וְאוֹמֶר: כְּךְּ אֲמַר פְּלוֹנִי, אַרְ עֵּל פִּי שֶׁהוּא אֱמֶת וְגַם אֵין בּוֹ גְּנִוּת הֲרֵי זָה עוֹבֶר בְּלָאו, וְהוּא עְּוֹן בְּדִּ וְכְּךְּ שְׁמַעְחִּי עֵל פְּלוֹנִי, אַרְ עֵל פִּי שֶׁהוּא אֱמֶת וְגַם אֵין בּוֹ גְּנִוּת הַרֵי זָה עוֹבֶר בְּלָאו, וְהוּא עְּוֹן בְּדִוֹלְ, וְגוֹרֵם לַהַרֹּג נְפְשׁוֹת מִישְׁרָאל, לְכָךְ נְחָמֵך לוֹ, וְלֹא תַעֲמֹר עַל בַּם רֵעֶך. צֵא וּלְמֵּר מָה אֵרֶע לְדוֹא הַנְּר בְּיִ אֲחִימֶלְךּ נְתַּן לְדָוֹר צְּדָה וְחָרֵב. אַרְ עַל פִּי שְׁהַבְּיר הָיָה אֱמֶת. וְגַם לֹא הֵנִר לְצָחִינְעלֶּךְּ, שְׁהֵרִי לֹא עַשְׁר בְּוֹה שִׁרְ לְחָשֹׁא בְּזָה עָרְי, עָם בָּל זֶה בְּרָם הַרְכִילִּית שֶׁל דּוֹא, בְּשְׁר בִּלְה שֶׁעְי, כִּי לֹא נְתְבּוֹן לַחְשֹׁא בְּזָה נְגָּר שְׁאִיל, עָם כָּל זֶה בְּרָם הַרְכִילִּה שֶׁל דִּוֹח וְכִיף משנה הל' דעית פרק ז"ט.

It is written, Leviticus 19:16. "Do not be a talebearer among your people." Rabbeinu Gershon's edict which prohibits, on penalty of excommunication the reading of someone else's mail is derived from this verse. (Be'er Hagolah on Yoreh Dei'ah 334) What constitutes talebearing? It is carrying gossip and going from one to the other saying, "So and so said this...," "I have heard such and such about so and so." Even if [the tale he tells] is "I have heard such and such about so and so." Even if [the tale he tells] is true, and it brings no disgrace to anyone it is, still, a violation of a negative

Despite this, the talebearing of Do'eg caused many kohanim to be killed. told him what he had done, for he had no intention to sin against Shaul. wrong, and even if Shaul himself had asked Achimelech he would have it did not reflect dishonor on Achimelech, for he had not done anything David food and a sword. Even though the thing [he told] was true, and of the kohanim in the city of Nov. who told Shaul, that Achimelech gave Edomite reported this to Shaul, whereupon the king ordered the slaying bread and also the sword of Goliath that was kept there. Do'eg, the to obtain bread for his men. Achimelech, the kohein gadol, gave him pursued by Shaul came to Nov, the city where the Sanctuary was situated, Edomite, I Samuel 22:10. Chapter 22 relates that David, relentlessly Leviticus 19:17. Think about what happened in the case of Do'eg the is followed by: [the verse] "Do not stand by the blood of your neighbor." the death of Jewish people. Because of this [the law against talebearing] hava refer to the Seifer Chafetz Chayim. and it is a grave sin, which causes commandment, For a comprehensive analysis of the halachos of lashon

ֵּנִשׁ עֵּוֹן גָּרוֹל מָזָּה עַּד מְאֹד, וְהִוּא בִּכְלָל לָאו זָה, וְהִוּא לָשׁוֹן הָרָע. וְהִוּא הַמְסַפֵּר בָּגָנוּת חֲבֵרוֹ אֵף עֵל פִּי שְׁאוֹמֵר אֱמֶת. אֲבֶל הָאוֹמֵר שְׁקֶר, נְקְרָא מוֹצִיא שָׁם רַע עַל חֲבֵרוֹ. אֲבֶל בַעַל לָשׁוֹן הָרַע. זָה שְׁיּוֹשְׁב זָה אָמֵר הַפְּתוּב יַכְּרֵת ה' כְּל שִׁפְּתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבְּרָת גְּדוֹלוֹת. הַמְקְבֵּל לָשׁוֹן הָרַע הוּא גָּרוּע יוֹתֵר מִן הָאוֹמְרוֹ, וְלֹא נְחָהַם גְּּזֵר דִּין עֵל אֲבוֹתֵינוּ בַּמְּרְבֶּר אֶלְא עַל לְשׁוֹן הָרַע בִּלְבָּד (רמב"ם פרק ז').

lashon hara displays haughtiness, for he places himself above God's law. "haughty words" in this verse refers to lashon hara. Anyone speaking that speaks haughty words." The Gemara Yoma 9a states that the expression Psalms 12:4. "May Hashem cut off all smooth [talking] lips, the tongue he relates shameful things. Regarding such a person, Scripture states, and so were his parents; such and such a thing I heard about him," and A slanderer is a person who says, "So and so has done such and such; so who spreads lies [about others] is guilty of besmirching someone's name. 9) which is, speaking of someone's shame, even if it is true. But a person concerned party. (Pis 'chei Teshuvah 156, also Chafeitz Chayim, Rechilus daughter is a evil and corrupt man, then it is a mitzvah to inform the is some with the loan, or that the person who wishes to marry someone that someone plans to cheat in business, or that he plans to borrow money when you wish to protect someone from harm. For example, if you know this prohibition and that is slander; The laws against slander do not apply There is a much graver sin [than tale bearing] which is classified under

A person who accepts slanderous gossip is worse than the one who spreads it. The heavenly decree Burring them from entering the Land of Israel. against our forefathers, in the wilderness was sealed, only because [they committed] the sin of slander. The meraglim (spies) who explored the land spoke badly about it and the people accepted their slanderous report.

עַר הַיכָּן לָשׁוֹן הָרַע. שְׁאֵל אֶחָד לַחֲבָרוֹ, אָנָה אָמְצָא אֵשׁ. וְאָמַר לוֹ: הַיכָּן נִמְצָא אֵשׁ, בְּבִוּת פְּלוֹנִי, שָׁיֵשׁ לוֹ הַרְבָּה בְּשֶׁר וְדָגִים, וּמְבַשְׁלִים שָׁם הַמִיד (ערכין דף ט"ו ע"ב הגהות מיימוני מ"א ומחצית השקל סִימֶן קנ"ו).

To what length [must we go to avoid] slander? [For instance], if a man asks someone, "Where can I find fire?" and he replies, "[I'll tell you] where you can find fire. In the house of so and so where there is plenty of meat and fish, and they are always cooking [something]." He should have said, "You can find five in the house of so and so." With the added words he implies that so and so is wealthy. This gratuitous statement will cause annoyance to the rich man, since many unwanted guests will come to his door. A statement that results in vexation to someone is lashon hara (see Chapter 30:5). [Even that is considered slander].

And there are [certain] statements which are milder nuances Literally: dust of lashon hava (slander). of slander. For example, if someone says: "Let's not talk about so and so; I do not want to tell what happened and what transpired," or words to that effect. Likewise, if you tell of someone's virtues in the presence of his enemies, this constitutes a milder nuance of slander, for this will prompt [his enemies] to tell derogatory things about him. Concerning this King Solomon said, Proverbs 27:14. "He that praises his friend with a loud voice when rising early in the morning, This phrase alludes to the eagerness with which he sings his friends praises, day after day. (Metsudas David) it will be counted as a curse to him," for [proclaiming] his virtues will cause him harm. Also curse to him," for [proclaiming] his virtues will cause him harm. Also

when a person slanders in a jesting or jocular manner, as if he were not speaking out of hatred, [he is guilty of a milder form of slander]. King Solomon [referred to this] when he said in his wisdom, Proverbs 26:18,19. "As a man who pretends to play, and shoots firebrands, arrows, and death [so is this man who deceives his neighbor] and says 'Look, I'm only joking." Equally [guilty] is a person who slanders with slyness, by pretending to speak innocently, [as if he were] unaware that [what he says] is slander, and when he is taken to task for it he says, "I did not know that this was slander" or "so and so [actually] did these things."

אָחָד הַקְּטָפֵּר לְשֵׁיוֹן הָרַע בְּפְּנִי חֲבָרוֹ אוֹ שֶׁלֹא בְּפָּנִיוּ, וְהַקְּטָפֵּר דְּבָרִים שָׁגּוֹרְמִים, אָם נִשְׁמְעִּנִּ אִישׁ מְפִּי אִישׁ, לְהַזִּיק חֲבַרוֹ בְּגִּוּפֹוֹ אוֹ בְּמְמֹוֹנוֹ. וַאֲפַלֹּוּ לְהַצֵּר לוֹ אוֹ לְהַפְּחִידוֹ, הֲרִי זָה לְשׁוֹן הָרַע. וְאִם כְּבָר נְאָמְרוּ הַדְּבָרִים בְּפְּנֵי שְׁלֹשְׁה, מְסְתָּמְא בְּבֶר נְחָפַרְטֵם הַדָּבֶר. וְאִם סְפֵּר הַדָּבֶר אָחָד מָן הַשְׁלֹשְׁה, מְסְתָּמָא בְּבֶר נְחָפַּוֹל לְהַצְּבִיר הַפְּוֹל וּלָבַעְרוֹ יוֹתָר. מָה תַּקְּנְחוֹ הָרַע. אָם תַּלְמִיד חָבֶם הִּנִּא, יַנְעֲסֹך בְּחּוֹרְ הָבְּעַר נְאָבוֹי הָתְּרִי לְתִּדִּי הָבְּעָר וְהָבְּיב הַבְּעִר חָבֶם הִינִּא יַנְעֵיל הַבְּעִר לְעִרִּי בְּעִר הִיבְּיב בְּעִּרְי בְּעִילוֹ (רמבי"ם וגמרא שֶׁם)

If someone relates *lashon hava*, regardless whether in the presence or in the absence of the other fellow, or if he tells things that would cause damage to someone else, either to his person, or to his property, or even if he only [intended] to annoy or to frighten him, that constitutes *lashon hava* [slander]. But if these things had already been told in the presence of three persons, it may be assumed that they have become known, and if one of the three persons tells them once more [to other people], it is not lashon hava, provided he did not [repeat it] with the intention to spread the rumor and give it added publicity. What procedure should a man follow to avoid falling into the trap of *lashon hava*? If he is a Torah scholar he should engross himself in the study of the Torah and if he is unlearned he should engross himself in the study of the Torah and if he is unlearned he

should practice humility.

Rabbi Yirmiyah bar Abba said, Sotah 42a. "[The following] four categories [of people] will not see the Divine Presence [in the Hereafter]: scorners,

Eliyahu mocked them..." I Kings 18:27. of life. (Siddur Arizal) for it is written, "And it happened at noon that matzvah to vidicule idol worship and devide an evil and immoral way is forbidden except for ridiculing idol worship, It is considered a great Rabbis of blessed memory said furthermore, Sanhedrin 63b. "All ridicule a righteous God, no evil can abide in Your dwelling." Sotah 42a. Our sincerity in their mouth...") [The Gemara concludes:] "Since you are hara, because it is written in this psalm Psalms 5:10. "For there is no phrase] "Evil will not abide with You" refers to those who speak lashon evil will not abide with You." Psalms 5:5. (Rashi explains [that the lashon hara, from the verse, "You are not a God Who desires wickedness, will have no place before My eyes." Psalms 101:7. Those who speak Job 13:6. Liars [may be inferred], from the verse, "He who tells lies [can be inferred], from the verse, "A flatterer cannot come before Him." pulls away His hand, [rejecting] the company of scorners). Flatterers, Hosea 7:5. (Rashi explains [mashach yado] the Holy One, blessed is He, [can be inferred], from the verse; 'He withdraws His hand from scorners." flatterers, liars, and those who speak lashon hara (slanderers). Scorners

הּנּוֹקָם מָחֲבָרוֹ עוֹבֶר בְּלֹא תַעֲשֶׁר שְׁנְאֲמֵר לֹא תִקּוֹם. וְבֵיצִּר הִיא הַנְּקִימָה. אָמַר לֹחֲבָרוֹ. הּשְׁאִילָנִי קרְדַּמֶּךִ. אָמַר לוֹ: אֵינִי מִשְׁאִילְךּ. לְמָחָר הָיָה חֲבַרוֹ צָריִדְּ לִשְׁאַל מִמֶּנוּ. אָמַר לוֹ חֲבַרוֹ, הֹשְׁאִילָנִי בְּלָאוֹ. אֶלֶּא כְּשִׁיְּבֹא לוֹ לִשְׁאִל, יִמּוְ בְּלֵב שְׁעַם, וְלֹא יִגְמִל לוֹ בַּאֲשֶׁר גְּמֶלוֹי מִמְדּ, חֲבִרוֹ הַנֹקְם לְהְיֹת בְּלָאוֹ. אֶלֶּא כְשִׁיְּבֹא לוֹ לִשְׁאַל, יִמּוֹ בְּלֵב שְׁלִם, וְלֹא יִנְמִל לוֹ בַּאֲשֶׁר גְּמֶלוֹי מִלְהִי הָוֹלְהִי לְהְיֹנִי בְּלִיקָם. וְבֵּן אָמֵר דָּוֹר הַמֶּלְדִּי עְלִים שְׁלִים, שְׁצִּצְלְהִי עוֹלְמִי עִרְ נְאֲנִי לְנִינִי שְׁבְּי בְּסִימָן וֹי טְעִיף גִי).

Whoever takes revenge on someone, violates a negative commandment, for it is written, "Do not take revenge." Leviticus 19:18. And what constitutes vengeance? Reuvein says to Shimon, "Lend me your spade!" The prohibition against vengeance is not limited to the loaning of tangible articles, it also includes requests for monetary loans, favors or charity. (Mishnah Beruvah 156:4) [Shimon] replies, "No, I will not lend it to you." The next me your spade." [Reuvein] says: "No, I will not lend it to you, just as you did not lend me [yours] when I asked you for it." This constitutes taking revenge, and he [Reuvein] has violated a negative commandment. Rather when [Shimon] comes to borrow something, he should give it to him wholeheartedly and not pay him back for what he did to him. It is hecoming for a person to show forebearance in all mundane matters, for becoming for a person to show forebearance in all mundane matters, for

in the eyes of understanding people, they are all nothing but vanity and futility, and not worth taking revenge because of them. And thus said King David, peace be upon him, Psalms 7:5. "If I have repaid my friends with evil, The meaning of this passage becomes clear when it is read in conjuction with the next verse, "If I have repaid others with evil—then let the enemy pursue my soul." I who released my unprovoked adversary. (For the prohibition against uttering curses, see Chapter 6: 3).

אַם הִּרְאָר לְהָנְּקָם מֵאוֹיָבֶר. תּוֹסִיף מַעֲלֵוֹת טוֹבוֹת וָתֵלֵד בְּּדָרְכֵּי יִּשְׁרִים, וּבָוָה מִמֵּילָא הָנָקִם מִשּׂוֹנְאָר. פּי הוּא יִצְטְעֵּר עַל מִדּוֹתָיך, וְיִתְאַבֶּל בְּשְׁמְעוֹ שְׁמְךְ הַטּוֹב. אֲבָל אִם תַּעֲשָׁר מַעֲשָׁר מִנְ שׁוֹנְאָך עַל קְלוֹנְךְ וְחָרְפְּתְּר, וְיִהְעָּב בְּיִשְׁמְעוֹ שְׁהְרָב הַנְאַ מְתְּנִים בְּר.

If you [really] want to take revenge against your enemy, acquire more good qualities and walk in the path of righteousness. In so doing you will inevitably take vengeance against your enemy for he will be distressed over your good qualities, and he will be grieved over your good reputation. But if you [stoop to] do vile deeds, then your enemy will rejoice over your disgrace and your shame, and he is the one who takes revenge against you.

כָּל הַנוֹמֵר לְאָחָד מִישְׁרָאֵל. עוֹבֶר בְּלֹא חַעֲשֶׁה שָׁנְאֵמֵר וְלֹא חַטַר אַת בְּנֵי עַמֶּך. כֵּיצַד הִיא הַנְּטִירָה. רְאִיבֵן שְׁאָמֵר לְשְׁמְעוֹן: הַשְׁאִילְנִי דָּבֶר פְּלוֹנִי, וְלֹא רָצָה שִׁמְעוֹן. לָנָמִים בָּא שִׁמְעוֹן לִשְׁאִל אֵינָה הַפְּץ מָרְאִיבֵן, וְאָמֵר לוֹ רְאִיבֵן: הַא לְּךּ, הָרֵינִי מִשְׁאִילְךּ וְאֵינִי בְּמוֹתְּךּ, לֹא אֲשׁצֵּם לְךּ בְּמַצְשִׁיךּ. הַעּוֹשֶׁר בְּנִה, עוֹבֶר בְּלֹא חַטֹּר, אֶלֶּא יִמְהָה הַבְּרָי מִלְּבּוֹ, וְלֹא יִוְפְּרֵבּי בְּלָל. וְזוֹ הִיא הַדַּעָה הַנְּכוֹנְה שָׁאֶפְשֶׁר שְׁיִּהְקְיִם בָּה יִשִּׁיב הַאָּרֵץ, וּמִשְׁאָם וּמִהָּנָם שְׁלְ בְּנֵי אָדָם זְּה עָם זֶה (רמב"ם שְׁם).

He who bears a grudge against a fellow Jew, violates a negative commandment, for it is said, "Don't bear a grudge against the children of your people."

Leviticus 19:18. What constitutes bearing a grudge? [For example.]

Reuvein said to Shimon: "Lend me that thing," and Shimon refused to lend it. After a while Shimon came to borrow something from Reuvein, and Reuvein said take it, "I will lend it to you for I am not like you, I will not repay you for what you did [to me]." He who does so violates the prohibition against bearing a grudge. He should blot it out of his heart and prohibition against bearing a grudge. He should blot it out of his heart and mention it at all." And this is the proper frame of mind by which society can survive and economic order between people [can be maintained].

אַמְרוּ רַבּוֹתִינוּ וֹכְרוֹנָם לְבָרֶכָה אַיזוֹתִי פְּרָשְׁה קְטַנָּה שָׁכָּל גּוּפֵי תּוֹרָה תְּלִּוִין בָּה. בְּכָל דְּרָכִיךְ דָּעֵּהִוּ. פְּרוּשׁ שָׁאֲפִלּוּ בִּוְרָכֶיךּ שָׁאַתָּה עוֹשֶׁה לִצַרֶךְ גּוּפְּךּ, דַע אַת הי, וַעֲשָׂה אַת הַדְּבָרִים לֹשְׁמוֹ יִתְבָּרְהִ. כְּגוֹן, הַאֲכִילֶה, וְהּשְׁתִּיָּה וְהַהַלִיכֶה, וְהַיִּשִׁיבְה, וְהִשְּׁכִיה, הַקּימָה, וְהַמַּשְׁמִישׁ וְהַשִּׁיחָה, כָּל צָּרְכֵי גּוּפְּךּ, יִהְיּרּ הַלְּם לְעֲבוֹוֹת בּוֹרְאֲךְ, אוֹ לְדָבֶר הַגּּוֹרֶם לַעֲבוֹוְתוֹ.

Our Rabbis of blessed memory said, Berachos 63a. "Upon which short verse are all the principles of the Torah" predicated? [It is] "In all your ways acknowledge Him." Proverbs 3:6. It means that even in those things that you do for your personal needs, you should acknowledge God, and do those things for the sake of His Name, blessed is He. For example, eating, drinking, walking, sitting, lying down, getting up, sexual intercourse, and talking—all these physical needs should be done for the sake of serving your Creator, or for the sake of [doing] something that will be conducive to the service of Him.

אָכִילָה וּשְׁתִיָּה, פֵּיצָר. אֵין צָרִיךִּ לוֹמֵר שֶׁלֹא יֹאֹכֵל וִישִׁמָּה דְּבָרִים הָאֵסוּרִים, חַס וְשֶׁלוֹם אֶלָא גַּם בְּדְבָרִים הַמֵּמָּרִים, וְהָיָה צָמֵא וְרַעֵּב, אִם וְאַכִּל וְשְׁתָּה לֹהֵנְאָתוֹ, אִינוֹ מְשֻׁבָּח, אֶלֶא יִהְפַּוֹן פַּאַכִּילָתוֹ וּשְׁתִּיְּתוֹ, שִׁיּהְיָה לוֹ כֹּחַ לְעֲבוֹדָת הַפּוֹרָא. לְפִיכָּךְ לֹא יֹאִכֵל כָּל שֶׁהַחַךְּ מְתָאַהָּה לוֹ, כְּבֶלֶב וַחֲמוֹר אֶלֶא יאַכֵל דְּבֶרִים הַמּוֹעִילִים וְטוֹבִים לְבְרִיאוּת הַצִּוּף. וְיֵשׁ אַנְשִׁי מַעֲּשֶׁה, שֶּׁלּוֶם אֲכִילָה אוֹמְרִים: הַּנְּנִי רוֹצְה לֶאֲכֹל וְלִשְׁתֹּה, כְּּדִי שְׁאֶהֲיָה בְּרִיא וְחָזְק לְצְׁבּרֹר שְׁמִּרְ.

How can you serve God by "eating and drinking?" Needless to say that you may not eat or drink, things that are forbidden, God forbid. But even regarding foods that are permitted, if you are thirsty and hungry, and you eat and drink [just] to satisfy your desires, that is not a praiseworthy [attitude]. But you should have in mind that you are eating and drinking, to have strength to serve the Creator. Therefore, you should not eat all that appeals to your palate, like a dog or a donkey, but you should eat only things that are helpful and beneficial to the health of your body. There are some very devout people who say before partaking of food: "I am about to eat and drink in order to be healthy and strong to serve the Creator, blessed is His Vame."

הּגִּשִׁיבָה וָהַקּיִמָּה וָהַהָּלִיכָה פַּיצַד. אֵין צָרִיף לוֹמֵר שָׁלֹא יַשֶׁב בְּמִישִׁב בָצָים, וְשָׁלֹא לַעֲמֹר בְּדָרֶךְ הַטְּאִים, וְשָׁלֹא לִילֵךְ בַּעֲצַת וְשְׁמִים. אֶלֶא אֲפָלּוּ לִישֶׁב בְּסִוֹד יִשְׁרִה, אֵל יִמְנַע בְּמְקוֹם צַּדִּיקִים, וְלַנֵּלְ בַּעֲצַת נְשְׁלִים שָׁמֵים דָּוְקָא, אֵל יִמְנַע בַּמְקוֹם צַּדִּיקִים, וְלִילֵּךְ בַּעֲצַת נְשְׁלִים שָׁמֵים. וְקִּלִים הָפָּצוֹ לִשְׁם שְׁמֵים דָּוְקָא, אֵל יִמְנַע בְּמְּלִים צָּרִים, וְלִילֵּךְ בַּעֲצַת נִשְׁרָ, לְהַשְׁלִים שָׁמֵים דָּוֹקְא, אֵל יִמְנִע בְּמְּלִים צָּדִיקִים אֵלִי, כִּי מִתּוֹךְ בִּעְּעִים לִשְׁלִים בָּבְּעְרִים בְּיִבְּי בִּעְּצִּת בְּעָבְּי בְּיִבְּי בְּעָבְּי בְּעָבְים בְּבְּעָבְים בְּבְּבְּעְים בְּבְּעָבְים, בְּבְּעְבִּי בְּעָבְּי בְּעָבְּי בְּעָבְים בְּיִבְּי בְּעְבִּי בְּעָבְים, בְּבְּבְּעְבִּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּים בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִבְּים בְּיצְים בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִים בְּיִבְּי בְּיבְּי בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּינִבְּי בְּיִבְּים בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּינְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּינְבְּים בְּיִבְּים בְּינְבְּים בְּינְבְּיבְּים בְּינְבְּים בְּינְבְים בְּינְבְים בְּינְבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּבְּיבְּבְיבְּבְיבְּיבְּים בְּיבְּבְיבְּבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּבְּבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְּבְּבְּבְּבְּבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְּבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְּבְיבְּבְיבְ

How [can you serve God by] sitting, getting up and walking? Needless

to say, you should not sit in the company of scoffers, nor stand in the way of sinners, nor walk in the counsel of the wicked. Meaning, nor Jollow the advice of the wicked. The three classes of people mentioned here, scoffers, sinners, and the wicked are mentioned in Psalms 1:1 as the ones that should be shunned by a God fearing Jew. But even if you sit in in the counsel of the perfect, but you do this to satisfy your own desires, to gratify your ambitions and cravings, that is not a praisworthy [attitude]. You should do [these things] for the sake of Heaven. Nevertheless, if you are unable to direct your thoughts to act exclusively for the sake of Heaven, you should not abstain from doing these things, for by doing good for ulterior motives you will eventually do them for the sake of Heaven.

שְׁכִיבָה, פֵּיצִּר. אֵין צְרִיךְּ לֹוֹמֵר בִּוְמֵן שִׁיְכִילִ לַעֲּסֹק בַּתּוֹרֶה רְּבָמִצְוֹת, אָם מִתְּגָרָה בְּשִׁינָה לְעַנֵּג אַת עצְמוֹ, שָׁאֵינוֹ רָאִיּ לֹעֲשׁׁוֹת בֵּן, אֶלֶא אַפִלּוּ בִּוְמֵן שֶׁהוּא יָגַעַ, וְצְרִיךְּ לִישׁׁן בְּרֵי לְנוּה מִיגִיעָתוֹ, אָם עַּשְׁה הְּמְרֵךְ דַּעְּתּוֹ בְּתּוֹרֶה, מֶחֲמַת מְנִיעֵּת הַשְּׁנָה.

How [can you serve God by] lying down? Needless to say, at a time when you are able to occupy yourself with [the study of] Torah and mitzvos, and you yield to [the urge] to sleep for your own gratification, that this is not the proper thing to do. However when you are tired and you must sleep in order to rest from your hard work, if you do so [just] for pleasure, it is not a praiseworthy [attitude]. But you should have in mind [that you are] giving sleep to your eyes and rest to your body in order to be healthy, so that your mind is not distracted by sleepiness when you study the Torah.

פּשִׁמִישִׁ, כֵּיצַר. אֵין צְרִיךְּ לוֹמֵר שֶׁלֹא יַעֲבֹר עֲבָרָה, חַס וְשָׁלוֹם, אַלָּא אַפְלּיּ בָּעוֹנָה הָאַמִּירָה בַּתּוֹרָה, אַם עְּשָׁה לַהָּנְאַת גּוּפּוֹ, אוֹ לְהַשְׁלִים הַאַּנְתוֹ, הַרֵי זָה מְגַּנָּה. וַאַפְּלִּי אָם נְתְּבַּוּן כְּדִי שָׁיִּהְיִּי לֹוֹ בָּנִים, שְׁיִשְׁשְׁשִׁי אֹת גּוּפּוֹ, יּלְקֵים מְצְנִת עִינָה כְּאָרָם הַפּּוֹרֵע אֵת חוֹבוֹ.

How can [sexual] intercourse be a service to God? Needless to say, that you should not commit a sin, God forbid. Rather even when exercising the conjugal rights that are spoken of in the Torah, if you do so for your own gratification or to satisfy your lust, it would be reprehensible. And even if you have in mind [during intercourse] to have sons to assist you and take your place, it is not a praiseworthy [attitude]. Rather you should

have in mind to have children who will serve the Creator, or have in mind to strengthen your body, and to fulfill the conjugal mitzvah as a man who fulfills an obligation.

אַפְּלּוּ לְסַפְּר בְּּדְבְרֵי חֲבְּמִים, צֶּרִיךְ שְׁהְּהֵא בַּנְּנְתוֹ לַעֲבֹוֹת הַבּוֹרֵא, לְדָבֶר הַמֶּבִיא לַעֲבוֹתוֹ.

How [can you serve God] by talking? Needless to say, that you should not engage in lashon hara, Slander. For a clear and concise definition of lashon hara and a discussion of its laws see chapter 30:1=6. or talebearing and scoffing, or in talking obscenities, God forbid. But even when telling anecdotes from [the life of] our Sages, you should have the intention to serve the Creator, or to inspire [others] to serve Him.

when eating and drinking, yes, even when having marital relations and days, even when sitting, getting up, walking, and doing business, even lead [your life according to] this rule, you will be serving God all your Creator, on high, he should do it, otherwise, he should not do it. If you reason; and if he sees something that is conducive to the service of the eyes and his heart on his ways." and to weigh his deeds on the scales of every person to consider his ways judiciously, Literally, "to place his general principle [that should guide all your actions] is: It is the duty of 231-8) to give charity, and to raise your children to study the Torah. The command "You must come to his aid" (Leviticus 25:35). (Mishnah Berurah to establish others in businesses of their own, thereby fulfilling the Torah more charity, to provide employment for many of his fellow Jews and should have in min shat that seem the allohe bluode of min solutions is given whose family is amply provided for, when principle significant significant significant and significant but pursue your work in order to support your family, A very rich man to earn a livelihood, you should not aspire merely to accumulate wealth, Similarly, when you are engaged in business or in a trade [or profession]

performing all your bodily functions. With regard to this way of thinking our Rabbis of blessed memory said: Avos 2:17. "Let all your deeds be for the sake of Heaven." And in the same manner Rabbeinu Hakodesh raised his fingers heavenward when he was dying, and said: $Kesuvos\ 104a$. "It is obvious and known to You that I derived no [personal] benefit from them. I.e., from the labor of my hands. [All I have done was] only for the

sake of Heaven.

פימן לב

מִבִּימֵי הַקּר. וְשִׁעֲּרוּ חַבְמֵי הַרוֹפְאִים לָאֱבוֹל בִּימוֹת הַחַמְּה רַק שְׁנִי שְׁלִישִׁים מִמַּה שֶהוּא אוֹבֵל החם נֶחֶלְשִׁים כְּלֵי הָעִּכּוּל מָן הַחם. וְעַּל כֵּן רָאוּי שֶׁיִהְיָה שִעּוּר הָאֲכִילָה בִּימֵי הַחם פַּחות לַחַלִּישׁוּת פֿחוּ צְּרִיְּךְּ שֶׁיְהְיָהְ מַּאֲבֶלוּ קַלְ, וּמְעַּט בְּכַמּוּת וְהַרְבָּה בְּאֵיכוּת לְהַחַוְקַת פֿחוּ. בִּימֵי פּטַ טַּגִּפּוּג שֶּׁבּו טַּוֹבִי נְעַבְ פָּן צִּרִידְּ מְּוּו טָּדִיר יוֹתֵר מָן הָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא בָּאָמְצַע יָמִין וָתַּוְּקֵן מֻעָּט מְּדְּבֶרִים הַמַּוּיקִים, אֵינוֹ מַוּיק לוֹ כְּמוֹ הָאוּכֵל הַרְבָּה מִדְּבֶרִים הַטּוֹבִים. הָאָדָם בִּנְעּוּרֶיוֹ פּׁנוּ מִבְּאֵׁכוּל מַאֲבֶל רְעִ אוּ מִלְּשְׁבַּעִּ, וּלְשׁוּנוּ מִלְּדַבֵּר אָלָא בִּצְרֶבְיוּ. וְאָמַר הֶחָבָם, הַאוֹבֵל דָבֶר מוֹבִים. הוּא שֶׁשְּׁלְמֹה אמר בְּחָכְמְתוֹ, שׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ. כְּלוֹמַר, שׁוֹמֵר אָבָא או מִפְּנֵי מַאַכְלִים דְשִׁים, או מִפְּנֵי שֶהוּא מְמַּלֵא בִּטְנוּ וְאוֹכֵל אֲכִילָה גַּטְּה אֲפִילוּ מִמַּאַכְלִים בא כְּשִׁמוּנר בִּינוֹנִי לְפִּי מֶזֶג גוּפוֹ, לֹא מְעַעַ וְלֹא כָל שֹבְעוֹ. וְרֹב הָחֲלָאִים הַבָּאִים עַלְאַדֶם, אֵינָם עַמַּאַכְל בָּאָצְטִוּלְכָא. וְלְכֵּו הַאָּדֶם אַשֶּׁר רוצָה לְשְׁמוּר בְּרִיאוּת גוּפוּ, צַרִיךְ לְזָהֵר שֶּלא לֶצֵבול, אֶת הַעַּאַכְל כָּרָאִיי. יּכְמוּ הָאֵשׁ, שֶאָם יַרְבּוּ עְּלָיוּ עֵּצִיי, אָינוּ בּוֹעֵר יָפֶה, פָּמוּפֶּן עְּבֵא' אַז אַשְׁהְ בַּעִּי בִּי בַּאַגְּסוּמְכָא אָינו יָכוּל אָז לְהָהְעָּ בַּעָהְבָּוּ בְּטָבְעוּ וְלִטְחָוּ בּמוֹב הוא, אִם הַמַּאַכְל אֵינֶנוּ רַב, וְשִׁיְהֵא קל לְהָהְעַבַּל. שָאָם אָכַל הָאָדָם הַרְבָּה וְהָאִצְטוֹמְכָא בַּרִיא. אַבְל אִם מְתְּקְלְקֵל הַעְּפִּוּל. אָז נָהֶלָשׁ הָאָדָם וָיָכוּל לָבֹא לִידֵי סַבְּנָה, חַס וְשֶׁלוֹם. הָעִּבּוּל רֹב בְּרִיאוּת הַגוּף וְחֻלְשְׁתוֹ, תְּלוּי בְּעִכּוּל הַמַּאַבֶל. אִם מִתְעַבֵּל בְּדֶרֶךְ קֵל וְמוֹב, אַז הָאָדָם ַנְרְחָה לַחוּץ. שָּאָם נִשְּׁאָר הַפְּסׁלֶּה בְּתּוֹכוֹ, יִהְעַּפְּשׁ וְיָבֹא לִיבִי חֲלָיִים, רַחֲמָנָא לִצְּלָוּ אָט פַמְּבָת בַּאָבָם לַבְּרוֹר אָת מוּב הַמַּאַכָל, וְכָל אֵבֶר מוֹשֶׁךְ אֵלָיו מְזִינוֹ הָרָאוּי לוֹ, וְהַפְּסְלֵת זֶה אָנוּ אומְרִים בְּבָרְבָּת אֲשֶׁר יָצֵר (לְפֵבוּש אֶחָד), וּמַפְּלִיא לַעֲשׁוֹת, שֶּנְּתוֹ הַקְּדוֹש בְּרוּךְ הוּא מְמֶנוּ נִוּוּנִים כֶּלְ הַאֵּבֶרִים וּמְקְיֵם הִיוּת הָאָדָם. וְהַפְּסֹלֶת שֶהִיא הַמוֹתָרוֹת, נִדְחָה לַחוּץ. וְעַּל בּמִיצִים, מִיץ הָאִצְטְוֹמְכָא וֹמִיץ הַמָּרָה, וָהַבּוֹן וְיִהְפַּשֵׁל מֵהַחֹם וְהַמִּיצִים וֹמְתְעַבָּל. הַבָּרוּר שֶׁבּוֹ, השׁנוֹם וּמִהְעָּרֵב עָם מִיץ הַרֹק וְיַמָּדְּר יִמִשְׁם יוּרֵד לַאִּצְטוּמְכָא וָנְטְחָן גַּם שָׁם, וּמִהְעָּרַ עָם יְּכְבֶּה לְגַמְרֵי. בֵּן הָאָרָם אִם לֹא יֹאַכַל, יִכְבֶּה הָאֵשׁ צֵּשֶׁר בְּתִוכִו וָיָמוּת. הַמַאֲכָל נִטְחָן בִּיּן ניא עּל יִדִי הַעַּאַבֶּל אֲשֶׁר הָאָדָם אוֹבֶל, בְּמוֹ הָאֵשׁ הַבּוֹעֵר שֶׁאָם לֹא יוֹסִיפוּ עָּלִיו הָעִיר עַצִּים, חֹם מְבְעִי, וְזֶהוּ הַחִיוּת שֶׁל הָאָדָם. שֶׁאִם יִכְבֶּה הָאֵשׁ הַמְבְעִי, אָפֶס חִיוּתוֹ. וְהַחְזָקת הַחֹם הַזֶּה לְנְפְׁשׁׁתְתֵיכֶם. הַבּוּרֶא בְּרוּךְ הִוּא וּבְּרוּךְ שְׁמוּ, בְּרָא אֶת הָאָדָם (וְבֵּן כְּלְ בַּעְּלֵי חַיִּים) וְנְתַּן בּוּ וּלְהַנְהִיג אָת עַּצְמִו בְּדְבָרִים הַמַבְרִין וְהַמַּהַלִימִים אָת הַגוּף. וְבֵן הוּא אומֶר, וְנִשְׁמַרְהָם מְאָר הַפּוֹרֵא וְהוּא חוֹלֶה, לְפִילֶךְ צֶרִיךְ הָאָרָם לְהַרְחִיק אָת עַצְּעָרׁ מִּדְּבָרִים הַמְּצִּבְּרִין אָת הַגוּף, בוֹאִיל נֶבֶּיוֹת הַגוּף בָּרִיא וְשֶׁכֶם מִדַּרְכֵי הַשֵּׁם הוֹא, שֶּׁהָרִי אִי אֶפְשַּׁר שֶׁנְבִין אוֹ יַדִע דָּבָר הָיִרִישִׁי

הַבַּה הָרוֹפְאִים הַקַּרְמֹנִים הַלְּקוּ אָת הַמַּאַכְלִים בְּמַרְרֵגוֹת שׁוֹנוֹת. יִשׁ מַאַכְלִים שָׁהָם רְעִים לְכָּלְ אִישׁ לְבְּחוֹר עַלְ פִּי רוֹפְאִים בַּמַּאֲכָלִים הַטּוֹבִים לְפִי מָוְגּוֹ וּמְקוֹמוֹ וְשִׁעְּחִי. וּבְבָבֶרָ, הְּבְּבֵּר הְצְעִּבְּיִלְ בָּאָצְטְוּמְבְּאַ לְבַּדְוּ. כְּבֶר צָּמַרְנִוּ (בַסְעִיף זִי) כִּי בְּנִי אָדָם אֵינָם שָׁוִים בְּמִוְגָם. וִיִשׁ על יְדֵי טְחָינַת הַשְׁנֵים וְהָהְעָי עִים מִיץ הָרק, לָבֵּן לֹא יִבְלֵע שוֹם מַאֲבֶל בְּלִי לְעִיטָה, בִּי אָז מַעַנִים יאַכַל מְנֶד לְאַחַר הָאֲבִילָה, וְאַל יאֹבַל מֵהֶם הַרְבֶּה. מְהְיוֹת כִּי הַהְחָלַת הָעִבּוּל הוֹא בַּפֶּה, קוֹדִם לְבְשֶׁר בְּהַמְּה, בְּשֶׁר בְּהַמְה דַקְּה קוֹדֵם לְבְשֶׁר בְּהַמְה גַּסְה. וּדְבָרִים שֶׁמְּצִּמְצִין אָת בְּנֵי אָלָא שוֹהָה מְעַעְׁ מְעָּיִם בִּינִיהֶם. וְבֵּן יַקְּדִים אָת הַמַּאָבֶל הַקּל שָהוֹא נוֹחַ לְהָתְעַבָּל, בְּגוּן בְּשֶׁר עוּף בַּרוצָה לָאֵכוּל פַּמָּה מִינֵי מַאַּכְלִים, יַקְּדִּים לָאֵכוּל מְּחָלָה אָת הַמְשַׁלְשֵׁל, וְלֹא יִעְּרָבָם עָם הַפַּּוּווּ, שֶּׁמְהֵא בְּעֶּרֶר שְׁבָּת. טוֹב לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֶאֱכוֹל פַּת בְּשְׁחֲרִית (עַיֵּן מסכת ב"מ דף קו ע"ב). בַּשְׁבוּעִי, כְּּדֵי שְׁיִשְׁבִּיה הַאָּצְטְוּהְבָּא מֵעְּבוּדְתוּ וְיִהְתָּבוּת הָבִּילִה הָיִלְיִה בָּי הַשְּׁמְטְה וֹאת, טוב מַאַכְלִים מְמַצְעָּיִם וּמְהְעַּבְּלִים בְּבֶּרֶךְ הַמִּצִיעַ, הוֹא לְשֵׁשׁ שָעוֹת. וְטוֹב לְהַשְׁמִיט סְעּידָה צַחַת עַר שֶּיִהְיָה הָאִצְטְוּמְבָא רֵיק מְן הַמַּצְבֶל הַקּוֹדִם. וּסְחָם עִפּוּל בְּבְנֵי אָדָם הַבְּרִיאִים הָאוֹכְלִים פְּעְּמִים בַּיּוֹם, כִּי רְבּוּי הַמַּאֲכָל יַהֲלִישׁ אֶת הָאִצְמוֹמְכָא. וְהָרוֹצֶה לִשְׁמוֹר בְּרִיאוּתוֹ, לֹא יֹאַכַל שְׁמֵּי פְּעְּמִים בַּיוֹם. וַתַּלְשִׁים וּוְקְנִים יִשׁ לְהָם לָאֶכוּל אַךְּ מְעַעׁ בְּפַעַם אֶחָת. וְיאִכְלוּ כָּךְ הַרְבָּה בְּמֵשׁנִאַנִּע מַאַּכֹּלְ מְיֵטַבּ וֹנְלַבאַע שַּאַבוּן (אַפָּמִיט) וּבְנָבֶרְ בְּלָלְ, הַאָּנָם הַבָּרִיא וְהָחָזָל, יֹאָכַל לְתַאֵּנְה זְרֶה הָיא זֹאת. הָרְאשׁונְה נְקְרֵאת רָעֶר (הוּנְגָּער) כִּי הָאִצְטוּמְכָא רֵיק. וְהַשְׁנִיָּה הִיא יג). וְמֵן הָאֲבְיִלְה הוּא בְּשֶׁיִהְאַנְּה לֶאֵבוֹל הַאֲנָה אֲמְהִית לֹא זֶרֶה. וּלְהַבְּיִל בֵּין תַאֲנָה אֲמִהִית ּדְּקְשֶׁה לְשִׁכְּחָה. וְבֵּוְ לֹא יֹאבַל מִמְּקוֹם שָׁאָבַל עַּבְּבֶּר או חָתוּל, דְּגַם בֵּוְ קַשֶּׁה לְשִׁכְחָה. (הוֹרֶיוֹת רֶע, כִּי הַהֶּרֶגֵּל נַעֲשֶׂה טֶבַע, וּבְלְבַר שֶׁלֹא יַמְלֵא בּוֹ כְּרֵסוֹ. אֵין לָאֱכוֹל גַב בְּהַמְה או עוף, משום בּשַּׁבְּלִילְמִי אַמְּבוּ בִּירופְאִים, כִּי הַמַּאַכָּל שֶּהָאָרָם דָגִיל פוּ, אֵינו מַזִּיק לוּ, וְאַפְלוּ הוּא מַאַבְל עַאָּבְלְיִם דְעִים וְעָבִים. כְּלְ בְּשֶׁר עוֹף, קל לְהָהְעַבֵּל יוֹתֶר מִבְּשָׁר בְּהַעָה. וְהַטוֹב שֶּבְּעוֹפוֹת ּבֶּל מִינֵי בְּנֵי מֵעַיִם וְגַם הַרֹאש, הַמְּה לֹא מוֹבִים. הָעִּוּים וְהַפְּּרָה הַוְּקֵנָה וְהַגְּבִינָה הַוְשֶׁנָה, הַמְּה מַהַחְטְּה, צִּינָם טוֹבִים. מְמִינֵי הַבָּשֶׁר, הַטוּב הוּא בֶּבֶשׁ בֶּן שְׁנָתו, וְכֵן הַגְּּדְיִים הַיוֹנְקִים. צַּרְ בּו גַּם קְצֶת מֶהַמֶּרְטָן וִיהֵא נְחָחַמֵּץ בְּמִצוּעַ וּבו מֶלַח וּמַאֲפָּה תַנוּר. וְיֶחֶר הַמַּאֲכָלִים שֶנַעֲשוּ בּמַאַכְל בּמְמַצְּעִּ הוּא לֶטָם חַטְּה, וְלְאַ סֹלֶת מַמְּשׁ, כִּי הַסֹלֶת מִתְאַחַר מִלְהָתְעַבָּל, אַך יִהְיָה הקר, מַצְּבֶּלִים חַמִּים. וְבֵן בִּמְדִינְה קֻרָה, מַצִּבְלִים חַמִּים. וּבְמְדִינְה חַמָּה, מַצִּבְלִים קַרִים. לַבְים, כְּמִו בְּשֶׁר כְּבָשְׁים וּגְּדְיִים רַכִּים וָאָפְרוֹחֵי תַּרְנְגַלֶת, וָגַם קְצָּבְי תַּאֲכָלִים חֲמוּצִים. וּבִימִי שְּהֵם קַצְּתְ חַמִּים. וְבֵּן יִשְׁתַּנְה הַמַּאֲכָל לְפִי הַּוְּמֶן וּלְפִי הַמְּקוֹם. בִּימוֹת הַחַמֶּה יֹאכַל מַאֲכָלִים וּבְשְׁמִים, אֶלָא יאכַל מַאֲכָלִים שֶׁהֶם קְצְח קְרִים וַחֲמוּצִים. וּמִי שֶׁמִּוְגּוֹ קַר, יאֹכַל מַאֲכָלִים שְּׁיִאְכֵל מַאֲבֶּלְיִם שֶּהֶם קְצְיְת הַפֶּךְ מְוְגוּו. מִי שְמְּוְגוּו חַם, לֹא יאַכַל דְּבֶרִים חַמִּים, כְּמוֹ חַבְּלִין ומי שְמוּגוּ מְמַצְעִּ יאבַל מַאַבְלִים שֶהַם גַּם כַּן מְמַצְעִים. אַבָּל מִי שָאֵין מִוְגוּ מְמַצָּע, צַּרִיך בש מי שְּמְּוְגוּ חַם, וִבשׁ מִי שְמִּוְגוּ קַר, וְבִשׁ מִי שְמִּוְגוֹ מְמַצְּעִי. וְהַמַּאֲכָלִים גַּם כֵּן מְשִׁנִים. ְּוְבֵּוְ הַמֶּרְחָץ וְהַהַּקְּזְה וְהַמִּשְׁגָּל, צִינָם טוֹבִים לְצַחַר הָצִּבִילָה. בְּנֵי הָצָרָם צֵינָם שָׁוִים בְּמִוְגָם. לְאַחַר הָאֲבְיִלְה. וְלֹא יִישַׁן אַחַר הָאֲבִילָה עַּד שְׁחֵּי שְעוּת, שֶלא יַעֲלוּ הָעֲשְׁנִים לַמֹּחַ וְיַזִּיקוּהוּ. מׁן הַאָּאָסוְמְּכָא מֶּנֶם תְּיִּהְעַּבְּ וְיַנְיִּלְ בִוּ' אָבָא יֵבֵבַ מְעַּס וְנְנִינִי. וְלָא יְטַיִּלְ וְלֵא יִנִינִּעַּ אָת עַּצְּעִי בְּשֶׁבְ בָּעִׁלְּנְעֵוּ אֵן עֶּסֶבְ גַּגְ אֶׁמָאְגְוּ 'וְאַתַּרְ בָּאֲבִילְבִי לֵא יִתְוֹנִוּגַעַ תַּלְּבָּי הַמֵּר חֲגורֶה קְּדֶּם אֲכִילֶה. פַּת לֶחֶם רָאשִׁי חֵבות, פָּן חָבא לִידִי חֲלִי מֵעָיִם) וּבִשְׁעַת הַאֲכִילָה, תאבל. וַיִּמִּיר חַגוּרֶתוּ קדֶם צִּכִּילָה, (וְסִימְנָא, וְאֶקְחָה פַּת לֶחָם, אֶקְחָה רַאשֵי חַבוּת לְמַפְּרַעַּ, שֶׁיְהְחַמֵּם גוּפוֹ אַחַר כָּךְּ יאֹכֶל. וְזֶה שֶׁנְאֵמֶר, בְּוַעַת אַפֶּיךְ הֹאַכֵל לֶחָם. וְנָאֵמֶר, וְלֶחָם עַצְּלְוֹת לֹא בִּימות הַגְּשְׁמִים. כְּלֶל גְּדוֹל בְּדַרְכֵי הָרְפוּאָה, שֶׁקְּרָם הָאַכִּילָה יִיגַע בַּהַלִיכָה אוֹ בַּעְבוֹדָה עַד

oral 71 E02

סְעִיף וֹ) אֲבֶל הּיְגִיעֶה הּגְּדוֹלֶה וְבֵן הִמְּנוּחָה, מַזִּיקִין לַגִּוּף. בִּזְמוֹ הַחֹם אֵין לְהִתְיַגִּעַ רַק מְעַמ אוטָם, אִישׁ אִישׁ קְפִי מְזְגוּ וּלְפִי יָמְיוּ הַלְפִי יָמְיוּ הַנְגִיעִהְ בְּנָרֶהְ לְמָצֵעׁ מְתָבָּה לְמָי בְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם שְּמֵּעְּיו נְחָלְשִׁוּ וְאֵין בְּהָם כּחַ הַּוּוֹחָה, יִדְרוֹשׁ בְּרוֹפְאִים לְהַגִּיד לוֹ בַּמֶּה יִרפָּה מְעְּטְׁ וְזְהְוּ כְּכָלְ גְּּדְוּלְ בְּרְפוּאָה, כָּלְ וְמֵן שֶּהֶרְעִי בְּלְ וְמֵן שֶהְרָעִי בְּלִינִי בְּלִי שְּׁמֵא צְּרִיךְ לְנְּקְבְּיִי. לְעִילָם יִשְׁתַּדֵל אָרָם שִׁיִהִינִ מִעְיוֹ רְפִּיִים כָּל יָמָיוֹ, וְיִהְיָה קְרוֹב לְשִׁלְשִׁוּלִ אַּבְא בְּשֶּׁרֵנְא גַּמֵא' וְאַל יַשְׁהֶּה נְקְבֶּי וְקְבֵּל הָת אָחָר, וְלְאַ יִאָכַל עַּר שָׁוֹבְרָל אָת עַצְתְ יְפֶּר, וּבְתוּךְ הָאֲכִילָה לֹא יִשְׁהָּה אֶלָא מְעָּט. לְעּוֹלָם לֹא יֹאַכַל אָדָם אֶלָא בְּשֶׁהוּא דָעֵב, וְלֹא יִשְׁהָה מְעַּטְּ בְּדֵי לְפְּׁתְּטַ בְּנֵי הַמֶּעַיִּהְ, וְלֵא בְּעֵּת רְעָּבוו, וְלֵא צַּחַר מֶרְחָץ וְנֵעָא צַּחַר עָּמָר. אָשׁ עַּל אָשׁ. וְנִשׁ לְזָּהֶר מְן הַנֵּין עַּר עֶשְׁרִים וְאַהַת שְׁנָה. אֵין רָאוּי לִשְׁתּוֹת נֵין לֹדֶם אֲכִילָה אֶלָא אֶת הָרֹאִשׁ צְּשְׁנִים. הַיֵּין יָפֶה לּוְּקְנִים וּמּוִיק לַנְּעְרִים, לְפִּי שֶׁמְעִּוֹרֵר הַחֹם הַטְבְעִי, וְהוֹא כְּמוֹסִיף הגוף בְּשֶׁיִּשְׁמֶּה מֶהֶם שִׁעוּר בַּנוּנִי. מִי שְׁמֹחוֹ חָלוּשׁ יַּנְהַר מִן הַיַּוֹן, שְׁמוֹסִיף עַל חֲלִישׁוּחוֹ וּמְמַלֵּא בְּאַבְּרִים. בּיִין עַּהַוֹיִל הַחַם הַטְּבְּיִי, וּמֵטִיב אָת הָעִּבּיל, וּמוֹצִיא אָת הַשִּוּתָרוֹת, וְעִּוֹד לְבְרִיאוֹת לא יִשְׁמָּה אוֹתָם מַבֶּף צַּמַר הַמְּשְׁנְּל, לְפֵי שֶׁצִוּ הַחֹם הַמְּבְעִי הוּא חָלוּשׁ וְיִהְיָה גוֹרֵם שֶׁיִתְקָרוּ לְשְׁחִוּת מֵנִם בְּצֵאְתוּ מְן הַמֶּרְחָץ, שֶּלֹא וְתְּקְבוֹר הַפְּבֵּר, וּמְפָּל שָׁבּּן שֶּלֹא וִשְׁהָה בַּמֶּרְחָץ. וְבֵּן רק מְעַם מַנִם מְזוּג בְּיֵין. וְרַק בְּשֶׁהַמַּאְבֶלְ מַהְחִיל לְהָהְעַבֶּל, אָז יִשְׁמָה שִׁעוּר בִּינוֹנִי. וְבֶּן אֵין בַּאַכִּילָה, קְיִּהְיָּקְבָּר הָאָצְעָׁמִוּמְכָּא וְלֵא יְעַּבְּלְאָת הַּפְּׁז אָת הַפְּּחוּן פָּרָאִיי. וְגַם בְּּחוּךְ אַכִּילָתוּ לֹא יִשְׁהָּ כִּי הַשִּּיִם טִרְיִם לְבְרִיאִּוּת הַגִּוּף, מְכָּל מְקוֹם לֹא יִשְׁמָה מֶהֶם הַרְבָּה. אֵין לִשְׁחּוֹת מֵיִם לֹדֶם מֶחֲמֶת הַצְּיֵפּוּת וְהַיֵּגִיעָה וְהַמֵּיִם הַקְּדִים יַזִּיקוּ לוֹ עֵד שֶיוּכַל לָבא לִידֵי סַבְּנָה, חַס וְשֶלוֹם. וְצִּף הוא עַיר וְנָגַעַ, יַּנְּהַר מְאַר שֶּלְאַ לְשְׁחִוֹת מַיִּם קְרִים, כִּי אָז חֵלֶב הַלַּב נְתְּחַמֵּם וְהוּא מְ הַתְּּ שָׁאֵינָּם קְרִים. אַךְּ לֹא יִהְיִּי קְרִים מְאַדּ, שֶׁהֵם מְכַבִּים אָת הַחִם הַטְּבְעִי. וּמְכָּל שֶׁבֵּן בְּשֶׁהָאָנָם בְּשִׁישְׁמִּיה מִים, יִבְחַר אֶת הַקְּרִים, שֶׁהֵם מְרַוִּים הַצִּמְּעוֹן וּמִטִיבִים אֶת הָעִּבּוּל יוֹחֵר מֵ אֵלוּ אָם בֶּם זַכִּים וּצְּלוּלִים, מוּעִיקִים שָשׁוּמְרִים הָרְטִיבוּת שְּבָּגוּף וּמְמַהָּרִים קָהוּצִיא אָת הַפְּסֹקָת. מובִים מְבֶּל פְּרִי הָאִילָנות. בְּעְּנְיֵן הַשְּׁתִיבָּר, הַפַּוֹם הֵם הַפַּשְׁקִים הַטְבְעִים לָאָדָם וּבְרִיאִים לַגִּוּף. ְּיְבְשִׁים, וְאִוכֵל אֶדְם מֵהֶם כְּל צְּרְכּוֹ. וּמִבֶּל מָקוֹם לֹא יַהְמִיד בַּאֲכִילָהָם, אַף עַל פִּי שְהַם בְּטְעוֹת סוְפֶּר בִּשְׁ כָּאוֹ וֹגִּרִיךְ לְנְעֵּר שְׁקְּדִּיִם בִּמְקוֹם רִמְוָנִים) לְעִּוְלָם מוָבִים, בֵּין רְטִבִּים בֵּין בּטַמֶּר וּבְמְּקוֹמוּת הַטַמִּים. וְהַמְּצִּיִים וְהַצְּנִים וְהָרִמוּנִים (עַּיֵן ברמב"ם פֶּרֶק די, וּכְפִּי הַנְרָצֶּה ובו הַחַרוּבִים, דְעִים לְעֹּלְם. וְכֶל הַפֵּרוֹת הַחַמִּיצִים, דָעִים וְאֵין אוֹכְלִין מֵהָן אֶלָא מְעַע בִּימוֹת יְבְשִׁים, וּמְבֶּל שֶׁבֵּן רְטֵבִּים. צֵּבֶל קֹדֶם שִׁיִּחְבַּשְׁלוּ בְּאִילֶן בָּל צָרְבָּן, הָרִי הֵן בַּחֲרֶבוֹת לַגִּוּף. בְּמַאְכָלְוֹת אֵלֶה. לְעֹוֹלֶם יִמְנַע הָאָרָם אָת עַּצְיִם הְמָרַוֹת הָאִילָנוֹת, וְלֹא יַרְפָּה לָאֵכוֹל מֶהֶם, אֲפָלוּ שָּנְּלְוּשׁ בַּשְּׁמֶלְ, וְהַסֹּלֶת שֶׁנְפּוּ אוֹתָה כְּל צֶּרְכְּה עַד שֶּלֹא נִשְׁאָר בָּה רֵיחַ מֻרְטָן, אֵין רָאוּי לְהַרְבּוּת. בְּעִים וְאֵינָם כְּמִו אֵלִּוּ. וְהָם, כְּמוּ עוּף הַפֵּיִם (אַנִוּ וּבַרְנָוֹ), וּבְנֵי יוֹנְה הַקְּטְּעִים, וְהָמֶרִים, וְלֶהֶה מְעַּט עַּד מְאֵד וּבִימות הַגְּשְׁמִים. אֲבֶל בִּימות הַחַמְּה, לֹא יאכַל מֶהֶם כְּלֶל. וְיֵשׁ מַאֲכֶלִים שֶהַם וְהַשְּוּמִים וְהַחַּרְדְּלְ וְהַצְּנְוּן, כָּל אֵלוּ מַאֲכָלִים דָעִים הָם. וְאֵין דָאוּי לָאָדָם לָאֵכוֹל מֵאֵלוּ אֶלָא וּבְשֶׁר שְׁנֶרִים גְּדוּלִים וּהְיָיִשְׁיִם גְּדוּלִים, וְלֶקָשׁם שְׁעִּוּרִים וְלֶקָשָׁם מַצִּוּת, וְתַּבְּרוֹב וְהָהָצִיר וְהַבְּצָּלִים עַם מְזוּנוֹ חָמִיד, כְּגוֹן דָּגִים גְּדוֹלִים וּגְבִינָה, וְחָלֶב שֶׁשְׁהָה צַּחַר שֶׁנְּחֵלֶב עֶשְׁרִים וְצִּרְבַע שְׁעִיה, בְאֶבוּל מֶהֶם אֶלָּא מְעַעִּים אַנִּדְי וְלֵא יֵרְגָּיל אָת עַּבְּי בְא יַרְגָּיל אָת עַּצְּמִר לְהָיוֹת מֶהָם או לְאָבְלָם ַבּמֹנִׁנִי 'נִיְּהְ מַאַּכְׁלִיִם הָּהַיִּם 'נְּגִּים' אַבְּלְ אֵינָם כְּמִן נִּרְאָהְוָנִים לָרְוָהַּ' לְכִּיכָּב רָאִנִּי לָאָנָם הָּלָאִ שְּשְׁהָה עַּר שֶּנְרֵף בִיחוֹ. וְבֵן כָּל מַאֲכָל שֶרִיחוֹ רַע או מַר בִּיוֹתֶר, הָבִי הוּא לַגוּף כְּמוֹ סַם וְהַגְּבִינָה הַמְּלִוּחָה הַיְשְׁנָה, וְהַכְּמֶהִין וּפִמְרִיוֹת, וְהַבְּשָׁר הַמְּלִוּט הַיָּשָׁו, וְיֵין מִגִּחוֹ, וְהַתַּבְשִׁיל בְּיוֹתֵר עַד מְאַר, וְרָאוּי לְאָרָם שֶׁלֹא לְאָכְלָן לְעּוֹלֶם, כְּגוֹן הַדָּגִים הַגְּּדוֹלִים הַמְלִוֹחִים הַיִּשְׁנִים,

שְּׁמְאִיר לְנוּ בְּרְחָמִים מְעַעַט מְעַעַט וְלְאֵ בְּפַעַעַם אַחַת פִּתְאוֹם. אוֹר הַחוֹוֵר מָן הַשֶּׁמֶשׁ, פַּרוֹשׁ אַטַע׳ וֹכֹן הַעַלַעַּע מְעַּטְ מְעָּטְ יִנְעָ בְּרָשְׁמִים׳ מְּבֶּי מְעָבְיִי בְּצָּבֶּץ וְלַבְּרִים עְּבֶינִ בְּרָשְׁמִים׳ שְׁמִוּ, בְּרַחֲמֶיוּ בְּרָא אֶת הַעּוּלֶם בְּעִּנְיֵן זֶה, שְּהַשְּׁמֵשׁ זורַחַת עַּל הָאָרֶץ מְעַּטִ מְעָּט, שאַר, כִּי הַהְּמִירֶה מֵאור לְחִשֶּׁר או מַחשֶּׁר לְאור בְּלִי מְמִצְּע, מַּוּיק לַרָאִיָה. וְלְבֵּו, הֹתְבָּר בֵּן בְּאִוּתוּ אִוּר אֵינְהְ רְגַּעִים, וְאַחַר בָּךְּ יִפְּתַח בֻּלָה. וְכֵן יַעְּשֶׁה גַּם בְּבוֹאוּ מְמְּקוֹם אוֹר לִמְקוֹם נְפְּׁטַׁחַ אָת תַּבְּּבֶּת מְעַּטְ נִיּסְׁתַּבֶּל בְּאִוּתוּ אִוֹר מֻעַּטְ אֵנִ רְגָּעָּים, וְאַחַר כָּדְּ יִפְּׁטַּח יוֹתָר וְיִסְתַּבֶּל גַּם יַבא בְּחַפְּזוּן בְּפַעַּם אַחַת מִמְּקוֹם חֹשֶּךְ לְאוֹר גַּדוֹל. וְאָם צֶּרִיךְ לְבָּנָס מִמְּקוֹם חֹשֶּךְ לְמְקוֹם אור, לא יַרְגִּישׁ שוּם קְרִירוּת, וְלֹא יֵחַם לוֹ בְּיוֹתֶר. לְשְׁמוֹר חוּשׁ הָרָאִיָה, יִּנְהֶר מִדְּבָרִים אֵלוּ, לֹא בעה, כִּי עַל יְדֵי רֹב הַחַמִּימוּת, הַרְבָּה חֲלָאִים בָּאִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֶלָא יָחַמְּמוֹ בָּאֹפֶן אֲשֶׁר וְהַחִּם. וְלְבֶּוֹ יִזְּהֵר כְּל אָנָם, שֶּלֹא יְחַמֵּם אֶת בִּיתוֹ הַרְבָּה בִּימוֹת הַחָרֶף כְּּנֶרֶךְ אֲנְשִׁים בְּלִי וּבַעְּשְׁנִים מועִילִים. הָאֲוִיר הַטּוֹב לְבְרִיאוּת הַגוּף הוּא, שֶּיְהָא מְמָזָּג שָּנָה. מְמַצִּע בִּין הַקר מְּוֹרֶח, וְשֶׁלֹא יִהְיֶה שָׁם שׁוֹם דְּבֶּר מְעָפְשָׁש. וְמוֹב מְאִד לְנַקּוֹת אֲוֹיר הַבַּיִת הָדִיר בְּרֵיחוֹת מובִים בְּמֶקוֹם גָּבוֹהַ וּבְבְּנְיָן דְחָב. וְאָם אֶפְשׁר, לֹא יֶדוּר בַּקֵיץ בְּמָקוֹם פְּתוּחַ לְצֵּד צָפוֹן, וְלֹא לְצֵּד בּמֶּרְחָץ קְנֶם צְּבִילָה, הָּבִי נְהִי נְהָּ נְמֶּה מְאֹד. לְעִוֹלָם יִשְׁתַּדְּל אָנָם לְדוּר בְּמֶקוֹם שֶׁהָאַוִיר וֹדְּ וְנָקִי, שֶׁמְתִישֶׁב נַפְּשׁוֹ וְיֶנִיהַ גּופּוֹ וְתְסוּר הַחֲמִימוּת, וְאַחַר כָּךְ יֹאָכַל. וְאָחַ יִישִׁן מְעַט בְשֶׁיצֵא מָן תְּשְׁלֵּוֹם בּוֹ רוּחַ קְּרֶה. וַאֲפְלוּ בִּימוֹת הַחַמְּה צְּרִיךְּ לְהַּזְּהֵר בָּזָה. וְיִשְׁהָה לְאַחַר שֶׁיֵצֵא עַּר מו הפושריו עד שִּירְחַץ בְּצוֹנֵן. בְשִׁיצֵא מו הַמֶּרְחָץ, יִלְבַשׁ בְּגָרָיו וִיכַסָּה רֹאִשׁוֹ הֵימֶב, שֶּלֹא אָלָא בְּשְׁנְחְהָיִלְ הַמְּּעוֹן לְהָהְעַּבְלִי, וְיִרְחַץ גּוּפוּ בְּחַמִּין וְאַחַר בְּּךְ בְּפוּשְרִין וְאַחַר בְּּרְ בְּפּוּשְרִין לְמֶּרְחָץ מִשְּׁבְעָה יָמִים לְשְׁבְעָה יָמִים. לֹא יָכָּנָס לַמֶּרְחָץ לֹא כְּשֶּׁהוֹא דְעֵב, וְלֹא כְּשֶׁהוֹא שֹבַעַ, אָּבָא לַאוֹתָוּ שֶׁהַרְגְּלִי בָּה (עַיֵּוֹ עוֹד בְּסְבֶּוֹר הַשְּׁנָה בְּסִימֶוֹ עֹא). בָּרֶה הַרְחִיצְה, שֶׁיִבְּנָס אָנָם ויִהְמַעֲּטוּ הַעְּשְׁנִים הַעּוֹלִים לַמֹּח. הַשְּׁנְה הַטְּבְעִית הִיא בַּלְּיִלְה. וּשְׁנַת הַיוֹם עַזְּקֶת, וְאֵינָה טוֹבָה וֹנֹהְגֹיִי צַפְּּטַי כְּׁמֵּנִיתְּוֹי נְיִינִּ מְׁנַאַתְּוֹטְיִוּ לְּבִוֹיִים, כְּפָּי שְׁגִּעְׁנִי בְּפָּׁבִי ְּנְשֶׁלְ בְּשֶׁבִּי בְּיִ בְּשֶׁאֵן מְּזִון בַּזִּוּף, יִפְעֵלְ הַחֲמִימוּת בַּמוּתָרות וְיִתְיַבֵּד מְמֶּנוּ עְּשֶׁוּ נְפְּסֶר הָאַל גַּרוּל. כְּמוּ שֶׁנִישׁ לוּ לַאָּדָם לְזָּהֵר שֶׁלֹא יִישֶׁן הַבֶּף צַּחַר הָאֲבִילָה, כֵּן יִשׁ לוּ לַזָּהֵר שֶּׁלִא הַרֹאַשׁ מַהְאֵּדִים, כִּי יִרְבֶּה הָעֶּשׁׁן הַעּוֹלֶה מִן הַבְּּטֶן אֶל הַמֹּח, וִימַלֵּא הָרֹאִשׁ עְּשֶׁן וְיִנִּיק לַגִּוּף לישו, צָרִיךְ שֶּיאַכַל דְּבָרִים הַמְּבִיאִים אָת הַשְּנְה. אֲבָל רִבּוּי הַשְּנָה, מַנָּקֶת, לְפִי שֶּיִהְתַּא לְבְּרִיאִּוּת הַאַּוּף, לְפִי שֶׁיִּתְעַעַ מְּזוֹנִוּ וְיָנִיוּהַ הַחִּישִׁים. וְאָם יִקְרֶה לְמָתְ חַלִּי שֶׁצִינוּ יָכוּל בְּשֶׁהוּא בְּכַעַּס או בְּפַתַּר או בְּדְאָגָה, אֶלֶא בְּשֶהוּא בְּשִׁמְחָה מְמַצְעַּת. הַשֶּׁנָה הַמְמַצַּעַת טובָה לְמְפַּמֵּר, רְעָּרָה. וּכְשְׁהְתְּרֶבֶּה הַקְּרִירוּת, אוּלִי יָמוּת. וּמְכָּל שֶׁבֵּן שֶׁצָּרִיךְ לְזָּהֵר שֶׁלֹא יֹאַכַל מְעוֹרֵר הַמְיִמוּת הַגּוף עַּד שֶּיולִיד מִין מְמִּינֵי הַקַּדְּטִת. הַפַּטַר יולִיד בְּגוּף קְרִירוּת, וְלָבו יִקְרֶר בּיִא עַּנְּקָת, לְפָי שֶּׁמְּקְרָרָת אָת הַגּוף, וְיִהְקְבָּץ הַהַם הַטְּבְּיִי אֶל הַבָּב וֹיִבִיאָהוּ אֶל הַמְּנֶת. הַפַּעַם שֶׁעּוּךְ קֵילְהָם צְּרִים וּמְְרוּצַתְ הַּדָּם שֶׁהוּא מְקוֹר הַחֹם הִיא לְאָט. הַדְּאָגָה הִיא הִפּוּך הַשְּמְחָה, וָגַם עַּהוֹ בְּפֶּׁתַע. וּבְּפְּרֶט יִקְרֶה זֹאָת לַאֲנְשׁים שְׁמֵנִים בְּגוּפֶם, לְפִּי שֶׁהַחֹם הַטִּבְעִי בְּגוּפֶם מְעַט, לְפִּי בּשְׁמְׁטַבְּ יֵצֵא בַּטְּמִימִנְת לְשֶׁטַּה בַּגוּף, וְיִמוּך הַחִם הַטְּבְעִי, וְיִמְבָּר פִּתְאִם, וְיָמוּת בְּלֹא ְּנְּׁיִם : יְהְחַבֵּּא כִּחַ הַשְּׁבֶּץ. וְאָמְנְּיִם לֹא לְהַרְבּוֹת הַשְּׁמְחָה בְּמַאֲכֶל וּבְמִשְׁהָה בְּמוֹ הַפְּכָלִים, כִּי בְּרִב לַלְּבֵּלְ פַּטִּם פַּמְּבְׁגִּי, וּלְעַּבֶּלְ הַפַּּאֲכָלְי, וְלְדָּחוֹתְ הַפּוֹתְרוֹת, וּלְטַנֵּלְ אִוֹר הָעֵינָנִים וְכָלְ הַהַּרְגָּשׁוֹת, עוקם שָּאִינו שֶּלוּ, וְלֹא יָבַקַשׁ יִתְרונות, וְיִהְנָה בְּטוֹב לֵבֶב וּבְשִּמְחָה הַמְּמֻצַעַת, כִּי הִיא סְבָּה וְהַפַּטַר, שָהֵן פּועְּלוֹת בַּנְּפֶשׁ. וְצֶרוֹך הַמַּשְׁכִּיל שֶׁיָהֵא שָמֵח בְּחָלְקוֹ כָּל יְמֵי הָבְלוֹ, וְלֹא יִדְעֹּג עַל אֶת הַבְּרִיאוּת, צֶריוּך לֶדעַת הַתְּנִינוּת הַנַּפְשִׁיוֹת וְלֹנְהֵר מֵהָן. וְהָן, כְּמוֹ השִׁמְחָה וְהַדְּאָנָה וְהַפַּעַס וּבְוְמֵן כַּלְר צֶּרִיְּךְ יוֹמֶר. הָאָרָם הַשְּׁמֵן צֶרִיְּךְ שְׁיִהְיַבְּעַ מִן הָאָרָם הַכְּּחִוּשׁ. הָרוֹצֶה לִשְׁמוֹר

סימן לג 202

מְאִירַת עֵּינָיִם (רמב"ם). ְּכְּמוֹ שֶׁאֶמַר הַכְּּתוּב, כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי. וְהַקְּשֶׁה מִכָּלָן הוּא רֹב הַמִשְׁגָּל. אֲבָל מִצְוֹת ה' בָּרָה עַם כַּן. וכַן אָבָק דַּק אוֹ רוּתַ הַבָּא לְנָגֶר הַעֵּינָים, וְכֵן הַלִּיכָה מְרֵבָה וּפְּסִיעָה גַּסָה, וּבְכִיָה מְרֵבָה, וְבֵּן הַהַּסְּפַּּלְנְּיִת הַרְבֶּה בְּמַרְאֶה אָדוֹם צַח וְבֵן בָּאֵשׁ, מַזִּיקָה גַּם בַּן. הָעָשָׁן וְרֵיחַ גָּפְרִית, מַזִּיקִין גם כַּן מַזּיקה לְעֵינִים. וְלְבֵּן מַרְאֵה הַשְּׁמֵים כְּמַרְאֵה הַהְּבֶלָת, לֹא לָבָן, כְּדִי שֶׁלֹא יַזִּיק לָעֵינָים. בַּסְפֶּר בְּאִיֹתִילִת קְעַנּוֹת וּבְבָלְ מְלָאְבָה דַקְּה לְאִוֹר הַבֵּר בַּלְּיְלָה. הַהָּסְתַּבְּלִוּת הַרְבָּה בְּצֶבִע לְבָן בֵּין הַשְּׁמְשׁוֹת. וְכֵן בְּעֶצֶם הַיּוֹם כַּצְּשֶׁר הַשֶּׁמֶשׁ בְּתָקְפָּה. וְכֵן לֹא יַרְבֶּה בִּכְתִיכָה אוֹ לֹקֶרוֹת רק אור החוור. יוָהר מִלְעָּסֹק בְּבְחִיבָה, אוֹ לקרוֹת בַּסֵפֶר, אוֹ לעָעטוֹת בַּל מְלָאכָה רַקָּה בָּאוֹר הַשְּׁמִים נְרָאִין מְחַיּוְךְ הַחַלּוֹנוֹת, כְּגוֹן שֶׁנִשׁ כְּנֶגְדָּן חוֹמוֹת גְּבוֹהוֹת, הֲרֵי גַם כֵּן הָאוֹר הַבָּא הוּא הוא רק אור החוור. וְכֵּן אֵפְלוּ אָם הַחַלּוֹנוֹת הַמֶּה לְצַר מִוְרָח אוֹ דָרוֹם אוֹ מַעֲּרֶב, אָם אֵין בּבּיִת אֲשֶׁר כָּלְ תַּחַלְוִנוֹת רַק מִצֵּר צְפֹוֹן, כִּי תַשְׁמֶשׁ אֵינָה בָּאָה לְצֵּר צְפֹוֹן, וְכָל הָאוֹר אֲשֶׁר שְׁמֶּה שְׁהַשְּׁמֵשׁ זוֹרַחַת עַּל אֵינָה מְקוֹם וּמִשְׁם בָּא הָאוֹר, אוֹר זָה מַוּיק לָעֵינָים. לָכַן יִזָהֵר מִלְדוּר

סימן לג

בְּשֶׁהוּא תַּנּוּר קְטְן, אֶלָא בְּשֶׁאֶחָר מֵהֶם מְּלַסְה. אֲבָל בַתַּנּוּרִים שֶׁלָנוּ שֶׁהֵם גְּרוֹלִים אֵין לָחוּשׁ. אַסוּר לָאֱכֹל דָּג עִם בְּשֶׁר, וַאֲפְלּוּ עָם שַׁמַּן עוֹפּוֹת, מִפְּנֵי הַפַּבְּנָה. וְאֵין לִצְלֹה בְּשֶׂר עָם דָּג בְּתַנּוּר אֶחָד,

But in our ovens which are large, you need not be concerned [and it is oven if the oven is small, unless either [the meat or the fish] is covered. it is hazardous. You should not broil meat together with fish in the same It is forbidden to eat fish together with meat, even with poultry fat, because

בְּמְאוְכֵלְ בַּגִּים וֹאַעַר כַּּרְ בַּשְּׁר אוֹ לְבַבֶּבָּר, יֵשׁ לָאֵלִל בִּינִיהֶם קְצָּת פַּת, וְלִשְׁתֹּת אֵינֶה עַשְׁעָה, דַּהָנִי קַנּוּת

4:18) states that nowadays people have a drink of whiskey instead. as writes that it is dest to drink water after fish. Kesef Mishneh (Dei'os in between and drink some beverage The Gemara [Mo'ed Katan 11a] If you eat fish followed by meat or vice versa, you should eat some bread ſĢŢŪĽ.

אַריוף לוָהַר מִוּעַת אָנָם, שֶׁבֶּל וַעַת אָנָם הוֹא סַם הַמֶּנֶת, חויץ מִוּעַת הפָּנִים. וָלָבַן יוָהַר שָׁלֹא יַתוּן מַצֵּבָל

this will cleanse and rinse [your mouth].

permissible].

מְמַשְׁמְשִׁין בְּהָן, וְיֵשׁ מֵהָם חוֹלִים (יורה דעה סִימָן קמ"ו) בּּגו בֹּלְבַגִּג לְבַׁמְּבִוּ מִפְּנִג בַיִּהְּבִי וֹכֹּו לְאַ יִשׁוֹ מִמְנִע לְעוִוּב פֹּגוי אֲמַּא זְחָ הַלְגִינִם מִׁהָּמ זֹהִנִי וֹתִוּב אָגִּב בַּכִּל

the perspiration. Neither should you put coins into your mouth, for there not to place any food between your clothes and your body, because of is poisonous except that of the face. Therefore, you should be careful You should be careful of bodily perspiration, for all bodily perspiration

may be some perspiration on them, and furthermore, many people handle them and there may be sick people among them.

בּוּלְמִי, יוּכַּל לְבֹא לְינֵג סַפְּּדָׁה, חַס וְשֶׁלְוִם (כתובוי סא:) אַריף כָּל אָדָם לִזְּהַר הַמִּיד כְּשָׁמֵריִם בִיהַ אֵיזָה מַאָּכָל, יַפְּלִיט כָּל הַרֹּק שֶׁבְּפִי וָלִא יִבְלְעָּבּוּ, כִּי אָם

When you smell the odor of food, you should spit out all the saliva in your mouth and not swallow it, for if you swallow it, it could be hazardous,

God forbid.

יש לַּנְהַר שֶׁלֹא לִשְׁתֹּת מַשְׁקִים שֶׁנְהְגַּלִי.

Be careful not to drink water that has been left uncovered. According to Shulchan Aruch Yoreh Deiah 116:1, this does not apply in our times because the presence of scorpions is rare. See also Orach Chaim 272 and Mishnah Berurah.

אַסוּר לְמֵּן דְּבָר עַאֲבֶל אוֹ עַשְׁקִים מַחַת הַמְּטְה, אַפִּלּוּ הֵם עְּבָסִּים, עִפְּנֵי שֶׁרוּחַ דָעָה שׁוֹרֶה עֲלִיהָם. ובְּפְּפְרִים, יִשׁ עַחְזִיקִים מַפּוּחַי אֲדָעָה וּשְׁאֶר עַאֲבֶלִים מַחַת הַמְּטוֹת, וְיִשׁ לְהַזְּהִירֶם עַל

It is forbidden to place any food or drink underneath a bed even if it is covered, because an evil spirit abides over them. In villages some people keep potatoes and other foods underneath the beds; —they should be warned against this.

וְכֵּו יַּזְּהֵר מִפֶּל דְּבָרִרִים הַמְּבִיאִים לִידֵּי סַפָּנָה, כִּי סַפַּנָה, מָּאַסּוּרָא. וְיֵשׁ לָחִיּשׁ יֹנְתֵר לְסָפֵּק סַבָּנָה מִלְסָפֵק אָסּוּר. וְלָבֵן אָסוּר לִילֵּךְ בְּכֶל מְקוֹם סַבְּנָה, בְּגוֹן, מַחַת קִיר נְטִיּי, וְעֵּל גָּשֶׁר רֶעִיּע, וְלֹא יֵצֵא יְחִירִי בַּלֵּיְלָה, וְלֹא יִישְׁן יְחִירִי בְּקְיְלְה בְּלִיְלְה. וְכֵּן אָסְרוּ לִשְׁמִת מִים מִן הַנְּהָרוֹת בַּלִיְלָה, אוֹ לְהַנִּיחַ פִּיּר על קּלִּינִם הַמֵּיִם לְשְׁמּוֹת, שְׁמֶּא יִבְלִע אֵינָה דָּבֶר הַמִּוּיִק (יִי״ר קטן חִר״מ תכוּ).

You should beware of all things that are hazardous because "Rules that aim to prevent danger are more strict than ritual prohibitions." Chullin 10a. You must be more concerned with regard to a possible hazard than with a possible violation of a prohibition. It is therefore forbidden to walk in any dangerous place, such as near a leaning wall and over a delapidated bridge. You should not go out alone at night, nor should you sleep alone in a room at night. If you leave the door open, or if you leave a light on, it is permitted. (She arim Hametzuyanim Bahalachah) It is also forbidden to drink water from rivers at night, or to put your mouth into a water spout to drink, lest you swallow something harmful.

נוֹהָגִין שֶׁבּשְׁעַת הַהְּקוּפָּה מַנִּיחִין קַצְת בַּרְזֶל עַל כַּל הַמַּשְׁקִים וּמִאֲכָלִים. וְעַל הַמְבַשְׁלִים אוֹ כְּבוּשִׁים אוֹ מְלּוּחִים אֵין צְרִיכִין.

It is customary, at the time of the equinox It seems that this custom is not observed in our time. to place a small piece of iron on all beverages and foods, but on food that is cooked or pickled, or kept in salt it is unnecessary.

אָסוּר לָאֱכֹל מַאֲכָלִים וּמַשְׁקִים שְׁנַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם קַצָּה בָּהָם, אוֹ מִחּוֹךְ בֵּלִים מְאוּסִים שָׁנַפְשׁוֹ שֶל אָדָם קַצָּה בָּהָם, וְבֵּן לֹא יאַכַל בְּיָדִיִם מְזֹהָמוֹת. שֶׁבֶּל אֵלוּ הֵם בִּכְלֵל אֵל הְשַׁקְצוּ אֵת נַפְשׁוֹתֵיכָם. וַאֲפִלּוּ יאֹמֵר שֶׁאֵין נַפְּשׁוֹ קַצֶּה בָּהָם, בְּמֶלְה דַּנְּתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם.

You must not eat foods and beverages that are repulsive or [eat or drink] out of unclean dishes that are repulsive. Neither should you eat with dirty hands, for all these things are included [in the Biblical injunction,] "Do not make yourself repulsive." Leviticus 11:43. Even if a person would say that he has no aversion to these things, his opinion is ignored since it defies the accepted norms of society.

שְׁלֵא לְאָּכְלְם. שְׁלְאַ לְאָּכְלְם.

An animal or bird that was seriously sick may be eaten after the *shechitah* (Kosher slaughter). [Nevertheless], those who are meticulous [in their observance] are stringent and do not eat such meat.

מְּכִּוּר לִקְּצֵׁץ אִילִּן מַאֲכָל הַעּוֹשֶׁה פַּרוֹת, (אִילֵן זִיִּח שְׁהִּוּא עּוֹשֶׁה וֹבֵע הַקִּב זַיִּחִים, וָהֵיא סַבְּנָה. וְאָם הוּא סָמוּך לְאִילֶנוֹת אֲחֵרוֹת שְׁחֲשׁוּבִים יוֹתֵר מִמֶּנוּ וְהוּא מְּכְחִישׁ אוֹתֶם, וְכֵּן אִם צְּרִיךְ לְמְקוֹמוֹ, מֻתֶּר לְקַצְצֹּנוֹ (יורה דעה סִימֶן קם"ו)

It is forbidden to cut down a fruit tree which bears fruit (e. g. an olive tree which produces [at least] a quarter of a kav of olives or a date tree which produces [at least] a kav of dates) because it is hazardous. But if it grows near other trees that are more valuable and it saps their strength, [by depriving them of nutrients] or if you need the space it takes up then, you are allowed to cut it down.

הַחוֹשִׁשׁ בְּמַעִּיוּ, יַשׁ עוֹשִׁין לְרְפּוּאָה שְׁמַעֲמִירִין עַל בִּמְנוֹ כָּלִי שָׁיֵשׁ בּוֹ מַיִם חַמִּים, וָאָסוּר לֹעֲשׁוֹת כֵּן מְפְּנֵי הַפַּבְּנָה (אוֹרַח חַיִּים סִימֶן שֹכ״י).

There are some who recommend placing a hot water bottle on the stomach

expressions.

.(61:92£

as a remedy for a stomach-ache. This is forbidden as it is dangerous. This prohibition concerns an open pot filled with hot water with the ever-present danger of water spilling and scalding the abdomen. The hot water bottles that are widely used today are tightly closed and are permissible without any question or concern for possible danger. (Mishnah Berurah

אָסוּר לְעֲבֹר בְּנַחַל שֶׁמֵימֶיוּ רוֹדְפִין, אִם הַמִּיִם מַגִּיעִים לְמַעְלָה מִמֶּהְנִים, מִשׁוּם סַכָּנָה, שֶׁלֹא יִשְׁטְפוּהוּ

קמים (יומא אך עייז עייב)

You should not cross a stream whose waters are moving rapidly if the

You should not cross a stream whose waters are moving rapidly if the water reaches above the hips, for there is danger of being swept along by the current.

ְּנְׁכֵּוֹ בְּכֵּלְ כֵּיּוֹצֵא מְפְּיִוּ דְּבֶר פְּרְעָּנִה עַלְ אָרָם מִיִּשְׁרָא לְמִינוֹק בְּדָבֶר מְמָא, פְּגוֹן לֹיִמֵר: חָתִּיל אוֹ בֶּלֶב יִקְּחַרה. בְּי בְּרִית בְּרוּחָה לִשְּׂפְתִּים. וְאֵין לַעֲּשׁוֹת מוֹרֶא לְחָינוֹק בְּדָבֶר טְמֵא, בְּגוֹן לוֹמֵר: חָתִּיל אוֹ בֶּלֶב יִקְּחַרה. בְּי בְּרִית בְּרוּחָה לַשְׁיִּבְיׁ מְשְׁרְי צְּרְיך מְאֵד מַהֶּרְגֵּל הַלְּשְׁרְן (וְעַּיֵּן לְקְמֶּר מְנְהָר

It is forbidden to utter sinister forbodings against a fellow Jew, even Just to say [about a missing person], "If so and so were alive he would have come here," for "A covenant was made with the lips." The Gemara [Moed Katan 18a] explains that predictions, whether favorable or otherwise, have a way of becoming reality. When preparing to sacrifice his son, Yitzchak, on the akeidah, Abraham said to his young men; "The boy and I will go to that place ... and then return to you," (Gen. 22:5). His words came true and both did return unscathed. You should not frighten a child with an unclean thing, by saying for instance, "A cat or a dog will get you." You should be very careful [to avoid] habitual use of such similar you." You should be very careful [to avoid] habitual use of such similar

סימן לד

מְצְנֵת צְּשֶׁה לִמֵּן צְּנְקָה לִעֵּנְיֵי יִשְׁרָאֵל, שָׁנְּאֵמֵר פְּתוֹם הִפְּתַּה אָת יָדָךְ לֹוֹ, וָנְאֵמֵר, וְחֵי אָחִיךּ עִמְּרָ, וְהָי אָחִיךּ עִמְּרָ, וְהָרֹ שְׁנְאֵמֵר, לֹא הְאַמֵּץ אָת הְצְרָבְרִ יִשְׁרָבְיִלְ הַצְּיִלְהָה עִינֹר בְּלָא תַעֲשֶׁה, שְׁנְאֵמֵר, לֹא הְאַמֵּץ אָת לְבְרָבְךְ וְלֹא תַּקְפִּץ אָת יְדָךְ מֵאַחִיךְ הַאֶּרְיִלְה. וְאֵין בְּמֵּץ יִחְיִּ שְׁנְאֵמֶר עִישְׁר, כִּי יְדִּשְׁר, הְצְּיָקְה הִצְּיָלְה אֵין בְּבְּרִ הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילִה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה אֵין הָבְּיבְּילִם אֵין אָנְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְין הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְ הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְבְּילְה הְצִּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְצִילְה הְבְּילְה הְצִילְה הְצִילְה הְבְּילְה הְצִילְה הְבִילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְהְים הְבְּילְהְים הְבְּילְה הְבְּילְהְים הְבְּילְה הְבְּילְהְים הְבְּילְהְים הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבּילְהְים הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְהְים הְבְּיבְּילְה הְבְּילְה הְבְּילְהְים הְבּיבְיה הְבְּיבְּילְה הְבְּיבְים הְבּיבְּים הְבּיבְיהְים ה

מעשה הצָרָקה שָלוֹם. כָּל הַמְּרַחַם, מְרַחַמִּין עָלִיוּ, שֻׁנְּצֵמִר, וְנָתּן לָךְ רַחַמִים וְרַחַמְּךְ וְהַרְפָּךְ. וְכָלְ מִי שֶׁהּוּא אַכְּוָרִי, יִשׁ לְחִּוּשׁ לִיחִּוּסוֹ. וְהַקְּדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא קֵרוֹב לְשִׁוְעֵׁח עֲנִיִּם, שֶׁנְּצֵמַר וְצַעְקַח עֲנִיִּם מִי שֶׁהּוּא אַכְּוָרִי, יִשׁ לְחִוּשׁ לִיחִּוּסוֹ. וְהַקְּדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא קֵרוֹב לְשָׁוְעֵח עֲנִיִּם, שָׁנְצֵמְר עֲבִּייִ בְּי חַנּוּן אָנִי, וְאָמְרוּ בְּירוּדְ לְהַנָּהַר בְּצַעְקָה מַרְעָּא דְלָא תִּפְּתַח לְעָנִיְא תִּפְּתַח לְצָּלִי, וְשָׁלְי אָלִי שְּלֵי שְׁרִיּיְ מְבְקֵשׁע כָּל שְׁעָּה פְּרְנְסְהוֹ מֵהקְּדִּרשׁ בְּרוּדְּ הוּא. וּכְמוֹ שְׁרִּיּ אַנְשָׁת הַנְּעִי הַבְּי בְּלָשְׁר בְּינִים, בְּי יִשְׁר לְבֵּוֹ הְיִּלְם הָּנִילִם הַנְּה לְבֵּי וְשָׁלְּה בְּינִה עֲבְּלְבּוֹי אֵיךְ הַבְּי לְבַּנִי בְּינִים, בִּי יִשׁי הְרְאָלְהִי שְׁבְּישׁלְּה בְּלְבָּיְרְ צְּיְבְּיְלְם, שְׁלִּי, אֶלְא פְּקְּדוֹן לַעֲשְׁר בְּינִה עֲלָה בְּלְבִּי בְּינִה בְּלְבִּי בְּינִה בְּרִבּי בְּינִה בְּינִה בְּרִבּי בְּינִה עָבְּי בְּינִה בְּינְה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּינִה בְּלְים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינְים בְּינְים בְּינִים בְּינְים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינִים בְּינְים בְּינִים בְּינְים בְּינִים בְּינִים בְּינְים בְּינְים בְיבְּי בְּינְים בְּינִים בְּיִים בְּיבְּי בְּינְים בְּיִים בְּיִים בְּינְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיב בְּיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְיבְיב בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְ

made with them, as it is said: "When he cries out to me I will listen, Therefore one must beware of their anguished cry, for a covenant was of the poor, as it is said: "He will hear the cry of the poor." Job 34:28. his lineage to be doubtful. The Holy One blessed is He, is near to the cry kindness and generosity. One who does not possess this attitude causes lineage to be suspect. The descendants of Abraham are known for their and multiply you." Deuteronomy 13:18. Anyone who is cruel, causes his said: "He [God] will show you mercy; and have compassion upon you merciful with others will be treated with mercy [from Heaven], as it is Through acts of charity, there will be peace." Isaiah 32:17. Whoever is will any evil or harm befall him because of his giving charity, as it is said: Isaiah 1:27. A person never becomes poor through giving charity, nor will be redeemed through justice and its captives through acts of charity." will be redeemed only through [the merit of] charity, as it is said: "Zion desirable to Hashem than sacrifices." Proverbs 21:3. The Jewish people sacrifices, as it is said: "Performing acts of charity and justice is more Greater is he who performs acts of charity than [one who brings] all the as it is said: "Through charity will you be reestablished." Isaiah 54:14. be established and the religion of truth confirmed only through charity, doing charity and justice." Genesis 18:19. And the throne of Israel will children and his household after him [to preserve the way of Hashem] it is said: "For I have a special love for him because he commands his [Giving] charity is a characteristic of the descendants of Abraham, as your heart nor shut your hand from your brother in need." Numbers 15:7. transgresses a prohibitive commandment, as it is said: "Do not harden poor person seeking help and ignores him, and does not give him charity, your brother may live with you." Leviticus 25:36. Anyone who sees a said "Open your hand to him." Deuteronomy 15:8. And it is said: "That It is a positive commandment to give charity to poor Jewish people, as it is

for I am compassionate." Exodus 22:26. The Jerusalem Talmud says: The door that doesn't open for the poor will open for the doctor. A person should consider, that he continually requests his sustenance from the Holy One blessed is He; and just as he requests that the Holy One blessed is He, possible is a wheel that revolves in the person should also consider that [fortune] is a wheel that revolves in the world, and in the end he or his children or his children's children might have to] accept charity. Let no man think: "Why should I diminish my wealth by giving it to the poor?" For he should know that the money is not his, but rather [it was given to him as] a trust, with which to do the will of his, but rather from all his toils in this world, As it is written: Isaich 58:8. "Your acts of charity shall preceed you [into the World to Come]. Charity voids evil decrees and prolongs life.

כֶּל אָרָם חַזָּב לִמֵּן צְּנָקָה כָּפִי הַשְּׁגַת יָדוֹ. נִאֵפְלּי עָנִי הַמְתָפּרָנָס מִן הַצִּנְקָה, וּכְּגוֹן שָׁיֵשׁ לוֹ מְעַט מְמוֹן שְׁלֹוֹ, וְאֵינוֹ נוֹשֵׁא וְנוֹתֵן בָּהָם, דְּמֵתְּר לוֹ לִשֹׁל מִן הַצִּיְנְקָה. כֵּינָן שְׁאֵין לוֹ קָרָן כְּדִי לְהַתְּפּרְנֵס מִן הָרָוֹת, שְׁלֹּוֹ, וְאֵינוֹ נוֹשֵׁא וְנוֹתֵן בָּהָם, דְּמֵתְּר לֹוֹ לִמֹּל מִן הַצִּינְהָם, בּינָן שְׁאֵין לוֹ בַּמָה לְהַתְּפְרְנֵס, חַיְּב לְתֵּן צְיָנְקָה מָשְׁה לִהְי בַּנְי הְשְׁבְּעִּי לְהַלְ אֲנִין הַבְּּמְרָ בְּי הַמְּעָה רְבִּי הְשְׁבְּעִי הְבְּי בְּמִּי הְבִּי וְאֲשָׁה רֵישׁ נִיחִוֹם, וּבְּעְלָּה בְּשִׁי וְשִׁי הַבְּי וְשְׁבִּי וְשִׁי בְּי הְשִׁי וְשִׁי לִבְּל אֲצִין הַיְּב לְהֵּוֹ עְשְׁבְּי וְשְׁבְּעִי לְבֶּל אֲצִין הַיְּב לְתֵּן צִּיְלְה בְּתִּי הְבִּי וְשְׁבִּי וְשְׁבְּי וְשִׁי הִיבְּי וְשִׁי הִיבְּי וְשִׁי הִיבְּי וְשִׁי הִיבְּי וְשִׁי בְּבְּי שְׁצִין וְשִׁי בְּיִבְי וְשִׁי בְּבִּי הְשִׁי בְּיִי הְשִׁי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּבִּי הְשִׁי בְּבִּי הְשִׁי בְּבְּי בְּעִי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְשִׁי בְּיבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְיוֹ הְיִבְּי בְּי בְּבְּי בְּיִי בְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּיִבְי בְּיוֹ בְּיִי בְּיִי בְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּי

in heaven. Maseches Menachos 110a. However, anyone who has only meritorious] provided his intentions and heart are directed to his Father teaches us that one who does much and one who does little [are equally the meal offering [it is also said] "A fire offering of pleasing savor." This a fowl [It is also said] "A fire offering of pleasing savor," and concerning "A fire offering of pleasing savor," and concerning the burnt offering of of blessed memory. It is said concerning the burnt-offering of an animal, the large contribution of the wealthy person. And so have said our Rabbis not refrain from giving it, because his small contribution is as valued as which is given to him. Even if he can give only a small amount, he should have from what to support himself, he is required to give charity from that support himself from the profits of the capital; nevertheless, since he does is permitted to receive charity, since he does not have enough capital to For example, if he has a little money of his own that is not invested, he person who is supported by charity, [must give charity in some situations]. Every person must give charity according to his means. Even a poor

enough for his own sustenance, is not obligated to give charity, because his own sustenance takes precedence over all others.

פַּמָּה נוֹתְנִים לֶעָּנִי. דֵּי מַחָּסוֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחָסַר לוֹ. וְתַּיִנִּוּ בָּעָנִי שֶׁמָקַבָּל בַּחַשָּאי, מְחַיָּבִים אַנְשֵּי הַעִּר לְתַּן לוֹ כָּל מַחָּסוֹרוֹ כּאֲשֶׁר הָיָה רָגִיל מִקֹּדֶם שֶׁהַעָּנִי. אֲבָל עָנִי הַמַּחָזִיר עַל הַפְּתָחִים, נוֹתְנִים לוֹ מַתְּנָה הַמְלְבִּישִׁין עֲנִיֵּי עּוֹבְדֵי אֱלִילִים עָם עֲנִיֵּי יִשְּׁרְאֵל, מְפְּנֵי דַּרְבֵי שֶׁלְוֹם (ר"ג רנ"א).

How much should a poor person be given? A sufficient amount to supply his needs. But this is [said only] for a poor person who receives charity in a discreet manner. It is then incumbent upon the people of the city to became poor; but a poor person who goes begging door to door, should be given a small sum according to his situation. In any event, in every city he should be given bread and food sufficient for two meals, and a place to sleep. We should also support and clothe the non-Jewish poor together with the Jewish poor for the sake of peace[ful relationships].

פַּמָּה :מּוֹ הָאָנִם צְּנָקָה. שְׁנָה רֹאשׁוֹנְה הַפּּעִשִּׁר מִוֹ הַפָּאוֹ נִאֵּילִּף :מּוֹ מִצְשִׂר מִוֹ הַגָּוֹה שָׁהְרִינִם פָּמִּה :מּוֹ הַאָּנָם צְּנָקָה. שָׁנָה רֹאשׁוֹנְה הַפּּעִשִׂר מִוֹ הַמַּבְּחָר שָׁיּחֵּוֹ חֹמֶשׁ שָׁנָה רִאשׁוֹנְה מִוֹ הַנִּלְי שָׁנָה. [הוּץ מִצְּרְבֵּי בִּיחוֹ], זוֹ הִיא מִזְּה בִּינוֹנִית. וּמִצְנָה מִוֹ הַמַּבְּחָר שָׁיִּחֵּן חֹמֶשׁ שָׁנָה רִאשׁוֹנְה מִוֹ הַנִּא כָּל שְׁנָה חֹמֶשׁ מִוֹ הָרָוֹח. וְצִל יְבְּוָבִּוֹ אָנָם יוֹחֵר מִוֹ הַמִּשׁׁי, כְּדִּי שְׁלִּא נְּיִי הִישְׁה אִנְיְה בְּנִי אֵנִי הִיּא מִדְּה בְּנִית מִּנְיְם אָנָה לְמֵּצְיָה. וְרֵק יִמְּנִה עִּצְיָה. אֵי לְהִבּיר מִצְנָה. צָּה לְהָבוֹית עְּבְּנְים שָׁנָה לְהָנִיה לְנְיִשְׁיִּילְן לַאֲחֵרִים לִלְמוֹד בְּהָם, אֲם לֹא הַנְה עְלִּשְׁיִלְן לַאֲחֵרִים לְלְמוֹד בְּהָם, אֲם לֹא הַנְה נְבְּיִ לְנִהְיִּ עְּנִיּה עְלָהְיִּשׁיִלְן לַאֲחֵרִים לִלְמוֹד בְּהָם, אֲם לֹא הַנְּשׁ עִּלִּי, נְכֹּלְ לַעְּשִׁר הִּיּא צְרִיך לְהָשְׁאִילָן לַאֲחֵרִים לִלְמוֹד הְנִא קוֹד הִיּא קוֹדְה עְלְהַשְּׁי אֵנִיה עְלִּשְׁר הִּיּא צְרִיך לְהָשְׁאִילְן לַאֲחֵרִים לִלְמוֹד שְׁבִּי עְּשִׁי בְּיִּשְׁי עִּישְׁר הִיּא צְּיִי בִּיּי אֲנִיה בִּשְּׁי בְּיִי שְׁנִי בְּיִם בְּעִּי בִּיּי אֲנִי בִּישׁ בְּיִבּי לְנִים שְׁנִי בִּי עְלְשִׁי עִּבּי בְּעִים לְלְמִי אָוֹר הִיּא קוֹדִּה עְלְּבִי לְבִּים שָּׁבִּי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִּי בְּיִּי בְּיִי בְּיִּי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִבְי בְּיִי בִּי בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי

How much charity should you give? The first year you should give a tenth of the principle; and thereafter, you should give a tenth of the profits you earn each year, [after deducting your household expenses.] Others hold that household expenses should not be deducted. See Ahavas Chesed authored by the Chofetz Chaim, end of Chapter 18. This is the medial way [of giving charity]. The commandment is fulfilled in its excellence who give a fifth the first year from the principle, and every year after that a fifth of the profits. You should not give away more than a fifth, so that you will not become dependent on others. One who is extremely wealthy may give more than a fifth. In situations of saving lives and for the support of Torah it is also permitted to give more than a fifth. See the support of Torah it is also permitted to give more than a fifth. See

Ahavas Chesed chapter 20. This rule applies only during your lifetime. But as a dying bequest, you are permitted to [donate] up to a third of your estate to charity. You may not use your ma'aseir [charity] funds for other mitzvah obligations, such as buying candles for the synagogue or have the opportunity to perform a mitzvah to help in the circumcision of a child, or to marry off a poor bride and groom, or similar situations; or to purchase Torah texts from which to study, and lend them to others for study; you may use the ma'aseir money if you would not be able to accomplish these deeds with your own money. If you buy Torah texts from ma'aseir money, you must be sure to lend them to others; but if you need them yourself, than your needs come first. You should also be sure to inscribe in them that they are from ma'aseir money, so that possession is not taken of them by your children after you.

הָרוֹצָה לְזַפּוֹת לְעַצְמֹוֹ, נְכוֹף אָת יִצְרוֹ הָרַעֹּ, וְיַרְחִיב יָדוֹ, וְכָל דָּבֶר שֶׁהוּא לִשָּׁם שְׁמֵיִם יִהְיָה מַהּטּוֹב וְהַיְּפֶּה. אַם בָּנָה בֵּית הְפִּלְה, יִהְיֶה נְאָה מִבֵּית יְשִׁיבְתוֹ. הָאֱכִיל רָעֵב, יַאֲכִילֹהוּ מֵהַשּׁרׁב וּמֵהַשְּׁתוֹק שְׁבְּשְׁלְחָנוֹ. כְּסְה עֲרֹם, יְכַפְּהוּ מֵהַיְפֶּה שְׁבְּכְּסוּתוֹ. הִקְּדִישׁ דָּבֶר, יַקְּדִּישׁ מֵהַיָּפָה שְׁבְּנְכְסִיוֹ. וְכֵּן הוּא אוֹמֵר כְּל חֵלֶב לֹה' (סִימְּן רמ"ח).

If you want to gain merit for yourself, supress your evil inclination, and be generous [with your money]; and anything you do for the sake of heaven should be the best and the most beautiful. When you build a house of prayer [synagogue], it should be nicer than your own dwelling. When you feed a hungry person, give him the best and tastiest of your table. When your give clothing to the unclad, clothe him from the best of your clothes. If you consecrate something [for the service of God], consecrate from the best of your possessions, as it is said: "All the fat [prime parts] to Hashem." Leviticus 3:16.

הגותן לְבָנִיו וּבְנוֹתִיו הַגִּּדוֹלִים שָׁאֵינוֹ חַיָּב בִּמְזּוֹנוֹתִיהָם (שֶׁהַם יוֹתֵר מִבְּנִי שִׁשׁ שָנִים), כְּדֵי לְלַמֵּר אָת הבָנִים תּוֹרֶה, וּלְהַנְהִיג אָת הַבְּנוֹת בְּדָרֶף יִשְׁרֶה, וְבֵן הַנּוֹתוֹ מִמְּנוֹת לְאָבִיו (שָׁאֵינוֹ יָכוֹל לְפַרְנְסוֹ, רַק מִמְעוֹת צְדָקֵה שָׁלֹוֹ), וְהַם צְרִיכִים לְכָּף, הָרֵי זָה בְּכְלָל צְדָקָה. וְלֹא עּוֹד אָלָא שְׁצְּרִיף לְהַקְּנִימוֹ לֹאֲחַרִים. נְאָפָלוּ אֵינוֹ בְּנוֹ וְלֹא אָבִיוֹ אֶלָּא קְרוֹבוֹ, הוּא קוֹדִם לְכָל אָדָם. וַעְּנִיי בִּיתוֹ קוֹדְמִין לעֲנִיִּי עִירוֹ אַקֹּא קְרוֹבוֹ, הוּא קוֹדֵם לְכָל אָדָם. וַעְּנִיי בָּיתוֹ קוֹדְטִין לַעֲנִיי צִירוֹ אַנְיִי עִירוֹ אַנְיִי עִירוֹ לַאֲחַרִים אֶת הַצְּיְנְקְהָוֹי צְרִיךְ לְּהָּרֹר שְׁלֹא יֵרְינִי שְׁלֹא יַרְינִי שְׁלֹא יַרְינִי וֹהִי לְעָהִיוֹי לְאָחִי

If you support your grown children whom you are not obligated to support those over the age of six], in order to teach your sons Torah, and your daughters to lead proper lives, similarly, if you support your father [or

mother] (and you are not able to support them except by using your charity money,) and they need this support—this constitutes charity; and what is more, they take precedence over others. Even if it is not a son or a father but only a relative, he takes precedence over anyone else. And the poor and the poor of your house takes precedence over the poor in your city, as it is said: "To your brother, to your poor, to your needy in your land." as it is said: "To your brother, to your poor, to your needy in your land." must be careful not to give his relatives more than [he gives] to the other poor people.

פֶּל הַּנּוֹתֵן צְּרָקְהָ אַלְמָּנָה אַרִירְ אָם רָאִ בְּרִיתִי לְקֶשֶׁה יוֹם, עָּגְמָה נְפָּעִי צָּפָּרִ נְּנִי אַלְאַ צְרִירִ הְּנְהִיה, אָפָּר נְּנִינִי, אָלָא צָרִיף לְתֵּן לוֹ בְסָבֶר פָּנִים יָפּוֹת וּבְשָׁמְחָה, וּמִהְאוֹנֵן עִּמּוֹ שְׁלְּשְׁבְּי, וְעִבְּרִ עֵּלְ וְלֹא יֵרִע לְבָבְךְ וְגוֹי. אָלָא צָרִיף לְתֵּן לִתְּ בְּסָבֶר פָּנִים יָפּוֹת וּבְשָׁלְחָה, וְמִהְאוֹנֵן עִמּוֹ הְלְּשְׁבְּיִה אָלְמָנָה אַרְנִין.

Whoever gives charity to a poor person with an angry countenance, even if he gives a thousand gold pieces, he has forfeited his merit [reward], and he violates the prohibition: "Your heart shall not be sorry [when you give him charity]." Deuteronomy 15:10. But rather you must give to him with a smiling countenance and with joy, and commiserate with his suffering, as lob said: "Did I not cry for the troubled, was my soul not grieved for the needy." Job 30:25. And speak to him words of comfort as it is said: "And the heart of the widow, I caused to sing for joy." Job 29:13.

אַסוּר לָהַחָּוִיר אָת הַעָּנִי שִׁשְּׁאֵל רֵיקָם. וַאָפִלּוּ אַחָּה וֹאָם לִי גְּרֹוֹלָרָת אַחַת, שָׁנָאֵמָר, אַל יָשֹׁב דַּךְּ נְכָלִם. וְאָם אֵין בְּיָרָךְּ כְּלִּוֹם מַה לְחַּן לוֹ, פּיַסְהוּ בְּדְבָרִים. וְאָסוּר לֹגְעֹר בָּעָנִי אוֹ לְהַגְּבִיהַ קוֹלוֹ עָלִי בְּצְעָבֶה, אַת הַעְּנִי, אֶלָּא יִהְיָה לוֹ בְּמֹוֹ אָב, בֵּין בְּרַחֲמִים בֵּין בְּדְבֶרִים שְׁנָּאֵמַר, אַב אָנֹכִי לְאָבְיוֹנִים.

It is forbidden to turn away a poor person, empty handed, even if you give him only a dried fig [a mere pittance], as it is said: "Let not the oppressed turn back in disgrace." Psalms 74:21. And if you have nothing to give him, console him with words. It is forbidden to scold a poor person or to raise your voice to him in a shout, because he is brokenhearted and humbled, as it is said: "A heart that is broken and humbled God does not despise." Psalms 51:19. Woe is to him who embarrasses the poor. Rather act towards him like a father, both in [feelings of] compassion and with words, as it is said: "I was a father to the poor." Job 29:16.

צְּרָקְהַ הָּבִּי הִיאִ בְּכָלֵלְ הַנְּדָרִים (וְעֵּיֵן לְקְמָּן סִימָן ס״וּ סָעִיף ג׳) לִפִּיכָה הָאִימָר, הַבִּי עֲלִי סֶלֵע לֹצְּדָקְה אוֹ הֲבֵי סָלֵע זוֹ צְּדָקְה, חַיֶּב לְהְּנָה לַעֲנִיים מִיָּד. וְאָם אַחַר עוֹבֶר בְּבַלְ הְּאַחֵר, בִּיוָן שֶׁיְבֹלִי עְּנָה מִיָּד. לִידֵי הַבְּבַאי, אֵינוֹ עוֹבֶר עַד שְׁיִּהְבַּע אוֹתוֹ הַצַּבָּאי וְאָז עוֹבֶר עֲלִיהָ מִיֶּד. וְאָם לֹא בְּעָיוֹ הַבְּנָת שְׁהַבָּאי אֵינוֹ לִידֵי הְצְּבְּאי, אֵינוֹ עוֹבֶר עֵד שְׁיִּבְיִים מִיֶּד. וְאָם אַחַר עוֹבֶר בְּבָלְ הְאָבְיוֹ שְׁהַבְּיִל לְהְנָה מִיְּד. לִידֵי הְצְּבְּאי הַבְּלְא שְׁבְּנִיהוֹ אֶצְלְיוֹ.

Charity is in the category of vows. Therefore, if you say, "I will donate money to charity" or "this coin is charity" you must immediately give it to the poor, and if you delay [giving it to them] you are in violation of the commandment, "You must not delay," Deuteronomy 23:22. because you could have given it immediately. If there are no poor people available, you may set the money aside until you find some poor people. If you pledge charity in the synagogue which is to be entrusted to the treasurer, pledge charity in the synagogue which is to be entrusted to the treasurer, that you must immediately give it to the poor until the treasurer demands the money. Then [if you do not give it] you are immediately in violation; unless you know that he doesn't need the money for immediate [distribution] but will merely hold it in his possession.

לְצְּבְקְהֵי אָבּוֹ מְלָתִי אֲבְּלִי לְמַלְקְם בִּמְעֵּט מְעַבְּי אִּיִר עִר אָנִר לְנִי (רנ"ו). מִי שְׁאָמַר: אָבּן מְלַע צְּבְקֹר לְמַלְקַם בִּמְעַּט מְעַבּי אָנוֹ עְנִי לְנַלְחָב בְּמְנַי מְעַנְי

If you say, "I will give charity to a specific person," you are not in violation [of your vow] until that poor person comes. Every person has the right to set aside money for charity, keep it in his possession, and distribute it a little at a time as he sees fit.

הַפּוֹפָּה אֲחַרִים שִׁיּהְנִי צְרָקָה וּמִעַשְׂה אוֹתָן, שְׁכָרוֹ גָּדוֹל מִשְׁכִר הַנּוֹתוֹ, שֶׁנָּאֵמִר וְהָיָה מַעֲשֹׁה הַצְּרָקָה שְׁלוֹם. וְעַל גּבָּאֵי צְרָקָה וְכִּיּוֹצֵא בָּהָם שְׁגּוֹבִים אָת הַצְּרָקָה, נָאֵמֵר וּמִצְּרִּקֵי הָרַבִּים כְּכוֹכָבִים. וְגַבָּאֵי צְרָקְה שֶׁהְעֲנִיִּים מְחָרְפִּים אוֹתוֹ, אֵין לוֹ לְחִוּשׁ. כִּי עַל יְדִי וְכוּתוֹ יוֹתֵר גָּרוֹל.

If you persuade others to give charity and you motivate them, your reward is greater than the giver, as it is said: "And the work[er] of charity will be [rewarded with] peace." *Isaiah 32:17*. And about the treasurers of charity, and others like them who collect charity, it is said: "Those who cause others to be righteous [shall shine] as the stars." *Daniel 12:3*. And the treasurer of charity who is insulted by the poor, should not be concerned, for on account of this, his reward is even greater.

המעַלָה הגְּדוֹלָה שָׁאֵין לְמִעְלָה הֵימֶנָּה בְּמַעְלוֹת הַצְּדְקָה, הִיא הַמַּחָזִיק בְּיַד יִשְׁרָאֵל הַמֶּך וֹמִטָּה יָדוֹ, לֹדֶם

שֶׁהַעֵּנִי לְנַמְּרֵי, שִׁיּתַּן לֹוֹ מַתְּנָה הַגִּינָה בְּדָרָה כְּבוֹר, אוֹ שָׁיִלְוֹהוּ מְעוֹת, אוֹ יַעֲשֶׁה עַמּוֹ שֻׁתְּפִּוֹת, אוֹ יַמְצִיא לוֹ אֵינָה עַטָּק אוֹ מְלָאבֶה כְּדֵי לְחַזַּק יָדוֹ, עַּד שְׁלֹא יִצְטְרֵה לַבְּרִיּוֹת. וְעַל זָה נָאֲמֶר, וְהָחָזַקְתָּ בּוֹ. כְּלִוֹמֵר הַחְּזְק בּּוֹ עֲלֹא יִפּוֹל.

The highest form above which there is none higher, in the level of giving charity, is to support a Jew who is in bad financial circumstances, before he becomes totally impoverished. [Such aid may be rendered] —by giving him an appropriate gift in a dignified manner, or lending him money, or entering into a partnership with him, or helping him find a business venture, or craft, to strengthen his position so that he does not become dependent on people. Concerning this it is said: "Strengthen him" Leviticus 25:35. which means, support him so that he does not fall.

ֵּנִשׁ לֹזְהֵר לִמֵּן הַצְּרָקְהַ בְּהָסְתַּר בְּכָל מַה שָׁאֶפְשָׁר. וָאַם אֶפְשָׁר לִהְנָה בָּאִפָּן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יוֹדְעַ לְמִי נוֹהְנָה, וְגַם הַעְּנִי אֵינוֹ יוֹדַעַ מְמִּי קְבְּלָה טוֹב מְאֹד. וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יִהְפָּאֵר הָאָרָם בִּצְּרָקָה שָׁהוּא נוֹתן. אַף אִם מַקְּדִּישׁ אֵינֶה דָּבֶר לִצְרָקָה, מַתְּר לֹוֹ שִׁיּכְחֹּב שְׁמוֹ עַלְיוֹ, שֶׁיִהֵא לוֹ לִוּכֶרוֹן. וְרָאוּי לַעֲשֹׁוֹת כֵּן (רמ"ט).

You should take care to give charity as discreetfully as possible. And if it is possible to give it in such a way that you do not know to who you are giving, and the poor person does not know from whom he is receiving [the charity], this is most commendable. In any event do not glorify yourself with the charity you give; however, if you dedicate something to charity, it is permissible to inscribe your name on it, as a rememberance [memorial]. [In fact] it is advisable to do so.

בְּיוֹתֵר צְְרִיכִּין לְהֵשְׁגִּים עֵּל מַלְמִיד חָכָם עָנִי לָתַת לוֹ לָפִי כְּבוֹדוֹ. וָאָם אִינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל, מִהְעַּסְקִין לִסְחִר לוֹ סְחוֹרֶה, שָׁמּוֹכְרִים לוֹ סְחוֹרֶה בְּוֹל וְקוֹנִים מִמֶּנִּוּ סְחוֹרֶתוֹ בְּיֹקֶר. וְאָם יוֹדַעַ לְהַהְעַמֵּק בִּפְּרַקְמֵטְיָא, מֵלְוֹין לוֹ מָעוֹת לְסְחוֹר בְּהָם. וְאָמְרוּ, כָּל הַנְּבִיאִים לֹא נְתְנְבָּאוּ אֶלָּא לְעִוֹשֶׁה פְּרַקְמֵטְיָא לְתַלְמִיד חָבֶם וְיוֹשֶׁר בִּישִׁיבְה שֶׁל מַעְּלְמִיד חָבֶם.

One has to be especially careful to help a poor Torah scholar, in a dignified manner. And if he refuses to accept [charity], help him in some sort of business—sell him goods cheaply and buy his goods at a high price; and if he [the poor scholar] is capable of engaging in trade, lend him money to use in trade. As our Sages of blessed memory said: "Whoever supplies merchandise to a Torah scholar merits to participate in the heavenly Yeshiva." Le., one who gives him an opportunity to earn a livelihood. Pesachim 53b. And they said: "All the prophets predictions of good fortune were

·97E

said only of one who provides business opportunities for a Torah scholar and gives his daughter in marriage to a Torah scholar." Maseches Berachos

נאַפּלּוּ בְּאַמְּנוּת מְנֵנְלֶת, וְאֵל יִצְטְר הְצְרָקְת. וֹאֵפְלוּ בְבְּרִיּוֹת. וַאָפּלוּ הָיָה חָבָם מְבַבָּר וְהָעֵּנִי, יַעֲּלֹק בְּאַמְּנוּת זְכְרוֹנָם לֹבְרָכָה, עַּשְׁה שַׁבּמְּף חֹל וְאֵל הִצְטְרָךְ לַבְּרִיּוֹת. וַאַפּלּוּ הָיָה חָבָם מְבַבָּר וְהָעֵנִי, יַעֲּלֹק בְּאַמְּנוּת לעוֹלֶם יַרְהָיק. נְאָלְה אָרָם אָת עַצְּמְרָ הְאָר הְצְלְהְיִים.

A person should always avoid taking charity. He should suffer hardship rather than depend on people. And so did our Sages of blessed memory command, "Make your Sabbath like a weekday By eating less than the required three meals. rather than be dependent upon others." Masseches Shabbos 118a. Even if an honored scholar becomes impoverished, he should find some occupation even a lowly job, rather than depend on people.

בֵּל מִי שָׁאֵינוֹ צֶּרִיךְּ לִמוֹל מֵהַצְּרָקָה, וּמְרַמָּה אַת הַבְּרִיּוֹת וָנוֹמֵל, אֵינוֹ מֵת עַד שָׁיִצְּיָרִ לִמִּלִי הַבְּרִיּוֹת. וְכָל לְמִיל וּמְצִּעוֹ, וְדִינִּהְ בְּרִילְ לְחְיִּוֹת אֶלְּא אָם בֵּן יִמוֹל, בְּגוֹן זְקּן אוֹ חוֹלָה אוֹ בַּעֵל לְמִיל וּמְצִינוֹ נְתַל, הֲצִינוֹ יְבוֹה דֶּה שׁוֹפֵּךְ דְּמִינוֹ תְתִּיבְּבְ בְּנְפִּשׁוֹ, וְאֵין לֹוֹ בְּצִינִוֹ אֲלָא עֲוֹוֹנוֹת וַחָטְאִים. וְכֶל מִי שְׁצְּרִיךְ אֲחֵרִים, וְעְלֵי הַבְּיוֹת אוֹמֶר, בְּרוּךְ הַעְּרְבְּיִי הְיִבְּיִי וְיִמִיל, בְּרִיי בְּעִרְי אִינִּה הַבְּירִ הְּעִרְי בְּיִבְּירִ הְיִבְּיִי וְנִינִים בְּעְיִי בְּיִבְּיִי הְיִבְּיִי בְּיִבְּיִי וְהְיִבְּיִי בְּיִבְּיִי וְהְיִבְּיִי בְּבְּרִי בְּיִבְּיִי וְהְיִבְּיִי בְּיִבְּי אֲמִרִים, וְעָלְיִים בְּיִבְּיִים בְּיִיבְים בְּיִי בְּיִבְּיִים וְנְהְיִבְיִי וְלְבְּרִים בְּיִיבְיִי וְנְבְּי

Whoever has no need to take charity, and deceives people and takes, will not die before actually needing charity. Anyone who needs to take [charity], and cannot survive unless he takes [charity], for example, one who is old, sick or suffering, but whose pride doesn't allow him to take [charity], sheds [his own] blood and is liable for his own life, and all he has for his suffering are sins. Anyone who needs [charity] and inflicts himself with suffering and "bides his time," and lives a life of suffering in order not to burden the community, will not die before acquiring the means to support others. And about him it is said: "Blessed is the man who trusts in Hashem. Jevemiah 17:7.

סימן לה

עּסֶה מָחֲמֵשֶׁת מִינֵי דְּגָן חַיָּבֶת בְּחַלְּה. לִוָּם שְׁמֵּפְרִישִׁין הַחַלָּה מְבָרְכִין, בָּרוּךְ אַמָה ה' אֱלֹהִינוּ מֶלֶּךִ הְעּוֹלְם אֲשֶׁר קְדְּשְׁנוּ בְּמִצְוֹתְיו וְצִנְנוּ לְהַפְּרִישׁ חַלְּה. וְנוֹמְלִין בַּצִּת מִן הָעָּסֶה וְשׁוֹרְפִין אוֹתָה בָּאֵשׁ. וְהַמְּנְהָג לְשֶׁרְפָּה בַּתַנוּר שֶׁיּאַפּוּ שֶׁם אֶת הַלְּחֶם (שְׁכ"ב שַכ"ד שכ"ח).

Dough which is made of the five grains The five grains are—wheat, barley, spelt, tye and oats. require the separation of challah. Before separating challah the following berachah is said: Baruch ata Adonoy, Elokeinu, Melech ha'olam asher kideshanu bemitzvosav vetzivanu lehafrish challah [min ha'isah.] A kazayis See glossavy for definition and dimension of kazayis. of dough is then taken and burned in fire. The custom is to burn it in the oven in which the bread will be baked.

פּמָה שִׁעוּר הָעּסָה שָׁיִהְחַיֵּב בְּחַלָּה. כָּל שָׁנַעֲשָׁה מַחֲמַשָּׁת רְבָעִים קַמַח, וָהַם כְּמוֹ מ״ג בִּיצִים וְחֹמֶשׁ בֵּיצְה (וְעַיֵּן בַּכְּלְלִים אֵיךְּ מוֹדְרִין) (שכ״ד).

What is the minimum amount of dough from which you must separate challah? An amount containing 5 quarters of flour, which is equivalent [to the displacement of] 43 and 1/5 eggs. Opinions as to the amount in pounds and ounces vary. According to most authorities if 2 1/2 pounds of flour are used, you separate challah, but do not recite the berachah. The amount for reciting a berachah varies between 3 pounds-10 ounces to 4 pounds-15 ounces.

המצוֹת שָׁאוֹפִין לְפֶּסָת, אֵף עֵל פִּי שָׁבְּכָל עָסָה בְּפָנִי עַצְּמָה לֹא הָיָה שָׁעּוּר הַלָּה, מְכָּל מָקוֹם בֵּיוָן שְׁמַנִּיהִין אוֹתָן לְתוֹהְ כָּלִי אָחָד, הַכְּלִי מְצְרְפָּן וְחַיְּבִין בַּחַלָּה. וּצְרִיכִין לְהֹשְׁגִּים שָׁיִּהִיּי כָּל הַמַּצִּית מֻנְּחֹוֹת בָתוֹךְ אָם מַצּיֹת שְׁלַמוֹת מַנְּחֹת רַק לְמַעְּלָה וְלֹא בְּתוֹךְ הַכְּלִי, צִּינָן מִצְּטְרְפֹּחָת. וַאֲפִלּי כְּסָה אוֹתָן בְּמַכְּה, לֹא אָם מַצּיֹת שְׁלַמוֹת מַנְּחֹת רַק לְמַעְּלָה וְלֹא בְּתוֹךְ הַכְּלִי, צִּינָן מִצְּטְרְפֹּחָת. וַאֲפִלּי כְּסָה אוֹתָן בְּמֵפְּה, לֹא אָם מַצּיֹת שְׁלַמוֹת מַנְּחֹת הַלְּקְיוֹת בְּתְיֹךְ וְלִא בְּתוֹךְ הַכְּלִי, צִינָן מִצְּטְרִים וְיִּץ לַכְּל וְאַרְיִם שְׁלְּשְׁלִים הַבְּיִם בְּלִיה בְּעִיבְים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּלְים בְּינִים בְּיִים בְּיִים בְּי

Matzos which are baked for Pesach, even though each individual batch does not have the required amount of flour, nevertheless, since the matzos are placed in one container, the container combines them into one unit and you must separate challah. You must be careful that all the matzos are inside the container. Even though part of a matzoh is inside the container and some of it protrudes out of the container, it is, nevertheless, container and some of it protrudes out of the container, it is, nevertheless, the container and are not [at all] inside the container, they cannot be considered joined to the rest; and even if they are covered by a cloth, it is not sufficient. According to Mishnah Berurah it would be sufficient. But if you place the matzos in a sheet and you cover them with this same sheet, the sheet is considered like a container and it combines all the matzos into one unit, even though in the middle some of the matzos are matzos into one unit, even though in the middle some of the matzos are

uncovered. But be careful that a whole matzah does not protrude outside of the covering.

שְׁאֹרִר שֶׁנּוֹמְלִין מִן הַעִּסְה, כְּדֵי לְחַמֵּץ בּוֹ עַסְה אַהֶרָת, צְרִיכִין לִקַּח לְזָּחַ לְצַחַר שָׁהַפְּרִישִׁין הַחַלָּה. אֲבָל שְׁאֹרִר שְׁנִּיְמְלִין לְחַמֵּץ בּוֹ מַשְׁקָה שֶׁקּוֹרִין חֲמִיצָה, צְרִיכִין לִקּח לְאַחַר שְׁהַפְּרִישׁי חַלְּה.

Leaven taken from dough for the purpose of fermenting other dough, must be removed before separating challah. But leaven which is taken for fermenting liquids called borscht, should be removed after you have separated challah.

לְאַחַר פָּסַח שָׁלוֹקְחִין שְׁאַוֹר מֵאֵינוֹ יְהוּדִי לְחַמֵּץ בּוֹ הַעָּסָה, צְרִיכִין לֹּדָּחֵר לָהַפְּרִישׁ חַלָּה יוֹתֵר גְּדִילָה מְמַּה שֶׁהֶיָה הַשְּׁאוֹר (שכ"ד).

After Pesach when you buy leaven from a non-lew to ferment dough, be careful to separate a piece of dough for challah which is greater in size than the leaven [bought from the non-lew].

הַעוֹשֶׁה עַּסָּה כְּדֵי לְבַשְּׁלָה אוֹ לְטַגְּנָה מַפְּרִישִׁין מִמֶּנָה חַלָּה בְּלֹא בְּרָכָה. וְאָם עוֹשִׁין לָאֱפּוֹת קַצָּת מִמֶּנָה. אַפּלּוּ דְּבֶר מוּעֶט, מַפְּרִישִׁין מִמֶּנָה חַלְּה בִּבְרַכָה.

When you make dough for cooking or frying, separate challah without reciting the berachah. But if you intend baking some of the dough, even a small portion, separate challah with a berachah.

אַם הָעְּסָה נְלּוֹשֶׁה בְּבֵיצִים אוֹ בִּשְׁאָר מֵי פֵּרוֹת, יֵשׁ בָּה כַּמָּה סְפֵּקוֹת. וְלָבֵן צָרִיךְּ לְעָרֵב בָּעָסָה קַצָּת מֵים אוֹ חָלֶב אוֹ דְּבַשׁ דְּבוֹרִים אוֹ יֵין אוֹ שֶׁמֶן וַיִת, דְּאָז מַפְּרִישִׁין מִמֶּנָּה חַלֶּה בְּבָרֶכָה (שכ"ט).

If the dough is kneaded with eggs or fruit juices, many questions arise [concerning the requirement for *challah*], therefore you should add some water, milk, bee honey, wine or olive oil when kneading the dough. Then the *challah* may be separated with a berachah.

מְּצְנְת הַפְּרְשָׁת חַלָּה שַׁנְכֶת לְהַאִּשֶּׁה בַּצְלֹת הַבַּיִת. אַדְּ אָם הַאִּשָּׁה צִּינָה בְּבִיתָה, וְיִשׁ לְחִוּשׁ כִּי עַד שֶׁחָּבֹא מְתְקַלְקֵל הַעְּסְה, אַז יְכוֹלְה גַּם הַמְשֶׁרֶתָת אֹוֹ אָדָם אַחַר לְהַפְּרִישׁ (שכ״ח)

The mitzvah of separating the *challah* is the province of the woman of the house. But if the woman is not home, and there is concern that by the time she returns the dough will be ruined, then the maid [obviously a Jewish maid] or someone else may separate the *challah*.

שְׁכֵח לְהַפְּרִישׁ חַלָּה בְּעֶרֶב שַׁבְּת, בְּחִיצְה לְאֶרֶץ אִיֹּכְלִין בְּשִׁבְּת וּמֵנִּהִין חֲתִיכָה צַּחַת וּמִפְּרִישִׁין מִמֶּנָּה חַלֶּה בְּמִוֹצְאֵי שַׁבְּת. וְצְרִיֹּך שֶׁהְהֵא חֲתִיכָה כְּדֵי לְהַפְּרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה, וְיִשְׁאֵר מִמֶּנָּה עֹֹּד חֻלִּין, דְּבְעֵינָן שְׁבָּת, יִשׁ בָּוָה מְבִוּכֶה גְּּדּוֹלֶה, עַל בֵּן צְּרִיְּךְ בָּלְ אִישׁ לְהַנְּהִר בְּעֶבֶר שֲבָּת וּלְהַנְּהִי עַל הַפְּרְשׁת חַלְּה (וְשֵּבֵּן לְקַמֵּן סֹיף סִימֵּן קִמ״וֹ).

If you forget to separate challah on Friday, [from the bread to be eaten on Shabbos], in countries outside the land of Israel you may eat it on Shabbos, but you must set aside one piece, and separate challah from it after Shabbos is over. The piece should be large enough for the separation of challah with some remaining dough unsanctified, for there must be an oticeable remainder. If the day before Pesach occurs on Shabbos and you forgot to separate challah, from the challos baked for Shabbos and you forgot to separate challah, from the challos baked for Shabbos destroyed, the above procedure cannot be followed. there is a great controversy last to the best procedure to follow.] Therefore, be especially careful on the day preceeding Shabbos, to remember to separate challah.

פימן לו

לְּנֵׁם שְׁמּוֹלְחָין אָת הַבְּשֶׁר, צְּרִיכִין לְהָרִים אוֹתוֹ נְפֶּה בָּמֶים. שׁוֹרִין אוֹתוֹ בְּמֵים לְעֵּרָה חַצִּי שְׁעָה. וְצְרִיף שְׁהַמֵּיִם יָכַפּוּ בָּל הַבְּשֶׁר. בְּמֶקוֹם שָׁיִשׁ דָּם בְּעֵין עֵל הַבְּשָׁר, צְרִיכִין לְשִׁפְּשִׁפּוֹ, בְּמֵי הַשְּׁרְיָה וּלְהָטִירוֹ. וְכֵן בְּעִּבְּשָׁר אוֹ בְּעִיף מֶקוֹם שְׁנִּצְרֵר בּוֹ דָּם מֵחֲמֵת מַכָּה, צְרִיכִין לְחֲמֹה הַבְּמִלוֹם הַשְׁרִייִר בְּעָהְרִירִּה שְׁבְּשִׁר אוֹ בְּעִיף מְקוֹם שְׁנִּצְרֵר בּוֹ דָּם מֵחֲמֵת מַכָּה, צְרִיכִין לֹחֲמֹה הַמְּקוֹם הַבְּעִירוֹ בְּהָּ הָנִים הַשְּׁרִי, כִּי מֵחֲמֵת הַקְּרִירוּת שְׁבַּמִים מְּנִים, יִהְקּשְׁה הַבְּּעְלִים הַם קְצְה צְּנְהָה בַּמְּלִים הַנִּיך (ב"י") (יו"ד הַנְים השׁרְיָּה בְּעִּרְים הַבְּעִירִים שְׁרִים בְּשְׁרִים בְּעִּירִם הְיִּבְיִים בְּעָּרִים בְּעִיבְים בְּעִיבְים בְּעֵיבְים בְּעֵיבְים בְּעִּרִים בְּעָבְים בְּעֵּרִים בְּעִיבְים בְּעֵּרִים הַיִּים בְּעִיבְּים בְּעֵּבְים בְּעֵּרִים בְּעִּרִים בְּעֵּרִים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִּיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִּבְּים בְּעִיבְּים בְּיִבְּים בְּשְׁרִים בְּיִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּיִים בְּשְׁבְּים בְּיִבְּים בְּשְׁבְּים בְּעִיבְּים בְּיִים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּיִבְים בְּיִּבְּים בְּיִּבְּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיבְי

Before meat is salted it must be thoroughly washed with water. The meat must be soaked in water for approximately a half hour, and the water must completely cover the meat. Where actual blood is visible on the meat, it must be rubbed off in the water in which it is soaked and removed. Similarly [when salting] fowl, you must thoroughly rub the place where the cut was made, [when it was killed.] Similarly on the inside [of the animal] where actual blood is visible. Occasionally meat or fowl may have a blood clot due to a wound—this place must be cut off and removed before the meat is soaked. If the water is very cold, it must first be set in a warm place to reduce the coldness before the meat is soaked in it, because if the water is very cold the meat will harden and will not expunge the

blood during the salting.

אַם שָׁכְחוּ וְנִשְׁרָה הַבְּשָׁר בַּמֵיִם מֵעֵּת לְעֵת, הַבְּשָׁר וְגַם הַכְּלִי אָסוּר. וְכָבֵּר שָׁנִשְׁרָה בְּמֵיִם מֵעֵת לְעֵת, יַעֲשֶׁה שְׁאֵלַת חָבֶם (סִימֶן סְט וְעַיֵּן בחכמ"א כלל לד).

If you forgot and allowed the meat to soak in water for twenty-four hours, then both the meat and the vessel are forbidden [to be used]. If you soaked liver in water for twenty-four hours, consult a competent Rabbinic authority.

בְּעֶרֶב שַׁבְּּת שָׁאֵין לוֹ פְּנִאִי, אוֹ בְּעָנְיָן אַחֵר שְׁהַשְּׁעֶה דְּחִיקְה, דִּי לְשַׁפְּשִׁף הַיִּמִב אָת הַבְּשָׂר בַּמִּים, וְיִשְׁרֶה אַדְּ מְעַּט בַּמֶנִם, וּכְשְׁאֵין אַדְמִימִית בַּמִּים יְכוֹלִין לְמָלוֹחַ אוֹתוֹ (חכמת אדם כלל לי).

On the day of evev Shabbos when you have no time, or in a similar situation when you are pressed for time; it is sufficient to rub the meat well in water, and let it soak for a short while in water, and if there is no redness in the water you may salt it.

אַם לְאַחַר הַשְּׁרִיָּה חָתְּכוּ חֲתִּיכָה אַחַת לֹשְׁתַּיִם, צְרִיכִּין לְהָּדִיחַ הַּיִּטִב מְקוֹם הָחֲתָּך, מִפְּנֵי הַדָּם שֶׁיָּשְׁנִוֹ שֶׁם.

If after soaking, one piece was cut into two, you must wash the place where the cutting was done very thoroughyly because of the blood that is there.

בְּשֶׁר שֶׁנְקְרֵשׁ מֵחֲמַת הַקֹּר, צְרִיכִין לְהַשְׁגִּיח שֶׁיִּפְּשֶׁר, אֲבָל לֹא יַנִּיחוּהוּ אֵצֶל מַנוּר שֶׁהַפָּק. ובִשְׁעַת הַּדְּחָק יְכוֹלִין לְשְׁרוֹתוֹ בְּמֵיִם פּוֹשְׁרִין (סח סט ובחכמ"א).

Meat that is frozen must be thawed out [before it is salted], but it may not be placed near a heated oven. In an exceptionally pressing situation, it may be soaked in lukewarm water.

הְּכְלִי הַמְיַהַרְ לְשֶׁרִיַּת בְּשֶׁר, אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ דְּבֶרְ אַחֵר שֶׁלְ מַאֲבֶל.

The vessel set aside for the soaking of meat may not be used for any other

food.

לְאַחַר שְׁנְשְׁרָה הַבְּשֶׁר צְרִיכִין לְהַטִּיף מְמָּנִּוּ הַמֵּיִם, כְּרֵי שֶׁלֹא יִפֹּי הַמָּלֶח מַן הַמֵּיִם וְלֹא יוֹצִיא אָת הַדָּם. רְצְּחַר שְׁנְשְׁרָה הַבְּשְׁר צְרִיכִין לְהָטִיף מְמֶּנִּוּ הַמֵּיִם, כְּבְּיִר שְׁלֹא יִפּּוֹל הַמֶּלֹח מֵעְ

After the meat has been soaked, the water must be drained from it, so that the salt does not dissolve because of the water, and become ineffective in drawing out the blood. Care must be taken [however] that the meat is not

totally dry, so that the salt does not fall off [the meat].

הַמֶּלַה לֹא יָהֵא דַּק מְאֹר בַּקְמַה, דָּאָם בֵּן נְמֵס מִיָּד עַל הַבְּשָׁר וָאֵינוֹ מִיצִיא דָם. וָגַם לֹא יָהֵא גַּס מָאֹר, שֶׁמֶא יִפֹּל מַעַל הַבְּשֶׁר, אֶלָא יְהֵא בֵּינוֹנִי כְּמוֹ הַמֶּלֹח שַׁנַּעֲשָׁה עַל יָדִי בִּשִּׁיל, וִיהֵא יָבֵשׁ שֶׁיִּחְפַּוַּר הַיִּמָב. The salt should not be as an flour, because it will dissolve immediately.

The salt should not be as fine as flour, because it will dissolve immediately, and will not draw out blood. It should also not be too [coarse], as it might fall off the meat. It should be of medium size, like the salt processed through cooking, and it should be dry so that it spreads well.

אָרִיכִין לְפַּוּר הַמֶּלִח עַּל הַבְּשִׁר בְּכָל הַאָּדָרִין, שָׁלֹא יִשָּׁאֵר שׁוּם מָקוֹם בָּלִי מֶלֹח. וָלָבֵן הַעּוֹפּוֹת צְרִיכִין לְפְּתֹח אוֹתָן הַיְטֵב, כְּדֵי שֶׁיּוּכֵל לְמֶלְחָן הַיְטֵב גַּם מְבְּפְּנִים (סִימֶן ס״ט).

The salt must be spread on all sides of the meat, so that no place is left without salt. Therefore, [when salting], poultry must be opened properly, so that it can be salted properly on the inside as well.

הּבְּשִׁר בְּמִלְחֹוֹ צְּרִיךִּ לְהַנִּיֹח בְּמָקוֹם שִׁיּוּכֵל הַדָּם לְזִּוּב מִמֶּנוּ הַיִּטִב, וְלָבֵן לֹא יַעֲמִיר אָת הַפַּלְ עִם הַבְּשִׁר עֵל גַּבֵּי קַרְקַע כִּי לֹא יוּכֵל הַדָּם לְזִּוּב הַיִּטִב. וַאֲפָלוּ לְאַחַר שֶׁבְּבָר שְׁהָה הַבְּשִׁר בְּמִלְחוֹ שִׁעוּר מְלִיחָה לְנִם הֲדָחָה, לֹא יִהְנָה בְּמְקוֹם שְׁאֵין הַדָּם יָכוֹל לְזִּוּב הַיִּטֵב. וּכְשְׁמּוֹלְחִין עֵל גַּבִּי דָף צְּרִיכִין לְהַנִּיחוֹ בְּשִׁפּוּע, כְּדֵי שְׁיַּזְּרֵב הַיְמֵב, וְשֶׁלֹא יִהְיָה בּוֹ גּוּמֶא שֶׁיִּהְקבֵּץ בּוֹ צִיר. וְהַמּוֹלִם עוֹפּוֹת אוֹ דִּפֶּן שְׁלַמֶּה שָׁיֵּשׁ לוֹ תּוֹּדְּ וּבֵית קבּוּל, צְּרִידְּ לְהֵפֹּךְ צֵּד הָחָלֵל לְמֵּשְׁה, כְּדֵי שֵׁיּרֵכל הַנְּם לָּזִּר הַיִּטב.

When meat is salted, it must be placed on a surface where the blood can easily drain off. Therefore, the basket with the meat should not be set on the ground, because the blood will not drain easily. Even after the meat has remained in salt for the prescribed length of time before it is rinsed off, it should not be set in a place where the blood cannot flow freely from it. When meat is salted on a board, the board must be slanted, so that the blood flows freely and the salting board must not have a groove into which brine might accummulate. When salting poultry (fowl) or a complete side of beef which has an inside and a cavity, the hollow side must be turned downward, so that the blood will drain freely.

ְהֵא הַבְּשֶׁר מֻנָּח בְּמִלְחוֹ שִׁעּוּר שָׁעְּה, וּבִשְׁעַת הַדְּחָק דֵּי כּ"ד מִנּוּמִין (רְגָעִים) סִימֶן ס"ט ובאוֹרַח חַיִּים סִימֶן חנ"ט.

The meat should remain in the salt for an hour. In an exceptionally pressing situation twenty-four minutes is sufficient.

לְאַחַר שֶׁחָנִה הַבָּשִׂר מֻנָּח בְּמִלְחוֹ כְּשִׁעִּירוֹ, יָנַפֵּץ מִמָּנּוּ הַמָּלֹח הַיִּטִב, וּמְדִיחִין אוֹתוֹ גּי פְּעָמִים בַּמֵּיִם הַיַּטֵב הַיִּטֵב. וְאִשְׁה יִרְאַת ה', יִשׁ לְהּ לְהַשְׁגִּיחַ בְּעַצְמָה עַל הֲדָחַת הַבְּשָׁר, כִּי לִפְעָמִים הַמְשֶׁרֶחָת אֲשֶׁר בַּבְּתֵף תִּשְׂא אֵת הַמֵּיִם, תְצַמְצֵם, וִיכוֹלִין לְבוֹא, חַס וְשָׁלוֹם לְאָסוּר דָּם. וּצְְרִיכִין לֹזָּהַר שֶׁלֹא לְהַנִּיחַ אֶת הַבְּשֶׁר בְּתוֹךְ כְּלִי בְּלִי מֵים קְדֶם שְׁהּוּדָח (סִימֵן ס"ט).

After the meat has remained in the salt for the prescribed time, the salt should be thoroughly shaken off, and the meat rinsed three times in water, very thoroughly. And a God-fearing woman should personally supervise the rinsing off of the meat, because sometimes the maid who must carry the water on her shoulder, will be sparing [with the water], which could cause, God forbid, [a violation] of the prohibition of [eating] blood. Care must be taken not to leave unrinsed meat inside a vessel without water.

אָרִיכִין לֹזָּהֵר בְּעוֹפּוֹת לָהָסִיר אֶת הָרֹאֹשׁ לְזָם הַשְּׁרָיָה. וָאִם נִמְלֹח הַעּוֹף עִם הָרֹאִשׁ, יַעֲשֶׂה שְׁאֵלֹת הַכְם. וְכֵּן צְּרִיכִין לֹזָּהֵר בְּזֶה בְּבְהַמָּה (סִימֶן כ״ב וֹס״ה)

When kasheving poultry, take care to remove the head before soaking, and if the poultry was salted with the head attached, consult a competent Rabbinic authority. The same precaution applies when kasheving an animal.

בְּשֶׁר שֶׁלֹא נִמְלֹח צְּרֵוֹן, לֹא יַנִּיחוּ אוֹתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁלִפְּעָמִם יֵשׁ שֶׁם מֶלֹח. וִיִשׁ לְחַחָר כִּי דָם מִוֹ חַבְּשָׂר לְחִוּר, שֶׁלֹא לְחַנִּיחַ בְּכְלִי זֶּה יְרֲקוֹת אוֹ פֵּרוֹת, וְכֵיוֹצֵא בּוֹ דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לֶאֱכֹל בְּלֹא הַדָּחָה, כִּי דָם מִוֹ הַבְּשָׂר נְדְבְּק בְּכְּלִי וּמִוֹ הַכְּלִי נְדְבְּק בָּהֶם (סִימֶוֹ ס״ט).

Unsalted meat, should not be put in a place where salt is sometimes kept. A special vessel should be set aside specifically for [unsoaked and unsalted] meat. Vegetables, or fruit, or similar food items, which are usually eaten without being washed should not be placed in this vessel, because blood from the meat clings to the vessel, and from the vessel it will cling to the food.

הַראִשׁ צְרִיכִין לְחָהָכוֹ לְדֶם שְׁרִיָּה, וְלִמֵּח אָת הַמֹּחַ וְלִקְרֵוֹעַ אָת הַקּרוּם שְׁעָלְיוֹ, וְלִשְׁרֹחֹוֹ וּלְמָלְחוֹ בִּפְּנִי עַצְמוֹ. וְאֶת הַראִשׁ צְרִיכִין לְמָלְחוֹ מְבְּפְנִים וּמְבַּחוּץ. וִיכוֹלִים לְמֶלְחוֹ גַּם עַל הַשְּׁעָרוֹת.

When kasheving the head, it must be split open before soaking, the brain must be removed, and the membrane covering it, opened. The brain must be soaked and salted separately. The head must be salted on the inside and outside and may be salted even with its hairs.

עֵּגְמִנְה אָבֵּעְ אָם גִּבְּיִן הֵן דְּבוּקוֹת בַּבְּעֶר, מוֹלְחָן עִּם הַבָּעֶר בְּיַחַר בְּמִוֹ שֶׁהָן. אֲבָל אִם נִפְּרְדִּיּ מְן הַבְּּשֶׁר, יִמְלְחָם בִּפְּנֵי עַצְּמֶן, וְלֹא יָנִיחוּ בְּמִלְחַן אֵצֶל הַבְּשֶׁר (ע"א).

Bones containing marrow, that are still attached to the meat, may be salted together with the meat as they are, but if they are disconnected from the meat, they must be salted separately, and should not be placed near the meat while salted.

אְנְעָן בְּאָפֶּן שֶׁיּּנְכֵלְ תַּדְּם לְזִּוּב. וִיכוֹלִין לְמֶלְחוֹ גַּם עַל תַשְּׁעָרִה, לִמֵעָן יִּכִל תַדָּם לְזִּוּב מָהָן. וּצְרִיכִין לְהַנִּים הְאָלִי בְּהַמֹּוֹת, צְרִיכִין לְהָּוֹּה. וִיכוֹלִין לְמֶלְחוֹ גַּם עַל הַשְּׁעָר. (ס"ח וע"א).

When kasheving animal feet, the tips of the hoofs must be cut off before they are soaked so that the blood may drain from them, and they must be placed [in the salt] in such a way [the hoofs downward] that the blood can drain; and they, too, may be salted with its hairs.

הקב צְרִיכִין לְקֶרֹעַ קְנָם הַשְׁרִיָּה, שֵׁיֵצֵא הַדָּם מִמָּנוּ (ע"ב).

The heart, must be cut open before soaking it, so that the blood flows from it.

הַרֵּאָה נוֹהָגִין גַּם כֵּן לְחָהְכָה וְלְפְׁתֹחַ הַקְּנוֹקְנוֹת הַגְּדוֹלוֹת שְבָּה לַדֶם הַשִּׁרֵיָה.

It is also customary to cut open the lungs and to open up the large tubes before soaking them.

הַפְּבֵּר יֵשׁ בּוֹ הַרְבָּה דָּם. לִפִּיכָּף אֵין לוֹ תַּקְּנָה לְבַשְׁלוֹ עֵל יָדִי מְלִיחָה, אָלָא צְּרִיכִין לִּצְלוֹתוֹ עֵל הַאֵשׁ. אַבֶל צְרִיכִין מִּקֹּדָם לְחָתְבוֹ הַיִּטֵב, וּלְהַנִּיחוֹ בְּחִתּוּכוֹ עֵל הָאֵשׁ, לְמַעַן יִשְׁאַב הָאֵשׁ הִימֵב כָּל הַדָּם שָׁבּוֹ. עַּד שְׁיְהֵא רָאוּי לַאֲבִילָה, וְאַחַר כָּף מְדִיחִין אוֹתוֹ יָפָה מִן הַדָּם שְׁפְּלִט. וְיֵשׁ לִּזָּהַר לַהֲדִיחוֹ גּ׳ פְּעָמִים וְאַחַר כָּף יְכוֹלִין לְבַשְׁלוֹ.

Since liver contains a large amount of blood, it is not proper [as it is with ordinary meat and poultry] to cook by virtue of its being salted. It must be broiled over a fire. Prior to broiling it must be cut open very well, and the open parts placed on the fire so that the fire effectively draws out all it on the fire; and when placed on the fire, it should be lightly sprinkled with salt. It should be broiled until it becomes edible. [After broiling] it should be rinsed well of the blood it discharged. Care should be taken that it be rinsed three times, and then it may be cooked.

בְּנְיֵר בְּּרִינִּע (פְּלִיס פְּאפִּיר) (עַיֵן סְּסֵפֶּר פִּתְּחֵי תְּשׁוּבָה).

Liver must be broiled only on an open fire and not in an oven that has been raked [from coal and ashes]. It must not be wrapped in paper to be broiled, even if the paper is thin.

אַבֶל אֵין לְמְלוֹחַ בְּבֵר לְהָם צְּלִיֶּה בְּנָהֶךְ שְׁמֹּוֹלְחִין בְּשֶׁר. וּמִכָּל שֲבֵּן שֵׁאֵין לִמְלוֹחַ בָּבֵר עִם בְּשֶׂר בְּנַחַר. Liver must not be salted before broiling, as is done with ordinary meat and certainly liver must not be salted together with meat.

הַמְּחֹוּל דִּינוֹ כִּשְׁאָר בָּשָׁר, רַק צְרִיכִין לָהָסִיר מִמֶּנוּ קֹדֶם שְׁרִיָּה אָת הַקְּרִים שִׁעָלָי, שָׁאָסוּר מִשׁוּם חֵלֶב. גַּם צְרִיכִין לְנַקְּרוֹ, מִשִּׁוּם הַגִּידִין. נוֹמֵל רֹאִשׁ הַגִּיד וְמוֹשֵׁר אוֹתוֹ וְנִמְשָׁכִין עַמּוֹ גּ׳ חוּטִין שֶׁבְּתוֹכוֹ, וְצֶרִיךְ לֹזְהֵר שֶׁלֹא יִפְּסֵק שׁוּם חוּט. וְאָם נְפְּסֵק, צְרִיךְ לְשֶׁרֵשׁ אַחֲרְיִו (סִימֶן ס"ר ע"ד).

The spleen is *kashered* in the same manner as ordinary meat, but the membrane must be removed from it before soaking, for it is in the category of forbidden fat. It must also be purged of any veins. The tip of the vein should be grasped and pulled out. This will also pull along the three cords should be grasped and pulled out. This will also pull along the three cords are [of veins] that are inside. Care must be taken that none of these cords are severed. If any of them happens to become severed, they must be dug out.

הַחַלְחֹלְת יִּשְׁעֵּר מֶעַיִם, מֹיֹלְחָין בְּצַּר הַחִּיצוֹן שָׁמַשְׁמַן דְּבוּק שָׁם. (ע"ה).

The mesentery [membrane] and the other intestines should be salted on their exterior to which the fat clings.

קַבְה שֶׁלֶ עֻּנֶל שֻׁנְּקְצָא בָּה חַלְב, שִׁלְפְכִין אֵח הַחַלָב קוֹדָם שְׁרִיָּה, וַהַרֵי הִיא בִּשְׁאַר בָּשְׁר. If milk is found in the stomach of a calf, it must be spilled out before soaking it, and then you may treat it like any other meat.

בֵּיצִים שְׁנָּמְצְאוּ בְּּחוֹדִּ עוֹפֹוֹת, בֵּין שֶׁהַם קְעַנִים מְאֹד בֵּין שְׁנָּמָרוּ לָלַמְרֵי עִם קָלִיפָּחָן, צְרִיכִין שְׁרִיָּר וּמְלִיחָה וַהַּזְחָה. אֲבָל לֹא יִמְלְחֵן אֵצֶל הַבְּשִׁר, אֶלֶא יַנִּיחַן בְּמָקוֹם שָׁלֹא יָזוּב עֲלֵיהָן הַדָּם מִן הַבְּשָׂר. וּבֵיצִים אֵלּוּ, אֲפַלּוּ נְגְּמְרוּ לְלַמְרֵי, אֶטוּר לְאֶבְלָן בְּחָלֶב (ע"ה פ"ז).

Eggs found inside poultry, whether they are very small or completely developed with their shells, must be soaked, salted and rinsed. They should not be salted near the meat, rather, they should be put in a place

where the blood of the meat will not drain on them. Such eggs, even if they were fully developed should not be eaten with milk.

 \dot{c} שָּׁהָה גּי נְמִים מַעַּת לְעַת (קוֹדָם מְלִיחָה) אָסוּר לַבְּשִׁוּל אָלָא אָם בּוּ נִשְׁרָה בִּינְתָיִם.

Meat that was left unsalted for three consecutive [24 hour] days must not be cooked unless it was soaked during the interim.

ְּנִאֲבְּיֵל בְּעִוּפִוְע אֶּלְאַטַר אֶּבַסְיֵרוּ בִּנִּאִית. מְבַּבְבַּבִים אוֹעָן בָּאִר לְבָּסִיר אָת בַּנִּשְׁעֵר. וּצְרִיכִין לִנָּבָר שֶׁלְאִ לְהַבְּהַנְּן כִּי אִם בְּשִּׁלְהָבָת שֶׁל קַשׁ וְתָּבָּן, וְלֹא יַעֲשׁר שֶׁלְהָבָת גָּדוֹלֶה וְיִנְהַר בְּנְהַבְּיִי מְתְּלְבֵּל יְתְּחַשְׁתֵּר (ס״ה).

It is customary that after the feathers of poultry are plucked, it is singed over fire to remove the remaining feathers. Care must be taken to singe them only over a flame fueled by straw, and not over a large flame. Care must be taken to move the poultry to and fro so that they do not become heated.

סימן לז

הּלּוֹקַחַ בֵּלִים הַשִּׁיְּכִים לַסְעּיּדָּה מֵעִיֹבֵר כּוֹכְבִים, אֵפִּלּי הַם בֵּלִים חֲדָשִׁים, אִם הַם שָׁל מִינִי מַהְּכָּת אֹי וְכִיּכִית, אֶסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהָן שׁים תַּשְׁמִישׁ אֲפִלּי בְּצוֹנֵן, עַד שָׁטוֹבְלִין אוֹתָן בְּמִעְיָן אוֹ בְּמִקְנָה, בְּמָקוֹם שְׁכְּשֶׁר לִטְבִילַת אִשְּׁה נְדָּה, בְּדִי שְׁיֵּצְאִי מִשְׁמְאָחוֹ שֶׁל עּוֹבֶר כּוֹכְבִים לִקְדַשְׁתוֹ שֶל יִשְׁרָצֵל. וְקֹּדֶם הַמְבִילָה, אֲשֶׁר קּדְּשְׁרִוּ בְּמִצְוֹתְיוֹ וְצִנְּנִי עֵּל מְבִילֹת בָּלִים (יִר"ד סימן קכ קכא).

When you buy metal or glass utensils that are used for food from a non-Jew, even when they are new, you may not use them for any [food related] purpose even if the food is cold, unless they are immersed in a natural spring or mikvah, that is valid for the ritual immersion of women at the end of the menstrual period. The purpose of this immersion is to elevate these utensils from the impurity of heathen ownership to the holiness of Jewish ownership. Before the ritual immersion, the following berachah is recited, if you are immersing one utensil, say, Baruch ata Adonoy, Lokeinu melech haolam asher kideshanu bemitzvosav vetzivanu al tevilas keili. for two or more say, asher kideshanu bemitzvosav vitzivanu al keili. for two or more say, asher kideshanu bemitzvosav vitzivanu al

פּֿיּנְן אָּנַפּּלְיִם אַרִיכִין מְבִּילָנְי זַּוְקָא בְּמָקוֹם אָפָּאָר לְמִבִּילָנְ נָאִים, לָכָּן צָּרִיכִין לָנָּבר אָלִא לְנַמְבִּילָן

tevilas keilim.

utensils made from plastics.

בּנְהָרוֹת בְּשָׁעָה שָׁהַן גְּּדִילִים מִגְּשָׁמִים וְהַפְשָׁרַת שְׁלָגִים, וְזָה שָׁכִיחַ מָאֹד קוֹדֶם פֶּסַח שָׁהַנְּהָרוֹת גְּדִיֹלִים וּמַטְבִּילִין שָׁם בֵּלִים, וְאֵינוֹ נְכוֹוְ, עַיֵּן לְקַמֶּן סִימֶן סִימֶן קס״ב (סִימֶן ק״כ ר״א).

Since the utensils must be immersed only in a place that is valid for the immersion of women, therefore, care must be taken not to immerse them in rivers when they are fuller than usual from abundant rains, and melting anow. This occurs very frequently before Pesach when the rivers rise, and [still] people use them to immerse utensils; and this is not proper According to Shulchan Aruch (21), in extreme circumstances, one may rely on those authorities that are lenient in this situation. (see Chapter 162:12, 13).

ְּכְלֵי עֵץ אֵינָן צְּרִיכִין טְבִילָה. וְאִם יֵשׁ עֲלֵיהָם חֲשׁוּקִי בַּרְזָל, צְרִיכִין טְבִילָה בָּלֹא בְּרָכָה. כְּלֵי חָרֶס צַּם בְּן אֵינָן צְרִיכִין טְבִילָה. וְאִם מְצֵפִּין מִבְּפְּנִים בַּאֲבֶר (שֶׁקּוֹרִין גְּלֶעוּירָט) צְרִיכִין טְבִילָה בְּלֹא בְּרָכָה. בְּן אֵינָן צְרִיכִין טְבִילָה (בְּּוֹרְצְלִיין) (ק״כ).

Wooden utensils do not require immersion, but if they have metal hoops, they should be immersed without reciting the berachah. Similarly, earthenware need not be immersed. But if they are plated on the inside with lead, i.e. glazed, they must be immersed [but] without reciting the berachah. The same law applies to 'porcelain' vessels. Some authorities, however, do not require immersion for porcelain. Immersion is also not required for

מְּלְנֵם נְאַטַר כְּּהְּ לְנַטְּבְּיִלְנִ (לְכִי״א) אָם הוּא כְּלִי יַשְׁן שְׁנְשְׁפִּשְׁ בּוְ הַעּוְבֶּד כּוֹכְבִים בָּאִפָּן שָׁצְּרִיף הָּבְּעִּיְעָבִּי אִוְ לְבּוּן, צְרִיכִין לְנַבְּשָׁירוֹ

If an old utensil was used by a non-Jew in such a manner that it required [halachic] kasheving such as placing it in boiling water, or making it red hot through direct flame, it must first be kasheved and then immersed.

אָם שׁוֹאֵל אוֹ שׁוֹכֵר כְּלִי מַעּוֹבֶר כּוֹכְבִים אֵינוֹ צְרִיךִּ טְבִילָה. וְאָם שׁוֹאֵל אוֹ שׁוֹכֵר כִּלִים מֵחָנְנָנִי יוֹדִיעַ זֹאִת לְמִי שֶׁיִּקְנֵם אַחַר כָּךְ שֶׁלֹא נַטְבִּילָם שֵׁנִית בְּבָרֶכָה (טורי זהב).

If you borrow or rent a utensil from a non-Jew, you do not have to immerse it. But if you borrow or rent utensils from a Jewish merchant, you have to immerse them, but without reciting the berachah. The merchant should then inform subsequent buyers [of the immersion], so that they do not immerse them [again] and recite an unnecessary berachah.

יִשְׁרָאֵל הַמַּחְזִיק בִּית יְצִיקַה (שֶׁקּוֹרִין הוּטָע), וָהַפּוֹעֲלִים הַם אֵינָם יְהוּדִים, הַבֵּלִים שָׁנַּעָשִׁים שְׁמָּה, אָרִיכִין טְבִילָה בְּלֹא בְּרְכָה.

If a factory that manufactures glass utensils is owned by a Jew but whose morkers are non-Jews, the utensils that are manufactured there must be immersed without saying the berachah. Some later authorities disagree with this ruling and maintain that immersion is not required when the factory is owned by a Jew. (See Chochmas Adam 73: 4)

נְקִּוּב וְלִאֵ הַנְה מִהְוּיק רְבִיעִית, צְּרִיךְ גַּם בֵּן מְבִילָה בְּלֹא בְּרָבָה. יְשְׁרָאֵל שֶׁנְּהַן פְּסֶף אוֹ שְׁאָר מִינֵי מַהָּבָת לְאֵמֶן עוֹבֶר פֹּוֹבְבִים שָׁיַעֲשֶׁה לוֹ כְּלִי, אוֹ שֶׁיְתַמֵּן לוֹ כְּלִי שֶׁהָנִה.

If a Jew gave silver or other metals to a non-Jewish craftsman to have him make a utensil, or repair a utensil that had a hole, and could not hold a vevi'is, See glossary. [the vessel] must be immersed without reciting the berachah.

אֵינוֹ צֶרִיךְּ טְבִילָה אֵלָא בְּלִי שֶׁמִשְׁמַּמְשִׁים בּוֹ לְמַאֲכָל שֶׁהִא רָאוּי לְאָכְלוֹ מִיֶּר, בְּלִי שׁׁוּם הָקּוּן אֵחַר, אַבְל הַבַּרְזִּלִּים שֶׁמְתַקְּנִין בָּהָם אֶת הַמֵּצִּוֹת, וְשְׁחוֹתְבִין בָּהָם אָת הָעְּסָה, וְהַמַּחַט שְׁחּוֹפְרִין בָּה מֻלְיָתָא (צואר עוף ממולא), וְכֵיּוֹצֵא בָּהָן. אֵינָן צְרִיכִין טְבִילָה, אֲבָל סַפִּין שֶׁר לְמַשְׁפַשְׁיטִין בּוֹ, בֵּיוָן שֶׁאֶפְּשֶׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסַבִּין זָה לְמַאֲכָל שְׁנְּנְמֵר, וְבֵן שַּׁפִּי הַלְּי שָׁבְּלְּים שָׁצְּחֹר, וְבֵן שֵׁפִּי עָר, שְּׁבָּרְ בָּיְלִים עַצּיֹת, בְּיִנְי בְּיִלְי בְּלְא בְּרָכִה. וּדְּרֵיְה (בְּגֹּל שֲׁבִּל שֵׁפּיּד שֶׁל מַתְּבֶּר שֶׁבְּי שָׁבְּילִים) שְׁמַעֲמִיל עָלִין צָּלִי בְּיִלְיה בְּיָר בְּבְרָבְה. וְנִיעְ שְׁבְּיבְים (בְּּגֹּלִים) שְׁמְעֲבְּיוֹ עָבְילִי צָּלִי צָּלִי צָּיר בְּעָר, צְּירִי שְׁבְּיבְים שָּבְּיל הַבְּיבְים שָּבְּיל בְּבְיבְים עַצְּיֹת, בְּיִלִּי בְּלִי בְּלִי בְּיִבְיבְים (בְּינִל שְׁבִּיל שְׁבִּיל שְׁבִּיל שָּבְיב בְּבְיבְים שָּבְּין בְּיבְיב בְּבְיבְים בְּבִּיל שְׁבִּיל שְׁבִּיל שִׁבְּיב בְּבְיבְים שְׁבְּיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיב בְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיבְיב בְּיבְיב בְּיב בְיבְיב בְּיב יב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיב בְּיבְיבְיב בְּיב בְּיב בְּיבְיב בְ

Immersion is required only for a utensil used for food which is ready to be eaten immediately without any other preparation. The iron tools used to prepare the matzos, or to cut the dough, and the needle used to sew the [gullets for] stuffing, or similar things do not require immersion. Since a knife used for slaughtering or for skinning an animal, can be used for prepared food, and also trays upon which matzos are placed, require immersion but without reciting the berachah. A tripod upon which pots are placed need not be immersed since the food itself does not touch the tripod. But a metal spit upon which meat is roasted, should be immersed and a berachah recited. Some authorities hold, that large glass utensils and a berachah recited. Some authorities hold, that large glass utensils poured into drinking cups, are not considered meal-related and do not require immersion. Other authorities, however, say that they should be require immersion. Other authorities, however, say that they should be

immersed. They should, therefore, be immersed without reciting the berachah.

רַחַיִם שֶׁל פַּלְפָּלִין צְרִיכִין מְבִילָה מִשִּים הַמַּמָּבֶת. אֲבָל הַתַּחִּחוֹן שֶׁמִקבָּל אָת הַתַּבְלוּ, בֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁל בְּחִים שֶׁל פַּלְפְּלִין צְרִיכִין מְבִילָה מִשִּים הַמַּמָבֶת. אֲבָל הַתַּחִּחוֹן שֶׁמִקבָּל אָת הַתַּבְלוּ, בִּיוָן שֶׁהוּא שֶׁל

A pepper grinder, must be immersed because of its metal part, but since the bottom part into which the pepper falls, is made of wood, it need not be immersed. A coffee grinder should be immersed without reciting the berachah.

עָרִיכִין לִהַשְׁגִּיִם קֹרָם הַטְּבִילָה שֶׁיָהֵא הַכָּלִי נָקִי, וָלֹא יָהֵא עָלִיו שׁוּם לְכָלוּף אוֹ חֲלוּדָה (צַּף רֹשֶׁם חֲלוּדָה אוֹ שֻׁחְרוּרִית בְּעָלְמָא, שְׁדַּרְכּוֹ בְּכָף וָאֵין מַקְפִּיִדִין עָלִיו, אֵינוֹ מַזִּיק) וּצְרִיכִין לֹהַטִּבִּיל כָּל הַכְּלִי בְּנִת אֵחׁ הַכְּלִי בְּנָים. וְהָאָרָם הַמַּטִבִּיל עָתּחִלָּה יָדוֹ בְּמָּקוֹם שָׁהוּא מַטְבִּיל. וְלֹא נָאָחוֹז אָת הַכְּלִי הַמַּטִּב לְהַשְׁנִים בְּרָבּיּק בִּינוֹנִי. וְאִם מַטְבִּילִין עֵּל יְדִי שְׁקּּקּיִם יְדִּי בְּמָּקוֹם שָׁהוּא מַטְבִּיל. וְלֹא נָאָחוֹז אָת הַכְּלִי בְּנִחִ שְׁנִּים בְּנִבְיּי בְּעָּים. וְהָאָרָם בְּבְּלִים בְּבְּיִם בְּינִים בְּבְּיִם בְּיִבְּים בְּבְּיִם בְּיִבְּים בְּבְּיִם בְּיִבְּים בְּבְּים בְּי

Care must be taken that a utensil be completely clean, and free of any dirt or rust before immersing. (However, a rust stain or other dark spots that commonly appear on utensils, and of which people are not particular do not invalidate the immersion process.) The entire utensil must be submerged at one time, so that the whole utensil is in the water [at the same time]. A utensil and its handle, must be submerged in the water at one time. If the person immersing the utensil intends holding it in his hand [during the immersion], he should first immerse his hand in the place where he will immerse [the vessel]. The utensil should not be held tightly, but rather with an ordinary grip. If the immersion is done by tying the utensil to a rope, as, for example, it is being immersed in a well, care must be taken that the knot is loose so that the water may reach every part of the utensil.

עַל הַכְּלִי מִבְּפְּנִים שְׁפִּיהָם צַר, צַרְיִר לְהַשְׁגִּיהַ שָׁיִּהִיוּ בַּמִּיִם צַּד שָׁיִּהְמַלָּאִוּ מַיִּם, כִּי צָרִיכִין שָׁיָּבֹאוּ הַמַּיִם אַם מַטְבְּיִל בַּלִים שְׁפְּיָהָם צַר, צַרְירָן.

When immersing vessels with a narrow mouth, be very careful that they remain immersed until they fill up with water, because it is necessary for the water to cover the utensil from inside and outside.

שְׁמֵן וּקְטַבָּה (עַיֵן לְקַפֶּן סִימֶן ס"וֹ סְעִיף מ) אֵינָן נָאֵמָנִין עַל מְבִילַת בֵּלִים (ק"כ).

Minors, either male or female, should not be entrusted with the immersion of utensils.

אָסוּר לָהַטְּבִּיל כָּלִי בַּשִׁבָּת וְיוֹם טֹב, וָאִם שָׁכַח לָהַטְבִּילוֹ מִלְּהָב, וָהָבִרּ לָבָרָרִ בָּשַׁבָּת וְיוֹם טֹב, וָאִם הָנּא כְּלִי שֶׁרָאוּי לְהָבִרּא בּוֹ מֵיִם בְּטָקְנִה וְיִשְׁאַלְנִּוּ יִשְׁאַב בּוֹ מֵיִם וְיָבִיא לְבֵּיתוֹ, דְּלֹא מְהְוֵי כְּמַטְבִּיל, וְלֹא יְבְרֵךְ עֲלְיֵר. (אוֹרַח חַיִּים סִימֶּן שִׁכ״ג יו״ד סִימֶּן ק״כ).

It is forbidden to immerse utensils on Shabbos or Yom Tov. If you forgot to immerse them prior [to Shabbos or Yom Tov, and do not have any substitute] give them to a non-lew as a gift and then borrow it from him. If it is the type of utensil that can be used to draw water, in an area where it is permissible to carry, draw water with it [from a mikvah] and bring it home. This will not appear as a ritual immersion, but the berachah should not be recited.

סימן לח

אָסְרוּ חֲכָמִים לָאֱכֹל פַּת שֶׁל עּוֹבֶד פּוֹכָבִים. וָיִשׁ מְקּוֹמוֹת שָׁמְּקִילִין וְלִוֹקְחִין פַּת מְנַחִּחֹם עּוֹבֶד פּוֹכָבִים. וְיִשׁ מְקּוֹמוֹת שְׁמִּין לְּהָה בְּמִל הַבּת שֶׁל בַּעַל הַבּוֹת שְׁמִין שֶׁם נַחְתֹּם יִשְׁרָאַל, אוֹ אַפְלּוּ יִשׁׁי, אֶלָא שָׁאֵין הַפַּת יָפֶּה בְּמִל הַבּוֹת עִּבְיִם. לֹא הֶיִּי מְקְרִי צַּהְּבְּעָת הַדְּחַק, וְמִי שְׁהִיּא בַּדָּרָךְ, אִם יְכוֹל לְהַשִּׁיג פַּת בְּעֵל הַבּוִת, אֶלָא אִם עֲשָׁאוֹ בִּשְׁרִיל בְּנֵי בִּיתוֹ. אֲבָל אִם עֲשָׁאוֹ לְהָנִי נַחְתּוֹם, אֵף עֵּלְ כִּי שְׁאֵין נַהְפּוֹת, אֶלְא אִם עֲשָׁאוֹ בִּשְׁרִיל בְּנִת, אֶרְ בְּנֵית שָׁל בְּעָל הַבְּיתוֹ, מְקְרִי בְּעִל הַבִּית. וְלִישְׁינִי אֵף עֲשְׁלְיבִי שְׁצִין נַהְשִׁר שְׁצִין בְּעִה עֲשְׁלִים שְׁצִין נַהְיחִים, אֵבְי בְּיִם עִּישִׁים שְׁצִין נַהְיחִים, אַנְי בְּעִיתוֹ, עַלְּיבִית הְצִילְים שְׁצִין נַהְיחִים מְצִין בַּנִית אֶלְיבְּיתוֹ, עִּלְיבִים שְׁצִין בְּיחִים, אֵבְים בְּעִבְּים הְצִים בְּיבִּית הְיִבְּים הְצִים בְּיבִּים הְיבִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִים הְצִים הְצִים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְנִים הְצִּים הְצִים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִים הְיִּים הְּיִבְּים הְצִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְיִים הְנִים הְיִּים הְצִים הְצִים הְצִים הְצִּים הְעִים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְיבִּים הְצִּים הְצִים הְעִּים הְצִים הְעִים הְעִים הְעִּים הְיבִּים הְיבִים הְיבִים הְּלְים הְּעִים הְיבִּים הְּנִים הְּיִים הְעִים הְיבִּים הְיבִים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִים הְיבִּים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבְּים הְּיבְּים הְיבִּים הְּיבְים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְי

The Sages have forbidden us to eat bread baked by a non-lew. There see localities, however, that are lenient and they buy bread from a non-lewish baker when there is no lewish baker in the vicinity, or even if there is one, but his bread is inferior to that of the non-lew. But they were not lenient regarding the bread made privately by a non-lew, except in bread is available [in another town] you must wait [and buy kosher bread] bread is available [in another town] you must wait [and buy kosher bread] [if the town is] within the distance of a parsah. See glossary. Bread is not considered privately made unless [the non-lew] made it for his own family, but if he made it to sell, it is considered baker's bread, even though he ordinarily does not [bake for the trade]. Similarly, a baker who makes bread for his family is considered a private person. [And his bread is called private bread.] There is an authority who maintains that bread is called private bread.] There is an authority who maintains that

in a locality where there are no bakeries, it is even permissible to eat the bread of a non-lewish, private person, and you do not have to wait for kosher [Jewish] bread, and this is the accepted custom. This is true, of course, only where it is cerain that non-kosher ingredients were not used in baking the bread.

אָם יִשְׂרָאֵל הִשְׁלִיךְ אֲפָלֹּרְ רַק עֵיץ אֶחָד לְתֹוֹךְ הַתַּנוּר בְּהָסֵקוֹ, מֻתָּר הַפַּת וָלֹא הָוַי פַת עוֹבֶד כּוֹכֶבִים.

If a Jew throws in even one piece of wood into the oven when it is being heated, the bread is permitted and is not considered the bread of a non-Jew.

לא אַסְרוּ פַּת שֶׁלְ עּוֹבֶד כּוֹכְבִים, אַלָּא שֶׁל חֲמִשָּה מִינֵי דָּגָן. אֲבָל פַּת קַמְנִיּוֹת (מעגגרא קוקרימץ מאלייע) אַינוֹ בְּכְלַל פַּת, וְגַּם אֵינוֹ אָסוּר מִשׁוּם בִּשׁוּלִי עּוֹבֶד כּוֹכְבִים, דְּהָא אֵינוֹ עּוֹלֶה עַל שֻׁלְחָן מאליים.

The Sages forbid the bread of a non-lew only if it is made from the five grains; [wheat, barley, oats, rye, spelt] but bread made from legumes [beans, peas, corn etc.] is not considered bread; and is also not forbidden as food cooked by a non-lew, because it is not fit to be served on the table of kings.

פַּת שְׁפָּנִינִ מִּנְחֵים בְּבֵּיגִים, אַסוּר מִשׁוּם הַבֵּיצִים שְׁעָּלִיוּ, צַּהַוּרִ לְהִוּ בְּשִׁילִי אַטּוּר מִשִּׁים הַבִּינִי אַסוּר מִשְׁים הַבִּינִה שָׁעָּן, אַסוּרִים בְּכָל עָנְיָן מִשִּׁים בְּלִיעַת אַסוּר (יו"ד סִימֶן קי"ב).

Bread [of a non-Jew] which has been glazed with eggs, is forbidden because of the eggs on it, for it is then considered as food cooked by a non-Jew. Their wafers [cookies] that are baked in metal pans, since there is reason to suspect that the pan was smeared with non-kosher fat, are forbidden in any event, because the pan has absorbed [non-kosher fat].

פּת ישְׂרָאֵל שָׁאָפָאוֹ עוֹבֶד כּוֹכְבִים, גָּרַע מִפּת עוֹבֶד כּוֹכְבִים, וָאָסוּר מִשׁוּם בִּשׁוּלִי עוֹבֶד כּוֹכְבִים אָם לֹא הַכְשִׁיר אָת הַתַּנּוּר בְּהַשְׁלֶכַת עֵץ. וּצְרִיכִין לִזְּהֵר בָּזָה בְּשָׁשׁוֹלְחִין לָאֱפּוֹת אוֹ לִצְלוֹת אֵצֶל נַחְתּוֹם הַתַּנּוּר (וְעֵיֵן לְקְפֶּוֹ רֵישׁ סִימֶן עִ״ב) (קיב קיג).

Dough made by a Jew, that is baked by a non-Jew, is worse than bread of a non-Jew and it it is forbidden as is food cooked by a non-Jew, unless the Jew prepared the oven by throwing in a piece of wood. Care must be

taken in this regard when sending something to be baked or roasted in an oven of a non-Jewish baker, that a Jew should throw a piece of wood into the oven, or that a Jew should place the bread or pan into the oven.

דְּבָר שָׁאֵינוֹ נָאֵכָל כְּמוֹ שֶׁהוּא חֵי וְגַם עוֹלָה עֵל שֻׁלְחַן מְלָכִים לְלַפָּת בּוֹ אָת הַפַּת אוֹ לְפַרְפָּרָת, שָׁבִּשְׁלוֹ דְבָר שְׁהּוּא נָאֵכָל כְּמוֹ שְׁהוּא חַי, אוֹ שְׁהוּא דָבָר שָׁאֵינוֹ חָשׁוּב וְאֵינוֹ עִלְה עַל שֻׁלְחַן מְלָכִים, אֵין בּוֹ מְשׁוּם בְּשׁוּלֵי עוֹבֶּד כּוֹכְבִים, וְאֵין לְחוּשׁ לַבֵּלִים דְּסְתָם בֵּלִים אֵינָן בְּנֵי יוֹמֶן.

If a non-lew cooked or roasted something which cannot be eaten in its raw state, and is fit to be served on the table of kings, as a relish or dessert, it is forbidden as *Bishul Akum*. This is true even if it was cooked in a lew's utensils and in the house of a Jew. But something which is edible in its raw state, or food that is not held in esteem, and would not be served on the table of kings, is not forbidden as food cooked by a non-Jew. You need not be concerned about the utensils of a non-Jew, because it is assumed that most utensils were not used within the past twenty-four hours.

שֶׁלְאֵ וְחַטִּר אָחַר מִבְּנִי בּבִּיִת בְּאָתְ. מְלְאֵ וְחַטִּר אָחַר מִבְּנִי בּבִּיִת בְּאָתְ.

When a non-Jewish maid works in a Jewish home and does the cooking for the Jewish household, it is customary to be lenient [and to eat the food], because it is impossible that some member of the household did not stoke the fire.

לא לְבַר הַמַּבְשִׁילִּת בִּשְׁבִילִ עַּצְשָׁה לְבַדָּה, אֵין רְגִילוּת שִׁיָּחִמָּה יִשְׂרָאַל, וָאָפָשָׁר דָלָא מַהָנִי בָּוָה הִתִּיר, דְּגָרְעִ מֵאֵלּוּ מְבַשְּׁלֶת בִּשְׁבִילִ יִשְׁרָאֵל, וְלְבַּן אִם בִּשְׁלָה דְּבָרִים שָׁיֵשׁ בָּהָם מִשׁוּם בִּשִּׁרִי עִּיְבֵּד כּוֹבְבִים, לא לְבַר הַמַּבְשִׁילִ אָּסוּר, אֶלֶא גַּם הַקְּדֵרֶה נָאֶסְרָה לְבַשֶּׁל בְּה לְכַהְחַלְּה. וּבְּדִיעֲבִי יַעְשׁ

However if she [the maid] cooks only for herself, it is unlikely that a Jew would stoke the fire—and it is possible that even stoking would be of no avail for this is worse than if she cooks for a Jew. Therefore, if she cooked food which is subject to the rules of food cooked by a non-Jew—then not only is the food forbidden, but even the utensils are forbidden for use in cooking. If they were used inadvertently, a competent Rabbi should be consulted.

בְּתַּבְׁמִּילְ אַחֵּר (עַּיֵּן פּר״ח יו״ד סוֹף סִימֶן קי״ג), וּבְבַלִים יֵשׁ לְתַּתִּיר אַחַר מִעֵּת לְעַחוֹלָה אִם אָפְשָׁר בְּתַבְשְׁיִּלְ אַחַר (עַּיֵּן פּר״ח יו״ד סוֹף סִימֶן קי״ג), וּבְבַלִים יֵשׁ לְתַּתִּיר אַחַר מַעֵּת לְעָּחוֹלָה

Food cooked by a non-lew on Shabbos, for a lew who was sick, should not be eaten after Shabbos even by the sick person if other food is available. The utensils, however, may be used after twenty-four hours.

בֵּיצָה אַף עַל פִּי שֶׁרְאוּיָה לָגָמְעָה חַיָּה, מִפֶּל מָקוֹם, בֵּינָן דָּוָה הָוִי רַק אֲכִילָה עַל יְדִי הַדְּחַק, אָם בִּשְׁלָה הַעּוֹבֶר כּוֹכְבִים, אֲסוּרֶה, וְבֵּן כָּל כַּיּוֹצֵא בְּזָה.

Even though an egg is fit to be swallowed raw, nevertheless, since it is only eaten in this manner in unusual circumstances, if it is cooked by a non-Jew, it is forbidden [to be eaten]. This ruling applies to similar types of food.

פּרוֹת שֶׁלֹא נְתְּבַשְׁלִי בָּאִילָו כָּל צֶרְכָּוֹ, וְאֵינָו נָאֱכָלִין חַיִּין, אֶלָא עַל יְדִי הַדְּחָק. שֶׁהֲמָנִים מְטַגְּנִים אוֹתָן בְּסוּכֶּר, אֲסוּרִין מִשׁוּם בִּשׁוּלֵי עּוֹבֶר כּוֹכְבִים (קי״ג).

Fruits not fully tree-ripened and which are eaten raw only in unusual circumstances, when they are sugar coated by chefs, are forbidden as food cooked by a non-Jew.

שֵׁכֶר שֶׁל הְּבִּיאָה וְשֶׁל דְּבָשׁ, נוְהָגִּין בּוֹ הָתֵּה לִשְׁתִּהוֹ אֲפָלוּ בַּבַּיִה שְׁמּוֹכְרִין אֹתוֹ הָעִיבְרַי פּוֹכְבִים, וְאֵין בּוֹ הָתַּה לִשְׁתִּה צְּפַלְה בַּמִים, רַק שְׁצְּרִיכִין לַחְּקּוֹר אָם אֵין מַעֲמִידִין אֹתָן בּוֹ מְשִׁים בְּשִׁילֵי עּוֹבֶר פּוֹכְבִים, דְּהַחְבְּיִלִין וּמְקְלִין וּמְקְלִין בְּמִים, רַק שְׁצְּרִיכִין לַחְּקּוֹר אָם אֵין מַעֲמִידִין אֹתָן בַּעִּי בַּמִים, יוֹךְ בְּעָבְי בְּמֵים מְזַלְּלִין וּמְקְלִין בְּמֵלְה בַּמִים, רַךְ שְׁאַבְאַד וְמֵה אֵצֶל בְּעָרִים, שִׁיבְּיר בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָרִים, שִׁיבְּיר בְּעָב בִּעְרָם, יְבְּיִים, בְּעָהְירִים, שִׁיבְּיר בְּעָב בִּעְיבִי בְּעָר בְּעָבְי בְּעִים הְּצִילְ בְּעָר בְּעָבְי בְּעָרְ בְּעִים הַיִּלְבִי בְּעָבְי בְּעִים, וְבִּין בְּעִים הַיִּים, וְבִּין בִּיְים בְּעִים, בְּעִים הַיְּבְּיִים, וְבִּין בְּעִים בְּעִיבִּי, בְּעִים בְּעָבְיים, בְּעִיבְיים, בְּעִיבְיים, בְּעִיבְיים, בְּעִיבְים, בְּעִיבְיים, בְּעִיבְים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּי

It is permitted to drink beer made from grains or honey, even when sold in the house of a non-Jew, and it is not considered food cooked by a non-Jew, because the grain is neutralized in the water. However, it is necessary to investigate whether or not it was fortified with wine sediment. In localities where Jews are careless and lax, in regard to drinking non-Jewish wine, a conscientious Jew should refrain from drinking even [non-Jewish] beer. In regard to drinking coffee (without milk for with milk it is surely prohibited), chocolate or tea made by a non-Jew, a conscientious Jew should refrain from drinking them. There are authorities, [however,] who permit drinking them occasionally, but as a regular practice it is

חַלֶב שְׁחַלְבוֹ עוֹבֶר כּוֹכְבִים וְאֵין יִשְׁרָאֵל רוֹאֵהוּ, אָסוּר אָפִלּוּ לִעֲשׁוֹת מִמֶּנָה גָּבִינָה. וּלְכַהְחִלָּה צָרִיךְּ הַיִּשְׂרָאֵל לְהְיוֹת בְּתְחַלְת הַחֲלִיבָה, וְיִרְאֶה שְׁהַכְּלִי הוּא נָקִי. וְנְהָגוּ לְהַחְמִיר שְׁלֹא יַחְלוֹב לְתוֹךְ הַכְּלִי

forbidden.

שְׁנַּרְכּוֹ שֶׁל הַעּוֹבֶר כּוֹכְבִים לְחַלֹֹב לְתִּלֹב. וּשְׁפְחוֹת שְׁחוֹלְבוֹת הַבְּהַמּוֹת בְּבִית יִשְׁרָצֵל אוֹ בַּוּיר שֶׁלְהָם. כְּל מְקוֹם שְׁצִּין בִּית עּוֹבֶר כּוֹכְבִים מַפְּסִיק וְצִין לְחוּשׁ לִבְהַמָּה טְמֵצָה, מֻמָּר צִּפִּלוּ לְכִתְּחַלְּה לְהַנִּיחַוּ לְחַלוֹב. צַּבְל אִם בִּית עּוֹבֶּר כּוֹכְבִים מַפְּסִיק, צָּרִיף שֶׁיְהֵא שֶׁם יִשְׂרָצֵל. וַאֲפְלוּ קְטֶן אוֹ קְטַנְּה בְּנֵי ט׳ שְׁנְה סְגֵי.

Milk, that was milked by a non-Jew, without Jewish supervision, is forbidden; and it is even forbidden to make cheese from it. Initially a Jew must be present when the milking is begun, and see that the milking pail is clean. It is also customary to refrain from milking into a pail generally used by a non-Jew for milking. Mon-Jewish maids that milk [the Jews'] cows on the premises of a Jew or in their own barn, if it is situated so that a house of a non-Jew does not obstruct [the view of the milking] and there is no danger of [their drawing] milk from an unclean animal, it is permitted even initially to let them do the milking. But if a non-Jewish house obstructs [the view], it is necessary to have Jewish supervision. Even a minor, male or female over nine years old is sufficient for this purpose.

ְּצְׁהִינִוּת הָעִּבְּׁהִ בִּנְּבְרִים אֲסִוּרוֹת. וָאִם הַגִּּבְרִוֹת בִּשְׁעַת הַמָּלִינָת נַעִּיבָר בּוֹכְבִים אַסוּרוֹת. בְּשְׁנְיִנְוֹת הָעִּבְּרִ בּוֹכְבִים אַסוּרוֹת. אָבְל אִם הַגְּבְינוֹת בִּשְׁעַת עֲשְׁנְחָן הַן שֶׁל עוֹבֶר בּוֹכְבִים אַסוּרוֹת.

Cheese made by a non-lew is forbidden. But if a lew supervised the milking, and the making of the cheese, then, if during the process the cheese was owned by a lew, it is permitted to be eaten. If, however, during the process it was owned by a non-lew, it is forbidden.

הּהָמְאָה הַּלְיָא בְּמִנְהַג הַמְּקִוֹמוֹת. יִשׁ מְקוֹמוֹת שָׁצִּין אוֹהָלִין חָמָאַה שָׁלִ עּוֹבֶר פּוֹכְבִים, וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת. שָׁצִין אוֹהְלִין חֵמְאַה שָׁלִי עַבְּי שְׁבּוֹבְר מִמְּקוֹם שָׁצִין אוֹהָר לְמָקוֹם שָׁצִין אוֹהָה, צַּף עֵּל פִּי שְׁבַּעְהּוֹ לְחֲזִר לְמְקוֹמוֹ. אוֹבֶל שֶׁם עַמֶּהָם. וְהַהוֹלְךְּ מְמֶּקוֹם שָׁאוֹכְלִין אוֹהָה לְמָקוֹם שָׁצִין אוֹהָר, צַּף עַל פֵּי שְׁבַּיִי אָהָר לְאָבְלִּה שָׁם. (בְּעֵּה נְשְׁמְנִינְיּיִי שֶׁת הַחְמְאָה בְּשִׁמֵּן חֵזִיר, עַל בֵּן שׁוֹמֵר נַפְּשׁוֹ יִרְחָק).

The use of butter [of a non-lew] depends on the custom of the various localities. There are communities that do not eat butter made by a non-lew. There are other communities that do permit its use. If you travel from a community where the butter is not eaten to one where it is eaten, the butter. And if you travel from a community where the butter is eaten to a place where it is not, you may not eat the butter. Presently [at the time of the author], it is rumored that the butter is adulterated with lard. Therefore, conscientious lews should refrain from using it.

סימן לט

drank before washing [your] hands. drink something and say the after-berachah to exempt what you ate or foods during the meal, after saying Birkas Hamazon, you should eat or meal or even after Birkas Hamazon. And if you do eat or drink these you did not recite the after-berachah before, you may say it during the the after-berachah; and avoid eating or drinking them during the meal. If problem] by eating or drinking these things only before the meal, and say not exempt with the Birkas Hamazon. Therefore it is best to avoid [the the meal, and others hold that the food eaten before washing the hands is Birkas Hamazon, I.e. Grace After Meals. like the other food eaten during exempt [from the after-berachah]. Some maintain that it is covered by the rabbinic authorities, if what you eat or drink before washing your hands is drink such beverages during the meal: there is a disagreement among (except for wine)—before washing your hands, and you also intend to relishes, legumes or potatoes; and also if you intend to drink beverages foods that require no extra berachah [when eaten] during the meal, such as berachah [when eaten] during the meal, such as fruits, or if they are such during the meal, regardless whether these are foods that require an [extra] Berwah 176: 4) you intend to eat various food that will also be served to decome involved in making an unnecessary derachah. (See Mishnah already set for the meal, it is detter not to eat defore washing, in order not If before washing [for the meal], If you are sitting at the table which is

בְּבְּרְכֵּת הַמְּּוֹלְיִנִ יַשְׁ לְמְּנִתְּ מְלְשְׁתִּינִ לְצִׁ יִשְׁמָּר יִוֹן בְּתִּוְּ הַפְּעִּינִים יַצְּ בְּמְנִוֹן יְנִשְׁ אִנְמְרִים בַּצִּפְלִּיּ אָם שְׁוֹמָה יַנְלְהַמְשִׁירְ מַבְּתְרָ, אָם בֵּן הַם בְּכְלֵל הַפְּעִיבָּה וְנְפְּעֵי בְּמְנִוֹן יְנִשְׁ אִימְרִים בַּצִּפְלִּיּ אָם שְׁוֹמָה יֵּלְהַמְשִׁירְ מַבְּתְרָ, אָם בֵּן הַם בְּכְלֵל הַפְּעִיבְּ וְנְפְּעֵירְ בְּמְעִינִים בְּעָבְּר הְשִׁירִ יְלְהַמְּיִי הְשְׁירִי בְּמְעִיבְּי הְשִׁירִ וְלְבְּמְשִׁירִ לְּדָם בְּתְרִי אָם בֵּן הַמְעִּיבְּי הְשְׁילִים בְּנִי בְּמְיִינְ בְּבְּרְיבִים הַבְּלְבְּים בְּעִינִים בְּעָבְים בְּנִינִים בְּעְבְּיבְים בְּעִינִים בְּעָבְּים בְּעִינִים בְּעְבְּים בְּעִיבְּים בְּעְבְּים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִינִים בְּעִיבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְים בְּעִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּעִבְּי

בְּרְכַּת הַּמֵּזּוֹן, שֶׁיִבְרָך אַחֲבֶיִי עֵּל הַגָּפָּן, וִיִּפְׁטִּר גַּם מַה שָׁשְׁתָה לָּדָם נִטִילִת נָדִים. וָאִם רוֹצֶה לִשְׁתִּית בין שֶׁרֶף לְדָם הַפְּעִּינְה בֵּין שֶׁיִּשְׁמָה גַּם בְּתִּוֹך הַפְּעִּינְה בֵּין לֹא יִשְׁמָה, יַנָהַר לֹא לֹשְׁתּוֹת לְדָם הַפְּעִּיּדָה בין פְּחִוֹת מְכַּצִּית. אֲבֶל אָם שְׁתָה בַּצִּית אוֹ יוֹתֶר, נְפֵל לִינֵי סְפֵּק בְּרֶבָה אַחֲרוֹנֶה.

your appetite, you would not make a berachah acharonah. Berurah states that if you drank whiskey or ate something to stimulate question whether a concluding berachah [should be said.] The Mishnah is not required]. But if you do drink a kazayis or more it becomes a for equivalent. of whiskey before the meal [so that a concluding berachah Kazayis—an amount equivalent to that displaced by an olive. See glossary drink whiskey during the meal or not, be careful not to drink a kazayis If you intend to drink whiskey before the meal, whether you intend to which will also exempt [the wine] you drank before washing your hands. after drinking at least a vevi'is of wine. See glossary for equivalent. berachah, Al Hagefen, Al Hagefen—this is the special berachah recited you drink a cup of wine after Birkas Hamazon and say the concluding should refrain from drinking [wine] before washing your hands, unless drank before the meal is not exempt with Birkas Hamazon; therefore, you that even if you drink wine during the meal, nevertheless, the wine you meal and is exempt with the Birkas Hamazon. Others hold [however] since the wine serves to stimulate the appetite, it is considered part of the will not drink wine during the meal, nevertheless, some authorities hold If you intend to drink wine before washing your hands, even though you

אָם רוֹצָה לָאֱכוֹל לְּדָם נְטִילַת יָדִים מִינֵי מְזּוֹנוֹת, פְּגוֹן עוּגַת דָּבָשׁ, עוּגַת בּיצִים וְכַדּוֹמֶה, שֶׁבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלָּהָם הִיא עַל הַמְּחָיָה, בֵּין שִׁיאַכַל מֵהָם גַּם בְּתוֹדְ הַסְּעוּדָה בֵּין שֶׁלֹא יאַכַל מֵהָם בְּתוֹדְ הַסְעוּדְה, מְבֶּל מֻקוֹם הֵּן נְפְטְרִים בְּרָרְכֵּת הַמְּוֹן (כִּי בְּרָבֵת הַמְּוֹן פּוֹטְרָת בָּרָבּת עַל הַמְּחְיָה), וּבְלְבַר שֶׁלֹא יַפְסִיק הַרְבָּה בֵּין אֲכִילָה זוֹ לֹנְטִילֹת יָדָיִם. אֲבָל אָם צָּרִידְּ לָהַפְּסִיק הַרְבָּה, צְּריְדְּ לְבֶּרֶדְּ מְּחִלְּה בְּרְכֵּת עֵל הַמְּחְיִה עַל מֵה שְׁאָכַל, וַאֲפִלּוּ יֹאכַל מְמִינִים אֵלוֹ גָּם בְּתוֹדְ הַסְּעִיּדְה (עַיֵּן

If before washing the hands you intend to eat, honey cake, egg kuchel, or something similar, for which the after-berachah, Al Hamichyah, This is the special berachah recited after eating the meal or not, nevertheless, they are exempt with the Birkas Hamazon (because Birkas Hamazon exempts are exempt with the Birkas Hamazon (because Birkas Hamazon exempts are exempt with the Birkas Hamazon (because Birkas Hamazon exempts are exempt with the Birkas Hamazon exempts and washing the hands. But if you must first make the after-berachah Al Hamichyah on the cake eating [the cake] and washing the same kinds of cake during the meal. you ate, even if you intend to eat the same kinds of cake during the meal.

פימן מ

הַרוֹצֶה לָאֱכֹל פַּת שְׁמְבְרַכִּין עַּלְיוֹ הַפּוֹצִיא, צָרִיךְ לִמֹוֹל יָדָיִי מִקֹּדָם. אָם הַפַּת גָּדוֹל פַבֵּיצָה מְבָרַךְ עַּל הַנְּטִילָה. וּבְפְּחוֹת מְזֶּה, אֵין מְבָרְכִין עַל הַנְּטִילָה.

If you wish to eat bread for which *Hamotzi* is required, you must first wash your hands. If the bread you are going to eat is the equivalent of an egg, you must recite a berachah for the washing. But if you are going to eat less, you do not recite the berachah upon washing.

ְּנְטִילֵת יָדִיִם צְּרִיךְּ לִהְיֹוֹת דַּוְקֵא מֵן הַכְּלִי. וְצָרִיךִּ שָׁיִּהָה הַכְּלִי שָׁלֵם בְּלִי שׁוּם נָקָב אוֹ סָדָק מְפַּלִּשׁ. וְגַם לְמַעְּלָה יִהָּה שְׁנָה בְּלִי שׁוּם חָרִיץ אוֹ בְּלִיטֶה. וְאוֹחָן קְנְקַנִּים שָׁיֵשׁ לָהָם כְּמִין מַרְוַב בּוֹלֵט בְּגִבְה מְשְׁפֵּת הַכְּלִי, שֶׁיּוֹצְקִין מְמֶנּוּ דָּרֶךְ שְׁה. אֵין נוֹמְלִין מִמֶּנּוּ לַיָּדִר שָׁם, כִּי אֵין לוֹ שְׁאֵינוֹ מַחְזִיק שְׁם מַשְׁקִים, אֶּלְּא צְּרִיכִין לְטֹוֹל דֶּרֶךְ שְׁפַת הַבְּלִי מָקוֹם שְׁמַחְזִיק מַשְׁקין.

For this washing you must use a halachically accepted utensil. Which contains at least a revi'is of water. See glossary. The utensil must be completely intact, without any holes or open cracks. It must be level on top without grooves or projecting parts. When using containers or pitchers having a spout protruding above the edge of the utensil from which the water flows, you should not wash your hands with water poured through the spout; because the spout does not have the halachic status of a utensil, since it cannot hold liquid. Rather you should wash from the side of the pitcher which contains the liquid.

בְּלֵי שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד אֶלֶא עֵּל יְדֵי סְמִיכָה. אָם מִהְחִלְּתוֹ נַעֲשָׁה כָּך לָהִשְׁתַּמֵּשׁ בּרֹ עֵּרִ יְדִי סְמִיכָה יֵשׁ לְרֹ דִּין כְּלִי. אֲבֶל אָם לֹא נַעֲשֶׂה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּרֹ כָּדִּ, כְּמִּרִ בְּעִר, אֵין נוֹמְלִין מִמֶּנּוּ. וְיֵשׁ בָּזָה כַּמֶּה חַלְּּרְקֵי דְּינְים בְּשֻׁלְחָן עְּרְוּךְ.

A vessel that cannot stand without support—if it was originally made to be used by means of this support, it is considered an halachic utensil. But if it was not made to be used this way, for example, the cover of a vessel, you should not wash with it. There are many halachic details on this issue discussed in the Shulchan Aruch.

שְׁעִּוּר הַמֵּיִם קְשְׁעִּר לְּעָעִּר בְּצִּמְצִּוּם, וִצְרִיכִין לִשְׁפּוֹךְ עֵּלְ לָרְ עֵּוֹם בְּשָׁפַע, דְצָּעָר רַב חִסְדָּא, צָּנָא מִשְׁאִי סִימָן בי סָעִיף גי), וְיָבֹאוּ הַמִּיִם עַּלְ כָּל הַזֶּד דְּהַיְנִי עָרִ מְלֹא חָפְּנִי מִינִּה, וְנִיְמְלִי, בְּבְרֵי שְׁנָלִי נִהְ נְלֹא יִשְׁצֵּר עָרִ הָלֹא חָפְנִי מִינִּה, וְנִיְמִי הַבְּרִי עְּנִה וְנִיְבְּינִוּ קְצָּי הַכְּלֵי מִינִּה, וְנִיְבְינִי הְבְרִי הְבְּרִי הְבְרִי הְבְּרִי הְבְּרִי הְבְּרִי הְבְּרִי הְבְּרִי הְבְּיִי וְנְבְּיִבְי הְצְּיִי וְנְבְּבְּים בְּעִים בְּעְיִּבְי הַנְים, וְצְרִי בְּבְיִר הְצְיִי הְבְּרִי הְבְּרִי הְצִּים הְצְרִי הְבְּרִי הְבְּי בְּבְּרִי הְצִּים הְצִים הְצִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְיִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְיבְּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְיבְּים הְצִּים הְצִּים הְבִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְבְּיבְּים הְיבְּים הְצִּים הְצִּים הְצִּים הְבְּיבְּים הְיבְיבְים הְצִים הְיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְיבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּים הְבְּיבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּבְּים הְבְּיבְּים הְיבְּיבְים הְיבְּיבְים הְבְּיבְּים הְבְּיבְּיבְּים הְבְּיבְים הְבְּבְּיבְּים הְבְּבְּים הְבְּבְּבְי

אַחַת. וָנְכוֹן לֹעְשֹׁפְּךְ עַל כָּל יָד בּ׳ פְּעְמִים.

twice on each hand. utensil is not available. (Mishnah Berurah) It is also proper to pour water pouring. It certainly may be used when traveling or wherever another nshw bsiquyusini ton zi wolf shi za gnol za liznstu a hsuz to szu shi which the water cannot be emptied at one time. Many authorities permit wash from a container with a narrow mouth [e.g. a soda bottle] from should be poured [on the hand] in one flow. Therefore you should not fingers, the finger tips and the circumference of the fingers. The water raised somewhat upward, so that the water reaches the entire length of the in order to accomplish this, your fingers should be parted slightly, and wrist, and no part of the hand should be untouched by water. Therefore, first and then your left. The water must cover your whole hand, until the was granted full handfuls of goodness." You should wash your right hand Rav Chisda says [Shabbos 62b] "I washed with full handfuls of water and should therefore pour a liberal amount of water on each hand, because It is very difficult to estimate the exact amount of water to be used. You

לאַטר שְׁנָּטִל שְׁהֵּי יָדִיר, יִשְׁפְּשְׁפֵּן בְּיַטֵּר וְיִגְבִּיהַן נְגֶּר רֹאֹשׁוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַבְּחִר, שְׁאִי יְדִינֶם וְגוֹי. וְקְׁדָם שְׁמִי שְׁנִי יָדִיר, יִשְׁפִּי ְבָּי וְלִינִה שְׁמִי יְדִינִם לְבָרֵךְ אַטִּר הַנְּמִילָת יָדָים (וְאַף עֵּל בֵּר דְּכָל הַמִּצְוֹת מְבָרַךְ עֲלִיהְ מִל נְמִילָת יָדָיִם לְבָרֵךְ אַטּר הַנְּמִילָת יָדִים לָבָרְךְ אַטּר הַנְּמִילָת, וְעִירְ דְּגַם נְגִּרִ הַיָּדִים הִוּא מִן הַמִּצְיְה, וְעִירְ יְנְהֵי לְנֵּבִּ יְדִיי וְשְׁבְּרְ עְּבְּיִ הְעִילְת, וְעִירְ הְעָבְ הָרִ בְּיִבְ יְבְיי בְּעִיבְ יְדְי וְעְבְּרְ הְעִילְהִי עְּיִים בְּחָלִיקּה, מִשְׁים רְּעָבְּי, מְשִׁים רְּבְּיְ בְּי בְּיִבְּי בְּיִי יְנִייִי וְבְּיִבְ יְנִייִי וְעָבְּי בְּיִי וְעִיבְּי בְּיִי בְּיִי בְּעִיבְּי, וְעִיבְּי בְּיִבְי בְּיִי וְעְבִּי יְדִיי וְעְבְּי בְּעִיבְּי בְּתִילְהִי בְּעִיבְּי, וְשְׁבְּי בְּעִיבְּי הְיִים לְבָּבְּי בְּיִי וְעְיִבְּי בְּיִי בְּעִיבְּי וְלְיִי בְּעִיבְּי וְלְיִי בְּיִים בְּחָלִיה, מְשִׁים בְּחָבְיוֹב, שְׁבִּי בְּיִי בְּיִי בְּעִיבְי בְּיִי בְּעִיבְּי וְלְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִיבְ בְּיִי בְּעִיבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיִי בְּיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּייִים בְּיִים בְּייִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיים בְּיים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּייִים בְּיִים בְּיִים בְּיים בְּיִים בְּיים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִיבְים בְּיִים בְּיבְיִים בְּיִים בְּיִיבְיִים בְּיִיבְּיִים בְּיִּיבְיִיבְיִים בְּיִי

After you wash both hands rub them together and raise them opposite your head as it is said: [Psalms 134:2] "Lift up you hands" etc. Before you dry your hands recite the following berachah: Asher kiddeshanu bemitzvosav vetzivanu al netilas yadayim, [Who has sanctified us with His commandments and has commanded us regarding washing the hands.] (Even though when performing other mitzvos the berachah is recited before the performance of the mitzvah, nevertheless, in regard to netilas yadayim, since there are times when one's hands are not clean before washing, the performance of the mitzvah, nevertheless, in regard to netilas yadayim, therefore, the Rabbis established that in all cases of washing of hands, the berachah should be recited following the washing. Another reason it is said then, is because the drying of the hands is also part of the fulfillment of the commandment.) If it is your custom to pour over water each hand twice, then pour first over each hand once, rub them together and recite twice, then pour first over each hand once, rub them together and recite the berachah. This is not the accepted practice. We recite the berachah.

after pouring the water a second time. (Mishnah Berurah 158: 41) Then pour a second time over each hand. Be careful to dry your hands well. Do not dry them with your clothes, because it is detrimental to the memory.

אַם לַאַחַר שְׁשְּׁפַּרְ הַּמִּיִם עַּל יָדוֹ אַחַת, נָגַע שְׁם בְּנָדוֹ הֹשְׁנְיָה, אוֹ אָדָם אַחַר נָגַע שָׁם, אַזִּי נְטְהָאוּ הַמַּיִם שְׁעַל יָדוֹ, וְצְּרִיךְּ לְנַּגְּבֶּן וְלְטֹּוֹל פַּעַם שְׁנִית. אַדְּ אִם אַרַע לוֹ בֵּן לְאַחַר שְׁבְּבֶר בַּרֵדְּ לֹא יָבְרֵךְ שְׁנִית.

If after you pour water on one of your hands, you touch it with your other hand, or if another person touches it, then the water on your hands and wash them a second time. However, if this should occur after you have already recited the berachah, do not repeat the berachah.

מי שָׁאֵין לוֹ כְּלִי, יָכוֹל לִטְבּוֹל יָדֶיוֹ בּנָהָר אוֹ בְּמִקְנָה הַכְּשָׁרָה לִטְבִילַת נָשִׁים (וְעַיֵּן לִקּמֶּן סִימֶן קס"ב דִין הַנְּהָרוֹת), אוֹ בְּמַעְיֵן אֲפָלּוּ אֵין בּוֹ מִי סְאָה, רַק שְׁמְּחָבַסוֹת בּוֹ יָדֶיִר בְּפַעַם אַחַת, וּמְבָרְדְּ גַּם בֵּן עַל נְטִילַת יָדָיִם. וּבְשְׁעַת הַדְּחַק יָכוֹל לִטְבֹל יָדֶיו גַּם בַּשְּׁלֶג. אַם יֵשׁ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ הַרְבָּה כְּמוֹ שְׁעוּר מְקְנָה (קנ"ס ק"ס), וְאָם צָרִיךְּ לְטִילְ יָדִין מְחּוֹךְ יָדִיוֹ מְשְׁבְּרָ, יַנִיחַ יָדוֹ הָאַחַת סָמוּדְ לְאָרֶץ, וּבְיָדוֹ הַשְּׁנְיָה יִמְשֹׁר לִהְרָא עֲלִיה לוֹי אָת הַמִּים, וְאַחַר פָּדִי יִחְלִיף יָדִיי, אוֹ שְׁחֲבָרוֹי יִמְשֹׁרְ לוֹי אֲבָל אָם הַיָּדִים בְּבּוֹהוֹת מִן הָאֶרֶץ לֹא עְלְהָה לוֹי נְטִילָה (סי דה"ח ע"ש).

If you do not have a vessel, you can dip your hands into a river or into a mikvah [ritualarium] that is halachically fit for the ritual immersion of women or in a natural spring even if it does not contain forty seah of water Forty seah is the prescribed amount of water needed for a proper mikveh. See glossary for equivalent. so long as your hands are covered by the water at one time. You should also [in the case of dipping] recite the standard berachah, Al Netilas Yadayim. In an emergency, you may immerse your hands in snow, if there is enough snow on the ground equal to the amount needed for a mikvah. If you have to wash your hands from a pump, place one hand near the ground and with your other hand work the pump to bring up the water. Afterwards, reverse the procedure or have a friend draw the water for you. But if your hands are high above the ground, the washing is invalid.

מים שָּנְשְׁתַּנּּרִ מַרְאֵיסָן, בֵּין מַחֲמַת מְקוֹמָם, בֵּין מַחֲמַת אֵיזָה דָּבָר שָׁנָפַל לְתּוֹכָן פְּסִיּלִין לְנְטִילַת יָדָיִם. אַבֶּל אַם נְשְׁתַּנּּרְ מַחֲמַת עַצְמֶן כְּשֵׁרִים. מִים שֻׁנְּעֶשְׁתָה בָּהָם מְלָאבָה, כְּגוֹן שֶׁהּרְּהִרּ בָּהָם כֵּלִים, אוֹ שְׁשְׁרִּרְ בָּהָם יְרָקוֹת, אוֹ שְׁנְּהְנִּי בְּהָם בַּלִים עִם מַשְׁקִים לְצַנְּנָן, אוֹ שֻׁמָּדִּר בְּהָן מִדּוֹת, גַּם כֵּן פְּסִּיּלִין. וְיִשׁ פּּוֹסְלִין גַּם מֵיִם שְׁנְּמְאָסוּ, כְּגוֹן שְׁשְּׁתָה מֵהָם כָּלֶב אוֹ חֲזִיר וְכִדּוֹמֶה, מְשִׁים דְּנַצְשִׁי כְּשׁוֹפְּכִין. וְיֵשׁ

לְחוּשׁ לְרְבְרֵיהֶם.

Water that becomes discolored, whether due to its location or due to something that fell into the water, is unfit to be used for netilus yadayim. [But] if the change of color was due to natural causes, the water is fit for use. Water that was utilized for something, such as washing dishes, or for soaking vegetables, or if the water was used to store containers of beverage for cooling or the water was used for measuring, it is unfit for the purpose of netilus yadayim. Some authorities forbid using water that has become loathsome, for instance, when a dog, a pig or other such animal drank from it, because it is considered dirty water. One should take this opinion seriously.

נְאָפְלּוּ מְבֵל בּוּ רַק אָצְבְּעוֹ הַפְּמִבי לֹא נִטְקֹאוּ הַפָּנִם. וְלָבֵּו הּיֹצֵא מִבֵּית הַכָּפָא, יָכוֹל לֹשְאוֹב מֵים בְּחָבִּיה מֵן הָחָבִית לְרְחוֹץ יָדְיוּ, וְהַנְּשְׁאָרִים כְּשִׁרִים לִנְטִילָת יָדָיִם. אֲבֶל אָם שִׁכְשָׁה יָדִיוּ בְּחִדּ הַחָבִית לְנַקּוֹתָן, אַפְלּוּ טְבְיְרְ בְּיִּ רַקְ אָצְבְינִי הְבְּמְינִה, לְנַקּוֹתָה, נְפְּסְלֵי כָּל הַפּּיִם מִפְּנִי שָׁבְּשָ

If you had not washed your hands and you touched water, the water does not become defiled. Therefore, upon leaving the lavatory, you may take a handful of water out of the barrel to wash your hands, and the remainder may be used for *netilus yadayim* [before meals]. However, if you dabble your hand in the barrel to clean them, even if you dipped only your little finger to clean it, all of the water is unfit since some work was done with it.

(0"7) (0"7) Ματετ τητη, ητητη για κι μειτιτα, κα κι μειτιτα, ητητη τητητης, τητητης τητητης (0"7) (0"7) (0"7) (0"7) (0"7) (0"7) (0.

לְּנֵם הַנְּטִילָה צָרִיכִין לְהַשְׁגִּיחַ עֵּל הַנָּדִוֹם שְׁיִּהִיּי נְקִּיּתׁר בָּלִי שׁוּם חַצִּיצָה. וִמִי שָׁצִפְּרָנֵי אָצְבְּעֹוֹתִי הְּדִּוֹלֹוֹת, צָרִיךְּ לְרַקְּדַק לְנַּקּוֹתָן, שָׁלֹא יָהֵא בְּתַחְתִּיהָן טִיט וְצוֹאָה, מִשׁוּם דַּהָוִי חֲצִיצָה. וְכֵּן צָרִיךְּ לְהָסִיר הַטְּבְּעַת, שֶׁלֹא תְּהְיָה חֲצִיצֶה.

Before you wash, inspect your hands to make sure that they are clean without any chatzitzah. This term will appear throughout the chapter and the water. If you have long fingernails, clean them carefully so and the water.

that underneath them there is no mud or dirt because this constitutes a chatzitzah. You must also remove your rings so that they will not be a chatzitzah.

מִי שְׁיָּדָיִוּ צְבִרִּעִוֹת, אִם אֵין שָׁם מַמְּשׁוּת הַצָּבַע כִּי אִם חֲוּתָא בְּעָלְמָא, לֹא הֻוִי חֲצִיצָה. אַבָל אִם יֵשׁ עֲלִיהָם מַמְּשׁוּת הַצָּבַע, אַפְלּוּ רַק מְעַּט, הֻוִי חֲצִיצָה. אַך אִם הוּא אַמָּן בְּכָּך, דְּהַיְנִי שְׁהוּא צַבָּע, וְבֵּן מִי שְׁהוּא טַבְּח וְיָדִיִּי מְלֵבְלַכֹּוֹת מִדְּם, אוֹ שְׁהוּא סוֹפֵּר וְאֶצְבְּעוֹתִיו מְלֵבְלַכוֹת מִדְּיוֹ, וְהוּא דָגִיל בְּכָך, וְכִּל בַּעֲלִי אַמְּנוּת וֹאִת אֵין מַקְפִּירִין בְּכָך, לֹא הֲוִי חֲצִיצָה, אֶלְא אִם כֵּן הוּא בְּרֹב הַיָּדִי וְבֵּן מִי שְׁיֵּשׁ לוֹ מַכָּה עַל יָדוֹי וְעִיהְ הַמְּיִּה עֲלִיי לְתָּים לְהָסִירָה, לֹא הֲוִי חֲצִיצָה (וְעַיֵּן עוֹד בְּסִימֶן קִסִּיא דִינִי חֲצִיצָה בִּטְרִילֹת נְשִׁים, וְהוּא הַדִּין לְנְטִילֹת יְדָיִם) (קסא).

If your hands are colored with dye, but there is no substance to it, merely the coloring, this does not constitute a *chatzitzah*; but if even a little tangible dye-stuff is on your hands it is considered a *chatzitzah*. However, if you are a craftsman such as a painter, or if you are a butcher, and your hands are stained with blood, or you are a scribe, and your hands are this craft are not concerned with these stains, they are not considered a *chatzitzah*, unless the stains cover the greater part of the hand. Similarly, if you have a wound on your hand, and there is a bandage covering it, and it is painful to remove it, the bandage is not considered a *chatzitzah*. (For further details see Chapter 161 which discusses the laws of *chatzitzah* in reference to the ritual immersion of women and these laws apply as well to the washing of hands.)

המום צְרִיכִים שָׁיָּבֹאִּר עֵל הַיָּדִיִם מִפֹּח גַּבְרָאִ. אֲבָל אָם הַמִּוֹם בָּאִים מַאֲלִיהָם, לֹא הֵוִי נְטִילָה. וְחָבִית שָׁיֵּשׁ בָּה בַּרְוָא וְהַסִיר אַת הַבַּרְוָא, אַוֹי הַמִּים הַבָּאִים בַּכֹח הָרִאשׁוֹן, דְּהִיִּנִּ קְלִּיּח הָרִאשׁוֹן לְבַדּוֹ, נְחְשְׁב מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לְטוֹל אֶת יָדִיוֹ דָּרֶךְ הַבּּרְוָא, צָרִיךְּ לִידִע שְׁבַּקְלִּיּחַ הָרִאשׁוֹן תִּחְבַּסֶה כָּל הַיָּד, וְיִסְתּוֹם שֶׁת הַבּרְוָא וַיְחֵזּוֹר וְיִפְּתְּחֵה לִשְׁכִּיכְה שְׁנְיָּה. וּמִי שְׁאֵינוֹ יוֹדְעַ לְשַׁעֵּר, אֵין לוֹ לְטוֹל יָדִיוֹ בְּדֶרְ וְהִי, וּמִכְּל שְׁבּּן שְׁאֵין לְטֹל יָדִיוֹ מִן הַבִּּיוֹר שְׁיִשׁ לוֹ בִּרְוֹא קְטְן וְהַבּעלִּיהַ הִּאִּ דְּלִי

The water must come upon your hands through manual effort; but if the water comes of itself, this does not constitute proper washing. If a barrel has a spout and you remove the spout, then the following rule applies: The water that flows out as a result of your initial effort, the first gush of water is considered coming through manual effort, but the water which flows afterward, is not considered flowing from manual effort, but rather as having come of itself. Therefore, if you want to wash your hands with water coming from the spout, you must be sure that the first gush of water

covers your entire hand. Then close the spout and open it again for the second flow; and if you cannot estimate this properly, you should not wash your hands in this manner, and certainly you should not wash your hands from a cistern which has a small spout from which a thin trickle of water flows. If there is no other option, you may wash by opening and closing the faucet several times on each hand. (Mishnah Berurah)

אָסוּר לָאָכוֹל בְּלֹא נְטִילָה, אַפְלּי אָם רוֹצֶה לְכִּרֹף יָדְיִי בְּמַפְּה. וָאִם הוּא בַּדָּרָף וָאֵין לוֹ מֵים, אָם יוֹדְעַ כִּי הְעוֹר זָבֶרְ דּ' מִילִין לְפָּנִיו אוֹ מִיל לְאַחֲרָיו יִמְצָא מֵים, מְחֵזָיִב לֶלֶבֶת לְפָּנִיו דּ' מִילִין, אוֹ לְחֵזֹּר לְאַחֲרָיו הָיל לְטוֹל יָדָיר לַאֲבִיל הָה אָבֶל אָם גַּם שְׁמֶה לֹא יִמְצָא מֵים, אֶוֹ שְׁהִּוּא עָם חֲבוּרֶה וְמָחְיָב הַמִּיל לְטִיל לְפָּנִיו אֵנְסִילְה, אֲבֶל אָם בּח לִּצְחָר לְמִיל יָדִיר בְּמָפְּה, וְאִם הַּהַ בְּתִּיך הָא לְהַפְּרִי הָה יִּדְיִם (בְּפְּפּוֹת) הַבְּאַנְיְלְיִיל לְפָּנְי (קְסִיגְ), אַיל אָמִיל לְמִיל לְטוֹל לְטִיל, יִבְיל הָי מִילִין, אַבְּיל הָי מִילִין.

It is forbidden to eat [bread] without washing, even if you plan to wrap your hands in a cloth. If you are traveling and do not have water, if you know that within four mil See glossary. in the direction you are heading or a mil behind you, you will find water, then you are required to travel within four mil forward or within a mil backward to wash for eating. But if even [after traveling] these distances you will not find water, or if you are with a group, and you are afraid to be separated from them, and similarly, if you are in any other emergency situation in which you are unable to wash your hands, wrap your hands in a cloth, or put on gloves, and you may eat the bread this way.

הַעּוֹשָׁה צָרָכִיוּ לְהָם צִּרִילָה, שֶׁהוּא צָרִיךְ לִטּוֹל יָדִיוּ לְבָרְבָּת אֲשֶׁר יָצִר וָגַם צָרִיךְ לִטּוֹל יָדִיוּ לֹסְעּוּדָּה רֵק מְעַט מִיִם לְחָפְּנוֹ אַחַת, וִישְׁפְשֶׁרְ שְׁתֵּי יְדֵיו בְּמִים צֵּלִּי וְנְגָּבֶם הַיִּטֵב וִיבָּרָךְ אֲשֶׁר יָצַר, וְאַחַר בָּךְּ יִטּוֹל יָדִיוּ בְּּדִין נְמִילֹת יָדִים לֹסְעּיּדָּה וִיבְרֵךְ עַּל נְמִילֹת יָדִים (קסה).

If you went to the lavatory before the meal so that you have to wash your hands to recite the berachah Asher Yatzar (see Chapter 4, paragraph 6) and you also have to wash your hands for the meal, there are numerous questions [as to the best procedure]. Therefore, the best thing to do is to wash your hands first in a manner that does not meet the halachic requirements for the washing of hands before a meal, that is: pour only a little water onto one palm and rub both hands together with this water and dry them thoroughly. Then recite the berachah Asher Yatzar, and afterwards wash your hands properly, fulfilling the requirements of washing the hands before a meal, and recite the berachah Al Netilas Yadayim.

(£1

צְּרִיךְ לְבֶּרֵךְ עֵּלְ לְמִי לְנִתְ בְּגִּיפְּרָ בְּמְּלְנְמִוֹרְ חַמְּכְפִים, אוֹ שְׁחִבְּךְ בְּרִאִשׁוֹ, אוֹ שְׁחִשְׁיִּרִ עָּלְ לֵא יְבָרֵךְ עֲלִיהָן. וְבֵּן אֲפִלּוּ אִם עְּשְׁרְ צְּרֶכִּיו וְנִוֹמֵל יָדָיִו בְּאָמְצֵע הַפְּעִּיּדְּה, אֵינוֹ מִי שְׁבְּאָמְצֵע עְּעִי, אֲבָל לֹא יְבָרֵךְ עֲלִיהָן. וְבֵּן אֲפִלּוּ אִם עְּשְׁרְ צְּרָכִיוּ וְנִוֹמֵל יָדָיוֹ בְּאָמְצֵע הַפְּעִיּיִּהְיּ מִי שְׁבְּבְּיִי אָנִי עְּבְּיִיםְיִי הְנִינִים.

If, during a meal, you touched your body in areas that are usually covered, or scratched your head, or urinated, you must wash your hands a second time, but do not recite the berachah. So, too, if you moved your bowels and washed your hands during the meal you do not recite Al Netilus Yadayim. According to the Mishnah Berurah, if one moves his bowels, then he should recite the berachah when he rewashes his hands. (164:

הָאוֹכֵל דָּבֶר שָׁטִפּוּלוֹ פַּמִשְׁקָה, אוֹ שֶׁפָּא מַשְׁקָה עַל הַמַּאֲכָל וַעֲדֵין הוּא לַח מִן הַמַשְׁקָה, אַף עַל פִּי שָׁהוּא אַינוֹ נוֹגַעַ בְּמְקוֹם הַמַּשְׁקָה, מִבֶּל מֶקוֹם צַריף לִטוֹל יָדִיר תְּחִלָּה, רַק לֹא יְבָרֵה עַל נְטִילֹת יָדָיִם. וְהַרְבָּה הְאוֹכֵל דָּבֶר שָׁטִבּוּלוֹ בַּמִשְׁקָה, מִבְּּל מְקוֹם יֵשׁ לוֹי לְהַחְמִיר עַל עַצְּמִוֹ.

If you eat something that was dipped into a liquid, or if a liquid came into contact with the food, and the food is still moist from the liquid, even though you will not touch the part that is moist, nevertheless, you are required to wash your hands first, but do not recite the berachah Al Netilus Yadayim. Many people are lax in fulfilling this requirement. But every God-fearing person should be stringent about it.

מְּשְׁקִים לְעָּנְיֵן זֶה הַפְּה שָׁבְעָּה, וָאֵלִּי הֵן: יֵווּ, וְכֵן הֹמֶץ מִיֵּוּ, דְּבִּשׁ דְּבוֹרִים, שֶׁמֶן וַיִּת, חָלְב, וּבִּבְלָל זֶה גַּם מֵי חָלְב, עַל, דַם שֶׁל בְּהַמֶּה חַיָּה נְעוֹף (וְהַיְנִי בְּשְׁאוֹכְלוֹ לְרְפּוּאָה) מָיִם. וְסִימֶנָם יָ"ד שָׁחַ"ט דָּ"ם. זְּיִל מִשְׁקֶה לְעָנְיֵן זֶה.

There are seven liquids, with regard to this law: wine and wine vinegar, honey from bees, olive oil, milk and whey, dew, blood from an animal or fowl (if eaten in permissible circumstances such as for medicinal purposes) and water. These seven form the following acronym: Yad shachat dam. But other fruit juices, do not have the status of liquid, in regard to this halochah.

פּרוֹת שְׁמָרֵקָחִין בְּסַבֶּר אֵין צְרִיכִין נְטִילַת יָדִיִם, כִּי הַסֵבָּר לֹא הֵוִי מִשְׁקָה, וָגִם הַלַּקלהִיִּת שֻׁיָצָא מִן הַפְּרוֹת לֹא הֲוִי מַשְׁקָה, שֶׁהוּא מֵי פַּרוֹת. אֲבֶל אִם מְרַקְחִין בְּדָבִשׁ, אִם נִקְרִשׁ הַיִּטֵב, אֵנִי נְתִּעִה נְצִינִ צְרִיכִין נְטִילַת יָדָיִם. אֲבֶל אִם לֹא נְקְרִשׁי הֵיטֵב, אֶלָּא נְתְעַבּּר מְשָׁקָר רְקְ אֹבֶל, אֲבֶל אָם הִיא נְמִּוֹחָה, הֲרֵי הִיא מַשְׁקָר.

If you are eating] fruits preserved in sugar, you do not have to wash your hands, because sugar is not considered a liquid. Similarly, the moisture that oozes out of the fruit is not considered liquid, rather it is (considered as) fruit juice. But if the fruit was preserved in honey, and the honey congealed, then it is no longer considered a liquid, and it is considered a food and you do not have to wash your hands. But if it did not congeal well but merely thickened a little, and the honey still flows, you have to wash your hands. So, too, regarding butter which is in the category of milk, if it is in a solid state, it is not considered a liquid but rather a food, but if it is in a solid state, it is not considered a liquid but rather a food, but if it is melted (in a liquid state) it is considered a liquid but if it is melted (in a liquid state) it is considered a liquid.

דְּבָרִים שְׁדַּרְּפָּן לְאָכְלָן בִּלֹאִ פּרִי וּמִוֹלְגִי אֲפָלִּי הִוּא אוֹכֵל עֵּל יָדִי פָּר אִוֹ מִוֹלָג בְּבֶר שְׁאֵין דַּרְפִּוֹ לְאָכְלָן רַק עַל יְדֵי פַּרּ, פְּגוֹן לְבִיבוֹת וְכֵּיוֹצֵא בָּזָה, וְבֵן פָּרוֹת מְרֵקְחִין בִּדְבַשׁ בְּמָקוֹם שְׁאֵין דַּרְפֶּן לְאָכְלָן רַק עַל יְדִי פַּר אֹוֹ מַוְלְגִי, אֵפְלִּי הִוּא אוֹכֵל עֵל יְדִים (קנייח).

Foodstuffs that are usually eaten without a spoon or fork, even when eaten with a spoon or fork, require Netilas Yadayim (if the food was moist as in the previous halachah). But something that is eaten only with a spoon [or fork], for example paneakes, or puddings, or fruits preserved in honey, where it is customary to eat them only with a spoon or fork, you do not have to wash your hands.

מֵלִח שָׁנְּעְשָׁה מִמֵּוֹם, הָוֵר בְּבְלֵל מֵיִם (כִּי הַמֵּיִם אַף עַל פִּי שָׁנְקָרְשׁוּ, לֹא נָצָא מִכְּלֵל מֵשְׁקָה). וְלָבֵּן הַמּוֹבֵל צְּנִוֹן וְבִּדּוֹמֶה בְּמֶלֵח זֶה צָּרִיף נְמִילֵח יָדִים. יִין שֶׁרֶף שֶׁנְעְשָׁה מִהְּבוּאַת אוֹ מִפְּרוֹת אֵינוֹ מַשְׁקָה לְעְנְיָן זֶה, דְּלֹא הֲנֵי וַעְה מִן הַהְּבוּאָה וּמִן הַפְּרוֹת וְאֵף עַל פִּי שֶׁיֵשׁ בּוֹ גַּם מֵים וּמְזוּג גַּם בֵּן בְּמֵים מִכְּל מְקוֹם הַם הַמִּעִּים וְלָבֶּן הַמּוֹבֵל בּוֹ אֵינֶה דְּבֶר וְאוֹכְלוֹ אֵין צְרִיךְ נְמִילֵח יָדִים, אֲבֶל יֵין שְׂרֶף שְׁנְּעְשׁ מְן הַחַרְצְּנִים וְהַנְּגִים אוֹ מִן הַשְּׁמְרִים שֶׁל יֵין, נְרְאָה דְּהָוֹי מֵשְׁקָה.

Salt produced from water is considered in the category of water, (Because water, even when it solidifies, does not lose the status of water). Therefore, if you dip a radish or similar item into this salt, you have to wash your hands. Whiskey made from grains or fruit is not considered a liquid in this context, for it is only the vapor of the grain or fruit. Even though it also contains some water, and it is diluted with water, nevertheless, (water) is a minor part of it; therefore, if you dip something into it and you wish to eat it, you do not have to wash your hands. But whiskey made from shells or seeds of the grape or from wine sediment, it appears to me, should be considered a liquid.

סימן מא

עַל לָחָם גַּמוּר שֶׁהוּא מַחֲמִשֶּׁת מִינֵי דָּגָן מְבָרְכִין לְפָּנִיו הַפּוֹצִיא, וּלְאַחֲרִיו בָּרְכַּת הַמָּזֹּוֹן. (דִין פַת הַבָּאָה בְּכְסְנִין יְבוֹאַר בְּסִימֶן מ״ח) (קס״ו ר״ח).

Before eating real bread, such as that made from the five grains [wheat, barley, oats, rye, spelt] you must recite the berachah Hamotzi and after

[eating, recite] Birkas hamazon.

ֵנְשׁ לְּזָּהֵר שֶׁלֹּאׁ לְהַפְּסִיק בֵּיוֹ נְטִילֹת יָדִיִם לְהַפּוֹאָיא, אֲבָל מַהָּר לוֹ לעֲנִוֹת אָמֵן עַל אֵינָה בְּרָכָה שֶׁהּוֹא שׁוֹמֵעַ. יּשְׁהַיָּה כְּדֵי הִּלִּוּךְ כִייב אַפּוֹת, אוֹ מִבּיִת לְבַיִת, אֲפָלוּ הִלּוּךְ מְעַט, וְכֵן אָם דְבֶּר מַה שָׁאֵינוֹ לְצֶרְכֵי שְׁהִפְּלִיג בְּדְבָרִים, דְּאָז הֲנִי הָפַח הַדַּעַת וְצֶרִיךְ נְטִילָה שֶׁנְית.

Be careful not to interrupt [by talking] between reciting Al Netilas Yadayim, and Hamotzi. But it is permissible to answer Amein to any berachah that you hear. A pause lasting as long as it takes to walk twenty-two amos [11.88 seconds], or from one house to another even if it is a short distance, or talking about something not related to the meal, is considered an interruption. However, if you did interrupt [in such a fashion], it does not engage in lengthy discussion, for if you did any of the above, it would be considered a distraction and you have to wash your hands again. The be considered a distraction and you have to wash your hands again. The with your hands, you do not have to wash again. (166: 6)

You should break off the bread at the choicest part of the loaf in honor of the berachah. The choicest part is the crust or hard part, for there the bread is baked best, and it is the part opposite the place where the bread splits open. This occurs because at the place where it starts to bake, the pressure

there is no delay in breaking the bread. of bread, [such as matzah], recite the berachah before breaking it, since should be completely whole. Also on a weekday, if you eat a thin type into the bread at all until after reciting the berachah, so that the loaves as possible at the time of the berachah. On Shabbos, however, do not cut off completely before saying Hamotzi, so that the loaf should be as large breaking off a piece from a loaf which is not whole, do not cut the slice the berachah is concluded while the loaf is still whole. Similarly, when after completing the berachah, you may separate them. In this manner be cut joined to the rest of the loaf and say the berachah Hamotzi, and Hamotzi be said while the loaf is whole. [Therefore] leave the piece to it, for otherwise it is considered cut off, and we require that the berachah by holding the piece [to be cut], the entire loaf will be lifted along with berachah], make a small, circular incision around the loaf, in a way that the berachah Hamotzi and eating the bread. Therefore [before saying the In any event, cutting the bread should not cause excessive delay between who finds it difficult to eat hard bread should cut the bread at the soft part. on the dough builds until the opposite side splits. However, an old person

לֹא יִבְצֵע פְּרוּסָה קַטַנָּה, מִפְּנִי שָׁנִּרְאָה כְּצֵר עַיִּן. וְלֹא פְּרוּסָה יוֹתֵר מִכּבֵּיצָה, לִפִּי שָׁנִּרְאָה כְּצֵר עַיִּן. וְלֹא פְּרוּסָה יוֹתֵר מִכּבֵּיצָה, לִפִּי שָׁנִּרְאָה כְּצִר עַיִּן. וְלִא פִּרוּסָה יוֹתֵר מִכּבֵּיצָה, לָפִי שָׁדְּרְטָה לַכָּל אָחָד כּנִּת, מֵתְּר לִבְצוֹע כְּפִי מֵה שְׁצֶּרִיף לֹנִי אִם אוֹכֵל עָם וֹנְבִּר לִבְצוֹע כְּפִי מֵה שְׁצֶּרִיף לֹנֶל אָה מִתְּר לִבְצוֹע כְּפִי מֵה שְׁצֶּרִיף לֹנֶר הִינְת חֲבִּר עִבְּעָר שָׁבְּר הַנְּיִל לְבָר הַעְּלָיהָ. וְמֹיֹב לְנְהֵר הִשְּׁר לָבְצִר הְּיִּלְיִה בְּיִנְ שְׁבְּבְּי הֵינְן שְׁבָּבְי אֵלִיהָ וְמוֹב לְנְהֵר הִיּיִל לְבָהַבְּי צִעֹי לְבָהַבְּי נְעוֹרְ.

Do not cut off a small piece because you will appear miserly, on the other hand do not cut a piece larger than the size of an egg because you will appear gluttonous. This applies only if you are eating alone, but if you are eating with a group of people, and you must give from the piece you cut a kazayis to each of them, you may cut off as much as you need. On Shabbos, even if you eat alone, you may cut off as much as you need for the entire meal, in honor of the Shabbos. You indicate your fondness for the shabos meal, by your desire to eat generously of the food. You should eat the piece that you cut off before eating any other bread, to should eat the piece that you cut off before eating any other bread, to should eat the piece that you cut off before eating on the shear bread, to should eat the piece that you cut off before eating on the food. You should eat the piece that you cut off before eating on the food. You should eat the piece that you cut off before on recited the berachah over this piece. It is also preferable not to give from this piece to a non-Jew or this piece. It is also preferable not to give from this piece to a non-Jew or

an animal or fowl.

לְּהָם שֶׁיִּבְרָךְ יַמֵּן שְׁמֵּי יָדֶיִר עֵל הַפַּת. שָׁבִּשׁ בָּהָן י' אָצְבְּעִוֹת בְּנָגָד י' מְצְוֹת הַהָּלִּיּיֹת בַּפַת. לֹא תחֲרוֹשׁ בְּשִׁר י' מְצְוֹת הַהְּלִיּיִם, לָקָם, שְׁכְחָה, פֵּאָה לֹא תַחְסוֹם, הְּרִיּמָה, מַעֲשֶׁר רֵאשׁוֹן, מַעֲשֶׁר שְׁנִי, חַלְּה. וּבְשָׁמִיר, בָּלְאִים, לָקָם, שְׁכְחָה, פֵּאָה לֹא תַחְסוֹם, הְּרִיּמָה, מַעֲשֶׁר רָאשׁוֹן, מַעֲשֶׁר שְׁנִי, חַלְּה יִּבְשְׁה, יִי מְבּוֹת בָּפְּסִיּק וְיִמֵּן לְּבִּי וּלְשָׁמִי, אָת הַשְּׁם, יַּלְבָּר יִשְׁבָּרוּ, וְיִי חֲבִּרוּ בְּלִי הַמְּרָ בְּיִּה שְׁמִיקָן. וְיִשְׁבְּרְ וְיִדְּבְּלְינִה אָת הַמִּים. וּלְאַחַר הַבְּרָכָה יִאְכֵל מִיּד בִּי אָסוּר לְהַפְּסִיק בִּין הַבְּּלְ הַיִּשְׁר הַצְּבְי מִיּדְ מִיּיְ מִיּיְ לְעָבְילִיעְ אָת הַשְּׁי וְיִשְׁר בְּעָה בְּלְי הַבְּי מִיּלִי לִיבְּי לְשְׁרְ בַּיִּי בְּעָה בְּעָה בְּיִּבְי בְּיִּה בְּעָה בְּעָה בְּיִבְּי הְשִׁים, מִיּלְי בְּנִינְה בְּעָּה בְּעָה בְּעָּה שְׁבְּי בִּיְים בְּעָה בְּעָּה בְּעָּה בְּעָּה בְּעָּה בְּעָּה בְּעָּה בְּעָּה בְּעִי הַבְּיִים בְּעִּיר בְּבְּיִים בְּעְּיִים בְּעָּיה בְּלְּה בְּעָּים בְּעָה בְּעָּים בְּעִים בְּעְּיִים בְּעָּים בְּעְהְיִים בְּעָּים בְּעִים בְּעָּים בְּעָּים בְּעָּים בְּעִּים בְּעָּים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעָּה בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעָּים בְּעִים בְּעִּים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעָּים בְּעִים בְּבְיִים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּעִים בְּיִים בְּעִים בְּעִים בְּיִים בְּעִים בְּעִּים בְּעִים בְּעְיבְּים בְּעִים בְּעִים בְּי

should try to eat a kazayis of bread without interruption. saying the berachah and eating [the bread], even to answer Amein. You immediately eat the bread, because it is forbidden to interrupt between as not to slur over the letter mem. After reciting the berachah, you must allow a short pause between saying the word lechem and the word min, so making sure to enunciate clearly the letter hei in the word Hamotzi. Also Shabbos lift up both loaves, and recite the berachah with concentration, etc. When you pronounce the Name of Hashem, lift up the bread. On ten words in the verse (Genesis 27:28): "And may Hashem give you" in the verse (Deuteronomy 8:8): "A land of wheat and barley" etc., and 145:15): "The eyes of all look expectantly to You" etc., and ten words ten words in the berachah of Hamotzi, and ten words in the verse (Psalms dough is separated and given to the kohein. For this same reason there are to be taken up to Jerusalem and eaten by the owner. 10. A piece of the given to the Levite. 9. A tenth of the remaining harvest is then separated the kohein (priestly family). 8. A tenth of the remaining harvest must be working animal. 7. A portion of grain must be separated and given to must be left unharvested for the poor. 6. It is forbidden to muzzle a forgotten in the field must be left for the poor. 5. A corner of the field stalks that fall during harvesting must be left for the poor. 4. A sheaf and a donkey. 2. It is forbidden to plant diverse species together. 3. The [The ten are] I. It is forbidden to plow with a team comprised of an ox ten fingers are symbolic of the ten mitzvos involved in making bread. Before reciting the berachah, place both hands on the bread because the

מְצְנָה לְהָבִיא עֵל הַשֵּׁלְחָן מֶלַח לְנָם שִׁיִּבְצֵע, וִיּמִבּל פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא בְּמֶלִח, לִפִּי שֶׁהֹשֵּׁלְחָן דּוֹמֶה לִמִּוְבֵּח (עֵיֵן לְקַמֶּן סִימֶן מ״ד סְעִיף די), וְהַצִּכִילָה לְקַרְבָּן, וְנָאֲמֵר, עֵל כָּל קַרְבָּנָך תַּקְרִיב מֶלֹח. וּלְפִּי שֶׁהֹשֵּׁלְחָן דּוֹמֶה לְמִוְבַּח, טוֹב לְנְּהֵר שֶׁלֹא לַהֲרוֹג עְלְיִי בְּנָה.

It is a mitzvah to have salt on the table before breaking the bread and to dip the piece of bread over which Hamotzi was said, into the salt. The reason for this is that the table is compared to the Altar [in the Holy Temple] and

the food symbolizes the offering, and it is said (Leviticus 2:13): "On all your offerings you shall offer salt." And because the table is compared to the Altar, it is best to take care not to kill any vermin [or other insects] on it.

אָפְא יַנִּיחָנָּה לְפָּנְיִי (קס"ו). אָם מְחַלְּק פְּרִיסִוּת הַּמּוֹצִיא לְהַמְּסַבִּיוּ, לֹא יִוְרְקַוּ, דְּאָסוּר לְוְרִיֹק אָת הַפַּת, וָגַם לֹא יִתְּנָנְה לְתִוֹך יְדֹוֹ,

When you distribute portions of bread to others at the table, do not throw them, for it is forbidden to throw bread. And also do not hand it directly into the other person's hand, but, rather, place it in front of him.

מְּצְנָה לְבָצֵעַ עֵּל הַפַּת הַחֲשׁיבָה יוֹתָר. וְלָבֵן אָם יֵשׁ לְפָּנִי חֲתִיכַת פַּת וּפַת שְׁלַמֶּה, וְדַעְּחּוֹ לְאֱכֹל חּוֹף הַסְעִינְה מִשְׁתֵּיהָן, וּשְׁתֵּיהָן מִמִּין אֶחָד, אַף עַל פִּי שְׁהַפַּת הַשְּׁלַמֶה הִיא קְטַנָה יוֹתָר מִן הַחָתִיכָה, וְגַם אֵלָא שְׁהַשְׁלַמֶה מִמִּין גָּרוּעַ, כְּגוֹן, שְׁהַשְׁלַמֶה הִיא פַּת הַסְמִין, וְהַחֲתִיכָה הִיא פַת חַטִּים, אֲפִלּי הִיא קְטַנָה בְּינֵן שְׁגַּם שְׁעִּוֹרָה נְהְּכָר, בְּבֵּרוּשׁ בַּפְּסוּק, וְגַם הִיא שְׁלַמֶה, לְבֵן יְרֵא שְׁמֵים יִשׁ לַחֲלוֹק כְּבוֹד גַּם לְזוֹ בְּינֵן שְׁגַּם שְׁעִּוֹרָה וְנְכְּרָה בְּפֵּרוּשׁ בַּפְּסוּק, וְגַם הִיא שְׁלַמֶה, לְבֵּן יְרֵא שְׁמֵים יִשׁ בְּינֹן שְׁגַּם שְׁעִּירָר וְנְכְּרָה בְּפְּרוּשׁ בַּפְּסוּק, וְנָם הִיא שְׁלַמָה, לָבֵן יְרֵא שְׁמֵים יִשׁ לַחְלִין שְׁלְמִוֹת אוֹ שְׁמִּים, וְצִּים בְּשְׁרִים יִבְּיִם אֶּת הַחָּים בְּעִים הָשְׁלְּבְּים הִישְׁלְּבְּים בְּעִּי

say the berachah on the larger of the two pieces. grain, say the berachah on the purest of the two. If both are equally pure, are whole or both are already sliced and both are made from the same the berachah] and break off from both at the same time. If both of them accomplish this? Place the cut piece underneath the whole loaf [and say person should show respect also to the whole barley loaf. How can you mentioned in the Torah, and since the loaf is a whole one, a God-fearing though it is inferior to wheat, nevertheless, since barley is also clearly made from wheat. If, however, the whole loaf is made from barley, even piece is smaller than the loaf, you should say the berachah on the piece loaf is made from spelt, and the cut piece is made from wheat, even if the grain, and the whole one is of inferior quality, for example, if the whole whole one, because it is the choicest. But if they are not from the same pure as the piece of bread, nevertheless, [say the berachah] and break the grain, even if the whole loaf is smaller than the piece of bread, and not as eating from both of them during the meal, and both are from the same you have before you a piece of bread and a whole loaf, and you plan on It is best to say Hamotzi on the choicest bread possible. Therefore, if

אם נשׁ לְפָּנִי פַּת יִשְׁרָאֵל וּפַת עוֹבֶר כּוֹכְבִים וָאֵינוֹ וָזָהַר מִפַּת עוֹבֶר כּוֹכָבִים, אָם שְׁתִּיהָן שְׁלֵמִוֹת אֹוֹ שְׁתִּיהָן פְּרִּיסוֹת וְגַם שְׁרֹוֹת בְּגַּדְלוּת וָהַם מִמִּין אָחָד, יָבָרַךְּ עַל פַּת יִשְׁרָאֵל. וְאִם זוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה נְקִי כְּמוֹ שֶׁל עוֹבֶר כּוֹכְבִים, יָבֶרְךְּ עֵל אֵינְה מֵהָן שֵׁיִרְאָה. וְאִם בַּעֵּל הַבִּית וָזָהַר מִפּת עוֹבֵד כּוֹכְבִים, אַלְּא שְׁהּוּבְא בְּשְׁבִיל אוֹרַח, יִשׁ לְסַלְּקְּה מִן הַשְּׁלְחָן עַד לְאַחָר בְּרְכִּת הַמּוֹצִיא.

If you have before you bread made by a Jew and bread made by a non-Jew, and you are not stringent about eating bread from a non-Jew—If both of them are whole loaves, or both of them are pieces of equal size, and they are made from the same grain, you should recite the berachah over the bread made by the Jew. But if the bread made by the Jew is not as pure as the one made by the Jew. But if the bread made by the Jew is non-Jew then recite the berachah on whichever one you wish. If the host is stringent not to eat bread made by a non-Jew but it was brought to the table for the sake of a guest, it should be removed from the table until after the berachah of Hamotzi is said.

ּבֶּל דִּין קְדִימַת הָחָשׁוּב, אֵינוֹ אֶלָא אִם בְּדַעְתּוֹ לְאֱכוֹל בְּתוֹךְ הַסְעּוּדָה מִשְׁתִּיהָן. אֲבֶל אִם אֵין דַּעְתּוֹ לָאֱכֹל בְתוֹךְ הַסְּעּוּדָה רַק מְפַּת אַחַת, יִבְצַע עֵל זוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכוֹל, וָאֵין מִשְׁגִּיחִין בְּזֶה עַל הַחֲשִׁיבוּת.

All the above laws concerning the order of preference apply only if your intention is to eat from both of them during the meal. But if you intend to eat from only one of the breads during the meal, cut from the one you wish to eat, and you need not be concerned about which is the choicest.

פימן מב

מִי שָׁיֵּשׁ לוּ בְּהַמִּוֹת אֵוֹ עּוֹפּוֹת שְׁמִּיוֹנוֹתֵיהָן עָלְיִי, אָסוּר לוֹ לָאֲבוֹל בְּלִּוּם עַצִּכְלָ וְנְתַחִּי עַשְׁב בְּשְׁרָךְּ לְבְהָמְתְּדְּ וְאָבַלְתָּ וְשְׁבִּעְתַּ, הִקְּרִימָה הַתּוֹרָה מַאֵּבל בְּהַמָּה לָמַאֵּבל הָאָנָם. וְלִשְׁתִּיָּה, הְאָנָם קוֹדָם, דְּכְּתִיב שְׁתֵּה וְאָם גְּמֵלֶיךְ צִּשְׁקָה. וְבֶן בְּתִיב וְהַשְּׁלֵיה צָּת הַעָּבְר הָשְׁב

If you own animals or birds (poultry), and it is your responsibility to feed them, as it is written (Deuteronomy 11:15): "And I will put grass in your fields for your cattle (animals) and you will eat and be satisfied." Thus the Torah has given preference to feeding the cattle [animals] before the feeding of man. But as regards drinking, man comes first as it is written (Genesis 24:14): [Rivkah said] "Drink first and I will also give your camels to drink." Similarly it is written (Numbers 20:8): "And you will give drink to the congregation and to their animals."

לא יאַכַל אָרָם וְלֹא יִשְׁמָה דֶּרֶךְ רַעַּבְּתְנְתָה. לֹא יאַכַל מְעַמְּר וְלֹא יִשְׁמָה מְעָמָר. וְיהֵא שָׁלְחָנוֹ נָקִי וְמְכַמָּה

נְפֶה, אֵפְלּּה אֵיךְ לֹוֹ לֶאֱכֹוֹל רֵק דָּבֶר שָׁאֵינוֹ חָשׁרְב. לֹא יֶשֶׁחָּה פְּרִטְה גְּדִילָה בַּבִּיצָה וִיאַכַל מִמֶּנָה. וְלֹא נְאֵחוֹז הַמַּאֲבֶל בְּיָדוֹ אַחַת וְיִהְלִישׁ מִמֶּנּוּ בְּיָדוֹ הַשְּׁנִית. לֹא יִשְׁחָּה פּוֹס יֵין בְּפַעַם אָחָת. וְאִם שְׁחָה, הֲרֵי נָה גַּרְגְּרָן. בִּשְׁתִּי פְּעָמִים, וָהוּ דָּרֶהְ אֶרֶץ. וּבְּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים, הֲרֵי וְה מִגַּפֵי הֶרִה, אָח לֹא בְּשְׁהוּא פּוֹס גְּדוֹל בְּיוֹתֵר, יָכוֹל לְשְׁחּוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּכַמֶּה פְּעָמִים. וְבֵן כּוֹס קֵטֶן מְאֹד, יָבוֹל לְשְׁחּוֹתוֹ בְּפַעַם אֶחָת (סִימֶן ק"ע ובטור סִימֶן קּס"א).

Do not eat or drink in a gluttonous way. Do not eat while standing and do not drink while standing; and your table should be clean and nicely covered, even if you are only going to eat something insignificant. Do not take a portion as large as a kebeitzah See glossary. and eat from it, and do not hold the food in one hand and break off pieces from it with the other hand. Do not drink a cup of wine in one gulp, and one who does so it in three gulps is considered haughtiness, unless, it is a very large cup, it in three gulps is considered haughtiness, unless, it is a very large cup, for then you can drink from it many times. Similarly, if it is a very small cortaining less than a revi'is], you can drink it in one gulp.

לֹא יִשׁוֹךְ פְּרוּטָה וִינִיחָנָה עֵּל גַּבֵּי הַשֻּׁלְחָן, אוֹ יִתְּנָנָה לַחֲבֵרוֹ אוֹ לְתוֹךְ הַקּעָרָה, כִּי שָׁמָא הוּא מָאִיס לַחֲבֵרוֹ. וְלֹא יִשְׁמָּה מִכּוֹס וְיִמֵּן לַחֲבֵרוֹ לִשְׁתֹּת הַמּוֹתָר, כִּי יִשׁ לְכָל אָדָם לֹנָהֵר שֶׁלֹא לִשְׁתּוֹת מִשְּׁיּוֹרֵי כּוֹס שְׁשְּתָה חֲבֵרוֹ, וְזֶה שְׁמֶּא מַחֲמַת הַבּוּשָׁה יִשְׁמָה בְּעֵל כְּרְחוֹ.

Do not take a bite of bread and place the remainder on the table, or give it to a friend, or put it into the serving dish, because it might be offensive to others. Also, do not drink from a cup and give the rest to a friend, because every person should be careful not to drink from the remainder of a cup from which someone else has drank, for the one to whom it is offered might be embarrassed and drink from it against his will.

ּוּמקְפִּיד עֵּל אֲבִילְתָּן. לֹא יְהָא אָדָם קַפְּּדָן בְּסְעּוּדָּתוֹ, פִּי הַאוֹרְחִים וּבְנֵי הַפַּיִת מִתְּבַּיִשִׁים אָז לָאֱכוֹל, פִי חוֹשְׁבִים פָּן מִתְרַגִּּז

Do not be irritable during the meal because the guests and the family members will be embarrassed to eat, for they may think that you are angry and irritable because you begrudge them their food.

אֵין מִשִּׁיחִין בּסְעּוּדָה אֵפִלּוּ בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, מִפְּנֵי הַסְבָּנָה, שָׁמָא יַקְדִּים קַנָה לָנָשֶׁט, וַאַפִּלּוּ מִי שְׁנָהְעַשֵּׁט, אָסוּר לוֹמֵר לוֹ אֶסוּהָא. אַבָל שֶׁלֹא בִּשְׁעַת אֲכִילָה, מִצְנָה לוֹמֵר עֵּל הַשִּׁלְחָן דִּבְרֵי תּוֹרָה. וְיֵשׁ לְזָּהֵר בְּזָה מְאֹד. וּמְנְהָג טוֹב לוֹמֵר אַחַר אֲכִילִת פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא, מִוְמוֹר לְזָוִד הִי רוֹעִי לֹא אָחָסר, שְׁהוּא תּוֹרָה נְגַם הְּפְּלֶּה עֵּל מְזוֹנוֹתִיו. וּלְאַחַר גְּמֵר הַסְּעוּדָה נוֹהָגִין לוֹמֵר בַּחֹל, עַל נְהָרוֹת בְּבֶל וְגוֹי. וּבְשְׁבָּת וְיוֹם טוֹב נְכְל הַיֶּמִים שְׁאֵין אוֹמְרִים בְּהָם מַחֲנוּן, אוֹמְרִים שִׁיר הַפְּעָר בְּשִׁר בְּיוֹר בְּשׁר

הּשֵׁלְחַן מִתּוֹךְ הַסְּפֶּר, צָּרִיךְּ לְהַשְׁגִּיחַ מְאִר, כִּי שְׁכִיחַ לִהְיוֹת בַּסְפָּרִים תּוֹלְעִים קְטַנִּים וְיוּכַל לָבֹא לִידֵי אַסּוּר, חַס וְשְׁלְוֹם.

the prohibition against eating them, God forbid. of paper] for the books to harbor small worms, and you might transgress be very careful, because it is very common [particularly with the old type brings about the return to Zion." When learning at the table from a book, it is customary to say (Psalm 126): "A song of Ascents, when Hashem 22: 8 for complete listing of days when tachanun is not said, is not said, On Shabbos and Yom Tov and on all days when tachanun See Chapter weekday, it is customary to say (Psalm 137): "By the rivers of Babylon." as well as a prayer for food. At the conclusion of the meal, if it is a shepherd I shall lack nothing," for these are considered [words of] Torah, the motzi, [Psalm 23 which begins]:"A Psalm to David Hashem is my rule. It is also a good custom to say, after eating the piece of bread of Torah matters at the table, and you should be very careful to observe this him. But when you are not actually eating, it is a mitzvah to discuss the gullet. Even if someone sneezes, you should not say gezuntheit to is a danger of choking, should the food enter the windpipe instead of Do not talk while eating, even about matters of Torah, because there

לְפָּנְיוּ, מְפֶּלְ מְקוֹם הַגְּּדוֹל פּוֹשֶׁט יָדוֹ הְְחָלָה. וְהַשְּׁוֹלִם יְדוֹ בְּפְּנִי מִי שְׁנִּדִי לְבֶל אֲחָד חָלְקוֹ. שְׁנִים שְׁיּוֹשְׁבִין עֵלְהַ הַשְּׁלְחָוּ, אֲפִלּוּ כֶּל אֶחָד חָלְקוֹ.

If two are sitting at a table together, even if each has his own dish, or if they are eating fruit and each has his own portion, nevertheless, the more learned of the two starts eating first; and one who starts eating before a more learned person is a glutton.

בְּרֵךְ אֶרֶץ הוּא שְׁעַּם מַשְׁנִי יַמְמִין עְּלֶיו. אֲבָל אָם הַמֶּה שְׁלֹשֶׁה, אֵין הַשְּׁנֵים פּוֹסְקִין בְּשְׁבִיל הַאֶּחָר.

If two are eating from one dish and one stops eating in order to drink something or do some minor thing, it is proper etiquette that the other person wait for him; but if there are three eating, the two do not have to stop eating to wait for the one.

עוֹשֶׁה אָרָם צְרֶכְיוּ בַּפַּת. וַהַנִּי מִלֵּי, דְּלָא מִמְאִיס בַּה. אֲבָל מִדִּי דְּמָאָס בַּה לֹא. הַלְכָּר אֵין סוֹמְכִיוּ בּוֹ אָת הַקְּעֶרָה אֵם הִיא מְלְאָה דָּבֶר, שָׁאִם יִפֹּל עֵּל הַפַּת יִמֶּאַס. יּבְשָׁאוֹכְלִין אֵינָה תַּבְשִׁיל עָם חֲחָיכוֹת פּת, וְהַפַּת הּוּא לוֹ בִּמְקוֹם כַּף, צְּרִידְּ לְנָהֵר לֶאֱכוֹל בְּכֶל פַעַם קַצְת מִן הַפַּת, וְהַנְּשְׁאֶר לוֹ מִן הַפּת נַּם בַּן

יאַכַל אוֹתוֹ אַחַר כָּךְּ.

You may use bread for any of your needs, provided the bread doesn't become repulsive, but you must not cause it to become repulsive. Therefore you must not use it to prop up a plate which contains something that will make the bread repulsive, if it spills on it. If you eat any kind of food with a piece of bread and you use the bread as a substitute spoon, you must be careful to eat some of the bread with each mouthful, and what is left from the bread should also be eaten afterwards.

אָסוּר לִוְרוֹק פּת אַפִּלּוּ בְּמָקוֹם שָׁאֵינוֹ נְמָאָסִי כִּי הַוְּרִיקָה הִיאִ בִּזְּיוֹן. וּשְׁאָר מִינֵי אוֹכְלִים, אָם נְמָאָסִין עֵל יְנֵי הַּוְּרִיקָה, אָסוּר לְוָרְקָן. אַבְל אָם אֵינָן נִמֶאָסִין, כְּגוֹן אֵגוֹזִים וְבַדּוֹמָה, מַמָּר. לֹא יַשְׁב עַל שָׁק שְׁיֵשׁ בּוֹ פְּרוֹת, שְׁנְמְאָסִים עַל יְנֵי כְּדְּ. אֵין נֹמְלִין אֶת הַיָּדֵוֹם בְּנֵין אוֹ בִּשְׁאָר מִשְׁקּה, מִשׁוּם בִּזְּיוֹן. בְּהָהַמָּה, מִשׁׁוּם בִּוּיּי אֱכְל מֵנְּח עֵל הָאָרֶץ, צָרִידְּ לְהַגְּבִּיהוֹ. מַאֲכָל שְׁהִוּא רָאוּי לַאָּדֶם, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ לְבְּהַמְּה, מִשְׁיּה בִּוּיִי אֲכָלין.

It is forbidden to throw bread even in a place where it will not become repulsive, because the very act of throwing is degrading to the bread. It is also forbidden to throw other kinds of food, which become repulsive etc., may be thrown. But food that will not become loathsome, such as nuts, they will become repulsive by it. Do not wash your hands with wine or other liquids, because it degrades them. When you see food lying on the ground, you must pick it up. Food that is fit for human beings should not be fed to animals because it degrades the food. If you have no other food by it is permissible. (Mishnah Berurah 171: 11)

אַם צָרִיךְ לַעֲשֵׂוֹת אֵיזֶה רְפּוּאָה בַּפַּח אוֹ בִּשְׁיִבְירְ מַאַכְל, אַף עַל פִּי שְׁנִּמָאַט בְּכָּךְ, מַתָּר.

If you have to make medicine from bread or from any other food, even though the food becomes repulsive because of it, it is permissible.

יַּהַר מָאַר בְּפַרוּרִין שֶׁלֹא יָוְרְקַם, שְׁשְׁשֶׁה לְעֲנִיוּת, אֵלָא יְקְבְּצֵם וְיִחְנִם לְעוֹפֹּוֹת.

Be very careful not to throw crumbs away, because it may cause poverty; rather, gather them and feed them to the birds.

הַשְּׁהָה מַנִם, לֹא יִשְׁהָה בְּפְנֵי רַבִּים, אֶלָא יַהַפֹּךְ פְּנִיי. יִבְשְׁאַר מַשְׁקִין, אֵין צֶרִיךְ לַהַפֹּוֹךְ פְּנָיי.

When you drink water, you should not drink in the presence of others, rather, turn your face away; but when drinking other liquids, you need

not turn your face away.

אַין מְסְתַּכְּלִין בְּפְּנֵי הָאוֹבֵל וְהַשׁוֹתָה, וְלֹא בְּחָלְקוֹ שֶׁלְפָּנְיו, כְּּדֵי שֶׁלֹא לְבַיִשׁוֹ.

Do not stare at someone who is eating or drinking, nor at the portion in front of him, so as not to embarrass him.

כֶּל מַאֵּכָל וּמַשְׁמֵּה שָׁמְּבִיאִין לִפְּנִי הַאָּנִם שְׁבִּאָ עִנְאֵנָם הַאָּב לוֹ, צָרִיךְ לִמָּוֹ מִמֶּנוּ מִיָּד דָּבֶר מַצָּטִ לְהַמְשְׁמְשִׁ, לְפִּי שְׁמִּוִיק לָאָנָם שְׁרוֹאָה לְפָּנִיי מַאֲכָל שְׁהוּא מִתְאֵנָה לוֹ, וָאֵינוֹ אוֹכֵל מִמֶּנוּ

Some of the food or drink which has a [good] aroma and creates desire, must be given to the waiter before it is served to others, because it can be harmful to see food before him for which he has a desire and yet cannot eat of it.

לא יחן אָרָם לָאֶכוֹל אֶלָא לְמִי שְׁפּוֹדַעַ בּוֹ שְׁיִּטוֹל יָדְיוֹ וִיבְרֵדְ (קס"ט).

Do not serve food to anyone unless you know he will wash his hands and recite the berachah. This is a very difficult issue which can avise in dealing with business associates or with non-religious family members. The matter, when necessary, should be discussed with a competent Halachic authority. See Minchas Shlomo by Rav Shlomo Zalman Auerbach, zt"! Chapter 35.

מַמָּרָה שְׁשֵּׁר שְׁשֵּׁר, צֵּין לָה לֹשְׁחּוֹת יִין. וָאָם הִיא בְּמָקוֹם צַחַר שָׁלֹא בָבָיִתָּה, אֵפִלּוֹ אַם בַּעָלָה עְמֶה, אֲסוּרָה לֹשְׁחּוֹת. וְהוּא הַדִּין שְׁאָר מַשְׁקִין הַמְשַׁבְּרִים. וָאָם הִיא רְגִילָה לֹשְׁחּוֹת יִין בִּפְּנֵי בַּעֲלָה.

A woman whose husband is not present, should not drink wine; and if she is away from home, even if her husband is with her, she is forbidden to drink wine. The same applies to other intoxicating drinks. However, if she is accustomed to drink wine in the presence of her husband, she may drink a little even in her husband's absence.

מַּמַּר לְאִוֹרְחִים לְמִוֹלְ כָּלִיּם מִמֵּה שָׁלְפְנֵיהָם לְמֵּוֹ בְּנִי אִ בִּּתִּי אֲבָלִ אִם יֵשׁ עַּלְ הַעָּלְחָן מוּכָּן הַרְבָּה. אַסּוּר לְאִוֹרְחִים לְמִּיֹלְ שְׁבְּבִיא לְפְּנֵיהֶם, וְיִּלְבְּיִיהְ לְהָנִי בְּנִי אֲבָלִ אִם יֵשׁ עַּלְ הַשְּׁלְחָן מוּכָּן הַרְבָּה. אַסּוּר לְאִוֹרְחִים לְּמִּי שְׁבְּיִי לְפְּנִיהֶם לְמֵּי וְיִתְּיִם בְּנִי אֲבָּלִ אִם יִשְׁ עַּלְהַנִּי, בְּיִ

Guests must not take anything from the food served them and give it to the son or daughter of the host, for it may be that the host has no other

food than that which has been set before them, and he will be embarrassed if the guests will not have enough. But if there is abundant food on the table, it is permissible.

הַנְּבְּנְיִם לְבָּנִת, לֹא יֹאמֵר: הְּנִר לִי לָאֱכֹוֹל, צַף עֵל פִּי שְׁהַבַּעֵל הַבַּוִת מַוְמִינוֹ לָאֲכֹל עִמּוֹ, וְהוּא עָּוֹך גָּדוֹל וּמֶך הַנְבְּנְיִם שְׁקְּשְׁה לְשׁוּב צְּבַל גָּוַל, אַף עַל פִּי שְׁהַבַּעֵל הַבַּוֹת מַוְמִינוֹ לָאֲכֹל עִמּוֹ, וְהוּא עָּוֹך גָּדוֹל וּמֶך הַנְּבְּנְיִם שְׁקְּשְׁה לְשׁוּב עֲלֵיהֶם.

When you enter a home, do not say, "Give me something to eat," [but you should wait] until it is offered. It is forbidden to partake of a meal which is not sufficient for the hosts even if the host invites you to eat with him because this borders on robbery. This is a serious sin, and it is in the category of sins for which repentance is very difficult. Because there is no simple way to measure the exact amount involved.

אָסוּר לְצֵאַת מִמְּקִוֹמוֹ קֹדֶם שֶׁיִּבְרֵךְ בָּרְכָּת הַמְּיוֹן, וַאַפְּלּוּ לְלָבֶת בְּאָמְצַע הַסְּעוּדָה לִחָדֶר אַחַר לְגְמוֹר סְעוּדָּתוֹ אוֹ שְׁיַחֲזוֹר אַחַר כְּךְּ לְגָמוֹר סְעוּדָּתוֹ. וַאַפְּלוּ לָלָבֶת רַק חוּץ לְפְּתְחוֹ וְלְחֲזוֹר אַחַר כְּךְּ לְגָמוֹר סְעוּדָּתוֹ עוֹ שָׁיַבְּעִי לְנְמוֹר טְעוּדְּתוֹ, יִשׁ לְזָהֵר מִזְּה. עְבָר וְיָצְאִ, בִּין שְׁהִוּא גּוֹמֵר סְעוּדְּתוֹ, יִשׁ לְזָהֵר מִזְּה. עְבָר לְנָמוֹר לְנָמוֹר סְעוּדְּתוֹ, אֵינוֹ צְּרְיְּה לְחֲוֹוֹר וּלְבְרֵךְ הַמּוֹצִיא, דְּבִייָן שֶׁקְּבַע סְעוּדְּתוֹ עַלְהַר עָבְּתוֹי, מִבְּל מְקּחֹר נְהְעָר לַטְעוֹר בַּוֹית בַּוֹית בַּוֹית בְּיִתְי מִינְי אֲבְי בְּיְבִּת הַמְּיוֹוֹתְ צִּיְלְ בִּשְׁאֵר דְּבְרִים (שְׁאֵינְם פַּת) אֵינוֹ בַּן.

It is forbidden to leave your place before reciting *Birkas Hamazon* (see Chap. 44). [It is forbidden] even to go to another room, in the middle of the meal, to finish the meal there, or to return to the original room to finish the meal. Even to walk out the door and return afterwards to finish the meal, should be avoided. If, however, you do go out, whether you finish the the meal where you are presently, or you return to your original place to finish your meal, you do not have to repeat the berachah *Hamotzi*, because since the meal was set on bread, even though you changed places, it is since the meal was set on bread, even though you changed places, it is bread *According to Mishnah Berurah 184*: 9, you are not required to eat a however, bread *According* to his place you will recite *Birkas Hamazon*. However, when food other than bread is involved, the laws are not the same.

בְּמְקוֹמוֹ, לֹא נְחְבַּטְלְה הַקְּבִיעוּת. וּכְשְׁחוֹוְרִין, לֹקְבִיעוּתוֹ, חוֹוְרִין וְלֹא הָנֵי הָפְּסִק.

If a group of people eat together and some of them leave the table with the intention of returning, even if only one of the group remains at the original

place, there is no disruption to the status of the place they established; and when they return, they return to their original status and their leaving is not considered an interruption.

אַם בִּשְׁעַּת בַּרְכַּת הַמּוֹצִיא הָוָמָה דַעְּתּוֹ לָלֶכֶת אַחַר כָּךְּ לְבֵית אַחֵר לֹגָמֹר שָׁם סְעִיּדָתוֹ יִלְבָרֵךְ שָׁם בִּרְכַּת הַמְּזוֹן, נוֹהָגִין לְהַתִּיר. וְצֶרִיךְ לְזָהַר לְאֲכוֹל גַּם שָׁם לְכָל הַפְּחוֹת כַּוִית פַּת. וְאֵין לֹנֲשׁוֹת כֵּן אֶלָא לְעַת

הַצַּרֶךְ לְסְעוּדַת מִצְנָה.

If, at the time you recited the berachah, *Hamotzi*, you had in mind to go to another place to complete the meal and recite *Birkas Hamazon* there, the custom is to permit this practice, but you must make sure to eat at least a *kezayis* of bread at the new place. But this should not be done unless it is necessary to attend a mitzvah repast. The meal following a Bris (circumcision), for example, is considered a mitzvah repast.

המִתְפַּלֵל בְּתוֹךְ הַסְּעִידָּה, בְּשֶׁחִוֹר לָאֱכֹוֹל, אֵינוֹ צְרִיךְ לְבָרֵךְ עוֹד הַמִּלִצִיא. וָכֵן אָם יַשֶׁן בְּתוֹדְ הַסְּעִידָּה שְׁנֵת אֲרִעי, אַף עֵּל פִּי שְׁנְמִשְׁךְ אֵינָה וְמָן לֹא מִקְרִי הָפְּׁסִק. וְכֵן אִם הִפְּסִיק בִּשְׁאָר דִּבְרִי רְשׁיּת, בְּגוֹן שְׁהֵאְצִר לְנְקְבָיוֹ וְכִיּלֹצְא בָּוֶה. וּמִכֶּל מֶקוֹם בְּכֶל אֵלוּ בָּעִי נְטִילַה יָרָוֹ מֵשׁוּם הָפַח הַדַּעַת אֵין מְבָרָכִין עַל הַנְּטִילָה (סִימֶּן ק״ע קע״ח ובסד״ה).

If you interrupt the meal to pray, when you resume eating, you do not have to repeat the *Hamotzi*. Similarly, if you fall asleep during the meal for a short nap, even though it was prolonged for a while, it is not considered an interruption. Similarly, if you interrupted for other personal needs such as interruption. Similarly, if you interrupted for other personal needs such as interruption. Similarly, if you interrupted for other personal needs such as your hands must be washed again, because of the distraction, unless you guarded your hand from uncleanness. Even though you wash your hands again, you do not recite the berachah on this washing; because, when washing on account of distraction, you do not recite another berachah. According to Mishnah Berurah 164: 13, when washing your hands after moving your bowels, you must make a new berachah. Similarly, if you the table for a long period, a berachah is required upon washing the hands. However, after urinating, a berachah is not required upon washing washing the hands.

מְּשֶׁגְּמֵר סְעִּידָּתוֹ וְנָתָוֹ דַּעְּתִּי לְבָּרֵדִּ בִּרְבַּת תַּמְּיוֹוְ, אָם חוֹדִר וְרוֹצֶה לָאֲכוֹל אוֹ לֹשְׁתּוֹת, יֵשׁ בָּוָה הַרְבַּר חִלּיִּקִי דִּינִים לְעָנְיֵן הַבְּרֶכוֹת. עַל בֵּן יֵשׁ לְמְנוֹעַ מִזָּה, אֶלֶא מִיֶּד בְּשֶׁנְּתֵּוֹ דַּעְּתוֹ לְבָרֵדְּ בִּרְבַּת הַמִּיוֹן, יְבָרֵדְּ בְּרְבַּת הַמְּיּוֹן (קע"ט).

When you finish your meal and you have decided to recite *Birkas Hamazon*, but then change your mind and want to eat or drink, there are numerous technical difficulties of *halachah* regarding the berachah to be said. Therefore, you should refrain from this practice. Rather, as soon as you decide to say *Birkas Hamazon*, you should do so.

פימן מג

ְּנְאֶלְטִּרּ לְנֵ מְבָּהָּנִים בְּּחֵוְרְ הַפְּעֵּרָה, מִּדְּבָרִים שְׁרְגִּילִים לְאָכְלִם בְּחִוּךְ הַסְּעִּרָּה, כְּגִּוֹן בְּשְׁר, דְּגִים, בְּעָר הְיִּבְּלִם בְּחִוּך הַסְּעִּרְּה לְשָׁבִּיע, צִּינוֹ צְּרִיבְּה, אֲפָלוּ דְּבָרִים שָׁאוֹכְלִים בְּלֹא לָחֶם, כֻּלָּם אֵינָם צְרִיכִיוֹ, אֲפָלוּ דְּבָרִים שָׁאוֹכְלִים בְּלֹא לָחֶם, כֻּלָּם אֵינָם צְרִיכִיוֹ בְּעָרְיִ אִם לִּבְּרִים לְאָבְלִי הַנְּיִם לְאָבְלִי הַבְּרִים אָחָרִים, שְּבִּייִ הְבְּיִבְיה, אֲבִּרְ אִם הַלְּחָם שְׁהִיּא עְקִּים בְּחִוּץ הַפְּיִּלְא הַבְּיִים לְאָבְיִים בְּחִוּץ הַיִּים אֲחַרִים, אֲבִּינִים, אֲבִּירִ אִינְין בְּעָרִים לְאָבְיִים בְּחִוּלִים בְּחִוּרִים בְּחִיּרְ בְּעִים בְּחִילִּים בְּחִוּץ הַשְׁרִים בְּחִוּלִים בְּחִינִים בְּחִינִים בְּחִינִים בְּחִינִּים בְּחִינִים, בְּבְּיִים בְּחִינִּים בְּחִינִים בְּחִינִים בְּחִינִים בְּחִינִים בְּחִינִּים בְּחִיבְּים בְּיחִים בְּישְׁבִּים בְּעִים בְּיִם בְּיבְּים בְּעִיבְּים בְּיבְּיבְים בְּיִים בְּיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבְּים בְּיוֹבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְיב

Everything you eat during the meal to satisfy your hunger, for example: meat, fish, relishes, porridges, soups, pancakes etc., even if you eat them without bread, you do not have to recite a berachah before or after eating them; because since you are eating them to satisfy your hunger, they are considered part of the meal, and the whole meal is secondary to the bread which is the mainstay of life. Therefore, all such foods are exempt with the berachah of Hamotzi and the Birkas Hamazon. Even if food is sent to you from another house, you do not have to recite a [separate] berachah over it, because it is assumed that your intention [when reciting Hamotzi] was to include any food that is brought to you.

וְבֵּן אֵינוֹ צְּרִיךִּ לְבָּרֵךִּ עֵּל כְּל מִינֵי מִשְׁקִין, שֶׁהַמִּשְׁקִין גָּם כֵּן בְּכָלֵל הַסְעִינְָה הַן, שָׁאֵין דֶּרָךְ אֲכִילָה בְּלֹא שְׁחִיֶּה, הוּץ מֵעֵל הַיֵּן, לְפִי שֶׁהַיֵּין הוּא דָּבֶר חָשׁיב (שְׁבְּפַמָּה מְקוֹמוֹת מְחַיָּבִים לְבָּרַךּ עֲלִיו, אַף עַל פִּי שָׁאֵינוֹ צֶרִיךְּ לִשְׁחּוֹת, כְּגוֹן קְדּוּשׁ וְהַבְּדָלָה), צְרִיכִין לְבָּרֵךְּ עֲלִיו גַּם בְּחִוֹךְ הַסְעִּינְה, אוֹ שְׁהוּא רָגִיל בְּכֶּךְּ לִשְׁמּוֹת נֵּין בְּרָרְ לִשְׁמּוֹת גַּם בְּחִוֹךְ הַסְעִינְה, אִי שְׁהוּא רָגִיל בְּכֶּךְ לִשְׁמּוֹת יֵין בְּרֶרְ הַסְעִירָּה, אֵין צְרִיךְּ עְלְיו וְיכֵּוֹן לְשְׁמֹר גַּין דְּנְיְרְ לִשְׁמִּרְ בַּם עֲה שְׁיִּשְׁמִית יֵּין הַסְּעִידְּה, לְבָּיֵר הַסְעִידְּה, הָוֹי לְבָּרְרְ עְּבְיִר לִשְׁמִר נֵין עְּבְּרִיךְ עְשְׁתִּי יֵין שְׁרִיךְ הַסְעִידְּה, וְצִים בְּרֵיךְ עְשְׁתִּי בְּיִלְי עְבְּיִר בְּחְיִבְּי לִישְׁתְּי בְּיִים בְּחְבִּי בְּשְׁתְּי לְבְּבְּרִי עְבְּיִי לְשְׁמִּי בְּחְישְׁר בַּחְיבְּי הַשְׁרְבְּי בְּשְׁתְּי בְּיִי לְשְׁבְּי לִבְּי עְשְׁרִי בְּעְּישְׁר בְּיִי לְשְׁבְּי בְּשְׁרְ לִּשְׁרְ בְּשְׁרְ לְשְׁבְּי לְשְׁבְּי בְּשְׁרְ בְּבְּי לְשְׁבְּיוֹ בְּיְי לְשְׁבְּי לְבְּי בְּעְישְׁרְ בְּיִי בְּישְׁר בְּיִבְּי בְּיוֹלְי בְּישְׁר בְּיִי בְּישְׁר בְּיִי בְּעְישְׁר בְּיִי לְשְׁיִי בְּישְׁר בְּבְּי בְּעְישְׁר בְּיִי לְשְׁיִי בְּישְׁר בְּבְּי לְשְׁבְּיבְּי בְּישְׁרִי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁר בְּיִי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּבְּי בְּשְׁתְּי בְּישְׁר בְּישְׁרְי בְּיִבְּי בְּעְבְּי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְי בְּישְׁרְ הַּבְּילְ הַשְׁתְּי בְּילְי בְּישְׁרְי בְּיבְי בְּישְׁבְּי בְּישְׁרְי בְּישְׁבְּי בְּיִילְי בְּיבְּיבְי בְּישְׁרְיבְּי בְּיבְּיבְי בְּיבְּיְי בְּיִים בְּעִיבְי בְּבְּי בְּיבְיבְיי בְּיבְּיבְי בְּיבְיבְיבְיים בְּיִים בְּיִיבְייוֹם בְּיבְיבְיים בְּיבְיבְיי בְּיִיבְייִים בְּיִיבְיים בְּיבְּיִים בְּיבְיבְיים בְּיבְיי

Similarly, you do not have to recite a separate berachah over beverages; because beverages are also considered part of the meal, since it is not usual to eat [a meal] without drinking. The exception to this rule is

bread into the whiskey, but other authorities question this practice. the whiskey. There are those who resolve the problem by dipping some failed to do this, recite a berachah first on a bit of sugar and thus exempt have in mind to exempt that which you will drink during the meal. If you your hands, [that is] less than a kazayis, recite the berachah over it and intend drinking whiskey during the meal, drink a little before washing meal, is in question whether it is part of the meal or not. Therefore, if you our area [Central and Eastern Europe] is not usually consumed during a berachah you said over the wine before the meal. Whiskey, which in meal, you do not have to repeat the berachah, for it is exempt with the without special intention] if you are accustomed to drink wine during the for the meal, and you intended to drink wine during the meal, or [even a meal. If you recited a berachah over the wine before washing your hands Therefore, you have to recite a berachah over it, even during the course of actually want to drink any, for example, when reciting Kiddush or Havdallah.) instances, we must recite a berachah over wine, even though we do not when you drink wine, because wine is something special. (For in many

If you wish to eat fruit during the meal without eating bread with it, since the fruit is not an essential part of the meal, therefore, even if the fruit was on the table before you said the *Hamotzi*, nevertheless, the fruit is not exempt with the berachah of *Hamotzi* and you have to say a berachah before eating the fruit. However the after-berachah over fruit is not necessary because it will be exempt with *Birkas Hamazon*. If you intend to eat the fruit with bread, you do not have to say any berachah because the fruit is secondary to the bread. If you intend to eat some fruit with bread and some without bread, be sure to eat the fruit without bread even with the bread. But if you first eat the fruit with bread and then eat fruit without bread. But if you first eat the fruit with bread and there is a question about saying the berachah. Some fruit without bread, there is a question about saying the berachah. Some

people are accustomed to eat something between courses that increases the appetite, such as pickled olives, pickled lemons, radishes or other such relishes. These are considered part of the meal since these relishes enable you to eat more. Therefore, you do not have to recite a berachah [before eating these relishes] for the berachah on the bread exempts them.

מֵה קוֹבֵעַ עָקַר סְעִיּדָּתוֹ עֵל הַפְּרוֹת שָׁיאִכְלָם עִם הַפַּת, כֵּיוָן שָׁהָם עָקַר הַסְעֵּדָה, נָפְטָרִים בְּבָרְכַּת הַמּוֹצִיא, אֲפִלּר לֹא הָייּ אָז עַל הַשַּׁלְחָן, רַק צָרִיךִּ שְׁהְּחִלֵּת אֲכִילַת הַפָּרוֹת יִהְיָה עָם הַפַּת, וְאַחַר כָּךְ גַּם מֵה שְּיאַכַל בְּלֹא פַּת, אֵינוֹ צְּרִיךְ לְבֶרְהְ עֲלִיהֶם (קע"ו).

If the principal part of your meal consists of fruit that you (intend to) eat with bread, since the fruit is the main part of the meal, it is exempt with the berachah of *Hamotzi*, even if at the time you said the *Hamotzi*, the fruit was not on the table; just be sure when you start eating the fruit to eat some bread with it, and then, even the fruit you eat without bread does not require a berachah.

בְּרֵלְהַ וַעְּהֵי בְּעָׁבְ עְּבָּׁם בַּעִּיהַבְּירָ כִּמִי אֲבִירִין לְבָּאָׁלְאָנִ יָּבִינִן לְאָבִלְ עֵּהָם בְּשָׁר, יֵשׁ לְאֶבְלְ עֵּהָם בַּתְּחִלְּה יִבַּסוֹף קְצְיוּ עָם פַּת, יִּבְאָּמָצַע יָבוֹל לָאֲבֹל תֵהָן גַּם בְּלֹא פַת, וְאֵין צְרִיכִין בְּרְהִי הַשְּׁבְּלִי עַהָּשׁ בִּין הַפְּשְׁרִי בְּסוֹף קְצְיוּ עָם פַּתּי וְבָאָלְאַנִי יְבִילִּ לְאֲבֹל תֵהָן

If you are going to eat fruit that was cooked for a meal, as is usually done with a side dish, whether it was cooked with meat or without meat, you should eat some of it both at the meal, you may eat it even without bread, and then during the meal, you may eat it even without bread, and you do not have to recite a berachah.

מֵּעֲשֵׁה אוֹפָה, כְּגוֹן עוּגַת סַבֶּר עוּגַת שְׁקַדִים וְכִדּוֹמָה, אִם אוֹכֵל מֵהָן מֵהָתַר דְעָבוֹן בְּדֵי מִינוֹ צָרִיְּדְּ לְבָּרֵךְּ עֲבֶלִיהָן. אֲבֶל אִם אוֹכֵל מֵהָן רַק לְתַעֲנוּג, יִשׁ סָפֵּק בַּבְּרֶכָה. וְעֵל בֵּן רָאוּי לָאָדָם לְבַּוֹן בְּשְׁעְתְּהְ בְּרֶבְּר הַמִּלְינְהְ אֶבֶל אָם אוֹכֵל מֵהָן רֵק לְתַעֲנוֹ, אֵם סָפֵּק בַּבְּרֶכָה. וְעֵל בֵּו

If you eat baked goods, such as cakes, torte, mandel bread etc., (during the meal) to satisfy your hunger, you do not have to say a berachah. But if you eat them just for enjoyment, there is a question if a berachah is required. Therefore it is best to have in mind when you say the *Hamotzi* to exempt [with it] all these types of food.

אָם לְאַחַר גְּמֵר הַסְּעִּידָּה לְזָהַ בִּרְכָּת הַמֵּיוֹן שׁוֹמָה קַאפָע כְּדֵי לִעָּבֵל הַמִּיוֹן שָׁאָכִל בְּרֶכָה רַאִשׁוֹנֶה, כִּי מֵה שֶּׁהוּא בָּא לְעַבֵּל אֵינוֹ נְחְשָׁב מִצְּרְבֵי הַסְּעִּידָּה. וּמִכָּל מֶקוֹם טוֹב לְבָרֵךְ עַל מְעַט סְבֶּר בְּרְבָּת שְׁהַכֹּל לְפְּטוֹר אֶת הַקְּפֶּר (עַיֵּוֹ חַיֵּי אֶדָם ומגן אברהם סִימָן קע"ד).

If, after you finish the meal, you drink coffee in order to digest the food, before you recite the *Birkas Hamazon*, you have to say a berachah prior to drinking it, because anything eaten to help digestion is not considered part of the meal. Nevertheless, it is best to say the berachah of *Shehakol* on some sugar, and with that exempt the coffee.

סימן מד

פְּבֵין שֵׁנִי אֵן הַאָּצְבְּעִיתִי וַיַּשְׁפִּיל יָדְיִי לְדֶם שְׁמְנַּיְּבָן. וְהַמְבָּבִרְ הוּא נוֹמֵל בְּרַאשׁוֹנָה.

We find that many people are lenient regarding the law of washing the hands at the end of a meal. However, it is proper for every God-fearing person to observe this law scrupulously. You are required to wash only up to the second knuckle, holding your hands downward before drying them. The one leading the Birkas Hamazon should wash first.

אַל נוֹמְלִין עַלְּאֵ יָפִּי אַרְ מַחַת הַשְּׁלְטָן, וּמְנַגַּב יָדָיי וְאַחַר כָּךְ מְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּוֹוֹ, וְלֹא יַפְּסִיק בֵּין הַנְּטִילָה לָבָרְכַּת לְתוֹדְ כְּלִי אוֹ תַחַת הַשְּׁלְחָן, וּמְנַגַּב יָדָיי וְאַחַר כָּךְ מְבְרֵבִּת הְמְּיוֹן (קפא).

Do not wash on ground where people walk, because a damaging spirit dwells on this water, but rather wash into a vessel or under the table, dry your hands and then recite *Birkas Hamazon*. There must be no interruption between washing and *Birkas Hamazon*

אַין לָהַסִיר הַפּפָּה וְהַלָּחָם עַּד לְאַתַר בְּרְפָּת הַמְּזוֹן, שֶׁיָהַא פּת מַנְחַת עַל הֹשֻׁלְחָן בִּשְׁעַת בְּרְפָּת הַמְּזוֹן, שֶׁיִהְאַ פְּת מַנְחַת עַל הַשָּׁלְחָן בִּשְׁעַת בְּרְבָּת הַיְּי יְהְבָּרְךְּ שְׁמִוֹ לְאֲבֹל וּלְהוֹתִיר, כְּמוֹ שֶׁאָמֵר אֱלִישָׁע לְמִשְׁרָחוֹ, כִּי כֹּה אָמַר ה' אֱלִי וְהוֹתָר. וְעֹלִי מְשׁׁיִם וְּהַבְּרְכָה אֵינְה שׁׁרְרָה עַל דְּבָרְר רִיק, אֶלְּא בְּשָׁיֵע עַהְבְּרָה, כְּה יֵשׁ לְּרְּבְּרָה אֵינְה שׁׁרְרָה עַל דְּבָּרְר.

Do not remove the table cloth or bread until after Birkas Hamazon. Bread should be on the table at the time of Birkas Hamazon to demonstrate the abundance of goodness from Hashem, blessed be His Name—that He gives us enough to eat and to spare, as Elisha [the prophet] said to his servant: Kings II Chap. 4: 43. "For so said Hashem, eat and leave over." Another reason for this custom is that Hashem's blessing has no effect on a void. It is only effective on some existing substance, as Elisha said to the wife of Ovadiah: Kings II 4: 2. "What do you have in the house?"

[which I can bless.]

נוֹהֵגִין לָהָסִיר אֵת הַסַפִּינִים מֵעֵל הַשָּׁלְחָן לְנָם בְּרָבַת הַמָּוֹן אוֹ לָכַסִּוֹתָן, כִּי הַשֵּׁלְחַן דּוֹמֶה לְמִוְבַּח, וּבַמּוְבַּח נְאֲמֵר, לֹא תָנִיף עֲלִיהֶם בּרְוַל, לְפִי שְׁהַבּרְוַל מְקֵצֵּר יָמִי שְׁל אָדָם, וְהַמִּוְבַּח מַאֲרִיף יְמִי הַאָּדָם, וְאֵינוֹ בַּדִּין שְׁיּנֵף הַמְּקַצֵּר עֵל הַמַּאֲרִיף. וְגִם הַשֵּׁלְחַן מַאֲרִיף יָמִי שְׁל אָדָם וְּמְבַּפַר עֲלֹנוֹתְיוֹ בְּהַבְּנָת אֹרְהִים, שְׁנְּדִּל בֹּחָה שֶׁל לְגִימֶה שְׁמַּשְׁרָה שְׁכִינְה. וְנָהַבּ הָרְיִבְּ מְלִימִּה שְׁלֹא לְכַסּוֹתוְ בְּשִׁבְּת וְיֹם מֹרֹב כִּי בָּחֹל מְכַסִּין אוֹתָן מִפְּנִי שְׁמֵּשְׁרְים בֹּחִי שֶׁל עֲשְׁרְים בְּרָבּה מְקוֹמִוֹת שֶׁלִא לְכַסּוֹתוְ בְּשְׁבָּת שֶׁל יִשְׁרְבָּא מִּוֹרָה הִיא (ק"פ).

It is customary to remove all the knives from the table before *Birkas Hamazon* or to cover them, because the table is like the Altar [of the *Bais Hamikdash*] and concerning the Altar it is said: "Do not lift up any iron upon them." *Deutevonomy 27*: 5. Since metal shortens human life, it is improper that something that shortens life be lifted above that which lengthens life. Similarly the table prolongs the days of man, and atones for his sins when needy guests are invited to the table, for the power of hospitality is so great that it causes the Divine Spirit to dwell in our midst. It is customary needy guests are invited to the table, for the power of hospitality is so great that it causes the Divine Spirit to dwell in our midst. It is customary on Shabbos and Yom Tov the forces on Shabbos and Yom Tov; for on on Shabbos and Yom Tov the forces of evil do not prevail, and a custom of Israel has the validity of Torah.

אַפַלּיּ לֹא אָכַל רַק פַּוּיִת פַת, צֶרִיךְ לְבֶרַךְ בָּרְכַּת הַמֶּזוֹן (קפ"ד). Even if you only eat a *kazayis* of bread, you have to recite *Birkas Hamazon*.

לֹא וְבָרֵךּ מִעֻּמֵּר, וְלֹא מְהַלֵּךָ, אֶלָא מְרֵשֶׁב. וַאֲפָלִּי הָיָה הֹּלֵךְ בְּתִּוֹךְ בִּיתוֹ בְּשָׁאַכִל, אוֹ שֶׁהָיָה עֹמֵר אוֹ שֶׁהָיָה מֵסֵב, כְּשִׁצְּרִיךְּ לְבָרֵךְ צְּרִיךְ לֵישֶׁב, כְּדֵי לְכַּוֹן דַּעְּתוֹ בְּיוֹתָר. וְגָם לֹא יָהֵא מֵסֶב, שֶׁהִּיא דָּרֶךְ גַּאֲנָה, וּיְבְרֵךְ בְּאֵימֶה וּבְיִרְשָׁה, וְלֹא יַעֲשֶׂה שׁוּם דָּבֶר בְּשְׁעֶּה שְׁהִיא מְבָרֵךְ (קפט).

You must not recite Birkas Hamazon while standing or walking, but only while sitting. Even if you were walking around the house while eating or you were standing or reclining, when you recite Birkas Hamazon, you should sit in order to concentrate properly. You must not even recline, for that is a form of haughtiness, but you should sit erect. You should put on your jacket, and your hat, so that the fear of heaven be upon you. You should arouse your concentration and recite Birkas Hamazon with reverence and awe. You must not engage in any other activity while reverence and awe. You must not engage in any other activity while

reciting Birkas Hamazon.

מְתְּפַּבְּׁלְ בְּבֶרְ אִוּ מְבְרֵדְּ לְיִשְּׁרָאֵלְ אֲפָלִוּ בְּלְאַ הַוְּכָּרַת הַשָּׁם, חַיָּב לַעֲּנִת אָמֵן (קפּ"ט). ַנְוְטִיגוֹ הְּטַהְוְעֹׁהִים הְנְוֹוֹ אַמֹּוֹ לְאַטֹּר טַבְּטַמֹּוֹ הְּלִּבְרַכִּט עַפּּוּנְוֹ' מִהִּוּם בַּאִיטָא בּמִּבְּרָהִי כְּהָהְוְעֹהַ אַטַר

should respond with Amein. blessing another Jew, even without mentioning the Name of Hashem, you the Midrash teaches us that when you hear someone reciting a prayer, or with Harachamon, which are said [at the end of] Birkas Hamazon. Because It is customary that the listeners answer Amein, after the phrases beginning

מְקוֹם הַנְּכוֹן שֶׁלֹא לִשְׁהוֹת הַרְבָּה. בּגו בַאַבּגלְע לְבַבְבַּע עַפּּוּוָן גְעַב מִּוּמן זָע׳ נְבַנִינִ מִפְּנִי אָעָם בִּגִּנְתִים תּוְסְקִים בַּאָתִינִי וּפַבְפָּבָאִנְתִי וּמִבּּלִ לְבְּבַרְּהְ. יֵשׁ אִוֹמְרִים, דְּשִׁעּוּר עִפּוּל הוּא שְׁעָה וְחֹמֶשׁ. וּמִכֶּל מָקוֹם בִּסְעוּדּוֹת גְּדוֹלוֹת לְפְעָמִים יוֹשְׁבִים עַבר וְשְׁהָה מִלְּבְרֵךְ בִּרְפַּת הַמְּוֹוְן עַּד שִׁעוּר עָכּוּל, דְּהַיִּנ שְׁמַּתְּחִיל לֹהְיוֹת רָעֵב, אֵין לוֹ עוֹד הַקְּנָה

desserts. The best thing, however, is not to delay Birkus Hamazon too time limit because even during this interim, people usually drink and eat time people take between eating and Birkas Hamazon is longer than this fifth hours [seventy-two minutes]. Nevertheless, at elaborate meals, the Hamazon. Some are of the opinion that this time span is one and a that is when you begin to feel hungry, you can no longer recite Birkas If you neglected to recite Birkas Hamazon, until the food was digested,

לְמְקוֹמוֹ יִשְׁהֶה שִׁעוּר עִכּוּל יְבֶרְךְּ בְּמֶּקוֹם שֶהוּא שֶׁם (קפ"ר). וְאָם אֵין לוֹ שֶׁם פַּת כְּלֶל, צֶּרִיךְ לְחֲוֹוֹר לִמְקוֹמוֹ לְבֶרֶךְ. וְאָם הּוּא רֶחוֹק כָּל כָּךְ שָׁיֵשׁ לֶחוּשׁ שָׁעַּד שָׁיַחֲוֹוֹר לְבְּבֵרְ עְּלְיִוּ בְּרְבָּת תַּמִּוֹצִיא (בְּמִוּ שֶׁבְּתַבְתִּי בְּסִימֶן מ"ב סְעִיף י"ט) וִיבָרָך צַּחַר בָּךְ בִּרְבַּת הַמְּוֹוֹ שָׁם. הַבּר וְיִגַּא מִמְּלוִמִי לְנִּם בּרַבּּנו פַמּוּווֹ, אִם יִה לוֹ בַּמְּלוִם שָּׁרִיא שָׁם, קַּצָּע פַּת, יאַכַל שָׁם וָאֵין צָּרִיךִּ

original place, the time limit will have elapsed, then recite Birkas Hamazon Birkas Hamazon. If you are so far away, that until you return to your If there is no bread there, you must return to the original place to recite Hamotzi before eating it. You need only recite Birkus Hamazon afterwards. piece of bread at the new place, eat it there and you need not recite the If you left your place before reciting Birkas Hamazon, then, if there is a

בְּשַׁבְּת שֶׁחֶל בּוֹ רֹאִשׁ חֹדֶשׁ אוֹ יוֹם טוֹב אוֹ חֹל הַמּוֹעֵר, אוֹמְרִים הְּחִלָּה רְצֵה, וְאַחַר כָּף יַעֲלָה וְיָבֹא,

where you are.

.gnol

On a Shabbos which is also Rosh Chodesh or a Yom Tov or the intermediate

מְפְּנֵי שֶׁנַשְׁבְּת מָדִיר וּמְקַדְּשׁ יוֹתֵר מֵהָם (קפ"ח).

days of a holiday, first recite Retzei and then say Ya'aleh Veyavo. The

the others [Rosh Chodesh or Yom Tov.] reason for this is that Shabbos occurs regularly and is more sacred than

לְחַוּוֹר לְרֹאִשׁ בִּרְכַּת תַּמִּוֹוֹן. וְאִשֶּׁה שָׁנְסְתַּפְּקָה אָם בַּרְכָה אוֹ לֹא, אֵינָה צְרִיכָה לָבָרַךְ פַּעַם שָׁנִית. לְבַּבוּךְ פַּעַם שְׁנִית. וְכַן אָם נְרְדַם בְּשְׁנָה בְּאָמָצַע בְּרְכַּת הַמְּוֹון, יִּכְשְׁהַבְּקִיץ אֵינוֹ יוֹדַעַ הַיְכָן פָּסַק, צָּרִיךְּ מִי שְׁשְּׁכֵח וְנְסְׁתַּפֵּל לְוְ אִם בְּרֵבְ בְּרְכֵּת הַמְּוֹוְן אִוֹ לְאֵי אִם הוּא שְׁבַעַ (דְּאָו בְּרְכַּת הַמְּוֹוְן בְּאִירֶיִיְאֵי), צָּרִיךְּ

not have to recite it. who is uncertain whether she recited Birkus Hamazon or not, she does start from the beginning of Birkas Hamazon. In the case of a woman you do not know where you were up to [before falling asleep], you must if you fall asleep while reciting Birkas Hamazon and when you awaken is Biblically mandated), you must say Birkus Hamazon again. Similarly, you ate enough to be satisfied (for which the reciting of Birkas Hamazon If you forgot or are uncertain whether you said Birkas Hamazon, then if

יִשְׁרָאֵל וְהַוְּעַנִּים. וְאָם חָל יוֹם מוֹב בַּשְׁבָּת וְשֶׁכַח רְצֵה וְגָם יַעֲלֶה וְיֶבֹא, אֹימֵר בָּרוּך אַהָּה ה׳ אֱלֹקֵינוּ אַאָּר נָתוּ יָמִים טוֹבִים לְעַּמּוֹ יִשְּׂרָאֵל לְשִּׁשׁוֹוֹ וּלְשִׁמְׁחָה אָת יוֹם חַג (פְּלוֹנִי) הַנָּה, בָּרוּךְ אַחָּה הי מְקַדַּשׁ לְאוֹת וְלְבָרִית בְּרוּךְ אַמָּה ה' מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבְּת. וּבְיוֹם מוֹב אוֹמֵר שָׁם בָּרוּךְ אַמָּה ה' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הַעּוֹלֶם נאומר שָׁם בּשַּבְּּט בְּרוּךְ אַמָּה הִי אֶלְקַינוּ מֶלֶךְ הַעּוֹלָם אַשֶּׁר נָתוֹ שַּבְּתוֹת לְמָנוּטִה לָתַּמוּ יִשְּׁרָאֵלְ בָּאַבְּרָה וְׁכֵּנְ. אֲבֶלְ אִם לְאַ נִוְפֶּר עַּר לְאַחַר שֶׁהַוְפִּיר אֶת הַשֶּׁם, מְסַיֵּם אֶת הַבְּּרֶכָה בּוֹנֵה בְּרָחֲמֶיו יְרוּשֶׁלָיִם אָמֵן, עּבְּרֶכְה שֶׁלְ בְּרֵיּהְ אַמְּה ה' בּוֹנֶה בְּרַחֲמִיו יְרוּשְׁלָיִם, אוֹמֵר שָׁם רְצֵה אוֹ יַעְלָה וְיָבֹּא, וְאַמַר כָּּךְּ וּבְנָה מְעֶה בְּשֶׁבְּּה וְלְאֵ אָמֶר רְצֵה, אוֹ בְּיוֹם מוֹב וְלֹא אָמֶר יִעְלֶה וְנָבֹא, אָם נִוְכַּר לְּדֶם שֶׁהוְבִּיר אֶת הַשָּם מִוֹ

ţţţr. וְלֹא אָמַר יַעֲּלֶה וְיָבֹא, אוֹמֶר כְּמוֹ בְּיוֹם טוֹב בָּלְבָר. וָאָם אָמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא וְלֹא רְצֵה, אוֹמֶר כְּמוֹ בְּשַׁבָּת וּלְשְׁמְחַה אָת יוֹם חַג (פְּלוֹנִי) הַנֶּה, בְּרוּךְ אַהָּה הי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וִישְׁרָאֵל וְהַנְּמַנִּים. וְאָם אָמַר רְצֵה מֶלְנֵּ בַּתּוְלֶם' אַּמֶּר נְּעַוֹ אַפַּׁעוִע לְמִׁנִּטַב לְתַּמִּוְ וֹאָבֹאֵלְ בַּאַבַּבַב לְאִנְע וֹלְבָבוּע' וֹלִמִּים מוָבִים לְאָּמָוּוִ

God, King of the universe, Who gave Festivals to His people Yisroel Veyavo, you should say the following: "Blessed are You, Hashem, our Hashem, Sanctifier of the Shabbos." On Yom Tov, if you forgot Ya'aleh His people Yisroel with love, for a sign and a covenant. Blessed are you, Hashem, our God, King of the Universe, Who gave the Shabbos for rest to the fourth berachah] on the Shabbos say the following: "Blessed are you of Boneh Berachamav Yerushalayim Amein, and there [before starting did not remember until after you said Hashem's Name, finish the berachah or Ya'aleh Veyavo and start again from Uvenei Yerushalayim. But if you ata Hashem Boneh Berachamav Yerushalayim," then you may recite Retzei you remember before you said Hashem's Name of the berachah "Baruch If you forgot to say Retzei on Shabbos, or Ya'aleh Veyavo on Yom Tov, if

for happiness and joy, this day of (name of festival). Blessed are You, Hashem, Sanctifier of Yisroel and the seasons." If a festival occurs on a Shabbos and you forgot to say Retzei and Ya'aleh Veyavo, you should say Who gave Shabbosos for rest to His people Yisroel with love, for a sign and a covenant, and Festivals for happiness and joy, this day of (name of festival.) Blessed are You, Hashem, Sanctifier of the Shabbos, Yisroel, and the seasons." If on a Shabbos and Yom Tov, you said Retzei but did not say Ya'aleh Veyavo, say the berachah as if it were only Yom Tov. If in this situation you said Ya'aleh Veyavo and did not say Retzei say what you would if it were just Shabbos.

אם לא נוָבֵר עַד לְאַחַר שֶׁהְחָחִיל הַבְּרָכָה שֶׁלְאַחַרִיהָ, שֶׁהִיא, בְּרִיּרְ אַחַה ה' אֱלֹקִינוּ מֶלֶּרְ הַעּיֹלְם, הָאֵל אָשֶׁר נְתַּוּ, אֲפָלֹּר לֹא אָמַר רַק חֵבַת בְּרוּדְ בִּלְבַד (בְּשָׁלְחָן עֲרוּדִ שֶׁל הַתַּנְיָא) שׁוּב אִין לוֹ תַּקְנָה בְּרַרְכַּת אָשֶׁר נְתַוּ, וְלָבֵן אִם הוּא בִּשְׁתֵּי סְעוּדּוֹת הֶראשׁוֹנוֹת, חוֹוֵר לְרֹאשׁ בְּרָכַּת הַמְּיוֹן, וּכְשֶׁלֹא אָמֵר עֲדֵן רַק בְּרוּדְּ אַתָּה ה' יְסֵיֵם, לַמְּנֵנוּ חֵקֵּיך, כְּדֵי שֶׁלֹא יְהֵא יְבַטְּלְה, וְאַחַר כְּּדְּ חוֹוֵר לְרֹאשׁ בְּרְכַּת הַמְּיוֹן. אֲבָל בְּרִינִּה עֵלִישִׁר, שֶׁאֲפָלוּ בַּשְׁבֶּת אֵינוֹ מְתִּיך בְּרְאַבְּע הַבְּרָבְת הַבְּרָל בְּרָבְּת הַבְּרָבְ לַתַּקּוֹ בְּבְרָבִת אֲשֶׁר נְתַוּ וְכִרּי, מְחֲבָּל הַבְּרָב הַשְׁבְּר שְׁבְּבְּלְיבְּ בְּבְּבְּהְבִּיה הְבְיבְ

If you did not remember until you already started the fourth berachah which begins: "Blessed are you, Hashem ... Our God, King of the universe. Almighty, our Father," even if you only said the word Baruch [Blessed], you cannot correct the omission by saying the berachah 'Who gave'; therefore, if this occurs during the first two Shabbos meals you [must] repeat from the beginning of Birkas Hamazon. If all you have said was: "Blessed are you, Hashem" [of the fourth blessing], conclude by saying lamedeini even on Shabbos we are not required to eat bread and certainly on Yom even on Shabbos we are not required to eat bread and certainly on Yom you need not repeat from the beginning of Birkas Hamazon is thus not a requirement of the day, therefore you need not repeat from the beginning, but continue and complete saying Birkas Hamazon. But if you remember at a point where you can still correct the omission [by saying] the berachah Asher Nasan [Who gave]..., you must correct the error, even if it happens after you ate a number of

מְּעָה בְּרִאִשׁ חִדֶּשׁ וְלִאׁ אָמֶר יַעְּלֶה וְיָבֹא, אוֹמֶר בְּרוּךְ אַמָּה ה' אֱלֹקִינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם אַשֶׁר נָתֵן רָאשִׁי חֲדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִּבְּרוֹן, וְאֵינוֹ חוֹתַם (וְאֵין חִלִּיק בְּנֶה בִּין בִּיּוֹם בִּין בַּלְילָה) וּבְחֹל הַמּוֹעֵּד אָם

meals.

לֹא אַמֵּר יַעֲלֶה וְיָבֹא יֹאִמֵּר בָּרוּךְ אַמָה הֹ' אֱלֹקִינוּ מֶלֶךְ הָעִּוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן מוֹעֲרִים לְעַּמּוֹ יִשְׂרָאֵל לִשְׁשֹׁרְ יּלְשְׁמְחָה אָת יוֹם חַג (פְּלוֹנִי) הַזָּה, בָּרוּךְ אַמָּה ה' מְקַדַּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים. וּבְּרֹאִשׁ הַשְׁנָה אוֹמֵר, בָּרוּךְ אַמָּה ה' אֱלֹקִינוּ מֶלֶךְ הַעּוֹלֶם אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל אָת יוֹם הַנְּבֶּרוֹן הַזָּה, בָּרוּךְ אַמָּה ה' מְשֵּׁוֹם דְּבְרֹאִשׁ הֹדֶּשׁ וּבְּחֹל הַמּוֹעֶד אֵינוֹ מְחֵיֶּב לְאֲכֹל פַּת דְּנְקְא.

you are not specifically required to eat bread. Chodesh and the intermediate days of Yom Tov and on Rosh Hashandh, the next berachah, you need not repeat from the beginning, for on Rosh you did not remember [that you forgot Ya'aleh Veyavo] until after starting You Hashem, Sanctifier of Yisroel and the Day of Remembrance." And if Who gave Festivals to His people Yisroel for remembrance. Blessed are following: "Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, the Seasons." If this should occur on Rosh Hashanah, you should say the of (name of festival). Blessed are You, Hashem, Sanctifier of Yisroel and who gave Festivals to His people Yisroel for happiness and joy. This day following: "Blessed are You, Hashem, Our God, King of the universe, days of Yom Tov, you did not say Ya'aleh Veyavo, you should say the happened during the day or night of Rosh Chodesh.) If during the intermediate and you do not say an after-berachah. (It does not matter whether this Who gave Rosh Chodesh days to His people Yisroel for remembrance," should say the following: "Blessed are You, Hashem, King of the universe, If you forgot on Rosh Chodesh, and did not say Ya'aleh Veyavo, you

ראִשׁ חֹזָשׁ שֶׁחָל בְּשִׁבְּּת וְשָׁכַח רְצָה וְנַב יַעֲלָה וְיָבֹא, וְנִוְפַר וְאִוֹמֵר, בְּרוּךְ אַחָּה ה׳ אֱלֹקִינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלֶם, אֲשֶׁר נְחַוּ, פּוֹלֵל גַּם ראִשׁ חֹזָשׁ, בֵּיוְ בַּפְּחִיחָה בִּיוְ בַּחֲחִימָה, וְאוֹמֵר, צָּשְׁר נְחַוּ שִׁבְּחוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ הִיּטְרָאִל בְּאַהָבְה לְאוֹת וְלְבָרִית, וְרָאשׁי חֲזָשׁים לְוַבְּרוּוֹ, בְּרוּךְ אַחָה ה׳ מְקְדַּשׁ הַשְׁבָּת וְיִשְׁרְאשׁי חַזְשׁ לְבַר אֵינוֹ חוֹחָם, הָכָא בֵּיוָן שְׁהוּא חוֹחָם בִּשְׁבִין וְיִבֹא וְרָאשׁי חֵזֶשׁ לְבַר אֲלֹב וְיְבֹא וְלֵא בְּיִין שְׁרִאשׁ, דְּהָאשׁ וְדָבׁא עֲלֹשְׁר יְצְבְּי וְיָבֹא וְלֹא בְּיִין וְיִבֹא שְׁל שְׁכְּי שְׁלְשְׁבָּי וְיְבִא וְלִא וִינִי וֹחִוֹר לְרֹאשׁי, צְּרִיךְ לִיבֹא נְיִבְא וְיִבְא וְיוֹב אִינִי וְהִיּאשׁ הַעִּיר לְהַצְשׁי בְּיִים בְּעָבְיוֹ וְיִבֹא וְלִא שִׁל שְׁבָּי וְיְבִּא וְלִא וְיִבְא וּלִיא הַיִּין וְהִיאשׁי דְּהָב אַלְא שֶׁל שְׁבָּי שְׁלִי אָמֶר, יְבְּיִים וְיִבְא וְלִא וְרָבֹא וְלִא הַיּין וְהִיאשׁי דְּהָשׁי בְּיִים שְׁלְּבְי וְיִבְּא וְלִיב וְיִבְא וְלִיב וְיִבְּא שְׁלִי וְיִבְּא שְׁלִי וְיִבְּא הְעִי וְּשְׁבְּי וְיִבְּא וְיִבְּא הַרְיוֹ וְבִּא וְלִיא הַלְּיוֹ הְיִבְּי וְיִבְּא הְנִים בְּיִים בְּינִבְּי בְּיבְּי בְּיִבְּי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּי וְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְים בְּיִים בְּיִבְּיים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיבְים בְּישְׁיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיִים בִּישְׁישְׁבְּיים בְּיבְיִים בְּיִים בְּיוֹים בְּיִים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיוֹים בְּיִים בְייִים בְּיים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְיים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְיִים בְּיִים בְ

If Rosh Chodesh occurs on a Shabbos and you forgot to say Retzei and Ya'aleh Veyavo and you remember and say: Blessed are You, Hashem, Our God, King of the Universe, Asher Nasan, Who gave, then you should also mention Rosh Chodesh both at the beginning and at the end, and say the following: "Who gave Shabbosos for rest to His people Yisroel with love for a sign and a covenant; and Rosh Chodesh days for remembrance. Blessed are You, Hashem, Sanctifier of the Shabbos, Yisroel, and Rosh Chodesh." Even though, had it been only Rosh Chodesh, there would

be no after-berachah, in this instance, since there is an after-berachah because of Shabbos, you mention Rosh Chodesh too. If, however, you said Retzei, but forgot Ya'aleh Veyavo and became aware of the omission only after the beginning, for you already mentioned Shabbos and for the sake of Rosh chodesh you need not repeat Birkas Hamazon. If in this situation you said Ya'aleh Veyavo but forgot Retzei and therefore must repeat Birkas Hamazon, then you have to say Ya'aleh Veyavo again. The same would apply if it were Shabbos on an intermediate day of Yom Tov or on Rosh Hashanah.

בְּחַנֵכָּה וּבַפּוּרִים אִם שְׁכַח לוֹמֵר עֵל הַנָּסִים, וְלֹא נִוְפַר עַר לְאַחַר שָׁאָמַר אָת הַשָּׁם מַחֲחִימֵת הַבְּרָכָה, שָׁאָמַר, בָּרוּך אַחָּה הי, אַינוֹ חוֹזֵר. אַךּ בְּחוֹדְ הָרַחֲמָן יאִמַר, הָרַחֲמָן הוּא יַעֲשָׂה לָנוּ נִסִּים וְנִפְּלָאוֹת, כְּמוֹ שְׁעְשְׁה לְאֲבוֹתִינוּ בַּיָּמִים הַהֵּם בִּוְּמֵן הַזָּה בִּימֵי מַחְּחְיָּה וְכִוּי, בִּימֵי מֶרְיָּ

On Chanukah and Purim, if you forgot to say Al hanissim, and you did not remember until after you said Hashem's Name, at the conclusion of the berachah [Nodeh], you need not repeat Birkas Hamazon; but while reciting the Harachaman; you should say: "The all merciful One—may He perform for us miracles and wonders as He did to our forefathers in those days at this time in the days of Mattisyahu etc. or in the days of Mordechai etc."

הָנָה אֹנְכֵל פַּשָׁבָּּת וְחָשְׁכָה לֹוֹ, פֵּיוָן שֶׁצְרֵין הוּא לֹא הִחָפַּלֵל עַרְבִית, אֹנְמֵר רְצָה, וְכֵן בְּיוֹם טוֹב, וְרֹאִשׁ
הֹנְשׁ וַחֲנָבָּה וּפּוּרִים, פֵּיוָן שֶׁהַתְּחָלִת הַסְּעוּדָה הָיָחָה בַּיּוֹם, צָרִיךְּ לְהַוְבִּיר מֵעְנְיֵן הַיּוֹם, צַף עַל פִּי
שְׁמְבְרַךְּ בַּלְּיָלָה. וְאִם אָכַל שְׁהַתְּחָלִת הַסְּעוּדָה הָיְחָה בַּיּוֹם, צָרִיךְּ לְהַוְבִּיר מֵעְנִין הַיּוֹם, צַף עַל פִּי
שְׁמְבְרַךְּ בַּלִּיְלָה. וְאִם אָכַל בְּעֶּרֶב רֹאִשׁ חֹדָשׁ וְנְמִשְׁכָה סְעוּדְּחוֹ, גַּם חּוֹדְ הַלְּיָלָה, וְאָכֵל גַּם בַּלִיְלָה פַּוּיִת
שַּׁמְרָר הִיּא רֹאִשׁ חֹדֶשׁ, אוֹמֵר רְצִיה וְנִם יַעְלָה וְיָבֹא. וְבֵּן בַּחָּנִה וְּפִּרִים. וְיִשׁ חוֹלְשְׁי, אוֹמֶר רְצִיה וְנִים יַנְלְהָר וְבִּיִר בְּיִרְת בְּיִר בְּיִר בְּיִר בְּיִים בְּיִרְים בְּיִר בְּיִר בְּיִה בִּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּרְים בִּיִּים בְּיִים בְּיִּים בִּיִּים בְּיִּה בִּיִּים בְּיִּה בְּיִים בְּיִים בְּיִּם בְּיִים בְּיִּה בִּיִּם בְּיִּם בְּיִּים בְּיִּה בְּיִּם בְּיִּים בְּיִבְּים בְּיִּם בְּיִים בְּיִּם בְּיִּם בְּיִּבְּים בְּיִּם בְּיִּם בְּיִים בְּיִּם בְּיִּרְ בְּיִם בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּם בְּיִים בְּיִם בְּיִם בְּיִם בְּיִם בְּיִּם בְּיִים בְּיִם בְּיִּם בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּם בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִבְּים בְּיִם בְּיִּם בְּיִּם בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִם בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיבְיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים ב

If you are eating on Shabbos and it became dark, since you have not yet prayed the evening prayers, you still say Retzei. Likewise on Yom Tov, Rosh Chodesh, Chanukah and Purim, since the beginning of the meal was during the day, we must mention that which is related to the day even if the Birkas Hamazon is recited at night. If you ate on the eve of Rosh you also ate a kazayis of bread, you must say Ya'aleh Ve'yavo. The same applies to Chanukah and Purim. If you began eating a Shabbos meal, and the meal was prolonged into the night and you also ate a kazayis at night, and the meal was prolonged into the night and you also ate a kazayis at night, and the meal was prolonged into the night and Ya'aleh Veyavo. The and the next day is Rosh Chodesh say Retzei and Ya'aleh Veyavo. The

same applies to Chanukah and Purim. There are some who argue this point because they consider it to be self-contradictory [it cannot be both day and night]. It is therefore best to avoid continuing the meal into the night.

אָם יִשְׁ עּוְבֶּדְ כּּוְכָבִים בַּבַּיִת כְּשֶׁמְבֶּבְךְ בַּרְכַּת הַמֵּוֹון, יאַמַר אוֹתָנוּ בְּנֵי בְּרִית כַּלְנוּ יַתַד.

If there is a non-Jew in the house when you are reciting Birkas Hamazon, you should say: [in the Harachaman] "We, the members of the covenant, all of us together."

סימן מה

שְׁלִשְׁה שְׁאָכְלִּרְ בִּיִחַר צְּרִיכִין לְבָרֵךְ בִּוִמֵּוּן, וִמְצְרָה שְׁיִבְרָבִי עֵל הַבּוֹס. אִם אָפְשְׁר, צְרִיכִין לְחַבּר שְׁיִהְיָה בּוֹס יֵון. וָאִם אִי אָפְשְׁר בְּיֵון, יִהְיָה שְׁכֶּר אוֹ יֵון דְּבָשׁ (מעד) אוֹ יֵון שְׁרָף בְּשְׁהִּיא חֲמֵר מְדִינְה, דְּהַיְּנִי שְׁאֵין יֵון גָּדֵל שְׁם בְּדֶרְבְּי וֹם מִן הַעִּיר, וְעֵל בֵּן הִּוּא בְּיִקְר, וּרְגִילִים לֹשְׁתּוֹת מִשְׁקִרם אֵלִּי בְּמָחִי עְאֵחֹוֹן הַפּוֹס בְּיֶּד, רַק מַנִּיחִין אוֹתוֹ עֵל הַשְּׁלְחָן לְפְּנִיהָם.

Three men who have eaten together should recite Birkas Hamazon with Zimun, and it is a mitzvah to recite it over a cup of wine if possible. If wine is not available, beer, 'mead' or whiskey may be used, if they are common beverages of the locality. This is true in an area where grapevines do not grow within a day's distance from the city, and as a result, wine is expensive and therefore these other beverages are used instead of wine. Some authorities hold that even an individual reciting Birkas Hamazon should do so over a cup. It is the custom of those who are meticulous, when reciting Birkas Hamazon individually not to lift up the cup, but rather to place it on the table in front of them.

מוֹזְגִים אֵת הַכּוֹס הְּחַלְה, וְאַחַר כְּּךְ נוֹמְלִין לַיָּדְיִם (קפ"א).

The cup is filled first and then the hands are washed.

יון שׁשָּׁתוּ מִמֶּנּוּ, כֶּל הַנִּשְׁאֵר בַּכְּלִי נַצְשְׂה פָּגוּם, וּפְסוּל לְבָרָכַּת הַמִּוֹוֹ עֵר שִׁיְנִתְּנִוֹ, דְּהֵנִנִּ שְׁנִּתֵּן לְתּוֹרִּ קְצָת יִוֹן אוֹ קְצָת עֵיִם שְׁאֵינָם פְּגוּמִים, וְבֵינַן שְׁצְּרִידְּ לְמֵלֹאֹת אֶת הַכּוֹס לְשָׁם בְּרָכָה, לָבֵן אִם הַכּוֹס פְּגוּם וְהוּא מְתַקְנוּ, צַּרִידְּ לְשְׁפְּכִי לְתּוֹדְ קַנְקוֹן, וּמְתּוֹדְ הַקּנְלְאָת אֶת הַכּוֹס לְשָׁם בְּרֶכָה.

If you drink some of the wine out of a cup whatever remains in it becomes blemished and is disqualified for use for Birkas Hamazon unless it is

rectified by adding a little wine or water that is not blemished. Since the cup must be filled specifically for the sake of reciting a berachah, therefore, if the cup was blemished and you rectified it, you must pour it back into the bottle and from the bottle back into the cup for the sake of the berachah.

הכּוֹס שֶׁמְבָּרִכִּין עָלֵיִּי צָּרִיּךִּ שְׁיִּהֵא שְׁלִם. וַאַפִּלּוּ נִשְׁבַּר רַק הַבָּסִיס שֶׁל מַטָּה, פָּסוּל. וַאָפִּלּוּ פְּגִימֶה כָּל שָׁהִיא בִשְׁפַת הַכָּלִי, אוֹ שְׁנְסָבּק, פָּסוּל. וְטַעּוּ הַזָּחָה מִבְּבָרִה וּשְׁטִיפָּה מִבְּחוּץ, אוֹ שְׁנְסָבּל, פָּסוּל. וְהַהֵא מֶלֵא, וְהַמְּבָרָה מְשָׁבְּי בָּעָה יַנְיִי לְּהַבָּרוּ בְּכָל כֹחוֹ) וּכְּרְכָתִיב שְׁאוּ יְדֵרִכָּה לְּדֶשׁ וּבְּרָרוּ בְּעָה יְבָּיְה בְּכֶל כֹחוֹ) וּכְּרְכְהִי שָׁאוּ יְדֵרִכָּה לְּדֶשׁ וּבְּרָרוּ מִשְׁבּרִי בְּלִי סִיּוּעַ הַשְּׁמְאַלִית (שֶׁלֹא יָהַאָּה בְּמָשְׁא עְּלִיוֹ). וְנוֹתֵּן עֵינְיוֹ בְּיִּ בְּיִּ הַשְּׁמְאלִית וְאוֹחָזוֹ לְבָבָּה, בְּלִי סִיּוּעַ הַשְּׁמְלִית (שָׁלֹא יְהַא נְהָאָה בְּלָלִיב שְׁהִי יְבִּי הַשְׁלְּיִה וְשִׁהְּיִלְיִם הְּבְּיִלְים בְּרָבְיִי הְשְׁרִי שְׁלִּי וְבְּיִּלְיִם לְּבָּעִי הְבִּיְ הַשְׁלְּבְּיִם שְׁנִילִים שְׁלִּבְּיִי בְּלִיי בְּלִיי שְׁנְיִם בְּרָבְיוֹ הְשְׁרִי וְשְׁבְּי וְהְבָּרִי בְּלְ הַשְׁלְבְּיִׁ הְשְׁלִּי שְׁלִי בְּלְיִי בְּיִבְיי בְּיִי בְּיִילְיוֹ בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְיי בְּיִבְיי הַשְׁלְּי בְּינִים שְׁלִּים בְּיבְּי בְּיִים בְּיִבְּי בְּיִילְיוֹ בְּיִבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְיי וְיִּיבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְּיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְּיי בְּיִבְיי בְּיִבְּיי בְּיִבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִּבְיי בְּיִבְּיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִבְיי בְּשְׁבְיי בְּיִבְּיי בְּיִבְיי בְּבְּיבְיי בְּיִי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיבְּיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיי בְיבְיבְיי בְּיבְיי בְיבְּיי בְּיבְייי בְּיבְייי בְּיבְייִי בְּיִי בְּיבְייי בְּיבְיי בְּיבְייי בְיבְייי בְּיבְיים בְּיִי בְּיבְייי בְּיבְייִי בְּיבְיי

table [before Birkas Hamazon.] is everyone else's left. It is proper to remove the empty dishes from the call." A left handed person should hold the cup in his "right" hand which "The cup of deliverance I will raise and upon the Name, Hashem, I will above the table, See glossary for tefach. as it is written: Psalms 116: 13. look at the cup so that he is not distracted, and he should hold it a tefach any help of the left (so it should not appear as a burden to him.) He should He then removes his left hand and holds it only with his right hand without Psalms 134: 2. "Lift up your hands to the sanctuary and bless Hashem." for the cup in that he longs to accept it with all his might as it is written: Birkas Hamazon should accept the cup in both hands to show his affection reciting the berachah and the cup must be full. The one who leads the clean. The beverage must be poured from the bottle for the purpose of and washed from outside, or [if water is unavailable] it must be wiped or a crack in the cup disqualifies it. The cup must be rinsed from inside is broken, it is disqualified. Even the slightest notch in the rim of the cup The cup used for the berachah must be whole, and even if the bottom base

אָם בְּנֵי הַמְּסְבָּה שְׁנִים בַּמַעְּלָה, וְנֵשׁ בִּינִיהָם כֹּהַן, מִצְנָה לְכַבְּדוֹ בְּבָרְבָּת הַמָּזוֹן, שֶׁנְּאֵמֵר וְקִדּשִׁיוֹ. אֲבָל אָם נִשׁ בִּינֵיהָם אָדָם גִּדוֹל וְחָשׁיב, יְבָרָךְ הִוּא. וְנֹהְגִין לְחָת לְאָבֵל לְבָרָךְ. וְזִוְקֵא בְּשִׁשְׁיִים בַּמַעֲלָה. וְרֵאוּי לְבַבֵּד בְּבִרְבָּת הַמָּזֹוֹן לְמִי שְׁהוּא טוֹב עַיִּן, שׁוֹנֵא בָצַע וְגוֹמֵל חָסֶד בְּמָמֹוֹנוֹ, שֶׁנְּאֵמַר, טוֹב עַיִּן הוּא יְבֹרֶךְ אֵל תְּקְרִי יְבֹרֶךְ אֶלְּא יְבְרֵךְ (קפּ"ג ר"א)

If all those who are part of the group are of equal status and there is a kohein among the group it is a mitzvah to honor him with leading the

Birkas Hamazon, as it is said: Leviticus 21: 8. "You should sanctify him." But if there is a great Torah scholar in the group, he should lead the Birkas Hamazon. It is customary to have a mourner lead the Birkas Hamazon. This applies only when they are of equal status. It is also proper to honor with the leading of Birkas Hamazon, one who is generous, who despises illegal profits, and dispenses charity with his money, as it is written: Proverbs 22: 9. "One who is generous shall be blessed." Do not read yevorach—"shall be blessed," but, rather, yevareich—"shall bless."

הַמְבָרֵךּ יאַמֵּר מִהְחַלָּה, הַב לָן וּנְבָרֵךָ, כִּי כָּל מִלֵּי דְּקְדֵשָׁה בָּעִי הַוְמָנָה (אוֹ יאַמַר בלע"ו, בלשון אשכנו, הבוֹתִי מִיר נִועלֵען בָּעִשְׁעוֹן) וְהַמְּסֵבִין עוֹנִין, יְהִי שֶׁם ה' מְבַרָּךְ מַעַּמָּה וְעַר עוֹלֶם. וְאַחַר כָּף אוֹמֵר הַמְבָרַף, בְּרִשׁית וְכִּרִי, נְבָרֵךְ שְׁצַּכְלֵנּוּ וְכִּרִי, וְהַמְּסֵבִין אוֹמְרִים, בְּרִּוּ שְׁצָּכִלְנִּוּ מִשְׁלוֹ וְבִּי, וְהַנְּהַ אָמֵן. בּם בֹשׁ מְנְהָגִים שׁוֹנִים בְּעְּבְוֹ וְבִיי, וְהַנְּהַ צְּמֵן. בַּם בִשׁ מְנְהָגִים שׁוֹנִים בְּעְּבְּרְ וְכִּרִי, וְהַמְּבֵלְנִי וְבִּי, וְהַנְּיִלְ שֵּׁבְּיְ בְּעָבֵּי וְמֵהְ בְּעָבְּי בְּעֵבְי בְּעֵבְי בְּעָבִי בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָבִי בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָבְי בְעָבְי בְּעָבְי בְּעָבְי בְּעָבְי וְבְּיִי וְמֵּי בְּעָבְי בְּיי בְּעִיבְי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעִבְּי בְּעָבְי בְּעִבְּי בְּיי בְּעְבְּי בְּעָבְי בְּעִבְּי בְּעָבְי בְּעִבְּי בְּעָבְי בְיבִּי בְּיִבְּי בְּעָבְי בְּעִבְּי בְּבְּי בְּעְבְּי בְּעָבְי בְיִבְּי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִבְי בְּיִבְּי בְּעִבְּי בְּרְבִי בְּיבְי בְּיִבְּי בְּיִבְי בְּיִבְי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעְבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּרְיי בְּיִבְיי בְּבְיי בְּיִבְּי בְּיִבְיי בְּיִבְּי בְּעִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּעִבְּי בְּבְי בְּיִבְּי בְּיבְי בְּיבְּי בְיבְּי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְּיי בְּעְייִבְּי בְּיי בְּבְיי בְּיִי בְּיִיי בְּיִבְי בְּבְיי בְּיבְיי בְּעִבְּי בְּבְיי בְּבְיי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְייי בְּיִבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִיי בְּיִייי בְּיי בְּיִיי בְּיבְיי בְייי בְּיי בְייי בְּיִיי בְּיי בְּיי בְּיִיי בְּיי בְּיי בְייבְיי

mentioned, and it may be said. This is the proper custom. The assembled said unless there are ten men present, because then Hashem's Name is only three men are present; whereas, others hold that it should not be is his Name.] Some have the custom that the leader says it [even] where reference to saying: Baruch hu uvaruch shemo [Blessed is He and blessed is not the custom to respond Amein. There are also various customs in live,] the assembled respond Amein. In other communities, however, it leader concludes uvetuvo chayinu: [And through Whose goodness we goodness we live.] In some communities the custom is that after the chayinu [Blessed is He of whose bounty we have eaten and through whose leader repeats it and he also says: Baruch she'achalnu mishelo uvetuvo bounty we have eaten and through whose goodness we live.] Then the baruch she'achalnu mishelo uvetuvo chayinu [Blessed is He of Whose us bless Him of whose bounty we have eaten] and the assembled respond permission, distinguished gentlemen] nevareich she'achalnu mishelo [Let the leader says: Bivshus maranan verabbanan verabbosai [With your ve'ad olam [Let the name of Hashem be blessed from now forever.] Then The rest of the assembled respond: Yehi sheim Hashem mevorach mei'ata (He may also say in the Yiddish language Rabbosai, mir villen bentshen.) us say the blessings," because all holy things require prior preparation. He who leads the Birkas Hamazon should begin by saying: "Come let

סימן מה (e92

should not say it, and, certainly, one who recites Birkas Hamazon without zimun should not say it.

לַמַמְבָרֵהּ יְבְרֵהְ בְּקוֹלְ, וְהַמְסַבִּין יֹאמְרוּ עִּמֹּוֹ מִלְּה בְּמִלְּה בְּלִחַשִׁ. וּבְסוֹף כָּל בְּרָכָה יַקְוִּימוּ לְסַיֵּם לְנָם לְהַמְבְרֵהּ, כְּדֵי שְׁיַעְנִי אֲמֵן עֵל בְּרְכְּתוֹ (קפ"ג).

The leader should say the *Birkas Hamazon* aloud and the assembled, should quietly repeat every word with him and at the end of each berachah they should hasten to finish [their berachah] before the leader so that they may respond *Amein* to his berachah.

אַחַר בְּרָפַּת הַמְּזוֹן מְבָרֵךְ עֵּל הַפּוֹס שָׁבָּרֵךְ עָלִיר, וְשׁוֹמָה שִׁעּוּר רְבִיעִּית כְּדֵי שֶׁינְכִל לְבָרַךְ בְּרָכִה אַחַרוֹנָה. אָם הַפּוֹסוֹת שֶׁל הַמְסָבִין הַן פְּגוּמוֹת, צָרִיךְ הַמְבְרֵךְ לִחֵּן מְפּוֹסוֹ מְעֵּט לְתוֹךְ פּוֹסוֹת שֶׁלְהָם אַח פּוֹסוֹת שֶׁלְהָן רֵיקְנוֹת, נוֹתֵן לְתוֹכֶן מְעֵּט מְפּוֹס שֶׁל בְּרָבָה, וְלֹא יִטְעֲמוּ עֵּד שֶׁיּטְעוֹה הַמְּבָרְךּ. אֲבָל אָם יִשׁ לָהֶן פּוֹסוֹת בְּפְּנִי עַצְּמֶן וְאֵינָן פְּגוּמוֹת, אֵין הַמְבְרֵךְ צָרִיךְ לְמָל לָהֶם מְפּוֹס שֶׁלוֹ, וִיכוֹלִין לְטְעֹם לְהָם שֶּׁיִּטְעוֹם הִּוּא, וְכֵן נְכוֹן, וְטוֹב אִם אֶפְּשֶׁר שִׁיִּהְיָר לְכָל אֶחֶד פּוֹס מְבּוֹס שֶׁלֹי.

After Birkas Hamazon the leader makes a berachah on the cup over which he said Birkas Hamazon and drinks a revi'is See glossary. from it, so that he may recite the after-berachah [over the wine]. If the [contents of] cups of those assembled have become blemished, the leader should pour some of his [wine] into their cups after he recites the berachah Borei a berachah over cups that are not blemished. Similarly, if their cups are empty, he should, likewise, pour into them a little from the cup over which the berachah was said, but they should not taste of it until he who said the berachah tastes of it. But, if each of them have their own cups which are not blemished, the leader need not give them from his cup and they may taste of theirs before he tastes of his. If possible, the proper way [of doing it] is that each one should have a full cup.

וְיִשְׁהֵבְּיִר צֵּינִי רוֹצֶּה לִשְׁתִּית יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיָכִוֹל לָמֵּוֹ לְאֵישׁ אַחַר מָן הַעָּטָבִין שֶׁיְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי אַחֲרוֹנְה. וְיִשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין לֹצְשׁוֹת בֵּּן, אֶלֶא דּוְקָא הַמְּבָרֵךְ בְּּוֹמִיּן הוּא יְבְרֵךְ צֵינוֹ רוֹצֶה לְשְׁתִּית יִשְׁ אוֹמְרִים דְּיָכִיל לְמֵּוֹ לְאֵישׁ אַחָר מָן הַעְּטָבִין שְׁיִּב הוּא יְבְרֵךְ צֵּינוֹ רוֹצֶה דְּלְשְׁתְּים יְשְׁיִּבְים בְּיְבְיּלְ

If the leader does not wish to drink from the cup, some authorities hold that he may give it to one of the other assembled guests to recite the blessing Borei peri hagafen and drink a revi'is See glossary: and recite the concluding berachah. Other authorities hold that this should not be

done, rather, the one who leads the Zimun should recite the berachah over the cup, and this is the proper way.

שְׁבֵּיִם שְׁאָכְלִיּ בְּנִחַדִּ, מִצְּנָה לָהָם לְבַּקִּשׁ שְׁלִישִׁי שְׁיִּצְּטָר עְמָּהָם לִזִּמּוּן, וַאַּפְלּוּ אַם בָּא הַשְׁלִישִׁי לְאַחַר שְׁצָּבְיוּ שְׁבָּיִם שְׁצָבְיוּ לְהָם לְבַּקִּשׁ שְׁלִישִׁי לְאַחַר שְׁצָבְיוּ בְּנָחַד, מִצְּנָה לָהָם לְבַּקִּשׁ שְׁלִישִׁי לְאַחַר שְׁפָּבְר בְּנָחַד, מִצְּנָה לָהַם לְבָּבְּי שִׁיּאָר לִוֹבְּר בְּנִה שִׁיּהְרִים, דִּצִּפְלּוּ צִינוֹ אַלְבַר בְּנָה שִׁהְּרִים, דְּנִבְּי שְׁהָבְּי שְׁהָבְּי שְׁהָבְּי שִׁנְּה בְּעָבְי שִׁבְּי שְׁהָבְּי שְׁהָבְּי שְׁהָבְּי שְׁהָבְּי שִׁנְה בְּבָּר שְׁהָבְּי שְׁהָבְי בְּנִם בְּעָבְי שִׁיּה בְּבְּרְ בִּי שְׁהָבְי הִישְׁיִבְּי שִׁיּי בְּנִבְּי שְׁהְשְׁה בְּבְּרְ בְּנִם בְּעָבְי שִׁיּה לְצִּה שְׁהְיִבְּי שִׁיּה בְּבְי שְׁלְבִּי בְּנִם בְּעָבְי שִׁיּה בְּבְּר שְׁלְבְּי שִׁיּי בְּנִבְי שִׁיּה בְּבְּר שְׁהְבְּי שִׁיּה בְּבְּי שְׁהְבְּי שִׁיּי בְּיִם בְּעָב בְּנִם בְּעָב בְּיִם בְּבְּבָים לְבָּבְּים שְׁלִי שְׁיִם שְׁלִים בְּנִבְּי שִׁיּי בְּיִם בְּעְבְּי שִׁיּי בְּיִם בְּיִבְּי שִׁיּי בְּישְׁי בְּיִם בְּעְבְּי שְׁיִּי שְׁיִבְּי בְּיִם בְּישְׁי בְּיִם בְּישְׁי בְּישִׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּיִבְּי בְּישְׁי בְּיִבְּי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּיבְּישְׁי בְּיִיבְי בְּישְׁי בְּיִי בְּיִבְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּיִבְייִי בְּיִי בְּיִי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּישְׁי בְּיבְיי בְּיִישְׁי בְּיבְיים בְּישְׁבְּיבְיי בְּיִישְׁי בְּישְׁבְּיבְּיבְיבְיי בְּבְּיבְייִי בְּיִים בְּיבְיבְיבְיי בְּיבְּיבְּיבְיבְיי בְּיבְּיבְיבְיבְיי בְּבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּבְיבְיבְיבְיבְיבְ

water that concludes [the meal], he can no longer join them. person arrived after the other two already washed their hands with the concluding berachah over what he ate or drank; [however] if the third es hakkol, [Who nourishes all] he [the third person] should recite the drinking is included in the category of eating. After the berachah Hazan can still say "[Blessed is He from whose bounty] we have eaten" since this is the accepted practice. And though he didn't eat, but only drank, he of any kind of beverage except water, he may join them for Zimun, and even if he does not eat [food], but merely drinks a revi'is See glossary. who hold that fruit and vegetables are sufficient; and still others who hold and others hold that any kind of grain food suffices. There are even those for Zimun. Some authorities hold that the third person must eat bread; be required to recite a concluding berachah, and then he can join them for zimun. They should give him a kazayis of food for which he would they would eat it, then it is a mitzvah for them to invite this third person eating, and some additional food were brought to them as a dessert and for a Zimun. If the third person came after the two have already finished If two men eat together it is a mitzvah for them to seek a third to join them

שְׁלִשְׁה שְׁאָכְלֹּרְ בְּיִחַדְ, בִּיִּנְן שְׁנִּהְחַיְבוּ בְּוִמּוּן, אֵינָם רַשְׁאִים לַחָלִק. וְכֵּן אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּה, אַפִּלּוּ אָחָד מֵהֶם אֵינוֹ רַשְׁאִי לְבָרֵךְ בִּפְּנֵי עַצְמוֹ, שְׁבֵּלֶם נְחְחַיְבוּ בְּוִמּוּן. אֲבָל אִם הֵם שִׁשָּׁה אוֹ יוֹתֵר עַד עֲשְׂרֶה, יְכוֹלִין לַחָלֵק, שְׁיִּשְׁאֵר וִמוּן לְבֶל חֲבוּרֶה (קצ"ג).

If three men eat together, since they are required to form a Zimun, they are not allowed to separate. The same applies when four or five people eat together, not even one of them is allowed to recite Birkas Hamazon privately, because all of them are obligated in this Zimun. If the group consists of six or more but less than ten, they may separate in such a consists of six or more but less than ten, they may separate in such a

סימן מה נק2

manner that there remains a Zimun for each group.

אָם הַם צְּשָׂרָה, נְהָחַיְבִּר לְבָּרַךְּ בְּשֵׁם דְּהַיִּנִר שְׁהַלְבֵּרִר אִנֹמִר, צָּבָרָר צִּלִקִּינִר עָשֶׁלֹּר ִ נִשְׁעָר לָבֶרְרְּ בְּשֵׁם דְּהַיְנִי אַרְיִם אַוֹ יוֹתָר, אָז מַהְּרִין לַחָלִק, שָּׁיִּשְׁאַר לְבֶּלְ חֲבוּרָה זְמִּרְ בְּשֵׁם, אֲסוּרִים לַחָלִק, אֶלְּא אִם כֵּן הַם צְּשְׁרִים אוֹ יוֹתָר, אָז מַהְּרִין לַחָלֹק, שִׁיִּשְׁאַר לְבֶלְ חֲבוּרֶה זְמִּין בְּשֶׁם.

If ten men eat together they must add Hashem's Name [to the Zimun]; that is, the leader says: Nevareich Elokeinu [Let us bless our God] she'achalnu mishelo [of whose bounty we have eaten], but he should not say: nevareich Leilokeinu [Let us say a blessing to our God]; and the assembled respond: Baruch Elokeinu she'achalnu mishelo [Blessed is our God of whose bounty we have eaten.] Since they must recite Zimun with Hashem's Name, they are forbidden to separate unless there are twenty or more; then they may separate in such manner that each group remains with enough to have Simun with Hashem's Name.

אָם טְעָה הַמְּוַמֵּן בַּעֲשֶׁרָה וְגַם הַעּוֹנִים וְלֹא הַוְּכִּירוּ אָת הַשָּׁם בְּבִרְכַּת הַוּמּוּן, אֵינָם יָכוֹלִים לֹחָזֹר וּלִוֹמֵּן בְּשֵׁם, בִּינָן שֶׁבְּבֶר יָצְאוּ יְדֵי חֹבַת וִמּוּן, אֶלֶא שֶׁבְּטְלוּ מִצְנִת הַוְּבָּרִת הַשָּׁם, וּמְעֵנִת שֶׁלֹא יוּכַל לֹחָקוֹן הוּא. אֲבָל אִם הַעּוֹנִים עֲדִין לֹא עְנִּרּ אַחָרְיִי, בִּינָן שְׁעֲדִין לֹא נְתְּקִנְת מִצְנִת וֹמּוּן, יַחֲזוֹר הַמְּבְּרֵהְ וִיוֹמֵּן בַּשְׁם (קצ"ב).

If the leader of the Zimun of ten errs, and the respondents erred as well and forgot to say the Name of Hashem as part of the Zimun, they cannot repeat the Zimun with Hashem's Name, since they already fulfilled their obligation of Zimun, except that they negated the mitzvah of mentioning Hashem's Name, which is an error that cannot be corrected. But if the respondents have not yet responded, since they have not yet fulfilled the corrected. But if the Hashem's Name, which leader should repeat the Zimun and include the obligation of Zimun, the leader should repeat the Zimun and include Hashem's Name.

אָם שִׁבְעָה אָּבְלִי פַּת, וּשְׁלִשֶּׁה אָבְלוּ פַּרוֹת אוֹ שְׁתוּ מִשְׁקִין, בְּעָנִין שְׁתַּיִּרִי בְּבָרָבָה אַחֲרוֹנָה, יָכוֹלִין לְזַמֵּן בַּשָׁם. (בְּבָאוֹ בַּלֵּי עַּלְמָא מוֹדוּ דְּסָגִּי בְּפֵרוֹת וּבְמַשְׁקָה) וּמִצְּנָה לָהַבֵּר אַחַר עֲשֶׂרָה לָבֶרֵךְ בְּשֶׁר. אֲבֶל אִם רַק שְׁשֶּׁה אָבְלוּ פַּת אֵינָם יְכוֹלִים לְזַמֵּן בַּשְׁם, דְּרֵבֶּא דְּמִנְּנָּר בְּעֵינָן (קצ"ג קצ"ז).

If seven men ate bread and three ate fruit or drank beverages in sufficient amounts to obligate them to make an after-berachah, they may recite Zimun with Hashem's Name. (In this case everyone agrees that it is sufficient even if some had only fruit or drink). It is a mitzvah to look for ten men in order to recite Hashem's Name. However, if only six ate bread,

they cannot recite Zimun with Hashem's Name, because a substantial majority is required.

wait for the group. recite Birkas Hamazon privately. But if the need is not urgent, he must the beginning of the meal, he may finish his meal before the others and or he fears the possibility of incurring a loss, even if he joined them at wait in order to recite the Zimun. If there are extenuating circumstances and recite Birkas Hamazon privately. Nevertheless, it is a mitzvah to start with them or finish with them, he is permitted to separate from them if the third person wants to finish his meal before them, since he did not finishes his meal with them, they are all required to recite the Zimun. But a kazayis See glossary. and a third person came and joined them, if he beginning of the meal, rather after two of them ate, even if they ate only permitted to separate. But if they did not establish themselves from the if one of them wants to finish his meal before the others, they are not together, whether three or ten, they are not permitted to separate. Even each one of them ate from his own loaf, since they established themselves but they sat down to eat together and recited the berachah Hamotzi, even if As long as men eat together, even if they don't eat the whole meal together

שְׁלִשְׁה שְׁאָכְלוּ בְּנִחֵּד וְשְׁכִח אָחָד מֵהָם וּבֵרַה בְּרְבַּת הַמָּוֹוֹן בִּפְּנִי עַצְּמוֹ, יָכוֹלִין לְזַמֵּן לְאַחַר שֻׁגָּמֵר זָה בְּרְבַּת הַמְּוֹוֹן. וַיַעְּנָה גַּם הוּא, בָּרוֹף שְׁאַכְלְנִי מִשְׁלוֹ וְכִיי. אֲבָל אִם זָה נִצְטְרֵף לְזִמּוּן עִם שְׁנִים אֲחַרִים, שׁוּב אֵינוֹ יָכוֹל לְהַצְּטְרֵף לְזִמּוּן עִם אֵלוּ. וְאָם שְׁנַיִם בַּרְכוּ, אֲפָלוּ בְּפְּנִי עַצְּטְוֹ, בְּמֵל זְמֵּוּן (קצ"ד).

If three men ate together and one of them forgot and recited Birkas Hamazon privately, they may still recite the Zimun even after he finishes reciting Birkas Hamazon. And he may also respond Baruch she'achalnu, but if this third person had already joined the Zimun with two others, he can no longer join with the first group for Zimun. If two of the three recited birkas Hamazon, even privately, the Zimun is defunct.

שְׁלִשְׁה שָׁצָּכְלֹּי, וּשְׁנִים גָּמְרִי סְעִּיּדָּחָן וְרוֹצִים לְבָרַהְ, וְאָחָד עֲדִין לֹאׁ צָמַר סְעִּיּדָחוֹ וְאֵינוֹ רוֹצָה לְבָרַהְ, נְאָחָר שָׁצִּכְלֹּי, וּשְׁנִים גָּמְרִי סְעִּיּדְחוֹ, כְּדֵי שְׁיָבְרְכִּי בְּוִמֵּין וְיַצְּבָּר בָּחְ הִוּא עְהָסְסִיק מִסְעִיּדְחוֹ, כְּדֵי שְׁיָבְרְכִּי בְּוֹמֵּין וְיַצְּבָּר גָם הוּא עְמָהָם וְיוֹצֵא יְדֵי וִמֵּין. נְבְּרָבּת הַמְּיוֹן. צַבְל שְׁצָים, אֵינָן צְרִיכִין לְהַפְּסִיק בְּשְׁבִיל אֶחָר בְּּרְ בְּרָבּת הַמְּיוֹן. צַבְל שְׁצָים, אֵינָן צְרִיכִין לְהַפְּסִיק בְּשְׁבִיל עָהָבּיוֹ וְבְיּי. וּלְצִםׁר עְּצְּבְיּחִי הַצְּיִל לְהַבְּיוֹ וְבִיי, וְלְבָּבְיוֹן לְבְּרִים מִשְׁירֵח הַצְּמִר הָעְיִבְּים בְּשְׁבִּין, וַבְּיִ שְׁצְּבְיִם בְּשְׁבִּין לְבָּבְים מְשִׁירְ הַיְּיִי שְׁצְּבְיִם בְּעְבִּים לְהַבְּיִם מְשִׁירְוֹ הַבְּי נְצִּעְיִ שְׁצִּבְיִ בְּיִבְיוֹ לְבְּבְים לְהַבְּיִבְ לְבָּבְים בְּיִבְיוֹ לְבְּבְים בְּעְבִּים בְּעְבִּין. וְעְבְּים בְּיִבְים בְּיִבְיוֹ בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּעְבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּעִיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּיִבְּים בְּעִיבְּים בְּעִבְּים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיִבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִים בְּיבְים בְּיבְּבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּ

If three men ate together and two finished their meal and want to say Birkas Hamazon, and one of them has not yet finished his meal and does not want to say Birkas Hamazon, he, nevertheless, must interrupt his meal so they may say Birkas Hamazon with Zimun. He should answer with them and fulfill his obligation of Zimun. He should wait until the leader concludes the berachah Hazan es hakkol, and then resume his meal. He does not have to recite another berachah before eating since it was his intention to continue eating. After finishing his meal, he should say Birkas Hamazon privately. But two people need not interrupt their meal for the sake of one, unless they wish to do so in his honor, [as an act] beyond the letter of the law. If ten men ate together, four must interrupt their meal for the sake of six because they are the majority. But they need only wait until the leader says: Baruch Elokeinu [Blessed is our God.] After they finish their own meal, they should form their own Zimun without mentioning Hashem's Name.

בּמְבְּרֵרְ גִּבְּלְנִי שְּׁבּרְבְּּהִ מְּסִבְּיִן שְׁבִּי נְאֵם אִי אֶפְּשְׁרְ בְּכָּךְ, יְבָרְרֵי בַּחֲבוּרוֹת שֶׁל עֲשֶׁרֶה עֲשֶׁרֶה. בְּמְבְרֵרְ לְכֶלְ הַפְּחוֹת עַּד הַזְּן אַת הַפֹּל. וְאֵם אִי אֶפְשְׁר בְּכֶּךְ, יְבֶרְכִי בַּחֲבוּרוֹת שֶׁל עֲשֶׁרֶה עֲשֶׁרֶה.

At larger banquets where there are many guests, it is proper to choose someone to lead *Birkas Hamazon* who has a powerful voice so that all the assembled can hear the leader recite at least until after the berachah, *Hazan es Hakkol*. If that is impossible, they should recite *Birkas Hamazon* in smaller groups of ten.

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שְׁאוֹכְלִין בְּבִית אָחָד אוֹ בִּשְׁנֵי בְּתִּים, אִם מִקְּצָחָן רוֹאִין אֵלּוּ אָת אֵלּוּ, מִצְטָרְפֹוֹת לָזִמּוּן. שְׁנְכְנְסִוּ מִתְּחַלְּה עֵל דַּעַת לְהַצְטֶרְן יַחַד. וְכָל הַיכָא שֶׁמִצְטֶרְפּוֹת, צְרִיכִין שֶׁיִּשְׁמִעּוּ בֻּלֶּן מִן הַמְבָרֵוּ לְכָל הַפְּחוֹת עַד הַזָּן אֶת הַפֹּל (קצ"ה).

Two groups that eat in one house or in two houses, if part of each group see one another, they may join to form a Zimun. If they cannot see each

other, each group forms their own Zimun. If there is one waiter for both groups, he is the means of joining them, provided they originally came with the intention of combining into one group. Whenever two groups join, they must all be able to hear the leader recite at least until after the berachah Hazan es hakkol.

מִי שֶׁהִּא אֵצֶל הַמְּבָרְכִים בִּוֹמֵּוּן, וְהִּוּא לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה עִּמְּהָם, כִּשְׁהִוּא שׁוֹמֵעַ שָׁהַמְרָרָדְּ אֹוֹמֵר, נְבָרַרְּ שְׁאַכַלְנִּוּ מִשְּׁלֹּוֹ עִּנְהָה בִּהִיּ בְּרוּךְ וּמְבֹרְךְ שְׁמִוֹ תְּמִידִ לְעִוֹלֶם נְעָד. וְאִם מְזִמְּיִרְ וְאוֹמֵר הַמְבַרְךְּ שְׁמִוֹ תְּמָרִ רְעִּלְם נְעָר. וְאִם בָּא לְאַחַר שֻׁבְּבָרְרִ עְנְבֶרְ אֵתְּבְּרִנּ וְכִּוּ', עִּנְהָה בָּה בְּיִּא, בְּרוּךְ צֵּלְהֵינִי אֹנְתְרָ הַבְּיִי בְּעִבְרָוּ וְכִוּ עְנְבֶרְ אֵחֲבִינִם אָמֵן (קצ"ח).

If you are with a group that is saying Zimun and you did not eat or drink with them, when you hear the leader say, Nevareich she'achalnu mishelo Blessed is He from whose bounty we have eaten] you should respond, Baruch umevorach shemo [Blessed is His Name] tumid le'olam va'ed [forever and ever]. If it is a Zimun of ten and the leader, therefore, says: Nevareich Elokeinu [Blessed is Our God], you should also respond: bis Name] tumid le'olam va'ed [forever and ever.] If you arrive after the leader has already said Nevareich [Let us bless, etc.], and you hear the leader has already said Nevareich [Let us bless, etc.], and you hear the leader has already said Nevareich [Let us bless, etc.], or Baruch Elokeinu she'achalnu [Blessed is our God, etc.], you should [only] say Mein.

שְׁלִשְׁה שָׁאָכִלִּר בָּלְ אֶחָד מִפָּבִּר שְׁלֹּר, וְאָחַד מֵהָם אָכִל פַּת עוֹבֶד בּוֹכָבִים, וּשְׁנִים נְהָּרִים מִפּת עוֹבֵד בּוֹכְבִים, מִכָּל מְקוֹם מִצְטְרְבִּין לְוֹמִּוּן וִיבְרַךְ זָה שְׁאָכַל פַּת עוֹבֶד בּוֹכְבִים, שְׁהִּא יָכוֹל לְאֵכוֹל גַּם עִם הָאָחַרִים. וְכֵּן אִם אָחַד אֹבֵל מַאַכְלִי חַלְבַר, וּשְׁנִים מַאַכְלִי פָּעָר, מִצְּטְרִב זָּה שְׁאָבֵל מַאַכְלִי הַלְבֵר גָּם עִם הָאֲחַרִים. אַךְ אִם זֶּה שְׁאוֹכֵל מַאֲכְלִי חָלְב אִינוֹ שׁוֹתָה יֵוֹן, אוֹ שְׁאֵין הָאוֹ אֶלֶא שֵׁכֶר שֶׁהוֹּא חֲדָשׁ, וְהוֹא נְוְהָר מֵחְיָר. אַרְ שְׁאַב זְה שְׁאַבֵל מַאְכְלִי הָלְּב בְּשִׁר בוֹס. וְאִם אָחָד אָכל גְּבְינִה קַשְׁה וּשְׁנִים בְּשְׁר, יִשׁ אוֹמְרִים דְּשִׁינִים בְּשְׁר, בְּישׁר נְהָב בְּשְׁר בוֹס. וְאִם אָחָד אָכל גְּבְּשְׁר מִלְּחָם אָחָד, וְיבֹּים עִּים בְּישְׁר, בּילִא אִינִר שְׁנְהַב בְּשְׁר, בְּשְׁר מְּלְים בְּשְׁר, בְּשְׁר מְבְּיב בְּשְׁר, בְּישׁר בְּיבְּי

If three men ate together, each from his own bread, and one of them ate bread of a non-Jew, and the other two are careful not to eat bread of a non-Jew, nevertheless, they can combine for Zimun. The leader should be the one who ate the non-Jewish bread, because he can eat together with the others. If one ate dairy foods and two ate meat, they may combine, and the leader should be the one who ate dairy foods, because he may eat with the leader should be the one who ate dairy foods doesn't drink wine or if all the others. But if the one who ate dairy foods doesn't drink wine or if all

that is available is beer which is chadash, It was made from crops which took root after the time of bringing the (last) omer: and he is careful not to eat chadash, then it is better for the leader of the Zimun to be one of those who ate meat, and have Birkas Hamazon said over a cup [of beverage] rather than to recite it without a cup. If one person ate hard cheese and the other two ate meat, some authorities hold they cannot combine into one group, while others hold that they may combine, since they could all eat from the same loaf of bread. We may accept the lenient opinion in this matter.

ְּלָּמִנִם אָּמִלְלְּנִ עִּם אֵּנְשִׁנִים אָנְתִּים אָנְתִים: בְּּנִמֵּנִן, נְתְּם אָחָד, אָז מִצְטְרֵף וְיָכוֹל לְבָרֵךְ גַּם הִוּא בְּנִמִּוּן אַף עֵּל שְׁאֵין מְצְטְרֵךְ עָם אֲנְשִׁים שְׁנִּתְחָנִים בְּנִיא שְׁנֵּי שְׁנְּיִם בְּנִיא שְׁנֵּי הִיֹּג שְׁנִים אָחָר פְּי שְׁלְאֵ נְבְרֵּךְ אָם אֲנְשִׁים שְׁנְתְּחָבְיִם בְּנִיא שְׁתֵּי שְׁנְתְּיִם בְּנִיתְי אָחְנְיִם אָחָרְי אַ

If women ate together with men who were obligated in Zimun, they, too, are required to say Zimun and they must listen to the saying of Zimun. In reference to a 'minor,' it is customary not to include him for Zimun until he is thirteen years and one day old. Then he can join and even lead the Zimun, even though it was not ascertained that he has grown two pubic hairs. [This is a necessary requisite if one is to be considered an adult according to halachuh.]

הַמּוּן גּוּנִם נְחַמִּיך. וְדַרְשִׁינֶן, לְשֶׁעְּבֵר הַנָּה צְלִצְרָה, צֵּל שֶׁהְנָחַלָּתָ לַאֲבוֹתִינִוּ, דִּכְתִיב בְּצִּבְרָהָם כִּי צִּב בְּר גָּמוּר מִצְּטְרֵף לְזִּמּוּן, וְגַם הוּא יָכוֹל לְבָּרֵה וְלִוֹמֵר, עֵּל שֶׁהְנָחַלָּתַ לַאֲבוֹתִינוּ, דִּכְתִיב בְּצִּבְרָהָם כִּי צִּב מִי שְׁצִּינִי נְתַהְּי לְּתְּבְּי וְנְרִשְׁינְוֹן, וְעֵם הוּא יָכוֹל לְבֶּרֵה וְלִוֹמֵר, עֵל שְׁרָנְתַּר, עֵל

If someone does not recite the *Shema* morning and evening, or one who publicly violates the mitzvos, cannot be counted for Zimun. A true convert may be counted for Zimun and he may lead and say: "For your parceling out as a heritage to our fathers" because it is written about our father, Abraham, "A father to many nations have I made you." Genesis 17: 5. And our Rabbis explain: "In the past you were merely a father to Aram, but from now on [you are a father] of all nations.

פימן מו

דַּם הַנְּמְצָא בְּבֵיצִים, אַסוּר, וְלִפְעָמִים כָּל הַבֵּיצָה אַסוּרָה. וְלָבֵן בִּשְׁעוֹשִׁים מַאֲכָל עָם בֵּיצִים יִשׁ לִבְדִּק אוֹתָן.

The blood found in eggs is forbidden, and occasionally, it is forbidden to eat the entire egg. Because of blood spots. Therefore, when using eggs in any food, the eggs must be examined [for blood spots].

בּם דָּגִים מַמָּר. אַךּ אִם קְבְּצוֹ בִּכְלִי, אַסוּר, מִפְּנֵי מַרְאִית הַעַּיִן. לָפִּיכָּךְ אָם נָבֶּר שֶׁהוּא מִדָּגִים כְּגוֹן שְׁיֵשׁ בּוֹ קַשְּׁקשִׁים, מֻחָּר.

Blood of fish is permitted; nevertheless, if it is collected into a utensil, it is forbidden because of the appearance of wrongdoing. People might think that you are eating animal blood. However, if it is obvious that it is blood of fish, for example, when it contains scales, it is permitted.

אַם נְשׁׁרְּ כִּכֵּר וְכַדּוֹמֶה וְיָצֵא דָּם מִשִּׁנִּיו עֵּל גַּבֵּי הַכִּכָּר, צָרִידִּ לֹחָתּוֹּ מְקוֹם הַדָּם וּלָזָרְלוֹ. אֲבָל הַדָּם שְׁבֵּין הּשְׁנִּים מוֹצְצוֹ בְּחֹל, בֵּיוָן שֶׁלֹא פְּרַשׁ (וְלֹא בְּשַׁבָּת, כְּמוּ שְׁאֶּכְתִּב לְקַמֶּן בְּסִימֶן פּי סְעִיף נייד) (יו"ד סִימֶן ס"ו).

If you bit into some bread or similar food and blood flows from your gums onto the bread, you must cut off the part with the blood and throw it away. However, the blood that is still between your teeth may be sucked in if it is a weekday, since it did not leave your mouth. (But you may not do this on Shabbos. [see Chap. 80 parag. 54])

ַחְכָּם. לְפְּעָמִים נִמְצָא דָּם בְּּתוֹךְ הָחָלָב, שְׁהַדָּם נָצָא עִּם הָחָלָב מִצְדֵּי הִבְּהָהָה, יִצְרִיכִין לֹעֲשׁוֹת בָּזָה שְׁצֵּלִת

Occasionally, blood is found in milk, when blood is drawn with the milk from the udder of the cow. [When this occurs,] a Rabbinic authority must be consulted.

לְצְׁשְׁרְ שְּׁאֵלְהְ אֵה לְצְּשְׁרְתְ בְּנִי בְּיִ לְפְּעָּמִים נְאֵסְרְ גַּם בְּהָנְאָה, וְלְפְעָמִים אֵינוֹ נָאֵסְר בְּהָנָאָה (פֹ״וֹ).

A mixture of meat and milk is forbidden to be eaten or to be cooked. Any benefit from this mixture is [also] forbidden. Therefore, if something becomes forbidden due to a mixture of meat and milk, a Rabbinic authority must be consulted about what should be done with the mixture for sometimes it is forbidden even to derive benefit from it and sometimes, deriving benefit is not forbidden.

שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים הַשְּבִּירִים זָה אָת זָה, אַפְּלִּוּ הַם מַקְפִּידִים זָה עַל זָה, אָסוּר לָהָם לָאֲכֹל עַל שֻׁלְחָן אָחָד

וֶה בְּשֶׁר וְוָה מַאֲכַל חָלֶב, עַּד שָׁיַּצְשׁׁיּ אֵיזָה הָבֵּר , פְּגוֹן, שִׁיּאֹכַל כָּל אָחָד עַל מַפָּה שָׁלֹוּ, אוֹ שְׁיִּבִּיחִי עֵּל הַשֵּׁלְחָן בֵּין הַמַּאֲכָלִים אֵיזֶה דָּבֶר שָׁאֵין דַּרְפֹּוֹ לֹהְיוֹת שָׁם. וְיִהְיִּר וְהִיִּרִים שָׁלֹא לֹשְׁתּוֹת מִכְּלִי אָחָד, מִפְּנֵי שְׁהַמַּאְכְל וְדְּבְּק בַּכֶּלִי.

Two Jews who know each other, even though they are critical of each other, are forbidden to eat at the same table, if one [eats] meat and the other dairy food, unless they make a noticeable mark between them. This will insure that their food is not interchanged. For instance, each one should eat on his own tablecloth or they may place, on the table between the foods, an article that generally does not belong there. They must also be careful not to drink from the same cup, because food clings to the cup.

אַטּב לְמַאֵּכְׁלָ. פּֿאָב וֹאִטּב לְמַאִּכְׁלָ. טַּלְכִי פֹּ. לְפַּׁאָמִים מוְבָלְנִם פַּׁמֶּלְט וֹנְאָאָרִים אָנּוּר. מַאַּכְׁלְ פַּמֶּלְט. וֹכִׁלְ אָפָּוֹ אָאָּרִיכִּיוֹ לְזְּטִּב אָפְאַ לְאֵכִיִלְ מִפּפִּר אָטַב אִם פַּאָר וֹאִם טַּלְכִי וֹכָּוֹ וִנְשִׁינִוֹ לְנִמֵּב פָּלִים לְמֶּלְט.

And certainly they must be careful not to use the same loaf of bread for meat and dairy meals. It is also customary to designate separate salt-dishes, one for meat and one for dairy foods, because sometimes the [food] is dipped into the salt and bits of food are left in the salt.

וֹהָגִין לְרִשִׁם אֶת הַסַּכִּין הַמְיָחָד לְמַאַכְלִי חָלָב, וְכַן כָּל כְּלִי חָלָב שֶׁלֹא יָבֹאוּ לִידֵי חִלּוּף. It is customary to mark knives that are used for dairy foods, as well as other dairy dishes so they are not interchanged [with meat utensils].

אָכַל בָּשָׂר אוֹ אֵפָלּוּ רֵק תַּבְשִׁיל שֶׁל בָּשָׁר, לֹא יֹאכַל מַאַּכְל תַּלָב עַּד שָׁיִּשְׁהָה שֵׁשׁ שָעוֹת. וָהֵלּוֹעֵּר לְתִּינוֹק, צָרִיךְּ גַּם בֵּן לְהַמְתִּין. וְאַף עַל פִּי שְׁשָּׁהָה בַּשִּׁעוּר, אָם מָצָא בָּשָׂר בִּין הּשׁנִים, צָרִיךְּ לְהָסִירוֹ. מְרִיחוֹ בְּמֵים אוֹ בְּשְׁאֶר מַשְׁקֶה.

If you are meat or even a dish prepared with meat you may not eat dairy food for six hours. If you chew meat for a child, you must also wait [six hours]. Even after waiting six hours, if you find a particle of meat between your teeth, you must remove it, but you do not have to wait after that, all you need do is cleanse your mouth and rinse it; that is, eat a little bread and cleanse your mouth with it, and then rinse [your mouth] with

אַם לַאִ הָּנְהַ בַּמַּבְשִׁילִ לֹאַ בְּשֶׁר וְלֹאֵ שֵׁמְּן שֶׁלְ בְּשֶׁר, אֶלָא שֶׁנְהָבּשֵּׁל בִּקְּדָרָה שֶׁל בָּשֶׁר, אֲכָלוּ לֹאַ הָנְהָר

water or another liquid.

מוּדַטַת נְפֶּה, מֻמָּר לָאֱכֹל אַחֲרָיו [מַאַּבְלֵי] חָלָב.

If the food you are did not contain meat nor the fat of meat, but was merely cooked in a pot used for cooking meat, even if the pot was not cleaned out well, it is permissible to eat dairy foods afterward.

אָכֵל גְּבִינָה, מַמָּר לָאֵכֹוֹל אַחֲרִיהָ פָּשִׁר מִיֵּד פִּסְעּוּדָה אַחָרָת, וּבִלְבַּר שִׁיִּבִּלִיק יָדִיו אִם אֵין שׁוּם דָּבָר שַהַּבְּינִה נְדָפָּק פָּהָם, אוֹ יִרְחַצֵּם בְּמֵים, וְגַם יָנַאַר שִׁנִּיו וְיָדִיחַ פִּיו. וְאִם הַיְּמָה הַגְּבִינָה קַשְׁה, דְּהַוְנּ שְׁהַעְּבְּרִי בַּקְבָּה, וִישְׁנִה שִׁשְׁה חֲדָשִׁים אוֹ שֶׁהִיא מְתַלַעַת, אִם רוֹצֶה לֶאֵכוֹל אַחַר כָּךְ מַצְּכְלִי בְּשֶׁר, צְרִיךְ גַּם כֵּן לְהַמְחָּיוֹ שְׁשׁ שְׁעּוֹת.

After eating cheese you are permitted to eat meat immediately thereafter at another meal, as long as you examine your hands to make sure that no particles of cheese cling to them; or you may wash them with water. You must also brush your teeth and rinse your mouth. But if the cheese was hard, i.e. cheese which was aged for six months or which was moldy, if you wish to eat meat afterwards you must also wait six hours.

מי שָׁאָכֵל גְּבִינָה וַרוֹצֶה לָאֵכוֹל בָּשֶׁר, צָרִיךְּ לְבַעֵּר מַעַל הַשֻּׁלְחָן שִׁיוּרֵי פַּח שָׁאָכַל עִם הַגְּבִינָה. וָאָסוּר לְאֵכוֹל גְּבִינָה עַל מַפָּה שָׁאָכְלוּ בָּשֶׁר. וְכֵּן לְהִפּוּף. גַּם אָסוּר לֹחְתּוְּ בְּסָבִין שֶׁל בָּשֶׁר פַּת לְאָכְלוֹ עִם בְּבְרָה. וְכֵן לְהִפּוּף, וַאַפְּלוּ אָם הַסַבִּין נְקִי. וּבִשְׁעַת הַדְּחָק בְּגוֹן שֶׁהוּא בַּדְּרֶף, מֵחָר לוֹ לֹחְתּוֹּה בְּסַבִּין שֶׁל בְּשֶׁר בְּשֶׁהוּא נְקי וּמְקְנָּח הַימֵב הַימֵב לָאֵכוֹל עָם גְּבִינָה וְכֵן בְּהִפּוּדְ (פּ"ט)

If after eating cheese you want to eat meat, you must remove from the table the rest of the bread which you ate with the cheese. It is forbidden to use a meat knife to cut bread that will be eaten with cheese, and vice versa, even if the knife is clean. However, if there are extenuating circumstances; for example, if you are traveling, you are permitted [to cut bread] with a meat knife if it is clean and wiped very well, and it is permitted to eat [the bread] with cheese, and vice versa.

אַם חַתַּךְ בְּסַכִּין שֶׁל בְּשֶׁר בְּצֶלִים, אוֹ שְׁאָר דָּבָר חַרִיף וּנְתָּנָם לְמַאֲכַל חַלָּב אוֹ בְּהַפּוּך, צָרִיךְ לֹנְשִׁוֹת. שְׁאֵלְת חַבְּם (צ"ו).

If, however, you use a meat knife to cut onions or any other pungent things and you put them into a dairy food, or vice versa you must consult a Rabbinic authority.

הַמּוֹשְׁה מַבְשִׁיל מִבְּשֶׁר, בַּחַלְב שְׁקַדִים, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ בְּתּוֹכוֹ שְׁקַדִים, מִפְּנִי מַרְאִית הַעַּין

have transgressed the law of boiling meat and milk together. wrongdoing. I.e., lest someone will think you are using regular milk, and must leave [whole] almonds in it in order to avoid the appearance of If you make a meat dish using a milk substitute made from almonds you

use them with meat, or vice versa. It is the accepted custom not to kosher dairy utensils or dishes in order to נוְעַגִּין שֶׁלֹא לְתַּגְעִּיל כְּלִי חָלֶב לְתַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּבָשֶׁר אוֹ אִפְּבָא.

boiled wine, wine vinegar, or milk, bread and, cheese, need only one seal. sure that non-kosher items are not substituted for the kosher ones. But you send it with a non-observant Jew, must have a double seal. To make that you entrust or send with a non-Jewish messenger, and certainly if Wine, meat or a piece of fish that does not have a distinguishing mark חַשִּׁיר. צָּרִיךְ שְׁנֵי חוֹתְמוֹת. אֲבֶל יֵין מְבַשְׁל, וְבֵן הַחְמֶץ שֶׁל יֵין וְחָלֶב וּפַת וּגָּבִינָה, סְגֵי בְּחוֹתָם אֶחָד. ְּגֵּוֹ וּבְּשֶׁר וַחַּטִּיכִּע בַּג אָאֵין בּוּ סִימֶוֹ, שְּמַּפְּקִידִין אוּ שִׁוֹלְחִין בָּיַד עּוֹבֶד בּוֹכְבִים, וּמִבֶּל שָׁבֵּו בְּיַד יִשְׂרָאֵל

stitches of the sack be on the inside so that it can be tied and sealed. If you send or entrust any of these items in a sack, it is necessary that the אָם שׁוֹלֵח אוֹ מַפְּקִיר אֵינָה דָּבֶר בַּשִּׁק, צָרִיךְ שִׁיּהְיִי הַהְפְּיִרוֹת מִבְפְּנִים וּלְקַשְׁרוֹ וּלְחָהָמוֹ.

ijζΔ. אַם אַרע שְׁשְּׁלַח עַל יְדֵי עוֹבֶר כּוֹכָבִים בְּהַמָּה אוֹ עוֹף שְׁחוּטִים אוֹ שְׁאָר דָּבֶר בְּלֹא חוֹתָם, יַעְשָׁה שְׁאֵלַת

[on the package] with a non-Jew, you should consult a Rabbinic authority. If you sent a slaughtered animal or fowl or anything else without a seal

אָלא יָדעִנוּ מִי חֲחָמָן, אַסוּרִין. יְּבְּרִינוֹת וּשְׁאָר דְּבְּרִים שֶׁהַם בְּיַר עוֹבֶד כּוֹכְבִים, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם בְּחִוֹתָם אוֹ בְּדְפוּס שֶׁהֵם כְּשֵׁרִים, כָּל

as long as it is not known who sealed them. non-Jew, although they are sealed or stamped stating that they are kosher, It is forbidden to eat cheeses or other items that are in the possession of a

ְּהַהְּ לְזַבֵּר הְּבְּאָ לְדַהְּבְ אִוּ לְגַּלְוָע :הְּבָּאַל וֹתִיבָּר כּוָכְבָיִם הְּעֵּי לַבְּרָוִע זוּ אָגֶל זוּי זָב בָּהָר נַזִּר

בְּשִׁר מְרַפָּה, אָם הַקְּוַרוֹת אוֹ הַמַּחֲבַהוֹת מְגֵלוֹת. וְכֵן יִשׁ לִּזָּהַר שָׁלֹא לְהַנִּים הַקְּוַרוֹת אַצֶל הֹשְׁפָּחוֹת. בְּשְׁאֵין יִשְׁרָאֵל בּבִּיְת וְאֵינוֹ יוֹצֵא וְנְכְנָס.

Care must be taken not to cook or roast your food and the food of a non-lew when the two pots are next to each other, one pot containing kosher meat and one pot treife I.e., non-kosher meat. meat, if the pots or the pans are uncovered. Care must also be taken not to leave any pots in the care of non-lewish maids when there is no lew in the house [or when there is no lew] going in and out of the house.

לְאָפּוּר. מִיהוּ אָם נְתְּאָרַה אֶצְלוֹ, אוֹכֵל עְמוֹ כֹל שֶׁלֹא נוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא חָשׁוּד (קי"ט).

It is forbidden to buy wine or any other doubtful food from someone who is not recognized as an acknowledged keeper of *kashrus*. *I.e.*, one who does not observe the dietary laws. However, if you are his house guest, you may eat with him as long as you are not certain that there is reason for suspicion.

ישׁ לְזָהֵר מִלְּהַנִּים בְּבִית עוֹבֶר פֹּלְכִים כְּלִי שֶׁיֵשׁ לְחִוּשׁ שֶׁמֶּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וַאֵפָלוּ נְחָנוֹ לְאֵמֶן לְתַקְּנוֹ, אַם יַשׁ לְחִוּשׁ שְׁמֶּא נְשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, יַעֲשֶׁה שְׁאֵלֹת חָכָם (קכב).

Care must be taken not to leave culinary utensils in the house of a non-lew lest he make use of them. Even when you give such utensils to a non-lewish craftsman to be repaired, if you suspect that he used it, you should consult a Rabbinic authority.

לְפְּעָמִים לֹלְקְחִין עוֹף כָּפּוּת וּמַשְׁלִיכִין אוֹתוֹ אַרְצָה, וְאַחַר כָּּד שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ, וְהוּא אַסוּר בָּמִר יִּמִּשְׁלִים בְּהַעְּה אוֹ עוֹף שֶׁנְפַל, אֵין לוֹ הָחֵּר עַּד שְׁרוֹאִין אַחַר כָּּד שְׁהָלֹד אַרְבַע אַמּוֹת הִלּוּד יָפָה. וְגַם בִּכְבָשִׂים הבְעְּגַלִים צְרִיכִין לְּהֶּר בְּוֶה מְאֹד (נ״ח).

Occasionally people buy a live fowl with its legs trussed, and they throw it to the ground and then have it slaughtered. This practice is strictly forbidden because an animal or a chicken which fell to the ground must not be eaten until it is observed afterwards, walking four amohs See glossary. in a normal manner. Concerning lambs or calves also, it is well to be extremely careful in this regard.

ְנְפַּרְבָּהְ נְמְרְפַּרְ עֵּלְיִם לְאָרְ בְּּרָ עֲלְיִם לְּאָרְ לְבְּרָלְ הַבְּנִי מַעַּיִם, וּכְּשֶׁנְּמְצָה בְּימֵי הַפְּרָי עַעִּים הְאָרְ בְּבֶרְ אַנְיִם, שְׁנְמְצְאוֹת בּוּעוֹת קְטַנּוֹת, כְּמִין יַבְּלָה מַעִּים, וּכְשָׁנְמְצָא בּוּעוֹת קְטַנּוֹת בְּימֵי הַפְּלְים הְצְיִים הְצְיִים הְצְיִים הַיְּמִים הְצִּינִים הְצָּינִים הְצָּינִים הְצָּינִים הְצָּינִים ה

יַעֲשֶׂה שְׁאֵלַת חָבְם (מ"וּ).

During the summer it is very common for ducks to develop small blisters like warts in their intestines and many become *treife* because of them. Therefore great care must be taken to examine the intestines, and if such small blisters are found, a Rabbinic authority must be consulted.

אֵין לְשִׁין עִּסָּה בֶּחָלָב, שֶׁמָּא יֹאַכָל הַפַּת עַם הַבְּשֶׁר. וָאָם לָשׁ, כָּל הַפַּת אֲסּוּרָה אֲפִלּוּ לְאַכְלָה לָבַדָּה, גְּוַרְה שָׁמֶּא יֹאַכְלָה עַם בָּשֶׁר. וְאָם הָזֶה דָּבֶר מֻעָּט כְּדֵי אֲכִילָת פּעַם אַחַת, אוֹ שָׁשִּׁנָה צוּרַת הַפּת שְׁיָּהֵא נְבֶר שֶׁלֹא לָאֶכְלָה עַם בָּשֶׁר. וְאָם הָזֶה דְּבֶר מֻעָּט כְּדֵי אֲכִילָת פּעַם אַחַת, אוֹ שָׁשִּׁנָה צוּרַת הַפַּת שִׁיְּה עִם צַפִּיחָית (פּלֹאדין) אוֹ פִּשְׁטִידָא בְּחֵוּר, דְּחֵיְשִׁי עֲמָה זָוּרַ מִן הַחֶּמֶּן חַּחַת הַפַּת. וְאָם זֶּב חַּחְחְמִיּר, דִּינְה בְּאֵלִּוּ נְלוֹשׁ עְמֶּה, דְּאֶסוּר לְאֶבְלָה אֲפִלּוּ לְבָדָה (צ״יוֹ).

It is not permitted to knead dough with milk lest it be eaten with meat, and it you did knead it, it is forbidden [to eat] the entire bread even by itself, because of the Rabbinic interdiction lest it be eaten with meats. It, however, it was a small quantity, sufficient only for one meal, or if the bread has been shaped so that it is noticeable that it is not to be eaten with meat, then it is permissible. The same halachush applies if dough was kneaded with animal fat. No type of bread should be baked with [meat or dairy] knishes in one oven [at the same time] for we are afraid flow underneath the butter or some fat will flow under the bread; and if it did flow underneath the same halachash applies as though it were kneaded flow underneath the bread may not be eaten even by itself.

פּת שַׁאֵפָּאָה עִּם הַצְּלִי בְּתִנּוּר אָחָד, אַם הָנָה הַמַנּוּר סָתּוּם וָהַצְּלִי מָגַלָּה, אָסוּרָה הַפּת לְאָכִלֹה בָּחָלָב. אַבְל אַם הַצְּלִי הָנָה מְבַפֶּה אוֹ שֶׁהָנָה הַמַנּוּר פְּתוּחַ, וְהוּא תַנוּר גָּדוֹל כַּתַנּוּרִים שָׁלְנוּ, מַתְּר. וּמְכָּל מְקוֹם נְאֲפְלּוּ הַצְּלִי הוּא בַּמְחַבַת, יִשׁ לְחּוּשׁ (צ"י ק"ח).

If bread was baked together with a roast, in the same oven, and the oven was closed and the roast was uncovered it is forbidden to eat the bread with dairy foods. However, if the roast was covered or the oven was open and the oven is as large as ours, the bread is permitted. Nevertheless, initially, care should be taken not to roast meat in an oven in which bread is being baked, for fear that some fat will flow under the bread; and even if the roast is in a pan, there is room for concern.

שַּנְּר בְּקָרְקֵע שֶׁלֵּר שִׁלֶּר שִׁנְּר אֵי חָלְב, צֶריךְ הָפַּק פַּרִין, עַד שְׁיֵלְכִּר הַגָּּחָלִים עַל פְּנֵי כֻלֹּוֹ וְיִתְּלַבֶּן (סִימֶן עו קכא ובחכ״א ומ״א באוֹרַח חַיִּים סִימֶן תסא).

If animal fat or milk overflowed on the floor of an oven, The oven referred to here is the old brick oven in which the food and bread were placed directly on the floor of the oven. The oven must be cleansed by glowing heat in accordance with halachah, that is to say, glowing coals must be spread over the whole floor of the oven until it becomes white hot.

נְּמְצְׁא בְּּהָן אֵילֹה בַּתְּפְּירֶה לְאָכְלָם, מִשׁוּם דְּסוֹמְכִין דְּמִפְּחָמֵא הַעּוֹבִר פּוֹכָבִים הַמְטָרֵס הוּא אֵמֶּן וּבָקִי בּדְּבֶר, שֶׁלֹא יַעֲשֶׁה בַּהְפִּירֶה אֵינֶה רְעִּיהָא, בְּבְנֵי מַעֵּיִם (וְעַיֵּן לְקַמֶּן סִימֶן קצ"א סָעִיף וֹי). אַבֶּל אָם הרְנְגִּלִים מְסֹרֶסִים נוֹהָגִים לְאָכְלָם, מִשׁוּם דְּסוֹמְכִין דְּמְטְּהִי הַן אֲסוּרִין.

Castrated chickens may be eaten because we rely on the presumption that the non-Jewish castrator is an expert and in sewing up the chicken did not cause any defect to the intestines. However, if any defect is found, even if it is merely that the intestines do not lay in the normal position, it is forbidden to eat them.

בְּקֵצְת מְקוֹמוֹת נוֹהָגִין הַעּוֹבְרֵי כּוֹכְבִים הַמְפַּטְמִין צֵּנְוֹת לָמָכְרָן לִיִּשְׁרְצִלִים, שָׁדּוֹקְרִין אֹתָן תַּחַת בּנְפֵּיהָם בְּמַחַט וְכַדּוֹמֶה, כְּדֵי שֶׁיִּתְנַפַּּח הַבְּשֶׁר וְיִּתְרָאוּ שְׁמֵנוֹת, וְיִשׁ בָּנָה גַּם בֵּן שְׁצֵּלֹת חָכָם צִם הַּן בְּשֶׁרֹת אוֹ לֹא (עַיֵּן שר"ת אמרי אש יו"ד סִימֶן כ"ד). וְכֵן בְּהָמָה צַּשְׁר לְפְּעָמִים מַחֲמַת רֹב צֵּכִילָה (עַיֵּן שר"ת אמרי אש יו"ד סִימֶן עּ"ה).

In some communities, it is the practice of non-lews who raise geese for sale to lews to stab them under the wings with a needle, or similar sharp object, so that the flesh becomes swollen and the geese look fat. A Rabbinic authority should be consulted if they are kosher or not. It also cured by striking it with an awl opposite its stomach. This procedure was cured by striking it with an awl opposite its stomach. This procedure was common at the time the author lived. This procedure was common at the time the author lived. This procedure also raises a question for a Rabbinic authority to decide whether such an animal is kosher.

נוֹהָגִין לֹעֲשׁוֹת פַּרוֹת מְהַקַּחִין, שָׁנּוֹתְנִים אָת הַפַּרוֹת תּוֹך צְלוֹתִית, וּמְכַסִּין וְקוֹשְׁרִין אָת פִּיהַ בִּשׁלְפּוּחִית בְּהַמָּה, וְכֶּךְ מַעֲּמִידִין אוֹתָה לְתּוֹךְ תַּנּוּר חַם שֶׁיְרַקְּחוּ הַפַּרוֹת, צְרִיכִין לֹזְהֵר שֶׁיְהַא הֹשָּׁלְפּוּחִית מִבְּהַמֶּה בְּשְׁרָה, וְהַכְשְׁרָה, גּם בְּמְלִיחָה וַהַּדְחָה כַּרָאוּי.

In preserving fruit it is customary to place the fruit in a jar and to cover the mouth of the jar and tie it with the bladder skin of an animal. It is then placed into a hot oven so the fruit may be preserved. Care must be taken that the bladder skin be from a kosher animal, and it must also be

kashered by proper salting and rinsing.

בְּאֵרוֹת וּנְהָרוֹת שְׁמֵּחָזָקין שֶׁנִּשׁ בְּמֵימֵיהָם תּוֹלְעִים, אָסוּר לִשְׁרוֹת צָּלִי בָּשִׁר אוֹ לָהָדִית בָּהָם דְּבַר אָם בִּשְּׁל בְּאוֹתֶן מֵיִם יֵשׁ לְאֵטֹר (עַיֵּן חֹכ״א). וְבֵן אָסוּר לִשְׁרוֹת בְּמֵים אֵלוּ בָּשֶׂר אוֹ לָהָדִית בָּהָם דְּבַר מַאְכָל, כִּי הַתּוֹלְעִים נְדְּבְּקִים בַּמַאְכָל.

It is forbidden to drink water from wells and rivers that are known to be infested with worms (or insects), until the water is filtered, and even if inadvertently the unfiltered water was used for cooking, it is forbidden to eat the food. Similarly it is forbidden to soak meat in such water or to use it for rinsing any food because the worms attach themselves to the food.

שְׁבַּבּפּּר, שֶׁלְאֵ וָהָנִר בָּאֶפְשָׁרִי לַעְּבֵּר לְסַנְּנֵן דָּרֶךְ מַפָּּה, שָׁלֹא יִהָנָה בָּאֶפְשָׁרִי לַעֲּבוֹר אֲפָלוּ תּוֹלָע דַּק שְׁבְּבַּפְּין.

When filtering such water, care must be taken to filter it through a cloth that will not allow passage even for the very thinnest worms.

הֹמֶץ שֶׁהָּתִלִּעַ אָסִּּרִ עַל יְדֵי סִינּוּן, כִּי תִּוֹלָע דַּק שְׁבָּדַקּין שָׁנְתָּנָהְ בְּחֹמֶץ, עוֹבֶר דָּדֶהְ כָּל מַפְּה, וְהַסִּנּוּן בְּרִעֵּי גְּרְעֵה וְיוֹתֵּר טֹּוֹב שֶׁלֹא לְסֵנְנוֹ, כִּי הַתּוֹלָע הַמִּתְהַנְּה בַּמַשְׁקִין שֻׁבַּבַלִּים, אֵינוֹ נְאֵסַר כָּל וְמֵן שֶׁלֹא בְּרִעֵּי נְרְעֵבְ וְיִהְר בְּסְנּוּן אָסֵר כָּדְ דְּמֵאַחַר שְׁהַתּוֹלֶע מֵת עַל יְדֵי הָרְהְנִיחָה, שׁוּב לֹא יַעֲבוֹר בְּסְנּוּן (חכמת אדם בלל ל"ח).

Vinegar that contains worms should not be eaten even if filtered, because even the thinnest worm of the sort that grow in vinegar, will pass through any cloth and the filtering will worsen the situation. It is best not to filter it because worms that develop in beverages contained in vessels are not forbidden as long as they do not become separated; and through filter and later return to the worms will be separated and remain on the filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar. It is best to boil the vinegar first and then filter and later return to the vinegar.

תוֹלְעִים הַגְּּדַלִּים בַּפְּרוֹת בְּעִוֹרָם בִּמְחַבָּר, אֲסוּרִין, אף עַל פִּי שֶׁלֹא פָּרִשׁוּ מָמָלוֹם לָמָקוֹם, וְלִפְעָמִים נְמְצָא בַּפְּרִי וְבֵּן בְּפּּוֹלִים וְקְטְנִיּוֹת כְּמִין נְקַדְּה שְׁחוֹרֶה, וְהוּא מָקוֹם שָׁהַתְּחִיל הַתּוֹלֶע לָהַתְרַקִּם, וְצְרִיךְּ לְטְלָה מִשְּׁם בַּעֹּמֶל, דְּאָסוּרֶה בְּמוֹ הַתּוֹלְעַת עַצְּמָה.

Worms that grow in fruit when still attached to the tree are forbidden even though they did not move from place to place. Sometimes black spots or dots are found on fruits, beans, and legumes. This is the first stage of their breeding and they must be cut out with deep penetration, because

this area is forbidden as the worm itself.

כֵּל פְּרִי שְׁזּרִרּכִּי לְהַהָּלִיעִּ בְּעִיּדִוֹ מְחַבָּרִ, אָם עְּבָרוּ עָלִיי שְׁנִים עָשֶׁר חֹדָשׁ, מִשְׁנִּהְלֹשׁ, מַתְּרִ, כִּי כֵּל בְּרָיָה שָׁאֵין בָּה עָצָם, אֵינָה מִהְקַיָמֵּת שְׁנִים עַשְׁר חֹדָשׁ, וּכְבָר נָעֲשְׂחָה בְּעַכְּרָא בְּעַלְמָא. וּמִשׁוּם חֲשְׁשׁ שְׁמָא הַתְּלִיעוּ בְּתָּלִישׁ, צְרִיכִין לְבָּרְקֵוּ וּלְהַשְׁלִיף הַחּוֹלְעִים וְהַיִּבְחוּשִׁין שְׁנִּמְצִּי בְּחִיץ, וְאַחַר כְּּרְּ וִהְּנִרְ עִצְּינְנִים וְיַעְּרָשׁ, צְרִיכִין לְבָּרְקֵוּ וּלְהַשְׁלִים וְהַהְנָבְים לְמֵיִם וְהַיְּלְעִים נְפָּה, צְינְהְר שְׁאֵם נִשְׁאֵרָה בְּהָה מִיּלְיוֹ נְמִּרִ מְבִּילִי נְמִרְ לְבָּרְים הְעִּלְים הַיְּלְיִם בְּעֵים רִינְהְיבּ וְדִוּקְא לְאֵחֵר שְׁנִים נְשְׁרִי נְבְּיחִים נְבִּילִי

Some fruits have worms when still attached to the tree. If twelve months have passed from the time they were picked, they may be eaten, because any creature that does not have a vertebra cannot exist [more than] twelve months, and have, therefore, become like mere dust. However, since it is possible that the fruit became wormy after being picked, it should be examined, and cleaned from all the worms and insects found upon the surface. Afterwards they should be placed in cold water and the water should be thoroughly stirred. As the worms and worm-eaten particles rise should be thoroughly stirred. As the worms and worm-eaten particles rise boiling water so that if any worms remain they will die immediately, and boiling water so that if any worms remain they will die immediately, and upon only in the cases of legumes or lentils and the like and then only after the expiration of twelve months.

שְׁבָּרֵלְ מִּפְּרֵלִת שְׁצְּרִיכִין בְּרִיקָּת, צְרִיךְ לְפִׁתְּחַ כָּל אֲחָד וָאֵחָד, וּלְהַשְׁלִיךְ אָת הַגַּרְעִינִין לָמֵעֵן יוּכֵל לְבָרִקָּ יְפֶּה יָפֶּה. וּצְּרִיכִין לֹזְהֵר בְּזֶה מְאֹד בְּשֶׁמְרַקְּחִין פֵּרוֹת בִּדְבַשׁ וְסֵכֶּר, וְבֵּן בְּשִׁלוֹ שְׁבְּדֵלְ מִקְצְּחָן. וַאֲפְלִּיּ בְּדֵלְ אֶת הֶרֹב לֹא מַהְנִי, אֶלֶא צֶרִיךְ לְבְוֹלְ כֶּלְ פְּרִי נְפֶּרִי

All fruits that require examination must be opened one by one and the pits removed and discarded, in order that the examination is thorough. Great care must be taken regarding this when preserving fruits in honey and sugar, and similarly when making lekvar (a prune jam). It is not sufficient to examine only a portion of the fruit, and even if the greater portion was examined it is not sufficient, but, rather, each fruit must be

examined separately.

לְפְעָמִים נִמְצָא בַּקְמֵח וְכֵיּוֹצֵא בּוֹ תּוֹלְעִים גְּדוֹלִים, וְסָגִי בְּשֶׁמְנַבָּה אֹתוֹ בְּנָפָּה, שָׁאֵין הַתּוֹלְעִים עוֹבְרִים. אֲבֶל אִם נִמְצָאוּ בּוֹ תּוֹלְעִים קְטַנִּים (מילבן) לֹא מַהָנִי הַנְפָּה. וּמִי שָׁיֵּשׁ לֹוֹ הִשִּׁין מְתַּלְ חְבֶם אֵיךּ יִטְּחֲנָם.

Flour or similar ground substances occasionally have large worms, and

it is sufficient to sift the flour, because the worms will not pass through; but if it is infested with mites, sifting is of no avail [and it should be discarded]. If you have wheat that is infested with worms, consult a Rabbinic authority as to how should be ground.

לְאָכְלְוְ פְּׁרְּ יְּבְלְבְּר אֲלֵאְ זַּהְשְׁבִּיּ וְמִעְּבְ יְמְשְׁבְּי וְמְעָׁבְ לְגִּבְּר אֲמִּעְ בַּנְּבְר אֲמִּעְ בַּנְּבְּר אֲמִּעְ בַּנְ בְּנְבְּר אֲמִּעְ בְּנִבְּר אֲמִּעְ בְּנִבְּר אֲמִינְ בְּנִבְּי בְּנִבְּר אֲמִינְ בְּנִבְּר אֲמִינְ בְּנְבְּר אֲמִינְ בְּנִבְּי בְּנְבְּר אֲמִינְ בְּיִבְּי בְּנִבְּר אֲמִינְ בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּנִבְּי בְּנִבְּי בְּנְבְּיִבְּי בְּנְבְּיבְּי בְּיִבְּי

Anything which is infested with worms and is something not usually examined for worms is forbidden to be sold to a non-lew, when there is a likelihood that the non-lew might resell it to a lew. It may be used, however, in the making of whiskey, and we are not afraid that it will cause a problem of someone eating it in its present state, providing it is not kept for a long time.

הַרְבָּה מִינֵי יָרָקוֹת שְׁמִּחָזָקִין בְּתוֹלְעִים. וִיִשׁ שְׁמַחָזָקִין בּתוֹלְעִים (מִילבן). וּמַה שְׁהַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת שְׁמְהַבְּהַבִין אָת הַיָּרְק בָּאִשׁ, אֵינוֹ מוֹעִיל. וִיִשׁ מִינֵי פַּרוֹת וְבֵן מִינֵי יָרָקוֹת שְׁמַחָזָקִין כָּל כָּּךְּ בְּתוֹלְעִים עַּר שְׁכְּּקְנִין אָת הַיָּרְק בָּאִשׁ, אֵינוֹ מוֹעִיל. וְיֵשׁ מִינֵי פַּרוֹת וְבֵן מִינֵי יָרָקוֹ שְׁהַגּּרְעִינִין מַחָזָקִים בַּתוֹלְעִים וְאָסוּר לְאָבְלְן.

There are many kinds of vegetables that are known to be infested with worms and some that are infested with mites. Some housewives claim that singeing the vegetables in fire [destroys the worms], [however, such a method] is of no avail. There are also certain kinds of fruit and vegetables that are so infested with worms, that it is almost impossible to examine them. It is fitting, therefore, that a God-fearing Jew should not eat any of these. There are certain fruits whose kernels are infested with worms and it is forbidden to eat them.

על אֵינָה טְקוֹם חַם קַצְת, יוֹצְאִין הַתּוֹלְעִים שְׁנְשְׁצְרוּ בְּתִוֹּה בְּשֶׁלֹוֹחָין אָת הָאֹכָל מִתּוֹך בַּקְלִפָּה וֹמַכִּין בַּקְּלִפָּה על אֵינָה טְקוֹם חַם קַצְת, יוֹצְאִין הַתּוֹלְעִים שָׁנְשְׁצְרוּ בְּתוֹךְ הַקְּלִיפָּה, וּצְרִיכִין לֹזָהֶר בָנָה מְאֹד.

Walnuts are often infested with mites. They can be tested in this manner, when the kernel is taken from the shell, the shell should be tapped on a warm surface. This will bring out the mites that remained in the shell. Great care should be taken concerning this.

הַיטֵב, וִיקְחּרּ קַצְּת גַּם מְן הַפַּאַכְל עַּד שְׁיִהֵא בְּרוּר שָׁלֹא נִשְׁאַר בְּתוֹך הַפַּאַכָל. היטב, וִיקְחּר קַצְת גַּם מְן הַפַּאַכְל עַּד שְׁיִהֵא בְּרוּר שָׁלֹא נִשְׁאָר בְּתוֹך הַפַּאַכָל.

Sometimes the rim of the container in which fruits were preserved in honey and sugar, contain mites. This area must be thoroughly cleansed and some of the [surface] preserves removed, until it is quite certain that no insects were left in the preserves.

חַתַּךְּ פְּרִי אוֹ צְנִוֹןְ בְּסִבִּיןְ וְחָתַךְּ גַּם הַתּוֹלְעַת שֶׁהָיָה בָּהָם, יְקַנַּח אָת הַפַּבִּין הִימֵב, וָגַם מִן הַצְּנִוֹן אוֹ מָן הַפְּרִי יִקְלֹף קְצְתְּ בְּמְקוֹם הַחֲתָּךְּ (מ"ז צו וחכ"א).

If while cutting a fruit or radish with a knife, you happen to cut up a worm, you should wipe the knife very well and from the radish or the fruit, scoop out a bit from the place where the worm was cut.

בְּתוֹךְ הַדְּגִּים נִמְצָאוּ לִפְּעָמִים תּוֹלְעִים בַּמֹחַ אוֹ בַּפָּבִר אוֹ בַּמַעִים אוֹ בַּפָּר אוֹ בָּעָונִם וּבִפְּרָט בְּדָג נִקְרָא וְאֵב הַמֵּיִם (העכט) יֵשׁ בּוֹ תּוֹלְעִים דַּקִּים נִאֲרָכִּים, וּבְמֶּקוֹם הַשֶּׁכִים צָרִיכִין בְּדִיקָה, וְבֵן בְּדָג מֶלוּחַ (הערינג) שֶׁכִיחַ בְּתוֹךְ הֶחַלְב תּוֹלְעִים דַּקִּים וּצְרִיכִין בְּדִיקָה. וְנִשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁיֵשׁ עֵל הַדְּגִים מִבְּחִוּץ בּעֲדְשָׁה, וּצְרִיכִין לְבְּדֹּק שֶׁם וּלְגָּרֶן וְהִמְב.

The interior of fish often contain worms, [especially] in the brain, the liver, the intestines, mouth and ears. This is especially true with a fish called 'Hecht' (pike), which contains thin, long worms. The places where they are commonly found must be thoroughly examined. In herrings thin worms are often found in the milk, and it, therefore, requires examination. In some regions, the outside of the fish near the fins and on the fins, in the mouth and behind the ears, are infested with very small insects that are round as a lentil. These places should be examined and scraped off very well.

הוֹלְעִים הַנְּהְיִנְה אָם אֵינָן נִמְאָטִין צְּלָיוֹ, מָחָרִין כָּל וְמֵוֹ שֶׁלֹא פֶּרְשֹׁי לְּגַמְרַי.

If the worms found in cheese, are not repulsive to you, they may be eaten as long as they are not completely separated from the cheese.

הְרְבָּה אַזְּהָרוֹת הִזְּהִירָה הַתּוֹרָה בִּשְׁרָצִים, וְעוֹבְרִין צְּלִיהָן בְּכַמָּה לָאִיין, וִמְטַמְּאִין אָת הַנָּפָשׁ כְּדִכְתִּיב וְנְטְמֵחָם בָּם. וְלְכֵּן צֶּרִיְּהְ הַאָּדָם לֹּזְּהֵר בִּמְאֹד מְאֹד שֶׁלֹא יִבְּשֶׁל בָּהָם.

Many Divine commandments are written in the Torah regarding insects. [One who eats them] transgresses many prohibitive commandments. They also defile the soul, as it is written: "You will be defiled through them." Leviticus II: 43. Therefore, everyone must be very careful not to eat

סימן מז 782

them inadvertently.

הַשּׁוֹאֵל לְמוֹרֵה הוֹרָאָה אַיזָה שְׁאֵלָה וַאֲסְרוֹ, אָסוּר לוֹ לִשְׁאוֹל עוֹד לָמוֹרֵה הוֹרָאָה אַחַר, אֶלָא בֵּן הוֹדִיעוֹ שְׁכְּבֶר הוֹרֶה הַרְאִשׁוֹן לְאֵסוּר (ס׳ רמב).

If you ask a Rav a question concerning the permissibility of an item and he has forbidden it, you are not allowed to ask another Rav for his opinion [about the same matter], unless you inform him that the first Rav decided it was forbidden.

סימן מז

סָמִם יֵינָם בַּּוְּמֵן הַזָּה, וְכֵן מַגַּע עוֹבֵר פּוֹכָבִים בַּיֵּין שֶׁלָנוּ, יִשׁ אוֹמָרִים, דָאִינוֹ אָסוּר רַק בִּשְׁחָיָּה וָלִבּן הַקְּטָר, כְּגוֹן אָם עָבַר וְקַנָה. אַבֶּל לְבַהְּחַלָּה אָסוּר לְקְנֹת כְּדֵי לְהַשְׁתַּבֵּר בּוֹ. וְיֵשׁ מְקלִין גַּם בָּזָה וְמֹרֵ לְהַחְמִיר.

In the opinion of some authorities, in our time the wine of a non-lew or Jewish wine touched by a non-lew is forbidden only for drinking but not for deriving other benefit from it. Therefore, a Jew is permitted to take non-lewish wine in payment of a debt, for it is equivalent to saving it from a loss. The same law applies in avoiding other types of loss, but only when, for example, the wine was already purchased. However, initially, it is forbidden to buy such wine in order to make a profit from it. Some authorities are lenient even in this instance, but it is best to follow the stricter opinion.

מַמָּר לַעֲשׁוֹת מֶרְחַץ מִסְתָם יֵינָם אֲפָלוּ לְחוֹלָה שָׁאֵין בּוֹ סַבְּנָה (קנ"ה).

It is permissible to make a bath from non-Jewish wine for a sick person, although he is not critically ill.

אַפּלּוּ בְּשְׁתְיָה. אַבְלְ יֵין שְׁנּוֹתְנְין לְתוֹכוֹ לְעֲנְכוֹ לְעֵנְכוֹ לְעֲנְכוֹ לְעֵנְכוֹ הַעְּרָחִים, פֹל שְׁשָׁם יֵין עְּלֶיוּ נְתָּבְשׁל נָאֵסְר.

Kosher wine that was cooked until it was brought to a boil and its contents reduced by the boiling, [even] if it was touched by a non-lew, it is permissible even for drinking. However, wine into which spices have been put, such as vermouth, as long as it is still called wine, and has not been boiled becomes forbidden [when touched by a non-lew].

הַבְשִׁיל שְׁיֵין מְעַרֶב בּוֹ וְאֵינוֹ נְבֶּר, אֲפַלּוֹ עֲדֵין לֹא הַרְתִיה, אֵינוֹ נְאֱסֶר בְּמַגַע עוֹבֶד כּוֹכְבִים. saw ti îi neve aldscernable even ti îi neve alorectia protection si mas

A dish into which wine was added but is not discernable even if it was not yet brought to a boil, does not become forbidden when touched by a non-Jew.

דְּהַיְנִי שְׁנְּחַן מִיִם עַּל הַצְּמִיקִים, הֲרֵי זֶה בְּנֵין בְּמִיּר (ע"ל ססנ"ג).

Wine that was diluted with six parts of water is no longer considered wine and does not become forbidden when touched by a non-Jew. However, raisin wine which is made by pouring water on raisins is considered real wine.

הַהְּמֶר, דְּהַיְנִרּ מֵיִם שְׁנּוֹתְנִים עַל הַחַרְצַנִּים אוֹ עַל הַשְּׁמֶרִים, כָּל שָׁהרִא מְשָׁבָּח לִשְׁתִּיָּה, אֵין לְהַהִּירוֹ אָם הַהְּמֶר. דְּהַיְנִר כּוֹכְבִים.

Mead which is made from water poured on the seeds, or on the lees of wine, as long as it is improved for drinking cannot be permitted, when touched by a non-Jew.

עַנְבִים דְּרוּכוֹת בְּגִיגִית, בֵּינָן שֶׁנְמִשְׁרִּ מִמֶּנּוּ יֵין אֱפְלּוּ מִעֵּט, אוֹ שִׁשְּׁאַב מִמֶּנּוּ יֵין בְּכָלִי, נְקָרָא הַכֹּל יֵין בְּבֵית עוֹבֶר כּוֹכְבִים יַשׁ לְאֵסוֹר, שֶׁמֶּא הַמְשִׁיךּ מְמֶּנָה. וְאָסוּר לְדָרֹךְ עַל יְדֵי עוֹבֶר כּוֹכְבִים, אֲפָלוּ בְּגִיגִית פְּקוּקְה.

Once even a small quantity of wine has been drawn from a barrel in which grapes were pressed, or if wine was taken from it in a vessel, the entire contents of the barrel is considered wine and becomes forbidden when touched by a non-Jew, even if he touched only the seeds and the husks. Therefore, barrels of grapes found in the house of a non-Jew are forbidden since he might have already drawn wine from them. It is also forbidden to let a non-Jew press grapes, even if the barrel is sealed.

בשׁ לְהַנְּהֵר מִלְהִוֹצִיא אָת הַחַרְצָּנִים וְהַנְּגִים מִן הַגִּּמוֹת עֵל יָדִי עוֹבֶר כּוֹכְבִים, אֲפָלוּ לְאַחַר שְׁהוֹצִיאוּ מַהֶּם יֵין רַאִשְׁוֹן וְשֶׁנִי, כִּי שְׁמֶּא יֵשׁ עֲלֵיהֶם עוֹד טוֹפַחַ יֵין (קכ״ג).

Care must be taken that the removal of the seeds and husks from the presses should not be done by a non-Jew, even after the extraction of wine from the first and second pressing because it is possible that they might still be moist with wine.

עוֹבֵר פּוֹכְבִים שְׁשָּׁפַּרְּ מֵיִם לְתּוֹדְּ הַיֵּין, אָם נְתְּבֵּוֹן לְמָוְגוֹ, אָסוּר בִּשְׁתִּיָּה. וָאָם לֹא נִתְּבַּוֹן לְמָוְגוֹ, וַאָּפִלּוּ הוא סְפַק, אַמְּר (קכ"ה).

If a non-Jew poured water into wine with the intention of diluting it, Thus making it better for drinking. we are not allowed to drink it. But if he had not intended to dilute it, or even if it was doubtful whether he intended to do so, it is permissible to drink from it.

הְמֵא יֵין שְׁנַעֲשְׁה מִיֵּין כְּשֶׁר, אָם הוּא חָזָק כָּל כָּּר שְׁמְּבַעְבַּעַ כְּשִׁשׁוֹפְּכִין אֹוֹתוֹ עַל הָאָרֶץ, שׁוּב אֵינוֹ נְאֶסֶר בְּמַגַּע עּוֹבֶד כּוֹכְבִים. אֲבֶל אָם נַעֲשֶׁה מְסְחָם יֵינֶם, לְעּוֹלֶם הּוּא בְּאָסוּרוֹ.

[If] wine vinegar made from kosher wine is so strong that it seethes when poured upon the ground, it no longer becomes forbidden when touched by a non-Jew. But vinegar produced from non-Jewish wine always remains forbidden.

ְּבֵּן יֵזוּ שְׁרָף שְׁנַּעֲשְׁה מִּסְתָּם יֵינָם, וְכַן מֵהַקּרָצַנִּים וְהַזְּגִים וְהַשְׁמָרִים, הָרֵי הוּא פַיֵּזוּ עַצְמוֹ. אֲבָל הַנַּעֲשְׂה מִיֵּזן כְּשֶׁר אָזּ לְאַחַר שְׁנַּעֲשְׁה יֵין שְׁרָף אֵין מַגַּע עוֹבֶד כּוֹכְבִים אוֹסַרְחּוֹ.

Similarly, whiskey [brandy] that was produced from non-Jewish wine or from seeds, skins and lees [of non-Jewish wine,] is considered like the wine itself. But when [brandy] is made from kosher wine, the touch of a non-Jew does not make it forbidden.

מֶלְח שֶּלְ יֵין (ווִייִנְשְׁמִיין) (עַרְעַר) נְתְּפַּשָׁע הַמְּנְהָג לְהַתִּיר, בִּיוָן שָׁצִין בּוֹ הַנָּאָה לְחַדְּ (סִימֶן קכ"ג ובחכמת אדם).

It has become the accepted custom to permit the use of Tartaric Acid, since it has no taste.

מַגַּע עוֹבֶד פּוֹכְבִים עַל יְדֵי דְּבֶּר צַחֵר, וְכֵן הַבָּא מִפֹּחוֹ, יַעֲשֶׂה שְׁאֵלֹת חָבָם (קכד קכה).

If a non-Jew touches the wine by means of another object, [i.e. not with his own body] or through his power, a Rabbinic authority must be consulted.

השׁוֹלֵם יֵין עַּל יְדִי עּוֹבֶר כּוֹכָבִים, צְרִיךְּ לְהַשְׁגִּיִם הַיִּטֶב בְּבָל מָקוֹם שָׁיֵעׁ בַּרְזָא אוֹ מְגּוּפָּה לֹחְתּוֹם בִּשְׁנִי חוֹתְמוֹת (ק"ל).

If wine is sent [to someone] with a non-Jewish messenger, great care must be taken that every faucet or spout should be sealed with double seals.

ּיִשְׂרָאֵל שֶׁעּוֹשֶׁה יֵינוֹ שֶׁל עּוֹבֶר פּוֹכֶבִים בְּחָכְשֵׁר פְּדֵי לְמָבָרוֹ אַחַר פָּךְ לִישְׁרָאֵלִים, יִשׁ בָּזָה פַּנָה חִלִּיבֵי דְּיִנִים, וְלִפְּעָמִים אֲפִּלּוּ שְׁנֵי חוֹתָמוֹת וְגַם מַפְּתַּחַ לֹא מַהֵּנִי. וְצֶרִיךְ לִשְׁאֵל לְמוֹרֵה הוֹרֶאָה כְּדָּת מַה לְעֲשׁוֹת, וְשׁוֹמֵר נַפְּשׁוֹ יִרְחַק מִיֵּין בְּזֶה.

If a Jew produces kosher wine for a non-Jew, for the purpose of selling it to Jewish customers, the situation raises many special halachic issues, and in certain circumstances, even double seals or a lock and key are not sufficient safeguards. It is necessary to consult a Rabbinic authority as to the proper procedure. One who fears for his soul should avoid this type of wine.

בֵּלִים שֶׁל סְׁחָם יֵינְם, אָם הָם בַּלִים שְׁאֵין הַדָּרֶךְּ לְהַחָּזִיק בָּהָם יֵין אָלָא זָעוּ קַצָּר, וָגִם לֹהָ בָּהָם הַיֵּוּ מְעִי לְעֵּח, בִּין שְׁהָם שֶׁל עּוֹר בִּין שְׁהָם שֶׁל עֵץ וְשִׁל זְכוּכִית וְשֶׁל אָבֶן וְשֶׁל מַהָּבָּח, אָם אֵינָם מְוַפְּחִין, דִּין אַחַר.

Vessels in which wine is kept for a short time which contained non-Jewish wine, and that had no wine in them for twenty four hours, whether the vessels are made of leather, wood, glass, stone or metal, if they are not lined with pitch, they should be rinsed well with water three times and they may be used. If, however, they are lined with pitch, they have a different halachic status. Similarly, earthenware has a different halachic status.

בּלִים הַעֲשׁרִּיִם לְהַבְּנִיס בָּהָם יֵיִן לְקִּיִּם, דְּהַיְּנִי שְׁמְיַחַדִּין אֹהָן לְהַחָּזִיק בָּהָם יֵין לְכָלְ הַפְּחֹוֹת שְׁלֹשֶׁה נְמִים, אַף עַל פִּי שְׁהַכְּלִי הִרּא שֶׁל יִשְׁרָאֵל, וְהָעוֹבֶּר כּוֹבְבִים הָחָזִיק בּוֹ אָת הַיֵּין בַק וְמֵן מֵעָשְׁ נְמִים, אַף עַל פִּי שְׁהַכְּלִי הֹרּא שֶׁל יִשְׁרְבָּה אָת הַפְּלִי מֵוִם עַל כְּל גְּרוֹתָיו, וְיַעֲמֹר פָּך לְכֶל הַפְּחוֹת עַשְׁרִים נְמִים, וְבֵּן עּוֹשֶׁה פַּעַם שְׁלִישִׁית. וְאֵין צְּרִיכִין שִׁיּהְיּי הַשְּׁלְשֶׁה מֵעֵת לְעֵת דָּוְקָא רְצִילִי וְאַם עְּמְדִּי בּוֹי הְעֵה, לֹא מִהְבַּשְׁר בְּעֲרִי, מְשִׁים דְּכְּרִישׁ כְּמְרָבִין שְׁיִּהְיִּר הַשְּׁלְשָׁה מֵעֵת לְעֵת דָּוְקָא שְׁפְּכָם, לֹא עֶלְהַר לִי אֵל לְמֵעָה לְעֵת עָעֵר. יִבְּמְלְהָי דְּצִים לְעֵה בְּיִּ הְנִים הַשְּׁה הָּבְּיִי בְּיִּים הְעָּלִים בְּיִם הְיִים בְּיִבְיוֹ הַיְּלְי בִּיְיִי שְׁלְבְּיִים בְּיִבְּי הְעִים הְעָּים הָּיִם הְּיִּים בְּיִבְּי הַיִּים הְעִים הְעָּב בְּיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִים לְהָהְיִים בְּיִבְּי בְּיִּים בְּיִבְּי בִּים בְּיִבְּי לִי שְׁכְּיוֹים בְּיִבְּי בְּעְיִים בְּיִבְּי בִּיְּי בְּיִבְּי בִּים בְּיבִּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בִּיבְי בְּיבְּי בִּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיבְּי בְיבְי בְּיבְיים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּעִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּעִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִים בְּיבְים בְיבִּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיבְיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיבְיבְיבְיבְיבְי

Vessels that are made for keeping wine in them for a long time, that is, they are designed to hold wine for at least three days, even though the vessel belongs to a Jew, and the non-Jew kept wine in the vessel for only a short time, it, nevertheless, requires a kashering process. The vessel must be filled with water up to the very brim and be allowed to stay that way for at least twenty-four hours, which is referred to as mei'eis le'eis; Literally, from time to time, after that the water should be poured out and

refilled a second time and allowed to stay that way for at least twenty-four hours. This procedure should be repeated a third time. It is not necessary that the three twenty-four hour periods be consecutive. If the water remained in the vessel for many days without being poured out, it the wine was in the vessel for many epriod. Some authorities say that if the wine was in the vessel for twenty-four hours, it cannot be kashered in the wine was in the vessel for twenty-four hours, it cannot be kashered in this manner, because after twenty-four hours of soaking, it is considered as if it was boiled (cooked) and it requires kashering with boiling water. And if there is no pressing need, it is best to follow this more stringent opinion.

פְּלֵי וְכִּיכִית פֵּינָן שְׁהֵם חֲלָקִים וְקַשִׁים, אַף עַל פִּי שְׁמַּבְנִיסִין בָּהָם יֵין לְקִיּוּם, סְּגֵּי לְהִוּ בַּהָדָחַה שָׁלִשׁ פְּעָמִים.

Since glass utensils are smooth and hard; even though wine is kept in them for long periods, it is sufficient to rinse them three times.

ְּבְלֵי שֶׁהָנָה בּוֹ יֵיוֹ שֶׁלְנִּה וְצֵּרִה אָת הַיֵּוֹן, וּבְעוֹד שֶׁהָנָה הַפְּלִי טוֹפָה עַל מְנָת לָהַטְפִיחַ נָגַע שָׁם עּוֹבֶד פּוֹכָבִים סְגֵּי לֵה בַּהָּדָחָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, אַף עַּל פִּי שְׁהוּא כְּלִי שְׁמַּבְנִיסִין בּוֹ לָקּיּוֹם.

[If] a vessel that contained Jewish wine was emptied of its wine, but the vessel was still so moist as to moisten other objects, and was touched by a non-Jew, rinsing it three times is sufficient, even though the vessel was made to hold wine for a long time.

הַאַ דְּעַהְנִי הַּדְּחָה אִי עֵּרוּי, זָהוּ כְּשֶׁלֹא נִשְׁחַמֵּשׁ בּוֹ יֵין רַק בְּצִוֹנֵן. אֲבָל אָם נִשְׁחַמֵּשׁ בּוֹ בְּחַמִּין, צָרִיךְּ הגְעָלָה בְּמוֹ מִשְּׁאַר אָפּוּרִין.

The process of rinsing or of 'emptying' for three days is permissible only when cold wine was stored in them, but if the wine was hot, it must be made kosher only by the process of boiling water as if they contained any other forbidden food.

ְּאָאַלְע חַבְּם אִיךְ לְּהַבְּאִירֶן מִבְנִיסִין בְּּהָם יִין לְלֵיּוֹם, בִּינָן שְׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהָם יִין בְּשָׁפַע, חַמִיבִי, וּצְרִיכִין בְּלֵי הַגַּּה אַךְ עַּלְ בְּי שְׁאֵין מַבְנִיסִין בְּהָם יִין לְקְיּוֹם, בֵּינָן שְׁמִּשְׁתַּמְּשְׁתְּיוֹ בָּהָם יִין בְּשָׁבְּי

Vessels used in the wine press, even though they are not used for storing wine, nevertheless, since they are used for an abundance of wine, we deal with them more stringently and a Rabbinic authority should be consulted for the proper way to kasher them.

לְּתִיכָּן מַיִם תּוְדְּ שְׁנֵּים עְּשֶׂר חֹדֶשׁ, אֵין בְּבֶּדְּ כְּלִּים. בְּלְ הַבֵּלִים שְׁנְּתִישְׁנִּרְ שְׁנֵּים עְּשֶׂר חֹדֶשׁ, אֵין בְּבֶדְּ בְּלִּים.

Any vessels that have not been used for twelve months may be used [without any kasheving process], because we are certain that no moisture of wine was left in them. Even if water was poured in them during the twelve month period, it does not matter.

סימן מח

לָחָם שְׁהִוּא מָחֲמֵשְׁת מִינֵי דָּגָן אֶלָא שְׁהִוּא פַת הַבְּאָה בְּכִיסְנִין, אָם אֹנְכִל מִמֶּנּוּ פְּחוֹת מִשְׁעִּוּר קְבִיעַת סְעִּיּדָה, אֵינִוֹ צְּרִיךְּ נְמִילֵת יָדֵיִם, וְאֵיֹן מְבְרְבִין עְּלֶיוֹ הַמּוֹצִיא אָלָא בּוֹרֵא מִינֵי מְזֹוֹנוֹת וּלְצַחֲרֵיו עַל הַמְּחָנְה, אֲבָל אֵם אֹנְכֵל מְמֶּנּוּ שְׁעִיּר קְבִיעַת סְעִּיְרָ אֲנִי דְּיִנוֹ בְּלֶחֶם גְּמִיר וְצְּרִיךְ הַמְּחָרָיוֹ אָבְלְאָחֲרֵיוֹ בְּרְבָּת הַמְּיִּדְיֹ הְבְּיִם מִינִּים סִימֶּן קְנִיה בְּיִנְיִ מְמְנִּוּ נְּמִילֵת יָדִים וּמְבְּרָרִין הַבְּיִלְיוֹ הַבְּינִי אָנְלְאַחֲרֵיוֹ בְּרְבָּת הַמְּיִוֹן (אוֹרָח חַיִּים סִימֶּן קְנִיה קְּכִיים בְּיִבְּי

If bread that is [made] from the five species of grain was made as kisnin, and you eat less than the quantity sufficient for a meal, it does not require netitias yadayim—washing the hands and it does not require the berachah, Hamotzi, rather the berachah Bovei minei mezonos, and after it the berachah, Al hamichyah. However, if you eat the amount sufficient for a meal, it is governed by the same law as regular bread, [i.e.] it requires netitas yadayim, and the berachah, Hamotzi, and after [eating] Birkas Hamazon.

מַהּרְ פַּת הַבָּאָה בְּכִיּסְנִין. בִשׁ אוֹמְרִים שָׁהִיא פַּת שָׁנִּעִית בְּמִין בִּיסִים, מְמַלְאָה בְּבַּרוֹת אוֹ בְּבָשֶׁר אוֹ בְּגָבִינָה (עֵיַן אַה"ע) וְכִיּוֹצֵא בְּהָן, וְכֵן בְּשֶׁנַעֲיִת בְּמוֹ צַפִּיחִית (פלאדיו). וְנִשׁ אוֹמְרִים שֶׁהִיא פַּת שְׁנְּלִשְׁה בְּשֶׁמֶן אוֹ בְּשַׁמֶּן אוֹ בְּדָבַעׁ אוֹ בְּחָלָב אוֹ בְּבֵיצִים אוֹ בְשְׁאָר מֵי פֵּרוֹת, אֵפְלּוּ עֲרֵב בּוֹ גַּם מֵים, אֵלְא שֶׁהֵם הַמּוּעָּט נְאָנָן נַקְמִינָן כְּּדְבְרֵי שְׁנִיהֶם לְהָקֵל, וּמִחְזִיקִין צֵּלוּ לְפַת הַבְּאָה בְּכִיּטְנִין.

What is bread made as kisnin? Some [poskim] say: that it is bread made in the shape of pockets, filled with fruit meat or cheese or with similar things, or when it is made like a "strudel" [fruits and nuts rolled in dough and baked]. And other [poskim] say: that it is bread kneaded with oil, or fat or honey, or milk, or eggs or fruit juices, even if they were also mixed [with] water, as long as it is less than half [the liquid]. The difference between the two opinions is that the flust speaks of a regular bread-dough-flour and water baked with other foods added into it. The second opinion holds that the dough itself may not be regular bread-dough to be considered holds that the dough itself may not be regular bread-dough to be considered holds that the dough itself may not be regular bread-dough to be considered holds that the dough itself may not be regular bread-dough to be considered holds in must be kneaded with liquid that is less than half water, the majority being oil, juice, milk, etc. Only then are the special requirements

of bread such as netilas yadayim, Hamotzi, Birkas Hamazon, not required. We accept both opinions in order to be lenient and we consider both of the above kinds of bread have as their berachah, Borei minei mezonos, and are exempt from all the special requirements of regular bread.

שׁעוּר קבִיעַּת סְעוּדָּה לָאוּ בְּדִינַיה מִשְׁעֲרִינָן אֵלָא בִּרֹב בָּנֵי אָדָם בַּמֶּה שֶׁרְגִילִין לָאֵכוֹל בָּסְעוּדַת צָהָרִים אוֹ בּּסְעוֹדַת עֶרֶב לִשְׁבּוֹעַ. אִם הוּא אוֹכֵל בְּשִׁעוּר זֶה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא אִינוֹ שֶׂבַעַ, מָכֶּל מֶקוֹם דִּינוֹ כְּמֹוּ לְחֶם. וְאִם אָכֵל פַּת זֹה עִם לְפְּחָן, מְשׁעֲרֵין גַּם בֵּן, אִם אֲחַרִים הָיּי אוֹכְלִין אוֹחָה בְּלִפְּחָן הֶיּי שְׁבֵעִים. הְיּי אֹכְלִין אוֹחָה עָם לְפְּחָן הֶיּי שְׁבֵעִים, הֲנֵי לֵיה גַּם בֵּן דִּין לֶחֶם.

one slice constitutes a meal and all the obligations pertaining to a meal is considered kisnin and does not require netilas yadayim. But more than including Hagaon R' Moshe Feinstein have ruled that one slice of pizza would be satiated, then the laws of bread apply. Contemporary Poskim they would not be satiated, but if they would eat it with a spread they a spread and your appetite is satisfied, but if others would eat this amount the bread for the average person. But if you ate a smaller quantity without to the bread and is considered an extension of it for setting the quantity of satiated if they are the same amount with a spread. The liftan is secondary sauces, etc. we also estimate the amount by considering if others would bread more palatable; either a spread or a dip, e.g., butter, jam, gravy, Talmud uses liftan to denote any food that is eaten with bread to make the considered bread. And, if you are this bread with a spread [or dip], The you eat this quantity, although you are not satisfied, nevertheless, it is for the midday meal, or for the evening meal to satisfy their appetite. If each person, but by what most people [average people] usually consume The amount considered sufficient for a meal is not set individually for

אם מְהְחֵלֵה הָנָה בְּרַנְּתּוֹ לָאֱכֹוֹל רַק מְעַט, וּבֵרְךְּ בּוֹרָא מִינִי מְזוֹנוֹת, וָאַחַר כָּףְ נִמְלַרְ לָאֱכֹוֹל שִׁעִּיר קְבִיעַת סְעִּיּדָּה, אִם בָּזָה שֶׁהִּוּא רוֹצֶה לָאֱכֹל עוֹד אֵין בּוֹ שִׁעִּיר קְבִיעַת סְעִּיּדָה אֶלָא בְּצֵרוּף מַה שֶׁאֶכֵל קְבִיעַת סְעִּיּדָה, צְּרִיךְ לַטֹּוֹל יָדְיוֹ וּלְבָרְךְּ בְּרְכָּת הַמּוֹצִיא עַל מֵה שֶׁהִּוּא רוֹצֶה לָאֱכוֹל עֹד יֵשׁ בּוֹ שִׁעִּר הְמְחְנָה אֵין צְרִיךְּ לְבֶרֶךְ עֵל מֵה שְׁצְּכִל, לָפִי שְׁיִּצְטְרְ עִם מֵה שְּיֹּאֹכִל וְפְּטֵּר בְּבְרְכַּת הַמְּדִּי

(K)ddp

If your original intention was to eat only a little (i.e. less than a "meal") and you said: Borei minei mezonos and then reconsidered to eat the amount sufficient for "a meal," if the additional amount that you now want to eat

is not sufficient for a meal unless it is combined with what you originally ate, you may eat it as is You do not require netilus yadayim or Hamotzi. and afterwards say the Birkas Hamazon. But if the additional amount you now want to eat has [in itself] an amount sufficient for "a meal," you now want to eat. But the berachah, Al hamichya, need not be recited on that which you [originally] ate, because it becomes combined with that which you will now eat and will be exempt with the Birkas Hamazon.

עַסָּה שָׁנְּלִישָׁה בָּמֵיִם וּבְלִילְתָה רַכָּה, אִם אַפְאָה בְּתַנִּה אִי אֵפִלּי בָּאֵלְפָּט בְּלֹא מַשְׁקָה, וַאֵפִלּי מְשָׁה אָת הָאַלְפָּט בְּשֻׁמֶּן, שֶׁלֹאִתְשָׁרַף הָעַסָּה, וָה לֹא חָשׁיב מַשְׁקָה, וְדִינָה בְּמוֹ לָחָם גָּמִיר, וַאֲפִלּי אִיֹכֵל מִמֶּנִּר רַק בַּצִּית, צָרִיּךְ נְטִילֵה יָדִים וְהַמּוֹצִיא וּבְרְבָּת הַמָּוֹוֹן. וְאִם טְגְּנָה בְּמַשְׁקָה, לְאִי לֶחָם הּרּא, אֵפְלּי אוֹכֵל מְמָם. וַאֲפְלּי אוֹכֵל מָהָם בְּּדִי שְׁבִּינְה, מְבְרָבְּר רַק בּוֹרֵא מִינֵי מְזֹנְרֹת, וּלְצְחָהָרִי עַל הַמְּחָיָה. וְלְפְעָמִים עוֹשְׁין עְסְה רָבְּה הְאֹר, דְּהַנְיר שְׁבִּינִי שְׁנִינִי שְׁנִינִי מְעָה בְּמִי לִי דִּין פַת הַבְּעָר בְּנִינִי אִינְה בְּנִי אָינְה בְּי

leaves. This dough has the halachah of kisnin. spoon and poured over vegetable leaves and baked in the oven over the following manner: flour and water are put into a pot and mixed with a after-berachah, Al hamichyah. Sometimes dough is made very thin in the satisfies your appetite, you need only recite Bovei minei mezonos and the not have the law of bread. And even if you ate of them a quantity which which are very thin that are baked in a press between two iron plates, do of it a quantity which satisfies your appetite. Likewise, those flat wafers See Mishnah Berurah 168: 68. it is not considered bread, even if you eat Birkas Hamazon. But, if it is fried in liquid [oil], para = cooked in oil. "a meal." See also glossary. it requires netilas yadayim, Hamotzi and you eat of it only a kazayis, I.e. less than the amount that constitutes considered "liquid" and it has the law of real bread. [And thus] even if if the pan was greased with oil, in order that the dough not burn, is not baked in an oven or even in a pan [on an open fire] without liquid, even Dough kneaded with water, which has a loose, soft consistency and is

עַסָּה שְׁנְּהָבַשְׁלָה וְאַחַר כָּף נָאֵפְּהָה, כְּגוֹן כְּעָכִים (בייגיל) וְכַדּוֹמֶה, לָחָם גַּמוּר הוּא. וְדַוְקֵא בְּשֶׁנָאֵפְּהָה הַימֵב (עַיֵּן פּרמ״ג סִימֶן קס״ה סְעִיף א סקל״ט).

Dough that was boiled and then baked, such as bagels or pretzels, is [considered] real bread, but only if it was well-baked.

לָטָם גָּמִר שֶׁבְּשֶׁלִּוֹ אִוֹ טְגָּנוֹ בְּחָמָאָה וְכַדּוֹמֶה, אֲפִלּוֹ הַעֲבִיר מִמֶּנִּ הֹאַר לֶחָם, כְּגֹוֹן, שְׁטְחוֹ בְּבִיצִים, אִם נִשׁ בִּפְּרוּטָה פַצִּת, פָל דִּין לֶחָם עָלֶיו. וְאִם אֵין בְּכָל פְּרוּטָה פַצִּת, אַף עַל פִּי שְׁעַל יְדֵי הַבְּשׁוּל נְפְּחוֹ בְּבִיצִים, אַם בְּפְרוּטָה פַצִּת, פָל דִּין לֶחֶם עָלֶיו. וְאִם אֵין בְּכָל פְּרוּטָה בַצִּת, אַף עַל פִּי שְׁעֵל יְדֵי הַבְּשׁוּל נְפְּחוֹ הַבְּעִי בְּיִּ בְּשִׁבְּל נְבְּחִ בְּנִי הִין לֶחֶם הַצִּר לְחָם הַצִּר לְחָם הַצִּר לָחָם הַאַר לָחָם הַצִּר לָחָם הַצִּר לָחָם הַצִּר לָחָם הַצִּר לָחָם הַצְּר נְצִּים לֹא בְשְׁלֵן אֵלְא שְׁעֲרְהְ נְצִין בְּפְּרוּסֹה בַּנִית, נְצִים לִּשְׁ בְּחִבְּל אֲלָא שְׁעֲרָה נְצִין הַשְׁרִי לְשָׁה בְּשִׁיל וְצָּם לִּא בְּשִׁלְן אֵלְא שְׁעֲרֵי נְצִין בְּפְרִּנִית, וְצִּם לֹא בְּשְׁלָן אֵלְא שְׁנְיְאֵן בְּפְּרוּסֹה בַּעִיר, וְאֵח לֹא בְשִׁלְן אֵלְא שְׁנְיְאֵן בְּבְּינִי וְצִּים בְּעִי לְשָׁה בְּעִּיל לָחֶם בְּעִי לְשָׁה בְּעִי לְשָׁה בְּעִי לְשִׁי בְּעִּים בְּעִי לְשִׁה בְּעִי בְּעִּים בִּינִי אָר נְאָר דְּין לֶחֶם נְעָר. וְאֵה בְּעָה בְּעִה בְּעָה הַבְּי בְּעִב לְחָם בִּלְי אַלְא שְׁנְיִי וְבִּי בְּיִי לְשִׁי בְּבִּי בְּעִי בְּעִּי בְּיוֹ לְשָׁם בְּיוֹ לְשִׁי בְּבִּי בְּעִּי בְּעִּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִּבְי בְּעִי בְּישְׁבְּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיוֹ בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְי בְיוֹב בְּיִי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְי בְּיִבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיוֹ בְּיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיבְי בְּיִבְי בְּיבְיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיוֹם בְּיִים בְּיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיים בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְיי בְּיִים בְּיִיבְיי בְּיבְיי בְּי

or in soup, and the pieces [individually] are not a kazavis, in such a case berachah should be said. But, if it was not boiled, but soaked in liquid the derachah of Hamotzi and we no longer have the problem of which bread. As a result, all the food eaten at that meal will be included in suggesting: wash netilas yadayim, do Hamotzi, eat a slice of regular course of a meal. The author solves this problem of sofek berachah by case (of kisnin). [Therefore, such pudding] should be eaten only in the an unresolved question of the poskim. is considered "boiling" in our situation of kisnin the question of whether iruy constituted bishul remains Berurah 74, etc.) iruy is considered equal to bishul-cooking. In our Jood or liquid. In some cases (e.g., Orach Chaim 318: 10, Mishnah pouring Iruy = water poured from a boiling vessel directly onto other solution to our case. because it is questionable whether or not iruy which berachah to make, then we must find the solution. Note the author's a berachah is required, we omit the berachah, but when we do not know Should the derachah de Mezonos or Hamotzi. When the doubt is whether A doubt as to which berachah is required. In our case the doubt is: berachah: A) A doubt whether or not a derachah is required at all. B) doubtful detachah Theve ave two concepts of sofek derachah—a doubtful satiated. But, if you did not boil it, but poured hot gravy upon it, it is a it the berachah Al hamichyah. This is so even if you ate enough to be "bread," and its berachah is only Bovei minei mezonos and after eating even if they have the appearance of bread, nevertheless, it is not considered attached through cooking and is now one large mass, E.g., a pudding. it expanded and now each slice is a kazayis, or if [the pieces] became laws of bread. If each slice is not a kazayis, even if through the cooking was completely covered with egg, if the slice is a kazayis, it has all the even if it lost the appearance of bread, for instance [when the bread] Real bread that was boiled, or fried in butter or in similar [shortening],

it depends if they have the appearance of bread or not; if they have the appearance of bread, they then have all the laws pertaining to "bread." And if they don't have the appearance of bread, they do not have the laws of bread, and even if you ate enough to satisfy your appetite, you only say the berachah, Borei minei mezonos, and afterwards Al hamichya. If the appearance of the liquid changed, because of the pieces [of bread], [then] it is definite that they have lost the appearance of "bread." Likewise, if they were soaked in red wine, they no longer have the appearance of bread.

עּסָה שֶׁנְּלִישֶׁה אֵפָלִּי בְּמֵיִם לְבֶר וּבִשְׁלָה, מְבָרֵה עָלִיו בּוֹרֵא מִינֵי מְזֹנְוֹת, וּלִאַחֲרִיהָ עֵּל הַמְּחָנְה, אֵפִלִּי אָבָרִי עִּלִיתְוֹנִת, וּלִאַחֲרִיהָ עֵל הַמְּחָנָה, אָפִלּי אָבִר שְׁעִיר שְׁבִיעָה. וְבֵּן גְּּרִיסִין (גרויפען) שֻׁנַּעְשִׁי מִינֵי קָּגָן וּבִשְּׁלָו, מְבָרְכִין עֲלִיהָן גַּם בּּן צְבִל שְׁעוּר שְׁבִיעָה. וְבֵּן גְּרִיסִין (גרויפען) שֻׁנַּעְשִׁי מִינֵי קָזוֹנוֹת, וּלִאַחֲרִיהָן עַל הַמְּחָרִיהָן עֵל הַמְּחָרִיהָן עַל הַמְּחָרִיהָן עַל הַמְּחָרִילָן גַּם בּּלְּרִי בְּעִלְין עֵם הַמְּרָל עֵל הַעָּלִין עֵם הַמְּרָל עֵל הַעְּלְבְי בְּעֵלִין עֲהַ הַמְּלִיל עֲל הַעְּלִי לְבָּר וְלְשָׁתְּר עֲלְבֵיר נְּמְבְּרָל עֲל הַבְּלְי, מְבְּרָל עֵל הָעְלִיל הָבְּעְ עֲהָבְיל עֲלִים לְּנָבְיְּתְ הַעְּלְבְר וְּמְבְּלְי וְבְּעְ מְבְּלְיבוֹת אֵוֹ הָּנְילְי הְבְּעְרִיל הַבְּעְר וְבְּעְר הְּעְרִילְן. צֵּילְ הָעְר הְעָר בְּעָר עְלְבֵר וְּמְבְּלְי הְעָר בְּעָר עֲלְבִי בְּעָב עְלְבֵר וְּמְבְּרְבְּעִי הְעָבְילְ הָבְּעְר עֵלְבַר בְּעֵלִין צָּיל הְעָבְיל הַבְּי שְׁבְּילְי הָבְּעְר הְּעָּל הַבְּיל הָבְּעְר הָּיִּילְ הָבְּעְר הָבְּעְר הְעָבְיל הָבְּעְר הְעָּבְיל הְיִילְ הַבְּעְר הְּעִיל הָבְּעְ הִישְׁר הְעָּבְיל הְעָּבְ הַבְּעִי הְיִבְּיל הְיִיל הְבְּיל הְיִיל הְיִיל הְישְׁבְּי הְישְׁבְיל הְעָּבְיל הְעָּבְיל הְעִיב הְבִּיל הָבְיל הְבְּשְׁלְי הְבְּילְי הְעָבְיל הְעָּב בְּעְ הְעִיבְיל הְיִיל הְיִבְיוֹ הְישְׁבְיל הְישְׁר הְעִּילְ הָבְיל הְעִיבְּיל הְעִּיל הְעִיבְ הְעִילְ הְעִיבְ הְישְׁיל הְעִיבְ הְישְׁבְּיל הְעִיבְ הְישְׁבְּיל הְעִיב הְעִיבְ הְעִיבְ הְעִיבְ הְעִיבְּיל הְעִיבְ הְישְׁבְּיל הְעִיבְ הְישְׁבְיל הְעִיבְּיל הְעִיבְּיל הְישְׁבְיל הְעִיבְ הְישְׁבְיל הְעִיב הְיבְיל הְעִיבְ הְישְׁבְיל הְעִיבְ הְישְׁבְיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְיל הְעִיב הְישְׁבְּיל הְעִיבְ הְבְּיל הְעִיבְיל הְעִיבְיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְיל הְעִיבְ הְישְׁבְיל הְעִיבְיל הְעִיב הְיבְיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְּיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְיל הְישְׁיִים הְיבְיל הְישְׁבְיל הְישְׁבְיל הְיִי הְיִילְיים הְיבִּיל הְיבְיל הְיבְיל הְישְׁבְיל הְיבְיל הְיבְיל הְיִים הְיבְיל הְיבְיל הְ

mitzvah in the most appropriate manner, it is proper that you first recite the they are considered the main object. Nevertheless, in order to do the or groats also, the soup or milk do not lose their significance because recite the berachah, Shehakol, over it. And even though you eat the cereal soup or the milk, in such a case they do not lose their significance and you only a small amount of cereal or groats and the main object is only for the secondary and lose their significance to the food. But, if you cooked in, you need not recite a berachah on the soup or milk, because they are of dough that are eaten with the soup or with the milk that were cooked them with the soup [that they were boiled in] and similarly—foods made Al hamichyah, even if you eat enough to satisfy your appetite. If you eat then boiled, the berachah is also; Bovei minei mezonos, and afterwards: such foods as boiled barley. that was made of the five species of grain and cereals such as oatmeal, farina, wheatena, etc. "Whole grain" refers to whole grain A common example of "ground grain" are common breakfast even if you ate enough to be satiated. Similarly, ground grain [groats] or the berachah, Borei minei mezonos and after it Al hamichyah. This is so Even if dough was kneaded only with water and then boiled, you recite

berachah *Shehakol* only on the soup or the milk and drink a small amount by itself (avoiding any of the grain), and afterwards recite the berachah *Bovei minei mezonos* on the cereal or groats, because although the intent (of the cooking) was not for them, they do not become secondary. Grain is [always] considered a major [food] and does not become secondary to forfeit its own berachah as long as its purpose is to add flavor to the food being cooked.

מֵאֶכֶלִים שָׁעּוֹשִׁים מִמֵּצָה כְּתִּוּשֶׁה אוֹ מִלְּחָם מְפֹרֶר, כְּגוֹן כֵּפְחָאוֹת וּלְבִיבוֹת (קנערעל, קרעמייל), שְׁמְעֶּרְבִים אוֹתָן בְּשָׁמֶּן וּבֵיצִים וְחַלְב, וְגוֹבְלִין וּמְבַשְׁלִין אוֹ מְטַגְּנִין אוֹתָן, מְבָרְכִין עֲלִיהָן בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנְוֹת וּלְאַחֲרֵיהָן עֵּל הַמְּחָיֶה.

Foods that are prepared with ground matza (matza meal) or with bread crumbs (e.g., "kneidlach"—matza-balls and pancakes) that are mixed with oil, eggs, and milk and are kneaded [all together] and then boiled or fried, their berachah is: Borei minei mezonos, and afterwards: Al hamichyah.

If food made of one of the grains was boiled with other foods such as bits of dough These bits of dough are either freshly done or dry, as will green peas and/or dried beans), even if the other food (peas or beans) is the major ingredient, nevertheless, since each is separate unto itself, I.e., it did not become a unified new food such as porridge, but the beans and egg barley are recognizable and separate. it requires two berachos: first on some of the bits of dough make the berachah, Borei minei mezonos, on some of the bits of dough make the berachah, Borei minei mezonos,

make the berachah, Al hamichyah, afterwards. the berachah, Borei minei mezonos. If you ate a kazayis of them you must pick out the bits of browned flour and eat them separately, you must make in butter, the berachah made on the sauce or gravy is shehakol. But if you gravy [or sauce] that is boiled or fried with some flour, browned and fried the berachah is made on the major ingredient only. The same applies to little flour added merely as a binder, then the flour loses its identity and baked confections [that are made with] almonds, sugar and eggs with a to prepare various sauces with a small amount of flour, and similarly, if only a little is added as a binder (or thickener), as is regularly done this rule applies only when the flour is added to contribute to its taste. But, berachah is Borei minei mezonos, and afterwards Al hamichyah. However, it is [made of] one of the five grains, it is considered primary and the blintzes), even though the flour is the lesser quantity, nevertheless, since mixing flour, eggs, and cheese and then boiled or fried (e.g., pancakes or together (i.e., into a new food form) for instance a dish that is prepared by does not require a berachah. But if they dissolved and were totally merged together. And the soup (in which they were cooked) is secondary and peri ha'adamah, and eat them [separately]. After that, you may eat them and eat them, and then on some of the beans make the berachah, Borei

סימן מט

על הבין מְבָרָכִין בּוֹרָא פְּרִי הַגָּפָּן, יִלְאַחָרִיו עַל הַגָּפָּן וְכִּיִּי וְאַיִּן חִלֹּיִם בִּיוֹן, אֲפָלֹּוּ הִרְאַ צְּרִין מִוֹסָס, עַבּיִן מְבִּיִם בַּחֹמֶץ, בּיוֹן שְׁבִּשׁ לוֹ טְבְּיִם בְּרָרְכָּתוֹ (וְאַף שְׁנְּבְּיִלְ אָבָרְ הַהְחָמֵּץ בְּעִי וְעְבִּינִ שְׁהִיּא בְּעָבְּיִ עֲרִי שְׁהִיּא בְּעָבְּיִ עֲרִי שְׁהִי שְׁרִי שְׁבִּי עֲרִ עַשְׁבִּי עַרְ יַנְיִם בְּתִּי עֲרִ עַשְׁבִּי עִּרְ עַשְׁבִּי עִּרְ בְּיִהְ בְּיִם בְּתְּבְּי, עֲבִּין שְׁהִי עֵּי קְנְבְּיִ עְּבִין עָבְּיִ עְּבִין עָבְּי, שְׁבִּילִ בְּיִרְ עִּיְלְיבִּי עְּבִּין עָבְין עָבְּילִ עָבִין עָבְּיר עַבְּילִ עְבִּין שְׁבִּי, עַבְּילִי שְׁבִּין עָבְּילִי עָבְיוֹ עְבְּילִי עָבְּילִי עָבְּילִי שְׁבִּין עָבְּילִי עָבְּילִי עֲבִילִי עָבְּילִי עָבְּילִי עְבְּילִי עְבִּין עָבְּילִי עָבְילִי עָבְּילִי עָבְּילְ עָבְילִי עָבְּילְ בְּיִי עָבְּילְ עָבְּילִי עָבְּילְ בְּילִי עָבְּילְ עָבְּילְ עָבְּילְ בְּילְיבְּילְ עָבְּילְ בְּילִי עָבְּילְ בְּילְיבְילְ עָבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְ בְּילְיבְילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְ בְּילְיבְּילְ בְּילְ ם בְּילְ בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְ בְּילְים בְּיבְּיבְיבְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּילְים בְּבְיבְּילְים בְּבְּילְים בְּילְים בְּבְיבְּבְיבְ

Just as bread has, because of its importance, been given a special berachah, the five species of grain; so has wine been honored with its own berachah—Bovey pri hagafen. This is so because wine not only satiates, but, also gladdens the heart (Ps. 104) (Maseches Berachos 35). Additionally, wine has other qualities as evidenced by the requirement that the kiddush and havdallah, as well as sheva bevachos, are said over wine. In addition, wine was also assigned its own after-berachah, i.e. Al Ha'gefen. This chapter deals with determining at what point in the process of wine preparation does it achieve the determining at what point in the process of wine preparation does it achieve the

status of "wine," and at what point of its deterioration does it turn into "vinegar," losing the status of "wine."

аұғы-рымасуау: əldunoitesup əniw tuodiiw a dahərərəd-ərq ban əvad on etduob tuoda ədt the drink may you Then it.] drink [and wine good over berachah a make first you unless it drink not should you Therefore, wine. this drink not would generally "people" that stated rightfully be it can point what at i.e. man", average "the is What is: man") average "the to made is reference when arises always question this (and question The taste. sour its of decause it drink not will person" "average the where point the reaches it when "wine" as status its loses wine order: in is explanation short A after-berachah.) the about question a still is there it, drinking before ,Shehakol berachah, the say can you although (And question. in is berachah the then taste, sour its of because it drinking from refrain people some that extent the to vinegary, turned has it if But, concerned. is berachah its as far as wine considered is it wine, of taste the has it do inoidasi vinegan: into turned and souved often wine pasteurization, of days the Before vinegar, like smells wine the if Even bitter is which wormwood or spices and/or honey added were which into [wine] is that konditin or wine cooked even own. their on juice their releasing are but pressed been not have grapes The accord, own its of flowing is wine] [the if Even not]. [or stage." "full-wine its in yet not and fermenting still is It bubbling still is wine the whether difference no makes It etc. ,hagefen At it [drinking after and hagafen peri Borei is wine on berachah The

Concerning grape seeds from which wine was extracted only by means of trampling, but which were not pressed in a [heavy duty] wine press, the following should be noted: if water was poured upon them, even if they recovered no more [water] than they poured [on them], If the recovered liquid would be greater than the amount poured in, this could indicate that there was wine still absorbed in the seeds which was released with this new pressing. The berachan would obviously be Borei peri hagafen. More so, the author states, even if the volume of liquid poured was equal to or even greater than the amount recovered, the berachan would still to or even greater than the amount recovered, the berachan would still

be Bovei peri hagafen, provided that the recovered liquid has the taste of wine. or even if they recovered less, nevertheless, if it has the taste of wine, the berachah is Bovei peri hagafen. But, if the seeds were pressed in a [heavy duty] wine press and then the water was poured on them or they poured water upon the residue [in the vat from which all the seeds were removed], This is known as "wine lees"—a yeasty substance which, when mixed with water, produces a tangy tart drink. it is considered as water. It is assumed that all the wine remaining in the seeds has been removed by the heavy-duty press. Wine lees is considered shemorem. yeast, a fermentation agent.

יון שְׁנְּהְעָרֵר בְּמִיִּם, אִם אֵין בִּיֵּוֹ אֶלֶא אֶחָד מִשִּׁשָׁה חֲלֶקִים שְׁבַּמִּים, וַדָּאִי בְּמֵל הַיֵּוֹ וְאֵינוֹ רַק בַּמֵּיִם רְאַם יִשׁ בּּוֹ יִוֹן יוֹתֵר, אַם דֶּרֶךְ אַנְשִׁי הַמֶּקוֹם לְמִיֹג אוֹתוֹ כָּל כָּךְ וְלִשְׁתִּוֹ בִּמְּקֹר בְּרִי הַנְּפֶּן וּלְאַחֲרֶיוּ עֵּל הַנְּבֶּךְ וְאָם לֹאֹ, בְּמֵלְה דְּצְּחִי (ר"ד).

If wine was diluted with water, and the wine is only one sixth of the mixture [i.e., five parts water to one part wine,] Though the Gemana states that a mixture less than three parts water to one part wine is not considered wine, the poskim explain that this applied only to wine made at the time of the Mishnah when the wine was so strong that it could not be drunk "raw", i.e. undiluted. However, that sort of wine making is a lost art and we now no longer produce such strong wines and we judge each mixture according to its time and place. But, in all cases, a mixture each mixture according to its time and place. But, in all cases, a mixture definitely nullified, and it is considered as water. But, if it has more wine it to that degree and to drink it as wine, the berachah over it is Borei peri hagufen and afterwards Al hagefen. However if the people of that area howafilm and afterwards Al hagefen. However if the people of that area do not drink it as wine, the individual's opinion does not count [and the berachah is Shehakol].

ְּפָשֵׁם שֶׁהַפַּת אָם קְבַעּ עָּלָיִר פּוֹמֵר כָּל מִינֵי מַאֲכָל, כָּךְ הַיִּין אָם קּוֹבַעַ עַּצְמוֹ לִשְׁהֹת יֵין, פּוֹמֵר שְׁאָר מִשְׁקִין מִבְּרָכָה רַאשׁוֹנְה וּמִבְּרָכָה אַחֲרוֹנְה. וְדַוְקָא אִם הַמַּשְׁקִין הָיִּי עוֹמְדִין לְפָּנִיו בְּשְׁעָה שְׁבֵּרַךְּ עַלְ הַיֵּין אוֹ שֶׁהָיָה עַל כָּלְ פָּנִים בְּדַעְהוֹ לְשְׁתּוֹת אוֹתָן מַשְׁקִים. אָבֶל אָם לֹא הָיָה לְפָּנִיו רְּלֹא הַיְּהֶה דַּעְ צְּחֵרוֹן, הֲנִי סְפֵּק אִם צְּרִיךְּ לְבֶרֶךְ עֲלֵיהָן אוֹ לֹא. עַל בַּוְ, יִמְנַע אָת עַצְּמוֹ מֵהָם עַד לְאַחַר שְׁיְבָרֶרְ בְּרֶכְה צְּחֵרוֹנְה עֵל הַיֵּין, אוֹ שְׁיְבְּרֵךְ צֵּל צִינֶה דְּבֶר מַצְּכְל שְׁהַפֹּל וְיְבוֹן לְפְּטוֹר גַּם אֶת הַפּשְׁקִין.

Just as bread, if eaten as part of a meal, exempts all sorts of food [from a berachah], so does wine, when it is part of a wine repast, It was customary to have a repast of wine not related to a meal. The poskim, however, agree

that even wine drunk in a casual manner exempts other beverages from a berachah. (See Mishnah Berurah 174:4(6)) exempt other beverages from a pre-berachah and from an after-berachah. This is so only if the beverages were before you at the time you said the berachah over the wine or at the very least it was your intention to drink those beverages. But, if they were not before you, and it was not your intention to drink them, it is an unresolved question [among the poskim] if you must say a berachah on them or not. Therefore, you should refrain from drinking them [i.e., those beverages] until after you recite the after-berachah on the wine, or you may make the berachah, Shehakol, on some food and keep in mind to include those [late arriving] beverages.

גָם לֹא קָבַע אָת עַצְּמוֹ לִשְׁמִּת יֵין, אָלָא שְׁתָה דָּרֶךְ אֲבַרִים, אֶלָא דְּאַפַּתִּי אָכָּא סָפַק בָּבָרֶכָה אַחֲרִיֹנָה אָם אָז וַבּאִי צָּרִיךְּ לְבָרֵךְ בְּרָכָה רַאִּשׁוֹנָה עַל מַשְׁקִים אֲחַרִים, אֶלָא דְּאַפַּתִּי אָכָא סָפַק בָּבָרֶכָה אַחֲרִיֹנָה אָם נְפְשׁׁלְּתְ רַבּּוֹת לְפְּמוֹר גַּם אֶת הַמְּשְׁקִין.

If you did not "sit down to a repast of wine," but drank in a casual manner and you also did not intend to drink other beverages, you are certainly required to make the pre-berachah on the other beverages. However, there is still a question about the after-berachah—whether [the other beverages are] exempt by the berachah Al hagefen that you say on the wine. Therefore, you should eat any fruit Fruit is only an example. You may eat any solid dates would not help resolve this problem since their after-berachah is not Bovei nefashos, but Al ha'eitz. (See Chap. 31, parag. 1,7) whose after-berachah is Borei nafashos rabos [in order] to exempt the [other] beverages.

בּן יַשׁ לוֹ לְכַּוּן שֶׁלֹא לְפְּטְרֶם. וְאַף עַּלְ פִּי בֵן יְבְרֵךְ עַּלְ מְעַט סַבֶּּך שְׁתַכֹּל לְפָּטוֹר גַּם אָת הַפַּשְׁקִין. בּן יַשׁ לוֹ לְבַנּוּ שֶׁלֹא לְפָּטְרֶם. וְאַף עַּלְ פִּי בֵן יְבְרֵךְ עַּלְ מְעַט סַבֶּּר שְׁתַכֹּל לְפָּטוֹר גַּם אֶת הַפַּשְׁקִין.

If you recite *kiddush* over wine and intend to drink whiskey or coffee afterwards, there is a question if they were exempted by the berachah [made] over the wine. Therefore, you should have in mind not to exempt them [while saying Borei peri hagafen]. Still [in order to satisfy all sides of the question], you should say the berachah, Shehakol, over a bit of sugar [candy, or the like], [and have in mind] to exempt also the beverages [whiskey, coffee, etc.]

בְּעָּהְבֶרֵרְ עֵּלְ הַיִּוֹן בְּתִוֹּךְ הַסְּעִידָּרִי, וְיֵשׁ שְׁם גַּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים, יֹאַעַר: סַבְרִי רַבּוֹתַי, רְצִוֹנוֹ לוֹעֵר, חְּנִּוּ בְּעְּהְבֶּר לְשְׁמֹעַ, כְּּדֵי שְׁיַפְּסִיקוּ מַאֲכִילְתָּן לֹשְׁמֹעַ הַבְּרְכָה.

When you say a berachah over wine during the meal and there are other people present, you should [first] say: Savri Rabbosai, meaning: "Pay attention to hear me," so that they will stop eating and listen to the berachah. A person can exempt another person with a berachah that he vecites for himself and the berachah applies for both. Examples: one person says the kiddush and all at the table listen to every word; the Baal toke'a says the berachah belowing shofar and everyone fulfills their obligation.

חָבְיִא לְּהָם עֵּוֹרְ בְּּיִן בְּתִּוֹךְ הַסְעִּיבְּה בִּין שְׁלֹא בְּתִוֹךְ הַסְעִּיבָה וְהָבִיאִי לְהָם יֵין הַבִּיאוּ לְהָם עֹּוֹרְ יֵין שְׁלִישִׁ נְמְלֵדְ וְלֹא צַּסְּח דִּעְּהֵה מְיֵין, צַּבְלְ מְבְּרֵךְ עַלְיִו הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וְכֵּן צִּם הְבִיא כְּרִי הַגְּפֶּוֹ, כִּיוֹן שְׁלֹא נְמְלֵדְ וְלֹא צַּסְּח דַּעְּהֵה מְיֵוֹ, צֵּבְלְ מְבְרֵךְ עַמִּרְ בַרְנִא דְּרָבִי עַלְ כָּלְ הַבְּיִה לְהָה בְּרָבְיִה בְּרָבְיִה לְהָבְּי בְּרְבִי עַבְּרְבִין לְּהָ צַּסְיִב וְהַבְּי עִינְי לְהָבְרָב עָל הְבְּיִבְ הְבְּבְּי בְּרָבְי הְבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְיה לְהָבְי בְּיִבְּי בְּרְבִי עִבְּרְבִיי לְבְּבְּי בְּרְבִי בְּבְּבְי בְּבְי בְּיבְי בְּבְי בְּבְּבְי בְּבְי בְּבְּבְי בְּבְי בְּבְי

If a group was drinking one kind of wine, whether during the meal or not aduring the meal, and another kind of wine was brought, they need not say Bovei peri hagafen over the new wine, since they did not "reconsider" Le., since they intended to drink move wine, the new wine is considered a continuation of the wine they were drinking up to now and was included wine, but they do say over the new wine the berachah, Hatov vehameitiv. Likewise, if they brought a third kind of wine, they also say over it: Hatov vehameitiv. The same [applies] to [as] many [wines] that are brought out. (We learn this from the conduct of Rebbe who, over every new jug of wine that was opened would say the berachah, Hatov vehameitiv.)

בּמוֹב וְהַמֵּטִיב וְאַחַר כְּּדְּ בּוֹבְא פְּרִי הַגְּפָּן. הְאַה הָאָלְּרְ מַמְּשׁ בָּאִפָּן שְׁצְּרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפָּן (עַיֵּנִן לְקַמֵּן סִימֶן נ"ו), מְבָרֵדְ הְּחִלְּה

If they actually "reconsidered" in the manner that requires them to say the berachah Bovei pevi hagafen a second time, they should first say the berachah, Hatov vehameitiv, and afterwards the berachah, Bovei pevi

·uəfp8py

הא דְּמְבַרְכִין הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דַּוְקָא בְּסָהָם, שָׁאֵינוֹ יָדִּיעַ שָׁהַשָּׁנִי גָּרִיּעַ מִן הָרַאִשׁוֹן, אַף עַל פִּי שְׁהִינוֹ יְדִּיעַ אַם מְשַׁבָּּח מִן הָרִאשׁוֹן. אֲבֶל אִם יֶדִּיעַ שְׁהִּיא גָּרִיּעַ מִן הָרָאשׁוֹן, אַין מְבָרְכִין עַלְיִי. אַדְּ כְּשְׁהִּיּא בְּרִיא לְגִּוּף יוֹתֵר מִן הָרִאשׁוֹן, אַף עַל פִּי שְׁהִּיּא גָּרִיּעַ בַּטַעָּם, מְרָבְיִר מַלֹּבְרָכִין עַלְ

The berachah Hatov vehameitiv is [said] only when [the quality of the second wine] is unknown, [that is,] you are not certain that the second [wine] is of a lesser quality than the first wine. But, if it is known to be of a lesser quality than the first wine. But, if it is known to be of a lesser quality than the first [of wine], the berachah is not said over it. However, if it is more healthful for the body than the first [wine], though it is inferior in taste, we do say the berachah Hatov vehameitiv over it.

הַשְּׁנִי הַלָּהָם מִּהְּחַלְּה שְׁמִּי יֵינוֹת, אֶלָא שֶׁלֹא הָנִיה לִפְּנִיו יַחַד בְּשִׁבְרִךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפָּו, מְבָרֵךְ צִּילִ השְׁנִי הַמְשֵׁבְּח הַטֹּוֹב וְהַמֵּטִיב. אֲבָל אִם הִייּ שְׁנֵיהן לְפָּנִיו עַל השֵּׁלְחָו, אִינוֹ מְבָרֵךְ הַטוֹב וְהַמֵּטִיב, אֶלָא בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפְּן מְבְּרֵךְ עֵּלְ הַמְּשְׁבְּיוֹ לְפְטִוֹר גַּם אֶת הַנְּרִינְ

Even if you had both wines, but they were not before you, when you said the berachah Bovei peri hagafen, you should say the berachah, Hatov vehameitiv, over the superior second wine. But, if they were both before you on the table, you do not say the berachah Hatov vehameitiv. You then say Bovei peri hagafen over the better wine and it will exempt the poorer quality [wine].

בון. אַבְּלְ אָם מְּחֲמִּׁה אֲבְּצֵוֹ הַרְאִחְּוֹן פְּלְבִּ מְבִיאֵּנוֹ אָת בּשְׁנִי, אֵנוֹ מְבָּרָכִין עַּלְיני בין מְבְּרָכִין בּמּוֹב וְהַמֵּמִב אַלְא אָם בֹשְׁ מִּוֹדְ מְן בּבֵּוֹן הַרִאִּחְוֹן וְרוֹצִים לִשְׁתִּוֹת אָת הַשְּׁנִי מִשְּׁוּם שִׁנִּיִ

The berachah, Hatov vehameitiv, is said only if there is still some of the original wine [on the table] and you want to drink the second wine in order to have variety. But, if they are now bringing the second wine [to the table] because the first wine has been consumed, the berachah [Hatov vehameitiv] is not said over it.

אַין מְבָרְכִין הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב אָלָא בְּשֶׁיִשׁ אַחַר עִּמּוֹ שְׁהָרָא שׁוֹחָה גַּם כַּן מִשְׁחֵי הַיִּנוֹת. דְּחָבִי מַשְׁמֵע, הַטּוֹב לוֹ וְהַמֵּטִיב, לְחֲבֶרוֹ. וְהִוּא הַדִּין אָם אִשְׁחּוֹ וּבְנְיוֹ עִמּוֹ. אֲבֶל אָם הוּא יְחִידִי, אֵינוֹ מְבֶּרֵדְ.

The berachah Hatov vehameitiv is said only when there is another person with you who is also drinking from both wines, for that is implied [in the text of the berachah] "He is good"—to the person "and he is benevolent"—to his companion; and the same law applies if your wife and children are with you. But, if you are alone, you do not say [Hatov vehameitiv] over it (the second wine).

הַאוֹרָם שְׁמֵּסַב אַצֶּל בַּעַל הַבַּוֹת, אַם בַּעַל הַבִּוֹת וֹתָן אֶת הַקַּנְקן עַל הַשַּׁלְחָן שִׁיִּשְׁהָה מִי שָּׁרָצָה, כְּמוֹ שְׁעּוֹשְׁין בְּסְעִידּוֹת גְּדוֹלְוֹת, אַם בַּוֹ, הַיִּין הוּא כְּמוֹ בְּשָׁתְּפּוֹת וּמְבָרְכִין הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. אֲבָל אָם הַבַּעַל

הפנת גינו לְכָל אֶחָר פּוֹסוֹ, אֵין מְבָרְכִין הּטוֹב וְהַמֵּטִיב, פֵּינָן שָׁאֵין לָהָם שַׁחָפּוּת בְּנָיִן. נאָפִלּוּ הִבַּעַל הפַנְת אַינוֹ מְבְרֵךְ (קע"ה).

When a guest eats at the table of his host, and the host places the wine bottle on the table so that whoever wishes may drink, as is done at lavish feasts, then the wine is considered as communal property, and the berachah Hatov vehameitiv is said. But if the host doles out a cup of wine to each guest, Hatov vehameitiv is not said, since they have no "proprietorship" in the wine and [therefore] even the host does not say [Hatov vehameitiv].

בְּבְרְבְּתִי וְנִוְקְא בְּשְׁהְתְּ לְכְלְ אָחָדְ בּּוֹסִוֹ לְכָּלְי אָחָדְ בּּוֹסִוֹ לְכָּלְי אָחָדְ הַּוֹסִוֹ לְכָּלְי אָחָדְ הַּוֹסִוֹ לְכָּלְי אָחָדְ הְּיִּסְי הְיִּבְי הַבְּרְי הְיִּבְּרִי הְשְּׁתְּי הְבִּי הְבְּרְי הְשְׁתִי הְבִּי הְבְּרְי הְשְׁתְּי הְבִּי
One [of the group] may say the berachah to exempt the entire group, [but] he should first say: Savri... See paragraph 7 of this chapter. ("Attention...); so that they pay attention to hear [every word of the berachah]; and they only [is the above applicable] if each one has his glass [of wine] before him to taste at once, so that there will be no interruption between the berachah and the drinking [of the wine].

שְּׁאֲמֶר בְּבְרְבָּת הַמֶּוּוֹן עֵּמֹיִב וְהַמֵּמִיב (קע"ה). אַם מְבְרֵךְ בְּרְבָּת הַמֶּוֹן עַמֹיִב וְהַמֵּמִיב (קע"ה).

If you are saying Birkas hamazon See Chapter 45. over a glass of different wine, you need not say the berachah of Hatov vehameitiv over it because you will have fulfilled your obligation with the Hatov vehameitiv said in Birkas hamazon. Although it is said there in a different context. In the Jourth berachah of Birkas Hamazon, we find the words Hatov vehameitiv

ιακοι, ετε.

פימן נ

בְּחִיב לַה' הָאָרֵץ וּמְלֹאָה, שֶׁהַפֹּל הוּא כְּמוֹ הָקְדֵּשׁ, וּכְמוֹ שָׁאָסוּר לֵהָנוֹת מִן הַהָּקְדֵּשׁ עֵּד לְאַחַר הַפְּרִיוֹן, הַפְּרֵיוֹן. וְהַנְּהֵנְה בְּלֹא בְּרָבָה, כְּאִלּי מְעֵל, כְּמוֹ כֵּן אָסוּר לֵהָנוֹת מִן הַעִּ'לָם הַזָּה בְּלֹא בְרָכָה, וְהַבְּרָכָה הוּא אוֹכֵל אוֹ שׁוֹתָה כְּל שְׁהוּא, חַיָּב לְבֶּרֵהְ בְּרֶכְה רְאִשׁוֹנְה.

It is written, "The earth is *Hashem*'s and the fullness thereof," *Psalms* 24: 1. [which implies] that everything is like consecrated matter. And

just as it is forbidden to derive benefit from sacred things before they are redeemed, and anyone who derives benefit from sacred things without prior redemption is guilty of misusing sacred property, so it is forbidden to derive pleasure from this world without [first reciting] a berachah, and the berachah constitutes the redemption. If you enjoyed any food, etc. and [before you did] you failed to recite a berachah, it is as though you misused something that is sacred to Hashem, blessed be His Name. There is no minimum quantity of food over which the pre-berachah must be said, for if you eat or drink even the smallest quantity, you must recite the pre-berachah.

אף על פּי שְׁבְּרִיעֲבַר אָם טָעָה וּבֵרַה שָׁהַפֹל עַל כָּל דָּבָר, אָפָלוּ עַל פַּת אוֹ יֵין נָצָא (כְּדִלְקַמָּן סִימָן נִייו), שָׁאִי אָפְשָׁר לְבָּבַר מֵאֵיזָה מִין הוּא, אוֹ שָנְסְתַּפְּקוּ הַפּוֹסְקִים וְאִי אָפְשָׁר לְהַבָּרִיע, אָז יוֹצְאִין בְּבָרְכַּת שְׁהַכֹּל. וְאָם הוּא דָבֶר שֶׁיְּכִיל לְפָּטְרוֹ בְּתּוֹך הַסְּעוּדָּה עָדִיף סְפֵּיים.

Although, if inadvertently, you had already recited [the berachah] shehakol over anything, even over bread or wine, you would have fulfilled your obligation, you may not do this deliberately. It is your duty to study in order to know which berachah [is appropriate] for each individual kind [of food]. However, if you are unable to determine under which category [the article] is classified, or if the authorities are in doubt and no [clearcut] decision can be made [concerning the appropriate berachah], then you may discharge your obligation [by reciting] the berachah shehakol. But if it is something that you can exempt [from a berachah shehakol. it] during the meal, so much the better.

הַּדְּבָר שֶׁמְבָרְרָיִן לְאָבְלוֹ אוֹ לִשְׁתִּוֹ אוֹ לְהָרִים בּוֹ אוֹ לַעֲשׁוֹת בּוֹ מִצְּנָה, צָּרִיךִּ שָׁיִּמַח אוֹתוֹ לֹנָם הַבְּרָכָה, בְּיִד יְמִינוֹ, וִיכַּוֹן אֵייָה בְּרָכָה הוּא צָרִיךּ לְבָרַךְּ עָלְיוֹ, כְּדֵי שֶׁכְּשְׁיַנְפִיר אָת הַשָּׁם שְׁהוּא עִּמַר הַבְּרָכָה, בּוֹע מֵה שִׁיְּטֵבּר וְּצִים לֹא אֲחָוֹוֹ כְּלָלֹ, אֶלָא שֶׁהָנִה לְפָּנִיו בְּשְׁבָּרֵךְ עָלְיוֹ, יָצְא עֲהַל לְפָנִיוּ כְּלֶל בְּשְׁבָּרְךְּ, אֶלֶּא שֶׁהַבִּיאוּ לוֹ אַחַר כְּּדְּ, אֵף עֵל פִּי שֶׁבְּשְׁעֵה הַבְּרֶכָה הָיְחָה דַּעְּהוֹ עָלְיוֹ, לֹא יָצְא לְפְנֵיה בְּעְרֵרְךְּ שְׁנִית.

The article [over which you are about] to recite the berachah before eating, drinking, smelling it, or performing a mitzvah with it, should be taken, with your right hand, A left-handed person takes the object with his "right" hand, i.e. his left. (Mishnah Berurah 206: 18) before [reciting] the berachah. You should then consider [carefully] what [berachah] is appropriate for it, so that when you mention Hashem's Name, which is the most important part of the berachah, you will know how to conclude it. If

you did not hold (the object) at all, but it was merely lying in front of you when you recited the berachah, you fulfilled your obligation. However, if (the object) was not in front of you when you said the berachah, rather, it was brought to you afterwards, even though, while reciting the berachah and you must repeat the berachah. If the article was in a box in front of you while you said the berachah, and you removed it afterwards, then you need not repeat the berachah. (Mishnah Berurah 206: 19)

נְטֵל בְּיָדוֹ פְּרִי לְאָכְלֹוֹ וּבֵרֵהְ עָלֶיוֹ וְנָפֵל מִיֵּדוֹ וְנָאֵבָר אוֹ נְמָאַס עַד שָׁאֵינוֹ רָאִרִּי לְאָכִילָה, וְבֵן אִם בַּרַהְ עֵּל בּוֹס מַשְׁקֵה וְנִשְׁפּּה הַפּוֹס, אִם יַשׁ לְפָּנִיו עּוֹד מִמִין זָה וְגַם צַּעְּחּוֹ הְיָחָה לָאֲכוֹל אוֹ לִשְׁחּוֹת יוֹחֵר מִמֵּה שֶׁלְקַה בְּיָדוֹ, וְאָם בֵּן הַיְּחָה הַבְּרֶכְה גַּם עַל הַנִּשְׁאָר, וְאִינוֹ צְרִיךְּ לְבָרֵה שָׁנִית. אֲבֶל בְּסְחָה, לֹא חַלָּה הְבָרֵכְה, רַק עַל מֵה שְׁהָיָה בְּיָרְי, וְצְרִיךְּ לְבָרֵה שָׁנִית. וְכֵן אֵפְלּי צִם הָיִח, אֲבֶל אוֹ לֹשְׁהוֹת יוֹחֵר, אֶלְא שֶׁלֹא הָיָה לְפָנִיוֹ בְּשְׁעֵּת הַבְּרֶלה, וְהִיבְּא לוֹ עֲמָה, צְרִיךְ לְבָרֵה שִׁנִית, אֲבְי

over the food that was to be served [later]; because this case is different. drank the original food; you would not have had to recite the berachah repeat the derachah. (Kitzur Shulchan Aruch 57: 2) where if you ate or ruit is offered, even after all the original fruit is consumed, you need not ruit, having in mind any fruit that was to be brought in later, then if other berachah. [This holds true] even in the case If you said the berachah on you said the berachah, but was served [later], then you must repeat the or was lost or became unappetizing] but it was not on the table at the time if you intended to eat or drink more [of the food that fell from your hand, holding in your hand, and you must repeat the berachah. Similarly, even But in an ordinary case, the berachah applies only to that which you were to the other things [before you], then you need not repeat the berachah. you were holding in your hand; consequently the berachah referred also or beverage on the table and you also intended to eat or drink more than the beverage spilled, if [at that time] there was more of the same food was inedible; and, similarly, if you said a berachah over a beverage and and it fell out of your hand and was lost, or it became so spoiled, that it If you took in your hand a fruit to eat, and recited the berachah over it,

לַאָּכִילָּה שֶׁלֹּא עֵּלְ תַּלְּעִיסֶה אַינוֹ צֶּרִיךְ בַּוֹּר בִּיִן הַבְּרָכָה לַאֲכִילָה. וַאֲפִלּוּ בִּשְׁעַת לְעִיסֶה, אָסוּר לְהַפְּסִיק עַּד עְאָכִילָה שֶׁלֹּא עֵל תַּלְעִיסֶה אַינוֹ צֶרִיךְ לַחֲוּוֹר וּלְבָרַךְּ. אֲבָל אָם שְׁהָה בִּשְׁתִיקָה, אֵינוֹ צֶרִיךְ לַחֲוּוֹר בְאָכִילְה שֶׁלֹּא תַעְּנְיֵן הָאֲכִילָה, צֶרִיךְ לַחֲוּוֹר וּלְבָרַךְּ. אֲבָל אָם שְׁהָה בְּשְׁתִיקָה, אֵינוֹ צֶרִיךְ לַחֲוּרֹ

וּלְבָרֵהְ: וּשְׁתִּיִּה שְׁתִּיִּא לְצַרֵּהְ הָאֲכִילָה, לֹא חַשִׁיב הָפְּסֵק כְּלָל. וְלָבֵן בְּשֶׁרוֹצָה לָאֲכִילִ פְּרִי גָּדוֹל וְלִחְתֹּהְ מְמָּנִּנּ חֲתִיכוֹת, יְבְרֵהְ בְּשְׁהַפְּרִי שְׁלַם, מִשּׁׁיִם דְּמִצְנָה לָבָרֵהְ עֵּל הַשְּׁלֵם, וְהִשְׁהָיָה לֹא הֲנִי הָפְּסֵק, מִשּׁׁיִם שְׁתִּינִי רְאִיּי לְצִּׁכְילָה. צַּהְּ בְּשְׁרִוֹצֶה לֶצֵבֹל אֵינָה פְּרִי וְצִין לִרְיוֹתר, וְיִשׁ לָחִיּשׁ שְׁצֵינוֹ רְאִיּי לְצְּכִילְה, יִפְּתְּחְבָּי וְנְבְּיְּקְנֵינְ לְדֶם הַבְּרֶבְה (ר"ב ר"ו).

reciting the berachah. make it unfit to be eaten, then you must open it and examine it before and there is reason to suspect that this fruit contains worms which would eat a fruit, [and this is the only one available], and you have none other, necessary in order to eat [the fruit]. On the other hand, if you wish to up the fruit] is not considered an interruption, because [this cutting] is berachah over something that is whole; and the pause [caused by cutting [still] whole, for it is considered an [enhancement of] a mitzvah to say a into small pieces, then you should recite the berachah while the fruit is if you wish to eat [a portion of] a large fruit [which you must] cut up the purpose of the meal, is not considered an interruption. Therefore, then you need not repeat the berachah. Any delay which is necessary for meal, then you must repeat the berachah. However, if you paused silently, eating, you interrupted by saying, something that was unrelated to the require a berachah, see par. 7.) Now, if after the berachah but before you may not pause until you swallow it. (For chewing [or tasting] do not between the berachah [over the food] and eating it. Even while chewing, an interruption even if only one word is uttered. (Mishnah Berurah 206:12) time interval applies only when pausing ii silence—speaking constitutes sint." Teace"—" This Rabbi (and teacher)." This You must not pause longer than it would take to utter [a short greeting]

הּשׁוֹמָה מֵיִם וְשׁוֹפֵּךְ מְעֵּט לְרֶבה שְׁתִּיְתוֹ מִשִּוּם חֲשַׁשׁ מֵיִם הָרָעִים, יִשְׁפֹּך לְרֶב שְׁיַחָחִיל לְבָרֵךְּ וְלֹא אַחַר הַבְּרְכָה, מִשּׁוּם בִּזְיוֹן הַבְּרֶכְה (ר"ו").

If you are about to drink water, and you [wish to] spill a little of it before drinking because you are afraid that the [surface] water [might be] tainted, then you should spill [the water] before you begin to recite the berachah and not after the berachah, as this would imply disrespect of the berachah. It also would constitute an interruption. (Mishnah Berurah 206: 12)

לְּהָרֵהְ אָת הַמּבְשְׁיִלְ אָם צְּרִיךְּ מֶלְהִ וְּכִּיוֹצְא בּוֹ וּפֹּוֹלָטִ, אֵינוֹ צְּרִיךְּ לְּבָרֵהְ. אֲבֶלְ אָם בּוֹלְעֵּ, יִשְׁ טְּפִּלְ אָם צְּרִיךְּ בְּיָנֵן שֶׁהוּא בּוֹלְעַ אוֹ אֵינוֹ צְרִיךְ לְבָרֵהְ בֵּינֵן שָׁאֵין פַּנָנְחוֹ לְאֲבִילֶה, וְלְבֵּן יַנְּהֵר שֶׁיְכִּוּן הַמְּיִנוֹת מְמֶּנוּ בְּּתְּוֹרְתְ אֲבִילְהְ וְיְבֶּרֵהְ עֶּלְיוֹ וְיְבְרֵהְ בְּיִנְן שְׁאִין פַּנְנְחוֹ לְאֲבִילָה, וְלְבֵּן יַנְּהֵר שֶׁיְכִּוּן הְבְּיִלְהְיִה אֶבְיִים אֲבִילְהְיִים בְּיִלְבִּין וְיְבְּרֵךְ בְּיִנְוֹ

If you taste food [in order to determine] whether it needs salt or for any similar purpose and then you spit it out, no blessing is required. But if you swallow it, there is a question whether a berachah should be said, because [after all] you did swallow it, or [possibly], you need not recite a blessing because you did not intend eating it. The uncertainty exists only if the amount tasted was less than a revi'is. If it exceeded a revi'is, you are deemed as intending to eat it as food, and a berachah is required, according to all authorities. (Mishnah Berurah 210: 14) For definition of revi'is see glossary. In view of this, be careful to bear in mind [when tasting something], to enjoy it as food and say the berachah over it, and saxillow it.

ָהַאוֹכֶל אוֹ שׁוֹמָה לְרְפּוּאָה, אֵם הוּא דָּבָר מַמְעָם וָנָהֵנָה מִמָּנּוּ, מְבָרַה עָלָיו לְפָּנְיוּ וּלְצַחְבָרִי בְּרָבֶה הָרָא דָבָר מַמְיּנִי הָנִּא דָבָר אַפּוּר, פֵּינָן שְׁהַפּוּרְה הַמִּירֶה לֹוֹ עַמָּה, צְרִידְּ הוּא לְבָרַה עַלֶּיו. וָאָם הוּא דָּבָר מַר, שְׁצִינוֹ נְהֲנָה מְמַנְּר, בֵּינֶן שְׁהַבּיר, בַּינְן שְׁהַבּירָה הַנְּא הְבָּרְה הָצִּיר הַנְּא דְבָר הָבְּר הָנִא דָבָר הַנְּא דָבֶר הַנְּא דָבֶר הָבְּר, בָּינְין הְבָּבְר עַלִּיר. הַשְׁוֹמָה בִּיצְה חַיָּה לְצַחְצֵח קוֹלוֹ, אֵף שְׁצִינוֹן וַיִּן וּמְבְּרֵה עֲלֵיה. הָנֵא מְמְיוֹלְה, דְּמִינֵן וַיִּן וּמְבְּרֵה עֲלֵיה.

If you eat or drink something for medicinal purposes, and it is tasteful and you enjoy it, you should recite the appropriate berachah before and after [taking it], even if it consists of forbidden food. Since under the present circumstances, the Torah permits it, Because of the health hazard involved, this food is permissible to you; moreover, by taking it, you are performing the mitzvah of "saving and preserving your life." (Mishnah a bitter flavor and is distasteful to you, then do not say the berachah over it. If you drink a raw egg in order to make your voice clear, although you do not enjoy the taste, you do enjoy the nourishment it provides; and you should recite the berachah over it.

ְּלְבְּרֵוּ עָלְיוּ לְפָּנִיוּ וּלְאַחֲרֶיוּ. אֲבָל אַם שׁוֹתָה מֵיִם שֶׁלֹא לְצָמֶאוֹ, אֶלֶא פְּדֵי לְהַבְלִיעַ מֵה שָׁנְּבָנִס לֹוּ לְבָרֵהְ עָלְיוּ לְפָּנִיוּ וּלְאַחֲרֶיוּ. אֲבָל אִם שׁוֹתָה מֵיִם שֶׁלֹא לִצְמֶאוֹ, אֶלֶא פְּדֵי לְהַבְלִיעַ מֵה שָׁנְּבָנִס לֹוּ בְּגְרוֹנוֹ, אוֹ לְצֹרֶהְ אַחֵר, לֹא יְבְרֵהְ לְפִי שְׁאֵין הֲנָאָה לְאֶרֶם בְּשְׁתִּיוּ הַפְּּיִם אֶלֶא פְּשְׁהוּא שׁוֹתָה לִצְמֶאוֹ.

If a food particle became lodged in your throat, and you drink a beverage or eat a piece of bread [to help you] swallow [the particle], or [if you swallow] something else that you enjoy [in order to dislodge the particle], then you should say the berachah over it before [swallowing] and after. However, if you drink water, not because of thirst, but solely for the purpose of dislodging something that sticks in your throat, or for any other purpose, Upon arising, if you drink water for reasons of health, no other purpose,

berachah should be said; if this drink would also still your thirst, you should say the berachah. (Mishnah Berurah 204: 42) you should not necite the berachah, because a person only enjoys drinking water when he drinks in order [to quench] his thirst. This is not to be taken literally; any drinking for pleasure presupposes a small degree of thirst, and as such, requires a berachah. (Mishnah Berurah 204: 40)

שְׁכֵח וְהַבְּנִיס אֹרְכִלוּ לְחֵוֹךְ פִּיוּ בְּלֹא בְּרָכָה, אָם הּוּא דָּבָר שְׁאַף אָם יַפְּלִיטוֹ לֹא יָהָאָס, יַפְּלִיטוֹ לְחֹוֹךְ יַדְי וִיבְרַךְ עָלָיו. וְלֹא יְבָרַךְ עָלִיו בְּעּוֹדוֹ בְּפִיו, מִשׁיִם דְּבְּחָיב יִּמֶּלִא פִּי תְּהַלְּחָךְ. וְאָם הּוּא דָּבֶר שְׁאַם יַבְּלִיטוֹ יָהֵא נְמְאָס, פֵּיוָן דְּאָסוֹר לְאַבֵּּד אֹיִּכְלִין, מְסַלְּקוֹ בְּפִיו לְצֵּד אָחָד וִמְבָר דִּיִּ שְׁרָי בְּמִשְׁקִין, שְׁאִי אֶפְּשֶׁר לֹוֹ דְּאָסוֹר לְאַבֵּּד אִרְּכְלִין, מְסֵלְקוֹ בְּפִי עִּעְי בְּחָבְּי יְהָר וְהִיּא נְחִאָּט, פֵּינוֹן דְּאָסוֹר לְצִבּּר אַחָּר, אֲדִי אַם בִּיע בְּרָבְּר אַחָר, אֲב אָם בּיִּא יִבְּי יְהַבְּי הְּבְּרְיִה עָלִי לְעִיבְּר לְעֲשְׁנְים, אֲבְּי בְּרָבְי יְהַבְּי הְבְּיִי הְיִבְּי הְבְּיִי הְיִים בְּיִבְּי יְהַבְּי הְבְּיִי הְיִבְּי הְבְּיִי הְבִּי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבִּי הְבְּיִי הְבִּי הְבִּי הְבְּיִי הְבִּי הְבְּיִי הְבְּי יְבְּיִר הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבִּי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּיִי הְבְּי הְבְּיִי הְיִי הְבְּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבְּיִי הְבְּי הְבְּיי הְבִי הְבְי הְבִּי הְבִי הְיבִי הְבְּיי הְבְיִי הְבְּיִי הְיבְי הְבְּיִי הְיִי הְבְּי הְבִי הְבִי הְבִי הְבְי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִי הְיבִי הְיבְי הְבְּי הְבִי הְבְּי הְבִי הְיבְי הְבְיי הְבְי הְבְּי הְבְּי הְבְיי הְבְיי הְבְּי הְבִי הְבְּי הְבִי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְבְיי הְבְּיי הְבְיי הְבְיי הְבְיי הְבְּי הְבְּיי הְבְּיי הְבְּי הְבְיי הְבְּי הְבְיי הְבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְבְּי הְבִיי הְיבִי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבִי הְיבְיי הְיבְיי הְיִיבְייִי הְיִי הְבְּיי הְיבְייִי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְייִי הְיבְיי הְיבְיי הְבְיוֹי הְיִילְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְבְּיי הְיבְי

berachah should be also said. If [the beverage] was wine and you drank a revi'is, See glossary. the afterbefore partaking of the food,) but the after-berachah should not be recited. be considered, to a certain extent, [as though you had said the berachah] you reminded yourself while [the food] was still in your mouth it may your mouth, you should swallow it and then say the pre-berachah; (since is no other [beverage], and you urgently need the little that you have in is available, it should be ejected and allowed to go to waste. If there Berurah 172: 1) [in order to say the berachah]; if more of the beverage difficulty, then you should say it. (Levushei Serad, quoted in Mishnah is small enough to allow you to recite the derachah, albeit with some moved to one side [of the mouth] If the volume of the liquid in your mouth should be recited. However, in the case of a beverage which cannot be waste food, it should be moved to one side of the mouth, and the berachah that would become unappetizing when ejected, since it is forbidden to my mouth be filled with Your praise." Psalms 71: 8. If it is something be recited while [the food] is still in your mouth, for it is written: "Let hand and a berachah should be said over it. The berachah should not ejected would not become unappetizing, it should be ejected into your berachah, [observe the following rules:] if it is something that even when If, unwittingly, you took food into your mouth without having said the

עַנְּר לְהֵּשְׁוְּע כִּוּ' וֹאָסִיּר לְוִ לְבְּרֵוּ עֵּלְ אָטַּר בְּכִוֹנִי אָלְא לְפְּׁמִוְר אָע עַּשָּׁנִּי כְּנִּי לְבְּרֵוּ עֵּם עַּלְיִּוּ בְּּכִּי בְּנִּי לְפָּׁנִי אֲנִּי מִינִּים אָבּוֹרְכִינִינִים אָנוִע' פִּצְוּן אֵצְיָוּ וְעִפִּיִם' אָזִּרְ אָע עַּשָּׁנִי בְּשִׁרִי בִּיִּלְבָּרֵוּ בִּּלְ אָטִרּ לְנְבִּרֵוּ בְּּלִי אָטִרִּ בִּיִּלְ

עַצְמוֹ, מִשִּׁיִם דְּאָסִיּר לְגָרִם בְּרָכָה שָׁאֵינָה צְרִיכָה. וִיְבָרָה עַל הּיֹתָר חָשִׁיִּב (בְּרִלְקַמֵּן סִימָן נ"ה) וְנְפְּטִר השָׁנִי, אַף עַל פִּי שֶׁלֹא הָיְתָה בּנְנְתוֹ לְפְּטְרוֹ. אֲבָל אִם בַּרָהְ עַל הָה שָׁאֵינוֹ חָשׁיִּב, אֵינוֹ נְפְטֶר הָחָשׁיִּב שְׁיִּפְּטִוֹר שְׁאֵינוֹ חָשׁיִּב לְחָשׁיִּב דֶּרֶהְ אָרֶל אִם בַּרְהְ בְּסְתָם, צָרִיְהְ לְחֲזוֹר וּלְבָרֵהְ עַל הָחָשׁיִּב, דְאֵינוֹ בַּדִייְּן שְׁיִּפְּטִוֹר שְׁאֵינוֹ חָשׁיִּב לְחָשׁיִּב דֶּרֶהְ אָרֶל אִם בַּרְהְ בְּסְתְם,

If you have in front of you two kinds of food, both subject to the same berachah, for example, a nut and an apple, so that you can recite a berachah over one, and [thereby] exempt the other, you should do so. It is forbidden to say the berachah over one kind with the intention of not exempting the other in order to say a separate berachah over the other kind; since it is forbidden to cause the uttering of an unnecessary berachah. Rather, you should say the berachah over the food that is superior; (see Chapter 55) and the other kind is thereby exempt, even though you did not intend to another other kind is thereby exempt, even though you did not intend to another other kind is the berachah over the berachah over the inferior kind. (Shaar Hatzion 211: 22) but if you said the berachah over the inferior kind. (Shaar Hatzion 211: 22) but if you said the berachah without clear-cut intention, then you must repeat the berachah over the superior kind, since it is not proper that a [berachah over] an inferior kind should exempt the superior kind, without intent.

wine and grapes in front of you, and you wish to drink wine, and said Shulchan Aruch Ch. 55: 1) (see Ch. 55, par. 4). Even if there are say the derachah over the fruit you favor, i.e., "ha'adamah". (Kitzur prefer a certain fruit of the earth to a fruit of the tree, then you should Bovei peri ha'eitz takes precedence [over the others] However, if you should recite the appropriate berachah over each kind. The berachah your obligation; nevertheless, initially you must not do this, rather you of the tree the berachah Borei peri ha'adamah, you would have fulfilled you had said Shehakol over all of them, or if you had said over a fruit [then], in spite of the fact that post factum [when it is already done], if of the earth, or food over which the berachah Shehakol should be said; If there are two kinds [of fruit], for example, a fruit of a tree and a fruit בּוֹי אֶלָא יְכִנּוֹ שֶׁלָא לְפְּׁמִוֹר אֶת הַעְּנְדְּרִים, כְּדִי לְבְּרֵךְ גַּם עֲלֵיהָם בְּרֶכְה הַמְהָשָׁ תַּלְ פִּי שָׁאָם הוּא מִתְפַנוּן לְפְּמוֹר בִּבְרֶכָה זוֹ גַּם הַעְּנְבָּיִם יָכוֹל לְפָּמְרָן, מִפָּל מָקוֹם לְכַהְּחִלָּה לֹא יַצְּעִים סְימֶן נְ״ה סְעָּרְ רִ״). נַאָּפְלּי נִשׁ לְפָּנָיו יֵין וַעֲנָה יָרָא פְּרִי הַנָּפֶּו, צַּף לְאַשְׁוּה פַּוּ, אֶלָא יְבֶרַרְּ עַּלְ כָּלְ אָטַר וְאָטַר בְּרָכָה הַמְנָאָטָר בּוֹרָא פָּרִי הַעֵּץ קוֹדֶשֶׁר (עַיֵּן לְקַשָּׁוּ אַם פֿבּוּ עַּלְ כַּלְּם אָּבּכְלְ אַן אָפֿבוּ עַלְ פָּבוּ נִינִא פָּבוּ בַּאָבָע בָּבוּ עָבָּלָם אָבּלְ עָלוִם, לְבַּטִּׁיִלְּר אָסוּר אֹלֹלְ אִם נִים חֻׁנֵּג מִּגנִים' כִּיגְוֹ פֹּבוּ נִיהֵּל וּפֹבוּ נִאַנְמִׁנִי אוָ בַּבָר חֻּבָּבֹלִיוּ חֲּנַכִּלְ' אֵשׁ הַלְ עַּד בַּבְרִגּהָבַוּ

the berachah, Borei peri hugufen; even though it is permitted to exempt the grapes with this berachah nevertheless, initially you must not do so. Rather, keep in mind not to exempt the grapes [with the berachah over wine], so as to enable you to say the proper berachah, which is Borei peri huiel, so as to enable you to say the proper berachah, which is Borei peri huiel, so as to enable you to say the proper berachah, which is Borei peri

בְּכָל הַדְּבָרִים, חִּיּץ מִן הַפַּת (שְׁנִּהְבָּאֵר דִּינִוֹ בְּסִימֵן מ״ב סְעִיף י״ט, כ׳, כ״א) אִם שִׁנָּה מְקוֹמוֹ, אַף עֵל פִּי שֶׁלֹּא הִסִּים דַּעְּמוֹ, נָחְשֶׁב בְּמוֹ הָסַח הַדַּעַת, וְלָבֵן מִי שָׁאוֹבֵל אוֹ שׁוֹמָה בְּחָדֶר אָחַד וְצִּחַר כְָּּהְ הֹלְהְ לְחָבֶר צַּחַר לְּגְמוֹר שֶׁם צֵּכִילְתוֹ וּשְׁתִּיְתוֹ, צֵפְלּוּ מִמִּין הָרִאשׁוֹן. וַצֵּפְלּוּ אוֹחַז בְּיָרוֹ אֶת הַמַּצְּכִל אוֹ הַמַּשְׁקָה וְנוֹשְׁאוֹ אֵל הַחָּדֶר הָצַחַר, מִכְּל מֶּקוֹם צָרִיְּדְ לְבֶּרֵךְ עֲלִיוֹ שְׁם מֵחָדֶשׁ בְּרֶכְה רָאשׁוֹנְה. צֵּבְל אוֹ הַמַּשְׁקָה וְנוֹשְׁאוֹ אֵל הַחָּדֶר הָאמוֹר, מִינִּי שְׁרְבְּי, צִינוֹ צְּרִיךְּ כִּי תַבְּרֶבְה שְׁיִּרְ

entire meal] will suffice for both. oats, or spelt). (Mishnah Berurah 178: 45) for the after-berachah [of the room only if you ate one of the five species of grain (wheat, barley, rye, tril sht in beriuper zi hahzared gnibulanos eht taht (brd eht fo noiniqo berachah over what you ate in the first room. Others hold (this is the grapes, figs, pomegranates, olives or dates) you must make the afterauthorities maintain that if you eat any of the seven species (grain, wine, over what you have eaten before [in the first room] is not required, Some must repeat the preceding berachah there. However the after-berachah or the beverage, and you carry it into the other room, nevertheless, you which you began the meal], or even if you hold in your hand the food your eating and drinking there, even if the food is of the same kind [with drink in one room and then move to another room, in order to conclude your mind was distracted [from the food]. Consequently, if you eat or your mind was not distracted [from the food], it is considered as though is discussed in Ch. 42, par. 19, 20, 21) if you change places, even though If you change places, when eating any kind of food except bread (which

וְבֵן אֵם הָלֵךּ לְחִוּץ וְאֵחַר כָּף חֹוֹדִר לְמְקוֹמוֹ לֹגְמֹר אֲכִילְחוֹ, צָרִיף לְבָרַרְ מֵחָדָשׁ בָּרָכָה רִאשׁוֹנָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, כְּשֶׁהוּא אוֹכֵל לְבַדּוֹ, אוֹ כְּשֶׁהוּא אוֹכֵל עִם אֲחַרִים וְכַלֶּם שְׁנּוּ אֶת מְקוֹמֶם. אֲבָל אֵם בְּאו אֲכִילְהָן, לְבֵן כְּשֶׁהוֹוְרִין וְאוֹכְלִין אוֹ שׁהִיוּן, אֵינֵן שְׁדִּעְמָּם לְחֲזוֹר לְבָּאוֹ אֶל זֶה שָׁנִּשְׁר כָּאוּ אֶהָר בְּאו אֲכִילְהָן, לְבֵן כְּשֶׁהוֹוְרִין וְאוֹכְלִין אוֹ שׁהִיִּין, אֵינֵן שְׁדִּעְהָם לַחֲזוֹר לְבָּאוֹ אֶל זֶה שָּנִשְׁיִּר כָּאוּ אֶהָר בְּא הְהָבְּילִה הַלְּהְיִיה וְהָלִים הִיוְּרִין לִקְבִיעוֹת, וְנְהִישְׁיִם הַבְּיל בִּיְרִיבִּין הַבְּילִים הִיוְּרִין לִקְבִיעוֹר, וְנְהִיבְּי

Similarly, if you go outside [the house], and then return to your former place to finish the meal, you must repeat the pre-berachah. This rule applies only when you have eaten alone, or when you have eaten in the company of others and all of them left their places. But, if one of the

company remained in his place, then when the others return to resume eating and drinking, they need not repeat the berachah since they intended to return to the companion who remained, and to finish their meal [with him]. Since one of the company remained there, the status of fixed place was not cancelled; and they all retain their original status, and it is all considered as one meal.

בְּמָדֶר אֶמָד מִפּנְּה לְפַנְּה, אַף עַּל פִּי שְׁהַמָדֶר גָּדוֹל מְאֹד, לֹא הָנֵי שְׁנּוּי מָקוֹם.

[When you go] from one corner of a room to another, Even if you cannot or other obstruction. (Mishnah Berurah 178: 9) no matter how large the room may be, it is not considered a change of place.

אַם אוֹכֵל פַּרוֹת בָּגַן שֶׁהוּא מֻקַּף מְחַצּוֹת וּבֵרַךּ עַל פַּרוֹת מֵאִילָן אָחָד עַל דַּעַת לָאֵכֹל גַּם מֵאִילָנוֹת אַחַרִים, יָכוֹל לָאֵכֹל גַּם מֵאִילָנוֹת אַחַרִים אַף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ רוֹאָה מְקּוֹמוֹ, כָּל שֶׁלֹא הַסִּיחַ דַּעְּחּוֹ, וָאֵין צְרִיח לְבָּרֵךּ שְׁנִית. אֲבָל אָם אֵין הַגּּן מַקּף מְחַצְּיוֹ, וּמִכְּל שְׁבֵּן מָצֵּן נְהַלְּגַּן אַחַר, לֹא מַהָּנִי דַּעְּחּוֹ.

If you eat fruit in an orchard which is fenced in and you recite the berachah over the fruit of one tree with the intention of eating fruit of other trees also, you may eat from the other trees even if they are not within your view, for as long as your mind was not distracted you do not have to repeat the berachah. However, if the orchard is not fenced in, and certainly [if you go] from one orchard to another, [the fact that your mind was not distracted] is of no avail, [and you must repeat the berachah].

סימן נא

גּּבּוּלְוּ מִן הַאָּרֶץ, מְבָרֵדְּ לְאַמַּרֵיהָם בּּוֹרֵא נְפְּשׁוֹת וְכִּוּי, וַאֲפְּלּוּ אָכֵל וְשְׁתָה נְפְטְרֵ הָבְרֶכָה אָחָת (ר"ו). על פַּרוֹת הָאִילֶן חוּץ מְשְׁבְעַת הַפִּינִים (כְּדִּלְקְמַּן סְעִיף וְבָל בָּלְ שָׁבֵל וְשְׁתָה נְפְטְר וְבְּ

[After eating] the fruit of any tree, which is not of the seven species (see paragraph seven) or of any fruit of the ground, or any vegetable, or any food This is includes water (Mishnah Berurah 207: 2) that was not grown in the soil, you should say the concluding berachah, Borei nefushos rabbos. Even if you are and drank, one [after-] berachah, is sufficient for

מְבְּשְׁמִּרִי, אֵינִי צְּרִיְּךְ בְּרָבְּה אַמְּרֹוֹנְה. וְעַלְ מַשְׁקִין, יִשׁ אוֹמְרִים, דְּאִינוֹ חַיָּב בְּבְרָבָה אַחֲרוֹנָה אֶלָא אָם בְּרְבְּה אַתְּרוֹנְה בְּרָבְּה אַחֲרוֹנְה. וְעַלְ מַשְׁקִין, יִשׁ אוֹמְרִים, דְאִינוֹ חַיָּב בְּבְרָבָה אַחֲרוֹנָה אֶלֶא אָם

both.

בּן שְׁתָה רְבִיעִית. וַיִּשׁ אוֹמְרִים, דְּגַם עַּל מִשְׁקּין אִם שְׁתָה בּוּיִת, חַזֶּב בְּבָרָכָה אַחֲרוֹנָה, וַלְבֵּן לְצֵאת מִידֵי סְפַּקָא, יַשׁ לֹזְהֵר שֶׁלֹא לֹשְׁתּוֹת אֶלֶא פְּחוֹת מִכַּוּת אוֹ רְבִיעִית. וְאֵין חִלּוּק בִּין יֵין שְׂרֶף לִשְׁאֶר

עַּאָלִין (קײצ רײי)

The after-berachah as well as *Birkas Hamazon* should not be said unless you have eaten the prescribed quantity [of food], which is [no less than] a *kazayis*. But for less than this quantity, you need not say an after-berachah. According to some authorities, you need not say the concluding maintain that even after drinking iquids unless you drank a *revi'is*. Other authorities maintain that even after drinking a *kazayis*, you must say the after-berachah. Therefore, in order to avoid any doubt be careful to drink either less than a *kazayis* or [at least] a *revi'is*. It makes no difference [in this connection] whether you drink whiskey or any other beverage.

דְּבֶר שֶׁהִוּא פְּבְרִיָּתוֹ, דְּהֵיְנִוּ, אֱגוֹז אָחָד אוֹ שְׁאָר פְּרִי, וַאֲפִלּוּ קְטְנִית אָחָת, יֵשׁ אוֹמְרִים, אַף עֵּל פִּי שָׁאֵין בּוֹ פַּצִּית, מְּבֶּל מְקוֹם בֵּיוָן שְׁהִוּא פְּרִי שְׁלֵם, מְבָרְכִין אַחֲרִיוּ בְּרֶכָה אַחֲרוֹנָה. וְיֵשׁ חֹוֹלְקִין. וְלָבֵּן לְצֵאִת מִינִי סְפֵּק, אֵין לְאֱכֹל פְּחוֹת מְפַנֵית. וְאִם נְתְּחַלֵּק הַדְּבֶר לְדֶם הָאֲכִילָה, בְּמֵל מְמֶּנּוּ חֲשִׁיבוּתִיה, וּלְכַּלֵּי עְלְמֶא אֵין מְבָּרְכִין עֲלְיוֹ בְּרֶכְה אַחֲרוֹנָה בְּפְחוֹת מְבּנְיִת.

Some authorities maintain, that after eating a whole thing, which grew naturally, such as a nut or some other fruit, This is includes eating a whole small fish. (Sha'ar Hatzion 210: 20) even one single bean, even if its quantity is less than a kazayis, nevertheless, since it is a whole fruit, you must recite the after-berachah. Other authorities disagree. Therefore, to avoid any doubt, you should not eat less than a kazayis. If the article was divided This applies if a small piece has been sliced off, or, in the process of cooking, a small piece fell off. before it was eaten, it loses its special importance, and all authorities agree that you should not say the after-berachah if it was less than a kazayis.

All articles of food combine [to make up] a kazayis. So, if you are half a kazayis of something that requires the after-berachah, Borei nefashos

make up the minimum quantity]. bood and drink subject to Borei nefashos. (Mishnah Berurah 210: 1) [to berachah. Food and drink do not combine Not even to make the combined with half a kazayis of bread, you should recite Al hamichyah as the afterof a food after which the after-berachah Al hamichyah is said together Bovei nefashos rabbos as the after-berachah. If you ate half a kazayis [the recitation of] Borei nefushos rabbos), nevertheless, you should say though in this case there is no food which requires as its after-berachah berachah Al hamichyah is said, or [you ate] half a kazayis of bread; (even At haveitz is said, together with half a kazayis of food after which the ruling applies if you ate half a kazayis of fruit after which the berachah after-berachah, Borei nefashos rabbos. And it seems to me that the same Hamazon. is said or even if you ate half a kazayis of bread, you recite the abridged version of the three berachos ordained by the Torah as Birkas "three-faceted" [after-] berachah, Literally, a single berachah which is an rabbos, [and then you ate] another half a kazayis of a food after which the

אָכֵל פַּחַצִּי וַיִּת וְשְׁהָה, וְחָוַר וְאָכֵל פַּחֲצִי וַיִּת, אִם מִהְחַלִּת הָאַכִילָּה הָרִאשׁוֹנָה עַד סוֹף הָאַכִילָה לֹא הָיָה וְמֵן יוֹתֵר, פִּי אִם פְּדֵי אֲכִילֹת פְּרֶס, מִצְּטֶרְפּוֹת שְׁתֵּי הַאֲכִילוֹת וּמֶבֶרָךּ בְּרֶכָה אַחֲרוֹנָה. אֲבֶל אֵם שְׁהָה יוֹתֵר, אֵין מִצְּטֶרְפּוֹת. וּבְשְׁתַּיְה, אֲפְלּוּ שְׁהֶה פְּחוֹת מִזָּה, אֵין מִצְטְרְפּוֹת.

If you are half a kazayis and waited, then you are the second half of a kazayis, and the interval between the beginning of eating and the end of eating did not exceed the time it takes to eat half a loaf of bread; The equivalent of four medium size eggs. then the two acts of eating are combined, and the after-berachah is recited afterwards. However, if you paused longer than this interval, they are not combined; and as for drinking, even if your pause was shorter than the interval [just mentioned], the separate acts of drinking are not combined.

שֶׁנְּרֶךְ שְׁתִּיְּחִי בְּּכֶּרְ, מְכֶּלְ מֶקוֹם אֵין מְצְּטֶרְפִין וְאֵינוֹ מְבֶרֵךְ בְּרֶכָה אַחֲרוֹנָה (ר"י").

If you drink a hot beverage slowly, (like tea or coffee), since you do not drink the minimum quantity required for a berachah at one time, even though this is the usual manner of drinking; nevertheless, the different sips are not combined and you should not recite the after-berachah. Persons of great piety leave a quantity the size of a revi'is in their cup to cool of great piety leave a quantity the size of a revi'is in their cup to cool of great piety leave a quantity the size of a revi'is in their cup to cool of great piety leave a quantity the size of a revi'is in their cup to cool of great piety leave and provided in the size of a revi'is in their combined and you should not recite the after-berachah.

(1:012 horurah 210: 1)

Vehameitiv of the Birkas Hamazon.

בִּשְׁבְעָה מִינִים נִשְׁמַבְּחָה אֶרֶץ יִשְׁרָאֵל, דְּכָתִיב, אֶרֶץ חִטְּה יִּשְׁעִּינְה וְנָמֶן יִתְּצִּנְה וְהַאֹּוָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, אֶרֶץ חַטָּה יִּשְׁעִּוֹרָה וְנָמֶן יִּשְׁבַעְּה יִנִינִה נְשָׁמִּבְּחָה אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְבֵּנָת תּאֹכֵל בְּה לֶחָם וְאַכַלְחָ וְשְׁבַעְּתָּ יִּבַרְכְחָ וְגוֹי וְבִּינְוּ יִּדְּרִכְתִּ וְנִמִּי יִבְּרְכְחַ הַּאֹרְ הַבְּרְבָת אָבְּי בְּתִּי וְשִׁבְּלָה שִׁבְּעָה הַּמִּלְ וְשְׁבִּעְה וְּבְּרְבָּת הַבְּרְבָּת הַּצְּלְ שָׁבֵּל הַבְּרְבָּת הַשְּׁבָּרְ הָבְּרְ שְׁבֵּלְה בְּרְבָּת הַמְּיוֹר וְנִבְּי בְּרְ שְׁבֵּרְ הְבִּרְ הְבְּרְ שְׁבֵּלְי בְּרְבְּת הַבְּין וְמִשְׁים מִּיוֹ לְחִבּי בְּיוֹ לְחֵים בְּיוֹ לְחִים בְּיוֹ לְחֵים בְּיוֹ לְחֵים בְּיוֹ לְחֵים בְּיוֹ לְחֵבְּע בְּיוֹ הְשְׁבִּילִם בְּיוֹ לְחֵבְי בְּיִּבְּיל שְׁבִּילִים בְּיוֹ לְחֵבְּע בְּיוֹ הְעִבְּיִם בְּיוֹ לְחֵבְי בְּיִלְ שְׁצִּינִה וְרִבְּיִם בְּיוֹ הְעִבְּיִם בְּיוֹ קְשִׁיְים בְּיוֹ הְבְּיְבְּים בְּיוֹ הְבְּיִבְּים בְּיוֹ הְבְּיִבְים בְּיוֹ הְבְּיבְּים בְּיוֹ הְבְּיבִים בְּיוֹ הְשִׁבְּים בְּיוֹ הְבְּיבִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְים בְּיִּבְים בְּיִּבְּים בְּיִּבְּים הַּיִּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְּים בְּיִּבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִּים בְּיִים בְּיִּבְּים בְּיִבְים בְּיִּבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְיִים בְּיִים בְּי

it contains in abridged form, three berachos as well as the berachah Hatov faceted berachah." as the after-berachah. [It is called that name] because oozes from them; [after eating] any of these you must say the "threedates, since dates are the "honey" the Torah speaks of, inasmuch as honey fresh or dried, large or small, or after eating figs, pomegranates, olives or [mentioned above]; similarly [after drinking] wine or eating grapes, either that is not bread, but which is made of flour from the species of grain later on at the Yeshivah in Yavneh). However, [after eating] any food berachos and also the berachah Hatov Vehameitiv (which was instituted Birkas Hamazon afterwards. Birkas Hamazon consists of three complete which also come under the heading of wheat and barley, you must recite are expressly mentioned in the Torah text, and also spelt, or oats, or rye bread made of the five species of grain, namely: wheat and barley which you have eaten and are satisified, you shall bless," therefore, [if you eat] Since with regard to bread the Torah is explicit in its command, "When you have eaten and are satisified, you shall bless [Hashem, your God."] it is written, "A land where you will eat bread without poverty ... "When and pomegranates, a land of olive trees and honey-dates," and thereafter Deuteronomy 8: 8. "A land of wheat and barley and vines and fig trees The Land of Israel is praised, for seven species of food as it is written,

בּבָּרָכָה מֵעֵין שֶׁלֹשׁ שֶׁלְאַחַר מִינֵי מְזֹוֹנְוֹת, פּוֹתַחַ עַל הַמְּחָיָה וְעַל הַבּּלְבָּלָה, וְחוֹתָם וְנוֹרֶה לְךְּ עֵל הַאָּרֶץ וְעֵל הַמִּחְיָה, פּרוּך אַמָּה הי עַל הַאָּרֶץ וְעֵל הַמִּחְיָה וְעֵל הַבּּלְבָּלָה, וְחוֹתָם וְנוֹרֶה לְךְּ עֵל הָאָרֶץ וְעֵל הַמִּחְיָה, פּרוּך אַמָּה הי עַל הַאָּרֶץ וְעֵל פּרוֹת בְּהַוֹת בְּהַ הַעֵּל הַצְּרֶץ וְעֵל פְּרִי הַעֵּל וְעֵל פְּרִי הַעָּל וְעֵל בְּהִית בְּהָרָת וְּהָרֵת וְּהֵל מְינִי מְּוֹנִיה וְגִּי מְשִׁר, עֵל הַאְּרֶץ וְעֵל הַבְּהְרִת וְהָיִל מִינִי מְּוֹנִיה, אוֹ אֲפִלּוּ בְּחִיץ לְצֶרְץ, אֵם צְכֵל מִפְּרוֹת צְּרֶץ וִעֵּל הַעְּל הַעְּלָי אֵנְתֵּר, עֵל הַצְּלְוֹי וְנִין, צֵּל הְעָל הְעָר, אוֹעֵר, אוֹעָר, אוֹעָר, צִּל הַלְיִי שְׁנִיה בְּרִית וְּהִיל מְיִוֹנְה, אוֹעָר, אוֹעָר, וְנִין הַבְּיוֹת וְנִיוֹ, פְּרִית וְמִינְה, אוֹעָר, אוֹעָר, צִּל הַצְּרֶן וְעֵל הַבְּרִית וְתִינְה, אוֹלְיי, אוֹעָר, צִּל הַצְּלְיוֹן וְנִין בְּרִית וְמִינְה, אוֹלְיי, אוֹעָר, צִּל הַצְּלְיוֹן וְנִין בְּיִין וְעִים בְּנִילְ הַעְ הַמְּהְיִיל עִיל הַמְּהְיִיל וְיִין בּבּרוֹת בְּיִר בְּחְהִיים וְנִין וְעִים בְּינִים בְּיִיל הַיְים הִינִים בְּינִים בְּינִים בְּיִים בְּינִים בְּיִים בְּינִים בְּיִים בְּיִים בְּינִים בְּינִים בְּיִים בְּינִים בְּיבְּים בְּינִים בְּינִים בְּיבְּים בְּינִים בְּיבְים בְּיבְּים בְּינִים בְּיִים בְּינִים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּי

הפּלְפָּלָה, אָלָא יאׁמַר, בָּרוּךְ אַמָּה הי, עַל הָאָרֶץ וְעַל הֹמִּחְיָה וְעַל הַנְּפָּרִ הַנְּפָּרִ אִי שׁ אוֹ עַל הַמִּחְיָה וְעַל פְּרִי הַנְּפֶּרְ וְעֵל הַפֵּרוֹת. וּכְבָר נִדְפְּסָה הַנֵּסְחָא בַּסִּדּוּרִים, וְצְרִיךְּ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְהְיוֹת בָּקִי בְּבָרְכָה זוֹ בְּעַל פֶּה.

every Jew to know this berachah well and commit it to memory. The text has already been published in prayer books, and it is the duty of fruits," or "for the food and for the fruit of the vine and for the fruits." and for the food and for the fruit of the vine," or "for the food and for the "and for the sustenance," but say "Blessed are You Hashem, for the land "for the food" with any other formula then do not say at the conclusion and then "for the vine" and finally, "for the trees." When you combine you combine the three berachos into one. First you say "for the food" of grain, or even food made of grain in conjuction with wine and fruit, wine; even if you eat grapes and drink wine, or eat fruit and food made the two berachos into one berachah. The same rule applies for fruit and of food made of grain and drink some wine [with them], you combine the berachah thus: "for the land and its fruits." If you eat various kinds elsewhere, if you eat fruit that comes from Evetz Visrael, you conclude are You Hashem, for the land and for the fruits." In Evetz Yisrael or even concludes: "And we thank You for the land and for the fruits. Blessed after eating fruit begins: "For the trees and for the fruit of the trees," and still fulfilled your obligation. (Mishnah Berurah 208: 56) The berachah uoy ", sniv shi to truit shi vol" to bastend of the ying ", you the vine." If, inadvertently, you concluded the berachah by saying "for fruit of the vine. Blessed are you Hashem for the land and for the fruit of of the vine," and concludes, "And we thank You for the land and for the The berachah after drinking wine begins: "For the vine and for the fruit According to most authorities, tw/ fift/fishrah Berurah) are You, Hashem for the land and for the food, and for the sustenance." the words]: "And we thank You for the land and for the food. Blessed are You]... for the food and for the sustenance," and concludes [with which the berachah] Borei minei mezonos is said begins as follows: ["Blessed The "three-faceted berachah," which is [said] after [eating food] [over

בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְרֹאִשׁ חֹדֶשׁ מַוְכִּירִין בָּה מְעָנְיָנָא דִּיוֹמָא. וָאָם שְׁכַח וְלֹא הַוְכִּיר, אֵין מַחְזִירִין אֹוֹתוֹ. בפּשָׁבּה פּלֹל מֵיֹן פּלְּנִלְפְּבּיֹּ פּיני לְפְּבּלְהַלְ לְפְּבְּלְ מִיּ עֲבְּבְּרְ מִיּלְן פּלְּנְיְ מִיֹּ

On Shabbos or Yom Tov or Rosh Chodesh, we include [in the afterberachah] whatever relates to these days, but if you forgot to include it, you need not repeat the berachah.

בשׁ לְהַחְמִיר בְּבְרְכָה זוֹ כְּמוֹ בְּבְרְכַת הַמֵּזוֹן בַּדְּבָרִים שָׁנִּוְכְּרוּ בְּסִימֶן מ"ד סָעִיף וי.

You should be as strict [with this berachah] as you are with the Birkas Hamazon (mentioned in Chapter 42:6, above). The concluding berachah for the five species of grain should be said while you are sitting. (Mishnah Berurah 183: 35)

בְּבָרְכַּת בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַשׁ אֹיִמְרִים, שֶׁבָּרָאתָ. וַנִשׁ אִיִמְרִים שֶׁבָּרָא, וָכֵּן עַקָּר. וּפַרוּשָׁה שֻׁל הַבְּרָכָה הוּא, בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחָסְרוֹנָן, שֶׁבָּרָא הַנְפְשׁוֹת וְגַם מַחָסוֹרָם, דְּהַיְנוּ כָּל צַּרְכֵי סִפּוּקון, שֶׁהֵם דְּבָרִים הָכְרַחִיִּים לְצַרְּךְּ קְּיּוֹם חַיּּיְחָן, כְּמוֹ הַלְּחֶם וְהַמִּים, וְגַם עֵל כָּל שְׁאֶר הַדְּבָרִים שֶׁבָּרָא שֶׁאֵינָם הָכְּרֵחִייִם כָּל כָּךּ אֶלֶא לְהַתְעַנְג בָּהָם, כְּמוֹ פֵּרוֹת וְכַדּוֹמֶה, אֲנוּ מְבָרְכִים אוֹחָךְ חֵי הַעִּילְמִים. וּצְרִיכִין לוֹמֵר הַהִּי״ה בְּשֶׁה, וְלוֹמִר בֶּרוֹךְ אֵהָּה הִי חֵי הְעִילְמִים) (סִימָן רִי"ו).

In the berachah Bovei nefashos, some authorities hold [that we should say] shebarasa [which You have created], while others hold [that we should say] shebara [which He has created]. The latter version is the correct one, for the meaning of the berachah is: Who has created numerous living things, and what they lack. He has created the living beings and also their wants, that is to say, all their basic needs, which are indispensible to sustain life, such as bread and water, and also for all the other things which He created which are not so vital, but are a source of enjoyment, which He created which are not so vital, but are a source of enjoyment, such as fruit and the like. [For all these] we thank You, Who are the life of the worlds. You should pronounce the letter ches [in the phrase 'file' of the worlds. You should pronounce the letter ches [in the phrase 'file' of the worlds. You should pronounce the letter ches is pronounced with a tseireh, (chei). [as in Chaim].

אַכַל פּרוֹת שָׁבְּרָכָה אַחַרוֹנָה שֶׁלָּהָם בְּרָכָה מֵעֵין שָׁלֹשׁ. וְגַם פַּרוֹת הָעֵץ שָׁבְרָכָה אַחַרוֹנָה שָׁלָהָן הוּא בּוֹרֵא נְפְּשׁוֹת, מְבָרֵהְ בְּרָכָה מֵעֵין שָׁלֹשׁ. וְכֵיוָן שְׁהוּא מַוְפִיר בְּהָם פְּרִי עֵץ, נְפְּטָרִים בְּזָה כָּל פְּרִי עֵץ שְׁאֶכַל. אֲבָל אִם נְחָחַיֵּב בְּרְכַּת בּוֹרֵא נְפְשׁוֹת עֵל מִין אַחַר, אֵינוֹ נְפְּטֶר בְּבָרָכָה מֵעֵין שֶׁלֹשׁ וִיבְרַה הְּחַלְּה בְּרְכַּת מֵעֵין שָׁלֹשׁ וְאַחַר כֶּּהְ בּוֹרֵא נְפְשׁוֹת.

If you have eaten fruit, whose after-berachah is the "three-faceted berachah," and you have also eaten some fruit whose after-berachah is Borei nefashos, You should recite the "three-faceted berachah," and since you mention in it "the fruit of the tree" you exempt with it all other kinds of fruit you have eaten. However, if you had to say the berachah, Borei nefashos, for any other kind of food you ate [not fruit of the tree], then you are not exempt by the "three-faceted berachah." You should first say the "three-faceted berachah." and afterwards Borei nefashos.

לְכַהְחַלָּה אָסוּר לְאָרָם לָצֵאַת מִמְּקוֹמוֹ, אוֹ לִעֲּסֹק בָּאֵינָה דָּבָר עֵּד שֶׁיִּבְרָה צַּחַרוֹנָה, שֶׁמָּא יִשְׁכֵּח מִלְבָרֵה. וּבְּדִיעֲבֵּר בְּשֶׁיִּצְּא מִמְּקוֹמוֹ, אָם הוּא צָרִיךְ לְבָרֵהְ בּּוֹרֵא נְפְשׁׁוֹת רַבּוֹת, יָכוֹל לְבָרֵהְ בְּמֶּקוֹם שֶׁהוּא שֶׁם. אֲבֶל אִם צָרִיךְ לְבֶרֵהְ בְּרֶכֶה מֵעֵיוֹ שֶׁלֹשׁ, צָרִיךְ שְׁיַחַזּוֹר לִמְקוֹמוֹ, כְּמִוֹ בְּבָרְכֵּת הַמְּזוֹן לְעֵיל סִימֶן מ"ד סְעִיף טִי (סִימֶן קפּ"ד וֹבחַיֵּי אָדָם).

Initially you are forbidden to leave your place You are permitted to leave, if you intend to return immediately. (Mishnah Berurah 178: 33,34) or to engage in any activity until you have recited the after-berachah, lest you forget to say it. Nevertheless, if you left your place, and the berachah you are now. But if you must say the "three-faceted berachah," then you must return to your place [where you have eaten] just as you would have to do if it were Birkas Hamazon (see Ch. 44:9 above). See Shulchan Aruch par. 184, and Chayei Adam.

אָכל וְשָׁתָה וְלֹאׁ בֵּרַךְּ מִיֵּדְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וָכוֹל לְבָרֵךְּ עֵּד שְׁעַת עִפּוּל, דְּחֵיִנִי פֶל וְמֵן שָׁאֵינוֹ מָאֵב לָאֲכוֹל פְּרוֹת. וּלְאַחַר שְׁתִיּה, פֶּל וְמֵן שָׁאֵינוֹ צְּמֵא. וּלְאַחַר וְמַנִּים אֵלוּ, אֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְּ עוֹד. וּמִי שָׁאֵינוֹ בָּקִי אַחְרוֹנָה, לְפְּטוֹר גַּם אֶת הָרְאִשׁוֹן (קפ״ד).

[If] after eating or drinking, you neglected to say the after-berachah immediately, you may recite the berachah until the food is digested, Many authorities estimate this time limit to be 72 minutes. (Mishnah Berurah 184: 20) which is as long as you are not thirsty again. After these time limits, you can no longer say the berachah. If you are unable to estimate [the time properly], you should, after remembering that you did not say the after-berachah, say a [pre-] berachah and eat some more of the same kind of food, and then say the after-berachah thereby exempting the food you ate before.

אָכִל אוֹ שְׁתָה וָהַקִּיא, לֹא יָבְרַךְ בְּרָבָה אַחֲרוֹנָה, דְּלֹא גָרַע מִנְתְעַבֵּל (שִע"ת רח).

If someone ate or drank and vomited, the concluding berachah should not be said; as it is the same [as though] [the food] had already been digested.

פימן נב

וּירַקוֹת וַקְּנְלִים בָּאִילָן, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הַעֵּץ. וְעֵלְ פָּרוֹת הַגָּּדְלִים בַּאֲדָמָה, וָהם כָּל מִינֵי לִפְּתָּן על פַּרוֹת הַגְּּדְלִים בָּאִילָן, מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵּץ. וְעֹלְ בִּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה, וְלֹא נִקְרָא אִילָן, אֶלָא זָה

fruit we say, Borei peri ha'adamah.

אָבְלְ אָם בַּעְּנְהָאָבִים כַּלְנְם לַנְּמֶבֵי בַּעִינֶּוּ נְאָאָר רֵל הַמְּרָה, לְאִ נְלֵנֶא אִילָן, וּמְבָרְכִין עַּלְ הַפּּרְוֹת שְׁהַעְּנְהָה מִּלְוֹ נְשִׁאָרִים כַּם בַּּעִרֶּף וְאֵינִוּ נְשִׁאָר רֵל הַשְּׁרָה, לֹא נְלָרֶא אִילָן, וּמְבָרִכִין עַּלְ הַפּּרְוֹת

בּוְנֵא פָּׁנְגְ נִיאֲנֹמֶנִ (נַ"ב ר"ג)

Over fruits that grow on a tree you say the berachah Borei peri ha'eitz, [Who created the fruit of the tree]. Over fruit [or vegetables] that grow in the ground, which include various condiments, vegetables, legumes, corn, and herbs, you say the berachah, Borei peri ha'adamah, [Who created the fruit of the ground]. In order to be called a tree, it must have branches that survive the winter to produce leaves again, even though they are as that survive the winter to produce leaves again, even though they are as winter, although its roots remain intact, is not called a tree, and over its winter, although its roots remain intact, is not called a tree, and over its

וְאֶמֶן זִּנְתְ, מְבְּרְכִין שְׁהַכֹּלְ נְהְיֶהְ בְּרְבֶרוֹ. וְתַבַת נְהְיֶה, בְּלְבֵר, גְּבִינָה, וָבֵן עֵל בָּלְ מִינִי מִשְׁקִים, חוּץ מִו הַיֵּין על דָבֶר שְׁאֵין גִּהּילוֹ שְׁהַכֹּלְ נְהְיֶה בְּדְבֶרוֹ. וְתַבַת נְהְיֶה, יִשׁ לוֹמֵר היוּ"ר בְּקְמֵץ.

[Before partaking of] food which does not grow in the earth such as meat, fish, milk, and cheese, and, similarly, [before drinking] any beverage other than wine and olive oil, you say the berachah, Shehakol niyah bidevaro [through Whose word everything came to be]. The word niyah—\(\pi\)\pi\]
should be pronounced with a kametz under the yud. Others maintain it should be pronounced with a segol under the yud—\(\pi\)\pi\]
should be pronounced with a segol under the yud. Others maintain it should be pronounced with a segol under the yud—\(\pi\)\pi\]

ְּבְּׁמֵהִין וּפְּטְרִיּוֹת (שְׁוּנְאִמֶעוּ) אַף עֵּל פִּי שְׁהֵּו גְּדַלִין מִצְּחָלוּחִית הָאָרֶץ, יָנִיקָתָן אֵינָה מִו הַאָּרֶץ אֶלָא מִו הְאַוּיר, וָלְבֵּו אֵינָו נְקְרָי שְׁרִי הַצְּדְמְה, וְּמְבָּרְכִין עֲלַהְלוּחִית הָאָרֶץ, יְנִיקָתָן אֵינָה מו הָאָרֶץ אֶלָא מִוּ

Even though mushrooms and truffles, grow in the moisture of the earth, they do not receive nourishment from the earth, but rather from the atmosphere. Therefore, they cannot be called fruit of the ground, and you should say

Shehakol over them.

אֵין מְבָרָכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵּץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאַרָמָה, אָלָא עֵּל דָּבָר שְׁהִּוּא טוֹב לְאָבָלוֹ חֵי וְגָם הַדָּרָךְ הִיּא לְאָבְלוֹ חֵי. אַבְל אָם אֵין הַדָּרָךְ לְאָבְלוֹ חֵי אֶלָא מְבַשְׁל, וְלְבֵן עֵּל פְּרִיּבָ (קְבִּרִי הָּצְּל מְבֶל מְקוֹם אֵינוֹ חֲשׁוּב כְּל כְּדְּ, וְאֵין מְבָרָכִין עֶלִי בְּרְבָרוֹ אֶלֶא בְּשְׁאוֹכְלוֹ מָבָעְ פְּרִי הָאַנְטָה. וְבָן מֶלִיתַ הִּיּא כְּמְבַּלְי לְעָבְוֹ הִיּא כְּמְבַשְׁל. אַבְּע בְּיִים בְּשָׁבוֹי הִיּא פְּרִי הָאַנְטָה. וְבָן מֶלִים הִיּא כְּתְבָּלֵי

We say the berachah Bovei pevi ha'eitz and Bovei pevi ha'adamah only over articles of foods which are best eaten raw and which, as a rule, are

eaten raw. However, if it is not the custom to eat them raw, but only when cooked, even though they could also be eaten raw, nevertheless, since that is not the favored way [they are eaten], their berachah is said only when they are eaten in their cooked state. But if you do eat them raw, you should recite only Shehakol. Pickled food is considered as cooked food. Consequently, before eating sauerkraut you should say Borei peri hod. Similarly, salted food is considered the same as cooked food.

עֵל הַצְּּנִוּן מְבָּרָכִיּן בּוֹרֵא פְּרִי הַאָּדָמָה. וְכֵּו עַל שׁוּמִים וּבְצָלִים כְּשָׁהֵּן רַפִּין וְדָרְכָּוּ לָאָבְלָוֹ חַיִּיוֹ, שָׁהַ הַּרִּ פְּי שְׁעֵל פִּי הָרֹב אֵין אוֹכְלִין אוֹתָן רַק עָם פַּת, מְכָּל מְקוֹם גַּם אָם אוֹכְלָן הַיִּין, מְבְרָבִין עֲלִיהָן בּוֹרֵא עֵל הַאָּנַמְה. אֲבֶל אָם הִוְּקִינוּ, שְׁהַם חֲרִיפִּים מְאֹד, וְאֵין דַּרְבֶּן לְאָבְלָן חַיִּין, מִי שְׁאָבְלָן חַיִּין, מְבְרָב עְלִיהָם שְׁהַבֹּל.

Before eating radishes, you should say Borei peri ha'adamah. Likewise, over garlic and onions that are soft and can be eaten raw, although, as a rule, they are eaten with bread, nevertheless, even if you eat them without bread, you recite over them Borei peri ha'adamah. Since in bread, it is preferable that Shehakol should be said before eating them (without bread). (Mishnah Berurah 205: 5) But if the [garlic or onions] have grown old which give them a very strong flavor, so that they are not usually eaten raw, then, if you do eat them raw, you should say the berachah Shehakol.

דְּבָרִים שָׁהַם טוֹבִים יוֹתָר כְּשָׁהַם חַיִּין מִבְּשָׁהַם מְבַשְּלִין, שָׁהַבִּשִּוּל מָגָרעַ אוֹתָן, אֵין מְבָרְכִין עֲלִיהָן כְּשָׁהַן מְבַשְׁלִין אֶלָּא שֶׁהַכֹּל. וְאֵף עֵל פִּי שְׁבְּשְׁלָן עִם בָּשְׁר וְעֵל יְדֵי הַבָּשֶׁר נִשְׁהַבְּחוּ, מִכֶּל מֶקוֹם אָז הַבְּשְׁר הִוּא הָעִּקֶּר, וְאֵין מְבָרְכִין עֲלֵיא שָׁהַכֹּל. אֲבֶל אָם בִּשְׁלָן בָּאַבֶּן שֶׁהַן הַעְּקָר נְמִהְ לִי אֵם נְשְׁהַבְּחוּ, כְּגוֹן שְׁטְּגָן בְּשֵׁמֶּן אוֹ בִּדְבַשׁ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, מְבָרְכִין עֲלֵיהָן הַבְּרֶכְה הָרְאִינָה לְהָן, דְּמֵה לִי אֵם נְהְבַּשְׁלִּי בְּמִים אוֹ בְּשְׁמֵּן וּדְּבַשׁ (ר״ה).

[If you eat] articles of food that taste better raw than cooked, because cooking spoils them, then you should say over them when they are cooked, only the berachah *Shehakol*. Even if they are cooked with meat and their taste improved because of the meat, nevertheless, since the meat is the main dish, we recite over them only the berachah, *Shehakol*. However, if they were cooked in a way that made them into the main dish, or if [the cooking] improved them, as for example, when they were fried in oil or in honey, and the like, you should say their appropriate berachah, since in honey, and the like, you should say their appropriate berachah, since it makes no difference whether they were cooked in water or in oil or in

honey, [as long as the food itself was improved by the cooking process].

מִינֵי פַּרוֹת הַגָּרוּעִים, הַגָּדַלִים עַל אֵטְרִים וְקוֹצִים אוֹ בִּשְׁאָר אִילָנוֹת שָׁנָּאִה מֵאַלִיהָן וְלֹא נַטְעוּ לְהִּי וְסַבְּּר וְהֵוּ רְאִּיִין לֹאֲכִילָה, אֵין מְבְּרְכִין עֲלִיהָה הַיִּרְא שְׁהַכֹּל. אֲבָל לֹוּיִן (האַזעלנוס) אַף עַל פּי שֶׁגְּדַלִים בּיַעֵּר, חֲשׁוּבִים הַם, וּמְבְּרְכִין עֲלִיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵּץ (ר״ג).

Inferior kinds of fruit that grow on brambles and thorn-bushes or on other trees which grow wild and are not planted, such as wild apples and the like, which when raw are not fit to eat, [then] even if they are cooked or fried in honey and sugar and made edible, you should recite Soreit forest, are considered superior articles of food and you should recite Borei poreit have considered superior articles of food and you should recite Borei poreit have considered superior articles of food and you should recite Borei forest, are considered superior articles of food and you should recite Borei forest, are considered superior articles of food and you should recite Borei poreit have a superior from the superior forest, are considered superior articles of food and you should recite Borei forest, are considered superior articles of food and you should recite Borei forest, are considered superior articles.

עַשְׁבִים הַגְּדֵלִים מַאֲלִיהָם בְּלִי וְרִיעָה, אַף עַל פִי שְׁהֵן רָאוּיִין לָאֵכֹל חַיִּין, וַאָפִלּוּ בִּשְׁלֵן וְהִוּא מַאֲכָל חְשׁוּב, מִפָּל מֶקוֹם בֵּיוָן שָׁאֵין זוֹרְעִין אוֹחוֹ, אֵינוֹ חָשׁוּב פְּרִי וּמְבְרָכִין עָלִיו שָׁהַפֹּל. אֲבֶל חַסְה [סָעלֹאט] חְשׁוּבִים, פְּגוֹן יָאגְּדָּעס וּמָאלִינֶעס מְבָרְכִין עֲלֵיהָם בּוֹרֵא פְּרִי הַאֲדָמָה.

Herbs which grow wild without cultivation are fit to eat raw. If they are cooked and made into a special dish, nevertheless, since they were not cultivated [by man], they are not considered a fruit [of the ground] and you should say Shehakol over them. But lettuce and similar [vegetables] that are planted require the berachah, Borei peri ha'adamah. Furthermore, regarding herbs that grow wild, if they produce superior fruit, such as blackberries and raspberries, The raspberry and blackberry bushes that grow in our region remain intact over the winter (perennial plants), therefore, grow in our region remain intact over the winter (perennial plants), therefore, lgros should say Borei peri ha'eitz over them. (Mishnah Berurah 203: 1, lgros Moshe, Orach Chaim) the berachah said over them is Borei peri ha'adamah.

דְּבָר שָׁאֵינוֹ עִּקָּר הַפְּרִי, אֵינוֹ חָשׁוּב כְּמוֹ הַפְּרִי עַצְמוֹ, אֶלָא יוֹבִר מַדְרַנָה אַחַת, שָׁאִם הוּא פְּרִי עַץ, אָלָף (קאפערנבוים) שְׁהָעָלין שְׁלּוֹ רְאוּיִין לַאֲבִילָה, וְיִשׁ בְּעָלִים בְּמִין הְּמָרִים בּוֹלְטִים, כְּמוֹ הֶעָלִים עָּלֵר (קאפערנבוים) שְׁהָעָלִין שְׁלּוֹ רְאוּיִין לַאֲבִילָה, וְיִשׁ בְּעָלִים בְּמִין הְּמֶר הַפְּרִי, נְמִי הַעָּלִים שָׁלִ צָּם בֵּן לַאֲבִילָה, עֵּל הַאֶּבִייֹנוֹת שְׁהַן עִּקּר הַפְּרִי, מְבָּרְה שַּׁרָי בְּבָרְה בְּרָבא פְּרִי, כְּמוֹ קְלַפּוֹת הָאֲגוֹוִים, וְרָאוּיִים הַקּפְּרִיסִין, בּּוֹרֵא פְּרִי הָאֲנְדְּמִה עְּהַר וְּבִּיךְ הַיְרָא בְּרִי הַעְּלִים בְּיִלְיִי עִּיִּים בְּלְיבִין בְּיֹרָא

פְּרִי הָאֵרְטָה, אֵף עֵל פִּי שָׁגָּרַלִים בָּאִילָן, מִפְּנֵי שָׁאֵינָן עִקּר הַפְּרִי. וְכֵּן קָלִפּוֹת תִפּוּחִי וָחָב שָׁנִרְקְחוּ בִּרָבַשׁ וְטֵּפְר, מְבָרְכִין עֲלֵיהָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֵרָמָה. וְעֵל קְלְפּוֹת קִשׁוּאִין שָׁמְטַגְּנִין בִּדְבַשׁ וְסֵבֶּר, מְבָרְכִין שְׁהַפֹּל. עֲלֵיהָם שֶׁהַכֹּל. וְאֵלּוּ שָׁוּּרְעִים בַּגְּנּוֹת עֵל דַּעַת לְאָבְלָן חַיִּין בְּשַׁרְבִיטֵין, אֲפִלּוּ בְּשָׁאוֹבֵל הַשְּׁרְבִיטִין לְחוּדּר, נִשׁ לְבְּרְהְּ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲנְקְת (ר"ב ר"ד).

ya,aqamay. even if you only eat the pods, you should say the berachah, Borei peri been grown in gardens for the purpose of eating them raw in their pods, the peas, you should recite the berachah, Shehakol. But those which have in the fields, even though they taste sweet, yet, if you ate them without you say the berachah Shehakol. Over the pods of peas that are cultivated ha'adamah. Over cucumber peel that was fried with honey and sugar, made of orange peel, honey, and sugar, you say the berachah, Bovei pevi although they grow on trees, they are not fruit. Similarly, over preserves with honey and sugar, you say the berachah, Bovei peri ha'adamah, for say] Borei peri ha'adamah. Likewise, over preserves made of rose leaves peri ha'eitz, and over the leaves and the little buds and the flowers, [you the berries which constitute the fruit itself, you say the berachah Borei the fruit, like the shell of a nut, but are also edible, [consequently], over the main part of the fruit, while the caper flowers are only a peel around the growths at the juncture of willow leaves, and the caper-berries form its leaves [are joined with the stem] there are small [edible] buds like Shehakol. Therefore, a caper tree whose leaves are edible, and where the fruit of the ground, you say over the secondary part the berachah, over the secondary part the berachah, Bovei pevi ha'adamah; and if it is fruit itself, but is one level lower. If it is the fruit of a tree, you say That which is not the main part of the fruit, is not considered as the

גַּרְעִּינִים שָּׁבְכִּי, וָאִם אוִכְלָן כָּּדּ, אִינוֹ מְבָרֵדִּ עֲלִיהָם כִּלָל. וָאִם מִהְּקָן עַּל גַּרִעִ בְּחְשְׁבִים כְּלָל, וָאִם אוֹכְלָן כָּדּ, אִינוֹ מְבָרֵדִּ עֲלִיהָם כְּלָל. וָאִם מִהְּקָן עַל יָדִי הָאוֹר וְכִדּוֹמֶה, מְבָרֵדִּ בְּרְהְנִים שֶׁהַכֹּל.

Over the seeds of fruit that are sweet, Not to be taken literally—any seed that has a slightly pleasant taste is included. (Mishnah Berurah 202: 23) you say the berachah, Bovei peri ha'adamah. But bitter tasting seeds are worth nothing at all, and if you eat them, you do not say a berachah. But if you make them pleasant-tasting by roasting them, or in any other way, you say the berachah, Shehakol, over them.

שְׁקֵּדִים הַמְּרִים, כְּשֶׁהַם קְטַנִּים שָׁאָז עִּקִר אֲכִילְהָן הִיא הַקּלְפָּה שָׁאָינָה מְרָה, נְעֵל בּעַת כֵּן נוֹטְעִין אֹחָן, אוֹכְלָן פָּף, צִּינוֹ מְבָרֵה כְּלֶל. צֵּבֶל אַם מִחְּקֵן עַל יְדִי הָאִּרּר אוֹ דָּבֶר צַּחַר, כֵּינָן דַּפְּרי הָנְּא מַר, אַם הוא הָרֹב, מִכֶּל מָקוֹם מְבָרֵכִין עֵּלִיהָן בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. (בְּעָר הַ הַמְּחָפִּר בְּסֵבֶּר מְבְרָבין נִלְיִהְיּ פְּרִי הַעֵּץ. וְקַלְמִּיּם הַמְּחָפִּר בְּסֵבֶּר מְבְרָבִין נִילְיהִי בְּרֵבְיּ בְּרֵבְּלְמִים צִינִוֹ פְּרִי. הַבְּלְמִים בַּמְּרָבין בְּרֵבְיּ בְּרֵבְּלְיוֹם אֵינוֹ פְּרִב.

Small almonds are bitter and the principal food for which they are planted is the shell which is not bitter, and over these you recite the berachah, Bovei peri ha'eitz. But when they are large, the principal food [are the kernels] which are inside the shell. If these taste bitter, and you eat them tasting by roasting them or in any other way, since they are fruit and were planted for that purpose, you say the berachah, Bovei peri ha'eitz over them. Over sugar-coated almonds even if there is more sugar than almond [in the confection], nevertheless, you say the berachah Bovei peri ha'eitz. Over sugar-coated calamus [an aromatic root], you only say Shehakol, since calamus is not a fruit.

פּרוֹת שֶׁלֹא נִגְמֶרוּ, בִּשִׁילֵוּ עֵל הָאִילֶוּ, אֵפִלּוּ בִשְׁלֵן אוֹ טְגָּנָן בִּדְבַשׁ וְכִּוּלִמֵר, כָמוֹ שֶׁהִוּא הַדָּבֶר יִשׁ לְבָרָרִ שֶׁלֹא נִגְמֶרוּ, בִּדְבַשׁ אוֹ סַכְּר, מְבָרֵרְ עֲלִיהָם שֶׁהַכֹּל. אַךְ עַל אָתְרוֹג מְטֵגָּן בִּדְבַשׁ אוֹ בְּסֵבֶּר יִשׁ לְבָרָרִ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵּץ.

It is customary to fry unripe fruit in honey or sugar, you should say the berachah, *Shehakol* over them. But over an esrog (citron) that was fried in honey or sugar, you should recite the berachah Borei peri ha'eitz.

נוְבְלְנִת, וְהָן פֵּרוֹת שְׁנִּשְׁרָפִי מִן הַחֹם וְנָבְלִי וְנָפִלִּ מִן הָאִּילָן לְהָם שְׁנְתָבִּשְׁלִי, פֵינָן שְׁהִּא דָּבֶר שְׁנְתָּקְלֵּלֵ אֵין מְבָרְכִין עְּלְינִ לְגַּמְרֵי עֵּד שְׁאֵינֶן רְאִיִין לַאֲכִילָת, אֵין מְבָרְכִין עְּלִי הְבָּלִי אָרִו עְבָּרְכִין עְּלִי וְבֵּן פִּתְּ שְׁהְבְּלִי, וְהֵן פֵּלִי הַלְ שְׁהַפֹּל, וְבֵּן פְּת שְׁעִּפְּשְׁה וְתַבְשִׁילְ שְׁנְתְּלֵלְקֵל קְצָתְר לְעְּתְרִי עְּבְרְבִין עְּבֶּלִי שְׁהְבְּלִי, וְבֵּן פְּלְלִי לְגַּמְרֵי עֵּלְ שְׁהְבִּלְי וְבֵּן פִּלְיוֹ הְלְּלְיוֹ לְנְמְרֵי עְבְּלְיִם בְּלִי שְׁהְבְּלִי, וְבֵּן פְּלִים שְׁנִים שְׁהְּבְּלִים בְּלְבְּלִים בְּלְבְּלִים בְּלְבְּלִי בְּלְבְיִים בְּלְבִיל

Over spoiled fruit, such as, fruit that has become parched by the heat and has fallen off the tree before becoming ripe, you should say the berachah, Shehakol. Likewise, over moldy bread If you are kedei sevi 'ah (a quantity that satisfies your hunger) of it, you should say afterwards Birkas Hamazon; if you ate less, you say Borei nefashos. (Biur Halachah 204: 1) or over a slightly spoiled dish, the berachah, Shehakol, should be said. But if they are completely spoiled, to the point that they are inedible, then you

need not say any berachah. Similarly, over strong vinegar (which bubbles when it is poured on the ground), no berachah is said. But if you mix it with water, and it becomes fit to drink, you should say Shehakol over it.

ְּאֲבּוֹכּוּ בְּלְבּי ְעְבְּוֹבְכּוּ בְּלְבּ אֲצִינָוֹ בִּיְנִיא פְּׁבִּי נְצֵּי לְנִיבְּבָּ בְּלְבִּי אֲלָא אַחַר אֲבּּוֹבְנוֹ בִּיְנִיא פְּׁבִי נְצֵּי נְנֵי בְּנֵּ מִעְּבַּאֶּלְנוֹ בִּיִנִוֹ הַאִּנְּטִּ בַּלְּמָבִי נִצְּי נְבִּי נְבֵּי בְּנִּ מִעְּבְּאֵלְנוֹ בִּיִנִוּ הַאִּנְּטִּי בַּלְּמָבִי נְצִּי נְבִּי בְּנִי מְעִבְּבָּי נְנְאֵ מִינִּי בְּּנִינִי אֲבַּנְבִּי בְּלְבִּי בְּלָבִי נְבְּיִבְ נְבְּלְבִּי נְבְּלְבִּי בְּלָבִי בְּלְבִּי בְּלְבִּי בְּלְבִי בְּלְבִי בְּלְבִי בְּלְבִי בְּלְבִּי בְּלְבִּי בְּלְבִי
There are types of fruit which never ripen on the tree, but after they are picked from the tree they are stored [and covered] with straw and chaff and the like, and in that way they become ripe. Since that is their natural way of ripening, you recite the berachah, Borei peri ha'eitz, over them.

שְׁבֵּכִילִי אֵלָּא מִוּאָצִין בָּהָם אֵלָּא שְׁרָף בְּעָלְמָא כָּנּוּס בְּתוֹף הַחַרְצַנִּים (וְנִקְרָאִים קֵאלִינְעִס) וְאֵינִוֹ הַאָּרָר לְמֵּשְׁקָה הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ אֵיוֹן וְזוֹרְקִין הַקּלְפּוֹת, מְבָרְכִין עַלְ מְצִיצִּה זוֹ שְׁהַפֹּל, (דְּבִינָן שְׁעָקָרוֹ אֵינוֹ אֶלָא לְמֵשְׁקָה הַיּוֹצֵא מִמֶּנִּוּ אֵיתָן וְזוֹרְקִין הַקּלְפּוֹת, מְבָרְרָ הַיּא בּוֹלֵעְ גַּם הַקְּלְפָּה וְהַגַּרְעִין, אֵינוֹ אֶלָא לְמֵּשְׁהְבְּי

There are certain kinds of fruit that contain only juice that is concentrated in their seeds. ([In Yiddish] they are called *kolines*.) [These seeds] are not fit to eat; and after the juice is extracted from them they are thrown away. Over this extraction, you recite *Shehakol*, (since its main component is the juice that is extracted from it, in no way can it be considered a fruit). Even if you eat the skin and the seeds as well, you still should only say *Shehakol*.

אֵין מְבָרְכִין בּוֹרֵא פְּרִי הָצֵּץ וּבוֹרֵא פְּרִי הָאַרָמִה אָלֵא כְּשָׁנְּכֶּר בָּמִקְצָּת שָׁהִּא פֶּרִי אַבָּל אָם נְהָרַמֵּק עֵּר שָׁאֵינוֹ נָבֶּר כְּלֶל מֵה הִּוּא, בְּגוֹן, [רְבָּה] (לעקפאר) (פאווערלא, לאטווערג) שְׁמְבַשְׁלִין מִשְׁזִיפִּין וְקְטְנִיּוֹת שֶׁרְסְקָן לְגַמְרֵי וְכַּדּוֹמֶה, מְבָּרְכִין צֵּלִיהֶם שְׁהַכֹּל. וּבְּדִיצְבִּר אָם בַּרָּךְ צַלְיהָם בְּרָכָה הָרָאייָה לְבַהְתַּלְּה בְּרֶבְה הַרְאִינְה לְהָן (ר״ב ר״ר ר״ה צִיל יְדֵי רְסוּק שְׁמְרַסְּקִין אוֹחָן לְגַמְרֵי, מְבָּרְכִין צַּף לְבַהְתַּהְלָּה בְּרֶבְה הַרְּאִינְה לְהָן (ר״ב ר״ר ר״ה).

We say neither the berachah Bovei peri ha'eitz nor Bovei peri ha'adamah unless we can at least slightly recognize the fruit. But if they are so crushed that they are unrecognizable, as for example, prune paste (lekvar) which is made of cooked prunes, or mashed peas, etc., then we say Shehakol over them. But if, after the fact, you said the berachah that was appropriate over them. But if, after the fact, you said the berachah that was appropriate for their kind, you have fulfilled your obligation. However, if the accepted way of eating these fruits is in a crushed form, by completely mashing

them, then you say even initially the berachah that was meant for them.

אֹרֶז וְדְחַן (הירז ורייוֹ) שְׁנְּחָבַשְׁלֹּר, אָם לֹא נְחָמַעֲכּר, מְבָרֵךְ עֲלִיהֶם בּוֹרֵא פְּרֵי הַאֲדָמָה. וָאָם נְחָמַעֲכּר אָרָז וְדֹחַן (הירז ורייוֹ) שְׁנְחָבַשְׁלֹר, אָם לֹא נְחָמַעֲכּר, מְבָרֵךְ עֲלִיהָם בּוֹרֵא מְינֵי מְזֹּדְנֹח, אוֹ שְׁטְחַן וְשְשָׁה מֵהָן פַּח, יַשׁ חִלּרִק בֵּין אֹרֶז לְדֹחַן, כִּי מִצִּד הַדִּין עֵל הַאֹרֵז מְבָרֵךְ בּוֹרַא מִינֵי מְזֹּדְנֹח, וְעֵלִ הַּדֹּחַן שֲׁנִרְ בַּיְרְ שָׁתִּין וְעִייִם מִּלֵּא שְׁבִּע לְנִי סְפֵּק אֵיוֶזּר אֹרֶז וְאֵייָה דֹּחָן בֵּין עֵל אֹרֶז בְּחִלְי הַפְּלִי בְּמִלְהַוֹ נְבִּית עַלְּפִי הַנְּשְׁלִי עֲבִּרִ בְּמְקוֹמִית שֲׁדַרְכָּן בְּלָטְחַ זְה, מְבְּלֵבְי שְׁנִילְשָׁעוֹ וְיִייִי שְׁבְּרִבְּי בְּמְקוֹמִית שְׁדַרְבְּי בְּלָטְם זָה, מְבְּרָרִ עְּלָאַחֲרִיהָם בּוֹרֵא נְפְשׁוֹת רְבּוֹח. עַלְ פַּח הָעְשִׁי מְשְׁלְיִי (תְּרָס) שְׁעְנְּלְבָּי מִינֵּין בֵּירְ עֵּלְיִי שְׁרִּי בְּיִי מְשְׁלִי בְּיִי בְּתִּי מִּינִי שְׁרִי הַנְּחִ שְׁיִבְּי שְׁלִּי שְׁלִּי שְׁרִי בְּיִי שִׁי נְישְׁלְיִי שְׁרִי בְּיִבְּי שִׁי נְישְׁלִי בְּיוֹ בְּיִי מִי מִינִי שְׁלִי שְׁלְּי עְבִּי בְּיִי שְׁלִּי שִׁי בְּיוֹי שִׁי בְּיוֹבְי שְׁרִי בְּיִי שְׁרִי שְׁלִי שְׁלִּי שְׁלִי בְּיִי שְׁלִי שְׁלִי שְׁלִּי שְׁלִי שְׁלִי בְּיִי בְּיִלְי שְׁלְּי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי שְׁלִי שְׁלְּי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי שְׁיִים בְּיִים בְּיִי ם בְּיִיים בְּיבְיים בְּיִיים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִייְים בְּיִיים בְּייִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְיים בְּיבְיים

Over rice and millet that have been cooked, if they have not been mashed, you say the berachah, Borei peri ha'adamah. But if they were mashed or ground [into flour], and you made bread out of them, there is a difference between rice and millet. [Technically], according to the law, over rice, you should say Borei minei mezonos, and the berachah, Shehakol, over millet; but we are not certain whether the Hebrew word over means rice, millet; but we are not certain whether the Hebrew word over means rice, Mishnah Berurah 208: 25) and the Hebrew word dochan means millet, [or vice versa]. Therefore, a God fearing person should eat mashed millet and rice only as part of a meal. However, in an emergency, if you have no bread, you should say over both rice and millet, the berachah, Shehakol, and the after-berachah Bovei neglashos rabbos. Over bread made of cornmeal, even in places where such bread is the staple food, the berachah, Shehakol should be recited.

ולאקריטץ שָׁבּוֹסְסִין וּבוֹלְעִין רַק טַעַּב וּפּוֹלְטִין הָעָקָר מְבָרָך שָׁהַפֹּל. וְבָן [קנָמוֹן וִשׁוּשׁ] צימרינד בלאקריטץ שָׁבּוֹסְסִין וּבוֹלְעִין רַק טַעַּם וּפּוֹלְטִין הָעָקֶר מְבָרָרִין עֲהַבֹּל.

Over sugar you say the berachah, *Shehakol*. Likewise, if you chew sugar cane, you say *Shehakol*. Also [over] cinnamon and licorice that you chew and only enjoy the flavor, and you discard the substance, you say the benealth *Shehalel*

регасћаћ, Ѕћећакој.

סימן נג

בֵּל הַפַּרוֹת וִירָקוֹת שְׁסְּחָטֵן וְהוֹצִיא מֵהָן מִשְׁקִין, מְבָרֵךְ עַל הַפַּשְׁקִין שָׁהַפֹּל. וְבֵוֹ דְּבָשׁ הַזָּב מִוֹ הַהְּמָרִה, בּי אֵין שׁוּם מַשְׁקֵה נְקְרָא פְּרִי, רַק הַיֵּין וְשְׁמֵן זִית. וְהַיֵּין שְׁהוּא חָשׁוּב מְאֹד, קְבְעִי לוֹ בְּרָכָה מְיֵחָדֶת,

בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּפָּן. וְשֶׁמֶן וַיִת שֶׁהוּא גַּם כֵּן חַשׁיבּ, אָם נָהָנָה מִמֶּנּוּ, בְּעִּנְיִן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְבָּרֵךְ עְּלֶיוֹ, מְבְרְכִין עְּלֶיוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הַעֵּץ (כְּרְלְקַמֶּן סִימֶן נייד סְעִיף הי)

When fruits and vegetables are squeezed and juice extracted from them, you should say *Shehakol* over the juice. The same is true of honey that is extracted from dates; because the only juice that is called fruit is wine and olive oil. Because wine is highly regarded a special berachah, *Bovei pevi hagufen*, was designated for it. Olive oil is also held in high esteem, and if you enjoy it in such a manner that you would have to say a berachah over it, you recite the berachah, *Bovei pevi ha'eitz*.

פּרוֹת שָׁצֵין דַּרְפָּן לִבְשִׁיּל אֵלָא לָאָכָלוֹ חַיִּין, אִם בִּשְׁלָן, מְבָרַךְ עַל הַרֹּטֶב שְׁהַפֹּל. אֲבָל פַרוֹת שְׁדַרְפָן מִיִּים שְׁהַפִּל חַיִּים לִיב וְנְמְעִי לְהִר אַדְּעָמִא דְּחָכִי, אִם בִּשְּׁלָן פְּדִי לָאֲכֹל הַפּּרוֹת וְגַם לֹשְׁחּוֹת שָׁרִים עִּיבִים נְגִם לִשְׁחּוֹת הָרֹטֶב בּוֹבְא פְּרִי הַעָּלִם נְגַם לֹשְׁחּוֹת הָרֹטֶב נִּוֹבְא בְּרִי הְעָבְלִם נְגַם לִשְׁחּוֹת הָרֹטֶב, מְבְּבָּרְ אִינִ אוֹכֵל מִן הַפַּלּוֹת אִי יְרָשֶׁבְּ הַנְּלִם וְגַם לִשְׁתִּה הַטְּצִי בְּטְרִים בּוֹדִא פְּרִי הַעְּלִם נְגַם לִשְׁהִי הְעָבְּי הְנְצִי בְּטְּבְּי הְנִי הְעָבְרִ הְּבְּי הְנִי הְעָבְי הְצִי הַיְּבְי הְנִי הְעָבְי הְצִי הְיִּבְי הְנִי הְעָבְי הְעָּלְם נְצָם לִבְּי הְנִי הְעָבְי הְעֵּלְם הְעָּבְי לְטְהְיִם שְׁבְּירִ הְעָבְ הְעָבְ הְעָבְּי הְנִּי הְעָבְי הְבְּי הְנִי הְעָבְי הְצִּי הְעָבְי הְצִּי הְעִי הְעָבְי הְצִּי הְעָבְי הְבְּי הְנִי הְעָבְי הְבְּי הְנִי הְעָבְי הְצִּי הְנִי הְעָבְי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְעָבְ הְעָבְ הְעָבְ הְעָבְ הִילְ הָיבְי הְעִי הְעָבְי הְצִּי הְעִבְּי הְעִבְּי הְעִי הְעָבְּי הְבְּי הְעִי הְצִּי הְעִי הְנִי הְרָבְי הְעָבְי הְבִּי הְנִי הְצְי הְבְּי הְעִי הְיבְּי הְיבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְיבְי הְבְּי הְעִי הְיבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְיבְי הְיבְי הְבְּי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְי הְעִי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְיבְּי הְיִי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְּי הְבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְי הְיבְי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְּי הְיבְי הְיבְּי הְיבְי הְיִי הְיבְי הְיבְי הְיִי הְיבְי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְי הְיבְי הְיִי הְיִי הְיבְיי הְיבְי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיים הְיבִּי הְיבְּיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְיי הְיבְ

in this paragraph] there is a greater input of the flavor of the fruit or the authorities suggest [as an alternative reason], [that in the case discussed this case, [cooking] is the accepted method [to obtain the liquid]. (Other the fruits or the vegetable in order to extract liquid from them, whereas in fact that in the case mentioned in par. I, it is not customary to squeeze paragraph 1, [can be attributed], according to some authorities, to the food. (Now the difference between this case and the case discussed in the berachah, Bovei peri ha'adamah, even if you do not eat the solid when the soup is also eaten, this is the halachah: over the soup you say case of legumes and vegetables, which are eaten after they are cooked, the juice even if you do not eat the [pieces of] fruit. Likewise, in the eat the fruit, and to drink the juice, you recite Borei peri ha'eitz, over Berurah 202: 52) this is the halachah: if they were cooked in order to Therefore, the berachah over prune juice is Borei peri ha'eitz. (Mishnah for that purpose, Most plums are grown to be dried and become prunes. dried first and then cooked, —if they are plentiful, and [also] grown berachah, Shehakol, over the sauce. However, fruits which are usually When you cook fruits that are usually eaten in their raw state, you say the

vegetable into the water in which they are cooked than in the juice that is squeezed out of them.) But if they are only cooked for the sake of the fruit or the vegetables, then, if you do not eat any of the fruit or the vegetables but only drink the juice, you recite the berachah Shehakol. If they are cooked with meat, although the cooking was done also for the sake of the soup, you still say Shehakol over the soup, But if you cut the vegetables to gether with the soup, then you say only Borei peri ha adamah over the vegetables, because the soup takes second place to the vegetables. The vegetables do not take second place to the meat, since they provide nourishment and help to satisfy your hunger. (Mishnah Berurah 205: 13) because the meat is the main part [of the dish].

ְּנְבֵּוֹ עֵּלְ הַשְּׁבְּרִי, בֵּין שְׁהִגּא מִהְּמְרִים בֵּין שְׁהִגּא מִשְׁעּוֹרִים. פְּרוֹת שְׁשְּׁרָאָן אוֹ בִּשְּׁלָן רַק בִּשְׁבִיל הַרֹטֶב, מְבָּרֵך עֲלִיו שְׁהַפֹּל, וְלָבֵן מְבָרָכִין עֵל

If you soak or cook fruits exclusively for the sake of their juice, you say the berachah, *Shehakol* [over the juice]. Consequently, the berachah you should say over coffee or tea is *Shehakol*. Also over beer, whether made from dates or from barley, [you should recite the berachah *Shehakol*].

If vegetables or fruits are preserved in water for the purpose of pickling although they are usually processed that way, (as, for example, cucumbers, squash, beets, and cabbage) nevertheless, over their juice you say only the berachah, Shehakol. Although the juice has the same flavor as the not to flavor the water, but in order that their own [quality and taste] be improved by the pickling, you only say the berachah, Shehakol. Nevertheless, if you first ate the vegetables and said Bovei peri ha'adamah, and afterwards if you first ate the vegetables and said Bovei peri ha'adamah, and afterwards berachah over it, for perhaps the berachah Bovei peri ha'adamah exempted berachah over it, for perhaps the berachah Bovei peri ha'adamah exempted the juice also. Therefore, do not partake of juice in this manner.

וְכֵּו פֵּרוֹת וִירֶקוֹת וְקִטְנִיּוֹת וְכֵדּוֹמֶת, שֶׁבִּשְׁלֵן בְּמִשְׁקֵת, שֶׁבֵּשׁ לָה טַעַם בְּעַצְמִּתוֹ, כְּגוֹן בְּחֹמֶץ אוֹ בַּחֲמִיצָּה (בָּאִרְשְׁט) אוֹ בָּחַלְב, מְבָרְכִין עַל הַרֹטֶב שֶׁהַכֹּל. וָאִם אָכַל הְּחִלָּה אָת הַמַּאַכָל, יֵשׁ סְפֵּק אִם אֵין הַרֹטֶב נְפְטְרְה בְּבְרֶכֶה וֹאֹת (שם).

Likewise, fruits, vegetables, legumes, and the like which are cooked in a liquid that has a taste of its own, as, for instance, [when they are cooked] in vinegar, borscht (beet soup), or milk, you say the berachah, Shehakol. According to Mishnah Berurah over borscht (beet soup), Borei peri ha 'adamah of flour and bran, (mentioned in Mishnah Berurah 205: 8), which does require Shehakol. (Mishnah Berurah 205: 12) over the liquid. But if you first ate the fruit, [and said the berachah] it is questionable whether or not the liquid is exempt with the recitation of this berachah.

for kiddush and all other functions requiring wine. (Mishnah Berurah bern be usys, the resultant liquid is real wine which may be used ot bswolla had returah holis it raisins are boiled in water and allowed to raisins were boiled in water, the boiling does not turn them into wine. only apply to wine made by soaking raisins as indicated above; but if the them as though they were fresh before they were dried. These guidelines the water. Now when you estimate [the volume] of the raisins, consider see to it, however, that the raisins comprise more than one sixth part of required, you may fulfill your obligation [with this beverage]. You must the "three-faceted berachah." On all occasions where a cup of wine is real wine. Its berachah is Bovei pevi hagafen, and the after-berachah is days the liquid is poured into another vessel, such liquid is considered were soaked for three days and began to ferment, and after the three making a beverage out of them, and not for eating the raisins, and they ooze out. If they were crushed and soaked in water for the purpose of Some raisins have so much juice that when they are pressed juice will

272: 22) (Soaking or boiling the raisins, for the purpose of eating the raisins as well, raises many questions as to the proper berachah to be said over the liquid.)

סימן נד

אָם אָכֵל שְׁנֵי דְּבָרִים אוֹ אֹוֹבֵל וְשׁוֹמָה, וָהַאָּחָד עָקָר אַצְלוֹ וְהַשְּׁנִי הוּא טְפֵל לֹוֹ, שָׁאֵין פּנְנָתוֹ לְאָבְלוֹ, אָנִין הְעָבִר הָנִא לְפָּנִיי וְלֵא לִשְּׁתָר נִינְ הַשְׁבִּר לֹא הָנָה הְבָּרִים הָרִים הָבְרִים הָרִים הָבְרִים הָבִיל הָעָה הַבְּרָר הַ הָבְּרִים הָבִים הְעַבּים הְעַבְּי אֵינָה פְּרִי, מְבָרְה אֵי צְלִה הְעִיה לִשְׁהֹח יֵין שְׁרָה וְשְׁהָה וְבְּבְּרְ הָאֵלְ הָבְּבְּר, אָבְיר אָהַל שְׁעֵבְי הְעִבְּים אִינִי לְשְׁהָה לִינִים אִינוֹ צְיִרְיךְ הָשְׁרְהְים הְיִבְים אִינוֹ בְּיִבְים אִינִי לְשְׁהַבּים אִינִל הַבְּים אִינֵים הְעִיבְים הְעִיבְים הְעִיבְים הְעִיבְים הְצִינִי הְעָבְים אִינִי לְשְׁהְבִּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְים הְנִיבְים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְּים הְעִיבְים הְעִיבְים הְעִבְּים הְעִיבְים הְיבְים הְיבְּים הְעִבְּים הְעִבְּים הְעִבְּים הְעִיבְּים הְיבִים הְעִיבְים הְיבְּים הְיבִים הְיבְים הְיבְּים הְיבִים הְיבִים הְיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבְים הְיבְּים הְיבְים הְיבְים הְיבְּים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְּים הְיבְים הְיבְּים הְיבְים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְים הְיבְּים הְיבְי

Neither does it require the washing of the hands. because it is exempt with the berachah you recited over the primary food. berachah should be said; neither a preceding, nor a concluding berachah, the berachah only over the primary food, but over the secondary food no then Shehakol over the whiskey. (Mishnah Berurah 212: 5) then you say to the whiskey. Thevefove, first say Bovei minei mezonos over the cake and with your whiskey, since you enjoy the cake also, it is not quite secondary piece of bread or some fruit afterwards, But if you have a piece of cake and you have one, and in order to soften the sharp taste, you eat a small something else to soften the sharp taste, or if you crave a drink of whiskey but since they have a sharp flavor, you also eat a small piece of bread or faint, and, in order to fortify yourself, you eat some herring or radishes, would not have eaten the secondary food at all. For example, if you feel of the primary food, [in other words] if not for the primary food, you you would never have eaten [the secondary food], if you had not partaken primary to you while you regard the other as secondary, [that is to say] If you eat two articles of food, or you eat and drink, one of which is

וְדִוּקָא אִם אִוֹכֵל אָת הָעִּקָר הְּחֵלֵי וְאַחַר כְּּהְ אָת הַטְּפֵל, יִּבְשְׁעָר שְׁבֵּרְף עַל הַעָּקָר הָנָה דַּעְּתוֹ לַעָּפִּיקִי אָת הַטְּפֵל, אוֹ שֶׁהוּא דָגִיל בְּבָּף, דַּהַוֹי כְּאִלּי הָיְחָה דַּעְּתוֹ לְבָרְּ וְאוֹבֵל אָת הַטָּפֵל בְאתוֹ מַעֲּמֶד, לְאָפּיקִי אָם הָלְהְּ בֵּינְתִּיִם לְחָדֶר אַחֵר, שֶׁאָז צְּרִיךְ לְבָרֶךְ גַּם עַל הַטְּפֵל.

This rule [regarding secondary food] applies only to a case when you eat the primary food first and the secondary food later, Or if both are eaten at the same time. (Rema 212: 1) and at the time you said the berachah over the primary food, you also had in mind to eat the secondary food, or

you usually eat them in that manner, which is then considered as though you purposely intended [to exempt the secondary food with the berachah over the primary]. You must therefore eat the secondary food in the same place. This rule would be excluded if you did go to another room before [eating the secondary food], for then you would have to say a berachah over the secondary food as well.

ְּמֵׁר אָם אִנְכֵל מִּמְּחַלָּה אָת הַטָּפֵל וְאַחַר כָּּך אָת הַעָּקָר, כְּגוֹן שֶׁרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת יֵין אוֹ יֵין שְׂרָף, וּכְּדִי שֶׁלִּץ לְשְׁתּוֹת אַלִּיבָּא רֵיקֵנָא אֹוֹכֵל מְּחַלָּה אֵינֶה דָּבֶר קַטָּן, צָריְּךְ לְבָּרֵךְ גַּם עַּל הַטָּפֵל. וְאָמְנָם בִּיוָן שְׁהִּא רַק מִינִי סְפַּקָא, יִשְׁתָּה הְּחָלֵּה קְצָּת מִן הָעָּקְר זְּצִין וְבְּרֶר נַבְּרֶךְ צָּח עַלְ הַטְּפֵל, וְצִאְנָם בִּיוָן שְׁהִּוּא דֵּק מִינֵי סְפַּקָא, יִשְׁתָּה הְּחָבְּלְ הְצְיִם בְּיִלְהִי אָת הַצְּמִר לְבְּעוֹר צָּת הַלְּקר. וְּלְהוֹי וּלְרוֹי מִינֵי סְפְּקְא, יִשְׁתְּהְי הְתְּיִם בְּעְבְּים בְּיִלְים בְּיִלְ

Similarly, if you eat the secondary food before eating the primary food, for example, if you wish to drink wine or whiskey, and in order not to drink it on an empty stomach you first eat a little snack, then you must also say a berachah over the secondary food. However, since it is only secondary, some authorities maintain that the berachah was brought down to a lower level and you say only *Shehakol* over it; but others disagree. In order to remove any doubt, you should drink first a little of the primary food [wine or whiskey], say the berachah over it, and thereby you exempt the secondary food [from a berachah].

אַם פַּנְּנְחֵי לִשְׁנִיהָם, כְּגִּיִן שֶׁהִּרִּא שׁוֹמָה יֵין שֶׂרְף וְאוֹכֵל גַּם מִינֵי כִּיסְנִין וָדֵּבְשָׁנִין (האניג קוכעו) אוֹ וְאַחַר כְּּךְּ מְבְרֵךְּ עֵּל הַיֵּוֹ שְׂרְף, וּמְכָּל שְׁבֵּן אָם אוֹכֵל פַּת כִּיסְנִין וְשׁוֹחָה גַּם בַּן קַאבֶּע שְׁצָּרִיךְּ לְבָרֵךְּ עֵל שְׁנְיְהָם, דְּהַנְיְּנְ מְּחְלֵּךְ בְּיִלְ בְּתְרְ בְּיִלְ שְׁבֵּן אָם אוֹכֵל פַּת כִּיסְנִין וְשׁוֹחָה גַּם בַּן קַאבֶּע שְׁצָּרִיךְּ לְבָרֵךְּ עֵל שְׁנְיְהָם, דְּהָנִיךְ הְּלְבְרֵךְ עֵּלְ

If you wish to partake of two articles of food [each for its own sake], for example, you are going to drink whiskey and also eat some pastry, honeycake, preserves, or the like, you should say a [separate] berachah over each; first, the berachah over the cake or the preserves because they are considered more important and then the berachah over the whiskey. Especially, if you eat some pastry and also drink coffee, you should say a separate berachah over each; that is to say, first over the pastry and then over the coffee, because you had in mind to eat both.

ְּנְׁלְּמֵׁרְ אֲבְּ אֲבֵּי אֲבֵּרְ אֲבֵּרְ אֲבַרְ אֲבַרְ בְּלֵּתְּאֶבְי יְמֵבְ אֲבִר אֲבַרְ אֲבַרְ אֲבַרְ אֲבַ אֲבְלְ אֵם וְהְמַעְּכִּרְ וְנְדַּבְּקְרְּ, אֲבִּרְ אֲבַרְ הְּלֵּרְנָן בְּחָר הֲבָּא, וּמֵר שֶׁהִּא הַרֹּב זֶהוּ הָעִּקְר וּמְבָרְכִין עֶּלְיוּ, וְהַשְּׁנִי שְׁנְיִּ אֲבְ אֵם אֲחָד הִוּא מַחֲמַשְׁתְ מִינֵּי בְּּלְיְ אֵרְ עֵּבְ בְּּהְ שְׁרִוּא הַמִּינִים הְנִּא הַעְּבָ

מ"ח סְעִיף י' עַיֵּן שָׁם (ר"ח רי"ב).

[If you eat] two different kinds [of food] that were cooked together, and each kind is recognizable, you must say over each kind According to Mishnah Berurah, you make only one berachah over whichever kind is predominant. (Mishnah Berurah 212: 1) the berachah that is appropriate for it. But if the foods were mashed and cling together, we apply the rule of "follow the majority," and that which is predominant is considered the primary food over which the berachah is said, and this exempts the secondary food. However, if one kind is of the five species of grain, even if it is the least in quantity, it is considered the primary ingredient as I have written. See chapter 48:10.

מֵאֵכֶל שֶׁנָּתֵן לְתִּיכִוֹ חֲלָב אוֹ מֶרֶק לְאָכָלִם בְּנִחַד. אָם עַּאַר פַנְנָתוֹ הַמֵּאַכָל. אָזִי מְבָרַה רַק עָּלִיר, וְהָחָלָב אוֹ הַמֶּרֶק טְפֵּלִים. וְאִם פַּנָנְתוֹ רַק עַל הַמֶּרֶק וְהָחָלֶב, מְבָרֵף עֲלִיהָם, וְהַמֵּאַכָל הוּא טְפֵּל. וְאִם פַנְנְתוֹ עַל שְׁנֵיהָם (וְאֵין בְּרְכוֹתִּיהֶן שְׁוֹוֹת), מְבְרֵף מְּחַלְּה עֵל הַמַּאַכָל וְאוֹכֵל מְמֶּנִּי מְשָׁם בָּנְנְתוֹ הַמְרָק אוֹ עַל הָחָלֶב. וְאֵין הֹילְכִין בָּזֶה אַחַר הָרֹב. וְאֵין הִילְכִין בְּנֵה אַחַר הָרֹב. וַאֲפָלוּ אֵם הַמַּאֲכָל הוּא מִין דָּגָּן, אֵינוֹ נְחְשָׁר עְּקֶּר לְעְנְיֵן זְה, (מַאֲכָל שְׁנְּחְבְּיִל בְּמִים אוֹ בְּחָלֵב, עֵין לְעִיל סִימֶן מ"ח וֹסִילֶר ניא מִין דָּנִלְ

If you add milk or soup to a dish with the intention of eating the two together, if your main intent is [to eat] the food, then you say the berachah over that only, since the milk or the soup is only secondary. But if your recite the berachah over them, for then the food is secondary. But if you care equally for both (and each requires a different berachah), you first say the berachah over the food, this and then say the berachah over the milk. In this case the "majority rule," [which dictates that you say the berachah over the food that is in greater quantity] does not apply. Even if the food consists of a grain product, it is not considered important in this food consists of a grain product, it is not considered important in this food consists of a grain product, it is not considered important in this food consists of a grain product, it is not considered important in this and 53.)

בְּשְׁמִים שְׁחִוּקִים שְׁעֵּרְכָּן עָּם סַבָּר, הַבְּשָׁמִים הַם הָעָּקִר וְאָנָרָיִל עִנְּלָבִיל (אִונגבער) בּוֹרָא פְּרִי הָאֲנָמָה. וְכֵּן עַּל זַּנְּגָּרִיל (אִונגבער) בּוֹרָא פְּרִי הָאֲנְמָה.

In a mixture of ground spices and sugar, the spices are considered the primary ingredient, This is true even if sugar is the greater part of the mixture with just a trace of spice added to it. The sugar is always secondary, it serves merely to soften the strong aroma of the spices. (Mishnah Berurah

203: 13) thus you say Borei peri ha'eitz, over cinnamon Borei peri ha'adamah, and over ginger, you say Borei peri ha'eitz, over cinnamon Borei peri ha'adamah,

הוא השַפָּל וּמִיבְרֵךְ רַק עֵּל הַעָּקֶר. אַךְ אָם יֵשׁ לוֹ מֵחוּשׁ שָׁהוּא צַּרִיךְ אָת הַשְּׁמֶן לְרַפּוּאָה, וּבְּרָרִי שֶׁלֹא
הוּא הַשְּׁפֵּל וּמְבָרֵךְ רַק עַל הַעָּקֶר. אַךְ אָם יִשׁ לוֹ מֵחוּשׁ שָׁהוּא צַרִיךְ אָת הַשְּׁמֶן לְרַפּוּאָה, וּבְּרָרִי שֶׁלֹא
בוּיק לוֹ הוּא מְעֶרְבוֹ בִּשְׁאַר דָּבֶר. מֵאַחר שְׁעַקּר בַּנְּתְהוֹ עַלְ הַשְּׁמֶן. אָר עַלְ פִּי שְׁהוּא הַמַּעָט, מְבְרֵךְ עַלְ שַׁתְּרֵ הְנָתְ בְּרִי הָעֵּץ וּפֹּוֹמֵר אָת הַדָּרֶךְ הַאַ עָּל הַשְּׁשְׁה. וְבֵּן הַהִּא נְעָבְר בּנְּנְתוֹי לְשְׁמִּוֹת לְצְמְאוֹ,
בוּיק לוֹ הוּא בוֹרֵא פְּרִי הַעֵּץ וּפֹרְים אָת הַדְּבֶּר הָהַא בַּרִי הָשְּׁלְא וּפּוֹמֶר שָׁרְיִי הְבַּרְרָ הַשְּׁשְׁהַיּי מְבְּבְרִי הָא שְׁרִי הָבְּיִי הְיִּא בְּיִבְיר הָא בְּרִי הַבְּיִלְ הַעְּר הְבִּיבְר הַבְּיִל הַעְּיִי הְבִּילִי הְבְּיִבְיר הָא הַבְּיִבְיר הָהִא נְיִבְיר הָבְּיִל הַבְּיִבְי הָבְּיִבְיר הָבְּיבְיר הָבִּילְ הַבְּיר הְבִּיבְר הָבְּיל הַבְּיבְי הַבְּיבְיבְיה הָבְּיבְיה הַבְּיבְיה הַבְּיבְּיה הְבִּיבְיה הְיִים הַבְּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִילְיה הְבִּיבְיה הְבְּבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְּיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְּיה הְבִיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבְּבְיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבְּיבְיה הְבְּבְיבְיה הְבְּיבְיה הְבְּיבְיה הְרִיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְּיבְיה הְבִּיבְיה הְבִיבְיה הְבִּיבְיה הְבִּיבְיה הְבְּיבְיה הְבְּיבְיה הְבִּיבְיה הְבְּיבְיה הְבִיבְיה הְבִיבְיה הְבְּיבְיה הְבִיבְיה הְבִּיבְיה הְבְּיבְיה הְבְיבְיה הְבְּיבְיה הְבְּיבְיה הְבִּיבְיה הְבְיבְיבְיה הְבְּיבְיבְי

If you drink olive oil in its natural state, you say no berachah at all because it is harmful to your [health], but if you mix [the oil] with other ingredients it becomes secondary, and you say the berachah only over the primary ingredient. However, if you are ill and you must drink [the oil] for medicinal another substance; since the oil is the primary element, even if it is less in quantity [than the other ingredient], you say the berachah over [the oil] which is Borei peri ha'eitz, After drinking the olive oil, you say the 'three-faceted berachah," provided you drank the minimum quantity of a kazayis. (Mishnah Berurah 202: 32) and thereby you exempt the other ingredient. If you are thirsty and you drink [a beverage] to quench your thirst, but, as a supplement, you add olive oil to it for health reasons, then add muscatels, cinnamon, or ginger to the beverage, for you must always consider your main objective.

כִּימֶן נ״ב). בְּלְ מִינֵי מֶרְקַחַת, הַדְּבִּשׁ וְהַסַבֶּר הֵן מְפֵּלִים וּמְבָרְרָיִם עַּלִ עָקָר הַפְּרִי בָּרְכָּתוֹ הָרָאִינָה לֹוֹ (וְעֵּיֵן לִעֵּילִ

In all kinds of preserves the honey and the sugar are secondary [ingredients]. You should recite the berachah which is appropriate for the fruit, which is the primary component. (See Chapter 52 above).

סימן נה

מִי שְׁנֵשׁ לְפָּנָיוֹ מִינֵי פֵּרוֹת הַרְבֵּה, וְהִוּא רוֹצֶה לְאֵבוֹל מִבֵּלְם, אִם בִּרְכוֹתִיהָן שָׁוֹת, יָבְרֵדִּ עֵל זֶה שָׁהִיּא חָבִיב לוֹ וְחָפֵּץ בּוֹ יוֹתַר. וְאִם שְׁנֵיהָן שָׁוִים לוֹ בַּחֲבִיבוּת, אֲזִי אִם יֵשׁ בִּינֵיהָם מִמִּין שִׁבְעָה שֶׁנְשְׁהַּחָה בְּהָן אֶרֶץ יִשְׂנְאֵל (עֵיוַ לְעֵיל סִימֶן זִי), יְבְרֵדְּ עֵל זֶה, אֵף עֵל פִּי שֶׁאֵינוֹ אֶלְא חֲצִי פְּרִי וְהַשְׁאֶר הַן שְׁלְמִים.

וְאָם אֵין בִּינֵיהָם מִמִּין שְׁבְעָה, אַם אָחָד שְׁלִם וְאָחָד אֵינוֹ שָׁלֵם, שָׁלִם עָדִיף. וְבָן אָם אֵין בְּרַכִּתִיהָן שְׁיוֹת אֶלֶּא שָׁאָחָד בְּרְכָּתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הַעֵּץ, וְאָחַד בְּרְכָּתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאַזְיְהָה, שָׁצְרִיךְּ לְבָרְךְּ עֵּל שְׁנִיהָם, שִׁבְעָה, אֲפִלּוּ הּוֹא חֵצִי. וְאָם אֵין בִּינִיהֶם מִמִּין שְׁבְעָה, שֶׁלֵם עָּדִיף. וְאָם שְׁנֵיהָם שְׁלְמִים אוֹ שְׁנֵיהָם חֲסֵרִים, יַקְדִּים בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵּץ לְבוֹרֵא פְּרִי הָאַנְטָה.

over the berachah, Borei peri ha'adamah. whole or both are cut, the berachah, Borei peri ha'eitz, takes precedence species among them, the whole one takes precedence. But if both are the seven species, even if it is not whole. If there are none of the seven If you like them equally, you should first say the berachah over one of if you prefer one kind you first recite the berachah over the favorite fruit. the berachah Borei peri ha'adamah. Since, you must say both berachos, example, if one's berachah is Bovei pevi ha'eitz while the other requires it]. The same rules apply [to fruits] whose berachos are not similar, for the whole one takes precedence [and you should say the berachah over them there are none of the seven species and only one of them is whole, should be only half a fruit while the others are whole ones. But if among (see Chapter 51:7 above) then say the berachah over that one, even if it verse. (Mishnah Berurah 211: 4) for which the Land of Israel is praised, it is cut, decause it is mentioned defore the pomegranate in the Biblical half a fig and a whole pomegranate, the fit takes precedence, although If both delong to two different kinds of the seven species, for example, same kind of the seven species, the one that is whole takes precedence. them one of the seven species If there are two fruits both belonging to the find most appealing. If you like all of them equally and there is among the same berachah, you say the berachah over the kind you like best and all of them, [observe the following guidelines:] if they are all subject to If there are several kinds of fruit before you and you wish to eat from

אָם פַּלָּן הַן מִּמִּין שִׁבְעָּה וְשֶׁוִים לֹוֹ בְּחָבִיבוּת, צְרִיךְ לְהַקְּדִּים אָת זָה שֶׁהִקְּדִּים, קפָּטִיק, וְאָרֶץ בַּחָבִיבוּת, צְרִיךְ לְהַקְּדִּים אָת זָה שֶׁהְקְּדִּים, לָפִּי שָׁתְּלִישׁי לְאָרֶץ קַמְּא. וְדִוְקֵא עֲנְבִים קֹנְיְ בִּיְּרְא, נְעָנְבִים הַאֹּי שְׁרִּא לְפִּי זֶה, כִּי הְּמָרִים הָבִּי אֲבָרִ חָשׁיִּב וְקְבִּי הָא קּרָר חַשְׁיִּב וְמְבִּי בְּנְּרָה. צְבָּרְ הַנְּרְא. לְבֶּרְ הַפְּרְוֹת. לְבֶלְ הַפְּרְוֹת.

If all the fruits are of the seven species and you like them all equally you should give precedence [in saying the berachah] to the one mentioned first in the Verse [which lists the seven species] interrupts the order. The verse in Deuteronomy 7: 8—"It is a land (evetz) of wheat=l, barley=2,

grapes=3, figs=4, and pomegranates=5,—a land (evetz) of oil-olives=1 and honey dates=2. Thus, dates (in second place after the second evetz) takes precedence over grapes (in third place after the first evetz). Consequently, after the second evetz in that verse, while grapes are in third place after the first evetz. This applies only to grapes. Since wine is so important that a special berachah has been ordained for it, it takes precedence over all kinds of fruit.

עְרֵא בְּמְרִי דְּלָא חַוּיִ. וְכַּן אִם אוְכְלְוְ חֻּלְּא כְּנְרֶךְ הַּלְּא הְעָרִי בְּלָא חַוּיִ. וְכַּן אִם אוֹכְלוֹ שְׁלְא כְּנֶרֶךְ הַבְּלְאחִי, כְּגִּוֹ הַכּוֹסֵס חַטָּר, אֵין לָה מַעְלָה, דֶּלָא מִשְׁתַּבָּחַ האַ דְּנִאָ מִשְׁתַּבָּחַ הַּבְּאָר הַבְּלָא חַוּיִי וְכַּן אָם אוֹכְלוֹ שְׁלְא כְּנֶרֶךְ הַבְּלְא הִייְהַבְּח

The precedence that is given to the seven species applies only if the fruit is ripe, but if the fruit is unripe it has no precedence, because the Torah does not praise anything that is not suitable. Likewise, if you eat [of the seven species] in a way that you cannot enjoy it, for instance, if you would eat wheat in its raw form, the laws of precedence do not apply.

אם ישׁ לְפָנִיוּ דָבָר שְׁבָּרְכָּתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הַעֵּץ אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאַדָּמָה, וְגַם דָּבָר שְׁבָרְכָּתוֹ שְׁהַכֹּל וְרוֹצֶה לְאֲכֹּוֹל מִשְׁנֵיהָם, בָּרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ וּבָרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הָאַדָּמָה קוֹדְמוֹת, שְׁהֵּן חֲשׁיבוֹת, לְפִּי שְׁהֵּך שְׁהַבֹּל הוּא חָבִיב לוֹ יוֹתֵר, מְבֶּל מְקוֹם, צְּרִיךְ לְהַקְּדִּים בּוֹרֵא פְּרִי הָצִּדְמָה פְּרִי הָצִּדְמָה (רי"א).

If there is before you a kind of food over which the berachah, Bovei pevi ha'eitz, or the berachah, Bovei pevi ha'adamah, is said, and another kind over which you say Shehakol, and you wish to eat of both kinds, the berachos, Bovei pevi ha'eitz and Bovei pevi ha'adamah, take precedence. These two berachos are [more] important, because they are more specific, for they exempt only one particular kind of food; whereas Shehakol is a berachah that embraces a great number of foods. Even if the food over which Shehakol is said appeals to you more, nevertheless, you should give precedence to the berachos Bovei pevi ha'eitz or Bovei pevi ha'adamah.

בְּרָכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְלְכַּן בְּשִׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּשָׁמְקַדִּשׁ עֵּל הּיֵּוֹ, עֶּהָרִי הִיא קּוֹדֶמֶת גַּם לְבָרְכַּת הּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְלְבַן בְּשִׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּשָׁמְקַדִּשׁ עֵּל הּיֵּוֹ, צֶּרִיךְּ לְכַסוֹת אָת הַפַּת, שֶׁלֹא בְּרָכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְלְבַן בְּשִׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּשְׁמְרֵית שֶׁמְקַדִּשׁ נְאוֹבֵל אַחַר בָּּךְ מִינֵי מְזוֹנוֹת, צֶּרִיךְּ לְכַסוֹתְן בְּשִׁעָת הַקּּדִּישׁ (רי"א רע"א רצ"ט).

The berachah, Borei minei mezonos, takes precedence even over the

berachah over wine; needless to say that the berachah, Hamotzi, [takes precedence over wine] for [Hamotzi] takes precedence even over the berachah, Borei minei mezonos. Therefore, on Shabbos and Yom tov when you recite the kiddush over wine, you should cover the bread [Sabbath loaves] so that it should not see its shame when we give precedence to the wine. Likewise, in the morning, when you recite the kiddush and then eat a variety of cake and pastry, during kiddush the cake should be covered while the Kiddush is said.

When preference, personal of regardless observed is order above The personal to given is precedence coincide, Ha 'adamah and Ha 'eitz of absence the In species, seven the of is food one if even preference, precedence, take species seven the preference, personal

takes evetz to nearest listed is whichever species, seven the Of precedence.

-foodHa'adamah the unless ,Ha'adamah over precedence takes Ha'eitz preferred. is

over one the over precedence takes drink and food over berachah The above the briefly summarize To35) 211: Berurah Mishnah (fragrances. as is order, descending in berachos of precedence of order the chapter, peri Borei hagafen, peri Borei mezonos, minei Borei Hamotzi, follows: peri pomegranates—Borei and figs grapes, dates, olives, ha'eitz—over Shehakol. ha'adamah,

When prefevence. personal of regardless observed is order above The personal to given is precedence coincide, Ha'adamah and Ha'eitz of absence the In species. seven the of is food one if even preference, precedence. take species seven the preference, personal

takes evetz to neavest listed is whichever species, seven the Of precedence.

si .bəvvəfəvq

Ha'adamah-food the unless Ha'adamah, over precedence takes Ha'eitz

over one the over precedence takes drink and food over berachah The seconds fragrands. Its $\frac{35}{100}$

פימן נו

מַעָּה וּבֶרְךְּ עַּלְ לֶמָם גַּמוּרְ בּוֹרָא מִינֵי מְוֹנְוֹת אוֹ עַלְ פַּת כִּיסְנִין הַמּוֹצִיא, יָצֶבְל אָם בָּרֶךְ עַלְתַּיל

אַפלּוּ מִמִּינֵי דְּגָן הַמּוֹצִיא, לֹא נְצָא (חִיי"א כלל נ"ח) טַעְה וּבָרַך עַל עַנְבִים בּוֹרַא פְּרִי הַגָּפָּן, נִצָא. וְכֵּן אַם טַעְה בְּבָרְכָה אַחֲרוֹנָה וּבַרַך עַל הַגָּפָּן, יָצָא. שְׁהַרִי גַּם הַעֲנְבִים פְּרִי הַגָּפָּן הַם (ר"ח).

If, by mistake, you said the berachah, Bovei minei mezonos, over bread or you said the berachah, Hamotzi, over cake you have fulfilled your duty. But if you said [Hamotzi] over cooked food, even [if it is prepared] from the [five species] of grain, your obligation is not fulfilled. If, by mistake, your duty. Similarly, if in error, you said the after-berachah, Al hagefen, after [eating grapes], you have done your duty, because grapes are also fruit of the vine.

הַאָּדְמָה וְגִי אֶפְשָׁר לוֹ לְבָרֵר בְּשׁוּם אָפֶּוּ, יְבָּצִרְ עֵּלִ יְּבַרְרִ עָּלִ פְּרִי הָאָדְמָה, אוֹ שְׁהָיי שְׁנֵרִ גָּם הָצֵץ יוֹנִק מִן הָאַדְמָה. אַבְל אָם בֵּרְרִ עַלְ פְּרִי הָאַדְמָה בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, לֹא נְצְא. וְלָבֵן אָם הוּא מְסָפָּק בְּאֵינֶה פְּרִי אָם הוּא פְּרִי הָעֵץ אוֹ פְּרִי הְאָדְמָה וְצִי אֶפְשְׁר לֹוֹ לְבָרֵר בְּשׁוּם אַפֶּוּ, יָבְצֵּרְ עֵּלִי בּּוֹרֵא פְּרִי הָעֵל מִּר הַצְּרָ אַ הְאָדְמָה וְצִי אֶפְשְׁר לְנִי הְבָּרְר בְּשׁוּם אַפֶּוּ, יְבְּצִרְ צְּלִי בּּוֹרֵא פְּרִי הָעִר בְּרָר בְּשׁוּם אַבְּיוּ

If, by mistake, you said the berachah, Bovei pevi ha'adamah, over fruit of the tree, or if both [fruits of the tree and of the ground] were before you, and, by mistake, you first said the berachah over the fruit of the ground (Ha'adamah) with the intention of exempting the fruit of the tree, you have fulfilled your obligation, because the tree also draws its nourishment from the earth. But if you say Bovei pevi ha'eitz over fruit of the ground, you have not fulfilled your obligation. Consequently, if you are in doubt whether a certain fruit is a fruit of the tree or a fruit of the ground, and it is impossible for you to determine [its nature], then you should recite it is impossible for you to determine [its nature], then you should recite

טְעָה וּבָרְהְּ עֵּלְ הַפִּיִּךְ פִּוֹרָא פְּרִי הַעֵּץ, אָם נְוְפַּר מִיָּד, יֹאַמַר תּוֹךְ כְּדֵי דְּפִוּר, פּוֹרֵא פְּרִי הַגְּפָּן. וָאָם לֹא מְעָה וּבָרְהְּ עֵיֹּךְ עַיְּדְיִי בְּּרְיְּבְּיִר (ר״ח).

over it Borei peri ha'adamah.

If, by mistake, you said the berachah, Bovei peri ha'eitz, over wine, and you notice [your error] immediately, you should add at once See note 5, Chapter 50 regarding Thi" '72?", 722.7 toch kedei dibbur. Bovei peri hagafen. But if you did not notice [your error] immediately, you have fulfilled your duty, Likewise, if by mistake, you say over wine the afterberachah, Al ha'eitz ve'al peri ha'eitz, you have fulfilled your duty, since it is after the fact.

 $\bar{\kappa}$ رَا الْمَا لِمِينَ مُرْكِ لِهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّاللَّا اللَّهُ اللَّا لَا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ ا

Over any article of food, even over bread or wine, if, by mistake, you recited the berachah Shehakol, you have fulfilled your obligation.

אף על פּי שֶׁלְכִהְחִלָּה צָרִיף לְרַקְרָת וּלְכַנֵּן עֵל מַה שָׁהוּא מְבָרֵף (כְּמוֹ שָׁכָּתַּבְּהִי בְּסִימֶן נִי סְעִיף גִי) מִכֶּל מְקוֹם בְּדִיעֲבַר אִם טָעָה בּפַּנְנָה, כְּגוֹן שֶׁלְּקֵח בְּנָדוֹ כּוֹס קַסְבַר שָׁהוּא יֵון, וּבָרַף עַל דַעַּה, שְׁהוּא יֵון, וְלְבָרַף, דְּמִשׁוּם טַעוּת בְּפַּנְנָה אֵינוֹ צֶרִיף לְחֲזוֹר וּלְבָרַף. וְכָל שָׁבֵּוֹ אָם טָעָה בְּהָבּוּר, שֻׁהָיִה סְבוּר שְׁהוּא שְׁבֶר אוֹ מֵיִם וּבֵּרַף עַל דַעַּת לוֹמֵר שְׁהַבּל, וְלְדֶם שְׁאָמֵר שְׁהַבֹּל נְוְכֵּר שְׁהוּא יֵין, וְסִיֵּם בּוֹרֵא פְּרִי הַגְּפֶּוֹ, שְׁנִיצִא. שְׁהָרֵי אֲפִלּוּ אִם הָנָה מְסִיֵּם בְּפִי הַפַּנְנָה וֹלְיה יִינְה יִיבְּא.

Although, initially, you should ascertain [the nature of the food] over which you are about to say the berachah (as mentioned in Chapter 50:3), nevertheless, if your intention was in error, for example, if you take a cup, thinking that it contains wine, and you begin the berachah with the understanding that the cup contains wine, but before saying the words Bovei peri hagafen, you discover that it holds water or beer, and you because, for mistaken intention, you do not need not repeat a berachah. Even more so, if your error would be reversed, in that you have the mistaken impression that [the cup] contains beer or water, and you begin the berachah with the intention of ending it with Shehakol, but before saying Shehakol, you discover [that the cup] holds wine and you conclude with Borei peri hagafen, you have fulfilled your obligation. After all, even if you had concluded the berachah as you originally intended, you would have fulfilled your duty.

אָפְלּוּ אָם סָיֵם כָּל הַבְּרָכָה בָּטְעוּת, אָלָא שֶׁנִוּכֵּר תּוֹך כְּדִי דְּבּוּר וְתָאֵן אֵמִירָתוֹ, בְּגוֹן שֶׁלָקח כּוֹס עֵיִם אוֹ שֵׁכֶר קֶסָבַר שֶׁהוּא יֵין וּבָרַךְּ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפָּן, וְנִוְפַר מִיָּד שֶׁהוּא מֵיִם אוֹ שֵׁכֶר וְסִיֵּם שֶׁהַפֹּל נִהְיֶה בְּרְבְרוֹ, וְכֶּךְּ הָיְמְה אֲמִירָתוֹ, בּוֹרֵא פְּרִי הַנְּפָּן שֶׁהַכֹּל נְהְיֶה בְּרָבוֹ, יֶצְא.

Even if you completed the entire berachah erroneously, but you became aware [of your mistake] at once and you corrected the recitation; for example, if you took a glass of water or beer, and, thinking that it is wine, you said the berachah, Borei peri hagafen and you discovered immediately that it was water or beer, and you concluded [by saying the words] Shehakol ni'yah bidevaro, you said in fact: Borei peri hagafion. Augusten—shehakol ni'yah bidevaro—you have fulfilled your obligation.

need you bread, eating after hamichyah Al said mistakenly you if But ,ha 'olam es hazan with continue may but beginning, the from repeat not

are nourishment, and sustenance, mazon and michyah since in only applies leniency This6) 209: Berurah Mishnah (synonymous. with so Not origin. Rabbinic of are which berachos those of case the if Consequently, law. Torah by mandated is which Hamazon, Birkas ha'eitz al ... ata Baruch say to begin mistakenly you bread, eating after hazan continued and error your discovered then and ha'eitz, peri ve'al ... ata Baruch with beginning, the from start must you ha'olam, es ata Baruch with beginning, the from start must you ha'olam, es

need you bread, eating after hamichyah Al said mistakenly you if But ha'olam, es hazan with continue may but beginning, the from repeat not synonymous. are nourishment, and sustenance mazon, and michyah since synonymous.

וְאָם לֹא נִוְכֵּר תִּוֹךְ כְּנֵי דִּבּוֹר, צְרִיךְ לְנָרֵךְ מַחָּדָשׁ בְּרָכֵּת שֻׁהַכֹּל אָם הוּא רוֹצֶה לִשְׁתִּת כּוֹס זָה. וָאִם קְיָה בְּדִעְּתּוֹ לִשְׁתּוֹת גַּם יִין אַחֵר, יִקְּח יִין וְיִשְׁתָּה מִיָּד, וְאֵינוֹ צְרִיךְ בְּרָכָה שְׁנִיָּה כֹּל שֶׁלֹא הַפְּסִיק בְּדִבּוּר (עַיֵּן לְעֵּיל סִימֶּן נִי סְעִּיף דִי וְסְעִּיף הִי). וַאֲפְלּוּ טְעַם מְחָבְּלִה מֵן הַפּּוֹס וְעַל יְדִי טְעִּימֶתוֹ נוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא מֵים אוֹ שְׁכֶּר מְבֶּל מְקוֹם לֹא הָוֵי הֶפְּסֵק בְּדִיעְבֵּר (ולענין קידוש ע"ל ס' עוֹ ס' יב).

If you were not immediately aware [of your error], you must recite the entire berachah, Shehakol, anew if you wish to drink this glass [of water]. If you intended to drink wine afterward, you may take some wine and drink it at once, without saying a second berachah, as long as you did not interrupt by speaking (see Chapter 50:4, 5 above). [This rule applies] even though you tasted [the contents of] the glass and by tasting it, you discovered that it contains water or beer, nevertheless, [tasting] is not discovered that it contains water or beer, nevertheless, [tasting] is not considered an interruption, since it is a fait accompli—it is already done. (Regarding kiddush see Ch. 77:12 below)

סימן נז

בּרֵךְ עֵל הַלָּחָם וְלֹאׁ הָיָה בְּדַעְּתִּוֹ לָאֱכֹוֹל יוֹחֵר מְמֵּה שָׁהָכִין לוֹ, בְּגוֹן שָׁקְּנָה לוֹ לָחָם אוֹ גְּלֵסְקָא וְסְבַר שִׁיּהְיָה לוֹ דִּי, וְשִׁיּב נְתְאַנָּה לָאֱכֹוֹל יוֹחֵר וְשָׁלַח לֹקְנוֹת לוֹ עוֹד, אֲפִלּי יֵשׁ לְפָּנִיו עוֹד מִמֵּה שְׁהַכִּין לוֹ בּתְחִלָּה, מִכָּל מָקוֹם, צְרִיךְּ לְבָרֵךְּ שֵׁנִית הַמּוֹצִיא עַל מֵה שְׁהַבִּיאו לוֹ, מִשִּׁים דַּהָוֵי נְמְלַךְּ. אֲבָל מִי שְׁיֵּשׁ לוֹ לָחֶם בְּבִיּתוֹ וְחָתַּךְ לְעַצְמוֹ חֲחִיכָה, שְׁהָיָה סְבוּר שִׁיְּהְיָה לוֹ דֵּי וְאֵחַר בְּּרְ נִתְּלַה. אֲבָל מִי שְׁנִית, עֲבָר לִי בְּי נְתְּבָּר, נִי עַבְּרָר הִיּא כְּדְּ. אף עַל פִי שְׁצִין לוֹ עוֹד מִן הָרֹאשׁוֹן, אֵינוֹ צְרִיךְּ לְבָרֵךְ שֵׁנִית, דְּנָה לֹא מִקְרֵי נְמְלַבְּי, כִּי הַבְּּרֶךְ הִיּא כְּדִּי

When you recited the berachah over bread you had no intention to eat more than what you had prepared; for instance, you bought bread or a roll thinking that this would be sufficient, but later you desired to eat more; and you send someone to buy more of the same. Even if there

is still some left of what you had originally prepared, nevertheless, you must repeat the berachah *Hamotzi* over the additional bread, because this is a change of mind. But if you have bread in the house, and you cut off another slice, even if there is nothing left of the original slice, you need not repeat *Hamotzi*; for this is not considered a change of mind, for this is the usual way [of people].

If you say a berachah over the fruit which you are eating, and then some more fruit is served, if at the time you said the berachah, you had in mind to include all that would be served, then, even if you have nothing left of the original fruit, and even if [the additional fruit] is not of the same berachah, you need not repeat the mind, that is to say, your original intention was to eat only the fruit that was before you, and then you decided to eat more, in that case, [even if the additional fruit] is of the same kind as the first, and there is still in front of you some of the original fruit, nevertheless, you must repeat the berachah over the additional fruit.

וְאֵם בְּחָחֵלֵּה הַנְּחָה דִּעְּחִוֹ סְחָם לֹא כָּךְּ וְלֹא כָּף, אֲזִי יִשׁ חַלִּיק, שָׁאֵם בְשִׁעָּה שָׁהַבִיאוּ לוֹ הַשְׁנִים לֹא הָיָה לוֹ עוֹד מֵהָרִאשׁוֹנִים צְרִיךְּ לְבָרֵךְּ שְׁנִית. אֲבָל אֵם הָיָה לוֹ צִּה עַהָרָאשׁוֹנִית, יִשׁ סְפַּק אֵם הָיָה לְבָרֵךְּ שְׁנִית עַל הַשְׁנִים אוֹ אֵינוֹ צְרִיךְּ. לֶבֶן טוֹב לְלָבֶרָ שִׁנְית עֲל הַשְׁנִים אוֹ אֵינוֹ צְרִיךְּ. לֶבֶן טוֹב לְנָהַר שֶׁבְּשְׁהִוּא מְבָרֵרָ, יִשׁ לוֹ לְמְנוֹע אֶת עַצְּמֹר הֵילְאָבְלָם.

However, if initially you gave no thought one way or the other [about any additional fruit that might be served] then the following distinctions [must be made]: if, at the time the additional fruit is left, you must repeat the berachah [when you eat the additional fruit], however, if there is still some of the original fruit is left, even though your thoughts were undefined, no berachah should be said over the additional fruit. (Mishnah Berurah 206: 20,22) if a second over the additional fruit. (Mishnah Berurah 206: 20,22) if a second

berachah is necessary over the additional [fruit]. Therefore, it is advisable that you exercise caution, when reciting the berachah, to have in mind [to exempt] whatever may be served later. Now, if you gave no thought [to additional fruit], and had nothing in mind, since it is questionable if the berachah must be repeated, you should avoid eating [the additional fruit].

בָּרִאּי לוֹ פְּרִי שֶׁהִּוּא חָשׁוּב וְחָבִיב עָלְיִו יוֹתֵר מִן הָרִאשׁוֹנִים אוֹ שֶׁהִוּא מִמִּין שָׁבְעָה, אֲפָלִּי יִשׁ לְפָּנִיו עוֹד מֵהָרִאשׁוֹנִים, צָּרִיְּה לְבָּרֵךְּ עַל זֶה שֶׁהַבִּיאוּ לוֹ, כִּי מֵה שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֵינוֹ יָכוֹל לְפָּטוֹר אֶת הָחָשׁוּב בְּרֵךְ גְּּרֶרְא, אֶלְּא דּוְקְא פְּשְׁנְתְּבּוֹן לְפָּטְרוֹ (בְּדְלְעִיל סִימֶן נִי סָעִיף יייא).

If [additional] fruit is served, that is, of a superior kind, and it is more appealing to you than the first, or if the additional fruit belongs to the seven species, even if some of the first fruit is still left, you must repeat the berachah over the additional fruit, [because the berachah recited over] a lesser article of food does not exempt a superior one The terms lesser and superior fruits are defined as "fruits belonging or not belonging to the seven species. Lesser cannot exempt those of the seven species (superior). Seven species (lesser) cannot exempt fruit of which you are fond (superior). (Biur Halachah 211:5 supra: uvilevad) automatically, unless you clearly intended to do so.

If you say the berachah [Shehakol] over beer, with the intention that the berachah should exempt all other articles of food that require the berachah, Shehakol, and then fish is brought [to the table], you need not repeat the berachah over the fish. [If, however, when saying the berachah,] you did not think [about any food that might be served later], you must say the berachah over the fish. This case cannot be compared to the case of the [different] fruits, where, even though one of the fruits is an apple and the other nuts, both belong to the same category of food, whereas, beer and fish are two entirely different kinds of food, one is food, the other a beverage. [Even though both require the berachah Shehakol] the one cannot exempt the other, unless they are both on the table when the one cannot exempt the other, unless they are both on the table when

you recite the berachah, or you had the intention to exempt it.

בֶּל וֹאַת לֹא מֵיִרִי אֶלָּא בְּאָרָם הָאוֹכֵל מִשֶּׁלֹוֹ, אֲבָל אָם הוּא אוֹכֵל אֵצֶל הַבָּרוֹ, פֵּיוָן שֶׁבַּרְף עֵּל מִין לֵּהַ בַּעִּל הַבִּית הַפְּל הַבִּית הַפְּל הַבִּית הַשְּׁרָה בְּעִל הַבּית הַצְּל הַבּּית הַאַלְהַ הַבּּית הַאַלְהַ הַבְּעִת הַאּירְחִים סוֹמְכִין בְּדַעְּתִם שָׁהַבַּעֵל הַבִּית מִּסְּתָמָא וַתּוֹ לָהֶם כְּל מְהָשׁ, אָז צְרִיף לְבָרֵף שֵׁנִית. וְאָם לֹא הָנָה בְּעֵל הַבִּית הָּצְלְהַרָּ הַבְּיִת הָאוֹרְחִים נְהַלְּה לְהָם, צָּם בֵּן אֵינָן צְּרִיכִין לְבָּרֵף, לְפִי שְׁהָאוֹרְחִים סוֹמְכִין בְּּדִּנִת הָּבְּעַה הַבְּיִת הַפְּל הְבְּיִם (סִימֶן קְעִים הַבְּיִר אֶלָּא בְּאָרָם הַאוֹבְיב, אַלָּא הָעָר בְּבִית הַיְּבְּיבְים הַיִּלְ

The above rules apply only to a person who eats his own food, but if you eat a meal at someone else's house, the berachah you say over one kind of food, exempts all that is being served even if there is no more left of actually change your mind if you actually said to yourself, "I will not join the host in partaking of this food," and then you change your mind and do eat of it, you must repeat the berachah. (Mishnah Berurah 179: 10) [regarding the additional food] then you must repeat the berachah. If berachah, because guests assume that in all likelihood the host will serve them with all the food they desire.

ַהְיָּחָה דַּעְּתִּי עֵלְ כֵּלְם וְאֵינוֹ צְרִיךְּ לְבֶרֵךְּ עֵלִי (קער). היְהְהְ לְּפְעִה עַלְ כֵּלְם וְאֵינוֹ צְרִיךְּ לְבֶרֵךְּ עוֹד (קער).

If you come to a meal where you are served a beverage, and you recited the berachah over it, and later you are offered more of the same; if it is the general custom [to serve drinks continually], it may be assumed that you intended to include all the drinks [with the first berachah] and you need not repeat it.

סימן נח

בְּשֵׁם שָׁאָסִוּר לְאָרָם לַהָּנִוֹת מִמַּאַכָל אוֹ מִשְׁקָה לְדָּם שָׁיְבָרֵה, כָּך אָסוּר לוֹ לַהָנוֹת מִמַּצִּכִל אוֹ מִשְׁקָה לְדָּם שְׁיָבְרֵה, כָּך אָסוּר לוֹ לַהָנוֹת מִמֵּצִּל הַהִּשְׁקָה הְהַבֵּל יָה. צִּינְהוּ דְּבָרִ שְׁהַנְּשְׁמִה נָהֵנִית מִמֶּצּוּ וְצִּיןְ הִגּוּף נְהֵנָה שְׁיְבְּרֵה, עֲלָיוּ, שְׁנְאֲמֵר, כָּל הַנְּשְׁמְה הְּהַלֵּל יָה. צִּינְה דְּבָרֵה, מְשׁוּם דְּבְשְׁמִפְּסִיק הָרֵים מֵחָטְמִוּ, כְּבָר שְׁיִבְּינִי הְּנְצִיּה לְהָנִי בְּבְּנִינִי מְמַּצְּבְל בְּמִצְיוֹ.

Just as we are forbidden to enjoy fragrant scent Other sources of pleasure, so are we forbidden to enjoy any fragrant scent Other sources of pleasure,

such as the sound of a beautiful voice, or a refreshing bath do not require a berachah; the voice, because it has no substance; the bathing, because it is external, the water does not penetrate your body. (Mishnah Berurah 216; 4) before reciting a berachah. As it is said, "Let every soul praise God." Psalms 150: 6. And what is it that only the soul enjoys and from which the body derives no pleasure? It is the fragrant scent. However, after enjoying [the fragrance], you need not say a concluding berachah, for as soon as the fragrance ceases, your enjoyment ceases, and it is the same as food that has already been digested.

Asher nasan rei'ach tov bapeiros. smell roasted coffee, which has a pleasant scent, you say the berachah unintentionally, you need not say the berachah over the fragrance. If you is immediate. (Mishnah Berurah 216: 10) and the fragrance reached you the derachah over eating the fruit, decause the pleasure of the fragrance is preferable that you say the berachah over the fragrance first and then you intend to eat the fruit and, at the same time, enjoy its fragrance, it not on smelling the fragrance, but you intended only to eat the fruit, If berachah] only when you intentionally inhale it. But if your mind was gives ...) rei'ach tov bapeiros [a fragrant scent into fruit]. [You say this over it the berachah Asher nasan [Who gave] (some say: Hanosein) (Who 137:7), nevertheless, since this fruit is used mainly as food, you recite year round, except during the festival of Sukkos, as explained in Chapter other ingredients] such as nutmeg or a lemon or an esrog (citron) (all a fruit of the ground, even if it can be eaten only when mixed [with comes from a fruit that can be eaten, whether it is a fruit of a tree or What berachah do you say over a pleasant fragrance? If the fragrance

אָם זָה שִּׁיּוֹצֵא מְמָנִּנִ הָרִים הִּוֹא צֵּץ אוֹ מִין עֵּץ, מְבָרָרָ בּוֹרָא עֲצֵי בְּשָׁמִים, וְלָבֵּן עֵל הַהָּדִס וְעֵל מִלְבִּלִּר וְעֵיל זְנְגְּבִיל (אונגבער) יִשׁ אוֹמְרִים דְּמֶבָרְ וִיִּשׁ אוֹמְרִים דְּצִּין עָבְּרָרָין, עֵל פַּלְפְּלִין וְעֵל זַנְגְּבִיל (אונגבער) יִשׁ אוֹמְרִים דְּמֶבְרָ וְיִשׁ אוֹמְרִים דְּצִּין מְצִּרִים לָא הֵנִי לְהָרִים בְּמִין וְעֵל זַנְגְּבִיל (אונגבער) יִשׁ אוֹמְרִים דְּמֶבְרָ וְיִשְׁ אוֹמְרִים דְּצִּין בְּיִּרְ

If the thing from which the fragrance emanates is a tree or a tree-like plant, you say the berachah Borei atzei vesamim [Who has created fragrant woods]. Therefore, over myrtle, roses, frankincense and the like, you say Borei atzei vesamim. Since the main feature of these is not their food value, but rather their fragrance, they are not considered fruit. Regarding pepper and ginger, some authorities hold that they require a berachah, whereas according to others, no berachah should be said. Therefore, you should not smell [pepper and ginger].

על עַשְׁב נָנֶרָק מְבָרְכִין בּוֹרֵא עִשְׁבֵּי בְשְׁמִים (העי"ן בְּחִירָק וָהַבִּי"ת וְפִּנִיה, כִּי הַחִּירָק הִיא חְּנִינְ שְׁהַבְּבְעִל הוּא קְשְׁה כְּגָּבְעוֹל שֶׁל פְּשְׁחָן, וּמִחְקַנִּם מִשְׁנָה לְשְׁנָה וּמוֹצִיא עְלִין, זֶהוּ עֵץ. וְאוֹחָן שֶׁהַגִּבְעוֹל לְעוֹלְם רַךְּ, הֲנִי עְשְׁבְּיְ בְּשְׁמִים.

[If the fragrance emanates] from grass or herbs you should recite Borei is very vesamim [Who has created fragrant herbs]. (The letter ayin of isvei) is vocalized with a short i, the letter beis [of isvei] is pronounced as a veis. Likewise, the beis of vesamim is pronounced as a veis because it follows a yud, (the last letter of isvei) and the first letter of a word that follows an alef hei, vav, or yud never carries a dagesh. The characteristic feature that tells the difference between a tree and an herb is this: if its stalk is as hard as the stalk of flax and is perennial and produces leaves, it is a tree, but if the stalk is always soft, it is an herb.

(שְּנִוּמְמְלְגְר) יְבְשְׁנְעִי שְׁנְּשְׁ לְבַּנִוּ בַּמִּנְ בַּמִּנְ בַּמִּנְ בַּמִּנְ בַּמְרָ בִּנְרָא מִינִי בְּשְׁמִים. אָם אֵינוֹ לֹאָ מִין עֲשְׁנִי עְיִ בְּנְרָא מִינִי בְּשְׁמִים. וְבַּן עֵּלִי בְּעָרָא מִינִי בְּשְׁמִים. וְבַּן עֵּלִי בְּעָרָא מִינִי בְּשְׁמִים. וְבַּן עֵּלִי בְּעָרָא מִינִי בְּשְׁמִים. וְבַּן בַּעְרָא מִינִי בְּשְׁמִים.

Balsam oil Balsam is a valuable, fragrant oil, mentioned in Genesis 43: Il as tzori. It is obtained by making an incision into the tree trunk, stripping the bark, after which the oil trickles out. (Mishnah Berurah

216: 22) which grows in the Land of Israel, enjoys a prominence as a product of the Land of Israel, and a special berachah has been instituted for it, which reads: Bovei shemen aveiv [Who has created pleasant-scented oil].

ְּבָּמִמִּנִם 'נִּמִלְגָּלֵּ בְּעִרְיִּמְלְנִבְּלְיִּמְכִּנִי 'נְבְּלְמָּמִנִם' (מְתָּרְאִנְּגָּאוֹ) 'נְלְנִמְנִנִּם (הַּנְּמָרְבִּנְלְצִּמְנִים (בְּנְתְּאִרְלְּבָּנְרִיּבְנְרָאִרְּתָּגִּ יְבְּמִמְנִם 'נִוֹנִיְאִי 'נְגְ 'צִאְם־ְּבַרְרָבְרָבְנִיתְּ 'מְבָּרָבְלְיבָרָבְ (מְתָּרְאִנְּהָתְּן) 'נְלְנִמְנִנִּם (הִּנְּלְבָּרָבְ 'נִבְּרָבְרָבְרָבְרָבְרָבְּרָבְּיִבְּרְבְּנְבְּאִרְבְּלְבָּרָבְ 'מְמִנִּם (הַנְּבְאִ 'הָּבְּרָבְ בְּנִמְנִנִּם 'נֹבְּאַ 'נִבְּרָבְלְיבָרְבְיְמִשְנִים 'נֹבְלְיבָרְבִּינְרָא' וֹנְבִּלְ 'מִאָּבְיִּבְּלְבִּבְרָ בְּנִרִּא 'מִּלְהָּאַ 'מִּאְ'מִּאְ 'מִּאְ'מִּבְרִּבְּלְמָמִנִם' וֹנִרְן 'נִצְאַלֵּבְאַ 'מִּאְ'מִאָּבִּי 'מִּאָרִים 'נִבּוּרָרְ

[If, by mistake] you said over a fragrance from a tree the berachah Borei isvei vesamim, or, conversely, [over fragrances from herbs, you said assei vesamim], you have not fulfilled your obligation. But if you say fulfilled your obligation. Therefore, if you are in doubt, regarding any species, as to what berachah to say, and you are unable to determine its classification, you should say the berachah Borei minei vesamim. It seems to me that if you said the berachah Borei atsei vesamim on smelling the fruit of a tree, you have fulfilled your duty. Therefore, it samiling the fruit of a tree, you have fulfilled your duty. Therefore, it seems to me, that on smelling cloves, orange peel, and lemon peel, you seems to me, that on smelling cloves, orange peel, and lemon peel, you

should say Borei atzei vesamim.

Oil or water that was scented with spices from fragmant wood (which are still in the oil or water), require the berachah Bovei atzei vesamim. But [if the oil or water was scented] with fragrant herbs, you say [when herbs, you should say Bovei minei vesamim. If it was perfumed with both wood and fragrance is a blend of several components, you should recite Bovei minei vesamim. If the scent-producing substances were removed from the oil or the water, it is questionable whether a berachah is needed because the main ingredients are absent. Therefore, you should refrain to smelling Authorities of the recent past rule that you are permitted to smell such perfumes and that you should say Bovei minei vesamim over them. (Mishnah Berurah 216: 32) [this kind of fragrance].

ַבְעוֹמִים.

ַלְנִיּ (עִּלְּבַּרִנִּ 'לְבַּרֵּבְ' יִׁעַּבְּרַבְּ'נַאַּטְרִי 'נֹאַטְרִי כְּלֵבְרֵבְ' יִנְּאַטְרִי כְּלֵבְרֵב בְנִיּ (עָלְבָּרִנִּ 'פַּרִרְ 'עִּעַרְבִּעַ 'בַּאָעִרִם 'נִאַמִּרָם 'נִאַמִּרִם 'נִאַטִּרִּילָב' מִּגָּרָרִ 'מִּנִּרִּ 'בָּאָעִרִם 'נִאַנִּרָב' יִּבְרָב' יִּבְּרָב' יִּבְרָב' יִבְּרָב' יִבְּרָב' יִבְּרָב' יִּבְרָב' יִבְּרָב' יִבְּרָ

If fragrant fruit is set before you together with scented wood, herbs, and spices, you should say over each the berachah that is appropriate to it [in preference overvides this order: Your favorite scent always takes precedence. (Mishnah Berurah 216: 10) then over the wood, then over the herbs, and, finally, the berachah over the spices.

If you smell] incense, i.e., spices burnt on coals which produces aromatic fragrances, you should say the berachah as soon as the fumes rise, before inhaling the aroma, as is the rule with all berachos said over articles for human enjoyment. However, you should not say the berachah before the fumes rise, for a berachah must be recited immediately before the enjoyment. If the incense consists of fragrant wood, you should recite Borei atzei vesamim; if it consists of herbs, is vesamim, if it is made up of other kinds [of spices], you should say Borei minei vesamim, You should say the berachah only when you bum the incense especially in order to smell its aroma, but if incense is burned in order to deodorize [a room], as in the case where aromatic burned in order to deodorize [a room], as in the case where aromatic

־מֹנדפֿנו 'לְנִינוּנוּ "נוֹכלגִים' מִּאָלְא־דָּמָּמִע 'לְנִינוּנוּ 'בֹּמֹּמִתְי 'בּל 'לְנִינוּ בּוֹדְפַּלְיִם ''אוּ 'מֹבֹיניכוּ ''מָלִנִים ''אַלּ־מַרְ. "נכן בְּלִינִם 'מִאִינִוּ מִנְּמִב 'לְנִינוּנוּ 'בֹמֹמִתְם' צַׁמַלִּדְיִם 'צִׁמִּלִינִם ''אָנּ 'מִבִּרִי' (כִּוֹ 'מִלִּמִים ''מִלִּנִים ''מִנּיִּמָרִים ''מִינִּנּיִ "נכן בּלִיבְלִיבָּרִם ''מִאִינִוּ מִנְמִב 'לְנִינוּנִי ''כִינִוּ 'בֿמִמִים 'צַמְּלִּדְעִרִי ''בִּנִינִּם ''מִי

All spices that are not meant specifically for smelling such as spices that are stored in a room Only when they are stored in a store that is open to the public. (Misnhah Berurah 217: 1) as merchandise and perfume used only to scent garments, and not meant to be smelled for its fragrance, but only to give a fresh scent to the garments, require no berachah, even when

you smell them intentionally.

ְּמֶּנֹהֵא וְנֹמֵּנֵים 'ְמָנְלֵבְיּם 'נְמָלְבְּיִם אֵנ (אַפּאַמִּבְּא אֵנְמִּלְבִּנְיִם 'לְּנִנְנִם 'אַנְלְבָּנְם' 'נְמָבְּלְ-בָּבְּנְבְּא 'נִמְנִם 'נִלְבָּנִם 'נִלְבָּנִם 'נִלְבָּמְ 'לֹבָנִם 'נִנְדָּא 'לֹכִנִם 'נִנְהָא' אִם 'נִלְמַבְּנִוֹ 'מְעַנִּלְבְּלָבְנִנְנִי 'אָנִנִּ 'אָנִם 'נִלְבָּנִן 'לַמְמִנִם' כִּיְעַלְבְּמָמִנִםְ מִּּלְּבְּנִנְנִי אֵנְיֹנִנְ 'אַנְנִי 'אָנִם 'נִלְבָּנִן. 'לְנִבִּינִ 'אָנִם 'נִלְבָּנִן. אָנִ 'בְּמִּמִנִם' כִּיִּעִלְּמִּמִנִם 'מִּבְּנִנִּע 'מִנְנִּמִּמִּנִם 'אֵנִ (אַפּאַמִּבִּים 'עִנְיִּבְּיִנְיִּבְּי

However, if you enter a store that sells spices, or a pharmacy, and you intend to smell them, you should say Bovei minei vesamim, since the spices in the store are displayed in order to be smelled, as this is the shopkeeper's interest, for the aroma will make people buy [the spices]. If you keep going in and out of the store, [and when you first said the berachah,] you had in mind to return to the store, you need not repeat the berachah. But if you were distracted If you remain in the spice store all day, you say only one berachah, even if your thoughts are diverted; this is so because you are continuously enveloped in the aroma. (Mishnah Berurah 217: 4) or you stayed away a long time from the store or you visited another store, you must repeat the berachah when you return.

ַרַלְּמַלְּמַּמְתְּיִּמְּאָרַנְיִגִּים אָנִיבְּמָּאִרַ פּרְוֹתְ עַּמְרִיחִם אָנִיבְּמָאִרַ אָנִיבְּלָּצְרָי בּ בְּמַלְּמַּמְּמֵּאִי בְּלָּאָנְרִיְגִים אָנִיבְּמָּאִרַ פּרְוֹתְ הְמָלְמִרִיחִים וְנְנְמַאִרְ בְּיִרְ אִנְיְבְבָּגְרִי בּיִּהְ, אִנְיִבְּלָצְרִי בּיִּהְ, אִנְיִבְּלָצְרָי, בּיִּהְ, אַנְיִבְּלָבְּיִרִי אָנִיבְּלָבְיִי, בּיִּהְיִי אָנִיבְּלָבְיִי, בּיִּבְּיִי

Scents that emanate from objects other than the original source, such as from garments that have been perfumed, or from a vessel that contained spices and absorbed their scent, or from your hands after you handled esvogim (citrons), or other fragrant fruit, require no berachah.

'לְעַרנִּתּ'בַּרְנִּתְיְמֵּלְּמֶתְרַבְּׁתְּבְנָרְתִּי כְּנְכְבִּנְתִי יִנְמֶכְלְ מִּכְּנִיִּתִּ מִּבְּנְרָתְ (בְּמֵתְיִבְּׁמֶתִּתְּיִ מִּבְּנְיִתְּ לְבָּתְרִי בְּנְמְתִּנְתִּי כְנְכְבִּנְתִי יִנְמְכְּלְ מִּבְנִינִתְי כְנְכְבִּנְתִי יִנְמְכְלְ מָּמְנִרְ לְטָרִנְּתִי כְנְכְבִּנְתִי יִנְמְכִּלְ מָּמִנְ עִסְיִּגְּ יִּבְּיִבְּנְתִּתִּי בְּלְמִּמְנִם יִּתְּלְּבְּּׁתְּתִּבְּיִּתְּיִּי בְּמָתִּי בְּמָתִּי בְּמָתִּי בְּמָתִּי בְּמָתִּי בְּמָתִּי בְּמְתִּבְּּּבְּּּנְתִּי יִנְלְּמְתִּבְּיִנְתִּי יִנְלְּמְתִּי יִּנְלְּמְתְּיִּבְּּּּּ

Chapter 152:8 mentions the law which states that it is forbidden to smell perfumes created for women, and Chapter 167:7 mentions the law according to which it is forbidden to smell the incense which was burned for idol worship. Needless to say, that it is forbidden to say a berachah over them.

סימן נט

ַגל ְשִׁמִּנְעִּה מִנְבִּהְרַעְ לְוֹ ְלְפַּדְוֹי, מְבֶרֵךְ שְׁהָאָתְ בְּאָרַ הֵא מִנְבִּה לִוְ וְגִּם בְּגִּאִ הַלְּשְׁמִּנְעִּה מִנְבִּה לְנִ ְלְפַּדְוֹי, מְבֶרֵן שְׁמְּהָשְׁנְיְשְׁהָ אָת הָנְבָּרִר, וִמְכִל שְׁכִּן אִם הִיאִ בַּעְצְּחִרִים, מְבָּרִרְ בְּרָּוְךְ

אָתה היֵּאֹלִקִינּוּ מָלְךְ ָהעֹנְלִם. ַהטֹרב וָהַמִּטִיב. ְכִלנִמר, טוֹב לוֹ וָגִם ַמִטִיב לַחַברוֹו. אִם ְבִשְׁעִהֹ שֶׁתִּרִ רוֹנְאַה אוֹ שׁנִמַע ֶאַת הִּשְׁמַנְעַה ֵאִינוֹ ְיכוּל לָבַרְךְ מָחַמַת ּצופּוֹ אִוֹ מָחַמַת מַקּוֹמֹוּ, יִכוֹל לָבַרְךְ אַחר. ָכְךְ. נְכוּ ְבְּבְּרַכִּתּיַדְיִן הֲאָמַת (רכי״ב רכי״ג).

If you receive good tidings from a reliable eye-witness, and needless to say, if you witness the event yourself, if you are the only one who benefits from the tidings, you recite the berachah Shehecheyanu [Who berachah Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam hatov vehameitiv, [Blessed are You Hashem, our God, King of the universe also does good to your fellow man. If at the time that you see or hear the tidings, you are unable to utter the berachah, either because of your physical condition or because of the place where you happen to be, then you may recite the berachah later. This rule applies also to the berachah Dayan ha'emes [the true Judge] [which is said over bad tidings].

ַ הַּיִּב ַ הַאָּדִם , לְבַרִרְ אָת ה' יִהְבַרִךְ שֵׁמֹיַגִם עֵל הַרָעָה, שֶּנֶאַמר, וָאַהִבָּח,אַת ה', אַלְהיָך בָּכִל , לְבַבָּך יִבָּכִל הַיָּמִנִי יַבָּעָר הַבָּעָר, בַּעָצִר מוֹב הַבָּעָר אָת ה', אַלָהיָך בָּכִל , לְבַבָּך יִבִּעַנִי יַנִּעָר הַבָּעָר מִנָּהַבַּת אָת ה', אַלָהיָך בָּכִל , לְבָבַּך יִבִּעַנִי יַנִּעָר מוֹב הָבַּנָצִר מוֹב הַבָּיַצִּר מוֹב הַבָּעָר הָבָּיב הַבְּעָר הַ הַּיּה הַּיּבְּעָה היי הַבָּעָל הַ הַּיּר הַבְּיַר הַבְּרָך הַבְּיִר הַבְּעָר הָבִּיר הַבְּעָר הַבְּעָה הַעָּלְהַב הַיּר הַבְּיָר הַבְּיִר הַבְּיִר הַבְּעָה הִי הַבָּלְ הַנְּעָה הַיְּהַבְּעָה הַעָּלְהַב הַּיִּר הַבְּיִר הַ הָּלְבָּרְר הִי אַזְּמַר הִי אַמְהַר הָלְבִּר הִי יִהְבָּר הַבְּיִר הַבְּיִר הַעָּיִב הַּבְּרְר הַבְּיִבְ הַבְּעָה הַעָּלְהַב הַּרְיְ הַעָּעָר הַבְּיִר הַעָּיבְ הַבְּיִר הַבְּיִר הִי אַנְמִר ה' הַבְּיִל הַ הַּיִּר הַבְּיִר הַ הַּבְּרְ הַבְּיִר הִי בְּעָר הַ הַּבְּר הְבָּיב הַ הַבְּר הַבְּיִר הַבְּיב הַעְּר הַעָּר הַ הַּבְּר הַ הַּבְּר הַבְּיב הַּבְּר הַ הַּבְּר הַבְּיב הַבְּיב הַ הַּלְבְּיב הַ הַּבְּיב הַבְּיב הַ הַּבְּר הַ הַּבְּר הַ הַּבְּיב הַ הַּבְּר הַ הַּבְּיב הַּרְיב הַעְּיב הַבְּיך הְבִּיבְ הַבְּיבְּי הַבְּיבְ הַבְּיבְ הַ הַּבְּיב הַ בְּיבְר הַבְּיב הַעְ הַבְּיבְּי הַבְּיב הַ הְבְּבְיבְ הַבְּיב הַ בְּיבְּיב הַ הְיִבְּיב הַיְלְ הַבְּיבְ הַבְּיבְ הַבְּיבְ הַבְּיבְ הַבְּיב הַ בְּיבְּיב הַ בְּיבְ הַבְּיבְ הַ הַּבְּיבְ הַ הַּבְּיב הַ הַבְּיב הַ הַּבְּיב הַ הַבְּיב הַ הַיבְּיב הַ הַיְיב הַ הַּבְּיב הַ הַּבְּיב הַ הַיִּב הְיבְּיב הַ הַיִּיב הַ הַּבְּיב הַ הַיִּר הַ הַּבְּיב הַ הַיְיב הַ הַּיבְיב הַ הַּיבְּיבְ הַ הַּיְיבְ הַ הַּיבְּיב הַ הַיְיבְּיבְ הַ הַיְיבְ הַ הַּיבְּיב הַ הְיִבְּיב הַ הַּיבְּיב הַ הְיבְּיב הַ לְבְבָּיב הִילְיב הַ הָּרְיבְּיבְיב הַיבְּיב הַ לְּבְבִיבְיבְיב הִילְיב הִילְיב הִיבְיל הִיבְילְ הִישְׁבְיים הַּיבְיל הִישְׁבְיים הְיבְילְיב הִיל הִיבְּיב הַילְיב הַיבְיל הְיבְיבְיל הִילְיב הִילְיב הִיבְיל הִיבְּיב הַיבְּיב הַ הְיבְיב הַיבְּיב הַיבְּיב הַיבְּיב הַיבְּיב הַיבְיב הַיבְיב הַ הַיבְּיב הַיבְּיב הַיבְּיב הַ הְיבְיב הְיבְּיב הַיבְיל הְיבְּיב הַ הְיבְיב הַ הִיבְיב הַיבְיב הַיבְּיב הַיבְּיב

It is our duty to express our blessing to Hashem, blessed be His Name even on bad tidings, as it is said: "Love Hashem, your God, with all your heart, with all your soul and with all your possessions."

Deuteronomy 6: 4. "With all your heart" means with your two inner are engaged in worldly pursuits, you should fulfill the command: "Affirm Him in all your undertakings." Proverbs 3: 6. See Chapter 31 above). "With all your soul" [means] even if He takes away your life. "With all your possessions" means with all your resources. Another "With all your possessions" means with all your resources. Another explanation, the word me'odecha is seen as grammatically related to explanation, the word me'odecha is seen as grammatically related to

he is, in fact, serving God, and serving God is a source of joy to him. suffering is an atonement for his sins. Thus, in accepting this misfortune willingly accepts whatever God has decreed, firmly convinced that his the true servant of God is a source of joy and a favor, since [the believer] You render judgment, I will, likewise, sing. Because an evil fate, too, to sing." Psalms 10: 1. If you bestow kindness on me, I will sing, and if said, "Of kindness and judgment will I sing, to You, Hashem, will I of unquestioning acceptance as is done when good tidings arrive, as it is sufficient for all. The blessing for adversity must be expressed in a spirit are received at the same time, whether good or evil, one berachah is Hashem, our God, King of the universe, the true Judge]. If many tidings Adonoy Elokeinu melech ha'olam dayan ha'emes, [Blessed are You said? Upon hearing bad tidings, the berachah said is: Baruch ata punishment, express your gratitude to Him. What berachah should be out to you, whether it is a measure of goodness or a measure of measures" or "for any measure that is meted out to you." that He metes midah, measure. Thus, uvechol me'odecha would mean "with all your

הגיע אָליר טֹבָבה אֹ",שָׁשַׁמעׁ שִׁמנְעה טוָבה, אף על-פֿי, שַהְבָבִרים מִרָאין שָטֹבָה זֹוּ הִגִּרוֹם לוֹ הָעָה - כִגֹוֹן שָׁמָצא מִציָאה הָאם יֵּישַמעַ הַּזָּבָבר לַמֶּלֶך יֵקח-ָכל אָשֶׁר לוֹ, מַכל מָקוֹם מָבַרְך הַטֹרב הַהַמַטִיב. הַכּן - נְגָעָתה אַלִין הָעה אֹוֹ שַׁמעֹי שַמנְעה רָנְעַה. אף על-פֿי שַתְּבָברים מָרָאים שָרָעה זוֹי גוֹרָמָת לוֹ טֹנָבה, כֵּלוּ שָׁבָא לוֹ שָטִף על שָׁיִררוּ וַמִּזִיק- וְתִּבּוֹנְ הַבַּיּל הַנְּאַהוֹ, שַּאִין מָבְרַבירן עַלְּמָנִעניר לִהִיוֹת אָלִא על מהֹ שַּּאַרע עָר. שִׁרָ הַמְלִוֹם מְבָּרַרְ הַבּיּלְ הֵּאָמֵתוּ, שַּאִין מָבְרַבין על הָנְעִייר לָהִיוֹת אָלִא על מהֹ שָּאַרע. עָר. וֹרכי הבוּ

If something fortunate happens to someone or he receives good news, even though it is likely that this benefit will give rise to evil, as when he finds a precious object, and, if the king were to discover this fact, he would confiscate all his possessions; nevertheless, he should say Hatov vehameitiv. The future is not ours to predict, perhaps what we fear will not come to pass. (Mishnah Berurah 222: 5) So, also, if disaster strikes or someone receives bad news, even though, most probably this adversity will turn to his advantage, as when his fields are flooded, and his crops are ruined, but the subsiding flood water is of great benefit to him because it waters his fields, nevertheless, he should say Dayan havemes, since berachos are not made for future events. [A berachah is said] only over something that occurs here and now.

לעֹנִלם יֵהא אָדם רָגיל לנִמר: יָכל ַמה הָעָביד רָחָמָנִא לָמב עַביד. ''Whatever the Almighty Your should accustom yourself to say always: "Whatever the Almighty

does is for good."

ָּ מְּבֵּעוֹרָ יִּאָרְ מְּבְּעִרְ 'מְּבְּעִרְ 'מְּבְּעַרְ 'מְּבְּעַרְ 'מְּבְּעַרְ 'מְבָּעַרְ 'מְבָּעַרְ 'מְבָּער מְבִּי 'מְבָּער' 'מִבּער' 'מְבָּער' 'מְבָּער' 'מִבְּער' 'מִבְּער' 'מִבְּער' 'מִבְּער' 'מִבְּער' 'מִבְּער' 'מִבּער' 'מִבְּער' 'מִבּער' 'מִבְּער' 'מִבְי' 'מִבְּער' 'מִבְי' 'מִבּי' 'מִבּער' 'מִבּער' 'מִבּער' 'מִבְּער' 'מִבּי' 'מִבּי

When the wife gives birth to a son, The first time you see your baby daughter, you should say Shecheyanu. (Mishnah Berurah 223: 2) the father says the berachah Hatov vehameitiv. The mother, too, should say sherecheyanu, Shehecheyanu is preceded by Dayan Ha'emes over the mother's death. (Mishnah Berurah 223: 6) because the good has come only to him. Likewise, if the father dies before she gives birth, she recites Shehecheyanu (when the child is born).

ַמת, אביו או, אַחד מִשְאַר ,קרֹנְבִיוּ, אֹוָ אִפּלִּוֹ אִינוֹ קרוֹבוֹ, אַלֹאַ שִּהִא אָדִם ָבִשִּר, וִמָּכִל שָׁבִרְךְּבִבּיוֹן. אַתַה ה' אַלְקִינוּ ,מֶלֶךְ הִעֹּלְלֹם, בּיִן הַאָּמִת. ,נִעל ,שַאָר אָדִם שָׁאִינוֹ מְצַמַעִּרִ ,כֵל, כֶּךְ, אֹנַמִר ,ברוּןך בּיוּן הֵאָמַה ה' מֵלְפִינו. אם נִשְּאַר מָאָביו ,מַמֹּוֹן לִיבֹרש, מָבְרַּךְ-גִּם בּלֹן שֶּהְחָּיִּנְיּם , מִינִּע מְשִׁרְ בִּיוֹן הַאָּמִה בּלִּהְעֹּה ה' אַלְקִינוּ ,מֶלְרַן הַעֹּלְרם בִּרִי

Upon the death of a father or other relative, or even an unrelated, observant Jew, and certainly [on the death of] a Torah scholar whose death distresses us, we recite the berachah Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam dayan ha'emes. On the death of a person whose demise does not cause as much anguish, Baruch dayan ha'emes should be said, omitting the Divine Name and Kingship. If a father leaves property to his son as an inheritance, the son also says the berachah Shehecheyanu. If there are other brothers who share the inheritance, then, instead of Shehecheyanu, he says Hatov vehameitiv.

If you built or bought a house or you bought vessels or valuable clothes, even if you already own similar possessions, as long as you have never owned these objects, (this excludes objects you say the berachah back) and you take pleasure in owning them, you say the berachah Shehecheyanu. The berachah should be recited at the time you make the purchase This only applies if the garment is ready to wear. If it needs

alterations, (or has to be examined for sha 'atneiz), Shehecheyanu is said the first time the garment is worn. or upon the completion of the building, even though you have not yet made use of them, for the berachah is said over the happiness you experience when you acquire them.

יְנְשֵׁמִיּלְבִּשׁ, וְבָּרִךְ מִלְּבִישִׁ עֵּרִּמִים. וָאַף שָׁנְבִרִי בַּרָּלְ שָׁתִרִית מִלְּבֹישִׁ עַּוֹתִי יְבָשׁלּוְבִשׁוֹ. אָך אָם לָבַשׁוֹ שְּׁתִּרִית, וָפְּטִרי בַבְרָךְ אֹנִזר יִשְׁרָאל בִּגִפּנָרה. וַנִישִ חֹוֹלִלְקִין, בעל בו טוֹב לָלִלְבָשׁוּ בַּעִּה הָרִאשׁנָנִה שָּׁתְרִית, וִיפַּוּן לָפְּטְרוּ בָבָרְךְ אֹנִזר יִשְׁרָאל בִּגִפּנָרה. וָנִיש חֹוֹלִלְקין, בעל בו טוֹב לֶלִלְבָשׁוּ בַּעָמַר הָרִאשׁנָנִה שָּׁתְּיִי יְנִבְּשִּׁי וְבָּמִירִ יֶבְבֶּרְר אַנִיר יִשְׁבָּרְר הָנִבע. הָנִשְׁר הָנִבער הָבָרְר שָׁנָלִהן. בְעִבּער הָרָה שָׁהָּי הָלְאַחּר שְׁעָּבְּרְי הַעְּבִּינִי הַיִּהְי הָּיִבְּיִי הַיְּבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִי הַיִּבְיִים בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיבִּיבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִּים בּיִּבְּיִים בּיִּבְּיִים בְּיִבְּיִבְּיִבְּיִים בּיִּבְּיִלְ בְּעִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בּיִּיבִּים בּיִּבְּיִים בּיִּים בּיִּבְּיִים בּיִּבְּיִים בּי בְּבְּיבִים בְּיבִּים בְּיִבְּשְׁבְּיִּבְּיִים בְּּבְּיִבְּיִּבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בּיִּים בּיִּבְּים בְּיִבְּיִים בּיִּבְּים בְּיִבְּיִּבְּים בְּיִּבְּים בְּיִבְּים בְּיבִּים בְּיִּים בִּיבְּים בִּיבִּים בְּיִּבְּים בִּיְּבִים בְּיִבְּים בְּיִבְּיִם בְּיִבְּים בְּיִבְּיִנִים בְּעִּינִים בְּיִבְּים בְּיִּים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בִּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִּבְים בְּיִים בִּיבְים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִּבְים בְּיִים בִּיבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּיבְים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיבְּים בְּיבְּיִים בְּיבְּים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּיבְּבְים בְּיִבְּים בְּיבְּיבְּיבְּילְים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּיבְי בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִּבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיִיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיִבְּים בְּיבְיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְיבְיבְיבְיבְּיבְיים בְּיבְּבְיבְּבְיבְּיבְּיבְּיבְּבְיבְיבְיבְיבְ

berachah Lehis'ateif batzitzis [to be enwrapped in tzitzis]. say it when you wrap yourself in it for the first time, following the berachah Shehecheyanu. If you did not say it at that time, you should without tzitzis may not be worn. (Mishnah Berurah 22: 1) you recite the to it, Only after you tie the tzitzis can you say the derachah. A tallis morning prayers]. If you buy a new tallis, then, after you tie the tzitzis to have in mind] to exempt them when you say those berachos [in your Therefore, it is best to put them on for the first time in the morning, [and girds Israel with strength]. Other authorities disagree with this opinion. and when putting on a new belt you say Ozeir Yisrael bigevurah [Who berachah Oteir Visruel besifarah [Who crowns Israel with splendor], you buy a hat, and you wear it [for the first time], you should say the exempts you [from saying it again]. Some authorities hold that when the new garment on in the morning, the berachah in the morning prayers you repeat it when you put on [your new clothes]. However, if you had Even though you have said Malbish arumim in your morning prayers, Shehecheyanu. (Mishnah Berurah 223: 18) [Who clothes the naked]. berachah Malbish arumim Malbish arumim is said before When you put on a new garment [for the first time] you say the

קנה:כלים שֵׁיְשַּׁהְשַׁרְשָׁרִישַ הוא יְבָנִה הוא יְבָנִה: הַנִי. בִיחֹוֹ, מָבַרָּךְ הַמֹּוֹב וָהַמַמִיב. When you buy articles that will be used by the entire household, you say the berachah Hatov vehameitiv.

ַאם לְּחַנֵּו לִוּ ְבַמְּחַנִּיה, מְבַרֵּךְ הַמִּיב וָהַמִּמִיבוֹ, שִּהִיא מֹנְבה לֹוֹ, וִגם לַהֹנִתּן מֹנָבה, כי אם זָה הְמַקָּבל

הוא ַעני, ַהַרי היא טוָבה ֻלהנוֹתוֹ ָשׁזָּכהו ַהַשׁם יִתְּבַרִּךְ לִתוֹ צָּדָקה. וָאם ַהְמַקָּבל הוא ַעשׁיר, ַשִׁמַח הגוֹתוֹ, שָּיֹה ְמַקַבל תַּמִּנוֹ מַתְּנה.

When you receive a gift, you say the berachah Hatov vehameitiv Only when you receive an object or apparel as a gift. When money is received, no berachah is said, since receiving money embarvasses the recipient and dampens his joy. (Mishnah Berurah 223: 20) for you benefit from it and the donor benefits from it as well. If the recipient is poor, the donor has the satisfaction that the Almighty has enabled him to give charity, and if the recipient is wealthy, the donor is pleased by the fact that the rich man accepts his gift.

ַעל ְטָפַרים ַחַּדִישׁים ָשֶּקְנַה, אִינוֹ מָבַרְךְ שֶׁהֶחַיִּיבִי מִשׁוֹם ְדִמְצִוֹת ַלְאוֹ לָהֹנוֹת בָּתְנוֹ

When you buy new sacred books, you need not say Shehecheyanu, If the say Shehecheyanu. (Mishnah Berurah 223: 13) as the things with which you perform mitzvos are not for physical enjoyment.

ַאגָנס ְשְּמִנִי 'מְאָרֵנִי 'מְאָלִנִי 'מְאָלִיִּי 'אָנִי 'מְלָּמִתְי 'אָנִי 'מְלָּמִתִּי 'מְלָּמִתְי 'מְשִׁמִ אָנִנס ְשְׁמִּמִי 'מְּאָנִי 'לְבִּינִוִּר 'לְמִּמִּיר. 'לִבּינִוָּר 'לְמִּמִּיר. 'לִבּינִוּר 'לְשְׁמִּיר. 'לִמִּמִי 'מִּבּינִר 'מִּיכּוּ 'מִאַ 'מְבִּירִ 'מִּיכּרּ 'מִאַ 'נְבִּירָר. "אַנְנִס ְשְׁמִּינִי 'מְאַרָּיִבְּיִּלְיִּים 'מִאָּצִלִּי, מִנְ מִּעְּיִי 'מִּמְּעִי. 'מִּבְּירִ 'מִּיכּרִ 'מִ

On purchasing an article of minor value such as a shirt, a pair of shoes, or socks, you should not recite a berachah. This is true even if the buyer is a poor man who derives pleasure [from these new possessions]. If a rich man buys new vessels [or garments] that an average man would be happy to own but to which a rich man attaches little importance and in which he finds no joy, he should not say a berachah.

ַנְיָהְגִּין לְנַמִר ְלָמִי שֶׁלְבַשִּיְבֶגִּיר חָדִשׁי יְתַבֶּלִה יְתַחַּדִּע. נְעִלִּ מִנְעֵלִים אוֹ שָּאִר יְבָגִרִים שָׁנַעִּשׁי בִּעִרִוּם יְתַבֶּלִה אָפּלִּו מְבַהמֹוֹת וַחּיֹת טֲמאֹוֹת, וַאִפּלִו אִם הַעּוֹרוֹת הם הַפּוַרִים רַקּ-תַחת הַבֶּגָּר. אִין אֹוְמַרים הַתַּבֶּלִה יְתְחַדִּשׁי, כִּי אִם יֻחַּדְּשׁיבֶגִּר, בֶּזְה, צֵּריִכִין מְתְחַּלְה לְהָהִמִית. בַעַל חִי, וְכָתִיב, וָרָחַמִּיוֹ עֵלֹּ, כַל מְעַעַּשׁיוֹ.

It is customary to say to a person who puts on a new garment, "May you wear it out and acquire a new one." [But to someone] who puts on new shoes or a new garment made of fur or leather, even if the fur or leather are only used is from an unclean animal and even if the fur or the leather are only used as lining, do not say "May you wear it out and acquire a new one," because a new garment like this one requires the killing of a living oreature, and it is written, "And His mercies are on all His works."

Psalms 145: 9.

ּיְתַאַנִים לֶבְנִוֹתְּיְתְּאַנִים ְשְׁחַוֹּרִוֹתְ, אִם.בַרְךְ שֶׁהְקִּינוֹ עֵל מִין אָחַדּ, כְשְׁתִּנְיָם שְׁוֹרִינִת, אִם.בַרְךְ שֶׁהְקִּינוֹ עֵל מִין אָחַדּ, כְשְׁתִּיּ 'מעולים (קירשו) וַדְבְּבְּבְנִים חמוצים (וויינקסל), נַאפּלו אינון חלוקין בַּששׁמוֹת אָלֹא-בַּשַעִּם, כִּמֹר ְּחַּדְשׁים, ַדיּיְבִבְּהַכֹּהֹ שְֶּהֵחְיִנּוֹ אַחֹת ְלַפָּלֹם. יְשִׁנִי מִינִים, אף ַעּל ִפּיֶ שָהִה דֹוִמִים קָצִת, כְמֹוֹ דְבְּדְבָנִים ַוֹלאְ הֵוּיִ הְפָּסְק. וָאִם לֹאִיבַרְךְיַבְאַכִּיֶלְהְ הָּרֹאַעוֹנָה, שוב אִינוֹ מָבַרְךְ. אִם יִיש לֶפָנִיוּ פָּמָה מִינִים ָהְמֵּבֵּשׁהִגּוּ וֹאַשְרִיכְּלְרִיבְּהַכִּעִ־צִּפְּרִי. וֹאִסְּהָמַכְשִּינִבְּרִרְ יִׁשִּׁלְּעִיבְהַכִּעִ־צִּפָּרִי, וֹאִסְּהַכְשִּינִבְּרִי יִמִּלְיִיבְהַכִּעִ־צִּפָּרִי, וֹאִסְּהָמַכְשִינְבִּרְרִיִּעִם לְּבָּרְרָרִיִּעִם אַעַרִּיְכָּלְ הַמִּבְּעִי ּפְרֹי, שהוא מְתַּחַּדִּשׁ מְשְנָה לְשְׁנָה, בַּפַעִם הְרֹאִשׁנְנִה, שהוא אֹוָכִלוֹ, יֶבֶרַךְ שְֶּהֶחִינִּוּ, ויֶבַרְךְ תְּחָּלָה

(citron). New mushrooms are also excluded from Shehecheyanu. Excluded is a fruit that remains on the tree all year, such as an esrog

you enjoy [each fruit] separately. wish to eat of the other, you repeat the berachah Shehecheyanu, since [the rule is] that if you said Shehecheyanu over one kind and later you same name, but only differ in taste, such as white figs and black figs, other, such as cherries and small plums, or even if they are called the Concerning two kinds of fruit, although they slightly resemble each several kinds of new fruit, one Shehecheyanu is sufficient for all. was not yet digested. (Mishnah Berurah 225: 13) If there are before you not say it any more, even if by the time you noticed your lapse the fruit failed to say Shehecheyanu the first time you ate the new fruit, you may fruit, you should not say it [when you eat the same fruit] later. If you But if you failed to say Shehecheyanu the first time you ate the new Shehecheyanu afterwards, and this is not considered an interruption. forgot and first said the berachah over the fruit, you may say you say Shehecheyanu and then the berachah over the fruit. If you (Mishnah Berurah 225: 16) you say the berachah Shehecheyanu. First The first time you eat a new fruit from a tree which reproduces annually,

יְבֶשְׁהֵוּאִ·תִּירוֹשְׁ, ֶשְׁהְוּאִ נְּבַרֹּ שְׁהֵוּאִ יֵין חֲדִׁשִּי. אֲבַל אָם אִינוֹ שׁוֹתְהִוֹעִּל שְׁהִוּאִ ָ הְּמִּבְיֹנוּנוּ הַלְ־נִינוּ 'בְּכֵּלִי הַלְמִא אִינוּ מְבַבוֹּ הַנְוּדִהַלְ־תִּלִּ הָנִיבוּ לְכַלְ יִשִּיבוֹלִא בָּמִשׁי אִנוּ שְׁבָּבוֹ הַנְוּדִהַלְ־תִּלִּי וֹלְכִּלְיִי הְּנְעִיבי אִעדִינִינוּ ּיְבֶשֶׁשׁנֶתְהַיִּיוֹ חַּדְּשׁׁ, יֶבְרֶךְ הְחַּלְּהֹ שֶׁנֵּחַיְּנִּוֹ עֵלִ אֵנִוֹה מִיוֹ חַּדְשׁ לִפְּטִוֹרַ גִם אָתַ הַּיִּיוֹ , אָבַל אִם בַרֶךְ הְחַּלָּה ֶּיבְּחַדְׁשׁ, שִׁשְּׁהִיבִּי שִׁמְּׁמִיה יְיִמְּלְיִה שִּׁבְּתְּלִבִּים עַבְּעָרָכּוּ מִנִבְּשִׁאִם-בַרַךְ שֶׁבֶּּוּנִיגִּלְ עָּנְבִים אַזִּי ֿאַטע־עּגאַ, שַּמַנִין יוֹצאַ מוֹ הַעָּנְיבִים, וֹנִישׁ אוֹמרים, דַמָּכל מקום צָריך לֶבָרֶך שָּהֶהָוֹהִניגם על היי

need not repeat it when you drink new wine, since both are one of the If you said Shehecheyanu over grapes, some authorities hold that you

same pleasure, as wine is made out of grapes. But others hold that even so, you should say Shehecheyanu over the new wine as well, because wine gives you greater pleasure than grapes. Therefore, the best course to follow is, if you already said Shehecheyanu over grapes and then you wish to drink new wine, that you first say Shehecheyanu over some new grapes. This law applies only when you drink new wine [not fully fermented] that can easily be recognized as new, but if you drink [new wine] that is fully fermented, even if you have not said Shehecheyanu over grapes, you do not say Shehecheyanu over [this wine], because you over grapes, you do not say Shehecheyanu over [this wine], because you cannot distinguish between new and old [wine].

ָּ הַּמִּמִמִּמִנְּגוּ אָנְעוּ־פַּצִּינְרַצוּעּ וְבִּעוּנִלְ 'וֹנִים בֵּוּ שְׁמִּגִּגוּ 'מְעַלְיִכְּגוֹ 'אָנְעוּ־פַּצִינְרַצוּעּ 'נְבִּעוּנְלְ 'וֹנִים בֵּוּ 'מְמִּנִגוּ 'וֹנִים 'אַנְּלִּיִם 'וֹמְוֹדִבּ' מָלְ 'נִּגִּם בַּוּ 'מִמְּנִגוּ 'מִּבּנִגוּ 'מִבּיבּ 'מִּמְּנִים 'מִמְּנִערּ 'בִּרָּבָּ' בַּרִּרִּ 'נִּגִּרִ 'נִּגִּרִ 'מִבּינִגוּ 'מִבּיבּ 'מְּנִּבְּיִם 'מִמְּנִערּ 'בִּבְּרָבּ' מִּבְּ

It is customary not to say *Shehecheyanu* over new vegetables or turnips because they can last a long time by being kept in the ground or in sand, and also since they are always available, we do not have great pleasure [when eating the new ones].

אין מְבָרְכִילֹ ְשֶׁהֶחַיִּנִי עֵלְ הַרִיח, מֹשׁוֹם-ְהַמֹן הַרִיח בָּהַנִּית הֹּנְשְׁמִה, וַהֹּנְשְׁמִה היא גִצְחִית.

You should not say Shehecheyanu when you smell a fragrant scent, for only the soul senses delight from the scent and the soul is eternal.

ֶנְקְנִה לֹוֹ מָלִבֹר. פַעִּם אַחַח.בִּשְׁנָה ,נֶאַנִיר, וָוֹהְשִׁבֹוּן עֵלֹּבֶל. מֹה שֶׁרָאָחַה עִינוֹ וְלֹא אָבל. ר' אָלָעָזִר הָנִישִׁלִמִי סוֹף קִידִּוֹשִׁין) יְנְקְנָה לֹוֹ מָבְלֹּבֶר.פַעַם אַחַח-בָּשְׁנָה ,נְאַכִּל. (יִהֹנְשִׁלָמִי סוֹף קִידִּוֹשֵׁין)

[In the World to Come,] every man will have to answer for all the [delicacies] his eye beheld which he declined to eat. Rabbi Eleazar would save small coins and buy everything [at least] once a year and eat

her son, [in all these cases Shehecheyanu] should be said. daughter, or if woman sees her husband or her father, or her brother, or alike. Even if a man sees his wife or his mother, or his sister, or his Mechayei Hameisim but Shehecheyanu. This applies to men and women interval or you had word concerning his well being, you do not say received a letter from [your loved one] during the [twelve months'] finding it, so are the dead forgotten after twelve months.) But if you and does not find it within twelve months, he gives up hope of ever have become like a useless vessel." Just as when a man loses a vessel Psalms 31: 13. "I have been forgotten as a dead man, from the heart, I months he was forgotten, just as the dead are forgotten, as it is written, do not say Shehecheyanu. This berachah is made because after twelve Hashem, our God, King of the universe Who revives the dead] and you Elokeinu melech ha'olam mechayei hameisim. [Blessed are You, the separation has been twelve months, you recite Baruch ata Adonoy Shehecheyanu, even if in the interim, you received a letter from him. If father or teacher, and you take pleasure in seeing him, you should say especially, [when you see] a person who is superior to you, like your When you see a very close friend after a separation of thirty days, and

ְּכֶּךְ',שְׁנֵהֹא שְׁנְתִּי בִּרִאָּיִתִּי (רכ״ה). (דין המֹיב וָהַמַמִיב עֵל שִּנִי בִייִן יָשִנִּה בִּרִאָּיתִי (רכ״ה). (דין המֹיב וָהַמַמִיב צַל שִנִי בִיין יָשִנַר בִּרִאָּיתִי (רכ״ה). (דין המֹיב וָהַמַמִיב צַל שְנִיב בִּירָ בִּירָ בִּיִל הַמִּיב מִינִל (רכ״ה). (דין המֹיב וָהַמַמִיב צַל שְנִי בִיין, בַתּרָב בָּסְיָמֵן מ״ט)

[In the case of] a friend whom you have never met, but by way of correspondence with each other you became friends; when you come together for the first time, you need not say a berachah; for since you have never seen each other before, face to face your love cannot be so strong that you should feel true gladness when meeting him.

סימן ס

ָהרוָאָה אַיָלֵנִי מָאַכִּל ְשִׁמֹוִצִיאִיוְפָּרח, מָבֵרְךְ בִּרוֹךְאַתָּה הֹ",אַלִקִּנּוֹ מָלָרָרְ הִעִּוָלִם, שֵׁלִא חַסר ְבִעּוֹלִמֹּי יְבִלְּים וָבָרְאִּ-בֹוּ ְבִּרִּיוֹת מֹוֹבִוֹת וָאִילְנוֹת מֹוִבִים לָהנוֹת,בָּהִם יְבֵנִי אָדָם. וָאִינֹוֹ מָבַרְךְ אַלֹא.פַעִם אַחִת יְבְכִל ְשָׁנָה. וְאִם אֲחֹר מִלְבָבְּוֹךְ עִידֶׁ שֶּׁלְזִּלְנוֹת מֹוִבִים לָהְנִת, בָּהָה בָּנִי אָדָם. וָאִינֹוֹ מָבִרְךָ אָלִא.פַעם אַחִת הְרִלְאָה הָּיִלְיִּנִי מְאָכִל יְשִׁמֹוֹצִיאִיןְ מֵּלְבִירְ מַבְּרָרְ בְּרָנְתְּי בָּבְּיִם בְּעָבְי בְּיִּבְּי

Upon seeing a fruit tree in bloom, you should say: Buruch ata Adonoy, Elokeino melech ha'olam shelo chiseir be'olamo kelum uvara vo beriyos tovos ve'ilonos tovim leihanos bahem benei adam, [Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who caused nothing to be lacking in His universe, and He created in it goodly creatures and goodly trees, to give mankind pleasure therewith]. You recite this berachah only once a year. But if you delayed saying the berachah until the fruit grew, then you should no longer say it. Some authorities hold that if you neglected to say the berachah when you saw the blossoms for the first neglected to say the berachah when you say the berachah until the first time, you should no longer say it. Mishnah Berurah tas long to say it at the first it say it at the first sould no longer say it.

When you see a meteoric shower, that is shooting stars flashing across the sky from one place to another in a brilliant streak, or when seeing a comet that has a bright tail streaming behind it, or on witnessing an earthquake, or a hurricane, or lightning, on each of these, you say the berachah Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam osei ma'asei Who makes the work of Creation.] (The berachah over a meteor, should be said no more than once during the night, even if you saw another meteoric shower. Once you said the berachah over a comet, you should not repeat it when you see it again within thirty days.) On hearing

thunder after the lightning has flashed, You should say this berachah if you heard thunder even without seeing any lightning. Afterwards, if you see lightning, you say: Baruch ata Adonoy, Elokeinu melech ha'olam shekocho ugevuraso malei olam, [Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, for His strength and His power fill the universe]. If you see lightning and hear thunder at the same time, you say only the berachah, Osei ma'asei vereishis. If on seeing lightning, you said the hearthunder, you must not say the berachah over [the thunder] for the berachah over the lightning exempts it. The berachah over lightning and then thunder should be said the moment they occur, Actually, within a toch berachah over the lightning exempts it. The berachah over lightning and thunder should be said the moment they occur, Actually, within a toch webbi, "greetings to you, master." (Yoreh Dei'ah Ch. 210) but if there is a brief interruption, the berachah should not be said any more.

ינבין בעל אַ גַּתַעָּם, צָּתַיִּריָךְ גַּתְּחִירִי וָלְבָּרָךְ. וָתְּבָּרָקִים שָּנְרָאִים בַּלֹאַ שָּׁתַּלִי ינבין בעם לַרַעִּם, צָתַעָּם, נְקָתַּרִיךְ נְלָבָרֶךְ. וַתְּבָּרִקִים שָּנְרָאִים, בַלֹאַ בַעָּשׁ הַאִּלָ בְלְנִתּלִי שֶּׁלִא גָתַּפְּיִבּין, בְּלְחַזוֹרִי וְלָבָרֶךְ. וַתְּבָּרִקִים שָּנְרָאִים, בַּלָאַ בַּעָרִים בַּלִ

As long as the clouds have not scattered, If the thunderstorm lasts into the following day without letting up, the berachah should be repeated on the next day. (Mishnah Berurah 227: 8 one berachah exempts all the lightning and thunder that may occur]. But if the clouds dispersed and the skies became clear between thunder claps and lightning flashes, you must repeat the berachah. A flash of lightning unaccompanied by thunder, [i.e., lightning] that is caused by the heat, is not considered real lightning and requires no berachah.

ָּאַפור ְלִהְפַּתֵּכִי וּנִבְּרִיתִּוֹ וַפַּאָמִה הֹיִאַלִּקִינּוֹ מָלְךְ הִעּנִלִם, זֹנִבר הִבְּרִיתִּ וַנָּאַמּרִ בָּרִיתִוֹ וַפִּים בַּמָאַמִרוֹ. אַפור ְלִהְפַּתֵּבל הַהְּרָּבְיּי הַבְּקְשִׁת (רב"ט).

When you see a rainbow you say: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam zocheir haberis vene'eman biveriso vekayam bema'amaro, [Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who remembers the covenant, is trustworthy in His covenant and fulfills His word]. It is forbidden to gaze too much at a rainbow. Therefore, directing someone's attention to a rainbow serves no useful purpose. (Mishnah Berurah 229: 1)

סימן ס TZE

על הימים נעל הַהַרִים הְגִבֹוָהִים הְמַפְרָסִמִים בעֹנָלִם מַחַמת ּגְבָהם, מָבַרְךְ עֹנֶשׁה ְבַרִאִשִּית. Tight not suggest an abidw snistmom list no seas team ass moy nad w

When you see great seas or tall mountains which are famous for their great height, you say: Osei ma'asei vereishis.

ָהרוֹאָה הַמִּקנְפָּתה וָהִיא מִׁשְׁמָנה וָנִשְׁרִים לִשְׁמִנה וָעִשִׁרִים שָׁנִה (שִׁמִּרִם תִּסְנִפִּת וִהִיא הביעי, מָבְרִכִין ביוֹם הְרָבִיִּעִי בּבְּקָּר-יְכָשִהִּיא זֹנַרַחַת, בִּרּוְךַ אַָתָּה ה׳ אֵלִקִּינּו מָלֶךְ הִעֹּנָלֹם, עֹנְשִׁה מְעָשְׁה בִּראִשִּית. וִלקְדם הְבְּרָבִה.ֹישׁ לֹנַמֹר הִמְזִמֹרי, הַלִלּנְיה, הְצִחר, בָך צִמִּלִּיבּ וְגִּעִים הָבְּרָב א'נְמִרים הְבְּבְרָכה, וָצִּחּר-יָכְךְ אל אַדֹּוֹךְ וְפּנִי, עֵד וְנִחִּיה הִלְלִנְיה, וָצִחר-יָכְךְ בִּינִמִר אל וְגנֹי, וָצִחר-יָכֶך צִלְינִּנּוּ לְשִׁבְּח וְנִקּּדִישׁ.

When you see the sun at the end of its cycle, that is, after a period of twenty-eight years, when the vernal equinox of the month of Nisan occurs at the beginning of Tuesday night, then you should say on Wednesday morning, when the sun is shining [and visible], Baruch ata this betachah, you should recite Psalm 148 "Halleluyah! Praise Hashem from the heavens ...," and then say the berachah. After that say the prayer Keil Adon [God the Master] up to vechayos hakodesh [and the holy Chayos], followed by Psalm 19 "The heavens declare the glory of holy Chayos], followed by Psalm 19 "The heavens declare the glory of and Kaddish.

ֵלְמָּחִזּלִהֹ.ִישׁ לְבָּרָךְ בַּבָּקָר מִָידּ ִבִּהַנִץ הַחַּמָה מִשׁים הַזִּרִיִין מַקָּדִימִין לִמָּצִית. וְמֹבַ אִם אָפְשִׁר לָבְרָךְ

בְּאָפַפּת עִּם, מִשִּׁים הַבְּבֶּקָר מָידּ ִבְּהַנֵץ. הַזִּמְיה מִשִּׁרם הָזִרִי בִּילִם שָׁלְפָּנִיוּ לִמַעַן יִיִּדִּי לִהְתַּאַסף). אם אי אָנְאַשֶׁׁי לִהְתַּאַסף הָבָּבְּקָר עֵל יִלְבָּרָך. (וֹיִשׁ לָהְבָרִי בִּילִי הָהָבַּעָּה לָאַה דָּבָּבָּלָר. מִירִ לְהָתַּאָה וְדִּבַּיבָּעָר. אָנֹלִי הָּהַבְּעָר. לִעְנַייְ בִּרֹב עִּם. וְתָבְינִים אָלִאַבר, אם לֹא בְּרָרְ בַּבֶּקְר. יָכִיל לֶבָּרְךְ עִיּר הַעָּים עִּלִשְׁישִׁי נִינִין בְרִיבּבְּעָה וִיְבְשִׁיתוּ אַנֹלִי הִרְּבְּעִר וְיִבְּעִּרְ עִינִים הְנִתְּלִּי הִינִּים הִּנְעָּה הָבְּעָּבר. מִינִין בְּרִבּעב עִי בְּאָשָׁם שִּׁישִׁי שִׁינִים הְנִילְּהַי מִּבְּלְּרִי מִינִין אַנְיה הְנְבְּעַב עַר הַבְּעָּר הָעִּים הַנְּקְר. הָּיִילְ הָבִּילָם הִינִּים הִינִּשְׁי הִינִּים הַיְּלְשִׁי הָּיִּים הִּינִים הִינִּשְׁי הִינִּים הַבְּעָּבר. הַנְיִּים הִינִּים הִינִים הִינִים הִיבְּשְׁי הִּישְׁי הַיִּים הְּיִּבְּי הִינִין הַבְּיִּים הִּינִים הִּינִים הִינִּים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּיבְּשְׁי הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִינִּים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הִּינִים הְּיִּים הְּיִּים הִּיבְּיִּשְׁי הִּיִּים הְּיבִּישְׁי הְּיִּים הְיבִּישְׁי הְיִּבְּישְׁי הְיִים הְּיִּבְּי הְיִּים הְּיִּים הְיבִּישְׁי הְּיִּים הְיבִּים הְּיִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיבְּים הִינִּים הְיבִּים הְיבִּים הִּיבִּים הִּיבִּים הִּיבְים הְיבִּים הְּיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיִים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּבִּים הִּיבְּי הְינִים הְינִּים הְינִים הְיִּים הְיבִּים הְיבִּים הְינִּים הְּיִּים הְינִים הְיבִּים הְיבִּים הְּיִּבְּים הְּיִּם הְיבִּים הְּיִּבְּים הְּיִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים ה הַּיבְּים הְיבִּים הְּיבְּים הְּיִּים הְּיִּים הְּיבְּים הְּיִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיבְּים הְּיִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים ה

It is best to say this berachah [early] in the morning, immediately after sunrise, because "The diligent perform all mitzvos promptly." It is best, if possible, to say it in an assembly of people for it is written: "In the multitude of people is the king's glory." Proverbs 14: 28. (An announcement should be made on the day before to inform the public of the gathering). But if it is impossible to call an assembly for early in the morning, the berachah should not be postponed because of that. Rather, each person should say it immediately when he sees the rising sun. The

rule that "The diligent do mitzvos promptly" takes precedence [over the rule that] "In the multitude ..." If you have not said the berachah in the morning, you may still say it until the third hour of the day and in case of an emergency [you may say it] until noon. Therefore, if [the sky] is cloudy in the morning, and [the sun] is obscured, you should wait until it is near noon, perhaps the sun will by then appear, and you will be able sun did not appear by then, The Chasam Soler states that when the sun itself is obscured, but its brightness emerges between the clouds, the berachah any be said. But when the sky is completely overcast, the berachah should not be said. (Mishnah Berurah 229: 8) you should say the berachah omitting the Name and Kingship. (The most recent kiddush hachamah occurred in the year \$74\$1/1981. May we merit to live and see the light of the seven days of Creation.)

מל שָעָשׁה לו הַקַּקִּוֹרִשּיָבִרוּןְךְ הוא ַנֹסׁ שָּלֹאּ בָּדֶרָךְ הַמְבַעּנִּ יָבְשִׁרֹנָאָה אָת הַמְּקִוֹם שָנַעַשָּׁה לוֹ שָם הַנִּסּ

מָנְבָרַךְ, בָרוּךְ אָתָה הֹ , אֱאֹלָקִינִּ מֶלֶךְ הִעֹנְלֹם שָעָשׁה לִ נִסִ-בַּמְקִּוֹם הַזְּזִּה (נַעֵּין לִקְּמִוֹ סִיָּמוֹ ס״א), וָגִם

יְבְנִי בְּרִי בְּנִי אֵנְתִּה הִ , אֵלְקִינִּ מֶלְךְ הִעֹנְלֹם שָעָשׁה לִ נַסִ-בַּמְקִּוֹם הַזְּזִה (נַעֵּין לִקְּמִוֹ סִיָּמוֹ ס׳ אַן, וָגִם

יְבְנִי בְּנִי בְּנִי בְּנִי מְּלִוֹם הַזְּזִה. הָאִם הִם הִבְּיבִים, אֹנְמִרִים לָאִבִּינִ מִלְיִם הַזְּזִה. הָאִם הם הִבְּיבִים, אַנְמִרים לָאִבנִּתִינִּי, הַמִּי שְּׁנָהִינִי, הֵל בְּבִּירִ אָנִתִּים לָאָבנִינִי בְּנִי מִלְּים הָהָזִיּ אַנְמִרִּים עָּזִיה. הָרִי בְּמִיבִּים לִיבְּבָּיבִי אַחִי הָבִּי מִּיבְּיבִּיבִּי לֵאְנִינִי הָלִי בְּעִּיבִּיבִּי לְאָבנִינִי עַנִּיבְי שְׁעִּיבִּים הַבְּיִּבִּים הַיְּעִּיבִּים הָּבְּיבִּים הַיִּבְּיִים בְּיבִּים הַיּבְּיבִּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הַיִּבְּים הָּעִּים הַיבְּים הִינִּים הַיּנְּים הִיבִּים הַיִּבְּים הִיבְּים הִבְּים הִיבְּים הִיבְּים הִיבְּים הִיבִּים הַּיבִּים הִבּים הִינִּים הַיבְּים הִיבְּים הִּיבִּים הַיבְּים הְינִּים הְינִּים הְיבִּים הְּשִּׁים הְיבִּים הְּיבִּים הְיבִּים הְינִּים הְיבִּים הְּשְׁבְּים הְּיבִּים הְינִים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הִּיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיבִּים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְּנִים הְיבִּים הְיבְּים הִיבְּים הְיבְּים הְיבְּיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְּיבְּיִים הְּיבְּים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְינִים הְיבִּים הְּיבִּים הְיבִּים הְּיבְּים הְיבִּים הְּיבְּיִּים הְּיבְּים הְּיבְּים הְּיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְּיבְּים הְיבְּים הְּיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְּיבְּים הְיבִּים הְּיבְּים הְּיבְּים הְיבְּיבְּים הְּיבְּיִים הְּיבְּים הְּיבְּים הְּיבְּבְּים ה

(for our ancestors). A person who experienced many miracles, and he ancestors), and if there is more than one grandson, they say la'avoseinu (for our father) [instead of le'avi]. A grandson says la'avosai (for my my father at this place]. If there is more than one son, they say le'avinu says: She'asa neis le'avi bamakom hazeh. [Who performed a miracle for also say the berachah. What is the wording of this berachah? A son occurred to his wife, and vice versa. (Biur Halachah 218: 4) should grandmother). But a husband should not say it for a miracle that say She'asa neis le'imi, or le'eim imi (for my mother, or my the miracle happened to your mother or grandmother, in which case you miracle occurred Needless to say, that you also say this berachah when place]. Even a son or a grandson, even those who were born before the God, King of the universe, Who performed a miracle for me at this ha'olam she'asa li neis bamakom hazeh, [Blessed are You, Hashem, our miracle took place, you say Baruch ata Adonoy Elokeinu melech saving your life] in a supernatural way and you see the place where this If, on your behalf, the Holy One, blessed is He, performed a miracle [by

arrives at one of the places, where a miracle occurred to him, should mention all the other places and include them all in one berachah as follows: *She'asa li neis bamakom hazeh uvemakom peloni*. [Who performed a miracle for me at this place and at such and such place]. His son and grandson should also mention all the other places.

ְּהִרֹנְאִתְּ חָּבְּׁם יִּגִּדִּלִ-ְבִּּתִּנְרִּה ִמִּיְשְׁרֵאֵלְ אֵלְהִי נִבְּקִים בִּי, אֶלְלִינִּוּ מָּלֶב בְּיִבְאִיוּ, (לִפּיִ שִּיִשְׁרָאִלְ הִּם חֵלְלָן אִלְהּ יְנִבַקִים ּבִוּ, לְכִּן אִנִמר ְשְׁחַלְלִם) וָהִרֹנָאִה חַבָּם גִּיּדִיל ְבָחְכָמִת הְּעִּנְלְם מֵּאִמִּוֹת הַּעְּלְבְּי מְּבְּרֵךְ בִּיּוֹךְ אָתְה הּי, אִלְלִינִּוּ מֶלֶךְ הִעּנְלִם, שָּׁנְּלִם הְנִיבְּים מִּאִמִּוֹת הְבִּילְ

When you see an outstanding Torah scholar in Israel, you should say: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam shechalak meichochmaso lirei'av, According to the poskim, you should also say Shehecheyanu if you have not seen him for thirty days. (Mishnah Berurah 225: 1)[Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe Who has apportioned of His knowledge to those who fear him]. (Because Israel is God's portion and clings to Him, the term "apportioned" is used.) When you see an outstanding scholar, renowned for secular knowledge, Excluding gentile theologians. (Mishnah Berurah 224: 10) who is a gentile, you say: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam shenasan meichochmaso levasar vadam, [Who has given of his wisdom to human beings].

ָרֵלְאָה אֵלָקִינִי שֵׁמִלְכִי אַמֹוֹת ָהעֹלָם מָבֵרִךְי, ָברּוְךְאָמִה ה׳, אֵלָקִינִר מָמִלָר ַמִמִלִם עָבְרִדֹי לָבָשִׁר יָרִם. וַאִפּלִּו אִינוֹ רֹלָאה ֶאת הֶמֶלְךַ מַמִׁשׁ "אֶלֹא שהומ רֹלָאה בָבבוֹדוֹ וְיוֹדִעי, בַבפּוֹר שָׁהָמֶל יְרִאֹה אַוֹתוֹ-פַעִם אַחת, אֵל יַבַּמל מִלְמוֹדוֹ לִרְאׁוֹתוֹ, אֶלָא אִם בַּא אַחרי, כְךְ יָבַחִיל יֹנִתרי וָבָכבוֹדי, גֹדֹוֹל יֹנְתר.

When you see a king of any of the nations of the world, you say:

Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam shenasan mikevodo
levasar vadam, [Blessed are You, Hashem, our God, King of the
universe, Who has given of His glory to human beings]. Even if you do
not see the king in person, but you witness the spectacular pageantry
and you are certain of the king's presence, you may recite this berachah.

A blind person should say the berachah omitting the divine Name and
Kingship. It is a mitzvah to make an effort to behold the glory of kings.

But if you have seen him once, you should not stop your [Torah] studies
to see him again unless he appears later with a greater military parade
and a more majestic display than before.

ְלַבֶּרֵרִ עּוְבָּדֵרִ כַּוָּכִבִּים אַנְמִרְ, בַּוָשֶׁה אַמֶּכִם מֵאָד, חֲפָּרָה יוֹלְדָּתְּכָם, הַּגַּאַרִרת גַּוָבָרִ צַּיִבּוֹן וְפִּרִי, וְמָבָּרָרִ עִּיְבָּרִי עִנְבָּרִי אָמָרִה בּנְיִשְׁ אַמֶּכִם מֵאָד, חֲפָּרָה יוֹלְדָּתָכִם, הַּגַּיה בַּנְיִב אַנְמִר, בַּנְשָׁה אִנְמִר, בַּנְשֶׁה אִמֶּכִם מֵאָד, חֲפָּרָה יוֹלְדָּתְנִילִם, הַּנִּיבְרָ אַנְתָבּרִ הְרְנְאָה הַלְּבָּרִי מִשְׁרָה אַנְמִרְ, בַּנְישְׁה אָנְמִרָּרְ בִּיבְרָן. בְּנְשֶׁה הִילְרְ אָלְהִינְים הַיִּ

When you see graves of Jews, you should say: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam asheryatzar eschem badin ... [Blessed are You, Hashem, King of the universe, Who has formed you in judgment etc.] When you see the graves of pagans, you say: [the verse in Jeremiah 50:12] "Your mother will be deeply ashamed, she that gave birth to you will be disgraced. Behold, the ultimate end of nations will be a desert, a dry land, and a wilderness."

ָכלִ-בָרִכֹּוֹתְ הָרִאָיה ַתְּנָכִרֹוֹת, אִם חַזִּר וָרָאִה אֹנָחִם הְּדָבִרִים ִבַעִּצְמִם, אִינֹוֹ חֹנִזִר וָמָבֵרָך, אָלִא אִם.כּן הְנָחַה.בין רָאִיה לְרִאִיה ְשׁלִשִּים יוֹם, דַּהְיִנוּ חּוֹץ מִיוֹם הְרָאִיה ְהָרֹאִשׁנָנִה וְחִּוֹץ מִיֹם הָרָאִיה הּוֹאִת, הָנְּהִינְמִה, חֹנִזִר וְמָבֵרִי אַחר, וְמְבַרִים אַחִר, וְמְבַרִים אַחִר. הַפּרֹנְמה, חֹנִזר וְמְבַרֵּרְ אַחָר, וְמְבַרִים אַחָר, וְמְבַרִים בַּתּוֹךְ שְׁלִשִּים יוֹם (רכ"ד).

If you see the same phenomenal sights again, you should not repeat the berachah, unless [at least] thirty days have elapsed since you last saw it. You do not count the day you saw it, and if you exclude the day you see it again there are thirty days you may make the berachah. But if you see different individuals [who hold the same high public office] as those whom you have seen previously, as, for instance, another king, or [you see] other graves, or the like, then you should repeat the berachah even within thirty days.

ָהרֹנָאהּ-כֹנִשִּי, וַגַּחֹוֹר, יָבַהִינּוֹ שֵׁהִוּא אַֹדֹם הְהָבַה. וַתַּלְנָקן, יַבִּקִינִּוֹ שִׁהִוּא לָבֹן הַהָּבַה, וַתִּקְפַּח, יָבִּקִינִּוֹ שְּהִוּא אַרְךְ וַדִּק, וַהַּנָּנִס, וַהַּדְּרִקֹנָנַה, יָבַקִינִּוֹ מִיֹּ שִׁהִוּא מֵלִא יַבַלְוֹת. יְפְּתִּי הֵהֹאשׁ, שָׁכִל שְׁעֵּרֹוָתִי יִּדְּרִלְוֹת זֹוֹ, בַזֹּוֹ, וָאִת הִפִּיל וָאִת הקֹנְרִי, מְבִרְךְ בִּרִּלְר אֲלִא בַּפַעִם הָרֹאִשׁנָנִה, שַּׂהִשׁנִּיר, עֶלְיוֹ, גִּדֹּיל מִאִּד. וְאִבְילִין אֶלְא-בַּפַעַם הָרֹאִשׁנָנִה, שַׂהְשׁנִּיר, עֶלְיוֹ, גִּדֹיל מִאִד.

When you see an African, or an Indian, that is, a person of deep red [skin] color, or an albino, that is, a person with a very pale skin, or a malformed individual, that is to say, a person who is [abnormally] tall and slender, or a dwarf or a hidrakonah, that is, a person whose skin is covered with wart-like scales, or a person with tangled hair, whose entire hair clings together, or an elephant or an ape, you say: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam meshaneh haberiyos, [Blessed are Adonoy Elokeinu melech ha'olam meshaneh haberiyos, [Blessed are different]. You say this berachah only [when you see them] the first different]. You say this berachah only [when you see them] the first

time because [then] the strangeness is most striking.

ָהרֹנָאַה אָת הַהַּגַּר, 'נָאָת הַקּפַעי, יַבַּקִינִי, שָנִקְטִעי, יָבַקִּר, וָאָת הַפּוָמָא, יַמַכָּה שָחִין, יִבָּקַקן, וָהוֹאִ מִי שְׁמְּנַמִּר בַנַקְדִוֹת לֶבנוֹת, אִם הם מִּמְעִי אָמִם, מֶבֶרךְ-בַּפַעם הַרֹאִשׁנָנַה, שָהוֹא רֹנָאַה אֹנָתם, מִשְׁנִר הְבְּבִּינִת, וְאִם נְעְשְׁתְּנוֹ אַחַר ּכָּךְ וְהִוּא מְעַעִּיר. עֶלְנָהם, מְבֶּרֶךְ-בַּיּיִן הֲאָמִת.

The first time you see any of the following you say the beracha Meshaneh Habeviyes: a crippled person, or an amputee, that is to say, a person whose hands were amputated, or a blind person, or one afflicted with open sores, or a person covered with freckles, In places where many people have freckles, this is not an anomaly. In most cases, freckles result when the skin is exposed to sunlight and eventually they disappear. Therefore, no berachan should be said. (Mishnah Berurah 225: 24) that is, a person whose [skin] is speckled with white spots alternating with brown spots], if these are birth defects. But if they were afflicted after [birth], and to see them causes you distress, you say: Baruch dayan ha'emes.

ָהרוֹאָה אֵיָלנִית טֹובוֹת וְבִרּיִת נַאֹת אֵנִת אָפלּוֹ עֹוִבר כֹּנְכִבִים (שָׁרָאִה אֹוֹתוֹ בִרִאִָיה בָּעֶלְמֹא, כִּי ְאִפּוּר יְלִהְפַּתִּכל ּבוֹ), אֹוּ ְבַהַּמָת, מָבֵרְךְ-ָברּוְךְ אָתה ה׳ ֵאֹלֵקִינּו ֶמֶלְךְ הִעֹּנָלִם. שָׁכָכה לֹוּ ָבעֹנָלמֹו. וָאִין מֶבֵרְך בְּיִהְפַּתֵּם רִאִשׁנְנִה וְלֹא יֹנִתר, לֹא ְעֵלִיהִם וְלֹא עֵלְ אֲחִרִּים, אָלִא אִם בַּן הִיוֹ נָאִים מָהִם (רכ"ה).

When you see beautiful trees, or good-looking creatures, even if it is a heathen, (by casually glancing at him, since gazing at him is forbidden) In compliance with the Torah command of lo sechaneim—do not give (Mishnah Berurah 225: 33) or an animal, you say: At the present time, we do not say this berachah at all. Nevertheless, it is proper to say it without mentioning Sheim Umalchus (Divine Name and Kingship) (Mishnah Berurah 225: 33) Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam shekachah lo be'olamo. [Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who has such as this in His world]. This berachah is said only when you see them the first time, and it should not be repeated when you see them again, or others [of the same kind], unless the latter are more beautiful than the former.

אָרָבָעָה, צִריִכִּים ,לְהֹוֹדִוֹת. 'לְרֵבִי, הֵיִּיםִּיִּגִיעִי ,לִמחֹוֹז, חְפָּצִם, וָבֹרָ הֹוָלָכִי, וַמְבָּבִּרִיוֹת אֹוּ, בִּשְּאַר. ָדָרָךְ יָשֵׁמְחָזִלְּ,שִּׂיִּשִּי בֹוֹ ַפְּבָנִה, יְבָשִּיִּגִיעִּי ,לִמחֹוֹז, חְפָּצִם, וִבְּכָלִלְ זָה. גם ִמִּיְשִׁזְיִה, בַפּבָנִה, אָחָרִת ,וַנּצֵּל, הִינְמָנִה,
יְבִגוֹן שָׁנָפּל, עֶּלִיי , כֶּתְל אִוֹ , נְגִחוֹ שׁוֹר אוֹ ,שֶׁבַאר, עֶלִיר, לְחַטִּים. בַּּדָרָך , שִׁיְנְהַרַ ,לַיְלִה ,וַנַּצֵל , בְּהַלְּהַר.
יְבִגוֹן שָׁנְפּּל עָּלֶר ,על בְּרִל אֹוֹ , נְגִחוֹ שִׁרָ אֵל , חַלְלָר, הַמִּי , מִיְּבָרוּ ,מִיְּבָר, מִר , מִבְּלָר , בּרִיךְ , מִר , מִיְּבָּר , מִר , מִיְבָּר , מִר , מִיְבָּר , מִר , מִיְבָּר , מִר , מִבְּלְר , מִר , מִיְבָּר , מִר , מִיְבְר , מִיּבְּי , הִיֹּלְר , הִיֹּלְר , מִיִּבְּי , הַּנְלְר , מִיִּבְּי , הַּנְלְר , מִר , מִיְבָּר , מִר , מִיְבָּי , מִּיְר , מִיּלְים, הַּיִּבְּי , מִיּבְּי , הִיֹּבְיל , מִיב , מִיְבָּי , מִיר , מִר , מִיְבָּי , מִיּלְים , בּיּבְי , הַיֹּרְ הִיּבְי , מִיּבְי , מִיּבְי , מִּבְּי , מִר , מִיּבְי , מִר , מִיבְּי , מִר , מִיבְּי , מִּיִּר , מִיב , מִיבְּי , מִר , מִיבְּי , מִר , מִיבְּי , מִינִּלְר , מִר , מִיבְּי , מִר , מִיבְּי , מִיבְּי , מִּי , מִינְּבְיב , מִיבְּ , מִּבְּי , מִּבְּי , מִיבְּי , מִינִּלְר , מִיב , מִיבְּי , מִבּי , מִינְמִבּי , אִי מִילְ , מִּבְּי , מִּילְ , מִינִּלְם , מִבּי , מִינְמִבּי , מִיבְּ , מִינִּילְם , מִיב , מִיבְּי , מִינִּלְם , מִיב , מִיבְּי , מִּינִי , מִינִּלְם , מִבּי , מִינְימִּי , מִינִּילְם , מִיבְּי , מִינִּלְם , מִיב , מִינְ הִים , מִיבְּי מִינִּי , מִינִּילְם , מִיבְּי , מִינִּילְם , מִיב , מִינְ מִילְ , מִינְ מִינִי , מִינִּי , מִינִּי , מִינְי , מִינִי מְיִי , מִינִי מִינִי , מִּי מִּילְי , מִינִי , מִינִי , מִּילְי , מִינִי מְיִי , מִּינִי , מִּינִי , מִינִי , מִּיי , מִּינִי , מִּי מִינִי , מִּי מִּי , מִינִי מִּי , מִינִי מִּי , מִּיי , מִינִי מְי , מִינִי מְי , מִינִי מְי , מִּי מִּי מִי , מִינִי מְיִי מִי מִי , מִּינִי מִּינִי , מִינִי מְינִי , מִי מִּילְי , מִינִי מְיי , מִינִי מְיי , מִּיי , מִּיי , מִינְי , מִּי מִּיי , מִינִי מְי , מִּי מִּי מִי מִּי , מִינִי , מִּינְי מ

On four [occasions] a person must thank God [for His goodness]; A boy under the age of thirteen does not say Hagomeil. The accepted minhag is that women do not recite this berachah either. The acharonim (authorities of the recent past) offer the reason, that this berachah is recited in the presence of a minyan, which does not apply to women. (Mishnah Berurah 219: 1) 1]

2] destination; his reaching and ocean the crossing after

his reaching and road dangerous other any or desert the crossing after any from saved was who one also is rule this in included destination; ready him, at lunged ox an or him on in caved wall a when as peril, other and night at thieves or road, the on him attacked robbers or him, gore to [3 perils; similar from or them, from saved was he

confined was he or injury serious a or illness serious from suffered who one his recovered, he and illness an to due days three least] [at for bed to prison] in was [he if even prison in was who one [4 restored; health following [The released was he and matters monetary of because only thank alive are who those "All device: mnemonic a as] serve may phrase—choleh of] acronym the forms — D"n—chayim word [The selah." you, —(crossingyam prison], [in suffering person —a yisurim person, sick a they should berachah What desert. the) —(crossingmiabar ocean, the) lechayavim hagomeil ha 'olam melech Elokeinu Adonoy ata Baruch say? King God, our Hashem, You, are [Blessed ,tov kol shegemalani tovos mi respond: should listeners The me]. upon goodness every bestowed of mi though listeners are me]. The me who late that the of the of the upon things good bestows who universe, the of the of the who expended has Who He [May, selah tov kol yigmalecha hu tov shegemalecha forever]. You upon goodness every bestow to continue you upon goodness forever]. You upon goodness every bestow to continue you upon goodness forever]. You upon goodness every bestow to continue you upon goodness for it is
שְׁנְּאֵמֵר, וִירוֹמְמִוּהוּ בִּקְהֵל עָם וּבְמוֹשָׁב וְקִוִים יָהַלְלוּהוּ. וְאִם אֵינָם נִמְצָאִים לוֹ תַּלְמִידִי חֲכָמִים, אֵינוֹ מְעַבֶּב. וְנוֹהָגִין לְבֶרֵהְ כְשִׁעוֹלֶה לַחּוֹרֶה, לְאַחַר שְׁבֵּרֵהְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנֶה. וּלְכַהְחַלָּה אֵין לְאַחֲרֶה יוֹתֵר מְשֶׁלְשֶׁה יָמִים. וְלְבֵּרְ אָם נְצֵּל בְּיוֹם בּי, יְבֶרֵהְ מִיָּר בְּלֹא סֵפֶר חּוֹרֶה, וְלֹא יַמְתִּין עַד יוֹם הי. וְבֵּרְ אָם שְׁכְּחַבְּתִּי. וּבְּדִיעְבָּה אָם אֵחֵר יוֹתֵר מִשְׁלְשָׁה יָמִים, יָבוֹל לְבֶרֵהְ בֵּם אַחַר כְּּךְ (רִי"ט).

longer than three days, you may still say it afterwards. mentioned above. If it so happened, that you did delay [saying Hagomeil] your obligation. (Mishnah Berurah 219: 4) before ten [male adults], as vou are standing, but if, unavoidably, you said it while sitting, you filliled say it while standing The derachah Hagomeil should always be said while [Hagomeil] immediately [after being saved from danger], but he should mourner, who may not be called to the Torah, he should not wait, but say until [the next Torah reading on] Thursday. Likewise, if a person is a should say Hagomeil immediately without the Torah scroll, and not wait were saved [from danger] on Monday [after the Torah was read], you delay [saying Hagomeil] longer than three days. Consequently, if you of the Torah after the concluding berachah. You should not intentionally It is customary to say the berachah [Hagomeil] when called to the reading scholars are present this should not deter him [from saying the berachah]. people and praise Him in the seat of the elders." Psalms 107: 32. But if no study of Torah, as it is said: "Let them exalt Him in the assembly of the of ten [216: 6] Two of them should be scholars who are engaged in the Berurah the one who is saying Hagomeil may be included in the quorum adults] besides the one who is saying the berachah. According to Mishnah The berachah [Hagomeil] should be said in the presence of ten [male

מִי שְׁנַּעֲשָׁה לוֹ נֵס, נִשׁ לוֹ לָהַפְּרִישׁ לִצְּדָקָה מָמֹוֹן בְּפִי הּשְׁגַת יָדוֹ, וִיחַלַק לָלוֹמְדֵי חּוֹרָה. וְיֹאִמֵּר: הַרַּנִי נוֹתֵּן מְעוֹת אֵלֹּוּ לִצְּדָקָה, וִיהִי רְצוֹן שֶׁיְהֵא נֶחְשֶׁב בְּאִלֹּוּ הַקְרַבְחִּי חּוֹדָה (וְעַבֵּן מִנְרָ צֵּמִירַת קַרְבַּן חּוֹדָה נְהְבּוֹרְ לְהּוֹדוֹת לֵה' יִתְּבְּרֵךְ שְׁמִוֹ וְלִשְׁמוֹתַ וּלְסַפֵּר אֶת הַנָּס (סִימֶן רִי״ח ובחיי״א).

A person to whom a miracle happened should designate a sum of money for charity, according to his wealth, and distribute it among men who are engaged in the study of Torah, and he should say: "I hereby give this money to charity. May it be God's will that it will be counted as if I had brought a thanksgiving offering." He should recite the chapter in the Torah that deals with the korban todah (thanksgiving offering) as well as the ancillary text, see Chayei Adam, end of Vol. 1. It is also proper that he should establish some project to benefit the local community; and that he should establish some project to benefit the local community; and

every year on the anniversary [of the event], he should privately thank God, blessed be His Name, and happily tell the story of the miracle.

הַנְּכָּנָס לְהַקִּיִּז דְּם, וְכֵּן לְדָּם שִׁיּאַכֵּל אוֹ יִשְׁמָּה אוֹ יַצְשָׂה אֵינָה דָּבָר לְרְפּוּאָה, יִתְּפַּלֵּל לֹדֶם תְּפִּלָּה קַצְרָה, וְהִפּּלֵל לַדֶּם תְּפִּלָּה קַצְרָה, נְצִלְהֵי אֲבוֹתִינוּ, שִׁיּהְנָה לִי עֵּסְק זָה לְרְפּוּאָה, כִּי רוֹפֵּא חַנָּם אַמָּה. וְאַמַר: יְהִי דְצִּתוֹ מִלְּפָּנְיְה הִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵמֹר עֲבְּרָה עֲלֵינוּ וְאֵמֵר עֲבְּרִינְי לְהַפּיּאָה בְּירִי עְצִּיר וְאֵמִר שְׁהַפְּאָה אַרְיכִין לְבָּבוּף עֲלִינוּ הְעָלְה הְעִּלְה, עְלַהַפְּטִיק בֵּיוּ הַבְּרֶבְה לַאֲבִיילָה). לְאַמִּר שְׁהַקִּיז הְאָת, וְאַתר בְּרִיךְ אַמְּיה לִי צֵלְינוּ הְעִלְּה הִיעִלְם, רוֹפֵּא חוֹלִים.

Before undergoing surgery, Literally: Before undergoing bloodletting. or before eating or drinking something [as a remedy], or taking a treatment for a cure, you should first recite the following brief prayer: "May it measure may serve me as a cure, for You are a gratuitous Healer." And if the substance which you eat or drink for medicinal purposes requires that you say a berachah over it (see Ch. 50:8 above), you should first offer this prayer and then say the berachah. This seems to me to be the proper order so as not to cause an interruption between the saying of the berachah and the eating). After bloodletting, say the following berachah berachah and the eating). After bloodletting, say the following berachah berachah and the eating). After bloodletting, say the following berachah Divine Name and Kingship)—i.e. Baruch without sheim umalchus (the Divine Name and Kingship)—i.e. Baruch rofei cholim. (Mishnah Berurah 230: 7)

המתעשש אוֹמֵר לוֹ הַבֶּרוֹ; אֲסוּתָא. וְהוּא יֹאִמֵר לוֹ: בָּרוּךְ מִּהְיָה. וְאַחַר כָּּךְ אוֹמֶר, לִישׁוּעְתָּךְ קְוּיִתִּי הי, דְּהַמְתְפַּלֵּל עַל חֲבַרוֹ, הוּא נַעְנָה מְחַלְה.

If someone sneezes, you say to him "To your health," and he answers, "May you be blessed." Afterwards he says: "I hope for Your deliverance, O God," Genesis 49: 18. for whoever prays for his fellow man has his

prayer answered first.

הַמְּחָפַּלֵל עַּל מַה שְׁעְּבָר, בְּגִּוֹן שְׁשְׁמַע קוֹל צְנְחָה בָּעִיר, וָאוֹמֶר: יָהִי רָצוֹן שְׁפֹּל זָה בְּתוֹר נְכְר, הַבֵּי אוֹ שְּׁהָיְהָה אִשְׁהּוֹ מְעֻבֶּבֶרת וּלְצִּחַר צַּרְבְּעִים יוֹם מֵעְבּוּרֶה מִחָפַּלֵל וְאוֹמֵר: יְהִי רָצוֹן שְׁתַּלִד אִשְׁהִּי וּלְצִּחַר צַרְבְּעִה יוֹם יָכוֹל לְהָתְפַּלֵל, שְׁיָהֵא הַנְלְד זָרִע שֶׁל קַנְמָא, מוֹב לִשְׁמֵיִם וְמוֹב לְבְּרִיּוֹת.

Praying for something that has already happened is a vain, useless prayer. The following are examples: if a person hears wailing in the town and

says: "May it be Your will that this cry should not be in my house;" or if his wife has become pregnant and forty days after her conception, he would say the following prayer: "May it be Your will that my wife should give birth to a boy." Such prayers are useless for what has already happened belongs to the past. However, within the forty days, this prayer is worthwhile and may be offered. After forty days he may pray that the child should be a healthy baby, good in the sight of Heaven and of benefit to mankind.

הַהְחָרִי לְמֹד אָת גַּרְנוֹ וְכִיּלֹצֵא בּוֹ יְתִפַּלֵל וִיאׁמֵר, יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנִיף הי אֱלֹהִי שָׁתִּשְׁלִח בְּרָכָה בַּבְּרִי הַזֶּה. הַתְחִיל לְמֹד, אוֹמֵר, בְּרוּף הַשׁוֹלִם בְּרָכָה בַּבְּרִי הַזֶּה (וְאוֹמֵר בְּלֹא שֲׁם וּמֵלְכוּת). מָדִד וְאַחַר כָּף הִתְפַּלֵל, הַרִי זוֹ הְפַּלְת שְׁוְא, שְׁאֵין הַבְּרֶכְה מְצִינְה אֶלְּא בְּדָבֶר הַנְּעְלֶם מִן הַעַּיִן (ר"ל).

A person who enters his threshing floor to measure his crops, or some similar activity should recite the following prayer: "May it be Your will, Hashem, my God, that you send a blessing on this pile [of grain]. After he began to measure, he should say, "Blessed is He Who sends a blessing on this pile [of grain]" (omitting the Divine Name and Kingship). If he had already measured it and then offers a prayer, it is a vain prayer, because God's blessing is bestowed only on something that is hidden from view [i.e. of unknown quantity]. Someone who measures his crop in order to determine the exact quantity of his tithe, is assured of an inexhaustible measure of Divine blessing. (Mishnah Berurah 230: 4)

מִי שְׁנִּעֲשְׁה בְּנוֹ בַּר מִצְנְה, כְּשִׁעּוֹלֶה לִמּוֹרֶה בַּפַּעַם הָרָאשׁוֹנָה, לָאַחַר שְׁבָּרַהְ אַחֲרוֹנָה עֵל סֵפָר הַחּוֹרֶה, מְבָרַהְ הָאָב וְאוֹמֵר, בְּרוּךְ אַחָּה הֹ' אֱלֹקִינוּ מֶלֶהְ הַעּוֹלֶם, אֲשֶׁר פְּטָרַנִי מַעֶּנְשׁוֹ שֶׁל זֶה (עַיֵּר בספר חיי"א). ימְצְרָה עַל הָאָרָם לְעֲשׁוֹת סְעּוּדָה בְּיוֹם שֶׁנְעֲשׁׁה בְּנוֹ בָּר מְצְנְה, יְהַנִּיוֹם שֶׁנְכְנַס לְשְׁנֵת הָאַרְבַּע עֲשְׁרֵה. וְאָם הַנַּעֵּר דּוֹרְשׁ, הֲנֵי סְעּוּדַת מְצְנְה אֲפְלּוּ אֵינָה בְּאוֹתוֹ יוֹם (רכה).

The first time a Bar Mitzvah is called to the Torah, after he has concluded the second berachah over [the reading of] the Torah, the father says the following berachah: Baruch ata Adonoy Elokeinu melech ha'olam asher petarani mei'onsho shel zeh [Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe Who has freed me from the punishment due this boy]. It is a mitzvah for a father to prepare a festive meal on the day that his son becomes Bar Mitzvah, that is, on the first day of his fourteenth year. If the boy delivers a Torah discourse, it is considered a meal for the sake of a mitzvah even if [the banquet] is not given on the [Bar Mitzvah] day.

אָבְעְּבּוּעוֹת מִן הַמְּטֶרׁה אָפִלּוּ בִּמְרִינוֹתִינוּ שְׁהַגְּשְׁמִים הְּדִירִי בְּלִ כָּּדִּ וְרַבּוּ עֵל בְּלְ כָּּדִּ עֵּד שְׁהָיָה הַעּוֹלְם בְּצַעֵּר, אֲזִי כְּשִׁיְּרְדִּי הַגְּשְׁמִים, אִם יָרְדִּוּ כָּלְ כָּדְּ וְרַבּוּ עֵל הָאָרֶץ שְׁמֵּעֲלִים אַם הָיְהָה עָּלִי הַעְּלְבִי הַעְּלְבִין נְהִי לְקְרֵאת נָה, צְּרִיכִין לְבָרֵה עֲלִיהָם.

Berachos are said when a drought occurs, even in our areas where it rains with [seasonal] regularity and where droughts are rare. If this drought was so severe, that it caused general distress and then it [finally] rains, and the rain comes down so heavily that bubbles are formed on the [flowing] rain water that [seem] to converge, special berachos should be said.

מה מְבָרָה. אָם אֵין לוֹ שֶׁנָה, אוֹמֵר: מוֹדִים אֵנָהָנוּ לְךָּ הֹ' אֵלהִינוּ, עַל כָּל טִפָּה וְטִפָּה שָׁהוֹרַדְּהָ לְנִוּ, וְאֵלִּי פִּינוּ מָלֵא שִׁירָה פַּיָּם וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁהּוֹא בְּבָרְכַּת נִשְׁמַת) עַד וְיַקְדִּישׁוּ וְיִמְלִיכוּ אָת שִׁמְךְ מַלְבֵּנוּ. בְּרְכּּת נִשְׁמָה הֹ', אֵל רֹב הַהוֹדְאוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת. וְאָם יֵשׁ לוֹ שִׁהָה בְּיָשְׁבָּת עָם יִשְׁרָאֵל צַּחֵר, מְבְרֵךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וְאָם אֵין לוֹ שֻׁהָף יִשְׂרְאֵל בַּשְּׁדֶה, אַף עַל פִּי שְׁיִּשׁ לוֹ אִשְׁה וּבְנִים, מְבָרֵךְ שְׁהָוּא שֵׁוֹמֵינוּ, בְּרְכּּת הַטִּר וְהָשֶׁה שִׁהְיִּא שְׁהִיּא שִׁרְעֵּע שְׁהִישׁ הַיּיִים הַעְּיִים הַיִּים בְּיִּשְׁה בְּיִּשְׁה שִׁיִּים בְּיִים שְׁהָיִים אַנְמִיבוּ אָנְמֵר אֶלְּא מִי שְׁהִיא רוֹאָה אֶת הַּנְשְׁיִם הִיִּים בְּיִּים בְּיִּים בְּיִּים מִוֹדִים אֲנְחֵנוּ, אֵינִוּ אוֹמֵר אֶלְּא מִי שְׁהִיא רוֹאָה אֶת הַנְּשְׁיִם.

What berachah should be said? Someone who does not own a field says: "We thank you Hashem, our God, for every drop [of rain] that you made fall on us, and even if our mouths were full of song as the sea, etc.," (and continue the text of Nishmas) [in the Sabbath morning service] until are You, Hashem, God of many thanksgivings and praises." If he owns a field, in partnership with another Jew, he says the berachah Hatov vehameitiv, but if he has no Jewish partner, even if he has a wife and children, According to many acharonim, a wife and children are considered partners; therefore, he should say hatov vehameitiv. (Mishnah Berurah 221: 4) he says the berachah Shehecheyanu. The berachos Hatov vehameitiv, and Shehecheyanu he said even if you do not see the rain but hear it coming down. But the berachah Modim anachnu [We thank You] should only be said if you actually see the rain.

פימן פב

וְנְחַהְ לְּזָּהֵר מְאִׁד שֶׁלֹא לְהֹוֹנוֹת אָת חֲבֵרוֹ. וכֹל הַמְצֵּנְה אָת חֲבָרוֹ, בֵּין שֶׁהַמּוֹכֵר מְאַנָּה אָת הַלּוֹקִם, בִּין שְׁהַלּוֹקַם מְצַּנְּה אָת הַמּוֹכַר, עוֹבֶר בְּלָאוּ, שֶׁנְּאֲמֵר, וְכִי תִמְכְּרוּ מְמְכָּר לִעֲמִיתָּך אוֹ קֵנֹה מִיד עֲמִיתָּך צֵל תְּנִנּ אִישׁ אָת אָתִיוּ. וְהִיא הּשְׁצֵלְה הָראשׁוֹנְה שָׁשׁוֹצֵלִין אָת הַאָּדָם בְּשָׁעָה שֶׁמַּכְנִיסִין אוֹתוֹ לֹדִּין, נְשְׁאתָ וְנְתַהְּ בְּאֵינְה (חִו"מ רכז, שְׁבְּת לֹא. וְעַיֵּן באוֹרַח חַיִּים קְנִה, וֹבִיוּ"ד רמו).

You should be extremely careful not to deceive your fellow man. If

anyone deceives his fellow, whether a seller deceives a buyer, or a buyer deceives a seller, he transgresses a negative commandment, for it is said: Leviticus 25: 14. "When you sell something to your neighbor, or buy from your neighbor, do not deceive one another." The first question a person is asked when he is brought before the [Heavenly] Court is: "Have you [always] been honest in your dealings?" Shubbos 31a.

בְּשֶׁם שֶׁנִשְׁ אִפּוּר אוֹנָאָה בְּמַשְּׁא וּמַתְּוֹ, כָּךְּ נִשׁ אִפוּר אוֹנָאָה בִּשְׂכִירוּת וּבְקִּלָנוּת וּבְחִילוּף מַמְבַעַּ.

Just as deception is forbidden in buying and selling, so is it forbidden in hiring, in working on contract, and in money changing.

הּנּוֹשֵׁא וְנוֹתֵוּ בָּאֲמִינָה, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְאוֹנָאָה. בִּיצִר. חַפָּץ זָה בְּכָּךְּ וְלָחַהִּיוּ, כָּךְ וְלָךְ אֵנִי רוֹצֶה לְהִשְׁתַּבֵּר בּוֹ, אַף עַל פִּי שֶהוּא נְתְאַנָּה בִּלְקִיחָתוֹ, וְכָל הַמְּתְאַנָּה אֵינוֹ רַשַאִי לְהוֹנוֹת אֲחַרִים בִּשְׁבִיל זְה, מְכָּל מְקוֹם זֶה מֻתָּר, שֶׁהֲרֵי זֶה כִּמְפְּרִשׁ לוֹ, שֶׁלֹא יִסְמֹךְ עַל שׁוֹי הַמִּקֶּח אֶלָא עַל הַדָּמִים שֶׁנְּתַוֹ הּוּא בַּעֲרוֹ.

If a person is candid in his dealings, he will not be guilty of deception. How is this to be understood? [He says to his neighbor:] "I bought this article at this and this price and I want to make a profit of so much and so much." Even though he was deceived [overpaid] when he bought [the article], and having been deceived does not entitle a person to deceive others, nevertheless, he is permitted [to sell it] this way. Because [his statement] makes it clear [to the buyer] that the price does not reflect the value of the article, rather, it is based on the price which he [the seller] paid for it.

ְּנִילְפִּיּוֹ שְׁעָּרִיתִּיהַ בְּּנִי שְׁתַּרָאֵה שְׁמֵּנְה, אַוֹ לְצְבּוֹעִ בְּנִי לְרַמּוֹת בּוֹ, בְּגוֹן לָהַשְׁקוֹת בְּהָלָה מֵי סָבִּין שְׁמָנְבְּחִין נוזקפין שַׁעְּרוֹתִיהַ בְּנֵי שְׁתַּרָאֵה שְׁמֵּנְה, אוֹ לְצְבּוֹעֵ בֵּלִים יְשְׁנִים בְּנִי שֶׁנִּתְאוֹ בַּחַדְשִׁים, וְכָל פַּיוֹצֵא בָּזָה.

If a person has something to sell, he is forbidden to make it look better than it really is in order to mislead [the buyer]. Examples of this are: giving an animal bran-water to drink which makes it swell up and makes its hair stand up so that it appears fat [and healthy], or putting a fresh coat of paint on old utensils to make them look new. All similar procedures [are forbidden].

ְּנְכֵּוֹ אָסִּוּר לְעָּבִר מִעְּמִי נְבֶּר, מֻמָּר לְעָּבַר, כִּי הַלְּוֹקְם יַרְיִּה לְמָּבָרִם בְּחָוְקָת יָפִּים, אוֹ לְעָּבַר מַשְּקָה רֵעּ בְּיָפְה. וְאָם הָיָה עַעְּמוֹ נְבֶּר, מֻתָּר לְעָּבַר, כִּי הַלְּוֹקְם יַרְגִּישׁ.

Likewise, it is forbidden to mix a little bad fruit with a lot of good fruit, and to sell all of them as good fruit or to mix a low-grade beverage can [easily] be recognized, the mixing is permitted because the buyer will detect it [and will not be cheated].

מְּטַאָּהָּרְ ְ פְּנֵגְ אָנְלֵנִנְ מְּמֶּנְנִי נְאֵּגְוֹנִם לְנִינִוּלֵנְנִי בְּנֵגְ לְתְּפֶּׁב הָּלְנִי. מְּטַבְ לְטִבְּלִוֹ לְטַבְּלֵ לֵלְנִוְנִי נְאֵּגְוֹנִם לְנִינִוּלֵנִיי בְּנֵגְ לְתַּפֶּׁב הָּלְנִי.

A shopkeeper is permitted to distribute roasted kernels and nuts to children to get them into the habit of buying from him. He may also sell below the market price to attract customers, and the other merchants cannot prevent him from doing so.

המוֹדֵר אוֹ שׁוֹקֵל חָסֵר לַחֲבֶרוֹ אוֹ אֲפִילוּ לַנְבֶרִי, עוֹבֶר בְּלָאוּ, שָׁנָּאֵמָר, לֹא תַעֲשׁוּ עָנֶל בַּמָּדָה בַּמּשְׁקֵל הְבְּמְשׁוּרֶה (וְעִיֵּן לְקַמֶּן סִימֶן קפּ״ב סָעִיף א׳ וֹסָעִיף די). וְעֹנְשׁ הַמִּדּוֹת וְהַמִּשְׁקֵלוֹת קַשָּׁה מְאֹד, שָׁאִי רְבִּים, אֵין זֹאֹת תְּשׁוּבֶּה הַגוּנְה. (רל״א).

Anyone who gives short measure or weight, even to a non-lew, transgresses a negative commandment as it is said: Leviticus 19: 35. "Do not falsify measurements, whether in length, weight, or volume," (see Ch.182:1, 4 below). The punishment for giving short measure and weight is very severe, as it is impossible for a person who gives short measure or weight to repent properly, since he does not know how much and whom to compensate. Even the active participation in communal affairs is not considered suitable repentance.

ְּמִינִר, לֹאׁ יִהְנָה לָךְּ בְּכִיסְךּ אָבֶן וָאָבֶן גְּדִילְה וּקְטַנָה, לֹאׁ יִהָנָה לְךְּ בְּבֵימְךּ אֵיפָה נְּדִילָה וּקְטַנָה, נְאֹ יִהְנָה לְךְּ בְּבִימְךּ אֵיפָה נְאִיפָה שְׁלַמֶּה וּצְּדָק יִהְנָה לְרְּ נְבִּימְרָה בְּבִימְרָה לָרְרָבָה, אֵיפֶה שְׁלַמֶּה וּצְּדָק יִהְנָה לָרְ נְבִּרִימְרָ, וְהָבִּת בְּבִימְרָ, וְהָרָשׁי רְבּוֹתִינוּ וְכְרוֹנָם לֹבְרָכָה, לֹא יִהְנָה לְךְּ בְּבִימְר, נְרְדְּעָה עֲבְּמִמֹּוֹ, וְכֵּוֹ אֵיפֶה שְׁלַמֶּה נְצָדָק אֵם יִהְיִּרְ בְּבִּימְר, וְהָבְּעָה נְבְּיִ מָה יַּצְיִים לְרְּ בְּבִימְר, עֲבֹּר עֲבֹר נְבְרִי עֵה שַעְּבֵּה עְבְּיבְינִיתְר, וְשְׁבְּאֵב וְּהְיִבְּי, עֵּר יַעְיִב אֶבְי שְׁבְּיִי עֲבְּי עֲבְּיב וְּלְרִי עֲבְּיב וְּלְבְּ צְּבְיבִיתְר, וְבְּיבְּי, עֵר יַעְיִּב אֶבְי שְׁבְּיב וְּבְּיב בְּרִינְה, עֵר עֲבְּיב וְבְּיב בְּרִינְה, וְהִיבְּי, עִר שְׁבְּיב וְּבְּיב בְּרִינְה, בְּבִיים לְבְּיב בְּבִייִם בְּיִּב וְּהְיִבְּי, עֵר שַּעְבְּים לְבְּיב בְּרִינְה, לְּרְ בְּבִייִם לְבְּיב בְּרִינְה, בְּרִים לְבְּיב בְּרִינְה, בְּרִיב וּקְעֵים לְבְּיב בְּרִים לְבְּיב בְּיב בְּבְינִים לְבְּיב בְּרִינְיִם לְבְּיב בְּרִינְה וְּבְּיב בְּרִים לְבְיב בְּרִים לְבְּיב בְּיב בְּרְיבְּים לְבְּיב בְּיבְינִים לְבְיב בְּבְינִינְה וְּבְּיב בְּרִיבְּים לְבְּיב בְּבְיב לְבְּי בְּיב בְּרְיבְּים לְיִבְּים לְבְּיב בְּבְּיב לְבְּי בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיב בְּרִים לְבְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיבְיב בְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּיב בְיבְיב בְּיב בְּבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיבְיב בְּיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּבְיבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיבְיב בְיבְיבְיב בְּבְיבְיב בְּבְיבְיבְיב בְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיב בְּבְיב בְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיב בְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְ

It is written: Deuteronomy 25: 13-15. "You must not keep in your bag two different weights, one large and one small. You must have a house two different measures, one large and one small. You must have a full, just weight, and you must have a full, just measure ..." The words

"your bag" and "your house" appear to be superfluous and our Rabbis, of blessed memory, explained: Bava Basra 89a. "You shall have no money in your bag." Why is this so? Because you had different measures. But if full, just weight is in your house, then you will have money; and, similarly, if full and honest measure is in your house, then all your needs will be filled. Furthermore, our Rabbis of blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should a man do to become rich? He should blessed memory said: "What should blessed measure is in your money."

פּלָמוּד לוֹמַר נְצֶּדֶּק. אָמְרֶה תּוֹרֶה, צַּדֵּק מִשֶּׁלְרְּ וְתֵּן לוֹ (בבא בתרא פֿח: חושן משפט סִימֶן רל"א סָעִיף י"ד)

You should measure and weigh generously. [That is,] you should give more than the exact quantity as it is said: Deuteronomy 25: 15. "You must have a full, just measure." What does the word "just" imply? Says the Torah: "Be just by giving him some of your own." Bava Basra 88b. Rashi explains the apparent redundancy in the phrase "a full just measure." (a full measure is by definition, a just one) stating "although you give a full measure, make it tzedek, just and honest, by adding to it a little of your own; weigh generously, tilt the scale in the customer's favor."

עָרִיךְּ לִמְּדִּוֹדְ בָּמִנְהָגַג הַמְּדִינָה וְלֹא יִשְׁנָה בְּלָל. מָקוֹם שֶׁנְּהָגִּי לִגְּדִּישׁ, לֹא יִמְחִוֹק אֲפִּילִּי בְּרְצוֹן הַלֹּמִה שֶׁפְּחֵת לוֹ מִדְּמִים. וּמֶקוֹם שֶׁנְּהָגִּי לִמְחִוֹק, לֹא יִגְּדִּישׁ אֲפִּילִּי בָּרְצוֹן הַמּוֹכֶר שֶׁמּוֹסְיף לוֹ דָמִים, פִּי הַחּוֹרֶה הַקְפְּיְרָה עַל עִּוּוּת הַמְּדְוֹת, פֶּן הַצֵּא תַקְלָה עַל יְדִי זֶה, שֶּיִרְאָה הָרוֹאֶה שֶׁמּוֹדְדִין בָּּךְ וְיִּדְּמָה לוֹ שְׁבָּרְ הַּרְ מְדְּת הַעְּיִר, וְיִמְדְּר בֵּן לְצִחֵּר שְׁצִינוֹי יוֹדְעְ גָם בֵּן אֶת הַמְּנְהָּג וְיִמְעָה.

You must measure, even with the buyer's approval who [now] pays less give a level measure, even with the buyer's approval who [now] pays less than the full price; and where it is the custom to give a level measure, you should not give heaping measure, even when [you], the seller, are glad to do so and charge more for it, because the Torah is very strict with regard to fraudulent weights and measures, lest this will create a pitfall [for others], since a [stranger] may notice the way of measuring and get the impression that this is the norm in this town; then he, too, will give such a measure to someone who is also unfamiliar with the local custom such a measure to someone who is also unfamiliar with the local custom

and thus he will deceive him.

houses from a non-Jew.

מַנְבִים רָאשִׁי הַּקְּהָלְ לְהַעֲמִיד מְמֻנִּים שִׁיִהִייִּ מְחַזְּרִים עַל הַחֲנִיּוֹת. וכָל מִי שָׁנִמְצָא אִתּוֹ מִדָּה חַמֵּרָה אוֹ מְשְׁקֵל חָסֵר אוֹ מֹאְזנִים מְקֵלְקֶלִים, רַשָּׁאִים לְהַכּוֹתוֹ וּלְקְנָסוֹ כּנַּרְאָה בְּעֵינֵיהָם.

The leaders of the community are obligated to appoint supervisors who will inspect the stores, and anyone found to have deficient measures or deficient weights or defective scales may be punished and fined as they see fit.

אָסוּר לְאָנִם לָהַשְׁהוֹת מִנָּה חֲסֵרָה בְּבֵיתוֹ אוֹ בַּחֲנוּתוֹ, אַף עַל פִּי שָׁאֵינוֹ מוֹדֵר בָּה. וָאִם מַשְׁהָה, עוֹבֵר בְּלְאוּ, שֶּנְאֲמֵר, לֹא יִהְיָה לְךְּ בְּכִיסְךְּ אֶבֶן וָאָבֶן גְּדוֹלְה וּקְעַנָה, לֹא יִהְיָה בְּבֵיתְּך אֵיפָה וְאֵיפָה גָּדוֹלָה ישׁ מְנְהָג בְּעִיר שְׁאֵין מוֹדְנִין אֶלְא בְּמְנָה הַרְשׁׁה בָּרְשֶׁם הַיָּדוּע ווֹוֹ אֵינָּה רְשׁוּמָה, מַתָּר לְהַשְׁהוֹתָה.

A person is forbidden to keep short measures in his house or in his store even if he does not use them. Anyone who keeps them, transgresses a negative commandment, as it is said: "You must not keep in your bag two different weights, one large and one small." You must not keep in your house two different measures, one large and one small." Deuteronomy 25: 13-14. Even to use such a [deficient] measure for a urinal (chamber pot) is forbidden, lest someone unknowingly uses it for measuring [purposes]. However, if it is the rule in the community to use only measures that are stamped with a well-known mark, and this [measure] is not stamped, then it may be kept.

הְּמְחַזִּר אַחַר דָּבֶּר לְקְנִוֹתוֹ אוֹ לְשׁׁכָּרוֹ, בֵּין קַרְקִע בִּין מִשְׁלְמִלִּים, בֵּין מִנִּשְׁרָאַל על הַדָּמִים, וְלִּדֶם שָׁנְמְרוּ אָת הַקְּנְיֵן, בָּא אַחַר וּקְנָאוֹ אוֹ שְׁכָרוֹ, נִקְרָא רָשָע. אַבָּל אָם עֲדֵין לֹא הַשׁׁוּ על הַדָּמִים, וְלִּדֶם שָׁנְמְרוּ אָת הַקְּנְיֵן, בָּא אַחַר וּקְנָאוֹ אוֹ שְׁכָרוֹ, נְקָרָא רָשָׁע. אֲבָל אָם רְעְהּיּ בְּשְׁכִירוּת בְּתִּים וְבַּדּוֹמֶה מְנְּכְרִי (רל"ז).

If someone seeks to buy or rent something whether real property or movable goods from a non-Jew or from a Jew, and they [already] agreed on a price and before they completed the sale, someone else [outbid him] and bought or rented it, the latter is called a vasha, a wicked person. But if they have not yet agreed on a price, then, someone else may buy [or rent] it. We are forbidden to infringe on our neighbor's rights in the matter of renting are forbidden to infringe on our neighbor's rights in the matter of renting

עַנּוְעֵּו מְּמִיְתְ לְטִׁבְּרִוְ לְלֵּנִוְתְ לְוָ לֵּבְׁלֵּמֵת אִוְ מִמּלְמִלְנוֹי וֹנִילְבַ עַּמְּלְנִעּ וֹנִילְבָּי אָת עַעַפָּא בֹּמִתּוְתָיו בֹּאָבִילִ

עּצְמוֹ, הָרֵי זֶה רַמָּאִי. וְאָם קְּנְאוֹ מְמְּעוֹת שֶׁל הַמְשִׁנְהַ, מְחֲיָב לֹחָנוֹ לוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁקְנָאוֹ לְעַצְמוֹ.

If a person gives money to someone [to act as his agent] to buy real property or movable goods for him and the agent purchased the object for himself, with his own money, [he may keep the object, but] he is a swindler. But if he bought it with the principal's money, he must convey it to [the principal], even if he the agent intended]

Ot yud ii ioi Aləsmin מֵי שָׁנְחֵן אֲפִילוּ רֵק מִקְצָת דָּמִים עַל הַמִּקַח אַנּ שָׁרָשַׁם עַל הַמִּקַח סִימֶן בְּפְּנֵי הַמּוֹבֶר, אוֹ שֶׁאָמֵר לוֹ הַמּוֹבֶר רְשֹׁם מִקְּחָך. אַף עַל פִּי שֶהוּא בְּעָנָן שֶׁלֹא קַנָה בָּוָה, מִכְּל מָקוֹם כָּל הַחוֹוַר בּוֹ, בֵּין הַלִּקְחַ בֵּין הַמּוֹבֶר, לֹא עֲשָׁה מַעֲשָׁה יִשְׁרָאֵל וְחַיֶּב לְקַבֵּל מִי שֶׁפְּרַע, דְּהַיְנִי שָׁאוֹרְרִין אוֹתוֹ בְּבִית דִין וְאוֹמְרִים, מִי שְׁפְּרַע מֵאַנְשֵׁי דוֹר הַמַּבִּּוֹל וְמֵצְּנְשִׁי הַנְּה הַמַּצְּנְשִׁי סְדוֹם שָׁאוֹרְרִין אִיתוֹ בְּנִה הְעָשְׁנְרִים עֲשְׁטְּבְּיִם בְּיִם, הִּיּא יפְּרַע מִמִּי שְׁצִינוֹ עִימֶר בְּרָבּוּרִי.

If anyone gave a deposit on a purchase, or he marked the article [for identification] in the seller's presence, or if the seller said to him: "Mark your purchase," even though, through such action, the buyer does not acquire title to the article, nevertheless, if one of the parties backs out, whether the buyer or the seller, he does not behave as a lew should, and he is liable to Divine punishment. A curse is invoked against him in court, as follows: "He Who punished the generation of the Flood, and the generation of the Tower of Babel, and the generation of the Tower of Babel, and the people of Sedom and Amorah, and the Egyptians who drowned in the sea, may He punish the one who does not keep his word."

וְרֵאוּי לוֹ לְאָרָם לְעֲמֹר בְּרִבּוּרוֹ, שָׁאַפִּלּיּ לֹא נְתַוְ עֲדֵוֹן מָעוֹת, וְלֹא רָשֶׁם אֶת הַדָּבִר וְלֹא נְגָמֵר הַקּנְיָן, אָם עָת הַדְּבִּרִרוֹ, שָׁאַפִּלּיּ לֹא נְתַוְ עֲדֵוֹן מָעוֹת, וְלֹא רָשִׁם אֶת הַדָּבִר וְלֹא נִגְמֵר הַקּנְיָן, וְהִי שְׁהִּוּא חוֹזַר, בֵּין הַלּוֹקְם יְבִין הַמּוֹבֶר, הֲרֵי וְהִ הִּשְׁהִי עֵּלְ הֵחְשִׁבְּת נִישְׁה אָחָד תַּהָם לְחֲזִר נִּמִי שְׁהִיּא חוֹזַר, בֵּין הַלִּמֵר בְּרִבּוּרוֹ, כְּמוֹ שְׁנְחֵר בְּרָבּוֹרוֹ, כְּמוֹ עָהְשָׁבְּת וִיִּשְׁי שִׁנְּמֵר בְּרָבּוּרוֹ, כְּמוֹ עָהְעָבְּר לִוֹ בְּסְבִּוּם זֵה, וְהַלְּהֵר כְּיִבְי, וְדִּבְּר אֲעֲמִר בְּלְבּוֹ לְמְבֹּר לִוֹ בְּסְבִּים זְה, וְהַלְּהֵר, נִידְא שְׁמֵיִם בִּעִּי בְּלְבֵּרוֹ לְמְבֹּר לִוֹ בְּּלְבֵּוֹ לְמְבֹּר לִי בְּלְבִּוֹ לִמְבֹּר לְּהָבִּי, לְקְיֵבֵּם מֵה שֶׁכְּחִיבּ, וְדִּבְּר אֲמָה בְּלְבֵּבוֹי, וְבֵּן הַלְּהֵבוֹ, וְבֵּל בְּנְבִּיוֹ לְמְבֹּר לִי בְּלְבִּיוֹ לְקְבּוֹ לִמְבֹּר לְוֹבְּיוֹ לְמֵב הַבְּיוֹ לְמְבֹּר לְתְבִּי לְקְבֵּר לְתְבִּי לְקְבֵּר לְתְבְּי, לְקְיבֵּר עֵבְּי בְּיִבְּי, לְקְבֵּים מֵה שְׁבְּיבוּ בְּעִבּי, וְבְּיִי שְׁנִישְׁיִם שְׁבְּיבִּי לְעְבִּים עֵּה שְׁבְּיבוֹ לְתְבּי לִישְׁים בְּעִבּי, לְקְבֵּים מֵּה שְׁבְּיבוֹ לְמְבּרוֹ לְתְבִּי לְנִישְׁי, לְבְּיבִי לְעְבִּים עֵּה שְׁבְּיבוֹ לְתְבּיוֹ לְלְבִי לְנְיבִּי לְלְבִּיוֹ לְנְיבוֹי, וְלְשְׁים בְּיוֹבְיוֹ לְתְבּי בְּיִבְי לְלְבִּיוֹ לְבְּיבִי לְלְבִּיוֹ לְלְבִּיוֹ לְתְבִּי לְבְּיבְּי לְלְבִּים עֵּה שְׁבְּיבְּי לְבְּבּיוֹ לְמְבְּים בְּעִבְּיבְיי, לְקְבּים עֵּה שְׁבְּיבְּי לְבְּיבוֹ לְעִבְּי בְּעִי שְׁבְּיבְּים עִּבְּיבְּים בְּיבִּי לְבְיבִי בְּעִי בְּיִבְיבְים עְּבְּבְיבְיבְיבְּים בְּבְּבְיבְיוֹי לְצִים בְּעִי בְּבְיבְיבְיוֹי בְּיִי לְצִישְׁבְּים בְּעִבְּיבְים בְּיִבְיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְיבִי בְּיבְּי לְצְשְׁבְּים בְּיִבְיבְים בְּיִבְי בְּבְיבְיבְיים בְּיבְּיבְיי בְּבְּיבְים בְּיבְּבְּבְיבְיי בְּי בְּבְּבְים בְּבְּים בְּבְּבְּבְּבְיבְּים בְּבְּבְּבְים בְּבְּבְּבְים בְּבְיבְים בְּבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְים בְּבְּבְּבְיבְיבְּים בְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְּיִים בְּבְיבְיבְּבְיבְּבְּים בְּבְיבְיבְיבְיבְיבְי

A man has the moral obligation to keep his word even though he gave no deposit as yet, nor did he mark the article, nor was the transaction completed. [If the parties] agreed on the price neither [the buyer nor the seller] may back out. Whoever retracts whether buyer or seller is guilty of acting in bad faith, and the spirit of the Sages do not look kindly

on him, for a Jew should keep his word, as it is written, "The remnant of Israel shall not commit injustice nor speak lies." Zephaniah 3: 13. [In addition], a God fearing man should carry out even his unspoken decisions. Literally, the thoughts of his heart. If he decided to sell a innermost thoughts, offered him more, he should only accept from him the amount he had [originally] decided to charge, fulfilling the verse that states: "And speaks the truth within his heart." Psalms 15: 2. The same rule applies to a buyer; if he decided to buy an article at a certain price, he may not change his mind. This rule applies to all matters in relationships between man and his neighbor. If he decided to do a certain favor [to his personal needs, if it does not involve the performance of a mitzvah, he need not fulfill even [intentions] expressed with his lips.

ְּנָלֵ מִי שֵׁאוֹמֵר לִחָּבְרוֹ, לִמֵּן לוֹ צִינֶה מִמְּנָה קְטַנְּה שָׁנָה סְמֵּךְ בְּנִעְּחוֹ שְׁבָּוֹבְאִי יִמֵּן לוֹ, אָם חָזַר וְלֹאׁ נְתַּן לְנָהֵר זָה מִמְחַסְּרֵי אֲמָנָה. אַכְל בְּמִתְּנָה מְרַבָּה אֵין בָּה חַסְרוֹן אֲמָנָה, שְׁהָרִי זָה לֹאׁ סְמֵּךּ דַּעְּחוֹ עַל זָה. וּמִכְּל מָקוֹם בְּשִׁינָה שְׁהִוּא אוֹמֵר לִמֵּן לֹוֹ, צְּרִיךְּ לְהָיוֹת בְּדַעֵּח גְּמִּלְּה, שְׁהָרִי, וְלֹאׁ יָהִי בְּנַעְּחוֹי לְשֵׁלְּה בְּעָבְי עֲמִרְ שְׁמִּר עֲמִר בְּלֵבוֹ שְׁמִּיְר מֵוֹ הַמִּיְר מִי מִעְּטְה בְּלְבוֹ עְמֵּן, צֶּרְיךְּ לְמֵּן, צֶּרְיךְ לְמֵּן, צֶּרְיךְ לְמֵּן, צֶּרְיךְ לְמֵּן, צֶּרִיךְ לְמֵּן, צֶּרִיךְ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּן, צְיִרְי לְמֵּלִי מִּיְם מִיְשְׁשְׁבְּיוֹ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּן, צְּרִיךְ לְמֵּיִם מַחְשְׁבְּילְ (סִימֶּן ר"ר רי"ב רמ"ט. וביורה דעה סִימֶּן רִי"ח ווייש).

promise] is considered as a vow. Even [if he did not verbally express his small gift or a large gift, he may not legally change his mind, because [his but if someone makes a promise to a poor man whether [he promised] a hein. The above-mentioned law [refers to a promise made] to a rich man, just and let your "no" be just." Note the similarity of the words hin and units of measurement]? [Our Sages explain:] "Let your hein (yes) be Torah mention a just hin? Is not hin included in the term eifah [both are must have a just eifah and just hin." Leviticus 19: 36. Why does the while thinking the opposite is forbidden by the Torah, as it is said, "You and not have the intention of changing his mind; for to say one thing, at the time that he promises to make a gift, he has to act in good faith honesty, as the [prospective recipient] did not depend on it. Nevertheless, a large gift [and then changed his mind], he is not considered lacking in does not give it, he is considered lacking in honesty. But [if he promised] being sure that it will be given to him. If the donor changes his mind and Likewise, if a person promises someone a small gift and he depends on it

promise] but only made up his mind that he would give, he must carry out his intention.

הַרוֹצָה לְמָפֹר קַרְקֵע אוֹ בִּיִת, וּבָאוּ שְׁנִים, כָּל אֶחָד אִימֵר: אָנִי אָקַח בְּנָמִים אֵלִּי, וְאֵין אָחָד מַהָם בַעַּלְ
הַמְצֶר, אָם הָזָה אָחָד מַהָם מִיּוּשְׁבִי עִירוֹ וְהַשְׁנִי מִעִּיר אַחָרָת, בָּן עִירוֹ קוֹדָם. הָיִּי שְׁנֵיהָם מִיּוּשְׁבִי עִירוֹ
הַמְצֶר, אָם הָזָה אָחָד מֵהָם מִיּוּשְׁבִי עִירוֹ וְהַשְׁנִי מִעִּיר אַחָרָת, בָּן עִירוֹ קוֹדָם. הָיִּי שְׁנִיהָם מִיּוּשְׁבִי עִירוֹ
הַנָה אָחָד מֵהָם חֲבֵרוֹ וְאָחָד מֵהָם קַרוֹבוֹ, חֲבֵרוֹ קוֹדָם, שְׁקְּנֵל מִבֹּרוֹ הַנְּאַמִר מוֹב שָׁבֵן קוֹדָם, הִיּץ מְתַּה קַרְיֹבוֹ הְנִא מְלִיה חָבֶם שְׁרְוֹדִם וְעָפְלִי אַתְּה וַנִּשְׁלִי הָנֹא קוֹדִם וְעָמִלְּל אָחִר עָּהְבְּי לְאָחֵר שְׁמְּכְרוֹ הְנָשְׁלְּי הַלְּיִלְם הִיּא מִרְ הָאִי הַלְּמִיל אַתוֹי. וַאֲפְלּי הְלְּאַחֵר שְׁמְּכְרוֹ הְעָּשְׁר, הַנִּא בַּלִי אַתְּה. וְעָפְלִי אַתְּה. וְעָּפְלִי אַתְּה. וְעָפְלִי אָחִר. וְעָבְּלְ אַחִר וְעָּפְלִי אָחִר. וְעָבְּלְ אָחַר שְׁמְיְרְ הָשְׁר. וְהָשִׁי הְּשְׁר. וְהַשְׁר, וְהַשְׁר, וְהַשְׁר, הַמְּשְׁר, הַבְּשְׁר. הְעִילְם אִרְּיוֹר הְעָּסְלֵּל אֵיתוֹי. וַאָפְלִי אָח הַלְּיֹבְשָׁר וְהָבְּישׁר, וְבִּשְׁר, הָשְׁר, הָּשְׁר, הַלְּשְׁר, הַבְּשְׁר הְלְּשְׁר, הַלְּיִה הִישְׁר, וַהְישְׁר, וַבְּשְׁר, הִישְׁר, וְעִּבְּישׁר הְעָּבְישְׁר, וְהִישְׁר הַיְּשְׁר הְיִים הְשִׁיל שְׁרִי שְׁרִי שְׁרְישׁר הְיִבְּישׁר הְעִבְּים הְיִּישְׁר, וְעִּים הְיִישְׁר, וְעִּים הְעִים בְּעִי הְבִּשְׁר הְבִּישׁר הְעִים בְּישׁר הְעִיבְּים הְיִּישְׁר הְעִים הְיִים הְבְּישׁר הְיִים הְיִים בְּיִים הְיִים הְיִים הְיִּישְׁר הְיִים הְיִים הְיִים בְּעִים הְיִבְּישׁר הְיִּים הְיִּישְׁר הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים בְּישׁר הְיִים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הִּישְׁרִים הִילְים הִּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבּים הְיבִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְּיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבְּים הְיבְּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיבְּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיבִּים הְיִים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבְּים הְּיִים הְיבְּים הְיִים הְיִים הְיבִּים הְיבְים הְיבִים הְיבִּים הְיבִים הְיבְיבְים הְּיִים הְּיִים הְיבִים הְיבְים הְיבִּים הְי

and good in the eyes of Hashem, your God." Deuteronomy 6: 18. order to fulfill the mandate written [in the Torah]: "Do what is upright the above-mentioned rules of preference were instituted by the Sages, in has the preference and can force the buyer to surrender the property. All is an unlearned person and not related to the seller, the adjacent owner scholar or he is the seller's neighbor or relative, and the adjacent owner buyer and make him yield [the property]. Even if this buyer is a Torah of the adjacent property has the right to pay the purchase price to the all [the others]. Even after [the seller] sold it to someone else, the owner land adjacent to the property [offered for sale], he has preference over who visits regularly. However, if one of the [prospective buyers] owns Torah scholar, who has preference even over a neighbor and a friend to all other people, a relative has the preference. The exception is a is better than a brother far off." Proverbs 27: 10. But with reference the friend has the preference, for it is said: "A neighbor who is near the preference. If one of them is a friend and the other is a relative, him often, while his neighbor never visits him, the [seller's] friend has has the preference. If the other person is the [seller's] friend who visits both fellow townsmen, but one of them is his neighbor, the neighbor from another town, the fellow townsman has the preference. If they are be followed: It one of them is a fellow townsman and the other comes owns land adjacent to the property [offered for sale], these rules should come, each of them saying: "I am willing to pay the price," and neither If a person wishes to sell land or a house and two [prospective buyers]

סימן סג

ְּכְשֵׁם שָׁאוֹנָאָה אֵסִירָה בְּמִקֶּה וּמִמְכָּר, כָּךְ אֵסִירָה אוֹנָאָה בָּרָבָרִים, שָׁנָּאֲמַר וְלֹא חּוֹנוּ אִישׁ אָת עֲמִיחוֹ וְיָרֵאחָ מַאֱלֹהָיךּ, זוֹ אוֹנְאַת דְּבָרִים. וּגְּדוֹלָה אוֹנָאַת דְּבָרִים מֵאוֹנָאַת מָמֹוֹ, שֶׁוָה נְחָן לְהַשְׁבוֹן וְזָה לֹא נְחָן אִשְׁחּוֹ, שֶׁלֹא לְצַעֲרָה בִּדְבָרִים, לְפִּי שְׁהָאִשְׁה רַכָּה בַּשֶּׁבִע, וְעֵל צַעֵּר מְעֵּט הִיא בּוֹכָה, וְהַשֶּׁם יִתְּבָּרְה מֵקְפִּיר עֵל הַדְּמְעוֹת, וְשִׁעֲרֵי דְּמְעוֹת לֹא נְנְעֲלֹר.

Just as it is forbidden to deceive a person by [dishonest] buying and selling, so is it forbidden to deceive a person with words, as it is said: "And you shall not deceive one another, but you shall fear your God." Leviticus 25: 17. This refers to "deception done by means of words." in money matters, because [misappropriated funds] can be returned but no amends can be made for pain inflicted with [hurtful] words. [Monetary deception] only affects [the victim's] finances, whereas [hurtful or insulting remarks] are aimed at his person. Anyone who cries [to God] because of wrong done to him with words is answered immediately. A person must be particularly careful not to hurt his wife's feelings and not to cause her be particularly careful not to hurt his wife's feelings and not to cause her slight hurt will bring tears to her eyes. And God, blessed be He, pays heed to tears, for the gates of tears are never closed. Berachos 32b and heed to tears, for the gates of tears are never closed. Berachos 32b and heed to tears, for the gates of tears are never closed. Berachos 32b and heed to tears, for the gates of tears are never closed. Berachos 32b and head was Metzia 59a.

What is meant by hurting someone with words? A person should not say to someone: "For how much will you sell this article?" when he has no intention of buying it. To someone who wishes to buy grain, he should not say: "Go to so and so," knowing full well that this person has [no grain] to sell. If his neighbor is a ba'al teshuvah, he should not say to him: "Remember what you used to do in the past." If his friend has to endure great suffering, God forbid, he should not speak to him like Iyov's friends spoke to Iyov, [who said]: Job 4: 6-7. "Is not your fear of God your confidence?... Remember, I pray you, who not your fear of God your confidence?... Remember, I pray you, who

ever perished being innocent?" (They spoke to him this way because he rebelled against Divine Providence and God's Attributes [of Justice]). If someone is asked a scholarly question, he should not say to a person who is not knowledgeable in this field: "How would you answer this question?" The same applies to all similar situations which would cause heartache [to others].

אַסוּר לקרתוֹ בְּבִנּוּי זֶה, מִשׁוּם אוֹנְאַת דְּבָרִים. מִי שְׁנִּשׁ לוֹ שָׁם כְּנוּי זֶה, מִשׁוּם אוֹנְאַת דְּבָרִים.

If a man has a humiliating nickname, although he is used to being called by that name and is not embarassed by it, yet, if someone has the intention of humiliating him, he may not call him by this nickname, because this means hurting him with words.

אַסוּר לְגָּוֹב דַּעַּת הַבְּרִּיֹּת (פֵּרוּשׁ לְרַמּוֹת בִּדְבָרִים, אַף עַל פִּי שָׁאֵין בּוֹ חָסְרוֹן מָמוֹן), אֵפִלּוּ דַּעַת עֹרָבִר פּיֹבְבִים. וְלַבֵּן אָסוּר לִמְפֹּר לֹוֹ בְּשַׂר נְבֵלָה בְּחָוְקַת שְׁחוּטָה. אִם מוֹכֵר אֵיזֶה דָּבָר שָׁיֵשׁ בּוֹ מוּם, אַף עַל פִּי שְׁהַדְּבָר שְׁנָה בְּמִי שְׁהוּא מוֹכְרוֹ לֹוֹ, מִכֶּל מְקוֹם צְּרִיף לְהֹוֹדִיעַ לְהַלּוֹקַחַ אָת הַמּוּם (וְעַיֵּן לְקַמֶּוֹ סִימֶּן קפּ"ב סְעִיף רִי) (וּבְמַחְּנְה לַבְּא מִשְׁוּם גְּנְבַת דַּעַת).

It is forbidden to mislead anyone (meaning, to deceive anyone, even though no monetary loss results), even if he is a non-Jew. Thus, it is forbidden to sell to him non-kosher meat under the false pretense that it is kosher. If someone sells an article that has an imperfection, even though the article is worth the price for which he sells it, nevertheless, he must inform the buyer of the imperfection. (In the case of a gift, however, the questions of deception does not exist.)

לא יָבַקּשׁ מַחֲבֵרוֹ שִׁיּאַכֵל אָצְלוֹ כְּשֶׁהוּא יוֹדַעַ שֶׁלֹא יאַכֵל. לֹא יַתַּן לוֹ מַחָּנָה כְּשָׁהוּא יוֹדַעַ שֶׁלֹא יִקַבָּל, וְכֵן כָּל כּיּוֹצֵא בָּזָה, שֶׁהוּא אֶחַד בַּפְּה וְאֶחַד בַּלֵב, יַרְאָה לַחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא מְכַבְּדוֹ, וְאֵין כּוָנָחוֹ שְׁלַמֶה, אָסוּר, אָלֶא יְהֵא תְּמִיד פִּיו וְלְבּוֹ שֶׁוִים, וְיְנְהַנְ בְּשְׁכּּח אֲמֶת וְרוּחַ נְכוֹן וְלֵב טְהוֹר.

You should not invite anyone for a meal, when you know that he will not accept. You should not offer someone a gift, when you are sure that he will not accept it. And so it is in all similar cases, where a person says one thing but in his heart he does not mean it, as when he pretends to show respect to someone, but this does not reflect his true feelings, [such conduct] is forbidden. Your mouth and your heart should always be in

perfect agreement.

סימן סד

כֶּל דָּבֶר שָׁאָסוּר מֵן הַמּוֹרֶה בַּאֵבִילָה, אַף עֵל כִּי שֶׁהוּא מַתָּר בַהָּנָאָה, אָם הוּא דָּבֶר הַמָיָחָד לִמַאֵכָל, אַסוּר לְעֲשׁוֹת בּוֹ סְחוֹרֶה אוֹ לְהַלְוֹת עֶלֶיו. וַאַפְלּוּ לְקָנֹתוֹ לְהַאֲבִילוֹ לְפּוֹעֲלוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי, אָסוּר. אֲבָל דְּבֶר שְׁאֵינוֹ עוֹמֵד לַאֲבִילָה, כְּגוֹן סוּסִים וַחֲמוֹרִים, מַתְּר לַעֲשׁוֹת בְּהָם סְחוֹרֶה. וְחַלֶּב גַּם כֵּן מַתְּר בְּסְחוֹרֶה, שְׁהֲרֵי נְאֲמֵר בּוֹ, יֵעְשְׁה לְכֶל מְלָאכָה.

Any article of food, that you are forbidden to eat, and the article is used exclusively as food, even though you are allowed to make use of it, you may not offer it for sale or use it as security for a loan. Even buying it to feed your non-Jewish worker is prohibited. But if it is something that is not used for food, such as horses and donkeys, you may do business with them. You may also deal in the forbidden fat of an animal, for it is said with regard to it: "You may use [its forbidden fat] for any purpose you desire." Leviticus 7: 24.

אם גוִדּמֵּן לְאָנִם בְּאַקְרֵאִי דָּבֶר אָסִּרר, כְּגוֹן, שֶׁצִּי דָּגִים וְעָלִה בִּמְצִּוֹנְתוֹ דָּג טָמֵא, וָבֵן מִי שְׁנִּוֹדִּמְנָה לֹוֹ נְבֵלָה יִּטְרַפָּה בְּבֵיתוֹ, מַמָּר לְמָכְרָן, כֵּינֵן שִׁלֹא נְתְפַּוּן לְכָּף. וְצָרִיף לְמָכְרוֹ מִיֶּד, וְלֹא יַמְתִּין עֵּד שְׁתְּהַה שְׁמֵּנְה אָצְלוֹ. וְיָכוֹל לְמָכְרָן גַּם עַל יְדִי שְׁלִיחַ, אַף עַל פִּי שְׁהַשְּׁלִיחַ יַרְוִיחַ בּּוֹ. אֲבָל לֹא שֶׁיּקְנָה הַשְּׁלִיחַ לְחֲלִּיְטִין, דְּאִם בַּוּ, הוּא אֶצְלוֹ סְחוֹרֶה.

If, by chance, you happen to acquire a forbidden thing, for example, while fishing you catch a [ritually] unclean fish in the net, or you find an animal that died a natural death or an animal that has been killed by a wild beast in your house, you are allowed to sell it, since you did not intend [to acquire] it. But you must sell [a living animal] at once and may not wait until it grows fat in your possession. You may also sell it through an agent, although the agent will make a profit from [the sale]. But the agent may not buy it outright, for in that case, he would be doing business [with forbidden merchandise].

ְּלְבַּשְׁהִוּטְן בְּּלְבֵּוִת בְּחִוּבוֹ דְּבָרִים טְמֵאִים וְיִמְכְּרֵם מִיֶּד, דְּאָסוּר לְהַשְׁהוֹתָן בְּדֵי לְהַשְׁתַּבֵּר בָּהָם, אֲבָל מֵתָּר הְקַשְׁהוֹתָן בְּלְבֵי שֶׁלֹא יַפְסִיד מְן הַקְּרֵן.

You are also allowed to collect unclean things as payment for a debt, but you must sell them at once; for it is forbidden to keep them in order to make a profit on them. But you are permitted to wait long enough, so as not to suffer any loss on the capital.

בְּבֶר שְׁאֵין אַסּוּרוֹ אֶלֶא מִדְּרַבְּנָוֹ, פְּגוֹן גְּבִינוֹת שֶׁל נְבְרִי, מֻתָּר לֹעֲשׁוֹת בּוֹ סְחוֹרֶה.

סימן סה *ררצ*

It is permitted to deal in articles such as cheeses of non-Jews, whose consumption is forbidden only by Rabbinical decree.

סימן סה

לְפֵּי שֶׁנְפְּשׁוֹ שֶׁל אֶרָם בְּטִבְעוֹ הוֹמֶר וּמִתְאַנָּה אֶל הַמְּמוֹן, וְקָרוֹב יוֹתֵר שִׁיָּהַא הָאָרָם נְכְשִׁל בְּאִפּוּר רְבִּית מִבְּשָׁצּר אָפּוּרין שְׁבְּמִמוֹן, פִּי בְּנָזְל וֹאוֹנְאָה וְכִדּוֹמֶה, הַבִּר מִשְׁצִּים עַל עַצְּמוֹ שֻׁלֹּא יָהֵא נִגְּזָל אוֹ לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֶרוֹ, לִפְּעָמִים הוּא נְמְנָע שָׁהָשׁר אֹוֹנְה בִּי בְּנָזִל אוֹ לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֶרוֹ, לְפְעָמִים הוּא נְמְנָע שָׁהַא יִהְא נִגְּזָל אוֹ לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֶרוֹ, לְפְעָמִים הוּא נְמָנִע שֵׁהָשָׁר בִּיְּעָר אוֹ לְהוֹנוֹת אָת חֲבֶרוֹ, הַנְּשְׁר בְּעָרוֹ, בִּי הְרִא שִׁלְּה עִבְּר בְּעָה עָהַר בִּיּע שְׁבֵּר מִרְ הֵר מִי הְנִה בְּרְעִינִי, פִי הָבִי הִנְּא יִרְים בְּרְעִיה בְּיִלְּה עִם הַלְּוֹה עִבְּי בְּרְינִת מְלְ בַּרְ בִּיְּתְ עִבְּר בְּעִרוֹ, וְלִא יְקִים בְּוֹהְתִּי, כִּי הְנִּא עִינְה בְּיְנִים בְּעָבוֹת וְתֵּר מִן הַרְבִּית, כְּי הְרִי הְיִבְּי בְּעִבּיוֹ הְעָבר בְּיִלְי עִבְּי בְּלְנִיוֹת עִבְּי בְּעִילִי בְּעִבְּיוֹ וְתָּר בְּעִילִי, נְבֹא יִמְים בְּעָּרוֹי וְהָבְי, לְהַיְיִם הְתְּבְּי בְּעִילִי, בְּעִבְּיוֹ הְעָבר בְּעִילִי, בְּעִבְּיוֹ הְשִׁרְ בְּעִים בְּתְּבְּי בְּעָבוֹיוֹ הְעָבר בְּעָּלְיוֹת לְבַּעְיִי בְּיִבְּיוֹת לְתָּר בְּעָבוֹי וְתָּה בְּיִבְּי בְּנִיוֹן בְּעִילְיוֹי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּתְּבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּיוֹי וְתָּה בְּרְיִים בְּתְּים בְּתְּבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּבְּיבְּים בְּתְבִּי בְּבְּיוֹבְי בְּיִבְּיוֹת וְתָּבְי בְּיִבְּי בְּיִבְיוֹ הְתָּי בְּיִבְי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּבְיבְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִים בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְייבְיי בְּיִבְּי בְּיוֹבְיי בְּיבְיי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִי בְיִים בְּיִבְיי בְּיִים בְּיִבְיי בְּיִים בְּיִבְיי בְּיִבְּיִי בְּיִי בְּיִים בְּיִבְיי בְּייִי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיִיבְיי בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּיִי בְּיִים בְּיִבְיי בְ

Preface

to power the have not does [Court] Din Bais the ,derabanan ribis of cases In date. later a at interest paid borrower the but loan, the of time the at payments interest set not did lender The יribis "post-loan". i.e., (רבית מאחרת), i.e. "interest set not did lender וויביה איניים ווידים ribis d) date; later a at money him lend will he that so lender the to gifts or money sends borrower The "ribis" (הבית מקקמת), ה.i. "anol-oru" sidir. of Trewer The מיוחים אות (הבית מקקמת), vibis c) purchase; a for charged interest on prohibition a added Rabbis The loan. a for charged interest only prohibited Torah The "ribis of shade "a i.e., (n'ary ribis avak b) 11); para. (see besa'ah sa'ah a) as such prohibited, Rabbinically is that interest i.e., (הביח הביהן, derabanan Ribis 2) payment. interest the to agreed willingly borrower the where even true holds This borrower, the to payment interest the return must lender the and deoraisa vibis is it case, either in be; may rate the low how or high how difference no makes It interest, of rate set a with back paid be it that condition the with lent being is money the that loan the of time the at stipulates lender the when is case classic The prohibited. Scripturally is that interest i.e. (אחיידואק, חיבה) deoraisa Ribis I) ribis: of categories major two are There interest—nearesteed is thereof derived benefit Any loan. this making from benefit derive to us forbids time, same the at but, we, than fortunate less one to money lend to us obligates Torah The 22:24). (Ex. him" from payment interest take not do payment, for him press not do you, among poor the to people, my to money lend you "When Twi; Arites: Torah The אמיַכֶּסף ַתְלָוֹה אָת ַעַמי ָאָת הֲעַני עַמָך לֹא תְהָיה לוֹי כִנֹוֶשה לֹא תִשׁימון עַלִיוּ

nevertheless, is, it but collected, interest the return to lender the force are *ribis* of laws The own. his on so do he that cases some in preferable this of fundamentals the of some touch only will chapter this and complex of question a when that advisable extremely therefore, is, It subject. important consulted. be should laws, these in well-versed rabbi, competent a arises, *ribis* consulted.

law. prohibitory one transgresses too, he, lend, could he whom to one to lender the directed he if or borrow, could he whom from one to borrower the directing instance, for them, of one to help of was he if or together them brought who broker the [to] also applies] [This law, prohibitory one transgress each co-signer the and contract. the sign and loan the witnesses Who witnesses the contract, loan the up draws Who scribe, The laws. prohibitory three transgresses borrower The 13. 18: Ezekiel live." not shall he interest, accepted he and interest for return] [in money gave "He said: is it for dead, the of resurrection the in included be not will and laws, prohibitory six transgresses lender The it. concerning said are laws prohibitary many And prohibition. this with stringent very was Torah the Therefore, prohibition. this transgress to inclination evil his by forbid, Heaven seduced, be to person the for easy very therefore, is, It interest. the than more times many money, this with profit to him enabling by borrower the to favor great a doing is he that himself to thinks too, lender, The interest. with even borrow to place a found has he that happy is and pays willingly borrower the for interest, concerning so not is This fear, of because or shame of because inhibited be often will another, defraud or rob to wants who one Also, fraud. or robbery against himself protects usually victim the concerned], [are like the and fraud and robbery where because money, concerning prohibitions other than interest of prohibition the transgress to man for likely more being it and money, after lust and desire to man of nature the being It

(לְסֵיא). מִי שְׁנְּכְשׁׁר וְלְקְחַ רְבִּית, מְחַיָּב לְהַחְוּיִרְהִי (מִלְבַּד רְבִּית מַקְּדָּמָת וְרְבִּית מְאַחָרָת דִּלְקְמָּוֹ עַּיֵּוֹ סְעִיף (

One who failed [to observe this prohibition] and collected interest, is obligated to return it (except where "pre-loan" interest [are concerned] which are discussed later in paragraph 6).

אַפְלּוּ לֹא פָּסַק עִּמּוֹ אָת הָרְבִּית בִּשְׁעַת הַלְנָאָה, אָלָא שָׁהַלְנָה לוֹ בְּחָנָם עַד וְמֵן פְּלוֹנִי, אוֹ שֶׁמֵּיֵב לוֹ בְּעִנְיָן אַחֵר לְשַׁלֵּם לוֹ, יִהְיֶה מַאֵּיוָה עִּנְיָן שֶׁיִּהְיָה, וּבְתַּגִּיע סְחוֹרֶה בְּהַקְּפָּה עַד וְמֵן פְּלוֹנִי, אוֹ שֶׁחַיָּב לוֹ בְּעִנְיָן אַחֵר לְשֵׁלֵם לוֹ, יִהְיֶה מַאֵּיוָה עִנְיָן שֶׁיִּהְיִּ וְמֵן הַפְּּרְעוֹן פּוֹסֵק לוֹ אֵיוֶה דְּבֶר בְּשְׁבִיל שֶׁיַרְחִיב לוֹ אֶת הַּיְּקְנִה בָּעְ הַבְּי

Even if the lender did not stipulate [*ribis*] with the borrower at the time of the loan, but, rather, lent him [money] without charge until a specified time, or where he sold him merchandise on credit until a specified time, or where there is an obligation of payment in any other situation, for whatever reason, and when the time for payment arrives he agrees to some additional payment in order to extend the due date, this too is considered ribis.

ְּרְבִּית, אַם בַּלְיָה נוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר מִדַּעְתוֹ בִּשְׁעַת הַפַּרְעוֹן, שֶׁלֹא הִתְּנָה עַמוֹ, וָאֵינוֹ אוֹמֵר שָׁנּוֹתְנוֹ לוֹ בִשְׁבִיל הְבְּית, אַם בַּן אָסוּר.

Even if the borrower voluntarily makes an additional payment at the time the loan is repaid, which was never stipulated and he (the borrower) does not state that he is giving it to him as interest, [this] too is prohibited.

אַם כְּבֶר לְקַח מְמֶּנּוּ רַבִּית, וְהַמֵּלְוֹה עוֹשֶׁה תְשׁיבָה, וְרוֹצֶה לְהַחָּוִירָה לְהַלְּוֹה וְהוּא מוֹחֵל לוֹ, מַתָּר. אָם כְּבֶר לְקַח מְמֶנּוּ רַבִּית, וְהַמֵּלְוֹה עוֹשֶׁה תְשׁיבָה, וְרוֹצֶה לְהַחָּוִירָה לְהַלֹּוֶה וְהוּא מוֹחֵל לוֹ, מַתָּר.

Even if the borrower tells him at the time of the *ribis* payment that he is giving it to him as a gift, it is also prohibited to accept it from him. But if he already accepted the interest from him and then the lender repents and wants to return it to the borrower, and he the (borrower) waives it to him, [then] he is permitted [to keep the interest].

אָסוּר לְהַקְּדִּים אָת הָרָבִּית אוֹ לְאַחֵר אוֹתָה. בֵּיצִד. הָיָה רְאוּבָן רוֹצָה לִלְוֹוֹת מִשִּׁמְעּוֹן מְעּוֹת, וּמִקְדִּים רְשׁוֹלֵחַ לוֹ מִחָּנְה וּפֵּרשׁ לוֹ בִּשְׁבִיל שָׁיַלְנְהוּ, אוֹ שֶׁהִיא מִחָּנָה מְרַבָּה, דְּמִסְּתָא הָוֵי כְּאִלּוּ פֵּרשׁ לוֹ שֶׁהִיא בְּשְׁבִיל שְׁיַלְנַהוּ, וּוֹהִי רְבִּית מֻקְּדֶּמְת. לְנָה מְמְּנּוּ וְהָחִיִּר לוֹ מְעּנִתְי, וְהָיִ רְבִּית מְאָחָרֶת. מְעּוֹתִי שְׁהָיּי בְּמֵלוֹת אֶצְלוֹ, וּוֹהִי רְבִּית מְאַחָרֶת.

It is prohibited to pre-pay the *vibis* or delay it [until after the payment of the loan]. For example, Reuven desired to borrow money from *Shimon*, and sent him a gift in advance, explaining [that he did so] in order to obtain the loan, or if it was a substantial gift, even though nothing was said, [nevertheless,] it is as if it were explicitly stated that it was for the purpose of obtaining the loan. This constitutes *vibis* mukdemes. Preloan interest. If he [Reuven] borrowed money from him [Shimon] and repaid the money and then sent him a gift in consideration of the fact that repaid the money and then sent him a gift in consideration of the fact that [Shimon's] money was tied up by him during the loan period, this is *vibis*

me'ucheres. Post-loan interest.

אם אָחָר מַלְנָה מְעִוֹתָיִי לַחָבֶּרוֹ עֵל וְמֵן מָה, פְּדֵי שְׁיַחֲזּוֹר זָה וַיַלְנִהּ פַּעִם אַחָרָת סַף יוֹתָר לִוְמֵן פָּזָה אֹוֹ סַּךּ פְּזָה לִוְמֵן אָרֹךְּ יוֹתָר, זוֹהִי רְבִּית גְּמִּירָה. וְאָם מֵלְנִה לוֹ עֵל מְנָת שְׁיֵּלְנִה לוֹ פַּעַם אַחָרָת סַּךּ פָּזָה לְזְמֵן פָּזָה, יֵשׁ אוֹמְרִים שְׁצָּם כֵּן אָסִיר, וְנִשׁ אוֹמְרִים דְּמַמָּר. וְנִשׁ לְהַחְמִיר. אַךּ אַם כֹּן כְּבֶר הַלְּנְהּוּ, שְׁהִּוּא מֵלְנִה לוֹ בְּרְצִינִוֹ פּעֵם אַחֶרֶת, אַף עֵל פִּי שְׁאִינוֹ עוֹשֶׁה בֵּן, אֶלֶא מֵחֲמֵת שְׁזָּה צַּם כֵּן כְּבֶר הַלְנְהִוּ, בְּזָה יִשׁ לְהָקֵל.

be lenient. because the other previously granted him a loan, in this instance one may lends him money at another time, despite the fact that he is doing this only stringent opinion. However, if no stipulation was made, but he voluntarily repay in full, the money that he borrows. It is preferable to adhere to the not constitute a gain to the original lender decause he must eventually esob naol lanigivo sht vot nrutsy ni bstrang naol sht taht elset noiniqo the loan he originally granted and is thus collecting ribis. The second mort gniiitened, evoleveht, ei eh, mih ot ehnm gnied nool b to titened eht since the original lender is repaid his money and additionally receives of this dispute requires some elaboration. The first opinion maintains that this, too, is prohibited, and others say that it is permitted. The explanation equivalent amount of money for the same period of time, some say that money with the condition [that the borrower] lend him at another time an for a longer period of time, this is absolute ribis. [But,] if he lends him a greater amount for the same period of time or an equivalent amount that] [the borrower] reciprocate and lend him at another time, [either] If one lends money to his friend for a specified time, [with the understanding

צְרִיךְּ הַפּּלְנִה לֹזָּמֵר שֶׁלֹא לַהָנִוֹת מְן הַלֹּוָה, שָׁלֹא מִדִּעְּחוֹ, בָּלְ וְמֵן שָׁמָּעוֹתָיו בְּיָדִר, אֲפָלִּי בְּדָבָר שָׁהָיָה עוֹשֶׁה לוֹ אַף אִם לֹא הַלְנְהִי. שְׁבֵּיוָן שְׁנְהֵנָה שָׁלֹא בִּרְשׁיּחוֹ, נְרָאָה שָׁפּוֹמֵך עַלִּי שְׁבִשְׁרִיל מְעוֹתָיו שְׁבְיָדוֹ יְהֵא דְּבֶר שֶׁל פְּרְהֶּטְיָא (ק״ס).

The lender must take care not to derive any benefit from the borrower without his permission as long as his money is in the borrower's hands. [This applies] even if it is something that he would have done for him had he not lent him [money], because since he benefits without permission, he (the lender) seems to be assuming that because his money is in (the borrower's) hands, (the borrower) will forgive him. But, when he benefits from him with his permission [then], it is permitted, provided it is something that he would have done for him even had he not lent him money. Another provision is that it is not widely publicized. To summarize: there are three requirements that enable the lender to derive benefit from the borrower requirements that enable the lender to derive benefit from the borrower

while the money is yet on loan: 1) he must first receive permission from the borrower, 2) it must be a favor that the borrower would have done even if the lender had not lent him money, 3) it must be a favor that is not widely publicized.

אָם לֹא הָיָה הַלְּהֶה רָגִיל לְהַקְּדִּים לְהַמֵּלְנִה שֶׁלִּוֹם בְּפַעַם אַחָרָת, אָסוּר לְהַקְּדִּים לֹוֹ, וְאָסוּר לְבַבְּדִּוֹ בְּאֵינָה בְּנִית הַכְּנָטָת אוֹ בְּמָקוֹם אַחַר, אַם לֹא הָיָה רָגִיל כֵּן גַּם בְּפַעַם אַחָרָת. וְכֵן שְׁאָר רְבִּית דְּבָרִים בְּפַעַם אַחָרָת. וְכֵּן שְׁאָר רְבִּית דְּבָרִים בְּפַעַם אַחָרָת. וְכֵּן שְׁאָר רְבִּית דְּבָרִים בְּפַעַם אַחָרָת. וְבֵּן שְׁאַצִר רְבִּיִּת דְּעָהְ בִּעְּיִ שִׁהְיִבְּרִ בְּנִילְבָּע בְּנִי שְׁבְּעָבֹר נְשֶׁךְ בְּלִבְר אֲעִינִי אַם יְבֹא פְּלוֹנִי מָּמְּקוֹם פְּלוֹנִי, אַם עֹלְבֵּר נְעֵּדְ בְּנִי הְצִינִי עְּבִי נְהִי רְבִיּת. וְאִם תּאֹמֵר, וְהָא בְּתִינְ עְבָּר לְבָיר לְבִית דְּיִן בְּעִר, שֵׁבְּינִה, וְבִּילְבִית בְּעָבְּיבִית בְּיִלְ בְּעִר עְבִינִי נְצִילְ בְּעִר עְבִינִר עְבִּילְ בְּעִר עְבִּינִה, נְבִּיב בְּעִי שְׁבְּעִבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִית וְבִּילְבִית בְּעָבְּיבִית בְּעָבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִית וְעָבְּיב בְּעִינִין בְּעִבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִית בְּעָבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִית בְּעָבְּיב בְּעִי שְׁבְּיבִּי בְּעִי שְׁבִּילְבִים בְּעַבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְבִי בְּעִי שְׁבִּילְב בְּעִי שְׁבִּילְבִים בְּעָבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְב בְּבִיר בְּעִי שְׁבִּילְב בְּעִי בְּעָבְיב בְּעִי שְׁבִּילְב בְּעִי שְׁבְּיב בְּעִי בְּעִיבְּיב בְּעִי שְׁבִּילְב בְּעִי בְּעִיבְּיב בְּעִי בְּעִי בְּעִיבְי

located elsewhere, for it is said: "The borrower is a servant to the lender." whereas there is no obligation on the lender to travel to the Supreme Court here; then the borrower is obligated to travel to where the lender wishes; adjudicate our dispute;" and the borrower says that the dispute be heard between them and the lender says, "Let us go to the Supreme Court to answer is:] the verse refers only to a situation where there is a dispute to imply that the borrower is obligated to heed the lender's wishes. [The borrower is a servant to the lender?" Proverbs 22: 7—The verse seems [the borrower] is obligated to him. And if you ask: "Is it not written:'The because of the loan he bids him to do so, this constitutes ribis because if he had not been accustomed to do so before this (i.e. the loan) and now such-and-such place." Though he bothers him only to speak a few words, he says to the borrower, "Let me know whether so-and-so arrives from lender, likewise, is commanded regarding vibis devovim. For instance: If the double meaning "thing" and also "word." Bana Metzia 75b. The include] that even verbal ribis is prohibited. The Hebrew word 727, has any thing which is interest." Deut. 23: 20. [The sages interpret this to too, other types of vibis of words are prohibited, for it is said "Interest of place if it was not his usual practice to do so on other occasions. So, may not honor him with any sort of honor in the synagogue or any other lender on other occasions he may not initiate them [now]. [The borrower] If it was not the usual practice of the borrower to initiate greetings to the

אָסוּר (קס). וְהַלְּנִׁי הַנִּּׁר אֵּגוֹ דַּרְפּוֹ לְמַן לוֹ מְלָאכָה בְּפַעַם אַחֶרֶת, רַק עַּמָּה מַחֲמַת שֶׁהַלְּנְהוּ רוֹצֶה לָתַת לוֹ מְלַאכְתּוֹ, אַפֿלּוּ טוֹבַת הַנָּאָה שָׁאֵינָה מָמוֹן, אָסוּר לְהַפּּלְוֵה לִהַנוֹת מִן הַלֹּהָה, בְּגוֹן שָׁאָם הַפּּלְוֵה הוּא בַּעַל מְלָאַבָה,

for the loan, he wants to give him work. This is prohibited. usual for this borrower to give him work at other times, but now, in return from the borrower; for instance: if the lender is a craftsman, and it is not Even advantages that are not monetary may not be derived by the lender

אּשָּׁה לְהַלְוֹוֹת כִּכַּר לֶמָם לַחֲבֶרְהָּה (קס"ב). בְּאָתַר אָּטַר וְיִהְ לְנְ בְּטַוֹי יִבְרָבְרָר קְטָן שְׁאֵין בָּרֶךְ לְחַקְפִּיר בְּיִיקְרָא וְזוֹלָא, מַתָּר בְּכָל עְנְיָן. וְלְבַר מַתָּרָת בְּמִינוֹ. אֲבָל מִין בְּשְׁאֵינוֹ מִינוֹ, כְּגוֹן לְתַלְוֹוֹת סְאָה חִמִין בְּסְאָה דִּחַן, אָסוּר בְּכָל עִנְיָן, אַף עַל פִּי שְׁהַן בשׁ לְאִוּחוּ מִין שַׁעַּר קְבוּעַ בַּשִׁיק, מֻתָּר לִלְוֹוֹח, אַף עַל פִּי שָׁאֵין לַלֹּוֶה כְּלִּים מָזָה הַמִּין. וְכָל זֶה, בְּמִין ימן לו רק הדָמִים. וָאָם יֵשׁ לַלְנֶה אָפְלּוּ רַק מְעַּט מִמִּין זָה, מָמָר לֹלְוֹוֹת אָפָלוּ פַּמֶּה פֹּוֹרִין. וְבֵן אָם בּינְתִים הַהְּבוּאָה וְנְמְצָא זֶה מַחֲזִיר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁלֶּנְה. אַך יַצְשְׁנִי דָּמִים, שָאָם הָתִיקֵר הַהְּבוּאָה לֹא אַסוּר לְבּלְוִוְעִ לְאָטַׁר סְאָר הְבּוּאָר שְׁנִּיְם לִנְאַנוֹר לְנִ אַנוֹר פָּרְ סְאָר הְבּוּאָר, אַפְלּוּ מִין בְּמִינוֹ, כִּי שְׁמָא הִּהְיַקּר

Preface to Paragraph 11

derabanan ribis constitutes. this then paid, be actually will interest whether uncertain is it loan the of time the at if or set, not is interest of rate the If repaid. be to interest of amount set a to agree loan, the of time the at borrower, and lender the where applies deoraisa ribis that chapter this to preface the in mentioned previously was It

devabanan vibis of aspect one discusses paragraph following The

vibis constitutes this value, in increase may bushel repaid the Since repaid. be bushel a that stipulation the with lent is grain of bushel a where situation the from stems name this of derivation The bushel." a for bushel "a i.e.)be'sa'ah sa'ah(האָסְבַיּ אָדאָסָבְ, אָדאַסָבְּ sa known is ribis of kind This loan. his on profit a lender the giving thereby increased have may goods said the of value the nevertheless, returned, is quantity same the albeit payment, of time the at because services, and goods lending when problem a creates This fluctuate. services and goods of value the constant, remains halachically, value, whose money Unlike

as used be potentially can which loan the of time the at possession his in goods identical the has goods the of borrower the If prohibition: this to exception An

he that stipulation] the [with grain of sa'ah a someone lend not may You loan, the of time the at payment

because species, same the of both are they if even grain of sa'ah a repay

friend. her to bread of loaf a lend to permitted is woman a Therefore, cases. all in permitted is it]besa'ah sa'ah[prices, lower or higher about concerned be to unusual is it where amount, insignificant an is] loan [the When loan. the than more de will repayment the that possibility the creating same, the stay not will grains two the of prices the that likelihood great a is There millet posesses borrower] [the and same the are prices their if even circumstances, any under prohibited is millet of sa'ah a for wheat of sa'ah a lending instance, for involved]; [are species different two where but involved], [are grain of species same the where applies above the of All kind. that of [grain] any possess not does borrower the though even],besa'ah sa'ah[borrow may he marketplace, the in price set a has [grain] particular that if Similarly, grain. of measure large a korim): (pl. Kor korim many borrow may he grain], [of kind that of amount small a even owns borrower the if However, valued]. originally was grain the which [at money of amount the only you pay will he increases, grain the of price the if that so grain, the on set be should valuation money a Rather, borrowed. he what than greater [value] repaying be will he consequently, and, increase will grain the of price the time, in that, possibility the is there

הַמּלְנֵה מָעוֹת עַל מַשְׁפּוֹן בַּיִת אוֹ שֶׁנָה אוֹ מְקוֹם בְּבֵית הַבְּנָסְת וָהַמֵּלְנֵה יִמִּח אָת הַפָּרוֹת מַהַמִּשְׁפּוֹן, צְרִיךְּ לְהִיוֹת בְּנַכְיָּסָא, דְּהַיְנִי שֶׁנְנָהָ לוֹ מִן הַחוֹב דָּבֶר קֵצִיב לְכֶל שָׁנָה, שָׁוּוֹ תִּהְיָה הַשְּׁכִירִּית שָׁנִה לוֹ מִן הַחוֹב דָבֶר קַצִיב לְכֶל שָׁנָה, שָּוּוֹ תִּהְיָה הַשְּׁכִירִּית שְׁנָה יוֹתֵר מְעֵּה שְׁקְּצְר בְּינִיהָם, מֻמְּר. אֲבָל לֹא יַחֲוֹר הַעּּלְוֹה וַיִשְׁכִּירוֹי לְהַלּנֶה עַצְמוֹ. וְעּוֹר יֵשׁ בְּעְּנְיֵן מֵשְׁפְּנְחָּא, הַרְבֶּה תִּלִּיק. דִּינִים, וְאֵין לַעֲשׁוֹת כִּי אָם עַל פִּי שְׁאֵלת חָבְם.

One who lends money for a mortgage [whether it be] a house, a field, or a place in the synagogue, and the lender receives the benefits from the mortgage Le. while the loan is outstanding, the lender retains the right to make use of the mortgaged property. [then] this must be done by deduction; that is, he (the lender) must deduct a set amount per year from the loan which is then considered the rental that the lender is paying. If the loan which is then repayment of the loan, he also gained the free use of aside from the repayment of the loan, he also gained the free use of the mortgaged property. Even if the actual rental value is greater than what they agreed to, [nevertheless,] it is permitted. Because it is not uncommon to get a lower rental even when no loan is involved. However, the lender may not turn around and rent [the property] to the borrower himself. Because the end result is that the lender gains the rental fee in addition to the repayment of the loan. Concerning mortgages there are many additional laws and [therefore] nothing should be done [concerning many additional laws and [therefore] nothing should be done [concerning many additional laws and [therefore] nothing should be done [concerning

mortgages] unless a Rabbinic authority is consulted.

דְּבָר שָׁבֵּשׁ לִּוֹ שִׁעַּר יָדִּרִּעָ, אָסוּר לְמָבְרוֹ בְּיֹתָר מִן הַשִּׁעֵר מְפָנִי שָׁמֵּמְתִּין לוֹ אָת הַמְּעוֹת. אַבְל דָּבֶר שָׁצִּין לוֹ שַׁעֵּר יָדִינַעָ. אַף עַל פִּי שָׁאִם הָיָה נוֹתֵן לוֹ עַמָּה אָת הַמְּעוֹת, הָיָה נוֹתָנוֹ לוֹ בְּפְחוֹת, וּבִשְׁבִיל שָׁהוּא מִּעְּרוּ הַנְּבָה מִלָּב יִּ שָׁאִם הָיָה בִּיוֹתֵר, מַתְּר. וּבִלְבָר שָׁלֹא יַעֲלֵהוּ הַרְבָּה (וְכָתוּב בְּחַוּת וּבְּתְּ דְּבָּת, שֲׁהִוּא מְפָּרִשׁ וְאִנְתֵר אָה שְּׁהָשְׁבִיל הַבְּמְתְר. וְבָם אָם לֹא מַעְּלֵהוּ הַרְבָּה, אֶלְא שֵּׁתְּיִר, אָם הַּמְּלְּה לִינְי אָת הַמְּעוֹת, הָּבִי לְּךְּ בַּעֲשָׁר וְבִּר, וְצִם אָם לֹא מַעְּר הַרְבָּה, אֶלְא שָׁהִיר, נְבִר עִּלְי אָה הַהְקּבְּי, תְּמֵּן לִי בְּצְּחֵד שְׁרִבְּי, אָלִי אָפּר. וְכֵּן אִם הַקּוֹנִה קוֹנְה אָת הַסְּחוֹרָה בִּיְקְר הָרְיבְּה לְּרְ בְּעָּבְי, הַבְּיִּתְי הָּיִים הַיִּבְּי, שָּצִיי הַבְּי שְׁבִּי שְׁבִּי מִינִּה וְלִּבְּי שְׁבִּי שְׁבִּי עִיבְּי בְּיִבְּי שְׁבִּי בְּיִבְּי שְׁבִּי בְּיִבְּי שְׁבִּי בְּיִבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי בְּיִבְּי שְׁבִּי בְּישְׁבְּי בְּיבְּי שְׁבְּי בְּיִבְּי שְׁבִּי בְּיִי בְּשְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבִּי בְּישְׁבְּי בְּיבְּי שְׁבְּי בְּיבְּי שְׁבִּי בְּיִבְּי בְּיִי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּישְׁבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּעִים בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִבְי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיְבְּי בְּיוֹבְי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּי בְּיבְּי בְּיְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיְיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְּי בְּיִי בְּיִיבְי בְּיִיבְיי בְּיִבְי בְּי בְּיִי בְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִיבְי בְּיִיבְּי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְיבְי בְּיבְּי בְּיִים בְּיִי בְּיִים בְּיִיבְי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְּי בְּיְיבְיִי בְּיִי בְּיִים בְּי

.b9tidihovq third party, and the higher payment goes to the seller, nevertheless, it is goods to a third party at a lower price. Although the cash came from a to the seller for the opportunity to obtain immediate cash by selling the this, too, is prohibited. In effect, the buyer eventually pays a higher price at a loss, and to have ready cash available for a certain period of time, return for the seller waiting for payment) in order to sell it immediately prohibited. Similarly, if the buyer buys the goods at a higher price (in ten but [if you want it] on credit, you must pay me eleven," [this is] explicitly states: "If you pay me immediately, then you can have it for he is charging more. And even if he charges only slightly more, but he it is obvious to everyone that it is [in return for] awaiting payment that [that "too much"] is a sixth or more above the accepted price), for then payment. provided he does not charge too much. (Chavos Da'as writes considered just that—a higher price and not as a charge for awaiting it is permitted, Because there is no set price, the higher price may be for waiting for the money, he charges him slightly more, nevertheless, to give him the money now he would give it to him for less, and in return is ribis. But, an object that has no set price, [then] even though, were he the seller is willing to wait for payment. Charging for delaying payment An object that has a set price may not be sold at a higher price because

לְהֵפֹּר אָת הַשְּׁטְר חִוֹב עַלְ חֲבָרוֹ אֲמָר לְמָבְרוֹ לְאָחֵר בְּפָּחוֹת, נִאָפִלּי לְזָה וְמֵן הַפַּרְעֹן. וְיִכְחִב הַמּוֹבֶר רְקְצִּלְחֵם, אֲנִי מוֹבֶר לְךְ שְׁטֶר וָה, וּקְנֵי לְךְ אִיהוּ וְכָל שִׁעְבּוּדוֹ. וְצְרִיךִ שֶׁיְהָא הָאַחְרִיוּת עֵּל הַלֹּוֹקָם. לְמְפֹר אָת הַשְּׁטֶר לְאַחֵר בְּפְּחוֹת, בְּמוֹ בֵּן יְכוֹל לְמֶבְרוֹ גָּם לְהַלְּהָ בְּעַצְלִה עֲלְ הַמּוֹבֶר. וּבְשֶׁם שֶׁיְּכוֹל לְמְבֹּר אֶת הַשְּׁטְר לְאַחֵר בְפְּחוֹת, בְּמוֹ בֵּן יְכוֹל לְמֶבְרוֹ גָּם לְהַלְּוֹה בְּעַצְיֹם וְעֵוֹ הַבְּ

Preface to Paragraphs 14 and 15

their of discount a at notes promissory sell to practice business common a is It

due note dollar one-hundred a holding is who lender a example, For value. face a finds He immediately. money needs he where situation a in is months, six in six in money the collect to right the note—or the buy to willing buyer the that is happened effect, in has, what Although, dollars. ninety months—for a considered not is advanced money the because incurred is *vibis* no yet future, to rights the bought has buyer the where sale fide bona a rather, but, loan, lender." the "become

all retains seller the that stipulated is it if that follows therefore, It, does borrower the reason, any for if, and loan the collecting for responsibilities hundred one the buyer the pay to obligated be will seller the pay, not promise a with loan a but nothing is paid dollars ninety the case that dollars—in wibis constitutes this course, Of repaid. be will dollars hundred one that

another to it sell may friend, his against note promissory a has who One must seller The due. is] it [before even value. Jace the than Less less, for and note this you sell hereby, "I, sale. a of deed The buyer, the to write responsibility All it]." to [attached mortgage any and it obtain thereby you been has that note a selling example, for seller, the from emanates that the defrauded has he then note, paid-up a sold seller the If etc. paid, similar any or seller, the with rests responsibility That buyer as at third-party a to sold be may note the as Just seller. the with rest may the Selling himself. borrower the to also sold be may it too, so, discount, loan the paying by gaining borrower the in results borrower the to note that it is objectionable nothing is There due-date, the before this. In objectionable nothing is There due-date, the before

הִבֹאְפָּן זָה יְכִּוֹלִין לְהֹוֹעִילִ, כְּגִוֹן רַאִּבֵן שֶׁצְּרִיךְּ לְמָעִיׁת בְּנִיפָן, הוֹלֵךְ אֵצֶל שִׁמְעֹוֹן, וְשִׁמְעֹוֹן נוֹתֵן לֹוֹ שְׁמַר הוֹב עַל עַצְמוֹ, שֶׁהוּא חַיָּב לְפְּרֹעַ לְרַאִּבֵן מֵאָה וְהִּוּבִים בְּחִדֶּשׁ חִּשְׁרַ (וּכְנָגָר זָה נוֹתֵן גַּם רְאִּבֵן שְׁטְר הוֹב עַל עַצְמוֹ, שְׁהוּא חַיָּב לְפְּרֹעַ לֹרְאִבֵן מֵאָה וְהוּבִים בְּחִשְׁרֵי, כְּדֵי שְׁיְהַא שָׁמְעוֹן בְּטוּהַ לְיִּבְרְ לִשְׁמְעוֹן, שֲהוּא חַיָּב לְפְּרֹעֵל לִנִי עַמְּה וְהִוּבִים בְּחִישְׁר וְמֵן הַפְּרָעוֹן הוֹא לְאַחֵר וְמָן בְּטִּים (הוֹת דעת) (וּמְכֶּל שְׁבֵּן שָׁאִם יֵשׁ לְשִׁמְעוֹן שְׁטֵר הוֹב עַל יְהוּדָה אֲשֶׁר וְמֵן הַפַּרְעוֹן הוֹא לְאַחֵר וְמָן, שֶׁהוּא יְכוֹלְ לְמֶבְרוֹ שְׁבִּין שָׁאִם יִשְׁ לְשִׁשְׁר שְׁבְּי הַלְּיִבְיוֹ הְעִינִוֹן וְשְׁלִים בְּעִי לְעָבְיוֹ עְשְׁבְּיוֹ לְשְׁבְּיוֹ לְשְׁבְּיוֹ לִי הְשִׁלִּים לְיבְּיוֹ לְשְׁבְּיוֹ לִישְׁרְים בְּעִי בְּנִי הְעֹלִים לְיבְיוֹ לְשְׁרִים בְּיִבְים בְּעִים בְּעִי לְשְׁבְּים בְּעִי הְבְּי

The following scenario is permitted: For example, Reuven needs money [during the month of] Nissan, and goes to Shimon, and Shimon gives him a promissory note obligating himself to pay to Reuven one hundred gold coins in the month of Tishri. One may obligate himself, despite

shi oini babh e'yshasi shi morf ylissrib og ion bib ysnom shi hguohT even [if the money is delivered] through an intermediary, it is prohibited. is that Shimon advances Reuven money in return for a higher repayment. himself to sell to Shimon [at a discount] Then what is really happening third party. However, if Reuven were to write a promissory note against he can get.) In all of the above situations, the sale concerns a debt of a [transaction]. Now, Reuven may sell this promissory note for as much as until the [due] date and Reuven will give him a promissory note on this is sometime in the future. He (Shimon) may sell it to Reuven on credit where] Shimon has a promissory note against Yehudah whose due date in Nissan for ninety gold coins. (Certainly this holds true [in a situation goes and sells the promissory note that he has against Shimon to Levi, collect money from Shimon that he never actually lent him. Reuven now unscrupulous act of Reuven, i.e. Reuven may use this promissory note to na ot sldbysnluv zi nomihz, nsvusk to kotovy novzenimova z vylnevable to an him one hundred gold coins in Tishri, so that Shimon will be reassured). gives such a promissory note to Shimon, that is obligating himself to pay the fact that no loan has actually taken place. (In response, Reuven,

אָסוּר לקְנוֹת תְּבוּאָה אוֹ שְׁאֶר דָּבֶר בְּהַקְּדָּמֵת מָעוֹת, וְשִׁיִּמֵן לוֹ אֶת הַתְּבִּאָה לְאַטּר וְמָן יְּחַיְשִׁינֵן שְׁמָא בְּיִנְמִים תְּתִיקֵר הַתְּבוּאָה אַחַר כְּךְ בְּּוּמֵן שָׁיִּמֵן לוֹ אֶת הַתְּבוּאָה, וְנִמְצָא הּלֹיֹקָם נוֹטֵל יוֹתֵר מִשְׁעוּר פִּי שָׁלֹא יִתְּנָה לַלּוֹקָם עַּר לְאַחַר וְמֶן מַתְּר, כִּי מַה שְׁיֵשׁ לְהָאָרָם יָכוֹל לְמְכּוֹר אֲפִלּוּ בְּוֹל הַרְבָּה כְּרְצוֹר, פִּי שְׁלֹא יִתְּנָה לַלּוֹקָם עַּר לְאַחַר וְמֶן מַתְּר, כְּי מֵה שְׁיֵשׁ לְהָאָרָם יָכוֹל לְמְכּוֹר אֲפִלּוּ בְּוֹל הַרְבָּה כְּרְצוֹר, נְתְּלֹא יִתְּלִי הְשְׁהְבְּיִל אֲחַר וְמֶן נִבְּעָּר בְּיִבְּי בְּיִּבְי בְּיִּבְי בְּיִבְּי בְּיִבְ הַבְּי נְהְנְהָבְי הְיִבְּי בְּיִבְּי אַתְּר בְּעָר בְּיִבְי בְּיִבְּי אַנְי הְצִיּ בְּיִבְי בְּיִבְ בְּיִבְי בְּיִבְ נְהְנְהְיִבְי בְּלְנִהְ הָּבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִבְי

роккомек з рапа.

It is prohibited to buy grain or any other item by paying money in advance while the grain will be delivered at a future date, because it is possible that in the interim the grain price will increase by the time the delivery is made, resulting in the buyer getting more than [the value of] his money, because he advanced the money. However, if the seller now has in his possession all the grain that he is selling, though he will not deliver it to the buyer until a later date, it is, nevertheless, permitted, because a man may sell whatever he possesses at a very reduced price if he sees fit to do so. Since the grain is now ready for delivery and the buyer could to do so. Since the grain is now ready for delivery and the buyer could

actually take possession of it now, then the increase in the value of the grain is not of denefit to him. It is as if the grain increased in value after it had already deen in the duyer's possession. [This applies] even when the

grain is not yet completely ready but still needs one or two processes [for its completion]. Regarding the transaction, it is considered completed and is permitted. If, however, it lacks three processes it is prohibited. If there is still much left to be done to complete the grain's process, it cannot be considered as already available for delivery, hence the increase in value cannot be construed as taking place in the buyer's possession. It, thus, becomes a loan with an increased repayment, or—ribis. (See following chapter for a permissible procedure for advancing money for goods).

disagrees with what is written in Shulchan Aruch of the Tanya, paragraph at the end of the Seifer Sha'ar Mishpat Chapter 175, paragraph 2 which collects the grain or the equivalent in cash. (See Kuntres Sha'ar Dei'ah 120 dollars worth of grain, then it makes no difference whether the buyer originally paid. This is allowed because once the obligation has become by yer will be receiving 120 dollars cash in return for the 100 dollars he him cash value at the present price of the grain. Despite the fact that the deliver 120 dollars' worth of another commodity. or the seller must give say 120 dollars, they may strike a new deal and the seller may agree to dollar per bushel, then, six months hence when the 100 bushels are worth, wheat will be delivered in six months for the present going price of one of the grain. For example, if they originally agreed that 100 bushels of Jormulated transferring the obligation to other goods at the present price substitute goods to be delivered [at a later date]; A new agreement may be deliver the grain that was agreed upon, the buyer is permitted to assess the price of grain at the time of payment and the seller does not wish to was made according to halakhah, even though there was an increase in grain then with his money at the current price. Since the transaction no profit from his advanced payment, since he could have bought the for, even if the price of grain increases afterwards, the buyer derives price by advancing money, though the seller does not possess any [grain]; If the market price for grain has been set, one may buy at the market

מִי שְׁבֵּשׁ לוֹ סְחוֹרָה שָׁנְמְבֶּרָת כָּאוּ בְּזִוֹל וּבְמָקוֹם אַחַר בְּיֹקֶר, וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: חְּנָה לִי סְחוֹרָה וֹאֹת וְאוֹלִיכֶּנָה לִמְקוֹם סּיֹקֵר וְאָמְכְּרָנָה שָׁם וְאָנֵשְׂה צְרָכִי בַּמְּעוֹת עַּר וְמֵן פְּלוֹנִי, וָאֶפְּרְעָנָה לָךְּ כְּפִּי מֵה שְׁהָנִה שְׁנְה שְׁם לְאַחַר נְבְיוֹן הַהוֹצְאוֹת שְׁעֶלוֹ עַל הַסְחוֹרָה, אָם הָאַחְרִיּוֹת בַּהַלִיכָה הַיְמָה עַל הַלּוֹקֵח. אַסוּר. וְאִם הָאַחְרִיּּת עַל הַמּוֹכֶר, מֻמָּר. וְהוּא שְׁיִּמֵן לְהַלִּוֹקְחַ אֵינָה דָּבֶר בְּשְׁבִיל טְרְחוֹ.

cancels that benefit and the result is not ribis. selling the product. Thus, by compensating the friend for the toil, he ni bnsirl sin yd bsrusni rehiod bna lioi shi morl siilensd, biager gnisd 36), nevertheless, his friend did borrow the money and the seller, besides his bother. Though the seller is entitled to the higher price (as per note to the profit. provided that he compensates the buyer with something for possession and it is his that is sold at the higher price and he is entitled responsibility for anything that might happen to the merchandise, he retains [remains] with the seller, it is permitted, Since the seller has retained will repay at the higher price. Ribis is incurred. But, if the responsibility has borrowed goods worth the lower price with the stipulation that he it is considered in his friend's possession and on loan to him. Thus, he buyer, it is prohibited. From the moment his friend accepts responsibility, the product. If the risk in transit [for the merchandise] was taken by the the higher price, 2) the work and effort which his friend put into selling (the seller) gains in two ways: 1) the return of his money for the goods at effect, his friend, the buyer, has borrowed money from him and the lender the expenses incurred [in transporting and selling] the merchandise". In a time, and I will repay you according to what it sells for there, minus will sell it there and use the money for my own needs until such and such I will transport it to the place where the higher price [can be obtained]. I a higher price, and his friend says to him: "Give me this merchandise and One who has merchandise that sells here at a low price and elsewhere for

מַמָּר לָהַלְּוֹוֹת לַחֲבָרוֹ מֵאָה דִּינְרֵין שִׁיּקְנָה בְּהָם סְחִוֹרָה עַל הַיָּרִיּר, וּבְשׁיבָם לְבִּיחָם יִתַּן לוֹ הַלֹּנָה מֵאָה וְעָשְׁרִים דִּינְרִין בַּעֲּרָה, וּבִלְבַּר שִׁיִּקְבֵּל הַמּלְוֹה אָת הּסְחוֹרָה וְיוֹלִיכָּנָּה לָבֵיתוֹ וְתִהְיָה אַחְרָיוּת הַּדֶּרֶה עֵּל הַמְּלְוֹה, דְּהֵוֹי בְּמִוֹ שְׁיֵשׁ לוֹ תַלְּק בְּרֶנוֹת הַסְּחוֹרֶה, הוֹאִיל וּמְקְבֵּל עָלְיוֹ אַחְרָיוּת (קע"ג).

One may lend his friend one hundred dinars with which to buy merchandise at the yevid, The day of the market place where various goods were brought to a central location to be sold. and when they return home the borrower may give him one hundred and twenty dinars for it, The borrower is now buying the merchandise from the lender and he is entitled to sell it at a profit. provided that the lender takes delivery of the merchandise and transports it home. Since the risk of transit on the lender, it is considered transports it home.

as though the lender has a share in the profit of the merchandise, since he accepted the responsibility for it. Since the lender immediately accepted vesponsibility for the merchandise, he is the owner. Afterwards when the borrower pays 120 dollars he is, in effect, buying anew wares that belong to the lender and the 120 dollars is not considered the repayment of the original loan.

רְאִיבֵּן שֶׁרִּיְלֵבְ לְמָּלִיִם שְּׁלִּיִנִים סְחִוֹרֶה בְּזִילִ יָבִילִ שִׁמְעִוֹן לִנְמִר לִוֹ, הָבָא לִי סְחִוֹרֶה מִשְׁם וַאֵּנִי אָמֵּן בְּבְּ רָנִה כְּּהְ וְכְּהְּ לְמָלִיִם שְׁתְּנִיה סְחִוּרֶה בְּזִילִ יָבֹיל שְׁמְעִוּן לִימֵר לִוֹ, הָבָּא לִי

[If] Reuven is traveling to a place where merchandise can be purchased cheaply, Shimon is permitted to tell him: bring merchandise from there and I will give you so much profit; provided that responsibility for the merchandise [rests] with Reuven until delivery to Shimon.

מַמָּר לְהַרְבּוֹת שְׁכֵר הַקַּרְמֵע. כֵּיצִּר הִשְׁכִּיר לִוֹ אֶת הָחָצֵר וָאַמִּר לִוֹ קָנִם שְׁהָחָזִיק בּוֹ, אִם חָתַּן לִי אָת השְׁכִירוּת מִיָּד, הֲרִי הוּא לְךְּ בַּעֲשְׂרָה וְהוּבִים לְשְׁנָה. וְאִם חְּשִׁלֵם לִי בְּכָל חֹדָשׁ, חָתַּן לִי בְּעֵּד כֵּל חֹדָשׁ וְהוּב אֶחָד, מַתָּר. וְהַפַעַם בְּזָה, מִשׁיּם דְּמִצִּד הַדִּין שְׂכִירוּת אֵינָה מִשְׁתַּלְמָת אֵלָּא לְבַסוֹף. הַלְפֶּךְ כַּאֲשֶׁר לֹחָיָב לְשׁלֵם בְּבָּלְ חֹדֶשׁ, דַּהַוֹי לְהִוּ שְׁנִים עְשָׁר וְהוּבִים, אֵין זְה שְׁכַר הַמְתָּנִת הַשְּעִה, שְׁהַר לֹי אָם חְתַּן הַבּּרְעוֹן, וְזִה מְתָּר. הֵיא לְךְּ בַּעֲשֶׂר, אָז מֹוֹחֵל לוֹ שְׁנִי וְהוּבִים, לְפִי שְׁמִּקְדִּים לֹוְם וְמֵּן הַפְּרְעוֹן, וְזִה מִתְּר.

It is permitted to increase the rental of real estate. How so? One rented a property to another and he (the owner) said to him before he (the renter) took possession: "If you pay me the rent in advance, you can have it for ten gulden per month." This is permitted. The reason for this period]. Therefore, when he takes a gulden each month, which add up to twelve gulden, it is not compensation for awaiting payment, because there is no obligation to pre-pay. Therefore saying to him: "If you pay in advance, you can have it for ten," is considered a waiver of the two gulden in return for his pre-paying before payment becomes due and this is permitted.

וְרֵוְקֵא בִּשְׁכִירוּת קַרְקִע מֻמָּר לֹוֹ לְהַרְבּוֹת בִּעְּנָן הַזָּה, מִפְּנִי שֶׁהַקּרְקִע נְקְנִית לוֹ מִיָּד. צֵּבָל לְהַרְבּוֹת בְּשְׁכִירוּת פּוֹעֵל, צָּסוּר בְּעָנָן זָה, דְּהֵיְנוּ שָׁאִם שׁוֹכֵר אֶת הָאָרָם שָׁיַּעֲשָׁה לוֹ מְלַאִּכְּחּ לְצִּחַר וְמֵן וּמֵקְדִּים לוֹ שְׁכְרוֹ הּיּוֹם קְדֶם שֶׁנְכְּנָס לְמְּלָאְכָה וּבִשְׁתָּא הֲנִי לִיה נְעִּשְׁה לוֹ צֶּת הַפְּנִעל צֵינוֹ מִשְׁתַּעְבֵּר מֵהַשְׁתָּא הֲנִי לִיה כְּמוֹ הַלְּנְאָה. צֵּרְ אֵה הַפּּוֹעֵל צִינוֹ מִשְׁתַּעְבֵּר מֵהַשְׁתָּא הֲנִי לִיה כְּמוֹ הַלְנְצְה. צֵּרְ אֵה הַפּּוֹעֵל צִינוֹ מְשְׁתַּעְבְּר מֵהַשְׁתָּא הְנִי בְּמִר בְּמוֹ הְנִילְנִי צִּיר בְּמוֹ הַלְּנְצִים בְּפִּינִים לְנְיְבְּנִם לְמְּלַאְנִיה עִיּיך, צֵּרְ

ּבְּכֵּיון שֶׁיּהְחִיל מָיָּד בַּמְּלָאְכָּה נַּדִי לִיּה שְׁכִירוּת וְלֹא הּלְוָאָה (סִימֶן קע"ו וחו"מ ססִימֶן קצ"ה).

considered wages and not a loan. more cheaply. Since he begins the work immediately, [the money] is come, it is permitted to pay his wages in advance in return for his working immediately, even though he will not complete [the Job] for many days to he borrowed, which is, of course, ribis. But if the worker began the job in return for the original payment, he is, in effect, paying back more than for any work done. Then, when the worker completes a job worth more, of the work. then the pre-payment is like a loan. Since it is not paying this is prohibited. Since the worker is not obligated now, To perform any payment), he will do the work for him for less than usual compensation, his wage today before he begins the work, and in return for this (the prehe hires a person to do a job for him sometime in the future and he pays from the wages of a worker in this manner is prohibited, for example, if payment for the property that is already in his possession. But, to profit Therefore, the advance payment is not deemed a loan, but, rather, a [payment] in this manner because the property is acquired immediately. Only where real-estate rental [is concerned], is it permitted to increase

מַמָּר לְהַרְבּוֹת בָּנִדּנְנָת חַמָּנִים, כָּגוֹן שֶׁפָּסַק נְדּנְנָא לְבָתּוֹ וְהַחָּנָה עָם חַמָּנִוֹ שֶׁכָּל שָׁנָה שָׁנֵּיִם אָצְלוֹ אָת הַנְּדּנִנְא יַמֵּן לוֹ כְּּךְּ וְכָּךְ שְׁכֶר, מַמָּר, שְׁאֵין זָה אָלָא כְּמוֹסִיף לוֹ נְדּנִנְא, וּכְאִלּי אַמַּר לוֹ אֲנִי נוֹתֵּן לְךְּ מַתְּנָה כָּּךּ וְלָהְ לְיִמֵּן פְּלוֹנִי. וְאָם לֹא אָמֵּן לְךְ לְוְמֵן פְּלוֹנִי, עוֹד אָנִי מוֹסִיף לְךְ כָּּךְ וְכָּךְ יְצִי וְאָם בַּעְינִה הַתְּינִה בְּנְינִי, וְאָם בִּעְינִה הַהְּנִים. דְּכִינֵן דְּעֵּר עַמְּה לְאֵ הָנִי אָה בִּעְינֵה הָתְיבה הָלְינֵה בְּנְינִים הַיִּינִה אָהְיבּי הַנְּינִים הַיִּינִה בְּנִינְה בְּיִּינִים הַיִּינִה הַנְינִים הַיִּינִים הַיִּינִה הַיִּים הִיּינִה הַיִּבְים הִישְׁיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבּים הִישְׁיבּים הִינְיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבה הִיבְּים הִישְׁיבה בְּיִבְים הִישְׁיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבה הִיבְּים הִישְׁיבה בְּיִבְּים הִישְׁיבה הִיבְּים הִייִּים הִישְׁיבים הִישְׁיבּים הִישְׁיבים הִישְׁיבים הִישְׁיבים הִישְׁיב הְבִּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הִישְׁיבִּים הְישְׁיבִּים הִישְׁיבִים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְיבִּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְעִּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְעִּיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִּיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁבְּים הְישִּיב הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִּיבְים הְישִּיבְּים הְישְׁבְּים הְישְׁבְּים הְישִּיבְּים הְישִּים הְישִּיבְים הְיבְּים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְּים הְיבִּים הְישִּיבְים הְישִּיבְים הְישִּיבְים הְישִּיבְים הְישִׁיבְים הְישִׁיבְּים הְישִׁיבְים הְישְׁים הְישִּים הְישִּיבְּים הְישִּים הְיבְּיבְים הְיבְיבְים הְי

It is permitted to increase the dowries of bridegrooms. For example, if one set aside a dowry for his daughter and agreed with his son-in-law that for every year he leaves the dowry with him, he will give him so much profit, this is permitted; for this is considered only as an increase in the a certain time, and if I fail to give it to you by that time, I will add to it so much and so much," which is permitted. This applies only where they agreed to this immediately at the writing of the tend im. Divit (tend im) lit. conditions—the agreements reached between the bride and groom's family before betrothal. Since until that time there was no obligation on him (the father in law), it is all considered one obligation. I.e. all the increases in the dowry are to be considered the original obligation of increases in the dowry are to be considered the original obligation of

the father-in-law. However, if at the writing of the tena'im he obligated himself unconditionally to a set dowry, and at the time of the wedding they want to arrange to give the groom something in return for extending the time [of payment], this is prohibited. This should be done in a permissible manner.

וִשִּׁרָצֵל שֶׁלְּנָה מֵעוֹבֶר פּוֹכְבִים בְּרְבִּית, וִישִּׂרָצֵל צַּחֵר יִהְנָה עַּרָב, אַם הוּא בְּעָנָן שָׁצִּין הַעּוֹבֶר פּוֹכְבִים בְּרְבָּית, וְיִשְׂרָצֵל צַחֵר יִהְנָה עַרָב, אַם הוּא בְּעָנָן שָׁצִּין הַעּרֹב, וְאָם בּוֹבְּיִם בְּרְבָּית, וְאַדְּ בְּשֶׁלֹא יִהָיָה עַּרְבָּית מִן הַלֹּהָה עָז יָכִיל לֹחָבּוֹע מָן הַעֹּלָה, אָז יָכוֹל לֹחָבּוֹע מָן הַעֹּלָה בּעָר הַוֹּבְבִים וְהַלְּנָה לִישְׁרָצֵל הַלְּהָה וְמִישְׁרָב, אַם בּוֹץ הַנִים הִּיּלְבִים הַּיִּלְנִה מִישְׁרָב, וְמִם הִּיּשְׁרָב, אַם בּוֹץ הַנִּים הִּיִּלְה הַנְּעָרְה הַוֹּבְּיִם הַיִּלְּה הַיִּבְים הַּיִּלְנִה הַוֹּבְּים עַּיּתְרָב בּוֹבְרִים הַיֹּבְים הַיִּלְּה הִיּבְּים הַיִּלְּה הִיּבְּים הַיִּלְּה הִיּבְּים הַּיִּלְיִה הַוֹּבְּים הַיִּבְּים הַוֹּלְיִה הִיּבְּים הִיּשְׁלְּה הִיּבְּים הִיּשְׁלְּה הֵעְּלְּה הֵעְּלְה הֵעְּיִב, אַה בּוֹבְים הְּיִבְּיִם הִּיִּבְים הִּיִּבְים הִּיִּבְים הִיּבְּים הָּיִבְּים הִּיִּבְים הַּיִּבְּים הִיּבְּים הַיִּבְּים הִיּבְּים הִּיִּבְּים הִיּבְּים הִּיּבְּים הִּיּבְּים הִיּבְּים הִּיִּבְּים הִיּבְּים הִּיִּבְים הִּיִּישְׁיִּים הְּעִּים הְּיִּבְּים הִיּבְּים הִּיִּישְׁיִים הְּיִּבְּים הְּיִּבְים הִּיבְּישְׁיִּים הְּיִּבְים הְּיִבְּים הִּיבְּיב הִיבְּיבְים הִּיבְּיב הִיבְּיבְים הְיּבְּיב הִיבְּיב הִיבְּיבְים הְּיִבְּיִם הְּיִבְּים הְּבִּיב הְיִבְּיבְּים הְּיִבְּים הְּיִבְּים הְיִבְּים הְּיִבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּיבְים הְיבְּיב הְיבְּיב הְיבְּיב הְיבְּיבְים הְיבְּיב הְיבְּיב הְיבְּים הְיבִּים הְיבְּיב הְיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבְיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבָּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבָּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּיב הְיבְּים הְיבִּים הְיבָּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבִים הְיבִּים הְיבִים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְּים הְיבְּים הְיבִּים הְיבִּים הְיבְים הְיבְּים הְיבְ

Preface to Paragraph 24

 $\mathfrak{I4}\colon paragraph$ of understanding the to pertinent are laws These

interest. for gentile a to lending and from borrowing the permits Torah The 1) the to gentile a from interest of collection the limited however, Sages, (The livelihood). a carn to necessary amount

:co-signer—(IT) areiv of kinds two are There 2)

event the In debt. his collect to borrower the approach first must lender a) The demand lender the may then only and then pay, cannot borrower the that money the of recipient original the situation this In .areiv the from payment end. the in pays who regardless borrower, the considered is lender the from

the or *aveiv* the either from payment demand to option the retains lender The b), *aveiv* the from collects he If first, approach to decides he whomever borrower, the Here, borrower, the from reimbursed be to right the has *aveiv* the then aveiv the if as is It aveiv the from borrowed have to considered is borrower to money that lend to proceeded then and lender the from money the borrowed borrower.

an as Jew another with interest with gentile a from borrow may Jew A that such are loan the of terms the conditions: following the under areiv it if only and borrower the from payment demand first must gentile the areiv the from demand he can borrower the from collect to impossible is

stringent.) be to is Daas Chavas the of opinion the However, lenient. are Hakesef Nekudos in Kohein Sifsei the and Zahav Turei the signing, for fee a areiv the gives borrower the and areiv the be will lew another and lew a from borrowed who lew a Concerning Jews. two the between involved ribis no is there Because permitted. is it interest, the for not and principal the for only co-signs Jew the if However, prohibited. is it and borrower, the like is areiv the consequently, , areiv the from payment demand initially can lender the that such are loan the of terms the if But applies. vibis of prohibition no lender, Jewish the and borrower gentile the are parties primary the Since permissible. is it [then], areiv the from collect may he that borrower gentile the from [satisfaction] find not does he when only and gentile, the from payment demand first must lender the that such are loan the of terms the if , areiv the is Jew another and interest, with Jew a from borrowed gentile a [if] Similarly, vibis. of case classic a is it Jews, areiv—both the to obligated only is borrower the Since prohibited. is it and borrower Jewish the to it lent [then] and gentile the from money borrowed areiv the if as is it consequently, areiv; the from [payment] demand first may gentile the that such are loan the of terms the if But, vibis. of prohibition no is there and Jew the to gentile the from directly loan a considered is This

עוֹבֵר פּוֹכָבִים שֶׁאָמֵר לִיִשְׁרָאֵל, לְנֵה בִּשְׁבִילִי מָעֹה בְּרִבִּית מִישְׁרָאֵל עֵּל מִשְׁפּוֹן זָה, אוֹ אַפִּלּוּ אֵינֹ נוֹתֵן לִזְ מַשְׁפּוֹן אֶלָא שְׁטַר חוֹב, וְהַמֵּלְנֵה סוֹמֵך אָת עַצְמוֹ רַק עַל הַמַּשְׁפּוֹן אוֹ עַל הַשְׁטָר שָׁל לְקַבְּלָה, וּבִלְבַר שְׁהַמֵּלְנֵה יִגְמֹר וֹאֹת בְּדִעְּתוֹ, שֶׁכֶל אַחְרֵיוֹת הַמַּשְׁפּוֹן וְהַמָּעוֹת, בֵּין בַּהַבְּאָה בֵּין בַּחֲנָרְה הַפֹּל עַל אַחְרֵיוּתוֹ, וְעֵל הֹשְּׁלִיתַ לֹא יִהְנָה שׁוֹם אַחְרִיוּת הַמַּשְׁפּוֹן וְהַמָּעוֹת, בִּין בַּהַבְ

When a gentile says to a Jew: "Borrow money on interest for me from a Jew with this collateral," or even if he does not give him collateral but, only a promissory note, and the lender depends solely on the gentile's collateral or note, and the intermediary has no responsibility, it is permissible. It is a loan from the Jew to the gentile with the intermediary playing no significant vole. And even if the Jew, the intermediary, delivers the definitely understands that all the risk for the collateral and the money, whether when it is brought, or when it is returned, is entirely his own tesponsibility, and the intermediary has no responsibility whatsoever. Because once the intermediary takes any responsibility whatsoever. In effect, becomes the borrower and the resultant interest payment will be in effect, becomes the borrower and the resultant interest payment will be

məl oi məl mort

וְבֵן יִשְׁרָאֵל שָׁנְּמֵן מִשְׁפֹּוֹן אִוֹ שְׁמֵר חֹוֹב לִיִשְׂרָאֵל חֲבָרוֹ, שָׁיִּלְוָה בִּשְׁבִילוֹ עֵּל זָה מְעִיֹת בְּרִבִּית מֵעוֹבֶּד פּוֹכְבִים, אָם הַעּוֹבֶּד פּוֹכְבִים אַינוֹ סוֹמֵךְ רַק עֵל הַמֵּשְׁפּוֹן אוֹ עֵל הַשְּׁעָר. וְעֵל הַשְּׁלִים אַין שׁוּם אַחְרִיוּת, מֵעוֹבֶד פּוֹכְבִים בְּרִבִּית עֵל מֵשְׁפּוֹן זָה וְעֶלִי לְשַׁבֶּם הַקְּרֶן וְהָרְבִּית, אָם הָעּוֹבֶד פּוֹכְבִים סוֹמֵךּ אֶת עַצְמוֹ עֵל הַמֵּשְׁפּוֹן בְּלְבִי, מֵּמֶּר.

Similarly, a Jew who gave collateral or a promissory note to a fellow Jew to borrow money on interest for him from a gentile on the collateral or note; it is permitted, if the gentile relies solely on the collateral or the note, and the intermediary assumes no responsibility. Similarly, if at first a Jew lent [money] to a fellow Jew on collateral, and afterwards the borrower said to the lender: "Borrow money from a gentile on interest [using] this collateral and I will be obligated to pay [the gentile] the principal and the interest," if the gentile depends solely on the collateral, it is permitted.

וּשְׁרֵאֵל שֻׁהַלְוָה לִעִּבָּר פּוֹכְבִים עֵּל מַשְׁפּוֹן בְּרִבִּית בְּּךְ וְלֵּהְעָ וְאָחַר בְּּךְ בָּאַ הַיִּשְׂרָאֵל לַחֲבֵרוֹ שְׁהִּוּא הֵישְׂרָאֵל הָרִאשׁוֹן בְּבָר וְקַף אֶת הַקְּרֵן נְה, וְשְׁהִּא יִשֹּיל אֶת הַרְבִּית שְׁתַּעְלָה מֵהּיֹם עַּר הַפַּרְעֹוֹ, מַתְּר. אֲבָל אִם הֵישְׂרָאֵל הָרִאשׁוֹן בְּבָר וְקַף אֶת הַקְּרֵן נְה, וְשְׁהִּא יִשֹּׁל אֶת הַרְבִּית שְׁתִּלְה בַּבּל הָיֹא בְּקָרֶן שֶׁל יִשְׂרָא הַיִּשְׁרְבִית מְשְׁפּּוֹן זְה מִיִשְׁרֵּא הַבְּרְ

coming from the pocket of the first Jew and is, therefore, prohibited. trom the gentile to the second Jew, nevertheless, it is as if the money is his loan. Thus, despite that the actual payment of interest is handed over gentile's collateral, is considered to be in possession of the payment of Since the total payment has been determined, the first Jew, who has the Jew for interest, because it is as if he paid the vibis from his own pocket. the Jew and it is prohibited to borrow with this collateral from his fellow date. [then], the whole [amount] is considered as principal belonging to obligation of the gentile is set and no longer depends on the payment principal and the interest for the entire duration of the loan, I.e. the total original loan to the gentile. has already set the [total amount of] the ribis to the fellow Jew. However, if the first Jew The one who made the is not yet in the Jew's possession, it is, in effect, the gentile paying the from now until the payment [of the loan], it is permitted. Since the interest he should collect the interest [owed by the gentile] that will accumulate this collateral, I.e. the collateral originally given by the gentile. and that lend him the [same amount of] money [originally lent to the gentile] for per month, and then the Jew comes to his fellow [Jew] [and asks] that he If a Jew lent [money] to a gentile on collateral for a certain rate of interest

נְלְנִׁר יִשְׁרָצִּלְ מֻּפְּקְדְּוֹר בְּנֵר עוֹבֶר בּוֹכְבִים, נְהָלְנִּר אִנְחָם לְנִשְּׁרָצִּלְ שָׁצִּינוֹ הָגִּר הַוֹבְר בּנִבְּינת מִשְּׁם, כִּי שְׁמֵּא נְתַּן לְשָׁם יִשְׂרָצִל שָׁצִינוֹ הָגִּרוּ וְבֵּן צְּסִוּר לְלְוֹוֹת מִשְּׁם, כִּי שְׁמֵּא נְתַּן לְשָׁם יִשְׂרָב הָנִיה, שָׁה הָרֹ בְּי שְׁהַקְּבְּי הַיּבְרִים שָׁבְּי שְׁהַבְּי הָבְּי שְׁהַבְּי הָבִּית, צָּסִּר (קְּסִים), וְלְבֵּן בְּמְקוֹם נְרָצֵיה קְיִצְי הְיִבְּי עִּינִי בְּוֹבְיִם שָׁבְּי מְּבְּי שְׁהַבְּי הָנְבְי הַיִּבְּי שָׁבְּי שְׁבְּי שְׁהַבְּי הְנִבְּיוֹ שָׁבְּי שְׁבְּי הְיִבְּי הַיִּבְּי שְׁבִּי הְבִּי הְנִבְּי הַבְּי שְׁבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְּבִּי הְנִיה הְבִּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְּבִּי הְבִּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְבִּי הְבִּי הְיִבְּי הְיִבְּי הְבִּי הְבִי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבְּי הְבִי הְבִּי הְבִּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבְּבְּי הְבְּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבְּי הְבִּי הְבְּי הְבְּי הְבִי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּבִי הְבְּי הְבְּבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְּי הְבְי

iska. See following chapter. Therefore, doing business with a bank of this kind would require a heter from them, because an unrighteous Jew may have deposited money there. any unrighteous Jew may borrow. Similarly, it is prohibited to borrow prohibited. It is, therefore, prohibited to deposit money there because the officers are gentiles, nevertheless, it seems to me that it is absolutely where Jews own shares and Jews borrow from them on interest, even if Therefore, in communities where there are banks or similar institutions is serving only as an intermediary, while the actual lender is the Jew. gentile does not assume responsibility, it is prohibited. Here the gentile responsibility for this debt, he is considered the lender. If, however, the owner of the money is a Jew, nevertheless, since the gentile takes sole be obligated to pay out of his own money, it is permitted. Though the of the gentile, meaning that if the debt be forfeited he (the gentile) will to [another] Jew in return for interest, if they remained the responsibility If monies of a Jew are entrusted to a gentile and he (the gentile) lent them

סִימֶן ק"ע סָעִיף קָטָן ג'. "חַוּוֹת בַּעַת" שָׁם סָעִיף קַטֹן א'. וּבְשַׁלְחָן עָרוּך "הַתַּנְגָא" הִלְכוֹת רָבָת סָעִיף ס"ד).

Partners who have to borrow from a gentile on interest should consult a competent Rabbinic authority how to go about this. (See Turei Zahav 170:3, Chavos Da'as ibid: I and Shulchan Aruch of the Tanya Laws of

Ribis: 64).

מוּמֶר אָסוּר לֹלְוֹוֹת מְמֶּנוּ בְּרְבִּית, וְגִם לְהַלְוֹוֹת לוֹ בְּרְבִּית יֵשׁ לְהַחְמִיר (קנט).

From an apostate Jew, Though for some laws, he is considered as a gentile. it is prohibited to borrow on interest, and also lending him money on interest should be dealt with stringently.

פימן פו

Preface

to agree they and purposes investment for *Shimon* to money gives *Reuven* If each if as considered is it then, investment, this of losses or profits the divide his from losses or profits the receiving each with money the half invested is responsibility *Shimon's* is that money the of half the Thus, half. respective is *Reuven's* is that half The fit. sees he as with do to him to loan a actually *Reuven* from safekeeping for given object an i.e., (17172) pikadon a considered half, *Reuven's* on effort and time expends *Shimon* that is result The *Shimon* to transaction entire The *sribis* is This him. to loan on is that half the for return in *iska* called is

sufficient. is payment nominal a Even monies. the of transfer the upon immediately paid or [beforehand], set be should compensation] The money, the of half own his of loan the for payment as working is trader the that said be longer no can it effort, his for compensated being By share, his with dealing when expends] he [that bother and effort the for compensation some trader the giving investor the by legal made be can transaction This prohibited, and vibis is this loan; a as money] [the half him gives he because only investor, the to belongs which half pikadon the with bothers and himself preoccupies trader The half, this from loss the incurs also and half, this from profit the receives he and money. the of owner original the I.e., investor, the of responsibility the remains it for safekeeping, for deposit a as considered is half other The him. to loan on money any of status the be would this Since loss. the incurs also he which for and profits, the receives he which of out and responsible is he which for (recipient) trader the to loan a considered is money the of half because is] [This prohibited, is and iska called is this equally, them of both by [shared] be also incurred loss any and equally divided be profits the that stipulating business, a for another to money gives one If

בְּנְנִע לְאֵ יְהֵא נְאֵמְן כִּי אִם בַּאְבוּהְר (פְסְייו). יְכִּוּלִין לְהַתְּוֹה, שֶׁלְאִ יָּהְא הַמְּקְבֵּל נָאֵמֶן לִוֹמֶר שְׁהִפְּסִיר מִן הַקָּרָן כִּי אִם עַּלְ פִּי עֵּדִים כְּשָׁרִים, וְעַלִּ

They may stipulate that the trader is not to be believed should he claim that he incurred a loss from the principal, unless [there is testimony to that effect] from valid witnesses, nor is he to be trusted regarding the profit unless he takes an oath.

גַם יְכוֹלֵלן לְהַתְּנֹת שְׁהַבְּרֵרָה הֵיא בְּיִד הַמְּקְבָּלִ, שָׁאָם יִרְצָה לְתָּת לְהַנּוֹתֵן כְּּךְ בְּעֵּד הַחֵּלֶק הָרֵוֹח שְׁלּלֹי, מְאָם יִרְצִיה לְהַנּוֹת לְהַנִּתֵן כְּּרִ הַּעְּדְ הַיִּנִיהָם, וְאָה בִּיְנִיהָם, וְזְהִר הְּתָּרִ הְנְיִנְים הְּרְיִנִית שְׁהַבְּרֵלְ הִי הִישְׁהְבִּינִים, וְזְהִי הְתָּהְ בִּינִיהָם, וְזְהִי בְּיִנִיהָם, וְזְהִי בְּיִנִיהָם, וְזְהִי בְּיִנִיהָם, וְזְהִי בְּיִנִיהָם, אָה אֲפְּלִי אֲה הַפְּלִי אֲה הַפְּלִי לְהִי וְדָעֵּ אֲחַר הְבְּינִים, אָה הֲפְּלִי אֲה הַפְּלֵי הְיִנִים, וְדָעַ לְהֵּוֹל לְהֵּוֹן אֶת הַקְּרָוֹן עָה הַבְּינִים, וְדֵעְ אֲהַרִי בְּינִים, הְבִּי הְבִּינִים, הְבִּי הְבִּינִים, הְבִּים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְצִינִים, הְבִּינִים, הְבִּים, הְבִּים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּינִים, הְבִּים, הְבִּינִים, הְבִּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבִּילְים, הְבִּילְים, הְבִּים, הְבְּיבּים, הְבִּים, הְבִּים, הְבִּים, הְבְּיבְּים, הְבִים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבִּים, הְבְּיבְּים, הְבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְבְּיבְּים, הְי

They may also stipulate that the trader shall have the option, that to give the investor a fixed sum for his share of the profit, and any remainder of the profit be left with him (the trader). This method is proper because, it is likely that the trader, reluctant to take an oath [as to the amount of profit] would rather give the investor the amount stipulated between them. This is the heteir iska that is prevalent among us. And even if the trader knows afterwards that he made no profit, or even that he suffered a loss, he may give the investor the principal plus the profit that they set between them, and there is no prohibition here, for since the trader is obligated to take an oath, he may absolve himself of the oath with his money. The money over and above the principal is looked upon as a means to avoid an oath rather than an interest payment.

אַפּֿוּ, זָהוּ אָסוּר, אָלְא צְּרִיף שְׁיַּהְנְהָה לְהַמְּקְבֵּל הַבְּרֵרָה. אַבְּל שֶׁיּקְנָה הַמְּקְבֵּל אָת חֵלֶק הַרָּוֹח שֶׁל הּנּוֹתוּ בְּרָךְ וְכָּךְּ שִׁיִּהְנִה לְחַת לוֹ אַחַר פַּךְ פָּךְ וְכָּךְ בְּּבָרְ

However, it is prohibited for the trader to buy out the share of the investor's profit for a set amount under all circumstances. I.e., regardless whether there be profit or loss. Since he guarantees him a profit, this is considered as an interest payment for the half of the money that is on loan to him. But, rather, the trader must have the option. I.e., a choice whether to give him a share in the profit or a set amount in return for the profit. He must not guarantee him an extra payment, even in the event that there is no

נְתֵּוֹ לֵוֹ עִּסְקָא עֵּל וְמָוֹוּ וְנִתְעַפֵּב אָצְלוֹ הַמְּעוֹת גַּם אַחַר וְמֵּוֹ הַפַּרָעוֹוִ, צָרִיִּד הַמְּתִּעַם לָתֵּוֹ לֹהָנִת גַּם בְּעֵּר הַזְּמֵּוֹ שְׁאַחַר כְּּךְּ, כִּי מִסְּחָמָא נִשְׁאַר בְּיָרוֹ עֵל הְּנָאִי הָרֵאִשׁוֹן. וּמִכֶּל מָקוֹם טוֹב יוֹחֵר לֹכְתֹּב הַכָּף בְּתוֹךְ שְׁעֵּר עְסְקָא, שְׁאָם יִשְׁאֵר הַמְּעוֹת אַצֶּל הַמְּקְבֵּל לְאָחַר הַזְּמֶוֹן, יְהָיֶר גַּם בֵּו בְּתְּנֵאִי זֶה.

Jiford.

If he gave him an *iska* till a certain date and the trader withheld the money beyond the repayment date, the trader [must also give him a share of] the profit for the time elapsed, because it is assumed that the money remained with him beyond the allotted time on the original terms. It is, nevertheless, preferable to add to the *iska* contract [the stipulation] that if the money remains with the trader beyond the [allotted] time, it will remain so on the same terms.

נֹסַח שְׁמֶר עִּסְקָא:

אּוּנְגְּווַאַר כ״ח שבט תרל״א לפ״ק.

שמעון אייונשטיין

בפנינו עדים:

לוי בלוישטיין יהודה הויכבערגער

This is a [sample] text of an *iska* contract: I, the undersigned, acknowledge that I accepted from Reb Reuven Hurwitz of Ungvar (Czechoslovakia) the amount of 100 gulden as an *iska* [transaction], for one-half year from the date recorded and I have obligated myself that profits, I am obligated to buy with the above-mentioned sum and this grant me from the merchandise will [be divided], half the profit [going] to me and half to the above-mentioned Reb Reuven. Likewise, if, to me and half to the above-mentioned Reb Reuven. Likewise, if, after the end of the half-year from the date recorded below, I am obligated to repay to the above-mentioned Reb Reuven the principal as obligated to repay to the above-mentioned Reb Reuven the principal as utilered a loss" unless [I produce] testimony of two valid witnesses, suffered a loss" unless [I produce] testimony of two valid witnesses,

whereas, concerning the [amount of] profit I shall not be believed except under oath. However, there was a stipulation between us that if I choose to pay him for his share of the profits, a sum of ten gulden, then, he has no claim whatever against me, for the excess shall belong to me alone even if it is established that there was a sizeable profit. All

credibility [remains] with the holder of the contract even after the date of repayment. I.e., the credibility remains with the holder of the contract as long as he retains the contract, even if it is after the repayment date. As long as I have not repaid the above-mentioned monies, they remain with me as an iska in the manner mentioned above, and I have received

compensation for my labor.

82—rayarU and 1698 (1781)

Eisenstein Shimon

Hochberger Yehudah — Blaustein Levi witnesses: us Before

אַם הּשְׁעָּה דְּחִיּקָה וָאִי אֶפְּשֶׁר לָהָם לֹכְּחִּב שְׁמַר עַסְקָא, יָכוֹלִין לָהַתְּנוֹת כָּל הַדְּבָרִים הַנּוְכָּרִים לָעֵיל בְּעַל פָּה.

If they are pressed for time and it is impossible for them to write an iska contract, they may make all the above-mentioned stipulations orally.

אָם מַלְּבִּים מָעּוֹת עַּלְ סְחוֹרֶה, יִכְּהְבִּי שְׁעֶּר הָסְקָא בְּעִּנְיָן זֶה:

אוּנְגְנַאר י"א תשרי תרל"א לפ"ק.

..

בפנינו עדים:

שמעון בלומנטאהל

לוי בלוישטיין יהודה הלוי טויב

If one prepays money for merchandise I.e., he pays now for

or repayment and I have received compensation for my labor. All credibility [remains] with holder of the contract even after the date measures of spirits, then he shall not have any further claim against me. principal as well as for his share of the profit, the amount of five for goodness, to give to the aforementioned Reb Reuven for the between us that should I want on the first of Nissan may it come to us regards the profit unless under oath. However, there was a stipulation through the testimony of two valid witnesses. I shall not be believed as shall not be believed to say: "I suffered a loss," unless with verification aforementioned Reb Reuven the principal plus his share of the profit. I may it come to us for goodness, I obligate myself to repay to the divided equally. Immediately, on the first day of the month of Nissan Likewise, if, Heaven forfend, [there be a loss], the loss incurred shall be shall be half mine and half to the aforementioned Reb Reuven. realized proportional to these monies, after deducting all the expenses, month of Vissan, may it come to us for goodness. The profit that will be equipment that I control in the village, Zahan, until the first day of the gulden to do business with these monies through [manufacturing] received from Reb Reuven Weinstock, of Ungvar, the amount of 100 the following manner: I, the undersigned, hereby acknowledge that I merchandise to be delivered later: they shall draw up an iska contact in

[1871] 5631 Tishrei Ungvar—11

Blumenthal Shimon

Taube HaLevi Yehudah — Blaustein Levi witnesses: Before

אם הניתו רוצה שָהַמְּקַבֶּל יָתוּ לוֹ שְׁמֵר חוֹב פְּשׁנִּט וַאַמִּיץ, בְּחָק הַמְּדִינָה, בְּבָּדִי שָׁאָם הַמְּקַבֵּל יָתוּ לוֹ שְׁמֵר חוֹב פְּשׁנִט וַאַמִּיץ, בְּחָק הַמְּדִינָה, בְּבָּדִי שָׁאָם הַמְּקַבֵּל יְטָרֵה מִעֹּמִית עֵל יְדִי עֲרָבָאוֹת, אֵלָא שְׁבְּעַל פָּה הַם מַתְּנִים שְׁמֵּעוֹת מֵלְפְרוֹע אוֹ יָמִית, יְהַא לוֹ נָקֵל לְּבָּבוֹת מְעוֹתִיו עַל יְדֵי עֲלָא עֵל הַקָּרוֹ עָם הַם מַתְּנִים שְׁמֵּעוֹת אֵלִי הַ הַּנְּרִי עִשְׁמֵר הַשְׁמֵר הַבְּעַ כֵּה הַשְׁמֵר הִוֹב הַנְּא מַהְבָּי בְּשְׁמֵר חוֹב שָׁנְי אֲם נִקְלֵל בַּשְׁמֵר חוֹב. וָאֵין הָמֵּר לְּבָּוֹת גַם שְׁעֵּר עִּסְי שְׁמֵר הַעְּ שְׁמֵר הַעְּלִי אֲחׁ שְׁמֵר הְעִּי שְׁמֵר הַעְּי שְׁמֵר הַעְּי שְׁמֵר הַנְי שְׁמֵר הַנְּי הַעְּי שְׁמֵר הְעִל שְׁמֵר הַנְי שְׁמֵר הַעְּלִי אֲוֹ שְׁהַבְּי, אוֹ שְׁהַבְּיוֹת גַּחִי שְׁמֵּר הַעְּל שְׁמֵר הַנְעִי שְׁמֵר הַנְי שְׁמֵר הַבְּי בְּיִעְּלֵי הַבְּי הַעְּי שְׁמִר הְעִּי אֲנִי שְׁכֵּי הַעְּי שְׁמִּר הַעְּי שְׁמִּי הַבְּי הַעְּי שְׁתְּי הַבְּי הְעָּי שְׁתְּי הְעִי הְעָּי הְעִי הְיִּי שְׁתְּי הְעִי שְׁתְּי הְשְׁעֵּי הַבְּעְישִׁר בְּשְׁעֵר הִיוֹת לְהַבּּוֹתוֹן לְּבִּי הְּשְׁעֵר הְשְׁתְּי הְיִי שְׁתְּי הְשִׁי הְבִּי הְשְׁעֵר הְשִׁי הְעִי הְשְׁתְּי הְיִי שְׁתְּי הְשִׁי הְישְׁתְּי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְיִי הְעִי הְשְׁתְּי הְיִבְּי הְשְׁתְּי הְיִי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְבִּי הְעִי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּ הְישְׁתְּי הְישִׁתְּי הְישְׁתְּי הְישִׁי הְשְׁתְּי הְישִׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישִׁתְּי הְישִׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישִׁתְּי הְישְׁתְי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְי הְישְׁתְי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְׁתְּי הְישְי

The investor may want the trader to give him a simple promissory note,

note includes the principal and the profit, it is permissible. is based on the iska agreement. In all these ways, even if the promissory they must appoint witnesses [who will testify] that the promissory note based on the transaction implicit in an iska contract, or, at the very least, they must write into the promissory note that the transaction therein is his name on the iska contract and it must remain in the trader's hands, or iska contract with a third (disinterested) party, or the investor must sign with the note. The only permissible way [to go about] this is to deposit the might conceal the iska contract afterwards and then collect [their money] too, is insufficient, because there is concern that the investor or his heirs mentioned in the promissory note was [given] with iska conditions, this, the investor an iska contract in which it will be written that the money note. nevertheless, this does not suffice. Even if the trader will also give orally to an iska, he will not renege and make use of the promissory is a righteous person, Making it almost certain that once having agreed transaction is forbidden. Even if the trader trusts the investor, and he note in his possession, even in the event of an established loss, such a for the principal. Since the investor can collect the entire sum with the being given] as an iska, this does not suffice, even if the note is only in the civil court. Even if they agree verbally that these monies [are to pay or should he die, it would be easy for him to collect his money which is binding in a civil court so that in the event the trader refuses

שְׁמֵר עִּסְקֵא לֹא מַהַנֵּי לְהַהִּיר אֶלָּא אֵם הָאֵמֶת כֵּן הִוּא, שֶׁהוּא נוֹמֵל אֶת הַמְּעוֹת לַצְשׁוֹת בּוֹ אֵיזֶה עֵסְק. אָבֶל אֵם אֵינוֹ נוֹמֵל אֶת הַמְּעוֹת לְצֹרֶךְ עֵסְק אָלָא לִפְּרֹע אֵיזֶה חוֹב וְכַדּוֹמֶה, אָז לֹא מַהֵנִי שְׁמֵר עִסְקָא, בּינוֹ שְׁהוּא שְׁקֶר. אֲבֶל יְכוֹלִין לַעֲשׁוֹת בְּאֹפָן זֶה, בְּגוֹן רְאוּבֵן שְׁהוּא צְרִיךְ לְמָעוֹת, וִישׁ לֹוֹ אֵינַה סְחוֹרֶה הַמְּלִרנִּה שְׁמָעוֹן עַר יוֹם פְּלוֹנִי, יַהֵּן לוֹ בַעְּרָה כָּף וְכָּךְ, (שְׁיִּהְנִי לְשִׁמְעוֹן הַנוֹ בְּנִי רְשִׁינִון עֲהִינִן אֶת הַמְּעוֹן עַרְינִי יְחִל אָר הַנְּי הִיֹא קוֹנָה אֶת הַסְּחוֹרֶה שָׁילְ שְׁלִא בְפְּנֵי עֵּרִים, וְהַסְּחוֹרֶה הִיא בְּאַהָרִיהוֹ שְׁלִ שְׁמְעוֹן הַקּוֹנֶה הִיּא קוֹנֶה אֶת הַסְּחוֹרֶה שֶׁל רְאִיבֵן, וַאֲפְלֹּוּ, שֶׁלֹא בְפְּנֵי עֵּרִים, וְהַסְּחוֹרֶה הִיּא קוֹנָה אָת הַסְּחוֹרֶה שְׁלִי לְיִים בְּמִילִם בְּיִּלְיִם בְּתִּילִי לְעָבְיִים הַבְּיִים הַמְּיִלְים בַּמְינִים בְּיִּבְי

An iska contract is of no avail unless it is the truth, that he is taking the money to use it to transact business. But, if he does not take the money to transact business, but to repay some loan or the like, then, an iska contract is of no avail since it is untrue. However, it is permitted to do the following: if Reuven, who is in need of money owns certain merchandise, even if it is located in another locality, he may sell it to Shimon, even at a great discount on the condition that Reuven has the option that if it is not delivered to Shimon by a certain date, he will option that if it is not delivered to Shimon by a certain date, he will

give him in its stead so much and so much ([an amount] which will profit Shimon accordingly), then Shimon may give the money to Reuven and they make a kinyan sudar To make an agreement legally binding by handing over an object from one to the other: to establish the transaction. [It is done in the following manner:] Shimon, the buyer, gives part of his garment to Reuven for Reuven to take hold of; thereby, acquiring ownership of the merchandise belonging to Reuven. [The transaction is binding] even without witnesses, and the merchandise become the responsibility of Shimon, the buyer.

וְכֵּן רְאִּיבֵן שֶׁהָנִה חַיָּב לְשָׁמְעוֹן מָעוֹת, וּבַהגִּיעַ וְמֵן הַפַּרָעוֹן אֵין לוֹ מָעוֹת לְרָאִיבֵן יְמְתִּין לוֹ אֵינָה וְמֵן, בָּנָה גַּם כֵּן אֵין תַּקְנָה בִּשְׁמֵר עַסְקֵא, אֶלָא שֶׁרְאִיבֵן יִמְכֹּר לְשָׁמְעוֹן אֵינָה סְחוֹרֶה שְׁיֵשׁ לוֹ בָּאַפֶּן הַנִּוְכֶּר לְעֵיל, וְשְׁמְעוֹן יַחְזִיר לוֹ אֶת שְׁעַר הַחוֹב שֶׁהָיָה לוֹ עָבְּרָר, וּרְאִיבֵן יִתּוֹ לֹוֹ שְׁיִשְׁ לוֹ בְּאָבֶּן הַנְּוֹכְי

Similarly, if Reuven owed Shimon money, and when the due date arrived, Reuven had no money, and they agreed that Shimon would wait a certain amount of time; here, too, an iska contract is ineffective, unless Reuven sells Shimon some merchandise that he owns, in the manner mentioned above. Shimon may return the promissory note that he formerly held on him, whereby Reuven will give him a note on the merchandise that he purchased from him in the manner mentioned above.

יְּשְׁרָאֵל שֶׁנְּמֵן לְחַבֵּרוֹ בְּהַמֶּה לְגַּדְּלָה וְשֶׁיִחַלְּקוּ אַחַר כָּף בָּרָוֹח, דִּינוֹ כְּמוֹ שֻׁנְּמַן לוֹ מָעוֹת בְּעִסְקֵא (עַיֵּן ביורה דעה סִימֶן קע"ו).

When a Jew gives his fellow-Jew an animal to raise, on the condition of subsequently sharing the profit, the same law applies as in the case of one who gives money for iska.

סימן סז

אֵל הְּהִי רָגִּיל בְּנְדָרִים. כָּל הַבּוֹדִר, כְּאִלּי בּוֹנֶה בְּמָה בִּשְׁצִּׁת אָסוּר הַבָּמוֹת. וְהַמְקִמִּוֹ, כְּאֵלִּי הִּקְרִים. אֲבָל נְדְרִי הָקְּדִּשׁ, מְצְנָה לְקִימֶוֹ, שְׁנְאֵמֵר נְדָרִי לָה אֲשִׁלִּם. וְלֹא יִשְׁאֵל עֲלִין אֶלָּא בִּשְׁצַּר הָדָרִי לָה אֲשָׁלִם. וְלֹא יִשְׁאֵל עֲלִיו אֶלָּא בִּשְׁצַר הִדְּחָל (ר"ג, ר"ל).

Do not form the habit of making vows. Whoever makes a vow, [it is considered] as if he built an altar at a time that [private] altars were prohibited.

Just as one who sets up his own altar assumes that he is performing the will of God beyond the call of duty, so too, one who vows to prohibit on himself that which is permissible is under the same mistaken impression. One who fulfills [such a vow is considered] as though he had offered a sacrifice upon it, which makes him guilty of shechutei chutz. The prohibition of slaughtering sacrifices outside the Bais Hamikdash. Rather it is preferable that you request absolution from your vow One who makes a vow may petition the Beis Din (Court) to absolve him of his vow. This is usually based on his claim that had he been aware of certain consequences he never would have made the vow in the first place. If the Beis Din (Court) agrees, it may absolve him. and that the Beis Din (Court) nullify it for you. This applies only to ordinary vows, but vows made to the sanctuary Le. vows to donate to worthy causes. are meritorious to fulfill, for it is said: "I will fulfill my vows to Hashem," Psalms 116: 14. and one should not attempt to annul these vows unless the need is great.

ְּנֵאֵן נִאָּצְלְּיִן עֵּלְ הַאְּבִוּעָה. אֶבֶלְ אִם עָּבִר וְנִאָּבַע עַּלְ אֵינֶה דָּבְרָ, לֹא יִשְׁאֵל עָלֶי נַעְּׁמִר, נִשְׁבַע לְהָרַע וְלֹא יָמִיר. וּבְחִיר אַחֲרָיו, עּוֹשֶׁה אֵלֶה לֹא יִמֹּוֹם לְעוֹלֶם. אַף עַלְ פִּי שֶׁהוּא מִצְטְעֵר, שֶׁנְּאֲבָּה, נְשְׁבַּע לְהָרֵע וְלֹא יָמִיר. וּבְחִיר אַחֲרָיו, עּוֹשֶׁה אֵלֶה לֹא יִמּוֹם לְעוֹלֶם. וְבְּיִן יְּשְׁבְּיִלְ עֵּלְ הַשְּׁבוּעְה אֶלֶא בְּשְׁעַת הַדְּחַלְ (ר"ג ר"ל).

Similarly, you should distance yourself from taking an oath. However, if it happened that you did swear concerning any matter, you should not attempt to annul the oath, but rather abide by it even if it causes you distress, for it is said: "He swears to his own hurt and changes not," Psalms 15: 4. and afterwards it is written: "Whoever does these things will never be moved." No attempt should be made to annul an oath unless the need is great.

בְּרֵיךְ לִנְּהֵר שֶׁלֵּאׁ יִדְּוֹר שׁוֹם דָּבֶר. וַאֲפָלוּ לִצְּדָקָה אֵין טוֹב לִדּוֹר, אֶלָא אָם יִשׁ לוֹ בְּיָדוֹ מֵה שֶׁהוּא רוֹצֶה לְמֵן, יִמֵּן מְיָּד. וְאָם אֵין לוֹ, יַמְמִּיוֹ עַּד שְׁיִּהְיָה לוֹ וְיִמֵּן בְּלֹא בֵּדֶר. וְאָם פּוֹסְקִים צְּדָקָה, וְצִרִּיךְ לִפְּטֹּוֹק עְמֶּהֶם, יֹאְמֵר בְּפְּרוּשׁ, שֶׁהוּא פּוֹסֵק בְּלִי בֵּדֶר. וְכֵּן בְּשְׁמִּוְכִּירִן נְשְׁמוֹת, שְׁנּוֹדְרין לִצְּדָקָה, יִשׁ לוֹמֵר בְּלִי נְדֶר (וְעֵיּן לְעֵּיל סִימֶּן ט). אָם הוּא בְּעֵּת צְּרֶה, מֵחֶּר לוֹ לְנְדְּדִּר.

You should take care not to make any vows. It is best not to make vows even for charity. Rather, if you possess that which you wish to donate, give it immediately. Rather than obligate yourself through a promise. If you do not have [what to donate], then wait until you have and give without making a vow. If people are making commitments to charity and without making a vow. If people are making commitments to charity and without a vow. Similarly, when the Yizkor A prayer for the remembrance without a vow. Similarly, when the Yizkor A prayer for the remembrance

of the dead recited on the Three Festivals and Yom Kippur. prayer is said when it is customary to make a vow to charity, you should say: ["I will give,] but I am not making a vow." (See above Chapter 34, paragraph 9.) At a time of great distress it is permitted to make a vow.

אָם דַּעְּתִוֹ לִקְּבֹּעֵ לִוֹ אֵינָה לִמִּוּד בַּתּוֹרָה אוֹ לַעֲשׁוֹת אֵינָה מָצְנָה, וְהִוּא יָרָא פָּן יִחָרִשָּׁל אַחַר כְּף, אוֹ שְׁהִּוּא מִתְיָרֵא פָּן יַסִּימֵהוּ הַיַּצֶּר לֹעֲשׁוֹת אֵינָה אִסּוּר אוֹ לִמְנִעוֹ מִלְּעֲשׁוֹת אֵיזֹה מִצְנָה, מֵתָּר לוֹ לִוְרוּיִ נְפְשָׁה בְּנָדֶר אוֹ בִּשְׁבוּעָה, דְּאָמֵר רָב, מִנֵּין שָׁנִּשְׁכָּעִין לִשְׁבֹּע מִתְּרָה לָזְרֵוֹ אָת עַצְּמִר בְּלִישְׁוֹת הַנְשְׁבֵּע וְעוֹמֵר מֵהַר סִינֵי, שְׁנָּאֵמֵר, נִשְׁבַּעְהִי וַאֲקִנְמָה לִשְׁמֹר מִשְׁבְּט אָת עַצְּמִר בְלִשְׁרָ הְנִינְה אִי שְׁרִבּעָה פָּן יַסִּיתֵה הַבְּעְ הַנְּי הַנִּין שְׁלִיא הָבִּיר בְּעְבְּינִה וְמִילִ הְינִים אָת עַּלְא בְּעָבְי הַשְׁלֹא הַבְּיר בְּעְיִבְיר בְּעְיִבְיר וְעִיבְּיר בְּעְיבִים הְינִים הַיִּבְיה הַיִּלְים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּבְיר הְעָּבְיבִּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַי

transgress the violation of vows. even when planning on doing something mundane, so that you will not do so] but I am not making a vow." It is worthwhile to develop this habit, careful when saying that you will perform any mitzvah to say: "[I will constitutes a vow and obligates you to fulfill it. Therefore, you must be intention in the form of a vow or an oath, but even a simple declaration righteous mandates." Psalms 119: 10b. Even if you did not declare your is said: "I have sworn and I have fulfilled [my oath] to preserve your under oath to do so from [the time we stood at] Mount Sinai?" For it an oath to fulfill a mitzvah to quicken our resolve, though we are already for Rav said: Nedarim 7b-8a. "From where is it known that we may take mitzvah, you may quicken your resolve by means of a vow or an oath, you to do something which is forbidden or prevent you from doing a later; or if you are concerned that your [evil] inclination might induce perform any mitzvah, and are concerned that you will neglect to do so If you resolve to set for yourself [a time] for the study of Torah or to

אָת שְׁצְּוֹר נְדָרִים כְּדֵי לְתַּקּן מְצִּוֹתִי, הֲבֵי זָה זָרִי וִהְשָׁבָּח. כֵּיצִּד. הָרֵי שָׁהָיָה זֹּלֵל בְּשֶׂר אֵיזָה זְמָן, אוֹ שְׁהָיָה שׁוֹגָה בְּיֵוֹ, וְאָסִר עְלִיי אָת הַיֵּין יִּשְׁאָר מִשְׁקִין הַמְשׁבְּרִין וְבֵּן מִי שְׁהָיָה מִהְגָּאָה הְנְפְּיוֹ וְקְבֵּל עְלְיִי נְזִירוּת וְכֵיוֹצֵא בְזָה, נְדֶרִים כָּאֵלִּוּ, הַשְּׁה עֲבֹוֹר הַשְׁם יִתְּבָּר שְׁלִי לְעָרְוּיִ מְהָגָּאָר הָנְפְּיוֹ זְמָן, אִוֹ שְׁהָנִי שְׁלִי לְהָרְנִבּר עֵל יִצְרִי גָּפֹר עְלִי נְדָרִים (בִּיִּגְי בְּשִׁר עֲבִי אָת עַצְּבְיוֹ נְלָהְרָב בְּבְּרְ נְלָהְהָבְּר עֵל יִצְרְי גָּבּר עֲלִי יְצְיִי בְּיִּר בְּבְרְיִים (בִּיְגִי

One who makes vows in order to improve his character is considered diligent and praiseworthy. These are examples: A glutton vows to abstain from eating meat for a certain time, or if he was overindulgent in wine he vows to abstain from wine and other intoxicating beverages. Similarly,

one was vain about his good looks and took upon himself the nazivite vow. The nazivite vow requires the shaving off of all his hair at the end of the naziv period. These vows are for the service of God, blessed be His Name, and regarding these situations our Sages said: "Vows are a protective fence for abstinence." Ethics of the Fathers Chapt. 3, Mishnah 17. Nevertheless, a person should not make it habitual even regarding vows of such nature, but should strive to conquer his vices even without resorting to vows.

אַין הַנַּדְר חָל אֶלָא אָם הָיָה פִּיי וְלִבּוֹ שָׁוִים. אַבְל אָם נָדִר בְּטְעִּוּת, שָׁלֹא הָיָה דַּעְּתּוֹ פְּמוֹ שֶׁהוֹצִיא בְּשְׁפְּחִיוּ, אוֹ שְׁהַרְהַר בְּלְבּוֹ נָדֶר וְלֹא הוֹצִיאוֹ בְשְׁפְּחָיוּ, אֵין זֶה נָדֶר.

A vow is not valid unless the "mouth and heart were as one." I.e. you meant what you said. But if you vowed mistakenly [that is,] your intention was not the same as the utterance of your lips, or if you only thought of making a vow, but did not utter it with your lips, this is not [considered] a vow.

מי שְׁנָּהֵג אֵיוֹה חֻמְרָא בִּדְּבָרִים הַאַּמְּרִים מִדִּינְא, מֵחֲמִת סְיָג וּפְּרִישׁוּת, כְּגוֹן תַּעְנִיּוֹת שְׁבִּימֵי הַפְּלִיחוֹת, אוֹ שֶׁלֹא לָאֲכֹוֹל בְּשֶׁר וְשֶׁלֹא לֹשְׁתּוֹת יֵין מִשְׁבְעָה עַשֶּׁר בְּחַמּוּז וָאִילֹּדּ, וְכִּיּנְצִא בָּזָּה, אֲפִלּוּ לֹאֲ הָהָג בֵּן רִאְ פּעַם הָראשׁוֹנְה, אֶלָא שֶׁהָיָה בְּדַעְמּוֹ לְנְהוֹג בֵּן לְעֹלְם, אוֹ שְׁנָּהג בֵּן שְׁלֹשׁ פְּעָהים, אֵר עַלּ כִּי שֶׁלֹא הָיָה בְּנִיְמִה לַנְהוֹג בֵּן לִעֹיֹלֶם, וְלֹא הַתְּנְה שְׁיִּינִה בְּרְ לְעֵלֹם, וְרֹי וְרֹנְצְה בְּרִ עְּהְיֹלִם לְסְיָג וּפְּרִישׁוּת, יאֹמֵר בְּחְהַלְּה שָׁאֵינוֹ מְקְבֵּל עָלִין כֵּן בְּנָרְי, וְבַּם יֹאמֵר שְׁאֵין בְּדְעִהוֹג בַּוֹ אָלָא בְּפַעַם הַהִּיץ, אוֹ בְּפְּעָמִים שֶׁיִּרְצְי לְעוֹלְם (רִי"דְ).

If you are accustomed to adhere to certain [voluntary] restrictions that are permitted according to the halachah Le. according to the letter of the law. in order [to create] a hedge and a fence or to inculcate self abstinence, for example, fasting during selichos days, Days when special selichos prayers are said asking forgiveness for our sins. or abstaining from eating meat and drinking wine from the seventeenth day of Tammuz until Tisha B'av, A three week period of mourning the loss of Jerusalem and the Holy Only once, but intended to continue this practice always, or practiced them three times even without the intent to continue this practice always, but did not stipulate that it shall be "without a vow," and you [now] wish to cancel [this practice] because you are not well—you require nullification process] of your vow by a Beis Din]. You must begin [the nullification process] with regret, i.e. that you regret that you assumed this practice as a vow.

Therefore, if you wish to assume some restrictions [for the purpose of creating] a hedge or for [reasons of] abstinence, you should first state—that you do not take it upon yourself as a vow, and you should also say that you intend to practice this only for that time or at other times that you may wish to do so but not for always [as a regular practice].

נַהְיבֵר מַהִּירִין אָת הַנְּדֶר אֵוֹ הַשְּׁבִוּעָה, הוֹלֵך אֵצֶל שְׁלֹשֶׁה אֲנָשִׁים בְּנֵי תּוֹרָה, וָאֵידִ מַהָּם יִהְיָה בָקִי בְּהַלְכֹוֹת נְדָרִים, שֶׁיּרַע אֵינֶה נַדֶר יְכוֹלִין לְהַתִּיר וְאֵינָה מֵהָן אֵינָן יְכוֹלִין לְהַתִּיר, וְאֵידִ מַתִּירִין, וְהֵם בְּיְּבְיְרְי וּמִי שְׁנְּדֵר בְּחֲלוֹם, טוֹב שְׁיַבְיִר לְהַמִּיר לוֹ עֲשְׁרָה בְּנֵי תּוֹרֶה.

What is the process of nullification for a vow or an oath? You must go before three learned men one of whom is an expert in the laws of vows, who knows which of the vows may be nullified, which of them cannot be nullified, and in what manner it may be nullified, and they (these three men) may nullify it for you. A vow made in a dream should preferably be nullified by ten learned men. A dream may be a sign from above and since the Divine Presence is found amongst ten learned men, they are therefore, empowered to nullify the vow. (Rosh, Nedarim 8a)

אף על פּי שֶׁלְעָנִין כָּל הַמִּצְיֹת שְׁבַּחּוֹרֶה אֵין הַבֵּן נַעֲשֶׁה גָּדוֹל עַד שְׁיִּהִיּ לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׁרַה וְהַבִּיא שְׁעָרֹה, צֵשׁ בְּרִילָה עַד שְׁיִּהִיּ לְה שְׁתַּים עָשְׁרַה שְׁנָה וְהַבִּיאָה סִימְנִים, אַבָּל לְעָנִין נָדֶר וּשְׁבוּעָה, יֵשׁ וְהַבִּיעָה שָׁנָה שְׁנָה וְהַבִּיעָה סִימְנִים, אַבּ מְבִייִּה עָשְׁרֵה שְׁנָה וְהִבּ עֲהָר, וְהָבַּ מְּהָה סִימְנִים, אָם מְבִייִנִים לְשֵׁם מִי נְדְרוּ וְנְשְׁבְּעִי, וְהָלִי מְּיִבְינִם, אִם מְבִייִנִים לְשֵׁם מִי נְדְרוּ וְנְשְׁבְּעִי, וְדָּרְ שְׁנְהִינִים, אֵים מְבִייִנִים בְּעְבִּי וְהַעְּלִי מֵבְיִאוּ סִימְנִים, אָהְבּיעָה אֲנְהִינִה בְּנְרִים וְשְׁבִּינִה וְאִם הִיּא דָּבְר קְטֵן וְקֵל שְׁצִין בּוֹ עְּנִיי נְפָשׁ, גּּוְּוְרִין עֲלִיהָם שְׁיִּקְוֹת הְּיִּבְיוֹת וְשְׁבִּים שִׁיְקִילִּה בְּיִּבְיוֹת בְּנְרִים וּשְׁבִּילוּת. וְאִם הִיּא דָּבְר קְטֵן וְשִׁלְּים בְּיִבְיִים שְׁיִּבְיִם שְׁיִּבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִּבְים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִּבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִם בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִּבְים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִים בְּיבְים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּי

Although where all mitzvos of the Torah are concerned a son does not reach adulthood until he is thirteen years old, and has grown [pubic] hair, and a daughter does not reach adulthood until she is twelve years old and has produced "signs" [of adulthood], nevertheless, where vows and oaths are concerned they become responsible one year earlier. That is, a young boy twelve years and a day, and a young girl eleven years and a day, even though they haven't produced "signs," if they understand in whose name a vow or an oath is made, their vow is a [valid] vow and their oath is a [valid] oath. But, [if they are] younger than this age, even if they understand [vows and oaths], their words count for naught. Nevertheless, they should be reprimanded and spanked in order that they not become accustomed [to making] vows and [swearing] oaths. If [the vow that the youngsters made] is insignificant and easy [to fulfill] not entailing any suffering, they should be ordered to fulfill it.

ָהָאָב מֵפֵּר נְדְּרֵי בִּחּוֹ עֵּד שְׁתִּחְבַבֵּר, דְּהֵיִנִי שְׁיִּהְיִי לְה שְׁתֵּים עֲשְׁרַה שְׁנָה וְשִׁשְׁה חֲדָשִׁים. וְהִוּא שֶׁלֹא נְשָׁאַת. וְהַבַּעַל מֵפֵּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ. בֵּיצַד מְפִּירִין. אוֹמֵר שָׁלִשׁ פְּעָמִים, מוּפֶּר אוֹ נְשָׁלָא וֹשְׁלֵּא הַמּוֹרֶה שְׁהוּא עוֹקֵר אָת הַנְּדֶר מֵעְקֶּרוֹ, בֵּין שָאוֹמֵר כֵּן בְּפָּנִיהָ אוֹ שְׁלֹא בְּפָנִיהָ. אֲבֶל לְשׁוֹן הַחָּרָה, לֹא מַהֵנִי בְּעָב וּבְבַעַל, וְגַם אֵין יְכוֹלִין לְהָפֵּר רַק בְּיוֹם שְׁמְעָם. דְּהַנִינִי אָם שְׁמָעִי בְּהְוֹה הַבְּנִירָ, וְאָם שְׁמְעִי בְּיוֹם טְמִוּך לְצִּאת הַכּוֹכְבִים, אֵין מְפִירִין רַק עַר צֵּיה בְּעָב בִּילִי לְהָפֵּר רַק בְּיוֹם שְׁמְעָּי בְּנֵר, מְּבִּי לְהֵי מְלִי צִּלְא שְׁבָּטֵר, וְאָם שָׁמְעִי בְּיּוֹם סְמִוּך לְצִי מִיפְּי בְּנִיר, מְפִּירִין וְלָהְפֵּר. בְּשִׁבְּי לְא יֹשְׁבַע לְא יֹאמֵר לְהוֹ הַבְּעֵל צָּמְר אֵי הַבְּי מִלְי צִּלְי, מְכִּי צִּילְי לְהָפֵּר. בְּשִׁבְּי אִשְׁרִי עְּהִי בְּעִּי הְעָּר שְׁרִי אֵינְ עָלֵי מְלֵי מִלְי בְּלְבוֹי, שְׁרִּב אֵינִן יְכִילִי לְהָפֵּר. וְשְׁבִּי שְׁמִי הַבְּי בְּעְבִּי עְּמִיר עְבִּי בְּבְּי מְשְׁרִי אֲבְּי בְּיִי שְׁבִּי בְּשְׁי בְּעָבְי שְׁבְּי בְּעְבִּי עְּבְּי בְּעְבְּי בְּילִי עְבִּי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִבְּי עְשְׁרִי שְׁבְּי בְּעְבִי עְשְׁבְּי שְׁבְּי בְּיִב בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי שְׁבִּי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִבְּי שְׁבְּי בְּיִבְי שְׁבְּי בְּבְּי בְּבְּי שְׁבִּי בְּבְּי בְּבְי בְּעִי שְׁבִּי בְּיִי בְּבְּי בְּיִי שְׁבִי בְּבְי בְּבְּי בְּבְיי בְּבְּי בְּבְי בְּיִבְי בְּיִבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּבְיבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבְיי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְּי בְּבְי בְּבְיי בְּבְי בְּבְי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְי בְּבְי בְּבְיי בְּבְּבְי בְּבְּי בְּבְי בְּבְי בְּעִי בְּבְּי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְיי בְּבְּי בְּבְיי בְּבְי בְּיבְי בְּבְיי בְּבְיי בְּיִבְי בְּיִי בְּבְיי בְּבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְיי בְּיִבְיי בְּיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִיל בְּיִי בְּיִילְיי בְּיִים בְּיִייי בְּיִיבְייי בְּיִיבְייי בְּיִיבְייי בְּיִיבְיי ב

upon some act, see Shach 234:45.) her vow, he can no longer cancel it. (If she made the vow conditional and even if it was only in his heart that he thought that he is satisfied by not say so explicitly, but said something that indicated his satisfaction, the husband at first said that he is satisfied with the vow, although he did Anything that conveys the message that he has cancelled. If the father or eat" The food that she prohibited by her vow. or some similar expression. weekday, but he should cancel it in his heart, and say to her: "Take and he should not say to her: "It is cancelled for you" as [he would say] on a the stars appear. Beyond that time they cannot cancel it. On Shabbos, vow] close to the time that the stars appear, they can cancel it only until and the entire following day. Until the next nightfall. If they heard [the heard the vow at the beginning of the evening, they may cancel it all night they can only cancel the vow within the day they heard it. That is, if they language of "nullification" is not valid for a father or husband. Also, whether he says this in her presence or not in her presence. However, or any other language that indicates total abrogation of the vow, regardless process for cancellation? He says three times: "cancelled" or "absolved" she has not married. A husband may cancel his wife's vows. What is the when [she reaches the age of] twelve years and six months, provided that A father may cancel his daughter's vows until she comes of age, that is,

אֵינֶה נְדָרִים יְכוֹלִין הָאָב אוֹ הַבַּעֵּל לְהָפֵּר. דַּוְקָא דְּבָרִים שָׁיֵשׁ בָהָם עִּנּיִי נְפָשׁ, פְּגוֹן דָחִיצֶה, קִשִּׁוֹט, פְחִּוּל וּפְּרְפּוּס, וְכִיּוֹצֵא בָּזָה. וְהַבַּעֵל יָכוֹל לְהָפֵּר גַּם דְּבָרִים שָׁאֵין בָּהָם עִנּוּי נְפָשׁ, אָם הַן מִן הַדְּבָרִים שְׁבֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְגוֹרְמִים אֵיבָה בִּינֵיהָם. אֲבָל אֵלוּ, אֵינָן מַחָּרִים אֶלָא כָּל וְמֵן שֶׁהִיא יושְׁבָת חַּחְחָּיִי. וּלְאַחַר שְׁנְּהְאֵלְמְנָה אוֹ נְתְּנֶּרְשְׁה, אֲסוּרֶה בְּהָן.

What manner of vows can a father or husband cancel? Only matters of physical discomfort such as: bathing, adorning herself, eye makeup,

סימן סה 704

hairdo, and the like. The husband can cancel also things that do not entail physical discomfort, if they are matters concerning things between thusband and wife which cause resentment between them. However, these things are permitted [for her] only for as long as she remains with him. [But], after she is widowed or divorced they are prohibited to her.

סימן סח

היוצא לדָרָדָ, בִּין מִבִּיתוֹ בִּין מִמֶּקוֹם שְׁהָיָה לָן בַּדָּרָדִּ, וְכֵּן בַּחֲזָרָתוֹ לָטֵתר שְׁיָצָא מִעְבּוּרָה שְׁל הַעִּיר, דְּהַיְנִי שְׁבְעִים אַמֶּה וּשְׁנֵי שְׁלִישִׁי אַמֶּה לְאַמֵּר שְׁבְּלִים וְכִּרִּי. אוֹמֶרָה בָּלְשׁוֹן רַבִּים, רַקּ "וְהָהְנֵינִי, שְׁהּוֹלִיכֵנִי לְשָׁלִוֹם וְכִּרִי. אוֹמֶרָה בָּלְשׁוֹן רַבִּים, רַקּ "וְהָהָרֵה עָהַרְ אוֹמֵר בְּלְשׁוֹן יָחִיד. וְיוֹתַר מוֹב לְאָמֶרָה לָאַמֶּרְ לָאַמֶּרְ עָּבְּרָבְיִּ לְעָרְי בְּאֵילִה עִּיר, יָבוֹל לְאָמֶרָה בַּבּּקֶר גַּם לְּדֶם שְׁנִיצֵּא בְּאֵילִה עִּיר, יָבוֹל לְאָמֶרָה בַּבּקֶר גַּם לְדֶּם שְׁנִיצֵּא

When you set out on a journey, whether from home or from a place where you lodged overnight en route, as well as on returning home, after having left the boundaries of the city, that is seventy and two-thirds amohs beyond the last house, you should say the traveller's prayer: "Way it be Your Will, Hashem our God and the God of our fathers that You lead us in preferable to recite Tefillas Hadevech after you have travelled a mil—2,000 amos. beyond the outskirts of the city. Once you are en route and stay overnight in any city, you may recite it in the morning even before you should wait until you have already traveled a mil beyond the city you should wait until you have already traveled a mil beyond the city you should wait until you have already traveled a mil beyond the city recite it in the morning, even before recitie it in the morning, even before setting out for that day's journey.

אַרן לָהַהְפּלֵל אוֹתָה אֶלֶא אָם כֵּן יֵשׁ לוֹ לָלֶכֶת לָכֶל הַפְּחוֹת פַּרְסָה. וּלָכִהְחַלָּה יֵשׁ לוֹ לָהָהָפּלֵל בָּתוֹךִ פַּרְסָה הַרִאשׁוֹנְה. וְאָם שָׁכַח, יָבוֹל לְהַהְפַּלֵל כָּל וְמַן שֶׁהּוּא בַדָּרֶדְ, וּבִלְבַר שָׁעֲרֵין לֹא הִגִּיעַ לְתוֹךְ פַּרְסָה הַסְמוּכֶה לָעִיר שֶׁהוּא רוֹצֶה לֶלוּן בָּה.

It should not be recited unless you have to travel at least a parsah. The equivalent of four mil. It is preferable to recite it within the first parsah. It you forgot, you may recite it as long as you are still on the road, provided that you have not yet reached to within a parsah of the city where you intend to spend the night.

הְפָלֵת הַזָּרֶךְ צְּרִיכִין לְאָמֶרָה סָמוּךְ לְבָרָכָה אַחֶרָה. וָלְבֵּן אַם יוֹצֵא בָּבֹקָר וְאוֹמֵר בַּזָרֶךְ בְּרָכַת הַשְׁחַר, אוֹ שֶׁהָיָה לָן בַּזָּרֶךְ בְּאִייָה עִיר (שְׁאַוּ יָכוֹל לוֹמֵר חְפָלֵת הַזָּרֶךְ גַּם לֹדֶם שְׁצֵּא) וְאוֹמֵר אֲפֹלֹּי לַדֶם שְׁצֵּא אִוֹ שְׁהָיָה לֶן בַּזָּרֶךְ בְּאֵייָה עִיר (שְׁאַוּ יָכוֹל לוֹמֵר חְפַלֵּת הַזְּרֶךְ גָּם לְנֵם שְׁנֵצְא וְאוֹמֵר אֲפִלֹּה הַהְבָּרְ עַבְּרָבְי, וִיבְרֵךְ בְּרָבֶת אַוֹּרִינְה, וְטְמִרְ הַבְּרֶבְ לְאֵחֵר הַהְפִּלְה אֵנְי, וִיבְרֵךְ בְּרָבְתְ אֵוֹ יִשְׁהָר צֵּילְה בְּרָבְת הַנְּרֶבְי, וִיבְרֵךְ בְּרָבְתְ אֵנִי, וְיִסְרְ בְּיִּבְרְ בְּרָבְי, וִיבְרֵרְ בְּרָבְתְ הַבְּרָבְי, וִיבְרֵבְ בְּרָבְים שְׁנִיבְּי, אֵישֵׁר הְצִיבְי, וְיִבְיְרְ בְּיִבְּרְ בְּיִבְּי, וְיִבְּבְּרְ בְּרָבְיִי בְּיִבְּי, וִיבְרֵבְ בְּרָבְיִים שִׁרְבִּי, וְיִבְּבְּי, בְּיִבְּיִים שְׁנִינִים בְּיָרְ בְּיִבְּי, בְּיִבְּים שְׁנִינִים שְׁנִינִים בְּיָבְרְ בְּרָבְיִים שְׁנִים בְּיִבְּרְ בְּיִבְּים שְׁנִיבְּי, בְּיִבְּים שְׁנִינִים שְׁנִים בְּיָּרְ בְּיִבְּים בְּיִבְּים שְׁנִים שְׁיִים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּרְ בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְּים בְּיִבְים בְּיבְּים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְּיבְים בְּיבְיבְּים בְּיבְּבְּים בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְיבְּים בְּבְּיבְיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּיבְים בְּיבְּבְיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְים בְּבְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְיבְים בְּבְיבְיבְ

Isfillas Hadevech should be said following another berachah. Therefore, if you depart in the morning and will say the morning berachos while en route or if you lodged overnight on the trip, in any city, (in which case you may recite Tefillas Hadevech even before you depart) and you recite Itellas Hadevech after the berachah Hagomeil chasadim tovim le'amo Yisrael. Who bestows bountiful kindness upon His people Israel. [But,] if you depart from home after prayers, [then] you should eat or drink something while en route and recite the after-berachah, and immediately [thereafter] recite Tefillas Hadevech. After urinating and reciting Asher Yatzar, you may recite immediately [Tefillas Hadevech.]

רֵינְבֵר פָּמְמֵינְה, וָאָם הוּא רוֹכָב אוֹ הוֹלְדְּ פַּעְגָלָה, אָם אָפְּשָׁר לְהַעָּמִיד הַבְּהַמָה, יַעְמִידָנָה, מִשִּׁיִם רְרְיַבֵּר פְּמְהַלְּדְּ דָּמִי, וְאָם לְאוּ, יֹאִמְרָה פְּדְּ.

It should be recited while standing. If you are riding an animal or travelling in a wagon, if it is possible to stop the animal [then,] you should stop it because riding an animal is equivalent to walking. I.e., though the person is still while sitting on the animal, nevertheless the animal's movement is considered as if the person is walking and it is inappropriate to pray while walking. If it is not possible to stop the animal you may recite it while riding.

אֵין אוֹמְרִים אוֹתָה אֶלָא פַעַם אַתַת בְּכָל יוֹם שָׁהוּא הוֹלָה. אֲבָל אָם חָנָה בָּאֵיוֹה עִיר עֵל הַעַת לָלוּן שָׁם, וְאַתַר כְּהְּ נְמְלַהְּ וְיָצְא מִמֶּנָּה לַעֲבוֹר הוּצְה לָה אוֹ לְשׁיב לְבֵיתוֹ, אוֹמְרָה פַעַם שָׁנִית. אָם הוֹלֵהְ פֵּיּוֹם הְבַלְיָלְה אוֹ שְׁהָיָה לָן שֶׁלֹא בְּמְקוֹם יִשׁיב, פַעַם הָרִאשׁוֹנָה אוֹמְרָה בַּחָתִימָה, וּבִשְׁאַר הַנָמִים אוֹמְרָה בְּלֹא חֲתִימָה. כִּי כְּל וְמֵן שֶׁלֹא לֵן בְּמְקוֹם יִשׁיב, נְחְשֶׁב הַפֹּל לְנָרֶה אֶחָר.

Tefillas Hadevech is recited only once each day that you travel. But, if you stopped off in a city intending to spend the night there, and, afterwards, reconsidered and left it to continue onward or to return home, you should recite it a second time. Since you intended to end your journey for that recite it a second time. Since you intended to end your journey for that again required. If you travel day and night or if you spent the night in

an uninhabited place, [then,] the first time you recite Tefillas Hadevech, you recite it with a closing berachah Le., Baruch atah Adono-y shomei'a tefillah, and the remaining days you recite it without a closing berachah, Le., Baruch atah shomei'a tefillah, omitting Adono-y. because as long as you do not spend the night in an inhabited place, it is considered one [continuous] journey.

מוֹב. לֹא יאַכַל הַרְבָּה כְּשֶׁהוּא בַּדֶּרֶךְ (אוֹרַח חַיִּים סִימֶן ק״י).

and depart when it is good," Pesachim 2a. that is, when traveling to an (Mishnah Berurah 110). "A person should always arrive when it is good gnold in allites and tallis and tellin along the your tallis and testilin along will remain idle from [fulfilling] a mitzvah. It is preferable that on a trip, tzitzis lest a tzitza become invalid and being unable to obtain another, you even when traveling to a nearby destination. You should also take along concentration and humility. You should take care to take along bread when you journey ... You should also recite some Psalms each day with "And when you travel on the road." "Speak them (the words of Torah)... should be occupied with Torah study, for it is said: Deut. 6: 7, 11: 9. towards peace," and he [Moshe] rose to success. While traveling, you He went and was hung, whereas Yisro said to Moshe: Exodus 4: 18. "Go peace;" because David said to Absalom: Samuel II 15: 9. "Go in peace." traveler should not say to him: "Go in peace," but, [rather,]: "Go towards your place until the traveller disappears from view. Those who bless the a friend, and when taking leave of him, you should remain standing in that some people escort you. I.e., to the edge of the city. When escorting they may bless you with success on your journey. You should endeavor take leave from the leaders of the city I.e., the vighteous scholars. that way." Psalms 85: 14. In Hedrew tzedek, also means charity. You should "Righteousness will precede him and he will set his footsteps upon the Before departing on a journey, you should give charity, for it is said:

inn towards evening, you should arrive while the sun is still shining, and the following day you should wait until the sunrise and [then] depart, and then things [will be] well for you, as is written: "God saw the light that it was good." Gen. I: 4. You should not overeat while on a journey.

בּאַכְּסָנְיָא שָׁהוּא אֹבֵל שְׁמָּה, צָרִיךְ לְדָקְנַּק אַם בַּעַל הַבַּיִת וַאַנְשִׁי בִּיתוֹ הַמָּה בְּשָׁרִים וָצָּמִי רוֹצֶה לְאֵבֹּוֹל בָּשְׁר בְּמָקוֹם שָׁאֵינוֹ יָדִיעַ לוֹ, צָרִיךְ לַחְקוֹר וְלִדְרוֹשׁ הֵיטֵב מִי הוּא הּשׁוֹחֵט וִמִי הוּא הָרַב הַמּשְׁגִּים נְבִּיּ הַּמְּהְבְּיֵלְים, וֹצְּיִי בְּעְּרִינְים וְבָּה הַמְּלְהֹי, וְהַמִּשְׁכִּילְ יָבִין. וּמִבְּל שְׁבֵּן בַּיִין, אֲשֶׁר בַּעְּוֹנוֹתְנוּ הַרְבִּים רַבּוּ הַמְּהְפְּרְצִים, וּצְּרִיכִין חֲקִירֶה וּדְרִישֶׁה (יִר"ד סִימֶּן קִי"ט).

When eating at an inn, you should carefully take note whether the owner and his household are righteous and trustworthy. If you contemplate eating meat at an unfamiliar place, you should investigate thoroughly as to who is the Shochet [ritual slaughterer] and who is the Rabbi who supervises him, for due to our "many sins" I.e., the continuing deterioration of our level of observance. violations are common and one who is wise will understand [the allusion]. And certainly where wine is concerned, where because of our "many sins" the transgressors have proliferated, therefore scrutiny and investigation are necessary.

פְּשָׁהִּאִ מִחָפַּלֵל הְפִּלֵּת שְׁחָרִית בִּדָּרֶךְ, יִזְּהֵר לְהַחִעְּמֵף בְּשָׁלִית גָּדִּוֹל כְמִוֹ שְׁהִוּא מִחָפַּלֵל הְפַּלַת שַׁחָרִית בַּדָּרֶךְ, יִזְּהֵר לְהַחִעְּמֵף בְּשַׁלִית גָּדִּוֹלְ כְּמִי שְׁהִוּא מִחָפַּלֵל הְפַּלֵת שַׁחָרִית בַּעָּלְהִ, אָם הוֹלֵךְ בְּרַגְלְיוֹ, אָזִי כְּשָׁאוֹמֵר הַפְּּסוּק שְׁמֵע יִשְׁרָאַל וְבִּרִי, וּבְרוּף שְׁם כְּבֹּיִת הַקְּבָוּתוּ לְעוֹלְם נְעֶר. אָם הוּא נְחִיץ לְדַרְפּוֹ, אִם נְכוֹל לַעֲמֹר, לְכָל הַפְּחוֹת בְּעְּלְה, נַמְּיִה בְּעֲלִת שְׁבֹרֵנוֹת עִּישְׁב. וְאָם הוּא נְחִיץ לְדֵרְפוֹ, אִם נְבוֹל לְנִהְפַּלֵּל אֲפִּלּוֹ מִינְם הוֹב יְמִה עָּיְלִית עָּשְׁר הַבְּעְלְיוֹ, נִיְשְׁה בְּרְבוֹת אַחָר הַצְּים הְיּבְי עִישְׁב. וְאָם הִרְּילִי עְּנְשְׁר הְבְּעִילִי עְנִישְׁב בְּעְּבְּעִי עְנִישְׁב בְּעְּבְּעִי עְנִישְׁב בְּעְבִי עְנִים בְּעְבִי עִבְּיִי עִּישְׁב. וְעִבּי הְבְּעִי עְנִים בְּעִבְ אֲפִילִּי מִינְי בְּעְּעִי הְיִבְּי עִּישְׁב לְחִיוֹת בְּיִבְ לְהַהְעִי בְּעְבִי עִבְּי בְּעִי שְׁבְּיִי בְּעְבִי עְבִּי בְּעְבִי בְּעִי שְׁבִּי בְּעְבִּי עְבִּי בְּעִבְּי עִבְי בְּעְבִּי עְבִּי בְּעְבִּי בְּעִי בְּעִי בְּעְבִי בְּעִבְּי בְּעִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּעְבִּי בְּעְבִּי בְּבְּי בְּעְבִי בְּבְיִי בְּיִבְּי בְּבְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּבְיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִבְּי בְּבְּי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיבְּיי בְּיִי בְּיִי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיִי בְּיבְּי בְּיִי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְיי בְּיבְּי בְּיבְיי בְּיִי בְּיבְיי בְּי

When praying shacharis The morning prayer on a journey, you should take care to wrap yourself in a tallis gadol The large tallis usually worn during prayers. just as you do when praying in the synagogue, because the "small" tallis The tritzis worn as a garment all day. is unlikely to be the proper size. I.e., it is usually less than the required size that the mitzvah requires. If you are traveling by foot, then, when reciting the werses: Shema Yisrael and Baruch shem kevod malchuso le'olam va'ed, you should stand still so that you are able to concentrate well. If you are riding an animal or sitting in a wagon you are permitted [to recite shema in that position.] [When reciting] Shemoneh esrei you should stand. If you are pressed to be on your way, [then] if you can stand stand. If you are pressed to be on your way, [then] if you can stand

for at least the first three berachos of *Shemoneh esvei* and the last three berachos, you should do so, and if it not (you cannot stand), then you may pray sitting in the wagon and perform the [required] bendings in a sitting position. However, it is preferable to pray even immediately at dawn, The absolute earliest you can pray the shacharis prayer, though it is normally preferable that you wait till sunrise. and minchah even immediately after a half hour past midday, The absolute earliest you can pray the minchah prayer, in order to pray while standing and to pray properly. (The distance you must travel to seek water [for washing the hands] and to pray with [a minyan of ten], is discussed in Chapter 12 pands] and to pray with [a minyan of ten], is discussed in Chapter 12 parag. 5 and 8.)

הקהלף בּדָּרֶף וְהָגִּיעַ עַת הָאֹכֶל וְלֹאׁ מָצָא מֵים, נִהְבָּאֵר בְּסִימֶן מ' סָעִיף י"ד. וּבָסִימֶן מ"ב סָעִיף י"ט יְשְׁצֵּרִי, שֶׁהָאוֹכֵל פַת, אַסוּר לְצֵאת מִמְּקוֹמוֹ, עַּד שְׁיִבְרָה בְּרָבַת הַמָּוֹוֹן. וּבְסִימֶן מ"ד סָעִיף וֹ נְהְבָּאֵר שְׁצֶּרִיף לְבָּרֵף מִישְׁב דַּוְקָא. וְאָמְנָם אִם אָכַל בַּדֶּרֶף בְּיָהְהִא מְהַלֹּף, מִפְּיִ לְבָרֵף בְּרָבַת הַמָּוֹוֹן גַּם בַּן בְּשְׁהִרּא מְהַלֹּךְ מְיִשְׁב דַּוְקָא. וְאָמְנָם אִם אָבַל בַּדֶּרֶה בְּרָבַת הַמְּיוֹן גַּם בַּן בְּשְׁהִינִּץ צְּבִּרְרָה מְיִשְׁב לְּתְבְּי מְיִּבְּיִם הָּבְּיִים בְּיִבְּירִי אֲבְיִי מִישְׁב בְּרָבְית מִישְׁב לִינְים בְּרָבִית הְשְׁנִינוֹן צְּרִיךְ מְלְבְּיךְ הְיִיְיִם עַּיִּים בְּיִבְּירִי בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיר הְיִישְׁב בְּיִבְּיר

The law concerning the situation of a traveler when mealtime arrives and he finds no water, is discussed in Chapter 40:14. In Chapter 42:19 it was explained that one who eats bread may not leave his place I.e., the place where you are. before reciting Birkas Hamazon. In Chapter 44:6 it was explained that one may recite (Birkas Hamazon) only while sitting. However, if you eat on the road, while walking, you are permitted to recite Birkas Hamazon also while walking, because you would be uneasy if you were compelled to halt [in order to say Birkas Hamazon.] But, if you ate while sitting, then, Birkas Hamazon, too, must be recited while sitting.

קצָת נוֹהָגִין שֶׁבָּהִיּוֹתָם בַּבָּרֶךְ וְאוֹכְלִים בְּבֵיִת עּוֹבֵּד כּוֹכָבִים, אֵין מְבָרָכִין בִּוֹמּוּן, מִשִּׁים דְּלֹא הַנֵי קבִיעּוּת. וּמִכֶּל מֶקוֹם אָם קַבְעוּ עַצְמָן שֶׁם לָאֱכוֹל בְּנַחַד, אֵינוֹ נְכוֹן לָבַמֵּל הַוּמּוּן. וְיֹאמֶרוּ, הָרַחֲמֶן הְנֹא יִשְׁלֵח לְנִוּ בְּרֶכְה מְרָבֶּה בְּמְקוֹם הַלִּיכְנִת הַנְּה, וְקָאִי עֵל בַּעַל הַסְעּוּדָה, וְאָם אֹר, יֹאמֶרוּ, הָרַחֲמֶן הְנֹא יְבְרֵךְ אוֹתְנוּ. וְעַנֵּין לְעֵיל סוֹךְ סִימֶן מ״ד (קצ״ג).

It is the custom of some, when traveling and eating at the house of a Gentile, not to recite Birkas Hamazon with a mezuman Reciting Birkas Hamazon as a group of at least three male adults. (See Chapter 45) because it is not considered [a] fixed [meal]. Nevertheless, if they set themselves there to eat together [as a group] [then,] it is not proper to annul the mezuman. They should recite: Harachaman hu yishlach lanu annul the mezuman.

berachah merubah bimekom halichaseinu "May the Compassionate One send us an abundant blessing wherever we travel," uvimekom yeshivaseinu ad olam "and wherever we stay, always." If they partake of the food of one person, they may recite: Harachaman hu yevareich es ba'al habayis hazeh, "May the Compassionate One bless this host" referring to the owner of the meal. If not, (i.e. if each eats his own food) they should recite: Harachaman hu yevareich osanu "May the Compassionate One tecite: See above, end of Chapter 44.

מִהִינָא, אָסוּר לֵילֵךְ בְּעָּרֶב שַׁבָּת יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת, בֵּין לְבָּיתוֹ בֵּין לִמָּקוֹם אַחַר כְּדֵי שִׁיּנְּלִהְ לִהָּרִי עַקּינִי סְעִּוּדּוֹת שַׁבָּת כְּּרָאוּי. וּבְמְדִינוֹת אֵלּוּ אֵין נוְהַרִין בָּזָה, מִפְּנֵי שֶׁרֹב בְּנֵי אָדָם מְכִינִים בְּרָוֹח. וּמִכֶּל מַה שְׁמְתָּאַחֲרִים. לֶבֵן יְהֵא נְוְהֶר מְאֹד, וְלֹא יַסִּיתְנוּ הַיִּצֶּר לֹוֹמֵר, עִיֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְהַנְּדֶר מִיֹב (רמ"ט).

Halachically, it is prohibited to travel more than three parsas, on Fridays I.e., twelve mil. whether to your home or any other destination, in order to enable them (i.e. his hosts) to prepare adequately the needs for the Shabbos meals. [However,] in these lands this [law] is not adhered to because most people prepare in abundance. Nevertheless, you should take great care to arrive On Fridays. at your place of accommodation when there is still sufficient daylight, because many violations of the Shabbos result due to late arrivals. Therefore, you should take great care and not rationalize by saying: "The day is yet long and the road is good."

מִי שְׁהִוּא בִּיוֹם שַׁבְּּת לִּדָשׁ בַּבָּרֶךְ בַּמָּלֹוֹן וִיִשׁ לוֹ מָעוֹת, אִם יָכוֹל לָהַפְּקִידָן אוֹ לָהַצְּנִיעָן, אָסוּר לְהַחֲזִיקַן שָׁיִּשׁ לוֹ מְעִלּוֹם שְׁאֵין עֵרְבּר. אַך אִם נִשׁ לְחִוּשׁ שְׁמֶא מָחֲמַת זָה שְׁאֵינוֹ יוֹצָא כֶּל הִּיּחׁ בִּבַּיִת, וְלֹא שָׁיִשׁ לוֹ מְעִוֹת וְיִגְּוֹלְין מְמֶבּר, מֵשֶׁר לָצֵאת בְּהָן בְּשְׁהֵן הְפּוּרוֹת בְּבָּגְרוֹ עִצֶּא בָּל אָסוּר (סִימָן שִׁיא) (עֵּיֵן עֹוֹרְ בְּסִימֶן קפּיט, יְּבְּרִים שְׁצְּרִינִין לְהָבֵּר בַּדָּרֶךְ

Should you find yourself, on the holy Shabbos, in mid-journey at an inn, and have money in your possession, if you can deposit it safely with someone, or hide it, it is forbidden to keep it in your pocket, for it is muktzeh. Lit. set apart, i.e. not permitted to be handled. See Chapter 88. If you fear lest it be stolen, you may sew it into your garment on Friday and remain in the house and not walk out with it if there is no eiruv. Eiruv—a legal enclosure which renders the area a "private domain," enabling objects to be carried there. See Chapter 94. But, if there is enabling objects to be carried there all day it will be sensed concern that because of not leaving the house all day it will be sensed

סימן סט צוף

that you possess money and you may be robbed, you may go out with it if it is sewn into your garment. But, if it is in your pocket, [then] going out is prohibited in all circumstances. (See also Chapter 189 concerning precautions to be taken for a journey).

סימן סט

אַמִר רַבִּי חָלְבִּי אָמִר רַב הִּינָא, לִעֹיֹלֶם יָזָהֵר אָזָם בְּתָפִלְת הַמִּנְחָה, שֶׁהָבִר לֹא נַעָּנָה אַלְיָהוּ אָלָא בִּתְפִלְת המִּנְחָה, שֶׁנְּאֲמֵר וַיִּהִי בְעַלְת הִמִּנְחָה וַיִּגּשׁ אַלִיָּהוּ. וְהַפַּעַם שְׁתְּפִלְת הַמִּנְחָה הִיא חֲשׁוּבָה כָּל כָּדּ, מִפְּנִי כִּי תְּפִלְת הַשְּׁחַר וְמִנְּה יִָדּוּע, בְּבֹקֵר בְּקוּמוֹ מִמְטְתוֹ יִתְפַּלֵל מִיָּד לְזָה שְׁנִּה עָרְיִד בְּעַּטְקִיוּ. וְכֵּן תְּפְּלֵת עַרְבִית בְּלֵילָה וְמֵנְּה יָדוּע, בְּבֹאוֹ לְבֵיתוֹ וְהוּא פְּנוּי מֵעְטְקִין. אֲבָל תְּפָּל עָבָּר וְמִנְּה יָדוּע בְּעִיבְ בְּרִיתוֹ וְהוּא פְּנוּי מֵעְטְקִין. אֲבָל תְּפָּל עָבְי וְמֵנְּה יְדִּינְי בְּנִישְׁ עְבְּיוֹ וְמִנְּה יְדִּינְע בְּעִיבְּיוֹ הַרְבְּה מְאֹד (טור רלב).

"Rabbi Chelbo said, in the name of R. Huna: 'A person must always take care [to pray] the Minchah prayer, for Elijah was answered only at the Minchah prayer, as it said: It was at the time of the Minchah and Elijah came near." Kings 1: 18; Maseches Berachos 6b. The reason the Minchah prayer is so esteemed [is] because the Shacharis prayer has a set time, [i.e.] in the morning when arising from bed we immediately pray before becoming involved with our own affairs. Similarly, the Maariv prayer has a set time, [i.e.] when we arrive home and are free from our tasks. But, the Minchah prayer is prayed while the day is yet long and we still are absorbed in our affairs, and we must pay attention and free ourselves from all our affairs to pray. Therefore, its reward is very great ourselves from all our affairs to pray. Therefore, its reward is very great.

עִּמִּר וְמִנְּה הֹּוֹא בְּחֵשֵׁע שִׁעּוֹת וּמֶחֵצְה וּלְמֵעְלָה, וְהִיא נִקְרֵאת מִנְחָה קְטַנְּה. וּבִשְׁעַת הַדְּחַק, כְּגוֹן שְׁהוּא עַרִיךְּ לְצֵאת לַבָּרָךְּ אוֹ שְׁהוּא צָרִיךְּ לְאֵבֹל. יָבוֹל לְהַחְפַּלֵל מִיֶּד לְאַחַר שֲׁשׁ שְׁעּוֹת וּמְחֵצְה, וְהִיא נְקְרֵאת מִנְחָה גָּדוֹלֶה. וְהָמִשְׁרְּ וְמִנְּה הוּא לְכִהְחַלְּה עַד שְׁעָה וּרְבִיעִית שְׁעָה לְנָחַם הַלּיְלָה וְלֹא יוֹתֵר, וְהָרְ נִקְרֵא פְּלֵג הַמְּנְחָה, כִּי מִשְׁעַת הַנְחָה קְטַנְּה עַדְ הַנְּה עַרְ הִיּא שְׁתֵּי שָׁעִר וּבְּרָביע. וְהָדִיעְיה אוֹ בִּשְׁעַת הַנְּחָה, יָבוֹרְ לְהְתָּבְּר אוֹ בִּשְׁעַת הַנְּחָה, יְבִינְה עַלְיּבְר אוֹ בְּשְׁעֵר הַנְּחָה, וְשִׁעוֹת אֵלִי הַעָּיה וְהַנְיה, שְׁמִּרְה עֲשְׁבֵּר הִיּבְר בִּילִם, וְשְׁמִר עֵּיְה שְׁבִּילִם, וְמֵּב הַיּוֹם לְשְׁנִים עַשְׁר הַעְּשְׁב הַיּוֹם בְּיוֹם לִשְׁנִה עֲיִּלְה הַיִּלְם, וְשִׁב הִּיוֹם בְּיוֹם לִשְׁנִה עָּיִים בְּיִּים לְשְׁנִים עְשְׁב הַיִּים בְּיִּים בִּיוֹם בִּיוֹם בִּיוֹם בְּיוֹם לִשְׁנִה עַשְׁב בּיוֹם לִשְׁנִים, וְשִׁב הַּיִּם בִּיוֹם בִּיוֹם בְּיוֹם עִישְׁב בְּיִם בִּיוֹם בְּעִים, וְשִׁב בּּיוֹם בִּיוֹם בִּיִם בִּיוֹם בִּיִם בִּיוֹם בִּילִם בִּים בִּיוֹם בִּילִם בְּיִם בִּילִם בִּים בִּילִם בִּילִם בִּילִם בִּילִם בִּילִם בְּיִבְּים בִּילִם בְּילִם בִּילִם בִּילְם בִּילִם בְּילִם בִּילְם בִּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בִּילְם בִּילְם בִּילְם בִּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בְּילִם בִּילְם בְּיִים בְּיִים בְּילִם בְּילְים בִּילְם בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִי

The most proper time for the Minchah prayer is from nine and one half hours and on; and that is called Minchah ketanah. Minchah ketanah, (minor Minchah). This corresponds to the afternoon tamid sacrifice

which is the culmination of all the daily Temple sacrifices. When the situation is urgent, for example, if you must depart on a trip or if you must eat, you may pray [Minchah] immediately after six and one-half hours and this is called Minchah gedolah. Minchah gedolah (major and one-half hours is the absolute earliest time that the afternoon tamid one and one-half hours before nightfall and not later. This (the 1–1/4 hours before nightfall and not later. This (the 1–1/4 hours before nightfall and not later. This (the 1–1/4 hours before nightfall and not later. This (the 1–1/4 hours before nightfall and not later. This (the 1–1/4 hours because from the time of Minchah ketanah until nightfall two and because from the time of Minchah ketanah until nightfall two and may pray until the stars appear. This has now become the custom in may pray until the stars appear. This has now become the custom in most congregations—to pray Minchah shortly before nightfall.

pray may you, haminchah pelag before Minchah pray you if Thus, to course, of (remembering, nightfall before even pelag after Maariv if that state poskim Many nightfall). after sometime. Shema the repeat pray to nightfall until wait must you, pelag after Minchah pray you of times the to as disagree Yehudah R. and Rabbanan The Maariv. and Minchah holds Yehudah R. begins. Maariv for time the that hold Rabbanan The Maariv. and Minchah nightfall) before hours (1–1/4 haminchah pelag until is Minchah that that concludes Gemara The begins. Maariv for time the which after opinion. either choose may one and valid are rulings both

Maariv pray may you haminchah, pelag before Minchah pray you if Thus, the repeat to course, of (remembering, nightfall before even pelag after pray you if that state poskim Many nightfall). after sometime Shema Mishnah Maariv, pray to nightfall until wait must you pelag, after Minchah rather sunset before alone Minchah pray to better is it that writes Berurah before hour an of quarter a until Minchah pray to permitted is it however, [above-mentioned] These 14) 233: Berurah (Mishnah appear stars the of length the to according measured hours," "time-variable are "hours" veckoned is it that hold Poskim Other sunset, until sunrise from daylight divided is day the 4) 233: Berurah (Mishnah sunset. until break day from 1–1/2 then hours eighteen is daylight if example] [For parts. twelve into "hour" one considered is hours "hour" one considered is hours "hour." one considered is hours "hour."

517

אָסוּר לָהַתְּחִיל לָאֵכּוֹל אֵפָלּוּ סְעוּדָּה קְטַנְּה סְעוּדַּה קְטַנָּה סְעוּדַּה קַטַנָּה וְסָמִּרּ, הַיָּנִי חַצִּי שְׁעָה קֹדָם. וָאִם אֵינוֹ קוֹנַעַ עַצְמּוֹ לִסְעִּרַה, אֶלָא שָׁאוֹכֵל אוֹ שׁוֹתָה דֶּרֶךְ אֵרְעִי פֵּרוֹת אוֹ תַּבְשִׁיל, אֵפּלּוּ מַחֲמַשֶׁת מִינֵי דָּגָן, יַשׁ מִּיִּרִין. אַבָל יַשׁ לָהַחְמִיר גַּם בָּזָה. וְכֵן אָסוּר לְבָנִם לַמֶּרְחָזִּץ אוֹ לְהַסְתַּפֵּר סְמִּוּדְּ לְמִנְחָה קְטַנְּה. וְכֵן אָסוּר לְבָנִם לַמֶּרְחָי אֵפֹלּוּ סְמִּוּדְ לְמִנְחָה קְּטִינִּה צֵּדֹ וְמֵן מִנְחָה גָּרִלְה, וְיִהְפָּלֵלי קְוֹהְם הַפְּעָבוֹ עֵבְיוֹת הַכְּנָטְת וְהִוּא רָגִיל לֵילֶה עָבְּינִ עַהְנְּהְ עָבְּירְ וְבִּינִה הַכְּנָטְת וְהִוּא רָגִיל לֵילֶה עָבְּינִ עַבְּנְוֹת הַכְּנָטְת לְהַהְפַּלְל בְּצִבּוּר, מֻמָּר לְהַהְחָה עְמִינְה עֲמִילִּה עָמִינְה עָבְּיר עְבִּינִה הַבְּנְבְּעָ הַמְּיּר לְהַנְחָה עְמִּינְה עָבְּיר עְבִּינִה הַבְּנְם עַבְּיר עְבִינִה הַבְּנְטְתְּיִי לְהֵינִה בְּבְּנָה עָהְיבִּי לְבִית הַבְּנְטְתְּי לְבִית הַבְּנָּטְת עְבִּיל בְּעִינִם הַבְּּינְה עָבְּיר לְמִינְה לְמִינְה עָבְּיב עְבְּיבְ עָבְיה לְהֵינִה עְבְּנְבְּים לְבִּית הַבְּנְּנְטְה עָבְיר בְּיבְּיב הְבִּיב, וְבְּיבְיה עָבְּיב בְּיבְיב עְבִּיב עְבִּיב עְבִּיב הְבְּיבְּיה הְבְּיבְיה עָבְּיב הְבְּיב לְבִית הַבְּנְּבְילְה עִבְּיב בְּבְיב לְבִית הַבְּנְּבְים לְבִּית הַבְּנְּבְּים לְבִּים הַבְּיב לְבִית הַבְּנְבְּים לְבִּית הַבְּנְבְּים לְבְּיב הְבְּיב בְּיבְים לְּמִינִם עִּיב בְּיבְים לְבִּים הְבְּיב לְבִּים הְבְּיב לְבִּים הְבִּים בְּיב לְבִית הַבְּינְם לְבִים הְבְּיב לְבִּים הָּיִבְּי בְּיִבְּים לְיבִּים בְּיִבְּים לְבִים בְּיִב בְּיב לְבִים בְּיב לְבִּים בְּיבְּים לְיבִים בְּיבְּים לְבִים בְּיב לְבִים בְּיב בְּיבְּים לְבִּים בְּיב בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְיב בְּיבְים לְבִים בְּיבְים לְּבִים בְּיבְּים לְּבִים בְּיִבְּים לְיבִים בְּיבְּים לְיבִים בְּיבְּים לְיבִים בְּיבְּי בְּיִבְים בְּיב בְּיִים בְּיִב בְּיִים בְּיִבְים בְּיִבְים בְּיִב בְּיבְיב בְּיִבְים בְּיִב בְּיִים בְּיִבְּים לְּיִים בְּיִבְּים לְיבִּים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבְים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּי

close [to the time] of Minchah gedolah it is preferable to be stringent. may not be started even where [people] are called to synagogue; and even order] to pray. When it is close to Minchah Ketanah, an elaborate meal upon being called to synagogue you interrupt whatever you are doing [in [to the time] of Minchah ketanah, and even afterward, provided that immediately synagogue to pray communally, [then,] you may start a small meal close summon the people at prayertime. and it is your usual practice to attend communities that the shamosh (sexton) would go about the town and the people are summoned to the synagogue It was the custom in many gedolah and pray [Minchah] before the meal. In communities where beginning from midday. It is best to wait until the time [for] Minchah time] of Minchah gedolah; therefore it is prohibited to begin such a meal circumcision and the like, must not be started even shortly before [the before Minchah ketanah. An elaborate meal, such as at a wedding or a Similarly, it is forbidden to enter a bathhouse or to [have] a haircut shortly authorities permit it. But, it is best to be stringent even in this regard. fruit or any cooked dish, even if it is [made] of the five grains, some you do not sit down to a meal, but eat or drink only casually, [such as] of] Minchah ketanah. By shortly we mean one-half hour before. If It is forbidden to begin eating even a small meal shortly before [the time

אָנִע כ.,ג) וְבֵּוּ לְטִּפְּלָע מַּגְּרִיב אָם הַפְּסִיק צַּחַר מִנְחָה, וְבֵּוּ לְמִּיּסְף אָם הַפְּסִיק צַּחַר סְעִיף ה' וְסְעִיף צָרִיכִין גַּם כֵּן נְטִילִת נְצִים סְעִיף וְבֵּוּ לְמִּיּסְף אָם הַפְּסִיק צַּחַר שָׁחֲרִית, צָרִיך לִשִּׁל אַנְת כי'ג) וְבֵּוּ לְחָפְלַת מַעְּרִיב אָם כֵּן נְטִילִת נְצִים עַּרְ הְשָׁלְחָן עַּרְהָּלְחָן עָּרְהָּלְחָן

The Minchah prayer also requires washing of the hands until the joint (i.e. the wrist) as does the Shacharis prayer as was explained above in Chapter 12, paragraph 5 and paragraph 6 (See Chayei Adam Chapter 33, para. 6, and the Shulchan Aruch of the Tanya, Chapter 92, footnote 23).

Likewise, you must wash your hands, for the Maariv prayer, if you were interrupted after Minchah, and for Musaf, if you were interrupted after Shacharis.

אֵין לוֹמֵר אַשְׁרֵי שָׁקֹּדֶם מִנְחָה עַּד שְׁיָהֵא מִנָין בְּבִית הַפָּנָמָת, כְּדֵי שָׁהַשְּׁלִים צָבּוּר יֹאַמֵר הַקִּּדִישׁ עַּל מֵה שָׁאָמֶרוּ בַּעֲשְׂרָה. וְאָם אָמֶרוּ אַשְׁרֵי בְּלֹא מִנְיָן וְאַחַר בְּּךְ נְשִׁלִם הַמִּנְיָן, יֹאִמֶרוּ אֵינָה מִוֹמֹר וְאַחַר אַשְׁרֵי לְקַדִּישׁ. וְאָם לֹא הַיְּתָה עַלִּית עַד לְאַחַר שָׁאָמֵר אַשְׁרֵי, יִחְעַם הַמִּנְיָן, יִאִמֶר אֵינָה בְּּסִוּקִים שְׁעֲלֵיהָם יֹאַמֵר קְדִּישׁ.

The Ashrei Psalms 84: 8 followed by Psalms 144: 15 and 145. that precedes Minchah should not be said until a minyan Minyan—a quorum of ten male adults. is present in the synagogue, so that the chazzan may say Kaddish following the Ashrei which was said by ten men. If a minyan recites verses of Scripture together, then, Kaddish may be said afterwards. If Ashrei was said with less than a minyan and afterwards Le., after having completed Ashrei. the minyan was completed, another psalm should be said, and then, the chazzan says the Kaddish. The chazzan should wrap himself in a tallis before reciting Ashrei, in order that there be no interruption between Ashrei and the saying of Kaddish. If there was no tallis [available] until after Ashrei was said, he wraps himself in it, and says a few verses of Psalms, after which he recites Kaddish.

אָם הַשְּׁעָה דְּחִיּקָה וְקָרוֹב לַלִּיְלָה, מַהְחִיל שְׁלִים הַצִּבּוּר מִיָּד אַחַר קַדִּישׁ, הַשִּׁמֹנָה צָשְׁרֵה בְּקִיל רָם. וְהַצִּבּוּר לֹא יִהְפַּלְלוּ אֶלֶּא שׁוֹמְעִים וְעּוֹנִים עַד שְׁיֹאמֵר הָאֵל הַקְּדוֹשׁ, אָז עּוֹנִים אָמֵן וּמִהְפַּלְלִים בְּלִחַשׁ. וְאֵם הַשְּׁעָה דְּחִיּקָה בְּיוֹתָר וְיֵשׁ לְחִישׁ שְׁאִם יַמְחִּינִי עַל שְּלִים הַצִּבּוּר עַּד לְאַחַר שָּיֹאמֵר הָאֵל הַקְּדוֹשׁ. לֹא יְסִיְמוּ הְּפְּלְחָם בְּעוֹד יוֹם, יְכוֹלִין לְהַהְפַּלֵל מִיּד עַם שְׁלִים הַצִּבּוּר בְּלִחַשׁ מִלְּה עַּד הָאֵל הַקְּדוֹשׁ. לֹא יְסִיְמוּ הְּפִּלְּה בְּיִבְי, לְבֶל הַפְּחוֹת אָחֶד שְׁיִנְים עַיְּרְ בְּרְכוֹת שְׁלִים הַצְּבּוּר צְּמִ

If time is short and it is close to nightfall, I.e., there is not enough time to complete Minchah before nightfall. the chazzan should begin reciting the Shemoneh Esrei aloud, immediately after saying the Kaddish. The congregation should not pray [at this time], rather listen and make the necessary responses until he (i.e. the chazzan) says Ha'el Hakadosh; they, then, answer Amein and pray [the Shemoneh Esrei] silently. If the time is extremely short, and there is concern that if they wait for the chazzan until atter he says Ha'el hakadosh, they may immediately pray along with the chazzan until it is still daytime, they may immediately pray along with the chazzan until still daytime, they may immediately pray along with the chazzan that there be at least one [person] that will respond Amein to the berachos that there be at least one [person] that will respond Amein to the berachos

of the chazzan.

מִי שֶׁבָּא לְבֵית הַפְּנָסְת וּמְצָא צִבּוּר מִתְפַּלָלִין שְׁמֹנָה עָשְׁרַה, מִתְפַּלֵל עַמָּהַם שְׁמֹנָה עָשְׁרַה, וִאָם לֹא יוּכֵל לְגָמוֹר שְׁמֹנָה עַשְׁרַה, מְתָפַּלֵל עַמֶּהָם שְׁמֹנָה עַשְׂרָה וִיֹאִם אַשְׁרַי, וִאַם לֹא יוּכֵל לְגָמוֹר שְׁמֹנָה עַשְׂרָה, לְהָם שְׁיִּבִא שְׁלִים הַצִּבּוּר בְּקֹ הַשְׁמֹנְה עָשְׂרָה, לְהָם הַצִּבּוּר בְּקֹ הַשְׁמִּה, וְאַם הִשְׁמִּנְה עָשְׁרָה עָשְׁרָה עָשְׁרָה עָמִין הַעְּיִם הַצְּבּוּר בְּחָוֹרֵת הַהְפִּלְּה מִלְּה בְּמִלְה, וְאִם שִּלִים הַצְּבּוּר שְּלִים הַצִּבּוּר בְּחָוַרֵת הַהְפִּלְּה מִלְּה בְּמִלְה, וְאִם שִׁלִים הַצְּבִּוּר בְּחָשׁ עִם שְׁלִים הַצִּבּוּר בְּחָוְרֵת הַהְפִּלְּל עַלְהָה בְּלָה עֲשְׁר עְמִי שְׁלִים הַצְּבּוּר, וְמִם הַצְּבִּוּר בְּחָבְּע בְּלְהַשְׁי וְנְמִה עְשְׁלִים הַצְּבִּוּר, וְאָם בַּצְבְּל עַלְּה, בְּיִם שְׁעִייִם הַצְּבּוּר צָח הַהְצְּבְּר. וְתְּי הַצְּבְּר. וְבָּוֹ אֲמֹר יְהִילִּי לְהָהָבּלֵל עַעְרִים עָּה שְׁלִים הַצְּבּוּר עֲמִר עֲמִי וְיִשְׁר וְיִבְּיִם הַעְּיִי וְבְּבְּרְ עַבְּיִר בְּתְּהָה עָבְּי בְּבְּה בְּבְּבְּת עְּבְי, בְּיִם עְּהְיִי בְּיִבְּי בְּלְחֵשׁ עִם שְׁלִּיה בְּיְבָּה הַבְּבְּר, וְשָׁה הַבְּיב, וְשָׁה הַבְּיבְּי בְּעְהָשׁ בְּיִבְּי עִּבְּי בְּבְּה עָבְּי בְּיִבְּי עִבְּי בְּבְּבָּי עִיבְּי בְּבְּה עָשְׁ בְּבְּבְּי עְשְׁי בְּבְּבְּי בְּעִי עְבְּי בְּבְּים עִיבְּי בְּבְּים עִישְׁי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי עְּבְּי בְּיִבְּי בְּעִי עְבְּי בְּיִי בְּיִבְי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעְיבְי בְּיִי בְּי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִים בְּיִים בְּיבְיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיבְיי בְּיִי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיבְייִי בְּיִי בְּיִים בְּיִי בְּיִים בְּיִיבְיי בְּיִים בְּיִים ב

arrived just before Kedushah, you should wait until after the chazzan says you should pray Minchah along with the repetition of the chazzan. If you the Shemoneh Esrei, you would be compelled to pray Maariv alone, then to pray Minchah] until after the chazzan [completes] the repetition of the congregation, And you have not yet prayed Minchah. but if you wait other individual. Similarly, if you want to pray Maariv together with with the chazzan. but recite it during Shemei'a tefillah, as [would] any during Shomei'a tefillah by each individual. you should not say Aneinu day, When the prayer Aneinu is said by the chazzan defore Refa'einu and you can bow along with the congregation. However, on a public fast 20 para. 11). Modim, too, should be said together with him, so that hakadosh and Shomei'a tefillah are equivalent to Kedushah (see Chapter tefillah together with him. The obligation to respond Amein after Ha'el should complete the berachah Ha'el hakadosh and the berachah Shomei'a as well as ledor vador, etc., just as he (i.e. the chazzan) says. You Esvei, word for word, and say the entire Kedushah text along with him, and pray silently along with the chazzan when he repeats the Shemoneh Esvei. the time for [the Minchah] prayer will pass, [then] you should wait as the Kaddish, I.e., the Kaddish tiskabeil which follows the Shemoneh wait until after the chazzan completes the entire Shemoneh Esrei as well Shemoneh Esrei aloud. before the chazzan reaches kedushah, and if you Esvei I.e., if you degin the Shemoneh Esvei when the chazzan repeats the Ashrei after Shemoneh Esrei. If you will be unable to complete the Shemoneh Esrei, you should pray the Shemoneh Esrei along with them and say If you come to the synagogue and find the congregation praying Shemoneh

Ha'el hakadosh, answer Amein and, then, pray [Minchah]. Although you will miss answering Amein following Shomei'a tefillah, as well as Modim, which are obligatory, nevertheless, it is preferable [to miss the responses] than to miss the chance of praying Maariv with the congregation. And certainly you should do so, if the time for Minchah is elapsing. I.e., wheve waiting for the chazcan to finish the Shemoneh Esrei will make it too late for Minchah. (See above Chapter 20, para. 11.)

בּינֶן שְׁהַלְּיָלְה הַפְּלָת הַמְּנְחָה עַּד הַלַּיָלְה לֵא יֹאִמְרוּ תַּחָנוּן, כִּי אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן בַּלִּלָה. וּצְרִיכִין לֹזָהַר וּלְהַשְׁגִּיחַ שֶׁלֹא תַּמְּשִׁרְּ עַר הַלַּיָלָה מַמְּשׁ, כִּי אָז אֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ תִּחְקַבֵּל עַל הַתְּפִלָּה שְׁהָתְפַלְּלוּ בִּיּוֹם, בְּינֶן שְׁהַלְּיָלְה שְׁיֶּךְ הַבְּּהְם הַמְּחֲרָת (קל"א רלד).

If the Minchah prayer is delayed until night, the Tachanun prayer is not said, because Tachanun is not said at night. Care should be taken that tiskabeil is not be delayed until actual nightfall, because, in that case, Kaddish tiskabeil is not said after prayers belonging to the previous day, since the night belongs to the following day.

מִי שֶׁבָּא בְּעֶרֶב שֻׁבָּת לְמִּנְחָה בְּבֵית הַכְּנָסָת, וְהַקְּהַלְ כְּבֶר קְבְּלִי שַׁבָּת אוֹ יוֹם טוֹב, דְּהֵנִי בְּשָׁבָּת אַמְרוּ בְּנִית הַכְּנָסָת וְהַאַת, אֵלָא יֵלֵךְ חִוּץ מִינִוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְׁבָּת, וּבְיוֹם טוֹב אָמְרוּ בָּרְכוּ, לֹא יִתְפַלֵּל מִנְחָה בְּבֵית הַבְּנָסָת הַיּאֹת, אֶלָא יֵלֵךְ חוּץ לְבִית הַבְּנָסָת וְיִהְפַּלֵל צַּחַר כְּּךְ הְּפְּלְ הַעְּל חֹל. (אָם טְעָה וְעָנָה, יִהְפַּלִל צַּחַר בְּּדְ הְפְּלֵל שֵׁלְ חִל. (אָם טְעָה וְעָנָה, יִהְפַּלֵל צַּחַר הָשְׁמִנְה עָּבְּר שְׁבָּת וְיִם טוֹב, אַך עֵל הִי שְׁבְּת אוֹ יוֹם טוֹב, יָכוֹל לְהָהְפַּלֵל בֵּינָן שְׁמַּהְחִילִי בְּהָתִּר וֹהְשִׁלְה עָשְׁבָּת אוֹי יוֹם טוֹב, יָכוֹל לְהָהְפַּלֵל בֵּינָן שְׁמַהְחִיל בְּהָתַר (רס"א רס"ג).

If you arrived for Minchah on Friday at the synagogue, and the congregation already accepted the Shabbos or Yom Tov, And you have not as yet prayed Minchah. that is on Shabbos they already said: Mizmov shir leyom haShabbos, and on Yom Tov they already said Barechu, you should not pray Minchah having accepted Shabbos and Yom Tov, Minchah becomes a prayer of the previous day and it is not proper that it be said in that synagogue. If you hear the chazzan saying Barechu, you should not respond along with the congregation, for if you answer Barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer Barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer Barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer Barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer barechu, you are no longer with the congregation, for if you answer barechu, you are no longer you should pray [the] Maariv Shemoneh Esrei, Julyou and you should bray [the] Maariv Shemoneh Esrei, Of Minchah. before the acceptance of Shabbos or You have, It you are you should bray [Minchah], since you began at a permitted time. Le., before the may pray [Minchah], since you began at a permitted time. Le., before the

סימן ע פוף

congregation's Kabbalas Shabbos (accepting the Shabbos).

סימן ע

(congregational prayer) that one may pray earlier. Maariv after nightfall, it is only decause of the merit of tefillah detzibur to pray Maariv before the stars appear. Since it is preferable to pray his meal. One who does not pray with the congregation is forbidden appear he should read the three chapters of Kevias Shema and then eat meal] before nightfall. He should wait and immediately after the stars person, who prayed with the congregation before nightfall, not to eat [a this is a significant matter. At any rate, it is fitting for any God fearing and day with Torah. According to Kabbalah Magein Avraham 1: I. Minchah and Maariv engages in the study of Torah, so that he joins night one who prays Maariv with the congregation after nightfall; and between will not have fulfilled their obligation. Of praying Maariv. Fortunate is para 2. for then, even already having done so, I.e., having prayed. they time. This should not be done before pelag haminchah, See Chapter 69 the congregation, for it is a burden for the congregation to gather a second immediately after Minchah, even it is not yet night in order not to burden nightfall. Nowadays it is customary for the congregation to pray Mauriv "the doubt leaves his heart." I.e., he is absolutely certain that it is past three small stars become visible. On a cloudy day one should wait until The [beginning] of the Kerias Shema period of the Maariv prayer is when

לְכַהְחַלָּה צָרִיךְּ לְהָהְפַּלֵל עַרְבִית מִיָּד בְּצֵאת הַפּוֹכְבִים. וָאָסוּר לָהַהְחַּיּל לָאֱכֹל אוֹ לַעֲשֹׁוֹת שׁוּם דָּבָר, נְאָפַלוּ לֹלְמֹד, חֲצִי שְׁעָה קוֹדַם צֵאת הַפּוֹכְבִים, כְּמוֹ סְמוּךְ לְמָנְחָה קְטַנָּה (וְעַיֵּן לִעִיל סִימֶן ס״ט סָעִיף גי). וְאָם אֵין לוֹ פְּנַאי, כְּגוֹן שֶׁהוּא לֹוֹמֵר בְּרַבִּים, עַל כָּל פָּנִים לֹא יָאַחָר יוֹחֵר מַחֲצוֹת הַלַּיְלָה. וּבְדִיעְבַר אֲפַלּוּ אַחַר חֲצוֹת עַּד שֶׁלֹּא עֲלָה עַמוּד הַשְּׁחַר יָצְא (פּ״ט רל״ב רל״ה).

It is preferable to pray Maariv immediately when the stars appear. It is forbidden to start a meal or do anything, even to study [Torah], one-half hour before the stars appear, the same as it is forbidden before Minchah ketanah. See Chapter 69 para. 3. If you have no time, for instance, if you teach a group [at that time], you should, at least, not delay [praying Maariv] beyond midnight. Even if you prayed after midnight, although it is after the fact, I.e., you had not prayed by midnight. as long as it is before daybreak, you have fulfilled your obligation.

nightfall you should recite Kerias Shema with the berachos. the Maariv Shemoneh Esrei with the congregation. Afterwards—after Esrei. at least the time required to walk four amos and afterward pray is reciting Kerias Shema with the berachos, and wait, Between Shemoneh should pray the Shemoneh Esrei prayer of Minchah while the congregation when the congregation is in mid-Kerias shema and its berachos. you it up after Maariv. It you have not yet prayed Minchah, And you arrive together with everyone (Tosafos). It is, therefore, not necessary to make those who arrive late be given the opportunity to complete their prayers say it after the prayer. Baruch Hashem le'olam was instituted so that do so and omit Baruch Hashem le'olam etc. and you are not required to Shomeir amo Yisrael la'ad, before they reach Shemoneh Esrei, you should you have sufficient time to recite Kerias Shema and [its] berachos until If the congregation is holding in mid-Kerias Shema and its berachos, and and afterwards—after nightfall, recite Kerius Shemu with the berachos. pelas haminchah, you should pray Shemoneh Esrei, along with them, about to begin the Shemoneh Esrei, even if it is before nightfall but after If you arrive at the synagogue for the Mauriv prayer, and find the congregation

מְן בְּרוּךְ ה' לְעוֹלֶם עַּד יָרְאוּ עֵינְינוּ, יַשׁ לֹוֹמֵר בִּישִׁינֶה. וְאָסוּר לָהַפְּסִיק מִן הְּחִּלִּת וְהוּא רַחוּם עַּד לְאַחַר הַשְּׁמֹנֶה עַשְּׁרָה. וּמֵה שֶׁהַשְּׁמֶּשׁ מַכְרִיז יַעְּלֶה וְיָבֹא וְטֵל וּמֶטֶר לֹא הָוִי הָפְּסָק, מְשׁוּם דַּהְוִי צַרֶּךְּ

ūφ¢ţπ.

Baruch Hashem le'olam until Yiru eineinu should be said preferably while seated. Others hold that standing is preferable (Rema 236). It is forbidden to interrupt from the beginning of Vehu rachum until after the Shemoneh Esvei. The Shamosh's announcements of Ya'aleh veyavo! and Tal umator! are not considered an interruption because they are needed for the prayer.

מַבְּרִ עְׁמְשְׁרֵּ אֲנְם יְחִיּרִי מִהְפַּלֵּל מֵעֲרִיב בְּבֵית הַבְּנָסְת בּלִּיְלָה, חַיָּב חֲבֵרוֹ לְהַמְחִּין עֵּד שְׁנְסִיִם הְפִּלְּתוֹ. מִיִּב לְהַמְחִּין עַּלְיִי, שְׁהָרִי מוֹלְחָא מִלְּחָא דְּאֲרַעְהָא דְּהָרִי שָׁלֵּא הִּבְל לְסֵיֵם הְפִּלְתוֹ עִם הַצְּבּוּר, אֵינוֹ מַיְּב לְהַמְחִּין עֲלְיִי, שְׁהָרִי מוֹלְחָא מִלְּחָא דְּאֲרַעְהָא דְּהָרִי עְיִבְּיִם, שָׁאֵינוֹ מְפְחֵד.

If one person remains praying Maariv at the synagogue at night his friend must wait until he completes his prayers so that he not be distracted. The concern of being left alone may hinder his concentration. [However,] if he began to pray at a time which would not enable him to complete his prayer together with the congregation, then one is not obligated to wait for him, because it is apparent that he knowingly began this prayers I.e., being aware that he will be the last person remaining in the synagogue. being aware that he will as the last person remaining in the synagogue.

סימן עא

אַמַר הְּפָלֵּת עַרְבִית צָּרִיךְּ לִקְפַעַ עַת לַמּוֹרְה, לִקְפִּטַ וְהָגִיּתָ בּוֹ יוֹמֶם נָלִיָלָה. וִיִּשׁ לְחִּדִּשׁ בַּלֵּיְלָה שָׁאָם יאַכַל הְּחִקְּה תַּחִטְפֶנִּר שֵׁנְה, מְתּוֹךְּ שֶׁרִּאׁ יָגַעַ, וְהַשָּׁבַעַ מְבַקַּשָׁת מְנִּהָחָה, וְנִקִּצָּא מִתְּבַּשֵּל מְתּוֹרָה. עַל בֵּן יִשְׁכֵּל הְּחִקְּבָּע עֹר עֲרִה, מְתּוֹךְ שֶׁהִיאִּ יָגַעַ, וְהַשָּׁבַע מְבַּקַשָּׁת מְנִּהָחָה, וְנִקְצָּא מִתְּבַּשֵּל מְתּוֹרָה. עַל בֵּן יִשְׁרִר שָׁיִּקְבָּע לִינְשָׁב דַּעְּתֹּוֹ, וְאַמֵּר כְּדְּ יִלְמֵּר קַצְּתְ, וַאַמַר כְּדְּ יִּאְכִּל קְנָהְה נְתִּלְּה וְעִּירִ בְּיִּבְּת לְּלָמֹר הַבְּּיֹבְת עָּהְרִּ הַבְּּיֹבְת, וְאָמֵר, יִּמְשָׁב בְּעָּת, וְאַמֵּר בְּנִיבְר, וְהָחַר בְּרְיִּלְהִי שִּׁרִר בְּלִילָה, וְמִיּר בְּעָבְּלְה שָׁירֹה עַמְּיר בְּעִילְה וְמִירִה עַמְּיר, יִּיְמְם רְעָבְּיִר, שָׁירִה עְמִי, וְשְׁבְּר יִּיְיִם הְעָּלִיה שָּׁרִר עְמִי, וְשְׁבְּי שָׁיִּרְה עָמֵּי וְשִׁיבְּי שִׁירֹה עְמִי, וְשְׁבְּי שִׁיִּר עְמִּי, שְּׁבְּי שִׁיִּר עְמִי, וְשְּבְּי שִׁיִּר עְמִי, וְשְׁבְּי שְׁיִּר עַבְּי שִׁירִר עְמִי, וְשְׁבְּי שִׁיִּר עִישְׁי בְּיִּים שְׁרְיִּי שִּׁילִר עַבְּי שִׁיְּישׁי בְּיִּים עָּבְּי שִׁילִּה עַבְּי בִּישְׁת עָּבְּי שִׁילִּי שָּׁילִּה עָּילִּי שְׁיִּר עִּישְׁי בְּעִּישְׁי שְׁבְּי שְׁתְּיִב עִּי שְׁרְבִּי שְׁיִּילִי שִּׁתְים בְּיִבּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִּבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִּילִּי שְׁיִבְּי שְׁיִּבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְּיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִּילִי שִּׁיבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שִּׁיבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִּיבְי שִּיבְּי שְׁיִּבְי שִּׁים עְּיִבְּי שְׁיִבְּי שְׁיִּי שִּׁיִבְי שְׁיִּי שִּׁים עִּיְשְׁיִי שְּׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְּיִּי שְׁיִּי שְׁיִבְּי שְׁיִּי שִׁיְים עְּיִבְּי שְׁיִּי שִּׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִּי שְׁיִי שְׁיִּי שְׁיִּישְׁיִי שְׁיִי שְׁיִּי שִּיִי שְׁיִּי שְׁיִּי שִּיְיִי שְׁיִּישְׁיִי שְּיִי שְּיִי שְּיִּי שְׁיִי שְּיִי שְּיִישְׁיִי ש

After [completing] the Maariv prayer you should set aside a time for Torah [study], to fulfill the verse: "And you shall meditate in it day and night." (Joshua 1:8) You should recognize the fact that if you eat first, you

day, should compensate for his commitment, at night. one, who has a set time to study every day and was deterred during the will command His grace and at night His song is with me"." Certainly, in the World to Come which is [compared to] day as is said: "By day God which is compared to the night, God strings about him a chord of grace "Reish Lakish said: 'Whoever is engrossed in Torah study in this world me at night." "His Song" being a reference to His Torah. Others stated: reason will God command His grace [over us], because His song is with song is with me.' Tehillim 42: 9. [This can be interpreted:] "For what said: 'By day God will command His grace [over us] and at night His Torah study at night a chord of grace is strung around him by day, as is period. Reish Lakish said: Chagigah 12. "Whoever is engrossed with begin to get longer. V Taanis 31. you should gradually add to your study night." From the fifteenth day of the month of Av and on When the nights little each night to fulfill the verse: "And you shall meditate in it day and nights. Nevertheless, also during the shorter nights you should study a was created solely for study," Eruvin 65. referring to the [long] winter according to your ability. Our Sages of blessed memory said: "Night you may eat your meal to your satisfaction, and resume your Torah study, have a snack so that your mind is at ease, and then study a little. Then are hungry and famished because you didn't eat enough by day, you may take care to set aside a time for study before your meal. However, if you rest. This will cause you to neglect Torah study. Therefore, you should might be overcome by sleep since you are tired and nature will demand

רָאִיּ לְאָרָם בִּינוֹנִי הַבָּרִא לְמַעֵּט בִּסְעִּיּדִּת הַלִּילָה, וּחָהַא קַלָּה מִסְעִּיּדַת הּיֹה, וְיַרְיִח בָּזָה אַרְבָּעִה דְּבָרִים, א. יִשְׁמֹר בְּרִיאִּוּתוֹ ב. יְהֵא נְשְׁמֶר מִּרָבִר רָע, שֶׁלֹא יָבֹא לִידֵי מִקְרַה לִיְלָה, שֶׁבָּא מֵחַמֵּת אֲכִילָה נַסְּה וּדְבָרִים הַמְּחַמְּמִים. ג. שֶׁיּהְיִּי חֲלֹוֹמִיוֹ נֹחִים וְמָיַשְׁבִים, כִּי מֵרֹב אֲכִילָה וּשְׁהָיָה הַרְבַּה, פְּעָמִים בְּאִים חֲלוֹמוֹת קַשִׁים וְזָרִים ד. שֶׁלֹא הִּבְבִּר שְׁנְחֹי נְלֵא בִּיְמוֹר הָרָא לִישֹׁן שְׁשׁ שְׁעִיחֹר, וְיִּזְּהֵר שֶׁלֹא לִישׁן בְּחָדֶר יְחִידִי, וְלֹא לִישׁן בְּמְקוֹם חַם בְּיוֹתָר וְלֹא בְּמָקוֹם קַר בְּיוֹתֵר.

It is advisable for a normal, healthy person to eat moderately at his evening meal and it should be lighter than the meal he eats by day. The benefit of such a course is fourfold: 1) he will preserve his health, 2) it will prevent sinful things, [namely] that it not lead to nocturnal emissions, which are caused by excessive eating and [eating] things that warm [the body], 3) his dreams will be pleasant and calm, because excessive eating and drinking cause nightmares, 4) he will not sleep too heavily and he will be able to awaken at the proper time. It is sufficient for a healthy person to sleep six hours. Mishna Berurah quotes Magein Awaham, that

etc.]

there is no set measure of sleep for all people. The hours of sleep are set according to each person's health and needs. Nevertheless, one should not indulge himself in too much sleep. (Mishnah Berurah 238: 2) You should be careful not to sleep in a room alone, and not to sleep in a place that is too hot, and not in a place that is too cold.

רָאִר לָכָל יָרֵא שָׁמִיִם שָׁקֹּרָם הַלִּיכָתוֹ לִישׁוֹ, יָפַשְׁפַשׁ בְּמִעֲשִׁיוּ שָׁעְשִׁה כָּל הּיֹם, וָאִם יִמְצָא שָׁעַשְׁה נְבָרָה יִחְחָרֵט וְיִחְנָה עָּלֶיהַ וִיקְבָּל עַל עַצְמוֹ בְּלֵב שָׁלַם, שָׁלֹא לַעֲשׁוֹחָה עּוֹד, וּבְפְּרָט בַּעֲבַרוֹת הַמְּצִיּיוֹת, כְּגוֹן חֲנִיפּוּת שְׁקָרִים, לַיצְנִּוּת, וָלְשׁוֹן הַרָּע, צְרִיכִין בְּדִיקָה בְּיְּמְר. גַּם יִמּוֹ הַצָּלָה אַל לבּוֹ לְמְחֹל לְכֶל אֶדֶם שִׁחְטְא כְּנְגִּדּוֹ, שֶׁלֹא יֵעְנֵשׁ שִׁוּם אָדָם מֵחֲמָחוֹ. דְּאִיחָא בַּגְּמְרָא, כָּל מִי שְׁחָבֵרוֹ נְעֵנְשׁ עַל לָדוֹ, אֵין מִכְנִיסִין אוֹחוֹ בְּמְחִי שֶׁל עוֹלֶם הֲבִּיוֹי מִלְחֵל וְבוּי.

It is proper for every God fearing man before going to sleep, to examine the deeds that he performed all day. If he finds that he committed a transgression he should regret and confess it and wholeheartedly resolve not to do so again. Especially the common transgressions, such as flattery, lies, mockery and gossip require careful scrutiny. A person should also resolve to forgive any person who sinned against him, so that no person be punished on account of him, for it is stated in the Talmud: "Whoever is the cause for another's punishment is not permitted to enter into the presence of the Holy One, blessed is He." Shabbos 149a. He should say three times: "I forgive whoever hurt me" and afterwards say: Ribono shel three times: "I forgive whoever hurt me" and afterwards say: Ribono shel olam, hareini mochel etc. ["Master of the Universe, I hereby forgive"

בּמַפָּיל (סִימֶן סָעִיף אַ רל"אַ רל"ה רל"ט).

and, then, recite the berachah Hamapil. afterwards you should recite at least the first chapter of Kerius Shema marital relations, you should not recite the berachah Hamapil first but, your sleep. be considered as serving God. If you intend to engage in to strengthen yourself for the service of your Master; thereby it will Le., noctural emissions, Heaven forbid. Your purpose for sleeping should be ... until overcome by sleep. This reading is also a preventive against verses: Torah tzivah lanu etc., Eish tamid ..., Se'afim saneisi ..., Or zaru'a until you fall asleep. You may also repeat many times the following Shema, the psalms and the verses of mercy, and continue reciting them until you fall asleep. If you cannot sleep, you should again recite Kerias reciting the berachah of Hamapil you should not eat or drink or speak Afterwards you should say seven times: Bechol derachecha etc. After your fingers on it and say Adono-y shomri etc. Hashem is my Keeper. in bed. Before going to bed you should walk over to the mezuzah, place go into bed, and the berachah of Hamapil should be said when you are precedes sleep. Kerias Shema and the psalms should be said before you recite the berachah of Hamapil at the end, so that the berachah immediately night. is [printed] before Kerias Shema; but it is preferable, [however,] to the berachah of Hamapil This is the berachah recited before retiring at describing God's mercy as printed in the prayerbooks. In most prayerbooks all three chapters. Afterwards, [it is customary] to say psalms and verses Nevertheless, [to fulfill] the mitzvah in its excellence, you should recite to recite at the Kerias Shema before retiring is the first chapter itself. retiring. But if you did recite them at night, all that you are required then you should say all three chapters during the Kerias Shema before If you did not recite the three chapters of Kerias Shema after nightfall,

נִפְּשִׁיִּט מַלְבּּוּשִׁיִּי מַעֶּלִיּי וְלֹאׁ יִּישׁוְ בְּמַלְבּּוּשִׁיוּ, בִּשְׁחֹוּלֵץ מִנְעָלִי וּפּוּשִׁט בְּנָדִי, חֹוֹלֵץ וּפּוּשֵׁט שֶׁל שְׁמֹאֹל הְחִקְּה. וְלֹאׁ יַנִּיִם מַלְבּּוּשִׁיוּ תַּחַת מְרָאשׁוֹתָיוּ, כִּי מְשַׁבַּח לִמּוּדוֹּ, וְצָרִיף לְזָּהַר מְאֹד לְהַרְגִּיל אָת עַצְמוֹּ

לִשְׁכֵּר עַל צָדּוֹ. וְאָסוּר גָּדוֹל לִשְׁכֵּר פְּרַקְדָּוֹ, דְּהַיְנוּ גָּבּוֹ לְמַטְּה וּפְּנִין לְמַעְּלָה, אֵי בְּהָפּוּף פָּנִין לְמֵטְּה
וְנִבּוֹּ לְמַעְלָה, אֵלֶא דַּוְקְא עַל צִדּּוֹ. וְמוֹר שָׁיִשְׁכֵּר בְּחָחַלֵּת שְׁנְחוֹ עֵל צֵד שְׁמֹאֹל, וּבַסוֹף עַל צֵד יְמִין,
וְהַנּא מוֹב לְבְרִיאוּת הַגּוּף, כִּי הַפְּבֵּד עֵל הָצִידְשְׁנִישְׁי בְּצֵּד נְמִין, וְהָאַצְיםוֹמְלָא וְיחַמְּלֵּה בְּחָה עָל צֵד שְׁמִאל, וְבַמִּי שְׁמָאל, וְבַמְיּה בְּעֵר הָבְּיוֹ שְׁנִינִי מְּלְּבְּי בְּחָה בְּחָב בְּחָבְּי וְשְׁבְּי בְּעֵּי שִׁבְּי בְּעֵי וְשְׁבְּי בְּעֵּי בְּעֵי בְּעִּי בְּעִי בְּעִי בְּעֵי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִּי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי עֵּי בְּעִי בְּבְּישִׁי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּישְׁי בְּעִי בְּבִּי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִיבְי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּיבְּיי בְּעִי בְּיִי בְּיבְיי, בְּיִי בְּיבְיבְיי בְּעִי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְיבְיבְיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיבְיי בְּיבְּיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְּיבְייִי בְּיבְיי בְּיבְיבְיי בְּיבְייִי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיבְיבְיבְיי בְּב

in Chapter 150). [during the night] (The laws of modesty will be explained, if God so wills, the waste to pass, and you should not turn from side to side too often it is advisable to turn on the right side so that the stomach rests and cause facilitating the speedy digestion of food. After the food has been digested the left the liver rests on the stomach and warms it with its heat thereby located on the right side and the stomach on the left, and when leaning on on the right side; this is beneficial for one's health because the liver is your side. It is advisable to begin sleeping on the left side and finish conversely—your front downward and your back upward, but only on position, that is your back downward and your front [facing] upward, or the habit of lying on your side. It is strictly forbidden to lie in a supine to forget his learning. You should take great care to get yourself into should not place your clothes under your head, because it causes one your shoes or clothes, you should remove those on the left first. You You should undress yourself and not sleep in [day] clothes. When removing

פומן עב

שׁבָּת לְּדָשׁ הֵּגֹּא הָאוֹת הַגָּדוֹל וְהַבָּרִית, שֻׁנָּמֵן לְנִוּ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הִוּא, לָרַעַת כִּי בְּשִׁשְׁת יָמִים עַשְׂה הִי אָת הַשְּׁמִים וְאָת הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בְּהָם וְשִׁבָּת בִּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְהִּוּא יְסוֹד הָאֵמִינָה. וְאָמְרוּ רַבּוֹתִינוּ וְכְרִוֹנָם לְבְרָכָה, שְׁקּוּלֶּה שַׁבָּת בְּכֶל הַמִּצְוֹת. כְּל הַמְשַׁבֵּר אָת הַשָּׁבָּת בְּעָלְהוֹי, בְּאֵלוּ מְבֵים כְּל הַמּוֹרֶה בְּלָה. וְכְל הַמְחַלֵּל אֶת הַשְׁבָּת, בְּאֵלוּ בְּפֵר בְּכָל הַמּוֹרֶה בֻּלְּה (רמב"ם סוֹף הלכות שַׁבָּת ומגיד משנה שָׁם, וחיר"א ריש הלכות שַׁבְּת). וְכֵּן הוּא אוֹמֵר בְּעֶּוֹרְה בֵּלְה (רמב"ם סוֹף הלכות שַׁבָּת וֹמִידִ משנה יְשְׁרִים וְחִירוֹת אֱמֶת וְגוֹי, וְאֶת שַׁבְּת קַּדְשְׁךְּ

The holy Shabbos is the great sign and covenant which the Holy One Blessed is He gave to us, to know that in six days the Almighty made the heavens and the earth and all that is in them, and abstained from work on the seventh day. This is the foundation of our faith. Our Sages of blessed memory said: See Talmud Yerushalmi, Maseches Nedarim 3: 9 and Rambam, Shabbos 30: 15. "Shabbos is equivalent to all the mitzvos." "Whoever keeps the Shabbos in accordance with its laws is and "whoever desecrates the Shabbos is like one who completely denies and "whoever desecrates the Shabbos is like one who completely denies and "whoever desecrates the Shabbos is like one who completely denies "And You came down on Mount Sinai and You gave Your people righteous judgments and true laws ... and Your holy Shabbos You made known to them." Nehemiah were authored by Erra. and Nechemiah were authored by Erra.

אוֹ שֶׁיּדַע שֶׁיִּהְפַּרְמַם (יו"ד סִימֶן בי). פּרְהֶסְנָא הָנָה. וְבֵן בְּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (יו"ד סִימֶן ב'. שפ"ד סָעִיף קטן י"ו), פְּרָסוּם הָּגִי עֲשֶׁרָה מִישְׂרָצֵל אֶלֶא אֶיּיּוְדְעִין מֶהְעֲבֶרָה (ש"ך סִימֶן קנ"ו סְעִיף קטן ד"), דְּהָכִי מוּכָח בְּשִׁ"ס וּפּוֹסְקִים, צַבֵּי וְהָא אֶסְתַּר (וְעֵּבוּ לְתֵּיל סִימֶּו לְייח). וּפַרְהֶסְיָא הָוֹי בְּפְּנִי עֲשֶׁרָה מִישְׂרָאֵל. וְלָאוּ דּוְקָא שֶׁעוֹשֶׁה בְּפְּנֵיהֶם מַמְשׁי, יַשְׁהוּא אוֹפֶה הָוֵנִי כְּמוֹ פַּת שֶׁל עוֹבֶד כּוֹכְבִים. וְבֵן הַתַּבְיִשׁיל שֶׁהוּא מְבַשִּל, הָוֵנִי כְּמוֹ בִּשִּוּלֵי עּוֹבֶד כּוֹכְבִים וְכָל הַמְּחַלֵּל אֶת הַשְּׁבָּת בְּפַּרְהֶסְיָא, הֲבֵי הוּא כְּעּוֹבֶד כּוֹכְבִים לְכָל דְּבָרִיו. אָם נוֹגַעַ בְּיֵן אוֹסְרוֹ. וְהַפַּת

is public knowledge. "publicly" means in the presence of ten Jewish men, or when the desecration 74b. The Peri Megadim Yoreh Dei'ah 2: 17 in Sifsei Da'as. ruled that niybəhns səhəsesh səl ?bhəlacha bulacha bhaseches sanhahinin qu was halachically illicit, and known to the public, why didn't Esther give Queen Esther public knowledge?" Since her marriage to King Ahasverus Sanhedrin 74b. and poskim. The Talmud asks, "Was not the incident of 2). it is considered public. This law is derived from the Talmud Maseches desecration Shach (Yoreh Dei'ah 157: 4) and Tevu'os Shor (Yoreh Dei'ah desecrates the Shabbos in their presence, but [even] if they know of the means in the presence of ten Jews and it is not necessary that he actually food cooked by a non-lew. This is a Rabbinic prohibition. "Publicly" a non-Jew; This is a Rabbinic prohibition. the food he cooks is like the This is a Rabbinic prohibition. the bread he bakes is like the bread of 2: 5) rules that he is. If he touches wine you are forbidden to drink it; rules that he is not like a non-Jew but the Ba'eir Heiteiv (Yoreh Dei'ah a Rabbinic prohibition of work (melachah) on Shabbos, the Peri Chadash Dei'ah 2: 5). is regarded as a non-Jew in every respect. If he transgresses Anyone who desecrates the Shabbos publicly Even one time (Shach, Yoveh

Therefore the prophet offers praise and says, "Fortunate is the man who שׁטְעַבּנג עַל הי, וְהָרְפַּבְחָיִרְ עַל בְּמֶמֵי אֶרֶץ, וְהָאֱבַלְחִירְ נַחֲלֹת יַעְלִב אָבִיךְ כִּי פִּי הי דְבָּר (רמב"ם שְׁם). עַּלְאָנִי לְעָּרִישׁ הֹיָ לְלַבְּוֹיִשְׁ הִי מְׁכַבְּרִי וְכִבּּרִהְ הַעָּׁמְשִׁתְּ הְּנָבְ לְלַבִּיִשְׁ הִי מְׁכַבְּרִי לְנִבְּיִ הְעָּבְיִי בְּיִבְּיִ בְּנְבְרִי בְּנְבִי בְּבָרִי בְּנִבְי בְּנְבִי בְּבָרִי בְּנִבְי בְּבָרִי בְּנִבְי בְּבָרִי בְּנִבְיי תַּנְּׁרְ חִוּאְ מִן תַּשְּׁכֶּׁרְ הַרַבְ תַּצְּפוּוּ לְתִּיְלְם תַּבָּא' שָׁנְּאֶמֶר, אָם מַשְׁיִב מִשְּׁבָּת רַגְּלֶּבְּ עֲשֹוֹת תַּפְּצָּר בְּיוֹם השׁוֹמֵר אָת השׁבָּת כְּהַלְכָתוֹ וּמְכַבְּדוֹ וּמְעַנְגוֹ כְּפִי כֹחוֹ, גַּם בֵּן מְפֹרָשׁ עַל פִּי הַנָּבִיא שְׁכָרוֹ גַּם בָּעוֹלָם לְפַּׁיכְבַׁ מְׁחָבַּם עַנְּּבִיא וֹאִנְמָר, אַמְּבֹי אֵנְיִתְ יַגְּמֶר וֹאָע יָבָן אַבָּם יַטִּוֹיִל בַּּר מְנְמָר מָבַּע מָטַלְנְוַ וֹצְוּ, וֹכָלְ

the World to Come, as it is said: Isaiah 58: 13. "If you restrain your feet be rewarded in this world besides the great reward reserved for him in Torah laws. and honors it and delights in it to his utmost ability. He will reward of one who keeps the Shabbos in accordance with Halachah, i.e., Shabbos from desecration etc." Isaiah 56: 2. The prophet describes the does this, and the son of man who maintains this, he who preserves the

of 2yappos). mouth of God has spoken." Isaiah 58: 14. Rambam (conclusion of laws and will nourish you with the inheritance of Jacob, your father, for the before Hashem, and I will cause you to ride over the heights of the earth, telling stories you may do so (Rema 307: 1). then you will delight yourself Aruch 307: I include both the above in "vedaber davar." If you enjoy small talk [Yerushalmi]. The Rambam, Shabbos 24: 1-4 and Shulchan not oot ni 1980gn9 in Shubbos one should not engage in too much Tuoy gainerud" to noitididorq aht ni babulani ei eiht taht eniatniam maT your weekday needs]; See Rashi, Maseches Shabbos, 113b. Rabbeinu pursuing your business affairs and (from) speaking words [pertaining to and honor it by not engaging in your weekday activities, and abstain from proclaim Shabbos a delightful day, and the sanctified of God, honored, details. and abstain from doing your business on My holy day and you walk more than 2,000 amos past the city limits; see Chapter 95 for exact [from going out of the techum] Techum means boundary. You must not

It is written, "Remember the Shabos day to keep it holy," Exodus 20: 8. which means: you must remember the Shabos every day of the week to keep it holy. Thus, if you happen to find a rare delicacy which is not available every day, If it is something that is available you need find one of better quality (later in the week) for Shabos. See Maseches Beitzah 16a. and which will not spoil, you should buy it in honor of the morning to purchase your Shabos needs. You may shop for them even before saying the [morning] prayers, Rashi and Tur. However the Mishnah Berurah rules that you may purchase your Shabos needs before them the morning prayers only if the better produce will be sold out by the time you pray. Kerias Shema, however, should be recited before going to the market. provided that doing so will not cause you to miss praying to the market. provided that doing so will not cause you to miss praying with the congregation. Mishnah Berurah (Biur Halachah 250: 1) rules with the congregation. Mishnah Berurah (Biur Halachah 250: 1) rules

that when there is a possibility that the good produce may be sold out, you must purchase the necessities of Shabbos even if you miss praying with the congregation (minyan). It is preferable to make purchases on Friday in honor of Shabbos For the Shabbos portion of manna came down early Friday morning [Magein Avraham]. rather than on Thursday. But something that requires preparation should be purchased on Thursday. With each purchase you make you should say, "This is in honor of Shabbos." With each purchase you make you should say, "This is in honor of Shabbos." Thursday in honor of Shabbos, The Takanah of Ezra, See Masseches Bava Kama 82a. Ten ordinances of Ezra. clothes should be laundered on Thursday in honor of Shabbos, The Takanah of Ezra was to wash clothing that will be worn on Shabbos. [Mishnah Berurah 242]. and not on Friday, because on Friday you must be engaged in preparations Rosh. for Shabbos.

מְצְנָה עֵל כָּלְ אָרָם שָׁאֵף עֵל פִּי שָׁנִשׁ לוֹ פַּמָּה מְשָׁרְחִים, מִכָּל מָקוֹם יַעֲשֶׁה גַּם הוּא בְעַצְמוֹ אֵינָה דָּבָר לְכְבוֹד שַׁבָּת כְּדֵי לְכַבְּדוֹ, כְּדָמָצִינוּ בַּאָמוֹרָאִים, רַב חִסְדָא הָיָה מְחַתֵּה אָת הַיֶּבֶק דַּק דַּק, וְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף הִיּיּ מְבַקְּעִים עַצִּים, וְרִי זִירֶא הָיָה מַדְלִיק אָת הָאֵשׁ, וְרַב נַחְמָן הָיָה מְתַקּן אֶת הַבִּוֹת יִמְכָּנִים כִּלְים הַצְּרִיכִים לַשְׁבָּת, וּמְפַּנְּה כְּלֵי הַחֹל. וּמֶהֶם יִלְמֵּד כָּל אָדָם וְלֹא יֹאמֵר לֹא אֶבְּגֹם בִּכְבוֹדִי, כִּי זֶהוּ כְּבוֹדוֹ שְׁהִרּא מְכַבֵּּד אֶת הַשְׁבְּת (ר"נ).

Even though he has many servants, it is a mitzvah The Shulchan Aruch (Shabbos 250) says you should try to do so, while the Rambam (Shabbos 30: 6) says that you are obligated. See Biur Halachah. for every person to do something himself in honor of Shabbos, in order to honor it, as was the custom of Amoraim. Sages of the Talmudic era. Rav Chisda and Rav Yosef used to chop wood [for cooking], and Rav Zeira used to light the fire. Rav Nachman used to put the house in order, and would bring in the vessels needed for Shabbos and remove the weekday vessels. Everyone should learn from them and not say "I will not blemish my honor," for by honoring the Shabbos, he honors himself.

המָנְהָג בְּכָל יִשְׂרָאֵל לָאֱפֹּוֹת בְּבָהִיהָם לָחָמִים לֹבְבוֹד שֻׁבָּת, לֹא מִבּעְיָא אָם אוֹכְלִים בִּימֵי הַחֹל פַּת פּלִמֵר עוֹבֵר כּוֹכְבִים, שֶׁיֵשׁ לִזְּהֵר לָאֱכוֹל בְּיוֹם הַשְׁבָּת לְּדָשׁ פַּת יִשְׂרָאֵל, אֶלֶּא אֲפָלוּ אָם בְּחֹל אוֹכֵל פַּת פּלִמֵר יִשְׂרָאֵל, מִכֶּל מְקוֹם לְבָבוֹד שַבָּת יִאפּר בְּבִיתָם כְּדִי שְׁהְּקִים הָאִשְׁה מִצְּנִת הַפְּרִשְׁת חַלְּה, כִּי אָדָם הַרְאַשׁוֹן נִבְרָא בְּעֶּרֶב שַׁבְּת לְהָבוֹּ שְׁבְּתוֹ שֶׁל עוֹלְם, וְהָאִשְׁה בְּחָמְאָה אִבְּדִּתוֹ, וְעֵל בֵּן צְּרִיכָה הִיא לְתַּקוּ הְרִי וְעִישִׁין שָּׁלְשְׁיִם עְּלְישׁרְּיִם עְּרִיךְ וְהַבְּּנִל לְסְעִידָּה שְׁלִישִׁים.

It is the custom among Jews everywhere, to bake breads (Challos) at

105a, and the small one for the third meal. of the daytime meal is of greater importance; See Maseches Pesachim evening meal, the large one for the daytime meal, to show that the honor a large one, a medium one, and a small one. The medium one for the (Hamotzi) on two whole challahs at all three meals. should be made: the mitzvah of challah). Three challahs But you must make the derachah of his spiritual greatness); she, therefore, must rectify this loss (through from the Eitz Hada'as (Tree of Knowledge). caused him to lose (much Hashekel 242]. The woman (Eve), through her sin Of giving Adam to eat completed with the creation of man—the object of the creation [Machatzis 2. As the dough is completed by separating Challah, so the world was (Friday) and he was the challah of the world. Yerushalmi, Shabbos 2, important for the woman because Adam was created on Erev Shabbos separating challah. See Chapter 35 for laws of Challah. This is especially to give the woman of the house the opportunity to fulfill the mitzvah of nevertheless, in honor of Shabbos, the bread should be baked at home Avraham. But even if on weekdays you eat bread from a Jewish bakery, eat bread baked in a Jewish bakery on the holy day of Shabbos. Magein eat bread from a non-Jewish (kosher) bakery, you should take care to home in honor of Shabbos. Rema 242. Certainly if on weekdays you

ָּנְכִּין בְּשֶׁר וְדָגִים יָפִּים וּמֵטְעַמִּים וְיֵוֹן מְשֵׁבָּח בְּפִי יְכָלְחֹוֹ, כִּי מִצְּנָה לְאֵבֹל בְּכָל סְעִּינְה מִסְעִּיּדֹּה שַׁבָּח דָּגִים, אָם אֵינָם מַזִּיקִין לֹוֹ. אֲבֶל אָם מַזִּיקִין לֹוֹ אוֹ שָׁאֵינָם עֲרַבִים לֹוֹ, לֹא יאִבְלֹם, כִּי הַשְׁבָּח לְעַנְגִּ נְמַּוּ נְלֹא לְצַעַר. וְיִשְׁחִייִ אֶח הַפַּפִין, שְׁנָהוּ גַּם בֵּן מִכְּבוֹד הַשְׁבָּח, וְיִחַאֵן אֶת הַבַּיִת, וְיַצִּיע אֶח הַפִּמִיוֹ, וְיִפְּל מַפָּה עַל הַשְׁלָחָן, וּתְּהַא פְּרוּסָה כָּל יוֹם הַשְׁבָּח. וְיִשׁ שְׁרַנְּחִ שְׁבָּוֹ לְבְּבוֹד שְׁבָּח מַלְכְנְאָ אֵלִיוֹ אֵלְיִי אֵלְי אֵנָה עָלְעִינִּה אָלִי אֵלְי הְעָּה הַמִּי עֵלְינִי אֵינְי אֶלָי וְיִבְּי אַנְּי אָלִי הְעָבְּי אֵבְּי הַעְּבְּי אָבְי הְעָבְּי הַבְּיִת לְבְבוֹּדוֹ, וּמְפָּל שְׁבָּוֹ לְבְבוֹד שְׁבָּח מֵּלְיְם עָלְי מֵלְ לְמַשְׁר וְנִישְׁי אָרָה לָמְעִּדְּח הַבְּיִת לְבְבוֹלוֹ שְׁבְּיִלְי שְׁבְּי מִּלְי שְׁבְּי הַמְּיִי מְלְּיִיבְי מִינְי שְׁבְּי הְבִּי בְּעֵּי הְעָּי בְּעִּי לְמְעִּיבְּי בִּיי הְשְׁבְּי בְּיִי לְמְעִּבְּי בִּעְי הְבְּי בְּיִי לְשְׁבְּי בְּיִי בְּיִי בְּעִּי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיִי בְּיִבְּי בְּיבְּי בְּיבְי לְעִּבְּי בְּיבְּי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְּי בְּיִים בְּיִי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיִי בְּיבְי בְיבְיי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְי בְּיִי בְּיבְי בְּיבְיי בְּיבְייבְיי בְּיבְיים בְּיבְיים בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיי בְּיבְיים בְּיבְיים בְּיבְיבְיי בְּיבְיים בְּיבְיים בְּיבְיב

You should prepare choice meats, and fish, and fine wine according to your means. It is a mitzvah to eat fish at every Shabbos meal if it agrees with you. But if it does not agree with you or if it isn't pleasing to your taste you should not eat it, for the Shabbos was given for enjoyment and not for discomfort. You should sharpen the knives, Rema - Beis Yosef, for this is also included in honoring the Shabbos. You sit on. But it is sood to make the bed you sleep on as well [Mishnah Berurah 262]. and cover the table You should cover all tables in the room in which you will eat (even if you will not eat at all these tables), and possibly, you will eat (even if you will not eat at all these tables), and possibly, you

should cover all the tables in your house [Biur Halachah, Peri Megadim]. With a tablecloth. The table should remain covered the entire Shabbos. Some people are meticulous to spread out two tablecloths. Ba'eir Heiteiv-Reshal. You should rejoice in the coming of the Shabbos. Imagine how distinguished person, all the more so [should you exert yourself] in honor of the Shabbos Queen. In some places they make meat pies, also called mulyesa for the Shabbos evening meal, in remembrance of the Manna which lay as if in a box, dew on the bottom and dew on top. In this which lay as if in a box, dew on the bottom of the meat. Also see Biur Whilachah (242). On Erev Shabbos, you should taste the food that was cooked for Shabbos. Ari z". L.

אַפְלּרִּ עָּנִי שְׁבָּיִשְׂרָאֵל יִּוְדָּרֵז וִיִּהְאַפֵּץ לְעַנְג אָת הּשׁבָּת. וִיצִּמְצֵם בְּכָל הַשְּׁבִּיעַ בְּדֵי שְׁיִּהְיָה לוֹ מָעוֹת, יִלְנֶה אַפְּלּרִּ עֵּל מַשְׁפּוֹנוֹת לְצָרְכֵי שַׁבָּת. וְאָם אֵין לוֹ מָעוֹת, יִלְנָה אַפְּלּרִּ עֵּל מַשְׁפּוֹנוֹת לְצָרְכֵי שַׁבָּת. וְעֵל זֶּה אָמְרֹּרְ רַבּוֹתֵינִי וְכְרֹוֹנְם לְבָרֵבִּי שָׁבָּת. וְאָם מֵיֹסִיף מוֹסִיפִּין לוֹ. וְאִם הַשְּׁעֶה דְּחִינְּה לוֹ בְּיֹהָת. עֵל זֶּה אָמְרִי רְבּוֹתֵינִי וְכְרִוֹנְם עַבְּיְבְּיִנִי עִיּשְׁה שִׁבְּתְּרְ עֵלְי הְּעָבְתוֹ לְנִי מְעָבְיוֹ עֲשְׁבְּתִי וְעֵּי שְׁבְּעִי הַשְׁבְּת, יִשְׁ שְׁבְּתִי הַשְּׁבְתוֹ וְלֹא לְהַשְׁאִרוֹן לְחֹל.

and not leave it for a weekday. Your family should eat it on Shabbos. If on Shabbos, you should eat it on Shabbos See Mishnah Berurah 242: 4. like [purchasing] small fish or the like. If something is sent to you to eat at least try to do something to honor the Shabbos, even a minor thing, should use it all for Shabbos. Nevertheless, if at all possible, he should not borrow for the third Shabbos meal. If he has money for three meals, he Mishnah Berurah says that if one only has enough for two meals he need your Shabbos simple (like the weekdays) rather than depend on people." of blessed memory said, Rabbi Akiva, Maseches Shabbos 118a. "Make his (allotment). If he is in extremely poor financial straits, our Rabbis for if he spends more for Shabbos and Yom Tov, Heaven adds more to are apportioned for him except his expenses for Shabbos and Yom Tov, repay you." Maseches Beitzah 15b. On Rosh Hashana all of man's needs of blessed memory said, "My children, borrow for My sake and I will in order to provide the needs of Shabbos. Regarding this, our Rabbis even if he must give security, Something of value to guarantee the loan. to honor the Shabbos. And if he doesn't have money he should borrow, Shabbos. He should economize all week in order to have enough money Even a poor Jew should endeavor and make every effort to delight in the

something is left over you should save it for the following Shabbos. If it is perishable, you should eat it even during the week rather than let it go to waste [Seifer Chassidim 867].

אֵין לְעֵּשׁוֹת מְלָאֵכָה בְּדָרֶהְ קָבַע בְּעָרֶב שׁבָּת, מִמִּנְחָה קְמַנְה וּלִמִּעְלָה (עֵּיֵן לִעִּיל סִימָן ס״ט סָעִיף בֵּי). אֲבִל בְּדָרֶהְ אֲבִעי, מֵמָּר. וּלְצֹרֶה שׁבָּת, גַּם אַחַר כָּה מֻמָּר. וְלִעֲשׁוֹת בִּגְדִי חֲבָרוֹ בְּשִׁכָר, אָסוּר. אַהְ מִי שְׁהִוּא עָנִי וְרוֹצֶה לְהִשְׁתֵּבֶּר לְצִרֶהְ שַׁבָּת, מֻמָּר לוֹ כָּל הַּיּוֹם, כְּמִוֹ בְּחֹל הַמּוֹעָד. לְסַפֵּר אָת יִשְׂרָאל, מַמָּר כְּל הַיִּרֹם, אֲפִלּוּ מַעֲשֶׁה אֲמֶּן, אֲפִלּוּ בְּשְׁכָר, מִפְּנִי שְׁהַהְסְפְּרֶת נְבָּרֶה שָׁנַעְיִה עַכְּשְׁרִי לַשְׁבָּת לָהַסְגִּיר אָת הַחֲנֵייִת שְׁעָר אַחָת לְפְנִי הַשְׁבָּת (אָם הִּנִּא בַּדֶּרֶה, עֵּיֵן לְעִיל סִימֶּן ס״ח סְעִיף י״ב רנ״א רנ״ר).

.9*52 ты*лы*м* 256. Stores should be closed [at least] one hour before the Shabbos. Magein haircut is given now for Shabbos. Based on Magein Avraham 251: 5. professional haircut for pay [is permitted] because it is obvious that the is not found in most editions of the Kitzur Shulchan Aruch, and even a Giving a haircut to a Jew is permissible all day [on Friday], This passage permitted to work all day [Friday]; just the same as on Chol Hamoed. he is poor and wants to earn enough for Shabbos needs (meals), he is you should try to avoid such situations [see Biur Halachah 251]. but if finish the work now, you may finish it even after Minchah Ketanah. However, uoy essinu syutut shi ni remoteus that essimul you ti ro themyad shi to make clothes for someone for money, If the customer will deduct from provide for Shabbos meals, it is permitted even after that. It is forbidden letter to a friend [Rema]. it is permitted. If one must work in order to basis Even for pay [Darkei Moshe, Mishnah Berurah]. Like writing a is in Sha'os Zemanios [Mishnah Berurah]. and thereafter, but on a provisional Minchah Ketanah See Chapter 69: 2. The calculation for this Halachah Regular work should not be done on Erev Shabbos, from the time of

מִחַשֵׁע שְׁעּוֹת וְמַנִּיּוֹת וּלְמֵעְלָה, מִצְוָה לָהִמָּנַע מִסְעּוּדָה, אֵפִּלּוּ מֵה שֶׁהוּא רָגִיל בְּחֹל. וּסְעּוּדָה שָׁאֵינוֹ רְגִיל בָּה בַּחֹל אֲפַלּוּ הִיא סְעּוּדַת מִצְוָה, אַם הָיָה אֶפְשִׁר לַעֲשׁוֹתָה בְּיוֹם אַחַר, אָסוּר לַעֲשׁוֹתָה בְּעֶרֶב שַׁבְּת כָּל הַיּוֹם, אֲפַלּוּ בַּבֹּקֶר. אַדְּ סְעּוּדַת מִצְוָה שְׁוְּמֵנְּה קַבוּע הַיּוֹם, בְּגוֹן מִילָה וּפִדְיוֹן הַבֵּן וְכִדּוֹמָה, שֵׁהְּאִכְלוּ סְעּוּדַת שְׁבָּת לְתֵאֶבוֹן (רמ"ט).

From nine hours, shaos zemanios See Chapter 69: 2. and thereafter, On short Fridays it is a mitzvah to abstain even earlier if it will spoil your appetite [Mishnah Berurah]. it is a mitzvah See Maseches Gittin 38b. to refrain from eating a regular meal, Even once in a lifetime [Peri

Megadim]. even the kind you regularly eat during the week. A type of meal that is not usually eaten during the week, even a meal that is considered a mitzvah that can be eaten on another day must not be eaten at any time on Friday, (not) even in the morning. But a meal that is considered a mitzvah which must be eaten specifically (on that) day, such as the meal given at a circumcision, or at the redemption of the first born son, and the like, A Siyum (completion of a) musechta (Tractate of Talmud) is also included. Biur Halachah 249: 2. is permitted. But, nevertheless, it is proper to (make it) early in the morning and not to prolong it, and certainly not to indulge in overeating, so that you will be able to eat the Shabbos meal with appetite.

חַבֵּב כָּל אָדָם לָהַשְׁלִים פְּרָשִׁיּוֹתִיו עָם הַצְּבּוּר, דְּהַנִּנ שְׁיִּקְרָא בְּכָל שְׁבִּוּעַ פְּרָשִׁת הַשְּׁבִּעַ שְׁנִים מִקְרָא וְאָחַד חַּרְגּּים. וּמִיּיֹם רַאִּשֹׁיוֹ נְאֵילַדְּ חַשׁוּב עָם הַצִּבּוּר, (שְׁבְּבָר הַתְּחִילִּי הַצְּבּוּר פַּרְשָׁה זוֹ בְּשִׁבְּתְּ בְּמִנְחָה). אֲבָל הַמִּצְנָה מִוֹ הַמֻּבְּחַר הִיא לֹקְרֹחָה בְּעָרֵב שׁבָּת אַחַר חֲצִּחֹת הַיּוֹם. וְנִשְׁ לִקְרוֹת בָּל פְּרְשֶׁה, וְצִּינִי פְּתִּנְחָה). אֲבָל הַמִּצְנָה מִוֹ הַמֵּבְרִי וְצִינִ לְּמָרְ בַּבְּרְשְׁר מְּסְבְּעִי הְפָּרְשְׁר מְּסִי בְּמִּלְיה, (בֵּן הַסְּכִּים הַנְּאִיוֹ הָרִב רַבִּי אֵלְיָהְרּ הַנִינִר פְּחִנְחָה אוֹ סְתִּינְה, שְׁנֵי פְּעָּבְי הַפְּרְשְׁר מְסִבְּיְה, וְמִיב עְּמָר בְּשָׁר הָבְּר שָׁרְיִה, וְבִּלְיה, (בֵּן הַסְּבִּים בְּמִּלְיה, נְבִּי עֲעַנְיה, נְבִּי לֵבְיָּב בְּבְּרְשְׁר שְׁרִישְׁר בְּעְּרְ הַבְּּרְשְׁר בְּעָר בְּחָר, שְׁבְּיִי לְמָּרְ הַבְּרְשְׁר בְּרְבְּיִי וְעָבִיוֹ בְּעִבְּי לְמָּרְים שְׁיִּבְּי לְבְּבְּבְּר בְּבְּרְשְׁר בְּבְּרְשְׁר בְּחָבְּי בְּבְּרְשְׁר בְּבְּרְים, וְשְׁבְּי בְּבְּרְים, וְעְבִּיוֹ בְּיִבְּי לְבְּיִב, וְשְׁבְּיוֹ בְּבְּרְשְׁר בְּעְבְּיבְּר בְּבְּרְשְׁר בְּעְבְּיבְּר בְּבְּרְשְׁר בְּיִבְּי בְּבְּרְשְׁר בְּבְּרְשְׁר בְּבְּיב בְּיִים בְּיִבְּי בְּבְּרְי בְּעְבְּר בְּבְּיבְי בְּבְּיב בְּבְּיב בְּיבְי בְּבְּיב בְּיבְי בְּבְּיב בְּיבְי בְּיבְּי בְּיבְי בְּיבְּיב בְּיבְיי בְּיבְי בְּיבְי בְּבְּיב בְּיבְּי בְּיבְי בְּבְּבְיב בְּיבְיים בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְים בְּיבְיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְּיב בְּיבְיי בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְּיב בְּיבְּיב בְּיבְיב בְּיבְיבְּיב בְּיבְיבְיב בְּיבְיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיבְיב בְּיבְיבְיב בְּיבְיב בְיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְּיבְיב בְיבְיבְיב בְי

verse, you should stop there. After finishing the Targum you should read Aruch Chapter 24: 2. And even if the chapter ends in the middle of a difference if the Chapter is a closed or open one. See Kitzur Shulchan it verse by verse. Either way is correct [Mishnah Berurah]. It makes no Magein Avraham quotes many poskim who maintain that you should read chapter two times and after that the Targum. Vilna Gaon (Ma'aseh Rav). in accordance with Beis Yosef and Rambam. You should [first] read each The Vilna Gaon read a portion every morning and finished Erev Shabbos, morning. The perfect way is to finish Evev Shabbos [Mishnah Berurah]. - Ari z" l. Sha'arei Teshuvah maintains that the Ari z" l read it Friday perfection is to read it on Evev Shabbos in the afternoon. Ba'eir Heiteiv reading this portion at Minchah on Shabbos). But the mitzvah done in its [reading] 'with the congregation' (for the congregation has already started and the Targum (Onkelos) once. From Sunday and after, it is considered 285. that is, you should read the weekly portion (of the Torah) twice week with the congregation; Maseches Berachos 8a and Shulchan Aruch Every man must complete the Parshah Chapter of the Torah. of the

one verse from the Torah in order to conclude with the Torah. It is best not to interrupt According to the Ari 2" I it is a grave sin. the reading with conversation. It is also customary to read the Haftarah, See Chapter 79, and some are accustomed also to say Shir HaShirim after that. It you are traveling and you have only a Chumash without Targum, you appace If a Targum or Rashi's commentary is not available you should available you should available you should read the parshah three times [see Peri Megadim]. where a Targum is available you should trad the parshah three times [see Peri Megadim]. where a Targum is available you should trad the Targum. [Every God fearing Jew should available you should read the Targum. If you are not capable [of learning Rashi], you should study a commentary in Yiddish The same holds true for English or any language you understand. such as the seifer Tze'enah Ure'enah in order to understand the subject matter of the Sidrah]. The section in brackets is not found in many editions of the Kitzur Shulchan Aruch.

מְּצְנִה עַל כָּל אָדָם לְרְחוֹץ בְּכָל עֶּרֶב שַׁבְּּת פָּנִיוּ יָדָיִי וְרַגָּלִיוּ בְּחַמִּין. וָאָם אָפְּשָׁר, יִרְחַץ כָּל גּוּפוֹי בְּחַמִּין (ר"מ), וִיְטְבֹּל אָת עַּצְמוֹ בְּמִקְנָה (וְהַגָּאוֹן מהריעב"ץ כְּחַב, שֶׁלֹא יִרְחַץ כָּל גּוּפּו, מִשׁוּם דְּקַשֶּׁה לַתַּשִׁמִישׁ בְּאוֹתוֹי יוֹם).

It is a mitzvah for everyone to wash his face, hands, and feet with hot water every Friday. And if possible you should wash your whole body with hot water, If you will have no time, you should do it on Thursday [Eliyahu Rabbah]. and immerse yourself in the mikveh [ritualarium].

אַסוּר לָרְחוֹץ עָם אָבִיוּ וְחָמִי וּבַעַּל אָמּוֹ וּבַעַל אֲחוֹחוֹ. וּבְמָלוֹם שָׁנּוֹהָגִין לָכַסּוֹת עֶרְוַתוּ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ, אַסוּר לָרְחוֹץ עָם אָבִיוּ וְחָמִי וּבַעַל אָמּוֹ וּבַעַל אֲחוֹחוֹ. וּבְמָלוֹם שָׁנּוֹהָגִין לָכַסּוֹת עֶרְוַתוּ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ,

It is forbidden to bathe Maseches Pesachim 51a. with your father, father-in-law, your mother's husband, or your sister's husband. And in places where it is customary to cover their nakedness in the bath house, it is permitted. Rema [Even Ha'ezer 23: 6]. And also the student should not bathe with his (teacher) Rebbe, If the student was there first, he need not leave if his Rebbe comes, but regarding your father, father-in-law etc. you must leave. See Beis Shemuel [Even Ha'ezer 23: 5]. but if he needs him to assist him, it is permitted. This does not apply to your father and the others mentioned above. Regarding them, it is prohibited, even if they

ος γοης εκτνίς ες.

וּמִץְנָה לָחֹף אָת הָרֹאִשׁ וְלָלֵץ אָת הַצִּפְּרְנִים, וְכֵן לְגַלָּחַ שַׁעֲרוֹת רֹאִשׁוֹ אָם הִייּ גִּדּוֹלוֹת. וְאֵין לָקֹץ צִפְּרְנִי יָנִיי וְרַגְלִיי בִּיוֹם אָחָד. גַּם אֵין לָקֹץ צִפְּרְנִי אוֹ לְגַלַחַ שַׁעֲרוֹת בְּרֹאִשׁ חֹדָשׁ, אַפְלּוּ חַל בְּעֶּרֶב שַׁבָּת. יַשׁ מִקְפִּיִדִין שֶׁלֹא לִטּוֹל אָת הַצִּפְּרְנִים בְּסִדְרֵן אֶלְא בְּדִלּוֹג, דְּחַיְנִי בְּיָמִין מִחְחִילִין בְּאֶצְבַע הַסְׁמִּיְרָה לְאֲגוּדֶל, נְהַטִּימֶן בְּדְאָנִיה וּבְשְׂמִאל מַחְחִילִין בְּאֶצְבַע הַרְבִינִית וְהַסִימֶן דְּבָהָגִיא. גַּם יַשׁ מַקְפִּירִין שֶׁלְא לְטוֹל אָת הַצְּפְּרְנִים בְּיוֹם הִילָּן לִינְדֹּל בְיוֹם שַׁבְּת, שֶׁבְּת, שָׁבָּת, שְׁבָּר, שָׁבְּת, שַבְּת, שַבְּת, שִׁבְּר, שִׁנְיבוֹל בְּיִם שַּבְּרְנִים הַיְּמִיך מִיְרָם בְּיִבְּים שַּבְּת.

down a toilet drain. they are cut. It is also permissible to bury them or even to flush them which is the third day. It is proper to take care to burn your nails after not to cut their nails on Thursday because they start growing on Shabbos the fourth finger, and the symbol is 4, 2, 5, 3, 1. Some are also particular thumb, and the symbol is 2, 4, 1, 3, 5. On the left (hand) you start with first; see Tehillah LeDavid (260: 2). you start with the finger next to the Megadim (260: 1), —Kol Bo also say to cut the nails of your left hand the vight hand, but the Rema (260) mentions the left hand first. The Pevi with the right hand, According to the author, it is proper to begin with not to cut their nails in consecutive order but to alternate; Sheloh. beginning Magein Avraham. even if it occurs on Evev Shabbos. Some are particular your nails or your hair on Rosh Chodesh, Rabbeinu Yehudah Hechassid, on Friday [Magein Avraham, Mishnah Berurah]. and you should not cut on the same day, It's best to cut the toenails on Thursday and fingernails hair cut if it is too long. You should not cut your fingernails and toenails It is a mitzvah to wash your hair and to cut your nails and to have your

בְּכָל עֶּרֶב שַׁבָּת יַפַשְׁפַשׁ בְּמַעֲשָׁיוּ, וַיִּתְעֹוֹרֵר בִּתְשׁׁיבִּ לִתַּקּוֹ כָּל הַקּלְלוּלִים שָׁעָשָׁה רְּשִׁשְׁת יְמֵי הַמַּעֲשָׁה, בְּי עֶּרֶב שַׁבְּת כּוֹלֵל כָּל יְמֵי הַשְּׁבוּעַ, כְּמוֹ עֶּרֶב רֹאִשׁ חֹדֶשׁ כּוֹלֵל כָּל הַחֹדֶשׁ (ספרי מוסר).

Every Evev Shabbos you should examine your deeds, arouse yourself to repent and make amends for all the misdeeds you did in the six weekdays; because Evev Shabbos incorporates all the days of the week, just as Evev Rosh Chodesh incorporates the whole month. Both are important days for repentance.

ישְׁתַּדֵּל שֶׁיּהְיּי לִוֹ בְּגָרִים נָאִים, וָגַם עַלִּית שֶׁל מִצְוָה נָאָה לֹכְבוֹד שַׁבָּת, דִּכְתִיב וָכִבּוְתוֹ, וָדָרִשִׁינָן, שֶׁלִּא יְהֵא מַלְבּוּשָׁך שֶׁל שַבָּת כְּמַלְבּוּשָׁך שֶׁל חֹל (רס״ב). וַאֲפָלוּ הוּא בַדָּרֶךְ בִּין הַנְּכְרִים, מִכָּל מָקוֹם יִלְבַּשׁ בְּגְרִי שְׁבָּת, כִּי אֵין הַמַּלְבוּשִׁים לָכְבוֹד הֶרוֹאִים אֶלְא לֹכְבוֹד הַשְׁבָּת (חַיֵּי אָדָם).

You should try to wear fine clothing and also a nice tallis in honor of Shabbos, as it is written "And you shall honor it," and it is explained [by

the Sages] Maseches Shabbos 113a. that your Shabbos clothes should not be like your weekday clothes. It is preferable to have clothing that is used exclusively for Shabbos. [Magein Avraham, Avi z" l, Mishnah Berurah]. And even if you are traveling amongst non-lews, you should wear Shabbos clothes, because the clothes are not for the honor of those who see them but for the honor of the Shabbos.

הַמּבְשִׁילִין צְרִיכִין לְהַשְׁגִּיִם לַהַסִירָן מִן הַגָּחָלִים לִדָּם שִׁבָּת, (עֵיֵן לִקְמֵּן סִימָן פּי סָעִיף הִי). וָאִם שָׁכִח וְלֹא הַסִירָן, אֲוִי אִם יָבֹא בַשְׁבָּת לְקַחַת אָת הַקְּוַרָה וְגָחָלִים בּוֹעֲרוֹת סָבִיב לָה, שָׁאִם יִקַּח אָת הַקְּוַרָה יַזִּיז אֶת הַגָּחָלִים אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְקַחַת אוֹתָה. וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, מֻתָּר.

·soqqpyS 10f the pot in this case. The Mishnah Berurah is lenient if you need the food through a non-Jew. The Mordechai prohibits telling a non-Jew to remove extinguishing and igniting of the coals, it is only a shrus and is permitted 90] you may still tell a non-lew to do it. Since you do not desire the through a non-Jew. Even though it is inevitable (psik veisha) [see footnote pot yourself. [Rema 253: 1, see Mishnah Berurah]. But it is permissible Jew remove it. But if you cannot find one, you may carefully remove the to of the coals and is not surrounded by coals, you should have a nonare both melachos that are prohibited on Shabbos. But if the pot rests on his of or is a contraction of the botton on the botton of the state of the contraction of inevitably, they will be moved when the pot is taken out. This will cause be moved. This is true only when the coals surround the pot because, while coals are burning around it; since by taking the pot the coals will forgot, and did not remove them, you are forbidden to remove the pot Cooked foods must be removed from the coals before Shabbos. If you

אֶת הַפּּנִיה יְגְּיִרֶם בְּשִּׁנְלְיִי כִּי אֶשֶּׁא יֵאְ לֵּוֹבוִי אֶהְוֹבוֹן לְאִ דִּהְבַּשְׁלִוּ כֵּלְ צָּרְכֵּן. וְעֵּלְ יְנִי אֶנְּסְׁתִּם אֵחַר כָּּרְ לְפְׁתְּחַ אֶת הַמִּנִּוּר בַּלַּיְלְיִי, כִּי אֶשֶּׁא יֵאְ קְּדֵרוֹת אֶצְרֵוֹן לְאִ דִּהְבַּשְׁלִוּ כָּלְ צָּרְכֵּן. וְעֵּלְ יְנִי אֶנְּסְׁתְּם אֵחַר כָּּרִּ הַמְּיִם אֶת הַבְּּיִם בְּשִׁנְלִי

to be accelerated. cooked, and by closing the oven afterwards you will cause the cooking to open the oven at night, for there may be food which is not thoroughly can. Also, see Mishnah Berurah 253: 70–73. However, it is forbidden uoy fi vəttam zidt ni tnəgniyte əd ot əldavəfəyq zi ti ,bənoitnəm zA नुपर्दा. according to Tosafos, you may not leave it on a range that is not 75% or heat, (which is called regin right, (γ με is improved thereby), cooked on Evev Shabbos, but will improve with shrinking in prolonged is sealed. [Rema and most Poskim and Kitzur.] Even if food is totally with mortar, there is no concern that you will stir the coals because it you put the pot into the oven on Ever Shabbos, and seal the oven door (at whatever stage of cooking it may be) [Shulchan Aruch Harav]. If totally raw meat immediately defore Shabbos, qualifies the rest of the pot Shabbos degins 72 minutes after sunset.] Even putting in one piece of the time it is actually Shabbos according to Rabbeinu Tam who rules that our ovens are more efficient and that meat will be partially cooked by Ray Henkin z" l ruled that in our times it is best not to rely on this as totally raw at the onset of Shabbos, it will be left untouched all night. we are not concerned that you will stir the coals. Since the meat was is totally raw, you may put it up to cook immediately before Shabbos and 254: 5 that a metal sheet (blech) does not make it ketumah. If the meat before Shabbos. See Biur Halachah 253. Also see Sha'arei Teshuvah ruled, that ketumah is not sufficient if the food is not at least half-cooked since this makes the range Arta (Ketumah). However, Rav Akiva Eiger flame and the knobs, (see Igros Moshe [Orach Chaim, Responsum 93]) (which is called , Tothis gerifah) or you cover the coals (which is called only slightly cooked when Shabbos arrives, if you remove all the coals are allowed to put up the meat cholent on Ever Shabbos even if it will be remains, for you are liable to adjust the flame. In the case of a range, you this matter. In our times we use gas or electric heat, but the prohibition difficulty. The Biur Halachah says that it is preferable to be stringent in is half cooked, (or one third if need be), which makes it fit to be eaten with accustomed to follow Rashi's ruling and permit this on Ever Shabbos if it completely cooked. The Shulchan Aruch 253: I seems to agree, but we are Shabbos and thus food may not be left on coals over Shabbos unless it is Tosafos and Rosh rule that this prohibition is applicable even on Evev tood on open coals because then you might stir the coals on Shabbos.

הָא דְּמֵהֶר לְהַטְמִין גַּם בְּשָׁאֵין הַחַּבּוּר טוּחַ בְּטִימִי וָהוּ דַּוְקָא בְּשָׁמֵּטְמִינִין בָּשָׂר, וְכֵן אֲפִּלּוּ בְּשָׁמֵּטְמִינִין מִינֵי קְטְנִיּיֹת וּמִינֵי בָּצִק, אֶלָּא שְׁמַטְמִינִים וְמֵן הַרְבָּה לְדֶם הַלִּיְלָה בָּאֹפֶן שִׁיּוּכְלוּ לְהָהְבַּשָּׁל לְדֶם הַלַּיְלָה אָב לֹא עֲשׁר בְּהָרְיְ אֶּר הַמִּבְּיּ בְּעִיעֵ יְבִי הַנְּהָהְבָּ הַבְּיִ הְּבְּיִ הְבִּיְיִם וְמֵן הַרְבָּ אָם לֹא עֲשׁר בָּרְ, אֶּז אֲפְלּרְ בְּדִיעְבֵר הַמֵּאֲכָלִים אֲסוּרִים עַד לְמוֹצֵּי שְׁבָּרְי בְּּבָרִי עֲבִי

was done (on Shabbos) done without intent. until enough time has elapsed to accomplish what was done without intent, but others may eat it even on Shabbos if it was [Shulchan Aruch Harav] You and your family may not eat it even when it the food is forbidden even bediavad (post factum) until after Shabbos, ashes properly.) You must be careful about this; for if you failed to do this, probably the coals were not removed or were not covered and cooled with make it edible for Friday night [Poskim, Magein Avraham etc.]. (For doughs take less time to cook, and we fear that he will stir the coals to tomorrow, and there is no need to stir the coals, whereas legumes and being since meat takes a long time to cook, it will be left untouched till close to nightfall you must seal the oven door with mortar. The difference ate on the run. But if you place legumes or types of dough in the oven is called ma'achal ben Derusai, the food of a gang of bandits who always it can be eaten with difficulty. That is one half or one third cooked. This food will be cooked a little before nightfall, until it reaches the stage when provided you put them in the oven a long time before nightfall, so that the various kinds of legumes [peas, etc.], and also to various types of dough, the oven door is not sealed with mortar applies only to meat, and also to The law which permits us to place cooked food in the oven even when

לְפְּׁנְיְחִוּ עֵּלְ יְנֵי ְּמְשְׁרֵי נְאֵים אֵין קְּטְּרְיְּ מִיּחַ בְּטִּימִי נִשְׁ לְפְּׁנְחִוּיְ וְנִשְׁ לְעָּבְיִי נְאָם הָעְיְ קְּטְּרְיִּ לְפְּׁנְחִוּיְ וְנִשְׁ לְעָּבְיִי נְאָם הָעִין אֲלִי זְּיִם לְנְּבִי לְפְּּנְחִוּיְ וְנִשְׁ לְבְּיִּתְיִ עַלְ יְנִי אֲבִּיִּ (בְּנִישְׁרִי נְאָם בְּיִבְּיִ לְפְּנְחִוּיְ וְנִשְׁ לְבְּיִּתְיִ עַלְ יְנִי אֲבִּיִּי

On Shabbos, opening the oven door that is sealed with mortar, should be done by a mon-lew, and if a non-lew is not available, it should be opened by a minor. If a minor is unavailable, even an adult may open it, but in a way that is different than on a weekday. Rema 259: 7 requires only a minor shinui, different than on a weekday.

לְּעֵשׁתְּיוֹ קַאפֶּׁע בְּעֶרֶב שְׁבָּתְ בְּתִוֹךְ הַגּיּמֶה לְצִרֶּךְ שְׁבָּת וּמְכַּמֵהוּ בְּכָרִים וְכַדּוֹמֶה, שֶׁינָה חַם, אָם הוּא רְשָׁמְמִינוֹ בְּתִוֹךְ הַחּוֹל, אֶסוּר לְהַמְמִין כָּל הַבְּלִי בְּתוֹךְ הַחּוֹל. וַאֲפָלוּ אֵינוֹ מַמְמִין כָּל הַבְּלֵי אֶלֶא מִקְצְּתוֹ רְשִׁמְמִינוֹ בְּתוֹךְ הַחּוֹל, שְׁהַבְּתְ בְּתִּלְה בְּאַפֶּׁו שְׁבֶּל הַבְּלִי מְבָּמָה נְמְכָּמִה בְּבְרָים

הַמַּאְפָּע, וָאָז יָבוֹל לִמַּן עֲלִיהָם בְּגָרִים וְכָרִים וְכַּדּוֹמֶה (היי"א). (יָמָר דִּינִי הַטְמְנָה בְּשֵׁלְחָן עַרוּדִּ סִימֶן הַמַּאְפָּע, וָאָז יָבוֹל לְמַּן עֲלִיהָם בְּגָרִים וְכָרִים וְכַדּוֹמֶה (היי"א). (יָמָר דִּינִי הַטְמְנָה בְּשֵׁלְחָן עַרוּדִּ סִימֶן הנ"ז, רנ"ח, רנ"ט.)

721, 258, 259.) (For more laws pertaining to hatmanah see Shulchan Aruch, Chapters After doing this you may put over them clothing, pillows or similar items. See Shulchan Aruch 257: 8. between it (the cover) and the pot of coffee. place a board or inverted vessel to cover the hole so that there is air space sand, and the remainder exposed to the air (in the hole). You may then the pot of coffee is inserted so that only one half or one third is in the Aruch 257: 8. this too is forbidden. You must do it in such a way that the whole pot must be covered to be considered hatmanah. See Shulchan when the bottom of the pot actually touches the coals; but if it does not, rules that setting a pot on coals is considered hatmanah, it applies only all the sides are covered. Even according to the Shulchan Aruch which whole vessel is covered on all sides, It is not considered hatmanah unless and you cover the remainder with clothing or similar things, so that the cooked. Even if you don't insert the whole vessel but only part of it, heat it may be used on Shabbos to keep food warm, once it is thoroughly when not on coals but if the pot is not completely covered, even if it adds The author maintains that only total covering is considered hatmanah Shabbos 3, 10]. it is forbidden to insert the whole vessel into the sand. make hatmanah even in such substances [Rashi. See Rosh on Maseches permitted on Ever Shabbos for Shabbos. But on Shabbos you may not etc.]. However, substances which do not add but merely retain heat are lest you place it in hot ash and coal and stir it [Rashi, Shulchan Aruch, substances are prohibited for purposes of hatmanah even on Erev Shabbos, Sand is called Picit, Lat, mosif hevel—a substance that adds heat. Such with pillows or similar things to keep it warm; if you put it into sand, [to retain its warmth,] so that it can be used on Shabbos, and cover it Evev Shabbos, when you put a pot of coffee, into a hole [in the ground],

סְמוּהְ לַתַּשְׁכָּה יִשְׁאַל לְאַנְשֵׁי בִּיתוֹ בְּלָשׁוֹן רַכָּה, הִפְּרַשְׁמָם תַּלָּה. וְיֹאַמַר לָהָם, הַדְלִיקוּ אֶת הַבָּר.

Before dark on Friday Not earlier in the day, for they may delay and subsequently forget to do so [Rashi, Shabbos 34a]. you should gently ask your household: "Did you separate Challah?" And you should tell them to light the (Shabbos) candles.

פַּכִּיסִים, וַאַפְּלוּ בְּמֶקוֹם שֶׁיֵּשׁ עֵּרוּב, שְׁמֶּא יֵשׁ בְּהָם צִינָה דְּבָר מֻקְצָה (רנ״ב).

You must You are obligated to do so. This is the expression used in the Talmud as well. The Rambam too uses such an expression. But the Tur and Shulchan Aruch 252: 7 hold that it is a mitzvah, see Biur Halachah. even if you do not intend to leave the house [Vilna Gaon]. (to see) whether a needle is stuck in them or if there is anything in the pockets. Even in a place where there is an eiruv Where there is anything in the pockets. Even in a streets on Shabbos; see Chapter 94 for details. [it is necessary to check clothing] because the pockets might contain something that is muktzeh. Something you may not move on Shabbos; see Chapter 88 for details.

סימן עג

אָסוּר לְהֵנִים לְאֵינוֹ יְהוּדִי שִׁיצְשָׁה מְלָאכָת יִשְׁרָאֵל בַּשִׁבָּת, וִּסְמָכוּהוּ עֵל הַפָּסִיק, כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעְשָׁה, דְּמִשְׁמִע אֲפָלוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. וְאָם מוֹסֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי אָת הַמְּלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אַף עַל פִּי שֶׁהָאֵינוֹ יְהְרָאֵל קֹנֶם הַשְׁבָּת וְלֹא בְּשְׁבָּת.

It is forbidden to allow a non-Jew to do work for you on Shabbos. They (the Sages) Virtually all Poskim agree that telling a non-Jew to do work for you on Shabbos is a Rabbinical prohibition. based this on the verse: Exodus 12: 16. "No manner of work should be done," which implies (not) even through a non-Jew. Beis Yosef 244, Semag, and Rashi, Exodus 12: 16. "No manner of work should be done," which implies (not) lon-Jew is your shaliach (agent) and it is as though you did it yourself. Also see Rashi (Maseches Shabbos 153a). This is prohibited because the non-Jew is your shaliach (agent) and it is as though you did it yourself. Shabbos, it is permissible, But only on these conditions: a) the non-Jew on Shabbos, it is permissible, But only on these conditions: a) the non-Jew on Shabbos, it is great and the house of the Jew before Shabbos and not on Shabbos. If the need is great and the non-Jew came on Friday night, on Shabbos, it is great the article from the house of the Jew came on Friday night, 252: 1].

שִׁיקִצֹּץ לְאֵינוֹ וְהִּרְּיִ שְׁכֶרוֹ, שָׁאָז הוּא עוֹשֶׁה אָת הַמְּלָאַכָה בִּשְׁבִּיל עַצְמוֹ, שִׁיִּקְבִּל לוֹ מְשָׁרֵת אֵינוֹ יְהִּרְי לְוְמֵן יְדִּיעַ, אָסוּר לְהַנִּיחַ לוֹ לְעֲשׁוֹת מְלָאַכָה בְּשָׁבָּת, מִפְּנִי שָׁהַמְּלָאַכָה הִיא רַק לְתִוֹעֶלֶת הַיִשְׂרָאֵל. וְאֵינוֹ יְהִּרְי הַנּוֹסְעַ לְאֵינָה מְקוֹם וְיִשְׁרָאֵל נוֹתֵן לוֹ אָבֶרת שְׁיִּשְׁה נִישְׁאָה גַּם בְּשְׁבָּת, צָּרְיִּהְ הַיִּשְׂרָאֵל לְתָת לוֹ אֵינֶה שְׂכֶר, פְּדִי שְׁהָאֵינוֹ יְהִּרִּי יַעֲשֶׁה בְּשְׁבִיל

the non-Jew does it for his compensation and not gratis. mailing letters on Ever Shabbos. Also see Peri Megadim 247: 3. so that must give him some compensation, Chayei Adam (kelal 3: 11) permits gives him a letter to carry there, which he will carry on Shabbos, the Jew the benefit of the Jew. If a non-Jew travels to a certain place and a Jew paragraph 8 and footnote 19. because then the work is done solely for odviously for his own denefit. See Mishnah Berurah 244: 30, see Kitzur it for himself. Chayei Adam permits it when he does something that is he is doing it for himself (Taz). Eliyahu Rabbah permits it when he does to do it. Some say you must protest his doing it in your house even when he does not do the work in your house and even when you did not tell him allow him to do any work for you on Shabbos, This holds true even when non-Jewish servant for a pre-determined period of time, it is forbidden to work for his own sake in order to get paid. Therefore, if you have a on Shulchan Aruch and Magein Avraham]. so that he will be doing the mention to the non-Jew that you too will pay [Biur Halachah 252, based Even when it is accepted that everyone pays for such work, you still must need mention only that you will pay him without stipulating the amount. tell him that you will pay him properly. If there is a standard fee you b) The wages of the non-Jew should be set in advance It is sufficient to

הַשְּׁכֶר יָהֵא קְצִיב לְכָל הַמְּלָאכָה, וְלֹא יָהֵא הָצִינוֹ יְהוּדִי שְׁכִיר יוֹם (רמג רנב).

c) The wage should be established for the entire job, and the non-lew should not be hired by the day.

אָסִּּר לִקְפַעַ לִהָאֵנוֹ יְהּרָּדִי שְׁיַּצְשָׂה הַמְּלָאכָה בְּשִׁבָּת. וַאֵפִּלּוּ אַם אֵינוֹ קוֹבַעַ לוֹ בְּפַרִּוּשׁ שְׁיַצְשָׂה בְּשִׁבָּת. מַמִּרְּ לְאַחַר הַשְּבָּת. וְזִּפְלִּ אִם אֵינוֹ קוֹבַעַ לוֹ וְמֵן שְׁיּצְמַר הַמְּלָאכָה סְמוּךְ לְאַחַר הַשְׁבָּת. וְיָרִעַ כִּי אִי אָפְשָׁר שְׁיַּגְמֹר אָת הַמְּלָאכָה שְׁמִּר יִהֹם זָה, אִם לֹא יַעְשֶׁה גַּם בַּוֹ אֲסוּר. וְכֵן אָם שׁוֹלִחַ בְּיָר גִּם בְּשִׁבָּת, גַּם בַּן אֲסוּר יְהַצִּע שְׁמֶּה אָלָא אִם בֵּן יֵלְהַ גִּי אָי שָׁכְּרִי יְהַעְּהָר, וְכֵּוֹ אֲהַ הַשְׁבָּת, צָם בֵּן אֲסוּר לְהַגִּע שְׁמָּה אָם בֵּן יֵלְהַנִּת וְאוֹתְ לֹה בְּשְׁבָּת, צָם בֵּן אֲסוּר לְהַגִּע שְׁמָּר אֲמָה בֵּי הְשִׁיּקְה לְהַצִּיע שְׁמְּלֵּה לְהַצִּע שְׁנִּילִי וְיִי וְשִׁיּלִם הַשְׁבְּת, צָּם בֵּן אֲסוּר לְהַגִּע שְׁמִּיל אָם בֵּן יִלְהַנִּת עָּהְיב, וְבִּיךְ אֵינְה בְּעָבְּת הַשְׁבְּת, צָּים בֵּוֹ אֲמָּר. וְבֵּין אֵמָּי הַשְׁיב, שְׁמִּיב לְתֵּבְּת בְּשְׁבָּת, נְיִה אָב בְּשְׁבְּת, בְּשְׁבְּת, שְׁמִּי אָם בֵּן צְּסוּר לְהַבָּע אָפִוּ וְּיר עְּמִּר עְהָּב בְּשְׁבְּת, בְּיִּבְּע שְׁתְּשְׁבְּי בְּשְׁבְּת, בְּיִי אָם בֵּן אֲסוּר. לְהֵבְּע בְּעִיבְּר בְּעָּבְי בְּשְׁבְּע בְּשְׁבְּי בְּשְׁבְּת הְעִיבְּי בְּעִיבְּי שְׁבְּי בְּעִיבְּי שְׁבְּי בְּעִילְים בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְי שִׁיִּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּיִי בְּעִיבְּי בְּיִבְּי בְּעִיבְּי בְיִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְּי בְּעִיבְי בְּעִיבְּי בְּעִיבְי

d) It is forbidden to stipulate with the non-Jew that he do the work on Shabbos. Even if you are not explicit about his doing it on Shabbos, but you set the time for the work to be completed shortly after Shabbos, and it is clearly impossible to complete the work by that time unless it is done